شىنجاڭ گېزىتى

(بۇ سان ئالتە بەت)

新疆日報 （维吾尔文）

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65—0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى(ۋەكالەت نومۇرى: 1—57)

1997 - يىل
ماي
26
دۈشەنبە

ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋارايى:
كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق، تېمپېراتۇرا 31℃ — 20℃ بولىدۇ. ئوچ بال شامال چىقىدۇ.

مۇھىم خەۋەرلەر

شىنجاڭنىڭ پاختىچىلىق بازىسى قۇرۇلۇشى ئومۇمىيۈزلۈك باشلاندى

ئۆز مۇخبىرىمىز جاڭ لىشۇنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق ئالاقىدار تارماقلاردىن ئىگىلىشىچە، شىنجاڭنىڭ پاختىچىلىق بازىسى قۇرۇلۇشى ئومۇمىيۈزلۈك باشلانغان. ئاپتونوم رايون بويىچە يۇقىرىدىكىلەر بىلەن تۆۋەندىكىلەر پاختىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشنى پۈتۈن كۈچ بىلەن ياخشى تۇتۇپ، بۇ يىل پاختا ھوسۇلىنى 1 مىليون 150 مىڭ تونىنغا، مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىدا 1 مىليون 500 مىڭ تونىنغا يەتكۈزۈش نىشانىغا يېتىش ئۈچۈن تىرىشىۋېتىپتۇ.

1996 - يىلى شىنجاڭنىڭ پاختىچىلىق بازىسى قۇرۇلۇشى يولغا قويۇلغان تۇنجى يىل. پاختىچىلىق بازىسى قۇرۇلۇشىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايون پاختا بازىسى قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ھەم خىزمەت ئىشخانىسى قۇردى، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون 1 مىليارد 100 مىليون يۈەن ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلىغى ئورۇنلاشتۇردى. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە بىر قىسىم مەبلەغ ئاجرىتىپ سۈپەتلىك ئۇرۇق يېتىشتۈرۈش سىستېمىسى، ئۇرۇقچىلىق قۇرۇلۇشى ھەم پەن - تېخنىكا مۇلازىملىق سىستېمىسى قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىپ كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلدى.

بۇ يىل شىنجاڭدا پاختىچىلىق بازىسى قۇرۇلۇشى ئومۇمىيۈزلۈك يولغا قويۇلغان ئاچقۇچلۇق بىر يىل. دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون 2 مىليارد 400 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، 1 مىليون مو بوز يەر ئېچىپ، 12 مىليون مو ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىزنى ئۆزگەرتىپ، 13 مىليون مو يەرگە كېۋەز تېرىپ، ئومۇمىي ھوسۇلنى 1 مىليون 150 مىڭ تونىنغا يەتكۈزۈشنى پىلانلىدى. بۇ يىللىق پاختىچىلىق ئىشلەپچىقىرىش نىشانىغا يېتىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايون 10 مىڭ ئورگان كادىرى، يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا خادىمىنى پاختىچىلىق رايونلىرىنىڭ يېزا، كەنتلىرىدىكى كادىر، ئاممىنىڭ تېرىلغۇ كۆلىمىنى كېڭەيتىش، كېسەللىك ھاشارات زىيىنىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ھوسۇلنى ئاشۇرۇش تېخنىكا تەدبىرلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە ياردەم بېرىشكە ئەۋەتتى. ھازىر ئاپتونوم رايوننىڭ ئەتىيازلىق تېرىلغۇ ئەھۋالىدىن قارىغاندا، جايلاردىكى كادىر، ئاممىنىڭ كېۋەز تېرىش ئاكتىپچانلىقى يۇقىرى بولغان، پىلان، تەدبىرلەر ئوبدان ئەمەلىيلەشتۈرۈلگەن، ئەتىيازلىق ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىيىتى كىشىنى خۇشال قىلىدۇ.

بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق شىنخۇا كىتابخانىسى بىلەن شۇ جايدىكى تەشۋىقات، مەدەنىيەت تارماقلىرى بىرلىشىپ يېقىندا كورلا شەھىرىدە تۇنجى نۆۋەتلىك كىتاب كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزدى. شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى قاتارلىق پۈتۈن مەملىكەتتىكى 200 نەشرىيات ئورنى نەشر قىلغان 10 مىڭ خىلدىن ئارتۇق مۇنەۋۋەر كىتاب بۇ قېتىمقى كىتاب كۆرگەزمىسىدە كىتابخانلار بىلەن يۈز كۆرۈشتى

ۋۇكۇەنخۇاڭ فوتوسى

پامىر ئېگىزلىكىدىكى مىللەتلەرنىڭ ئىناق ئائىلىسى

ئۆز مۇخبىرىمىز خۇدابەردى ئابدۇللا

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا مەدھىيە

پامىر ئېگىزلىكىدىكى تاشقورغان ناھىيىسىنىڭ تاشقورغان يېزىسىغا بارغان كىشىنىڭ كۆزىگە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى لوزۇنكا ۋە قاراتاختاي گېزىتلىرى چېلىقىدۇ. سىز مېھماندوست چارۋىچىلارنىڭ ئۆيىگە كىرىپ قالسىڭىز، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا ئائىت لوزۇنكا، قاراتاختاي گېزىتلىرىنىڭ شەكىل ئەمەسلىكىنى چوڭقۇر ھېس قىلىسىز.

تاشقورغان يېزىسى تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسى بويىچە كۆلىمى چوڭ، نوپۇسى كۆپ، كۆپ مىللەتلىك يېزا. بۇ يېزىدىكى تاجىك، ئۇيغۇر، قىرغىز، خەنزۇلار كوللېكتىپ ئىقتىسادنى زورايتىش يولىدا مۇرىنى- مۇرىگە تىرەپ تىرىشىپ ئىشلىمەكتە ۋە توي - تۆكۈن، ئۆلۈم - يېتىم ئىشلىرىدا بىر - بىرىگە ھەمنەپەس بولۇپ ئۆتمەكتە. شۇڭا بۇ يېزا تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسى بويىچە كۆپ قېتىم «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ»، 1995- يىلى قەشقەر ۋىلايىتى بويىچە «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ»، يېزىلىق پارتكومنىڭ سابىق مۇئاۋىن شۇجىسى موگىبەك ئاپتونوم رايون بويىچە «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار شەخس» بولدى.

تاشقورغان يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئەمەلىيەت داۋامىدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ياخشى بولمىسا، مۇقىملىق بولمايدىغانلىقى؛ مۇقىملىق بولمىسا ئىقتىسادنى تەرەققىي قىلدۇرغىلى، خەلقنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرغىلى بولمايدىغانلىقىنى تونۇپ يەتتى ۋە پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشنى پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى خىزمىتىنىڭ يادروسى قىلدى. ئۇلار يېزا مالىيىسىدە ئىنتايىن قىيىنچىلىق بولۇۋاتقان ئەھۋال ئاستىدىمۇ، ھەر يىلى تەشۋىقات، تەربىيە ئىشلىرىغا يېتەرلىك مەبلەغ ئاجرىتىپ، كادىر ۋە ئاممىنى مەنىۋى مەدەنىيەت، قانۇن - تۈزۈم ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە تەربىيىلەشنى كۈچەيتتى. شۇڭا، بۇ يېزىدا يىللاردىن بۇيان ھەر خىل جىنايى ئىشلار دېلوسى سادىر بولمىدى. مىللىي ماجىرا سادىر بولمىدى، جەمئىيەت تىنچ، كىشىلەرنىڭ كۆڭلى خاتىرجەم بولغاچقا، يېزىنىڭ ئىقتىسادى تەرەققىي قىلىپ، تۇرلۇك ئىشلىرىدا يۈكسىلىش بولدى، 1996- يىلى يېزا بويىچە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ساپ كىرىمى 635 يۈەنگە، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئاشلىق 700 كىلوگرامغا يېتىپ، ناھىيە بويىچە ئالدىنقى قاتاردىن ئورۇن ئالدى.

تاشقورغان يېزىسى تەۋەسىدە بىر بېتون زاۋۇتى، بىر مېھمانخانا، 16 ئائىلىك يەككە تىجارەتچى بولۇپ، ئۇلارنىڭ تولىسى خەنزۇ، ئۇيغۇرلار ئىدى، يېزا سىرتتىن كەلگەنلەرنى ئوبدان باشقۇرۇش ئۈچۈن ئۇلار بىلەن جەمئىيەت ئامانلىقنى ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەش، پىلانلىق تۇغۇت قاتارلىقلار بويىچە توختامنامە ئىمزالىدى، ۋاقىتلىق نوپۇس بېجىرىپ تىزىمغا ئالدى. يېزىدىن مەخسۇس بىر رەھبەرنى ئۇلارنى باشقۇرۇشقا ئاجرىتىپ، ئۇلار ئارىسىدا قەرەللىك ھالدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېلىپ باردى، ئۇلارغا قولايلىق يارىتىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ قانۇن - ئىنتىزام بويىچە سودا قىلىشىنى قوللىدى. 1981 - يىلى سىچۈەننىڭ دېھقان شۆي گاڭيى تاشقورغان يېزىسىغا كېلىپ ئولتۇراقلاشقاندى. كەنتتىكىلەر ئۇنى چەتكە قاقمىدى، كەمسىتمىدى، ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى يەرلىك دېھقان، چارۋىچىلارغا ئوخشاش ئۇنىڭغىمۇ يەر، يايلاق تەقسىم قىلىپ بەردى. ئۇن نەچچە يىلدىن بۇيان كەنت شۆي گاڭيىنى قوللاپ سۇ، توك، خىمىيىۋى ئوغۇت بىلەن ئېتىبار بەرگەن ئاساستا تەمىنلىدى، كەنتتىكىلەر ھەمىشە «ئۇلار بۇ يەردە ئاز سانلىق مىللەت، شۇڭا بىز ئۇنىڭغا ئېتىبار بەرمىسەك بولمايدۇ» - دېيىشتى. شۆي گاڭيىمۇ دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ بۇ ياخشىلىقىنى ئۇنتۇپ قالماي ئۇلارغا تىرىشچانلىق، باقمىچىلىق جەھەتتىكى تېخنىكىسىنى ئۆگەتتى، بەش ئائىلىلىك چارۋىچى ئۇنىڭ ياردىمى بىلەن بېيىشقا قاراپ ماڭدى، شۆي گاڭيى يەرلىك دېھقان، چارۋىچىلار بىلەن قويۇق باردى - كەلدى قىلىش جەريانىدا تاجىك تىلىنى ئۆگىنىپ قالماستىن، يەرلىك ئۆرپ - ئادەتنىمۇ ئىگىلىۋالدى.

(ئاخىرى 6 - بەتتە)

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ يەنە باشقۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، تېرىلغۇ

يەرلەرنى ھەقىقىي قوغداش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 18 - ماي تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ يەر باشقۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، تېرىلغۇ يەرلەرنى ھەقىقىي قوغداش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى.

يەر ئىنتايىن قىممەتلىك بايلىق ۋە مۈلۈك، مەملىكىتىمىزدە كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان تېرىلغۇ يەرنىڭ سانى ئاز، ئومۇمىي سۈپىتى تۆۋەن، زاپىسمۇ كۆپ ئەمەس، شۇڭا تېرىلغۇ يەرنى قوغدىغانلىق جان تومۇرىمىزنى قوغدىغانلىق بىلەن باراۋەر. بىراق يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بەزى جايلاردا تېرىلغۇ يەرنى قالايمىقان ئىگىلەش، قانۇنغا خىلاپ تەستىقلاش، ئىسراپ قىلىش مەسىلىسى تۈپتىن ھەل قىلىنمىدى. تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنىڭ ئازىيىپ كېتىشى، تۇپراقنىڭ ئېقىپ كېتىشى ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشى ۋە يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىغا ئېغىر تەسىر يەتكۈزۈپلا قالماستىن، پۈتكۈل خەلق ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتى ۋە جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقىغىمۇ تەسىر يەتكۈزدى. يەر باشقۇرۇش بولۇپمۇ تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداشتىن ئىبارەت مەملىكەتنىڭ ئومۇمىيلىقىغا ۋە جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئەۋلادلىرىغا مۇناسىۋەتلىك بولغان بۇ چوڭ مەسىلىگە قارىتا پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىپ كەلدى، كۆپ قېتىم مۇھاكىمە قىلىش ئارقىلىق مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: دۆلىتىمىزنىڭ ئەھۋالىنى ئاساس قىلغاندا، دۆلىتىمىزنىڭ يەر باشقۇرۇشى بولۇپمۇ تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداش تەدبىرلىرى ئىنتايىن قاتتىق بولۇشى كېرەك، «ھەر غېرىچ يەرنىمۇ ئىنتايىن قەدىرلەش ۋە ئۈنۈملۈك مۇۋاپىق پايدىلىنىش، تېرىلغۇ يەرلەرنى ھەقىقىي تۈردە قوغداش»تىن ئىبارەت تۈپ دۆلەت سىياسىتىنى ئىزچىللاشتۇرۇش كېرەك، تۈپتىن ھەل قىلىش تەدبىرىنى قوللىنىپ، ئاھالە داۋاملىق كۆپىيىۋاتقان ئەھۋال ئاستىدا، تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ كۆپلەپ ئازىيىپ كېتىشىدەك تەڭپۇڭسىزلىقنى ئۆزگەرتىش كېرەك، شۇڭا ئالاھىدە تۆۋەندىكىچە ئۇقتۇرۇش چىقاردۇق:

1. يەرنى ماكرولۇق باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش

ئۆلكىلەر، ئاپتونوم رايونلار، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلەر تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ ئومۇمىي مىقدارىنى نىسپىي تەڭپۇڭلاشتۇرۇش تەلىپى بويىچە ئۆز جايىنىڭ تېرىلغۇ يەرلىرىنىڭ ئومۇمىي مىقدارىنى كۆپەيتىش كېرەككى، ئازايتىۋەتسە بولمايدۇ، تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ سۈپىتىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈشى كېرەك. ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى يەردىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش، تېرىلغۇ يەرلەرنى ئىگىلەش بىلەن ئېچىش، ئەسلىگە كەلتۈرۈش بىلەن باغلاش پرىنسىپى بويىچە تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، تېرىلغۇ يەرلەرنى ئىگىلەشنى قاتتىق كونترول قىلىشى، ھەرقايسى ساھەلەرنىڭ يەر ئىشلىتىش تەلىپىنى بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇشى ، يەردىن پايدىلىنىش ئومۇمىي كەۋدە پىلانىنى تۈزۈش ۋە يولغا قويۇش خىزمىتىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلىشى كېرەك. يۇقىرىدىكى پرىنسىپ ۋە تەلەپلەرگە ئۇيغۇن كەلمەيدىغان يەردىن پايدىلىنىش ئومۇمىي پىلانلىرىنى باشقىدىن تۈزۈش كېرەك. يەردىن پايدىلىنىش ئومۇمىي پىلانى ئىلمىي دەلىللەنگەن، ئەستايىدىل ھېسابلانغان ، ئەمەلىي يولغا قويغىلى بولىدىغان بولۇشى كېرەك، يەردىن پايدىلىنىش ئومۇمىي پىلانى تەستىقلانغان ھامان قانۇنىي كۈچكە ئىگە بولىدۇ، خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ بەش يىللىق پىلانى ۋە يىللىق پىلانىغا كىرگۈزۈلۈپ قاتتىق ئىجرا قىلىنىدۇ. تۈزۈلگەن يەردىن پايدىلىنىش ئومۇمىي پىلانى تەستىقلىنىشتىن ئىلگىرى پرىنسىپ جەھەتتە تېرىلغۇ يەرلەرنى يەنە ئىگىلەشنى تەستىقلاشقا بولمايدۇ.

تېرىلغۇ يەرلەرنى ئىگىلەشنى ئۆزلەشتۈرۈش ، ئەسلىگە كەلتۈرۈش بىلەن باغلاش سىياسىتىنى يولغا قويۇش كېرەك، قۇرۇلۇشلارنىڭ يەرلەرنى ئىگىلىشىنى قاتتىق كونترول قىلىش كېرەك. بولۇپمۇ تېرىلغۇ يەرلەرنى، ئورمانلىقلارنى ئىگىلەشنى كونترول قىلىش لازىم. ياخشى يەرلەرنى ئاز ئىگىلەش، قۇرۇلۇش ئۈچۈن ئىشلىتىلىۋاتقان ھازىرقى يەرلەر ۋە تاشلاندۇق يەرلەردىن تولۇق پايدىلىنىش لازىم. يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئىچكى قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشتىمۇ تېرىمايدىغان يەرلەرنى تولۇق ئېچىش ۋە ئۈنۈملۈك پايدىلىنىش كېرەك، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ياخشىلاش ئېھتىياجىدىن باشقا تېرىلغۇ يەرلەرنى ئىگىلەپ ئورمانچىلىق، باغۋەنچىلىكنى راۋاجلاندۇرۇشقا ۋە كۆلچەك ياساپ بېلىق بېقىشقا بولمايدۇ. غەيرىي يېزا ئىگىلىك قۇرۇلۇشى ئۈچۈن تېرىلغۇ يەرلەرنى ئىگىلەش ھەقىقەتەن زۆرۈر بولۇپ قالغاندا، ئىگىلىگەن كۆلەمگە تەڭ، سۈپەت ئۆلچىمىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان تېرىلغۇ يەرنى ئېچىش ۋە ئەسلىگە كەلتۈرۈش كېرەك. تېرىلغۇ يەرلەرنى ئېچىش ئۈچۈن زۆرۈر بولغان مەبلەغ قۇرۇلۇش ئۈچۈن ئىشلىتىدىغان يەرنىڭ تەننەرخى سۈپىتىدە قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ ئومۇمىي مەبلىغىگە كىرگۈزۈلىدۇ. تېرىلغۇ يەرلەرنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئۈچۈن زۆرۈر مەبلەغ ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخىگە ياكى قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ ئومۇمىي مەبلىغىگە كىرگۈزۈلىدۇ. تېرىلغۇ يەرلەرنى ئىگىلەپ، يېزا ئىگىلىكى خاراكتېرىدە بولمىغان قۇرۇلۇشلارنى ئېلىپ بېرىشتا، قۇرۇلۇش قىلغۇچى ئورۇن يەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ تەلىپى بويىچە ئىگىلىگەن يەرنىڭ تېرىغىلى بولىدىغان قاتلىمىدىن پايدىلىنىپ، يېڭى يەر بىنا قىلىش پەيدىنپەي يولغا قويۇلىدۇ. دۆلەتنىڭ بىر تۇتاش پىلانىنىڭ يېتەكچىلىكىدە تېرىلغۇ يەرلەرنى كىم ئۆزلەشتۈرسە شۇ نەپ ئېلىش پرىنسىپى بويىچە ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى قوغداش ۋە ياخشىلاشنى ئالدىنقى شەرت قىلىپ، تېرىلغۇ يەر زاپىسى يېتەرلىك بولمىغان رايونلار بىلەن تېرىلغۇ يەر زاپىسى مولراق بولغان رايونلارنىڭ بوز يەر ئېچىش، يېزا ئىگىلىكىنى ئۇنىۋېرسال راۋاجلاندۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەردە ھەمكارلىشىشقا ئىلھام بېرىش كېرەك. جايلار يەردىن تېجەشلىك يىلدىن پايدىلىنىش ھەم يەر يوشۇرۇن كۈچىنى قېزىش جەھەتتىكى تەجرىبىلەرنى زور كۈچ بىلەن يەكۈنلىشى ۋە كېڭەيتىشى كېرەك.

يەردىن پايدىلىنىش پىلانىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش لازىم. ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانى، دۆلەتنىڭ كەسىپ سىياسىتى ۋە يەردىن پايدىلىنىش ئومۇمىي پىلانىدىكى تەلەپلەرگە ئاساسەن خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانىنى تۈزۈش، مەلۇم قىلىش تەرتىپى بويىچە تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداش، قۇرۇلۇشلار ئۈچۈن يەر ئېلىپ ئىشلىتىش، يەردىن پايدىلىنىش ھوقۇقىنى ئۆتۈنۈپ بېرىش، تېرىلغۇ يەرلەرنى ئۆزلەشتۈرۈش، ئەسلىگە كەلتۈرۈش قاتارلىق كۆرسەتكۈچلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان يەردىن پايدىلىنىشنىڭ يىللىق پىلانىنى تۈزۈپ چىقىپ، يەردىن پايدىلىنىشنىڭ ئومۇمىي مىقدارىنى كونترول قىلىشنى كۈچەيتىشى كېرەك. قۇرۇلۇشلارغا ئىشلىتىدىغان يەرلەر يەردىن پايدىلىنىش ئومۇمىي پىلانى ۋە شەھەر ئومۇمىي پىلانىغا ئۇيغۇن بولۇشى ھەم يەردىن پايدىلىنىشنىڭ يىللىق پىلانىغا كىرگۈزۈلۈشى كېرەك. يەردىن پايدىلىنىشنىڭ يىللىق پىلانى بۇيرۇق خاراكتېرلىك پىلاننى باشقۇرغاندەك باشقۇرۇش لازىم. پىلان تۆۋەنگە چۈشۈرۈلگەن ھامان قاتتىق ئىجرا قىلىش كېرەك، پىلاندىن ئاشۇرۇۋېتىشكە بولمايدۇ.

«ئاساسلىق تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداش نىزامى»نى ئىزچىل ئىجرا قىلىش لازىم. جايلاردىكى خەلق ھۆكۈمەتلىرى يەردىن پايدىلىنىشنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنى تەكشۈرگەن ئەمەلىي تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنى ئاساس قىلىپ، «ئاساسلىق تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداش نىزامى » دىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە ئاساسلىق تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداش رايونىنى ئايرىپ ، قوغداش تۈزۈمىنى ئورنىتىپ، ئېتىزمۇ ئېتىز ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، مەسئۇلىيەتنى ئايدىڭلاشتۇرۇپ ، قاتتىق باشقۇرۇشى كېرەك، ئاساسلىق تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداش رايونىدىكى تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ كۈچىنى ئاشۇرۇش ۋە مۇھىت ئاسراش تۈزۈمىنى ئورنىتىپ، ئاساسلىق تېرىلغۇ يەرلەرنى ئۈنۈملۈك، ياخشى قوغدىشى كېرەك.

يەرلەرنى رەتلەشنى پائال ئىلگىرى سۈرۈش، يەر قۇرۇلۇشنى ياخشى ئېلىپ بېرىش كېرەك. جايلار يەر تۈزلەش تەجرىبىلىرىنى زور كۈچ بىلەن يەكۈنلەپ ۋە كېڭەيتىپ، يەردىن پايدىلىنىش ئومۇمىي پىلانىدىكى تەلەپلەر بويىچە ئېتىز - ئېرىق، يول ، ئورمان، كەنتلەرنى ئومۇمىيۈزلۈك رەتلەپ، يەر قۇرۇلۇشنى ياخشى ئېلىپ بېرىش ، تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش ، ئۈنۈملۈك تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنى كۆپەيتىش ئارقىلىق يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش شارائىتىنى ۋە مۇھىتنى ياخشىلىشى كېرەك.

2. قۇرۇلۇشقا يەر ئىشلىتىشنى تەستىقلاشنى يەنىمۇ قاتتىق باشقۇرۇش

دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان يەرلەر بىلەن دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلمەيدىغان يەرلەردىن پايدىلىنىشنى قاتتىق باشقۇرۇش كېرەك. مۇشۇ ئۇقتۇرۇش ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يېزا ئىگىلىكى خاراكتېرىدە بولمىغان قۇرۇلۇشلارنىڭ تېرىلغۇ يەرنى ئىگىلىشى بىر يىل توختىتىپ قويۇلىدۇ، تېرىلغۇ يەرلەرنى ئىشلىتىش ھەقىقەتەن زۆرۈر بولۇپ قالغاندا گوۋۇيۈەنگە تەستىقلىتىش كېرەك، شەھەر، بازارلاردىكى كىرىمى تۆۋەن بولغان ئائىلىلەر ئىچىدىكى تۇرالغۇ ئۆي قىيىنچىلىقى بار ئائىلىلەرنىڭ تۇرالغۇ ئۆيى ۋە ئولتۇراقلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ھەم دۆلەتنىڭ تەستىقىدىن ئۆتكەن نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە يەر ئىشلىتىشنى ھەل قىلىشتا يەنىلا ئەسلىدىكى بەلگىلىمە بويىچە مەلۇم قىلىپ تەستىقلىتىش كېرەك.

قۇرۇلۇشلارغا ئىشلىتىلىدىغان يەرلەرنى قانۇندا بەلگىلەنگەن ھوقۇق چېكى ۋە تەرتىپ بويىچە تەستىقلىتىش كېرەك، قۇرۇلۇشنىڭ تۈرلىرىنىڭ يولغا قويۇشقا بولىدىغان تەتقىقات دوكلاتلىرىنى باھالاپ ، يەر ئىشلىتىش ئەھۋالىنى ئالدىن تەكشۈرۈشى كېرەك، يەردىن پايدىلىنىشنىڭ ئومۇمىي پىلانىغا ئۇيغۇن بولمىغان قۇرۇلۇشلار، شەھەر ئىچىدىكى قۇرۇلۇشلاردىن شەھەرنىڭ ئومۇمىي پىلانىغا ئۇيغۇن بولمىغان قۇرۇلۇشلار، يەردىن پايدىلىنىشنىڭ يىللىق پىلانىغا كىرگۈزۈلمىگەن ھەم يەر باشقۇرۇش قائىدە - نىزامى ۋە قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرگە دائىر بەلگىلىمىلەرگە ئۇيغۇن بولمىغان قۇرۇلۇشلارغا يەر تەستىقلاشقا، قۇرۇلۇشنى ئېلىپ بېرىشقا بولمايدۇ.

3. شەھەر قۇرۇلۇشىنىڭ يەر ئىشلىتىش كۆلىمىنى قاتتىق تىزگىنلەش

شەھەرلەرنى پىلانلاش، قۇرۇش ۋە باشقۇرۇشتا «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ شەھەرلەرنى پىلانلاش قانۇنى» ۋە «گوۋۇيۈەننىڭ شەھەرلەرنى پىلانلاش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» (گوۋۇيۈەن تارقاتقان [1996 -] 18 - نومۇرلۇق) قاتارلىق ئالاقىدار قانۇن، قائىدە - نىزاملارنى قاتتىق ئىجرا قىلىپ، چوڭ شەھەرلەردە يەر ئىشلىتىش كۆلىمىنى قاتتىق كونترول قىلىش، بولۇپمۇ ئوتتۇرا دەرىجىلىك ۋە كىچىك شەھەرلەردە يەر ئىشلىتىشنى قاتتىق تىزگىنلەش لازىم. شەھەر قۇرۇلۇشىنىڭ كۆلىمى ھەددىدىن زىيادە چوڭ بولۇپ كەتكەنلەرنى قەتئىي تارايتىپ ئۆلچەملىك كونترول قىلىش كۆلىمىگە چۈشۈرۈش كېرەك، مۇشۇ ئۇقتۇرۇش ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ ناھىيىنى شەھەرگە ئۆزگەرتىشنى تەستىقلاش توختىتىلىدۇ.

شەھەر قۇرۇلۇشى ئۈچۈن يەر ئىشلىتىشتە ھازىرقى يوشۇرۇن كۈچلەرنى تولۇق قېزىپ، تېرىلمايدىغان يەردىن ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە پايدىلىنىش ۋە يەردىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش لازىم، شەھەرلەرنى قۇرۇش ۋە راۋاجلاندۇرۇشتا تەستىقلانغان شەھەر ئومۇمىي پىلانى بويىچە ئەمەلىيەتنى ئاساس قىلىپ ھالىغا قاراپ قەدەممۇ قەدەم ئىش قىلىش كېرەك، شەھەر قۇرۇلۇشى ئومۇمىي پىلانىنى يەردىن پايدىلىنىش ئومۇمىي پىلانى بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، يەر ئىشلىتىش كۆلىمى يەردىن پايدىلىنىشنىڭ ئومۇمىي پىلاندىن ئاشۇرۇۋەتمەسلىك كېرەك.

شەھەر ئومۇمىي پىلانىنى قىسمەن تەڭشەش ياكى ئۇنى زور دەرىجىدە ئۆزگەرتىشتە تەستىقلىغان ئورگاننىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىش ھەم «گوۋۇيۈەننىڭ شەھەر پىلانلاش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى»دىكى تەلەپلەر بويىچە ئەنگە ئالدۇرۇش ياكى مەلۇم قىلىپ تەستىقلىتىش كېرەك. شەھەر قۇرۇلۇشىغا كېرەكلىك يەرنى شەھەر پىلانى ئىچىدە بەلگىلەنگەن ئۆلچەم بويىچە باشقۇرۇش ، مەملىكىتىمىزنىڭ ئەھۋالىنى ئاساس قىلىپ، بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇپ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان يەر ئۆلچىمىنى بېكىتىپ، ھەر بىر شەھەر، بازارغىچە كونكرېت ئەمەلىيلەشتۈرۈش كېرەك، ئۆلچەمدىن ئاشۇرۇۋېتىشكە بولمايدۇ. چوڭ شەھەرلەرنىڭ شەھەر قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان يەرنى ۋە نوپۇس كۆلىمىنى 2000 - يىلىغا بارغاندا تەستىقلانغان ئومۇمىي پىلانىنىڭ يېقىن مەزگىللىك پىلان دائىرىسى ئىچىدە كونترول قىلىش كېرەك، يەنە كېڭەيتىشكە بولمايدۇ. يەر ئىشلىتىشنى مەركەزلەشتۈرۈپ بىر تۇتاش باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش لازىم. پىلانلاش، باشقۇرۇش ھوقۇقىنى ۋە يەر ئىشلىتىشنى تەستىقلاش ھوقۇقىنى تۆۋەنگە چۈشۈرۈپ بېرىشكە بولمايدۇ.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

پەن - تېخنىكا، ھۈنەر - سەنئەت بولغاچقا قانات، قولغا كەلدى زور مۆجىزە ۋە تەرەققىيات

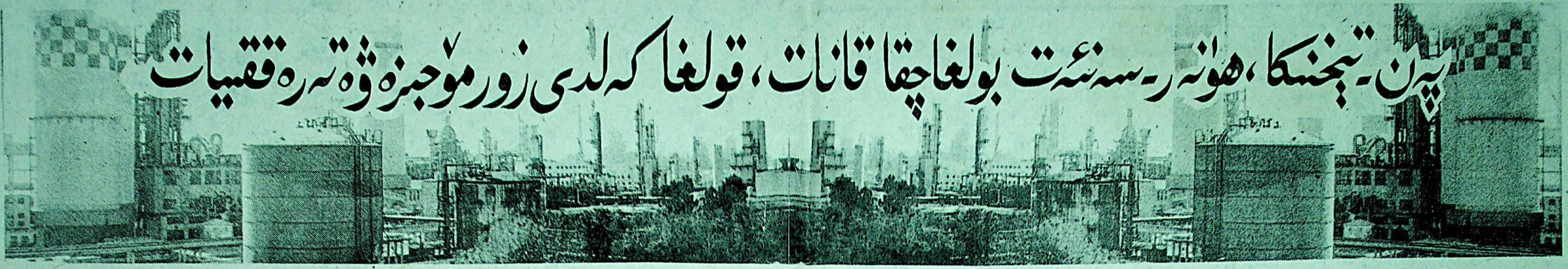

بىپايان زېمىنغا سىڭگەن ئەجىر مېۋىسى

ئۆمەر ياسىن

1997 - يىل 5 - ئاينىڭ 23 - كۈنى، ئۈرۈمچى ۋاقتى سائەت 6 دىن 56 مىنوت ئۆتكەندە ئۈرۈمچى نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىدىن خۇش خەۋەر تارالدى. باش زاۋۇتنىڭ 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلۇشى ماتېرىيال كىرگۈزۈپ، ماشىنا بىلەن سىناق قىلىشتا بىر قېتىمدىلا مۇۋەپپەقىيەت قازاندى!

يىلىغا 520 مىڭ توننا ئۈرىيا، 300 مىڭ توننا بىرىكمە ئاممىياك ئىشلەپچىقىرالايدىغان 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلمىسىنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك ئىشقا كىرىشتۈرۈلۈشى شىنجاڭدا يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشتا كۆپ يىللاردىن بېرى ساقلىنىپ كەلگەن ئازوتلۇق ئوغۇت يېتىشمەسلىك جىددىيلىكىنى پەسەيتىدۇ. باش زاۋۇتنى يىلىغا 600 مىڭ توننا بىرىكمە ئاممىياك، 1 مىليون 40 مىڭ توننا ئۈرىيا ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە قىلىپ، شىنجاڭنى مەملىكىتىمىزدىكى ئەڭ چوڭ ئازوتلۇق ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىش بازىلىرىنىڭ بىرىگە ئايلاندۇرىدۇ.

مۇناسىۋەتلىك ماتېرىياللاردا دەلىللىنىشىچە، شىنجاڭدا ھازىرقى تېرىلغۇ يەر كۆلىمى 48 مىليون مو بولۇپ، بۇنىڭغا 4 مىليون توننىدىن كۆپرەك ئوغۇت بولغاندىلا ئېھتىياجنى قاندۇرالايدىكەن، ئەمما نۆۋەتتە شىنجاڭدا ئىشلەپ چىقىرىلىۋاتقان ئوغۇتنى جەملىگەندە 2 مىليون توننىدىن ئاشمايدۇ. كەم قىسمى چەت ئەللەردىن، ئىچكىرى ئۆلكىلەردىن كىرگۈزۈلۈپ كەلگەن. بۇنداق ھالەت شىنجاڭ يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى چۈشەپ قويغان. شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكى شىنجاڭنىڭ ئوغۇتىغا موھتاج. شىنجاڭدا كۆلىمى زور ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلسا شىنجاڭ يېزا ئىگىلىكى قانچىلىك ئۈنۈمگە ئىگە بولىدىغانلىقى ھەققىدە مەرھۇم يولداش ۋاڭ جېن مۇنداق بىر تەخمىنىي ھېسابنى قىلىپ كۆرگەن: «400 مىڭ توننا ئۈرىيانى ئاشلىققا ئىشلەتكەندە، ھەر يىلى 1 مىليارد 600 مىليون جىڭ ئاشلىقنى ئارتۇق ئىشلەپ چىقارغىلى؛ پاختىچىلىققا ئىشلەتكەندە، ھەر يىلى 2 مىليون دەن پاختىنى ئارتۇق ئىشلەپ چىقارغىلى بولىدۇ، بۇنى خەلق پۇلىغا سۇندۇرغاندا 400 مىليون يۈەنگە توغرا كېلىدۇ. 100 مىڭ توننا ئۈرىيا چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىلسە شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالى ۋە ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنى زور دەرىجىدە ياخشىلىغىلى بولىدۇ.» دۆلەت، خەلق بىپىسا چېگرا رايون مۇقىملىقىمۇ پايدىلىق شارائىتقا ئىگە بولىدۇ. 2- خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ قۇرۇلۇشى شىنجاڭنىڭ كەلگۈسى ئۈچۈن تېخىمۇ گۈزەل مەنزىرە بەرپا قىلىدۇ.

كۈچلۈك ئېتىقاد، ئۇلۇغۋار نىشان، تىنىمسىز ئالغا ئىنتىلىش روھى بىر دۆلەت، بىر مىللەت ۋە بىر كارخانىنىڭ گۈللىنىشىدە ھەرىكەتلەندۈرگۈچ رول ئوينايدۇ.

نېفىت خىمىيە باش زاۋۇتى دۇنياغا كەلگەندىن باشلاپ مەملىكەت ئىچى - سىرتىدىكى ئىلغار كارخانىلارنىڭ سەۋىيىسىدىن ئېشىپ كېتىشكە ئىنتىلىش روھى بىلەن چوڭ قەدەمدە ئىلگىرىلىدى. 22 يىلدىن بۇيان، باش زاۋۇت تۆت قېتىملىق يۈكسىلىشنى ئىشقا ئاشۇردى. 1 - قېتىملىقى، 1977- يىلى 9 ئايدا باش زاۋۇتنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى - نېفىت ئايرىش زاۋۇتى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

2 - قېتىملىقى، 1985 - يىلى 7 ئايدا باش زاۋۇتنىڭ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشى- 1 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى ۋە ئۇدا ئالتە يىل تىرىشىپ، خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىدا مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى ئورۇنغا

مەركەز رەھبەرلىرىنىڭ ئىزچىل كۆڭۈل بۆلۈشى ۋە قوللىشىغا ئېرىشىپ كەلدى.

جۇڭگو نېفىت - خىمىيە باش شىركىتى ۋە شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىرلىكتە رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، كۆپ قېتىم نەق مەيداندا ئىش باشقۇرۇش يىغىنلىرىنى ئاچتى ۋە ئەمەلىي مەسىلىلەرنى تەتقىق قىلىپ ھەل قىلدى، مۇھىم باسقۇچلاردىكى خىزمەتلەرنى ئورۇنلاشتۇردى. قۇرۇلۇشنى ھۆددىگە ئالغان جۇڭگو خىمىيە سانائىتى 7 - ۋە 11 - قۇرۇلۇش شىركىتى، لەنجۇ خىمىيە سانائىتى لايىھەلەش ئورنى، شىنجاڭ 5 - قۇرۇلۇش شىركىتى، ئېلېكتر قۇراشتۇرۇش شىركىتى قاتارلىق ئورۇنلار ھەر خىل قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ سۈرئەت كۆرسەتكۈچلىرىنى بەلگىلەپ قەھرىتان سوغۇق، بوران - چاپقۇن، تومۇز ئىسسىقلارغا پىسەنت قىلماي، بىخەتەرلىككە، سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلغان ئاساستا ۋەزىپىنى بالدۇرراق ئورۇنداشقا تىرىشتى.

2- خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلمىسىنى پۈتتۈرۈش 36 ئاي قىلىپ بەلگىلەنگەن بولسىمۇ، ئىش باشلاشتىن قۇرۇلمىنى ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇشقىچە 21 ئاي، ماشىنا سىناق قىلىشقىچە 28 ئاي ۋاقىت كەتتى. ئىش سۈرئىتى جەھەتتە مەملىكەتتىكى ئوخشاش تۈرلەر بويىچە ئەڭ يۇقىرى سۈرئەت رېكورتى يارىتىلدى. 66 تۈرۈننىڭ قۇرۇلۇش سۈپىتىنى تەكشۈرۈپ باھالىشىدا قۇرۇلۇشنىڭ لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 100% كە يەتتى. قۇرۇلمىغا سېلىنىدىغان ئومۇمىي مەبلەغدىن 7% ئىقتىساد قىلىنىپ، ئوخشاش قۇرۇلمىلار ئىچىدە ئەڭ يېڭى سەۋىيە يارىتىلدى. ئۈنۈملۈك ئىشلەپچىقىرىش ۋە ماشىنا سىناق قىلىشتا مەملىكەتتىكى ئوخشاش قۇرۇلمىلار ئىچىدىمۇ ئەڭ يېڭى سەۋىيە يارىتىلدى. ئۈسكۈنە- ماتېرىياللارنى باشقۇرۇش، چوڭ - ئېغىر ئۈسكۈنىلەرنى توشۇپ كېلىش جەھەتتىمۇ يېڭى سەۋىيە يارىتىلدى. ئۈسكۈنىلەرنىڭ مەملىكەت ئىچىدە ئىشلەنگىنىنى ئىشلىتىش جەھەتتە، يېڭى ماتېرىيال، يېڭى ئۈسكۈنىلەرنى ئىشلىتىش جەھەتتە، پۈتكۈل قۇرۇلۇش جەريانىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇشتا يېڭى سەۋىيە يارىتىلدى. بۇ قۇرۇلما ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەندىن كېيىن باش زاۋۇتنىڭ ئىقتىسادىي ئەمەلىي كۈچى تېخىمۇ كۈچىيىش بىلەن تەڭ شىنجاڭنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلىرىنىڭ ئۇچقاندەك ئىلگىرىلىشىگە تۈرتكە بولىدۇ.

2 - يۈرۈش بۇ قۇرۇلما مەھسۇلات ئىشلەپ چىقارغان خۇشاللىق كۈنلەردە باش زاۋۇت باشلىقى ۋاڭ يۈگمىڭ مۇخبىرلارغا ئىپتىخارلىق بىلەن مۇنۇلارنى بايان قىلدى: «باش زاۋۇتنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش ئۈچۈن يۈرۈشلەشكەن نېفىت ئايرىش قۇرۇلمىسىنى تۇراقلىق ئايلاندۇرۇش ئاساسىدا 1 - يۈرۈش خىمىيىۋى ئوغۇت قۇرۇلمىسىنى نورمال ماڭغۇزۇپ، 2 - يۈرۈش قۇرۇلمىنى ھەم ياخشى ماڭغۇزۇشقا تىرىشىمىز. شىنجاڭنىڭ قۇتۇبى ۋە ۋۇسەيۈەن نېفىتلىكى رايونلىرىدىكى تەبىئىي گاز بايلىقىدىن پايدىلىنىپ، ھازىرقى قۇرۇلمىلار ۋە تېخنىكا باشقۇرۇش ئۈستۈنلۈكىمىزگە تايىنىپ، يەنە 3 - يۈرۈش خىمىيىۋى ئوغۇت قۇرۇلمىسىنى قۇرۇپ چىقىمىز، كېلەچەكتە ئېتىلىن قۇرۇلۇشىغا تەييارلىق كۆرىمىز، ھازىرقى قۇرۇلمىلارنى ئۆزگەرتىپ، ئۈرۈمچى نېفىت - خىمىيە باش زاۋۇتىنى دۆلەتنىڭ نېفىت - خىمىيە بازىسىغا مۇناسىپ كارخانا قىلىپ قۇرۇپ چىقىمىز.»

«شۆھرەتنى زور قەھرىمانىنى ئىزدىسەڭ، كەڭ ئېچىپ كۆزنى مۇشۇ دەۋرانغا باق»

- ئۈرۈمچى نېفىت -خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى 2-خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ قۇرۇلۇشىدىن خاتىرە

ئىبراھىم راخمان

ئۈرۈمچى نېفىت - خىمىيە باش زاۋۇتىنىڭ يەنە بىر يېڭى قۇرۇلمىسى 2-خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى ماشىنا سىنىقىدا بىر قېتىمدىلا مۇۋەپپەقىيەت قازىنىپ، لاياقەتلىك مەھسۇلات ئىشلەپ چىقاردى. شۇنىڭ بىلەن ئۈرۈمچى نېفىت - خىمىيە باش زاۋۇتىنىڭ يىللىق خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىشى 1 مىليون 40 مىڭ توننىغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە ئەڭ چوڭ خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىش بازىسىغا ئايلاندى.

1994-يىل 12-ئاينىڭ 7-كۈنى 2-خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىغا ئۇل سېلىش قۇرۇلۇشى رەسمىي باشلاندى.

باش زاۋۇت بۇ قۇرۇلمىنىڭ قۇرۇلۇش مەبلىغىنى تېجەش ئۈچۈن قۇرۇلۇشنى ئەسلىدىكى 1-خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ ئەندىزىسى بويىچە ئېلىپ بېرىشنى پىلانلاش بىلەن بىللە، قۇرۇلۇش مەيدانىدىكى ئەسلىدىكى كونا تۇرۇبا يوللىرى ۋە كونا پولات ماتېرىياللاردىن ئۈنۈملۈك پايدىلاندى. قۇرۇلۇش قىلغۇچىلار بىلەن بىللە ئىش بېجىرىپ، قۇرۇلۇش سۈرئىتىنى تېزلەتتى.

21 ئاي ۋاقىت ئىچىدىلا مۇنداق زور قۇرۇلۇشنى تاماملاش ئىنتايىن زور كۈچ سەرپ قىلىشنى تەلەپ قىلىدۇ، ئەلۋەتتە. 1995-يىل 10-ئاينىڭ 10-كۈنى بىرىكمە ئاممىياك قۇرۇلمىسىنىڭ قۇرۇلۇشى تاماملىنىپ باش زاۋۇتقا تاپشۇرۇلدى، 12 ئاي ئىچىدە، 1300 توننىدىن ئارتۇق پولات قۇرۇلمىلارنى قۇراشتۇرۇش ۋەزىپىسى تاماملاندى. ئىسسىقلىق ئالماشتۇرغۇچ، ئاممىياك مۇنارى ۋە تۆت چوڭ ماشىنا گۇرۇپپىسىنىڭ 308 ئۈسكۈنىسىنىڭ ھەممىسى قۇراشتۇرۇلۇپ بولدى. 11-خىمىيە قۇرۇلۇش شىركىتى جاپالىق كۈرەش قىلىشقا جۈرئەت قىلالايدىغان قەيسەر قوشۇن، ئۇلاردا يۇقىرى تېخنىكا ۋە تالانتلىق ئىختىساس ئىگىلىرى بولغاچقا، ئىلغار تېخنىكىلارنى قوللىنىشقا ماھىر، 2-خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلۇشىدا ئۇلار ئامېرىكىنىڭ P3 يۇمشاق دېتال تېخنىكىسىنى قوللانغاچقا، تېخنىكا، قۇرۇلۇش ماتېرىيالى، پىلانلاش ئىشلىرىنى باشقۇرۇشى ئوڭۇشلۇق بولدى.

1995-يىلى باھار بايرىمى ھارپىسىدا 11-خىمىيە قۇرۇلۇشى شىركىتىدىكى 50 نەچچە كىشى نۆلدىن تۆۋەن 30 گرادۇسلۇق سوغۇقتا ئۆزگەرتىش ئۇچىقىنى كىران بىلەن كۆتۈرۈپ ئورنىغا تىكلىدى. بۇ ئۇچاق بەش بۆلەكتىن تەركىب تاپقان بولۇپ، ھەر بىر بۆلىكىنىڭ ئېغىرلىقى 160 توننىدىن ئاشاتتى. ئۇنى پويىز بېكىتىدىن نەق مەيدانغا توشۇشتا چوڭ تۈز كوزۇپلۇق ئاپتوموبىل بولمىغاچقا قۇراشتۇرۇش 9-ئەترىتىدىكى 30 كىشى بۇ ئۈسكۈنىنى لېبيودكادىن پايدىلىنىپ يۇملاق تۇرۇبىلارنىڭ ئۈستىدە سىرىلدۇرۇپ، بىر قەدەم - بىرقەدەمدىن ئىلگىرىلەپ بىر كىلومېتىرلىق مۇساپىدە كېچە-كۈندۈز ئىشلەپ ئون كۈن ئىچىدە نەق مەيدانغا ئېلىپ كەلدى.

1996-يىلى باھار بايرىمى ئالدىدا ئاممىياك مۇنارى كەلتۈرۈلدى. 3-قۇراشتۇرۇش ئەترىتىدىكى 20 نەچچە ئادەم لەپىلدەپ يېغىۋاتقان قاردا ئەتىگەندىن تارتىپ ئەتىسى ئەتىگەن سائەت ئۈچكىچە ئىشلەپ ئۇنى قۇراشتۇردى.

نەق مەيداندا قۇرۇلۇشقا قوماندانلىق قىلىۋاتقان رەھبەر ۋە تېخنىك خادىملار 16 سائەتتىن 24 سائەتكىچە ئىش ئورنىدىن ئايرىلمىدى، ھەر ۋاخ تامىقىنى نەق مەيداندا يەپ كېچە-كۈندۈز ئىشلەپ، 80 نەچچە سائەت ۋاقىتنى قار قاپلىغان دالىدا ئۆتكۈزدى.

ئاممىياك باكىنىڭ ئۈسكۈنىلىرى كېچىكىپرەك كەلگەچكە قۇرۇلۇش 1995-يىلى 9-ئايدىن 1996-يىلى 4-ئايغا سۈرۈلۈپ كەتتى، قۇرۇلۇشنى 1996-يىلى 8-ئايدا پۈتتۈرۈپ تاپشۇرۇش پىلانلانغانىدى، ئۇنداقتا، يىللىق ۋەزىپىنى 4-5 ئايدىلا ئورۇنداپ بولۇش كېرەك. شۇڭا ئاممىياك باكىنى كەپشەرلەپ قۇراشتۇرۇش ۋەزىپىسى يېرىم ئايدا ئورۇندىلىپ بولۇشى ھەمدە ھەممە تەرەپتىن 100 % ئۆلچەمگە يېتىش تەلەپ قىلىندى. قۇرۇلۇش ئىشچىلىرى ئادەمنى ھەيران قالدۇرىدىغان جاسارەت بىلەن ئىشلەپ، باكنى ئىنتايىن تېز سۈرئەت بىلەن كەپشەرلەپ قۇراشتۇرۇپ چىقتى.

توك بېسىمنى تەڭشەش باش پونكىتى 1995-يىلىلا ئۈسكۈنىلەرنى قۇراشتۇرۇش شەرتىنى ھازىرلاپ 1996-يىلى 5-ئايدا توك قوبۇل قىلىش تەلىپىگە يەتتى. مانتيورلار گۇرۇپپىسى باشلىقىنىڭ ئانىسى ئېغىر كېسەل بولۇپ قالغاندا، ئۇ ئۆيىگە قايتالمىدى. بىرنەچچە كۈندىن كېيىن ئۇ ئايالىدىن «ئانىمىز تۈگەپ كەتتى، ئاخىرەتلىك ئىشلىرىنى ئۆزىمىز بىر تەرەپ قىلالايمىز، سىز كەلمىسىڭىزمۇ بولىدۇ. شىنجاڭدا خاتىرجەم، ئوبدان ئىشلەڭ» دېگەن تېلېگراممىنى تاپشۇرۇۋېلىپ، ئىش ئورنىدىن ئايرىلمىدى.

7-خىمىيە قۇرۇلۇش شىركىتى ئىشنى سۈپەت ئۆتكىلىنى تۇتۇشتىن باشلاپ، سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىش تۈزۈمىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ سۈپەت باشقۇرۇش ئۆتكىلىنى چىڭىتتى. ئۇلار مۇكاپاتلاش، جازالاش ئۇسۇلىنى يولغا قويۇپ، ئىشچى-تېخنىكلارنىڭ ئاكتىپلىقىنى ئۇرغۇتتى.

باش زاۋۇت رەھبەرلىرى، قۇرۇلۇشقا قوماندانلىق قىلىش بۆلۈمى، قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى باشقۇرۇش خادىملىرى، قۇرۇلۇشقا بىۋاسىتە قاتناشقان ئورۇنلارمۇ قۇرۇلۇش باشلانغاندىن باشلاپ بىرەر كۈنىمۇ خاتىرجەم دەم ئېلىپ باقمىدى. ئالدىنقى قەرەللىك قۇرۇلۇشقا تەييارلىق قىلىش، كېيىنكى قەرەللىك قۇرۇلۇشقا يول ئېچىش ئۈچۈن ھېيت -بايرام كۈنلىرىمۇ نەق مەيداندا بولۇپ قۇرۇلۇشنى راۋان ئېلىپ بېرىشقا ماسلاشتى.

شۆھرەتنى زور قەھرىمانىنى ئىزدىسەڭ،
كەڭ ئېچىپ كۆزنى مۇشۇ دەۋرانغا باق.

2- خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلۇشى ۋە ماشىنا سىناق قىلىش جەريانىدىكى نەچچە يۈز كېچە - كۈندۈزدە ئۇلار مانا مۇشۇنداق تىللاردا داستان بولغۇدەك تەسىرلىك ھېكايىلەرنى يېزىپ قالدۇردى.

يالقۇن بولۇپ يېنىشچا، تارىخ نۇرلانسۇن

يالقۇن بولۇپ يېنىلىنجا، تارىخ تۇرۇۋاتسۇن

2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلۇش جېڭىدىكى تۆھپىكار توغرىسىدا

سارقىت ئەمەت

بوغدا ئېتىكىدە يارىتىلغان يېڭى تۆھپە تارىخ بېتىدىن ئورۇن ئالدى. تۆھپىكارلارنىڭ جەڭ مەيدانلىرى، مەشغۇلات سۇپىلىرى، ۋاقىتلىق دەم ئالىدىغان «ياتاق» لىرىدا مۇخبىرلار ئۇيقۇسىزلىقتىن قىزارغان كۆزلىرىدىن قەتئىيلىك ئىشەنچ چىقىپ تۇرغان، سۆيۈملۈك كىشىلەرنى زىيارەت قىلدى.

مەيدان مەرتنى سىنايدۇ

مۇخبىرلار خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ باشلىقى چېڭ مىڭيۇنى زىيارەت قىلماقچى بولۇپ، ئۇنىڭ بىلەن ئۇچراشالمىدى. چۈنكى ئۇ بۇ زاۋۇتنىڭ ماشىنا سىناق قىلىش قوماندانلىق شتابىنىڭ باش قوماندانى بولغاچقا ماشىنا سىنىقىغا قوماندانلىق قىلىش بىلەن بەك ئالدىراش ئىدى. نەتىجىدە ئۇنىڭ سەبداشلىرى مۇخبىرلارنى نۇرغۇن جانلىق ماتېرىيال بىلەن تەمىن ئەتتى.

ئۇ 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ ماشىنا سىنىقىنى غەلىبىلىك قىلىش ئۈچۈن، مۇناسىۋەتلىك ماتېرىياللارنى قېتىرقىنىپ ئۆگەندى. 1، 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتلىرىنىڭ ئۈسكۈنە قۇرۇلمىلىرىنى سېلىشتۇرۇپ، پەرقلىرىنى تەتقىق قىلدى. DCS كونترول سىستېمىسى بىلەن ئۆز ئارا قولۇپلىنىدىغان قوغداش سىستېمىسىنىڭ تېخنولوگىيىسىنى كۆڭۈلقويۇپ ئىگىلىدى. بۇ يىل 2 - ئايدىن باشلاپ نەق مەيداندا يېتىپ - قوپۇپ، ھەربىر ئۈسكۈنىنىڭ قۇراشتۇرۇلۇشىغا بىۋاسىتە قوماندانلىق قىلدى. بىر قېتىم بىرىكمە ئامىياك سېخىنىڭ 154 - نومۇرلۇق ئىسسىقلىق ئالماشتۇرغۇچى ئېقىپ قالغاچقا، قۇرۇلمىلارغا سۇ كىرىپ كەتتى. ئۇ دەرھال 1 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنى رېمونت سېخىنىڭ تېخنىكا تايانچلىرىدىن كۈچ تەشكىللىدى. ئۇلار كېچە - كۈندۈز جاپالىق ئىشلەپ ئىشلەپچىقىرىشنى ئەسلىگە كەلتۈردى. بۇلتۇر 9 - ، 10 - ئايلار ۋە بۇ يىلنىڭ بېشىدا ئۈسكۈنىلەرنى كاپالەتلىك بىلەن يۇقىرى ۋەزىپىسى ئورۇنداشتا يەنە كۈچ تەشكىللەپ، ئىشچىلار بىلەن باشقۇردى. ماشىنا سىنىقىدا ئۇ P14 ناسوس ئېغىزىدا فىلتىرلاش تورىدىن كىسلاتا بىرىپ ئۆتۈپ سۇ قاچىلاشتا ناسوسلارنىڭ مەشغۇلاتىنى توختاتتى، ئىشلەپچىقىرىشقا تەسىر يەتكۈزمەستىن مەسىلىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، يەنە بىر فىلتىرلاش تورىنى قوشماقچى بولدى. ئەمما، چەت ئەل مۇتەخەسسىسلىرى: «بۇ ئىلغار ئۈسكۈنىلەرگە ئەمەلىيەتتە تور قوشۇشقا بولمايدۇ» دەپ تۇرۇۋالدى. ئۇ ئۆز لايىھىسىنى مۇتەخەسسىسلەرگە ئېنىق چۈشەندۈرۈپ، ئورتاق تونۇش ئاساسىدا سىناق قىلىپ بۇ تورنى مۇۋەپپەقىيەت قازاندى.

2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى رېمونت سېخىنىڭ مۇدىرى جۇدەيىڭ 1969 - يىلى سىچۈەن لۇجو خىمىيە سانائىتى كەسپىي تېخنىكا مەكتىپىنى پۈتتۈرۈپ خىزمەتكە قاتناشقان. 1982 - يىلى باش زاۋۇتىمىزنىڭ خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ رېمونت سېخىغا كېلىپ ئۈسكۈنە باشقۇرغۇچى بولغان. ئۇ ھازىرقى خىزمىتى ھەققىدە توختالغاندا «ئۈسكۈنىلەرنى ياخشى باشقۇرۇش ئادەم باشقۇرۇشتىن ... ئادەملەرنى ئۈسكۈنىدەك ئوبدان چۈشىنىش كېرەك» ، - دېدى.

«مەيلى قانداق خىزمەت بولسۇن، ۋايىغا يەتكۈزۈپ ئىشلەيلى»

— شۈي خۇگيۇەن

1980 - يىلى تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپىنى پۈتتۈرگەن شۈي خۇگيۇەن 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى ماشىنا سىنىقى داۋامىدا بىرىكمە ئامىياك مۇنارىسىغا كاتالىزاتور قاچىلاپ ئامىياك چىقىرىش ئۈچۈن، بىرىكمە ئامىياك سېخىنىڭ ھاۋا كومپرېسسورىنى ئىشقا كىرىشتۈرمەكچى بولىدۇ. ئەمما چەت ئەللىك مۇتەخەسسىسلەر ھازىر پارىكچىل، كېلگىنى ماشىنىسى ئىشقا چۈشىدۇ... دېگەندەك باھانە بىلەن ئۇنى رەت قىلىدۇ. ئۇ پىلانىنى تۈزگۈچ ئونى تېخنىك - خىمىيە سانائىتى باش شىركىتىدىن 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى ماشىنا سىنىقىغا ياردەمگە كەلگەن مۇتەخەسسىسلەرگە كۆرسىتىپ پىكىر ئالماشتۇردى. باش زاۋۇت ۋە 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى رەھبەرلىكىنىڭ قوللىشى بىلەن ئەمەلىيەت سىنىقىدىن ئۆتكۈزۈلۈپ، بىرىكمە ئامىياك گازكومپرېسسورى نورمال مەشغۇلاتنى باشلىدى.

ئۇنىڭدىن: «شۇنچە جاپالىق ماشىنا سىنىقى داۋامىدا چارچىغانسىز؟» دەپ سورىساق ئۇ «چارچىمىدىم دېسەم يالغانچىلىق بولىدۇ، ھەر كۈنى 3 - 4 سائەتلا ئۇخلىغان ئاچچىق - چۈچۈكلەرنى ... بىزدىكى P1 P9 P14 ناسوسلىرىنىڭ مەشغۇلاتىنى سوتكىلاپ كۆزىتىشكە توغرا كېلىدۇ. ئازراقلا بىخەستەلىك قىلساق ھادىسە تۇغۇلىدۇ. مەيلى قانداق خىزمەت بولسۇن ۋايىغا يەتكۈزۈپ ئىشلەيلى ...، - دېدى.

«ئالتۇن ھامان پارقىرايدۇ»

— جېن نۇۋ

«ئىرادىلىك ئايال» دەپ نام چىقارغان 28 ياشلىق جېن نۇۋ 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى رەڭ تۇرلىرىنى ئانالىز قىلىش ئىشخانىسىنىڭ مەسئۇلى، ئۇ ئىشلەپچىقىرىش ئەمەلىيىتىگە ئۇيغۇن تېخنىكا دەرسلىكلىرىنى تۈزۈپ، ئالاھىدىلىكىنى ماشىنا سىنىقى جەريانىدا تولۇق جارى قىلدۇردى.

ئۇ بىزگە: «رەڭ تۇرلىرىنى ئانالىز قىلىش تېخنولوگىيىسىنىڭ كۆزىگە ئوخشايدۇ. سانلىق مەلۇماتلار قانچە ئېنىق ۋە توغرا بولسا، مەشغۇلات شۇنچە ئاسانغا چۈشىدۇ. ئەكسىچە بولغاندا، ئۈسكۈنىلەرگە تەسىر يېتىپ، ماشىنىلار توختاپ قېلىشىمۇ مۇمكىن» دېدى. ئۇ ماشىنا سىنىقى جىددىي ئىشلەنگەن ئىككى ئاي ئىچىدە 3000 خىلدىن ئارتۇق ئانالىز تەتقىقاتىنى ئېنىق سانلىق مەلۇمات بىلەن تەمىن ئەتتى. ئۇنىڭدىن: «ئۆز خىزمىتىڭىزدىن رازىمۇسىز؟» دەپ سورىغىنىمىزدا، ئۇ «ئانالىز جەريانىدا لابوراتورىيىلىك تەكشۈرۈش، سىخېما چۈشۈرۈش، سانلىق مەلۇماتلارنى ھېسابلاش ئارقىلىق مەن خىزمەتنىڭ تۇرى ۋە مۇھىمىنىڭ كارى چاغلىق ئىكەنلىكىنى، پەقەت ئۆز كەسپىنى سۆيۈپ، تېخنىكىنى پىششىق ئىگىلىگەندىلا نەتىجە قازانغىلى بولىدىغانلىقىنى چۈشەندىم. «ئالتۇن ھامان پارقىرايدۇ»، - دېدى.

«ئاۋۋال ئادەم بولۇشنى بىل، ئاندىن ھوقۇق تۇت»

— ۋېن شىڭشىڭ

36 ياشلىق ۋېن شىڭشىڭ 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى رېمونت سېخىنىڭ مۇدىرى، ئۇ خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ ئۈسكۈنىلەرنى رېمونت قىلىشتەك ئالدىراش پەيتىدە كېلىپ بېشىنى چۆكۈرۈپ بىر ئىشلىگىنىچە 13 باھارنى ئۆتكۈزۈپ قويىدى. ئۇنىڭدىن رېمونت ئىشلىرىدىكى تەسىراتىنى سورىغاندا ئۇ: «ھەر قېتىملىق ئۈسكۈنىلەرنى رېمونت قىلىش ۋەزىپىسىنى سان ۋە سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلغان ھالدا تاماملىغىنىمدا قىن-قىنىمغا سىغماي كېتىمەن. 1994 - ، 1995 - يىللىرىدىكى رېمونتنىڭ سۈرئەت ۋە سۈپىتى مەملىكەت بويىچە ئوخشاش كارخانىلار ئارىسىدا ئالدىنقى قاتاردا تۇردى. باشقىلار بىر ئاي ۋاقىت سەرپ قىلىپ ئىشلىگەننى بىز 17 كۈن سەرپ قىلىپلا تاماملىدۇق. چۈنكى رېمونتنى بىر كۈن بۇرۇن تاماملىساق، دۆلەتكە بىر كۈن بۇرۇن بىر ئۈلۈش تۆھپە ئارتۇق قوشىمىز!» - دېدى. مۇخبىرلار ئۇنىڭدىن: «سىز قانداق قىلىپ رېمونتنىڭ تېز سۈرئەت، يۇقىرى سۈپەت بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلالىدىڭىز؟» دەپ سورىغاندا ئۇ: «رېمونت داۋامىدا قۇرۇلۇش ئىلمى، تېخنىكا ئىلمىگە ئىگە بولۇپلا قالماستىن، تەشكىللەش ئىلمى، پىسخىكا ئىلمىگە ئىگە بولۇشمۇ زۆرۈر. مەن بۇ جەرياندا «ئاۋۋال ئادەم بولۇشنى بىل، ئاندىن ھوقۇق تۇت» دېگەن ئىلمى يەكۈننى چۈشەندىم، دەپ جاۋاب بەردى.

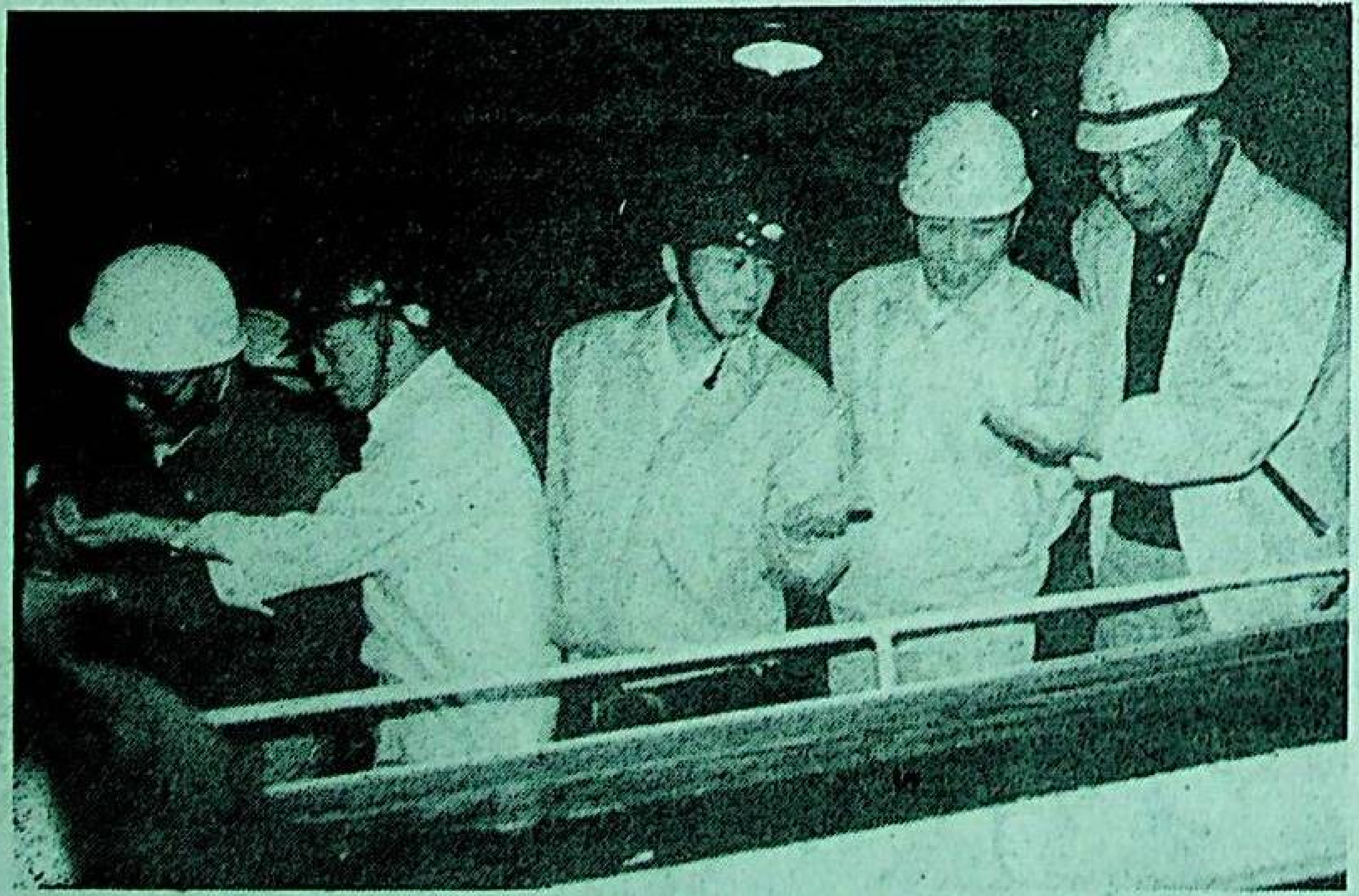

زاۋۇت رەھبەرلىرى يېڭى مەھسۇلاتنى كۆزدىن كەچۈرمەكتە

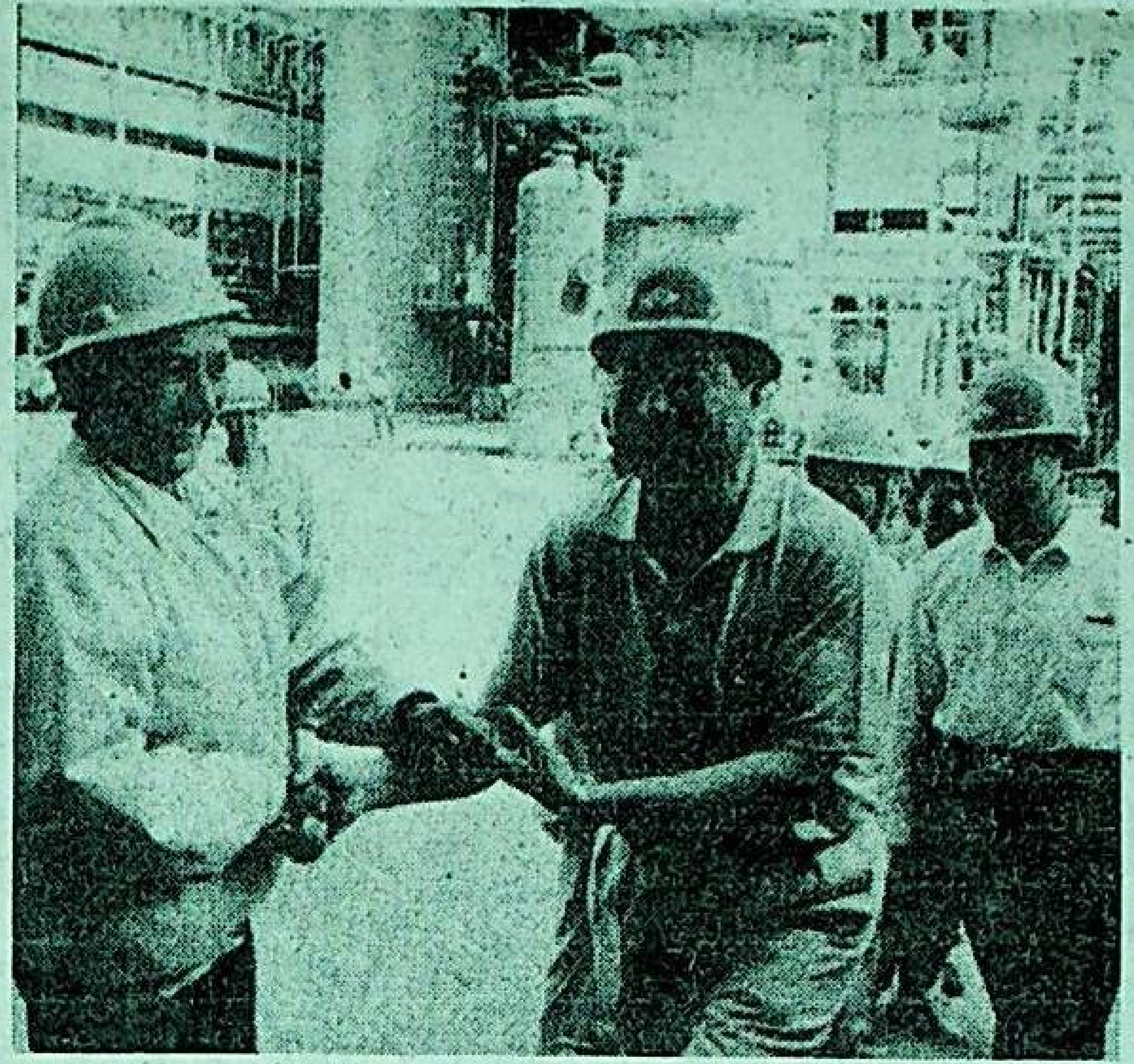

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن ئىشچىلار ئارىسىدا

خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىدا مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى قاتاردا تۇرىدۇ. 1992 - يىلى مەھسۇلات مىقدارىدا مەملىكەت بويىچە 1 - لىكنى قولغا كەلتۈردى. 3 - قېتىملىق، 1990 - يىلى 9 - ئايدا باش زاۋۇتنىڭ 3 - قارارلىق قۇرۇلۇشى خىمىيىۋى تالا زاۋۇتى، تېرمو ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلۇشى باشلىنىپ، 1993 - يىلى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. 4 - قېتىملىق يۈكسىلىش 1994 - يىل 12 - ئاينىڭ 7 - كۈنى قۇرۇلۇش باشلانغان 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلمىسى بولدى، تۆت قېتىملىق يۈكسىلىش ئارقىلىق زاۋۇتىمىز مەملىكەت بويىچە ئەڭ چوڭ ئازوتلۇق ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىش بازىلىرىنىڭ بىرى بولۇپ شەكىللەندى. ھازىر مۇقىم مۈلكى 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى) 900 مىليون 300 مىڭ يۈەندىن 8 مىليارد 900 مىليونغا يەتتى. پايدا - باج ئوتتۇرا بەش يىل ھەر يىلدا 40.42 % لىك نىسبەت بىلەن ئاشتى.

زاۋۇتىمىز ھازىرغىچە ئاپتونوم رايونىمىزنى 5 مىليون توننىدىن ئارتۇق خىمىيىۋى ئوغۇت، 16 مىليون توننىدىن ئارتۇق تەييارلىق مەھسۇلاتى بىلەن تەمىنلەپ، ئاپتونوم رايوندىكى 400 مىڭدىن ئارتۇق ماتورلۇق قاتناش ۋاستىلىرى، ھەربىي، خەلق ئاۋىئاتسىيىسىگە كېرەكلىك مايىنىڭ بىر مىقدارىنى كاپالەتلەندۈردى. شۇ ئارقىلىقلا توشۇش ۋە خوراش زىيىنىدىن 100 مىليون يۈەن ئىقتىساد قىلىپ قالدى.

2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلمىسى ئامېرىكا، ئىتالىيە، گوللاندىيە، گېرمانىيىنىڭ ھازىرقى زامان تېخنىكىسىنىڭ مۇجەسسەملىنىشى بولۇپ، بىرىكمە ئامىياكنىڭ پۈتۈن يۈرۈشلۈك ئۈسكۈنىلىرى سىرتتىن كىرگۈزۈلگەن. قۇراشتۇرۇش خىزمىتىنىڭ سىجىللىقى، تېخنىكا تەلىپى يۇقىرى، ۋەزىپە ئېغىر. نېفىت خىمىيە قۇرغۇچىلىرى ئۇنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالىدى. بۇ قۇرۇلما بېكىتىلگەندىن تارتىپ قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىش جەريانىغىچە

شىنجاڭ خەلقىگە بېرىلگەن قانائەتلىنەرلىك جاۋاب

ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ ماشىنا سىناشتا بىر قېتىمدىلا مۇۋەپپەقىيەت قازانغانلىقىدىن خاتىرە

ئۆمەرجان تۇرسۇن

1997 - يىل 5 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى تەنتەنىلىك چوڭ تىپتىكى خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلمىسى ماشىنىلىرىنى سىناش بىر قېتىمدىلا مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى.

2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلۇشى - ئاپتونوم رايون ۋە نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش شىركىتىنىڭ دۆلەتنىڭ 8 - بەش يىللىق پىلانىغا ئاساسەن «شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈپ، يېزا ئىگىلىك ۋە چارۋىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن بىرلىكتە مەبلەغ سېلىپ قۇرغان نۇقتىلىق قۇرۇلۇش. بۇ قۇرۇلۇش باشلانغاندىن تارتىپ سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگىچە، مەركەز، ئاپتونوم رايون، جۇڭگو نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش شىركىتى رەھبەرلىرىنىڭ يۇقىرىدىن ئەھمىيەت بېرىشىگە ئېرىشتى. مۇئاۋىن زۇڭلى ۋۇباڭگو بۇ زاۋۇتقا كېلىپ خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى، ئۈرۈمچى نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنى 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىپ، بالدۇر ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈپ، شىنجاڭ خەلقىگە بەخت يارىتىشقا رىغبەتلەندۈردى. جۇڭگو نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش شىركىتىنىڭ باش دىرېكتورى شېڭ خۇارېن بۇ زاۋۇتقا كېلىپ نەق مەيداندا قۇرۇلۇش سۈرئىتى ۋە قۇرۇلۇش سۈپىتىنى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن كۆپ قېتىم بۇ زاۋۇتتا خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈرۈپ، 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنى تېزرەك پۈتتۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىغا ياردەم بېرىشنى ئۈمىد قىلدى.

ئۈرۈمچى نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى رەھبەرلىرى نىشان بەلگىلەپ، ماشىنىلارنى سىناش خىزمىتى بارلىق كۈچى بىلەن چىڭ تۇتتى. كادىر، ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە يۇقىرى، قاتتىق تەلەپ قويدى. باش زاۋۇت ئىككى دەرىجىلىك ماشىنا سىناشقا قوماندانلىق قىلىش شتابى «ئۈسكۈنىلەرنى يەككە سىناشنى بالدۇر قىلىش، تۇرۇبا لىنىيىلىرىنى گاز ئارقىلىق پۈركۈپ تازىلاشتا ئۈسكۈنىلەرنىڭ ھىملىقىنى قاتتىق تەكشۈرۈش، بىرلەشتۈرۈپ سىناش تولۇق بولۇشى، ماشىنا سىناش مۇقىم، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ياخشى بولۇش» پرىنسىپىغا ئەمەل قىلىپ، نەق مەيداندا ماشىنا سىناش جېڭىنى تەشكىللىدى. لايىھە بويىچە كېيىنكى ئىش تەرتىپىدە ساقلانغان مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا بايقاپ، ۋاقتىدا ئۆزگەرتىپ، قۇرۇلمىغا خام ئەشيا كىرگۈزگەندىن كېيىن تېزرەك ئاقما لىنىيىلەرنى ئېچىپ، ماشىنا سىناشتا بىر قېتىمدىلا مۇۋەپپەقىيەت قازىنىش ئۈچۈن، تېخنىكا، تەدبىر ۋە تەشكىللەش جەھەتتە تولۇق تەييارلىق كۆردى ۋە ئەمەلىيلەشتۈردى. ماشىنا سىناش جەريانىدا ئۈرۈمچى نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى ئەمەل قىلىشقا تېگىشلىك تەرتىپ بويىچە ئىش كۆرۈش، ئۆلچەمنى قىلچىمۇ تۆۋەنلەتمەسلىك، ئېھتىياجغا تېگىشلىك ۋاقىتنى بىر مىنۇتمۇ قويۇۋەتمەسلىك» تەلىپىگە ئاساسەن، ھەر بىر باسقۇچنىڭ ئەمەلىيلىشىشىنى قاتتىق كونترول قىلدى، بايقالغان مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا بىر تەرەپ قىلدى.

2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلۇشىنىڭ ماشىنا سىناش 1 - جېڭى ئوڭۇشلۇق ئاياغلاشقاندا، بۇ زاۋۇت ماشىنا سىناش ئورۇنلاشتۇرۇلۇشىنى قايتىدىن تەڭشەپ ۋاقىتنى 32 كۈن قىسقارتتى.

4 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ماشىنا سىناشنىڭ 2 - قېتىملىق جېڭىنى رەسمىي باشلىۋەتتى. ماشىنا سىناشقا قاتناشقان بارلىق خادىملار خوجايىنلىق روھى بىلەن ئۆز مەسئۇلىيىتىنى ئەستايىدىل ئادا قىلىپ، ئايلىنىۋاتقان ماشىنا - ئۈسكۈنىلەرنى ئىنچىكىلىك بىلەن كۆزەتتى. ماشىنا سىناشنىڭ تېزرەك مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشى ئۈچۈن، ئۇلار دەم ئېلىش ۋە بايرام كۈنلىرىنى قۇربان قىلىپ ئىش ئورنىدىن ئايرىلمىدى.

4 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن ئېتىبارەن تەبىئىي گاز قۇرۇلمىغا كىرگۈزۈلدى، بىرىكمە ئامىياك كومپرېسسورى قاتارلىق بەش چوڭ ئۈسكۈنە ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ ماگدۇرۇلدى. دېسۇلفىرلاپ ئاجرىتىش، ئۆزگەرتىش، ئالماشتۇرۇش، كاربونسىزلاشتۇرۇش، سانلىشىش، پار ئارقىلىق قۇرۇتۇش، مۇزلىتىپ تازىلاش، ئامىياك بىرىكمىسى قاتارلىق تېخنولوگىيە سىستېمىلىرى ئارقا - ئارقىدىن ئېچىلدى.

خام ئەشيا كىرگۈزۈپ ماشىنا سىناش ئاخىرقى باسقۇچقا كىرگەندە زاۋۇتتىكى ھەممەيلەن 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ ماشىنا سىناش خىزمىتىگە مۇلازىملىق قىلىشقا ئاتلاندى، ھەرقايسى تەرەپ ماشىنا سىناشقا «يېشىل چىراغ» يېقىپ بەردى.

1997 - يىلى 5 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئۈرۈمچى نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى زور تىرىشچانلىقلارنى كۆرسىتىش ئارقىلىق ئەسلى پىلاندىن 38 كۈن بۇرۇن خام ئەشيا كىرگۈزۈپ ماشىنا سىناشتا بىر قېتىمدىلا مۇۋەپپەقىيەت قازىنىش ۋەزىپىسىنى غەلىبىلىك ئورۇنداش ۋە لاياقەتلىك مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىشتەك ئەلا نەتىجە بىلەن ئاپتونوم رايونغا، جۇڭگو نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش شىركىتى ۋە پۈتۈن شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىگە قانائەتلىنەرلىك جاۋاب بەردى.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى - شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ جان تومۇرى

ئىتتىپاقلىق - ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشنىڭ ئاساسى

- قۇمۇل شەھىرى ئاستانە يېزىسىنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش قەدىمىنى تېزلەتكەنلىكى توغرىسىدا

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **يۇنۇس سادىق**

قۇمۇل شەھىرى ئاستانە يېزىسىنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، يېزىدىكى ھەر مىللەت ئاممىسىنى زىچ ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، دېھقانلارنى ئورتاق بېيىش يولىغا يېتەكلىگەنلىكى ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇدا ئىككى قېتىم مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىدە «ئىلغار ئورۇن» بولغانلىقىنى ئاڭلاپ، يېقىندا بۇ يېزىنىڭ باشلىقى ئەختەم ئىبراھىمنى زىيارەت قىلدىم.

مۇشۇ يېزىدا چوڭ بولغان بۇ ياش يېزا باشلىقى يېزىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالىنى بەش قولدەك بىلىدىكەن. ئۇ ئەھۋال تونۇشتۇرۇپ مۇنداق دېدى:

- يېزىمىز قۇمۇل شەھىرىنىڭ غەربىگە جايلاشقان، 12 مىڭ 480 ئاھالە، 3503 ئائىلىگە ئىگە؛ يېزىمىزدا ئۇيغۇر، خەنزۇ، خۇيزۇ قاتارلىق ئون نەچچە مىللەت بار؛ ئاز سانلىق مىللەتلەر نوپۇسى يېزا ئومۇمىي نوپۇسىنىڭ %51 نى ئىگىلەيدۇ؛ يېزىغا قاراشلىق توققۇز كەنتنىڭ ھەممىسىدە قېرىنداش مىللەتلەر ئارىلىشىپ ئولتۇراقلاشقان. شۇڭا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش يېزىمىزغا نىسبەتەن ئىنتايىن مۇھىم. بىز مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىگە ئىزچىل ئەھمىيەت بېرىپ، ئۇنى دېھقانلارنى ھاللىق سەۋىيىگە يەتكۈزۈشنىڭ مۇھىم ئاساسى قىلدۇق.

ئۇ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتى بويىچە ئىشلىگەن بىر نەچچە تۈرلۈك ئەمەلىي خىزمەت ئۈستىدە توختىلىپ مۇنداق دېدى:

- بىز ئالدى بىلەن ئىشنى پارتكومدىكى بىر بەن ئادەمنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشتىن باشلىدۇق؛ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى ھەرقانداق خىزمەتنىڭ ئالدىغا قويۇپ، يېزا ئورگىنى، يېزىغا قاراشلىق كەسپىي ئورۇنلار، مەكتەپ،

سوتسىيالىستىك مىللەتلەر چوڭ ئائىلىسىنىڭ ئىناق، ئىتتىپاق ئۆتۈشتەك ئەۋزەللىكىنى ھېس قىلدۇردۇق. بۇ ئارقىلىق يېزىمىزنىڭ ۋەزىيىتى مۇقىم، مىللەتلىرى ئىتتىپاق، ئىقتىسادى ئېشىشتەك ياخشى ۋەزىيەت شەكىللەندى. يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى رەھبەرلىرى بىر قانچە قېتىم ئالماشقان بولسىمۇ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى ئۈزۈلدۈرۈپ قويمىدۇق. ھەرقايسى ياچېيكىلارنىڭ يىللىق خىزمەت پىلانى، يىللىق خىزمەت خۇلاسىسى قاتارلىقلار جەھەتتىكى خىزمەتلەرنى باھالاشتا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى مۇھىم شەرت قىلىپ، پارتىيە ئەزالىرى ۋە كادىرلارنىڭ بۇ خىزمەتكە بولغان مەسئۇلىيەتچانلىقىنى ئۆستۈردۇق. ھەر خىل يىغىن، ھەر خىل پائالىيەتلەردە ھەرقايسى مىللەتتىن ۋەكىل قاتنىشىشنى ئىشقا ئاشۇردۇق. يېزىمىز دېھقانچىلىقنى ئاساس قىلىدىغان يېزا. سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنىڭ يولغا قويۇلۇشى جەريانىدا، يېزىمىزنىڭ تېرىقچىلىق قۇرۇلمىسىدا ئۆزگىرىش بولدى. ھەرقايسى كەنتلەر ئۆز جايىنىڭ ئەمەلىيىتىگە ئاساسەن ئاشلىق تېرىش بىلەن كۆكتات تېرىش ۋە قوشۇمچە يېمەكلىكلەر كۆلىمىنى ماس ھالدا كېڭەيتتى. خەنزۇلار كۆپرەك كەنتلەردە پارنىكتا كۆكتات تېرىش كېڭەيتىلدى. ئۇيغۇرلار كۆپرەك كەنتلەردە باقمىچىلىق، باغۋەنچىلىك تەرەققىي قىلدۇرۇلدى. بۇ ئارقىلىق خەنزۇلار ئۇيغۇرلارغا كۆكتات تېرىشنى ئۆگەتتىدىغان، ئۇيغۇرلار خەنزۇلارغا باغۋەنچىلىك، باقمىچىلىقتىن مەسلىھەت بېرىدىغان ئۆزئارا ياردەم بېرىش كەيپىياتى ئەۋج ئالدى. 5 - كەنت پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى ئابدۇل ھەمدۇل كەنتتىكى قىيىنچىلىقى بار خەنزۇ دېھقاننى ھۆددىگە ئېلىپ، ئۇنىڭغا بىر نەچچە يىل ئەمەلىي ياردەم قىلىش ئارقىلىق ئۇنىڭ بېيىشىغا تۈرتكە بولدى. يېزىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە ماس كېلىدىغان «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى

خەنزۇ دېھقان ئۆيىگە تۇيۇقسىز ئوت كېتىپ، ئۆي - ماكانسىز قالغاندا شۇ جايدىكى ئۇيغۇر دېھقانلار ئۇلارنى ئۆزلىرىنىڭ ئۆيلىرىگە ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئۇلارنى ۋاقىتلىق غەمدىن خالىي قىلدى. 6 - كەنتتىكى دېھقان قاسىمنىڭ ئەتىيازدا ئاشلىقى يېتىشمەي قالغاندا، شۇ كەنتتىكى 14 پارتىيە ئەزاسى تۆت سائەت ئىچىدىلا 800 جىڭ ئاشلىق يىغىش قىلىپ، ئۇنىڭ ئۆيىگە يەتكۈزۈپ بەردى.

ئەختەم ئىبراھىم مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنىڭ يېزىنىڭ ئىقتىسادىغا بولغان تۈرتكىلىك رولى ئۈستىدە توختىلىپ مۇنداق دېدى:

- يۇقىرىقى بىر قاتار ئۈنۈملۈك خىزمەتلەر يېزىمىزنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقى، ئىقتىسادىي تەرەققىياتىدا تۈرتكىلىك رول ئوينىدى. بىر قانچە يىلدىن بۇيان يېزىمىزدا ھېچقانداق ۋەقە سادىر بولمىدى. مىللەتلەر ئارا سۈركىلىش بولمىدى، ئۆتكەن يىلى يېزىمىزنىڭ سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 72 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ساپ كىرىم 1967 يۈەنگە يېتىپ، تارىختىكى ئەڭ ياخشى سەۋىيە يارىتىلدى. بۇ ئارقىلىق دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش قەدىمى تېزلىتىلدى.

«ئىككى ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇش كېرەك

.مەركىزىي كومىتېت شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش توغرىسىدا بەرگەن مۇھىم يوليورۇقىدا: «خەنزۇلار بىلەن ئاز سانلىق مىللەتلەر بىر - بىرىدىن ئايرىلالمايدۇ دېگەن سىياسىي قاراشنى پۇختا تۇرغۇزۇش» لازىملىقى تەكىتلەندى. مەركىزىي كومىتېت 1981 - يىلى «مەركىزىي كومىتېت شۇجىچۇسىنىڭ شىنجاڭ خىزمىتىگە دائىر مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلىش خاتىرىسى»نى تارقاتقانلىق توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشىدىمۇ: ئېلىمىزنىڭ سوتسىيالىزم ئىشلىرىدا خەنزۇلار ئاز سانلىق مىللەتلەردىن ئايرىلالمايدۇ، ئاز سانلىق مىللەتلەر خەنزۇلاردىن ئايرىلالمايدۇ، دەپ كۆرسىتىلگەنىدى. «ئىككى ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسىدە ئېلىمىزدىكى مىللەتلەرنىڭ مەنپەئەتداشلىق، تەقدىرداشلىق ۋە ئۆزئارا بېقىنىشتەك قان بىلەن گۆشتەك مۇناسىۋىتى يۈكسەك دەرىجىدە يىغىنچاقلانغان ۋە چوڭقۇر شەرھلەپ بېرىلگەن، ئۇ ئېلىمىزدىكى مىللەتلەر مۇناسىۋىتى تەرەققىياتى تارىخىنىڭ ئىلمىي يەكۈنى، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشتىكى مۇھىم يېتەكچى ئىدىيىسى ۋە ھەرىكەت مىزانى.

«ئىككى ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسى ماركسىزمنىڭ مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىكى، ئىتتىپاقلىقى، ئۆزئارا ھەمكارلىقى توغرىسىدىكى نەزەرىيىسىنىڭ يېڭى ۋەزىيەتتىكى كونكرېت تەتبىق قىلىنىشى ۋە ئىپادىلىنىشى. ماركسىزم مىللەتلەرنىڭ ھەممىسى ئىنسانىيەتنىڭ ماددىي ۋە مەنىۋى بايلىقىنى ياراتقۇچىلار ئىكەنلىكى، ھەممىسىنىڭ ئىنسانىيەت تارىخىي تەرەققىياتىغا تۆھپە قوشقانلىقىدىن ئىبارەت بۇ ئەھۋالنى ئاساس قىلىپ، مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىكى، ئىتتىپاقلىقى، ھەمكارلىقىدا چىڭ تۇرۇش قارىشىنى ئوتتۇرىغا قويغان. لېنىن: «بىر دۆلەتتە مىللەتلەرنى ئايرىۋېتىش زىيانلىق، شۇڭا بىز ماركسىزمچىلار مىللەتلەرنى بىر - بىرىگە يېقىنلاشتۇرۇشقا ۋە بىرىكتۈرۈشكە تىرىشىمىز»، دەپ كۆرسەتكەن. يولداش ماۋزېدۇڭ: «بىز خەنزۇ مىللىتى بىلەن ئاز

سانلىق مىللەتلەرنىڭ مۇناسىۋىتىنى ياخشى يولغا قويۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى مۇستەھكەملەپ، ئۇلۇغ سوتسىيالىستىك ۋەتىنىمىزنى گۈللەندۈرۈش يولىدا بىرلىكتە تىرىشىشىمىز لازىم»، دەپ كۆرسەتكەن. يولداش جۇئېنلەي: «جۇڭگودىكى مىللەتلەر بىرلەشسە بولىدۇ، بۆلۈنۈپ كەتسە بولمايدۇ، بىز مىللەتلەرنىڭ ھەمكارلىشىشىنى، ئۆزئارا ياردەملىشىشىنى تەكىتلىشىمىز، مىللەتلەرنىڭ بۆلۈنۈپ كېتىشىگە يەككە ئىشلىشىگە قارشى تۇرۇشىمىز لازىم»، دەپ كۆرسەتكەنىدى. يولداش جياڭ زېمىنمۇ شىنجاڭغا خىزمەتلەرنى كۆزدىن كۆچۈرگىلى كەلگەندە: «ھەرقايسى مىللەتلەر قەلبداش، ھەمنەپەس، تەقدىرداش بولۇپ، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش ئۈچۈن بىرلىكتە كۆرەش قىلىشى لازىم»دەپ تەكىتلەپ كۆرسەتتى. يۇقىرىدىكى ماركسىزملىق كۆز قاراشلارغا «ئىككى ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسى چوڭقۇر سىڭدۈرۈلگەن.

«ئىككى ئايرىلالماسلىق» - تارىخ تەرەققىياتىنىڭ مۇقەررەر نەتىجىسى. ئۇزاق تارىخىي تەرەققىيات جەريانىدا، ھەرقايسى مىللەتلەر ئارىسىدا، بولۇپمۇ خەنزۇ مىللىتى بىلەن ئاز سانلىق مىللەتلەر ئارىسىدا، سىياسىي، ئىقتىساد، مەدەنىيەت، تۇرمۇش قاتارلىق جەھەتلەردە ئوخشاش بولمىغان شەكىللەردىكى قويۇق مۇناسىۋەت شەكىللەنگەن. مىللەتلەرنىڭ تارقىلىش ئەھۋالىدىن قارىغاندا، تارىختىكى مىللەتلەرنىڭ كۆچۈشى ۋە ئاھالىنىڭ يۆتكىلىشى تۈپەيلىدىن، تەدرىجىي يوسۇندا خەنزۇ مىللىتىنى ئاساسىي گەۋدە قىلغان ھەرقايسى مىللەتلەر «كەڭ دائىرىدە ئارىلىشىپ ئولتۇراقلىشىش، كىچىك دائىرىدە توپلىشىپ ئولتۇراقلىشىش، بىر - بىرىنى ئۆز ئىچىگە ئېلىش» تەك ھالەت شەكىللەنگەن. ئېلىمىزدىكى مىللەتلەرنىڭ ئولتۇراقلىشىشىدىكى بۇنداق ھالەت ۋە ئالاھىدىلىك خەنزۇ مىللىتى بىلەن ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئۇزاق مۇددەتتىن بېرى شەكىللەنگەن بىر - بىرىگە تايىنىش، ئۆزئارا باردى - كەلدى قىلىشتەك يېقىن مۇناسىۋىتىنى، مىللەتلەرنىڭ بۇرۇندىنلا بىرلىككە كەلگەن، ئايرىلماس بىر پۈتۈن گەۋدىگە ئايلانغانلىقىنى چوڭقۇر ئەكس ئەتتۈرۈپ بەردى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ھەر مىللەت خەلقى بىرلىكتە ياشاش ۋە كۆرەش قىلىش داۋامىدا، ھېچكىم ھېچكىمدىن ئايرىلالمايدىغان چوڭقۇر ھېسسىياتنى ئورناتقان،

كومىتېتى شىنجاڭنى ۋەتىنىمىزنىڭ بىختەرلىكىنى قوغداشتىكى مۇستەھكەم قورغان قىلىپ چىقىش توغرىسىدا كۆپ قېتىم يوليورۇق بەردى. چېگرا مۇداپىئەسى خىزمىتى بىلەن مىللەتلەر خىزمىتى زىچ مۇناسىۋەتلىك، ۋەتىنىمىزنىڭ بىرلىكىنى ۋە دۆلەتنىڭ بىخەتەرلىكىنى قوغداش مىللەتلەرنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقىدىن ئايرىلالمايدۇ. «ئىككى ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسىدە چىڭ تۇرۇپ، ئارمىيە - خەلق ئىتتىپاقلىقى بىلەن مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتكەندىلا، ۋەتىنىمىزنىڭ چېگرا رايونىنى مۇستەھكەم پولات قورغان قىلىپ قۇرۇپ چىققىلى بولىدۇ.

«ئىككى ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسىدە چىڭ تۇرۇش - يېڭى تارىخىي ۋەزىپىلەرنى ئورۇنداشنىڭ ئېھتىياجى. يېڭى تارىخىي دەۋردە، پۈتۈن مەملىكىتىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۈپ ۋەزىپىسى مەملىكىتىمىزنى باياشات، دېموكراتىك، مەدەنىيەتلىك سوتسىيالىستىك دۆلەت قىلىپ قۇرۇپ چىقىش، يەنى مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىدا پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنى ھاللىق سەۋىيىگە يەتكۈزۈش، كېيىنكى ئەسىرنىڭ ئوتتۇرىلىرى سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇشنى ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇرۇشتىن ئىبارەت. پارتىيىنىڭ 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 5 - ئومۇمىي يىغىنىدا 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسلىق كۈرەش نىشانى ۋە 2010 - يىلغىچە بولغان ئاساسىي كۈرەش نىشانى ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، ئېلىمىزنىڭ پارلاق تەرەققىيات مەنزىرىسى نامايان قىلىندى. پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى شىنجاڭغا ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلۈپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا نىسبەتەن ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى يولغا قويۇش، كەسپلەرنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى، ئاساس ئەسلىھەلەرنىڭ قۇرۇلۇشى، مالىيە، ئامانەت - قەرز، سىرتقا ئىشىكنى ئېچىۋېتىش قاتارلىق جەھەتلەردە تېخىمۇ كۆپ مەدەت بېرىشنى قارار قىلدى. شىنجاڭ ياخشى تەرەققىيات پۇرسىتىگە دۇچ كەلمەكتە، شۇڭا پۈتۈن مەملىكەت بىلەن تەڭ قەدەمدە ھاللىق سەۋىيىگە يېتىپ، تۆتنى زامانىۋىلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىشىمىز لازىم. ئورتاق نىشان، ئورتاق مەنپەئەت ھەر مىللەت خەلقىنى زىچ بىرلەشتۈردى. شۇنى كۆرۈش كېرەككى، دۆلىتىمىز تۆتنى زامانىۋىلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن، بايلىق، مەبلەغ، پەن - تېخنىكا جەھەتلەردە شەرت - شارائىت ھازىرلىشى كېرەك. ئېلىمىزنىڭ رېئال ئەھۋالى شۇكى، خەنزۇلار ئولتۇراقلاشقان رايونلارنىڭ ئاھالىسى كۆپ، تېخنىكىسى بىر قەدەر كۈچلۈك؛ ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىدا يەر كۆپ، بايلىق مول. ئىككىسىنىڭ بىر - بىرىنى تولۇقلاشچانلىقى كۈچلۈك،

خىزمەتنىڭ ئالدىغا قويۇپ، يېزا ئورگىنى، يېزىغا قاراشلىق كەسپىي ئورۇنلار، مەكتەپ، كەنت ياچېيكىلىرى باشلامچى بولۇپ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشنى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداشنى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى توغرىسىدىكى تەشۋىقاتنى دائىم قانات يايدۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇردۇق. ھەر مىللەت خەلقىگە پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتىنى، دىنىي سىياسىتىنى تەشۋىق قىلىپ، مىللەتلەرنىڭ ئۆرپ - ئادەتلىرىگە ھۆرمەت قىلىش، ئۆزئارا ئىشىنىش، ئۆزئارا يول قويۇش توغرىسىدىكى تەربىيىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارغا

بولدى. يېزىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە ماس كېلىدىغان «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئەھدىنامىسى» تۈزۈپ، ئۇنى كەنت، مەھەللىلەرگىچە كېڭەيتىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە «نەمۇنىچى كەنت»، «نەمۇنىچى پارتىيە ئەزاسى»، «نەمۇنىچى ئائىلە» بەرپا قىلىش پائالىيىتى ئېلىپ بېرىپ، ھەر مىللەت دېھقان، چارۋىچىلىرنى بۇ پائالىيەتكە قاتنىشىشقا سەپەرۋەر قىلدۇق. بۇنىڭ بىلەن يېزىمىزنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىدە ئۆزئارا ياردەم بېرىدىغان، ئۆزئارا كۆيۈنىدىغان ياخشى ۋەزىيەت بارلىققا كەلدى. 1994 - يىلى 7 - كەنتتىكى بىر نەچچە ئۆيلۈك

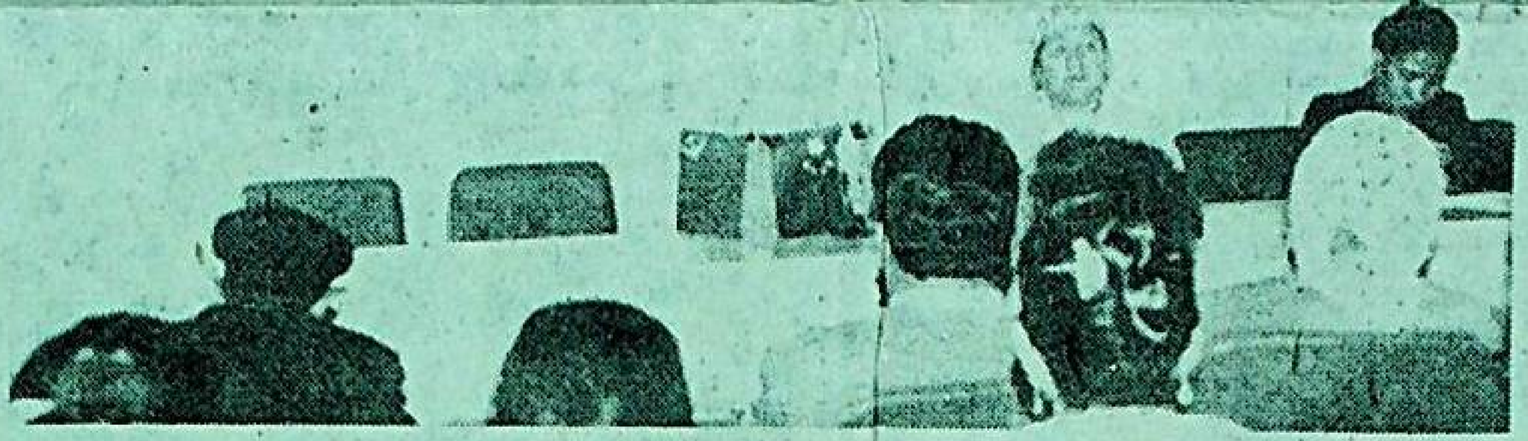

15 - قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى پائالىيىتىنىڭ مەزمۇنىنى يەنىمۇ بېيىتىش ئۈچۈن مارالبېشى ناھىيىلىك پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ئورگانلار پارتكومى، ئاياللار بىرلەشمىسى، ئىتتىپاق كومىتېتى، باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قاتارلىق ئورۇنلار 5 - ئاينىڭ 14 - كۈنى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان نۇتۇق سۆزلەش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى. مۇسابىقىدە ناھىيىگە قاراشلىق ئىدارە - ئورگان، كارخانا، كەسپىي ئورۇن، مەكتەپلەردىن تاللانغان 23 كىشى نۇتۇق سۆزلىدى.

ئەنۋەر خىزمەت، قادىرجان ئاۋۇت فوتوسى

ئايرىلالمايدىغان چوڭقۇر ھېسسىياتنى ئورناتقان، بۇ خىل ھېسسىيات ھەر خىل بوران - چاپقۇنلارنىڭ سىنىقىدىن ئۆتكەن، ئۇنى ھېچقانداق كۈچمۇ بۇزالمايدۇ.

«ئىككى ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسىدە چىڭ تۇرۇش - ۋەتەن بىرلىكىنى قوغداش، ۋەتىنىمىزنىڭ چېگرا مۇداپىئەسىنى مۇستەھكەملەشنىڭ ئېھتىياجى. شىنجاڭ ۋەتىنىمىزنىڭ غەربىي شىمال چېگرىسىغا جايلاشقان، چېگرا لىنىيىسى ئۇزۇن، ستراتېگىيىلىك ئورنى ئىنتايىن مۇھىم. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، مەملىكەت سىرتىدىكى دۈشمەن كۈچلەر شىنجاڭغا قارىتىپ بۇزغۇنچىلىق ھەرىكىتىنى بوشاشتۇرغىنى يوق. پارتىيە مەركىزىي

سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىدا يەر كۆپ، بايلىق مول. ئىككىسىنىڭ بىر - بىرىنى تولۇقلاشچانلىقى كۈچلۈك، ئىككىسىنى بىرلەشتۈرگەندىلا، ئارتۇقچىلىقىنى جارى قىلدۇرۇپ، يېتەرسىزلىكلەرنى تولۇقلىغىلى بولىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىتتىپاقلىقى ۋە ھەمكارلىقى - يېڭى تارىخىي ۋەزىپىلەرنى ئىشقا ئاشۇرۇشنىڭ ئاساسىي شەرتى ۋە كۈچ مەنبەسى. بىز چوقۇم «ئىككى ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسىنىڭ يېتەكچىلىكىدە، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىپ، شىنجاڭنى ئېچىش، گۈللەندۈرۈش ۋە يېڭى دەۋردىكى ئۇلۇغۋار نىشانغا يېتىش ئۈچۈن تىرىشىپ كۈرەش قىلىشىمىز لازىم.

«مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئوقۇشلۇقى»دىن ئېلىندى.

ئەل ئىشىغا مەردانە، ئۆز كەسپىگە پەرۋانە

— قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتىنىڭ ئالىي مۇھەررىرى، ئەدەبىي تەرجىمان دىلبەر ياقۇپ توغرىسىدا

ئۆز مۇخبىرىمىز **تۇردى مەتنىياز**، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئابلەت جۇمە**

- ئۇكام يار مۇھەممەت، — دېدى دىلبەر ياقۇپ ئۇدۇلىدىكى ئورۇندۇقتا ئولتۇرغان بوغداي ئۆڭ، ئېگىز بويلۇق يىگىتكە، — نەشرىياتىمىزغا تاپشۇرغان «ئوغلۇم، ئالدىڭغا قارا» ناملىق ئەسەرلىرىنى كۆرۈپ چىقتىم، مەزمۇنى ياخشىكەن، خېلى ئەجىر سىڭدۈرۈپىلا، ئەسەر ماڭا ياردى، ئەمما، ئىپادىلەشتە يېتەرسىزلىك باردەك قىلىدۇ، ئەسەرنىڭ تىلى راۋان ھەم جانلىق ئەمەس، ئايرىم ھۆكۈملەر دېگەندەك جايىدا، توغرا قويۇلمىغاندەك تۇرىدۇ، مۇشۇ تەرەپلەرنى تۈزەتسەڭ ئەسەرنى نەشر قىلىشقا بولىدۇ.

- مەسلىھەتلىرىگە قوشۇلىمەن، مۇمكىن بولسا ئەسەرنى ئۆزلىرىلا تۈزىتىپ - تەھرىرلىۋەتكەن بولسىلا!

بۇ، مۇھەررىر بىلەن ئاپتور ئوتتۇرىسىدىكى خالىس، سەممىي سۆھبەتلەرنىڭ پەقەت بىر قېتىملىقى ئىدى.

دىلبەر شۇ قېتىمقى سۆھبەتتىن كېيىن «ئوغلۇم، ـڭغا قارا» ناملىق ئەسەرنى تەھرىرلەشكە تۇتۇش قىلدى. ئەسەرنىڭ مەزمۇنى ئۇيغۇر ئالىمى، مۇتەپەككۇر يۈسۈپ خاس ھاجىپنىڭ پەلسەپە ئىدىيىسىگە چېتىشلىق ئىكەنلىكىدەك ئالاھىدىلىككە ئاساسەن، «قۇتادغۇبىلىك» ۋە باشقا ئالاقىدار كىتابلارنى كۆرۈپ، كۆپ تەرەپلىمە ئىزدەندى؛ يۈسۈپ خاس ھاجىپنىڭ پەلسەپە ئىدىيىسى، تۇرمۇش، ھايات ۋە ئىنسان پەزىلىتى ھەققىدىكى كۆز قاراشلىرىنى ئىنچىكە تەتقىق قىلدى. ئەينى زاماندىكى كىشىلەر ۋە ئۇلارنىڭ تۇرمۇش، ئەخلاق قاراشلىرى بىلەن ھازىرقى زامان كىشىلىرىنىڭ قاراشلىرىنى باغلاپ، كىتابتىكى ھۆكۈم، يەكۈنلەرنىڭ ئىزچىللىقى، توغرا، كۈچلۈك بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش جەھەتتە زېھنىنى سەرپ قىلدى؛ بەزى مۇھىم مەزمۇن ۋە ئۇقۇملار ئۈستىدە ئاپتور بىلەن قايتا - قايتا پىكىرلەشتى؛ قايتا - قايتا ئۆزگەرتىش، تەھرىرلەش، تولۇقلاش ئارقىلىق ئەسەر خېلى ياخشى تەھرىرلىنىپ، 1990 - يىلى نەشر قىلىنىپ تارقىتىلغاندىن كېيىن، كىتابخانلارنىڭ ياخشى باھاسىغا

ئېرىشتى. مۇنداق مىننەتسىز، خالىس تۆھپە قوشۇش دىلبەرنىڭ نەشرىياتچىلىق ھاياتىغا سىڭىپ كەتكەن ھەم داۋاملىق كۆرۈلۈپ تۇرىدىغان ئىش ئىدى. دىلبەر ئۆزى تەھرىرلىگەن ھەر بىر ئەسەر كىتابخانلار بىلەن يۈز كۆرۈشۈپ ئۇلارنىڭ قەلبىنى ھاياجانغا سالالىسا، ئۇ ئۆز ئەمگىكىدىن، كەسپىدىن شۇنچە سۆيۈنۈپ، خۇشاللىق ھېس قىلاتتى.

دىلبەر 1970 - يىلى بېيجىڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتىنى پۈتتۈرۈپ، جاپالىق چېنىقىش، «قايتا تەربىيە ئېلىش» تۇرمۇشىنى بېشىدىن كەچۈرگەندىن كېيىن 1974 - يىلى نەشرىياتچىلىق سېپىگە كىرىپ كەلدى. نەشرىياتچىلىق كەسپچانلىقى كۈچلۈك، ئەمەلىيەتچىل كەسىپ بولۇپ، مول، ئۇنىۋېرسال بىلىم بولۇشىنى تەلەپ قىلاتتى. بېيجىڭ مەركىزىي مىللەتلەر نەشرىياتىنىڭ ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈمىگە تەقسىم قىلىنغان دىلبەر نەشرىياتچىلىقنىڭ كەسىپ ئالاھىدىلىكىگە، خىزمەتنىڭ ئېھتىياجىغا لايىقلىشىش ئۈچۈن مۇشۇ كەسىپنى قىزغىن سۆيۈپ، ئۇنىڭ ئەھلى بولۇشقا بەل باغلىدى. ئۇنىڭدا ئۇرغۇپ تۇرغان ياشلىق شىجائىتى، ئوتتەك قىزغىنلىق، بىلىمگە بولغان ئىنتىلىش كۈچلۈك ئىدى. ئۇ نەشرىياتتىكى پېشقەدەم تەھرىر، تەرجىمانلارنى ئۇستاز تۇتۇپ، تاپشۇرۇلغان تەرجىمە، تەھرىرلىك ۋەزىپىسىنى بېجانىدىل ئورۇندىدى. خىزمەتتە ۋاقىت، شارائىت بىلەن ھېسابلاشمىدى، كىتابنىڭ ئىنسانلارنىڭ مەنىۋى بايلىقى ئىكەنلىكىنى چوڭقۇر چۈشەنگەن دىلبەر ئۆزى شۇغۇللىنىۋاتقان كەسپىنىڭ دەل خەلققە مەنىۋى ئوزۇق يەتكۈزۈپ بېرىدىغان بۈيۈك كەسىپ

ئىكەنلىكىگە ئىشىنەتتى. نەشرىيات رەھبەرلىكى بارا - بارا دىلبەر ياقۇپنىڭ كەسپىتىكى قىزغىن، ئەستايىدىللىقى، يارىتىۋاتقان نەتىجىسىگە ئاساسەن ئۇنى بىر ئۈمىدلىك مايسا سۈپىتىدە تەربىيىلەشنى ئويلىدى. 1979 - يىلى ئۇنى مىللەتلەر رەسىملىك ژۇرنىلى تەھرىر گۇرۇپپىسىغا مەسئۇل قىلدى. شۇنداق قىلىپ دىلبەر مىللەتلەر نەشرىياتىدا توپتوغرا ئون يىلنى ئۆتكۈزدى. نەشرىياتچىلىق ئىشىدا بەلگىلىك بىلىم ۋە تەجرىبە توپلىدى. 1984 - يىلى ئۇ قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتىغا يۆتكىلىپ كېلىپ، تەھرىر بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولدى. 1989 - يىلدىن ئېتىبارەن نەشرىياتنىڭ مۇئاۋىن باش مۇھەررىرلىك ۋەزىپىسىنى زىممىسىگە ئالدى.

دىلبەر پارتىيىنىڭ نەشرىياتچىلىق خىزمىتىگە دائىر فاڭجېن - سىياسەتلىرىنى ئۆگىنىپ، ئۆتكەلنى چىڭ ئىگىلەشكە دىققەت قىلدى. كەمتەر، كىچىك پېئىل، چىقىشقاق بولۇشتەك ئېسىل ئەخلاق - پەزىلىتى بىلەن نەشرىياتتىكى يولداشلارنى ئۇيۇشتۇرۇپ، ئىتتىپاقلىشىپ، بىرلىكتە ئىشلەشكە ئەھمىيەت بەردى. ئەمەلىيەتكە چوڭقۇر چۆكۈپ، ئىنچىكە تەكشۈرۈپ - تەتقىق قىلدى، كىتاب چىقىرىشنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسىنى پۇختا ئىگىلەپ، تېمىلارنى ئەلالاشتۇرۇپ، كىتابلارنىڭ ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش، نادىر ئەسەر، ئېسىل كىتابلارنى كۆپ نەشر قىلىش ئارقىلىق كىشىلەرنى ئىلھاملاندۇرۇش جەھەتتە ئەجىر سىڭدۈردى.

دىلبەر يىگىرمە نەچچە يىللىق تەھرىرلىك ھاياتىدا ئۆزىنىڭ بىلىم قۇرۇلمىسىنى ھەر ۋاقىت يېڭىلاپ، تولۇقلاپ تۇرۇشقا، كەسپىي ئىقتىدارىنى مۇكەممەللەشتۈرۈشكە تىرىشىپ كەلدى. قىلچىمۇ نام-

ئاتاق قوغلاشمىدى، ئىجتىھات بىلەن ئۆگىنىش، پىداكارانە بېرىلىپ ئىشلەش، ئاپتورلارغا كۆيۈنۈش، يۈرەك قېنىنى باشقىلار ئۈچۈن سەرپ قىلىشتىن ئايانماسلىق دىلبەر يېتىلدۈرگەن ياخشى ئادەت ۋە ئېسىل پەزىلەت ئىدى.

«قىممىتىڭنى قەدىرلەيمەن دېسەڭ، دۇنياغا قىممەت يارىتىپ بېرىشىڭ كېرەك، دېگەن گەپ بار؛ ئىنساننىڭ قەدىر - قىممىتى ئۇنىڭ ئېرىشكىنى بىلەن ئەمەس، بەلكى خەلققە بەخش ئەتكىنى بىلەن ئۆلچىنىدۇ؛ مەن ئۆز خىزمىتىم ئارقىلىق كىتابخانلارغا مەنىۋى ئوزۇق ئاتا قىلالىسام ئۆز قىممىتىمنى ئەمەلگە ئاشۇرغان بولىمەن». بۇ، دىلبەرنىڭ قەلب سۆزى. دىلبەر ئۆزى ئېتىقادىدەك نەشرىياتچىلىق كەسپى بىلەن شۇغۇللانغان 23 يىلدىن بۇيان، ئۆزىنىڭ خالىس ئەمگىكى، مىننەتسىز ئەجرى ئارقىلىق خەلققە كۆپلەپ مەنىۋى ئوزۇق يەتكۈزۈپ بەردى. كىتاب- ژۇرنال تەھرىرلىكى، تەرجىمە خىزمىتىنى پۇختا ئىشلەپ، نەشرىياتنىڭ كەسپىي ئىشلىرىنى يۈرۈشتۈرۈپ قالماستىن، بەلكى دۇنياغا داڭلىق بولغان «ئاجايىپ ھايات»، «ئاق پاراخوت» قاتارلىق 5 مىليون خەت ئەتراپىدىكى 20 پارچىدىن ئارتۇق كىتابنى تەرجىمە قىلدى؛ «قىزلار ئەڭ كۆكۈل بۆلىدىغان مەسىلىلەر»، «سىزنىڭ سەۋەنلىكىڭىز»، «سوت ئۈستىدە»، «قىمارخانىدىكى پاجىئەلەر»، «ماۋزېدۇڭ ھەققىدە ئېلان قىلىنمىغان ھېكايىلەر» قاتارلىق كىتابلارنىڭ تەھرىرلىكىنى قىلدى. ئۇ يەنە يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئىشتىن سىرتقى ۋاقىتلىرىدا تېلېۋىزىيە فىلىملىرىنى تەرجىمە قىلىشقا قاتنىشىپ، مېكسىكا كۆپ قىسىملىق تېلېۋىزىيە تىياتىرى «ئاتا

بىلەن قىز ئوتتۇرىسىدا»دىن ئون قىسىم، «تۆھمەت»تىن ئون قىسمىنى تەرجىمە قىلغاندىن سىرت، «تاڭ ئاتىلىسىنىڭ باتۇرلىرى» ناملىق تېلېۋىزىيە تىياتىرى قاتارلىق ئون نەچچە تېلېۋىزىيە تىياتىرىنىڭ تەرجىمە، تەھرىرلىكىنى ئىشلىدى. ئۇ تەھرىرلىگەن ياكى تەكشۈرۈپ بېكىتكەن تۈرلۈك ژانىردىكى كىتابلارنىڭ خەت سانى 50 مىليون خەتتىن ئاشىدۇ. ئۇ ئەنە شۇنداق مول ئەمگىكى بىلەن خەلقىمىزنىڭ مەنىۋى تۇرمۇشىنى بېيىتىشقا زور تۆھپىلەرنى قوشتى.

ئەجىر يەردە قالمايدۇ. پارتىيە ۋە خەلق ئۆزىنىڭ سەممىي، ساداقەتلىك، تۆھپىكار ئوغۇل - قىزلىرىنى ھەر ۋاقىت قەدىرلەيدۇ. دىلبەر ياقۇپ خىزمەتكە قاتناشقان يىگىرمە نەچچە يىلدىن بۇيانقى تىنىمسىز ئەجىر - مېھنىتى، تۆھپە - نەتىجىسى بىلەن تونۇلۇپ، كۆپ قېتىم ئۆز ئىدارىسى ۋە مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار تەرىپىدىن «ئىلغار خىزمەتچى»، «مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزاسى» بولۇپ باھالىنىپ تەقدىرلەندى. ئۇدا ئۈچ يىل «مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا خادىمى» دېگەن شەرەپكە ئېرىشتى.

سۈرەتتە: دىلبەر خىزمەت ئۈستىدە.

پوسكام ناھىيىسىنىڭ ئاقتام يېزىسى بۇ يىل يېزا ۋە كەنتلەردە دېھقان - چارۋىچىلار ۋالبول، ۋاسكېتبول، ئارغامچا تارتىش، ئۇزۇنغا يۈگۈرۈش كوماندىسى تەشكىللەپ، 1 - ئايدىن 5 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغىچە 82 مەيدان مۇسابىقە ئۇيۇشتۇردى.

سۈرەتتە: ۋالبول مۇسابىقىسى.

تۇرسۇن راخمان فوتوسى

تېرىلغۇ يەرنى قوغداشنى كىچىكتۈرۈشكە بولمايدۇ

«خەلق گېزىتى» باش ماقالىسى

پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ «يەر باشقۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ تېرىلغۇ يەرلەرنى ھەقىقىي قوغداش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» بۈگۈن ئېلان قىلىندى. «ئۇقتۇرۇش» تا پۈتۈن مەملىكەتنىڭ ئومۇمىيلىقىغا ۋە جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئەۋلادلىرىغا مۇناسىۋەتلىك بولغان تېرىلغۇ يەر مەسىلىسى توغرىسىدا بىر قاتار زور تەدبىرلەر چىقىرىلدى، تۈپتىن تۈزەش تەدبىرى بېكىتىلدى، كەسكىن تەدبىرلەر قوللىنىلدى. مەركەزنىڭ ستراتېگىيىلىك تەدبىرى دۆلىتىمىزنىڭ يەر باشقۇرۇش، تېرىلغۇ يەرنى قوغداش ھەتتا پۈتكۈل سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش ئىشلىرىدا مۇھىم ۋە چوڭقۇر تەسىر پەيدا قىلىدۇ. بىز بۇنىڭغا يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىشىمىز كېرەك.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن بىر قاتار تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، تېرىلغۇ يەرنى قوغداش سالمىقىنى زورايتقانلىقتىن تېرىلغۇ يەرلەرنى قالايمىقان ئىگىلەش، قالايمىقان ئىشلىتىش ئەھۋالى تىزگىنلەندى. لېكىن بىز شۇنى سەگەكلىك بىلەن كۆرۈشىمىز كېرەككى، دۆلىتىمىزنىڭ تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداش ۋەزىيىتى يەنىلا ئىنتايىن جىددىي، ئىلگىرى بىز دائىم جۇڭگونىڭ يېرى كەڭ، بايلىقى مول دېيىتتۇق، لېكىن رېئاللىقتىن قارىغاندا، ئاھالىسى كۆپ بولغانلىقتىن كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن توغرا كېلىدىغان تېرىلغۇ يەر بويىچە ھېسابلىغاندا، دۆلىتىمىزدە يەرنى كۆپ دېگىلى، بايلىقىنىمۇ مول دېگىلى بولمايدۇ. دۆلىتىمىزدە تېرىلغۇ يەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان سانى دۇنيادا كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان تېرىلغۇ يەرنىڭ يېرىمىغىمۇ يەتمەيدۇ؛ تېرىلغۇ يەر سۈپىتى تۆۋەن، كۆپ قىسىم تېرىلغۇ يەر تاغلىق، ئېدىرلىق، ئېگىز تۈزلەڭ رايونلار، قۇرغاق ۋە يېرىم قۇرغاق رايونلاردا بولۇپ، تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىشى ئېغىر. يېزا ئىگىلىك قۇرۇلمىسى تەڭشەلگەن، ئاپەت ۋەيران قىلغانلىقتىن ھەر يىلى خېلى كۆپ تېرىلغۇ يەر ئازىيىپ كېتىۋاتىدۇ. ئىقتىسادىي تەرەققىياتتا بەزى قۇرۇلۇش تۈرلىرى تېرىلغۇ يەرلەرنى مۇقەررەر ھالدا ئىگىلەيدۇ، سۇ، تۇپراقنى ساقلاپ قېلىش ۋە مۇھىتنى ياخشىلاش ئۈچۈن، بىر قىسىم تېرىلغۇ يەرنى تەدرىجىي ھالدا ئورمانچىلىققا، چارۋىچىلىققا قايتۇرۇشقا توغرا كېلىدۇ. يەنە بىر تەرەپتىن ئېيتقاندا، بۇنىڭدىن كېيىن دۆلىتىمىزدە ئاھالە يەنىمۇ كۆپىيىدۇ، توغرا، كۈچلۈك تەدبىر قوللىنىلمايدىغان بولسا، ئادەم كۆپىيىپ، يەر ئازىيىپ كېتىشتەك ئەگمۈگىسىز يۈزلىنىشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. جۇڭگو ئۆزىنىڭ تېرىلغۇ يېرىگىلا تايىنىپ پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ ئاشلىققا بولغان ئېھتىياجىنى قاندۇرالايدۇ. تېرىلغۇ يەرنى قوغدىغانلىق جان تومۇرىمىزنى قوغدىغانلىق. تېرىلغۇ يەرنى قوغداش بىلەن تېرىلغۇ يەرنى ئىگىلەش ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەت ياخشى ھەل قىلىنمىسا جۇڭگونىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش ئىشلىرى ۋە جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ كەلگۈسىدىكى تەرەققىياتىغا ئېغىر تەھدىت پەيدا قىلىدۇ.

ھازىرقى مەسىلە شۇكى، تېرىلغۇ يەرنى قوغداش ۋەزىيىتى ئەنە شۇنداق جىددىي بولسىمۇ خېلى كۆپ كىشىلەردە ھېچقانچە كرىزىس تۇيغۇسى يوق. بولۇپمۇ بەزى جايلاردىكى رەھبىرىي كادىرلار تېرىلغۇ يەرنى قوغداشنى ئىقتىسادىي تەرەققىياتنىڭ ئالدىنقى شەرتى قىلمايۋاتىدۇ. بەزى كىشىلەر يەنە خاتا ھالدا، «ئىقتىسادنى يۈكسەلدۈرۈش ئۈچۈن تېرىلغۇ يەرنى قۇربان قىلىش ھېچ نەرسىگە ئەرزىمەيدۇ؛ پۇل بولسىلا تېرىلغۇ يەر بولمىسىمۇ تاماق يېگىلى بولىدۇ» دەپ قارىماقتا ھەتتا «تېرىلغۇ يەرنى قوغدىغانلىق قالاقلىقنى قوغدىغانلىق» دېيىشمەكتە. نۇرغۇن جايلار تېرىلغۇ يەرنى قۇربان قىلىش بەدىلىگە سودىگەر چاقىرماقتا، مەبلەغ كىرگۈزمەكتە. «يەر بايلىقى»نى تۈپلىماقتا، دۆلەتنىڭ ئومۇمىيلىقى بىلەن ھېسابلاشماي كەلسە-كەلمەس قۇرۇلۇش قىلىپ تېرىلغۇ يەرنى قالايمىقان ئىگىلىمەكتە، ھەتتا يەرنى خالىغانچە ھايىنىغا ساتماقتا. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان نۇرغۇن شەھەرلەر سىرتقا قاراپ راۋاجلانماقتا. ھەر خىل تەرەققىيات رايونلىرى بىر مەھەل تەرتىپسىز ھالدا ئومۇميۈزلۈك كۆپىيىپ كەتتى، يېزىلاردا ئۆيلەر ئۆلچەمدىن ئېغىر دەرىجىدە ئېشىپ كەتتى، «يۇمۇلاق چوڭ ھويلا» ۋە «يول بويىغا دۇكان» لىرنى قالايمىقان سېلىش ئادەتكە ئايلاندى، تېرىلغۇ يەرنى ئىسراپ قىلىش تېرىلغۇ يەرنىڭ بۇزغۇنچىلىققا ئۇچراش ئەھۋالى كىشىنى چۆچۈتىدۇ. بەزى جايلار نۇرغۇن يەرنى تېرىماي ئاق تاشلاپ قويغانلىقتىن دېھقانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە تۇرمۇشىنى ئورۇنلاشتۇرۇش تەس بولۇۋاتىدۇ، دۆلەتنىڭ تەقدىرى، ئىستىقبالى، ئاممىنىڭ ئۆلە-تىرىلىشى، ئەۋلادلارنىڭ مەنپەئەتى بىلەن كارى بولماي تېرىلغۇ يەرنى خالىغانچە ئىسراپ قىلىشتەك بۇنداق قىلمىشلارغا ھەققەتەن چىداپ تۇرغىلى بولمايدۇ!

دۆلىتىمىزنىڭ دۆلەت ئەھۋالى ۋە تېرىلغۇ يەرنى قالايمىقان ئىگىلەش، قالايمىقان ئىشلىتىش مەسىلىسى قايتا-قايتا چەكلەنسىمۇ توسۇلماسلىقتەك ئەھۋالغا ئاساسەن مەركەز رەھبەرلىرى مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: جۇڭگو دۇنيادا ئەڭ قاتتىق تەدبىرلەرنى قوللىنىپ يەرنى باشقۇرۇشى، تېرىلغۇ يەرنى قوغدىشى كېرەك، بۇ مۇقەررەر تاللاش. تېرىلغۇ يەرنى قوغداش مەسىلىسىنى ھەقىقىي ھەل قىلىش ئۈچۈن تۈپ ئېگىزىدىن تۈزەش تەدبىرىنى قوللىنىش كېرەك. شۇنى كۆرۈش كېرەككى، تېرىلغۇ يەرنىڭ ئېقىپ كېتىش مەسىلىسىنىڭ ئۇزاققىچە تۈپتىن ھەل قىلىنمىغانلىقى دۆلىتىمىزنىڭ ھازىرقى يەر باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى بىلەن قانۇن-تۈزۈمنىڭ دېگەندەك مۇكەممەل بولمىغانلىقى بىلەن مۇناسىۋەتلىك. مەسىلەن: بىزدە قۇرۇلۇش ئۈچۈن يەر ئىشلىتىشنى ئومۇمىي جەھەتتىن تىزگىنلەش كەمچىل، شەھەر، بازارلارنىڭ يەر ئىشلىتىش كۆلىمىنىڭ جىددىي كېڭىيىپ كېتىۋاتقانلىقىنى تىزگىنلەشكە كۈچىمىز يەتمەيۋاتىدۇ؛ ھازىر يەر پايدىسىنى تەقسىملەشتە «يەرنى كۆپ سېتىپ كۆپ پايدا ئېلىش» چارىسى يولغا قويۇلۇپ، ئوبيېكتىپ جەھەتتە تېرىلغۇ يەرنى كۆپ ئىگىلەشكە ئىلھام بېرىلىۋاتىدۇ؛ ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان يەر ئىشلىتىشتە «دەرىجىمۇدەرىجە بەلگىلەنگەن نورما بويىچە «تەكشۈرۈپ تەستىقلاش» تۈزۈمى يەرلىك ھۆكۈمەتلەرنىڭ يەر تەستىقلاش ھەرىكىتىنى ئۈنۈملۈك ھالدا چەكلىيەلمەيۋاتىدۇ، بەزى جايلار «پۈتۈننى پارچىلاش»، «يەرنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ھوقۇقىنى تۆۋەنگە چۈشۈرۈپ بېرىش» قاتارلىق ئۇسۇللاردىن پايدىلىنىپ يەرنى قانۇنسىز تەستىقلاپ بېرىۋاتىدۇ؛ بەزى يەرلىك ھۆكۈمەتلەر ئۆز جايىدىكى يەر باشقۇرۇش تارماقلىرىنىڭ خىزمەتلىرىنى دېگەندەك قوللىمىغانلىقتىن ئۇلار مەمۇرىي ئىشلارنى قانۇن بويىچە بېجىرەلمەيۋاتىدۇ، يەرلىك ھۆكۈمەتلەردە كۆپلەپ يۈز بېرىۋاتقان يەر قانۇنىغا خىلاپلىق قىلىش قىلمىشلىرىنى تېخىمۇ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلالمايۋاتىدۇ؛ ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان قانۇنلاردا تېرىلغۇ يەرنى قوغداش قىلىشقا بېرىشكە چەك قويۇش يېتەرلىك بولمايۋاتىدۇ، دەپ بەلگىلەندى، ۋەھاكازالار. بۇ مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشتا ئىشنى مېخانىزم، تۈزۈلمە ۋە قانۇن-تۈزۈم قاتارلىق جەھەتلەردىن باشلاپ ھەر تەرەپلىمە تۈزەش كېرەك. مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 8-نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 5-يىغىنى قاراپ چىقىپ ماقۇللىغان «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ جىنايى ئىشلار قانۇنى»غا «تېرىلغۇ يەرلەرگە بۇزغۇنچىلىق قىلىش جىنايىتى»، «قانۇنسىز يەر سودىسى جىنايىتى» ۋە يەرنى قانۇنغا خىلاپ ھالدا تەستىقلاپ ئېغىر ئاقىۋەتلەرنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان «خىزمەتتە مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلىش جىنايىتى» قاتارلىق يەر باشقۇرۇشقا خىلاپلىق قىلىش جىنايەتلىرىگە دائىر ماددىلار تولۇق قېتىم تولۇقلاپ كىرگۈزۈلدى، بۇ يىل 10-ئاينىڭ 1-كۈنىدىن باشلاپ يەر بايلىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىش جىنايى قىلمىشلىرى «جىنايى ئىشلار قانۇنى» بويىچە قاتتىق جازالىنىدۇ. بۇ دۆلىتىمىزنىڭ يەر باشقۇرۇشنى قانۇن-تۈزۈم ئىزىغا سېلىشتا يەنە بىر مۇھىم قەدەم تاشلىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ.

تېرىلغۇ يەرلەرنى ئاسراشتا باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، كىرىمنى ئاشۇرۇپ، چىقىمنى تېجەش، ھەر تەرەپلىمە تۈزەش فاكچېنىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ ئومۇمىي مىقدارىنىڭ تەڭپۇڭلۇقىنى بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك. قانچىلىك تېرىلغۇ يەرنى ئىگىلىگەن بولسا شۇنچىلىك كاپالەتلىك قىلىش شەرتى ئاستىدا شۇنچىلىك تېرىلغۇ يەرنى ئېچىش كېرەك. ئاساسىي دېھقانچىلىق ئېتىزلىرىنى قوغداش تۈزۈمىنى قەتئىي يولغا قويۇش لازىم، ئاساسىي دېھقانچىلىق ئېتىزلىرىنى سان ۋە سۈپەت جەھەتتە ھەرقانداق ۋاقىتتا ئازايتىۋېتىشكە بولمايدۇ.

بىز ھەم تېرىلغۇ يەرنى قوغداش ۋەزىيىتىنىڭ جىددىي ئىكەنلىكىنى ۋە قىيىنچىلىقلارنى كۆرۈشىمىز، بۇ مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشتىكى ئىمكانىيەت ۋە ئۈمىدنى تېخىمۇ كۆرۈشىمىز، پارلاق ئىستىقبالنى كۆرۈشىمىز كېرەك. ئالاقىدار تارماقلارنىڭ تەھلىل قىلىشىچە، بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىلدىن 15 يىلغىچە يەر باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئارقىلىق مەۋقەنى ئىچكى يوشۇرۇن كۈچلەرنى قېزىشقا قويۇپ، يەردىن تۇجۇپلەپ پايدىلانغاندا، خېلى كۆپ ساندىكى تېرىلغۇ يەرنى كۆپەيتىپ ھەم قۇرۇلۇش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان يەر بىلەن تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلغىلى بولىدىكەن، باش شۇجى جياڭ زېمىن ئوتتۇرىغا قويغان «تېرىلغۇ يەرنىڭ ئومۇمىي مىقدارىغا كاپالەتلىك قىلىشتا ئاشۇرۇشقىلا بولىدۇكى، ئازايتىۋېتىشكە بولمايدۇ» يەنى تېرىلغۇ يەر ئومۇمىي مىقدارىنى تەڭپۇڭلاشتۇرۇش ستراتېگىيىلىك نىشانىغا يېتىش تامامەن مۇمكىن ئىكەن. بىز قاقاس يەر بايلىقلىرىنى ئېچىشقا، تاشلاندۇق يەرنى ئۆزلەشتۈرۈپ تېرىلغۇ يەرنى كۆپەيتىشكە تايىنىپلا قالماستىن بەلكى تېخىمۇ مۇھىمى شۇكى، ئىچكى يوشۇرۇن كۈچلەرنى قېزىش ئارقىلىق پايدىلىنىۋاتقان يەردىن، تاپىنىمىز ئاستىدىكى يەردىن يەنىمۇ پايدىلىنىش ئىمكانىيىتىنى تاپالايمىز، دۆلىتىمىزدە شەھەر-بازارلار ۋە يېزىلاردىكى مەھەللىلەرگە ئىشلىتىلگەن يەر 272 مىليون موغا يەتتى، كىشى بېشىغا ئىشلىتىلگەن يەر 153 كۋادرات مېترغا يەتتى، زامانىۋىلاشتۇرۇشنىڭ تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ كىشى بېشىغا ئىشلىتىلگەن يەر پەيدىنپەي 100 كۋادرات مېترغا چۈشۈپ، پايدىلىنىشقا بولىدىغان يەر 90 مىليون موغا يېتىدۇ، بۇ نېمە دېگەن زور يوشۇرۇن كۈچ ھە! يەرنى رەتلەش شۇنداق بولۇپلا قالماستىن رەتلەش ئارقىلىقمۇ خېلى كۆپ تېرىلغۇ يەرنى كۆپەيتكىلى بولىدۇ. جياڭسۇ ئۆلكىسى كەنت، بازار پىلانىنى يولغا قويۇپ، 280 مىڭدىن ئارتۇق تەبىئىي كەنتنى 50 مىڭدىن ئارتۇق بىر قەدەر چوڭ كەنتكە بىرلەشتۈرۈپ، تېرىلغۇ يەرنى تەخمىنەن 3 مىليون موغا كۆپەيتمەكچى. بۇ يەنە نېمە دېگەن يوشۇرۇن كۈچ ھە!

تېرىلغۇ يەرنى ھەقىقىي تۈردە قوغداش-قوغدىماسلىق دۆلەتنىڭ گۈللىنىشى، خارابلىشىشى، مىللەتلەرنىڭ گۈللىنىشى، ھالاك بولۇشىغا مۇناسىۋەتلىك، ھەر بىر ئادەمنىڭ ھەم ئەۋلادلارنىڭ جانجان مەنپەئەتىگىمۇ مۇناسىۋەتلىك، تېرىلغۇ يەرلەرنى ئاسراشتا ھەممە كىشىنىڭ مەسئۇلىيىتى بار. بىز ئومۇمىي خەلققە بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلارغا يەر، دۆلەت ئەھۋالى، دۆلەت سىياسىتى تەربىيىسىنى كۈچەيتىپ، پۈتۈن جەمئىيەتتە ھەممە ئادەم يەرنى تېجەيدىغان، ھەممە ئادەم تېرىلغۇ يەرنى قوغدايدىغان كەيپىياتنى شەكىللەندۈرۈشىمىز كېرەك. ئەجداتلارنىڭ 5000 يىلدىن بۇيان ئۆزلەشتۈرگەن يەرلىرىنى ياخشى ئاسرىشىمىز، ئوبدان گۈللەندۈرۈشىمىز، ئەۋلادمۇ ئەۋلاد تارقىتىشىمىز كېرەك. مۇشۇنداق قىلغاندىلا يولداش دېڭ شياۋپىڭ باشلاپ بەرگەن دۆلىتىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇش ئىشلىرىنى ئاندىن ئىشەنچلىك ئاساستا ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بارغىلى بولىدۇ؛ خەلقئارادىكى «21-ئەسىردە جۇڭگونى كىم باقىدۇ» دېگەن ھەيۋە قىلىدىغان مەسىلىگە جۇڭگو كەلگۈسىدىكى ئىزچىل تەرەققىياتتا ئۆزىمىزنىڭ يېرى ئارقىلىق جۇڭگونى تامامەن باقالايمىز، جۇڭگونى گۈللەندۈرەلەيمىز! دەپ جاراڭلىق جاۋاب بېرەلەيدۇ.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 18-ماي تېلېگراممىسى)

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ يەر باشقۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، تېرىلغۇ يەرلەرنى ھەقىقىي قوغداش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ يەر باشقۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، تېرىلغۇ يەرلەرنى ھەقىقىي قوغداش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى

(بېشى 1 - بەتتە)

4. يېزىلاردا كوللېكتىپنىڭ يەرلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش

ئاساسلىق تېرىلغۇ يەرنى قوغداش رايونىنى ئايرىشقا بىرلەشتۈرۈپ كەنت، بازار قۇرۇلۇشى پىلانىنى ئوبدان تۈزۈپ چىقىش كېرەك. كەنت، بازار قۇرۇلۇشىنى مەركەزلىك، مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇپ، تېرىلغۇ يەرنى ئىگىلىمەي، قاقاس قاپتاللاردىن، تاشلاندۇق يەرلەردىن ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە پايدىلىنىش كېرەك. شەرت - شارائىتى بار جايلار، كەنت، بازارلارنى ئۆزگەرتىش ئارقىلىق تېرىقچىلىق قىلىشقا مۇۋاپىق كېلىدىغان يەرنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشى، تېرىقچىلىققا قايتۇرۇشى كېرەك.

يېزىلاردىكى ئاھالىلەرنىڭ ئۆي قۇرۇلۇشى كەنت، بازار قۇرۇلۇش پىلانىغا ئۇيغۇن كېلىشى كېرەك. شەرت - شارائىتى بار جايلار نىسبىي ھالدا مەركەزلەشتۈرۈپ يۈرۈشلۈك بىنا سېلىشنى تەشەببۇس قىلىشى كېرەك. يېزىلاردىكى ئاھالىلەرنىڭ ئۆيلىرىنى سېلىشتا ئۆزى تۇرۇشلۇق ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلەر بەلگىلىگەن ئۆلچەم بويىچە ئىش كۆرۈش، قانۇن بويىچە جايلىق يەرگە ئىگە بولۇش كېرەك. يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ھەربىر ئائىلىسىدە ئۆلچەمدىن ئېشىپ كەتمىگەن جايلىق يەر بولۇشى كېرەك، ئارتۇق قىسمىنى قانۇن بويىچە كوللېكتىپنىڭ ئىگىدارچىلىقىغا ئۆتكۈزۈۋېلىش كېرەك.

تېرىلغۇ يەرلەرنى ئاق تاشلىۋېتىشنى قاتتىق چەكلەش لازىم. دېھقانچىلىق بىلەن شۇغۇللانماي، يەر ھۆددىگەرلىك توختامىنى ئادا قىلماي، يەرنى تېرىماي تاشلىۋەتكەنلەرنىڭ ھۆددىگەرلىك ھوقۇقىنى بەلگىلىمە بويىچە بىكار قىلىش كېرەك. كۆپ خىل شەكىللەرنى قوللىنىپ تۈجۈپىلەپ ئىگىلىك باشقۇرۇشقا ئىلھام بېرىش كېرەك.

دەپنە ئىشلىرىنى پائال ئىسلاھ قىلىش، ناچار ئادەتلەرنى ئۆزگەرتىپ، مېيىتنى كۆيدۈرۈشنى تەشەببۇس قىلىش كېرەك. يەرلىكتە قويۇشقا توغرا كەلسە تېرىلغۇ يەرنى ئىگىلەشكە بولمايدۇ. تاغلىق يېزىلاردا زاراتگاھلىق بەلگىلىسە بولىدۇ. تۈزلەڭلىكتىكى يېزىلاردا جەسەت كۆلى ئۆيى سېلىشنى، جەسەت كۆلىنى مەركەزلەشتۈرۈپ ساقلاشنى تەشەببۇس قىلىش كېرەك. ئىدىيىۋى خىزمەتنى ئىنچىكە، ياخشى ئىشلەپ، ئالاقىدار كىشىلەرنىڭ قوللىشى ۋە ماسلىشىشىنى قولغا كەلتۈرۈش شەرتى ئاستىدا تېرىلغۇ يەرلەرنى، ئورمانلىقلارنى ئىگىلەشتىن ھاسىل بولغان زاراتگاھلىقلارنى كۆچۈرۈش، چوڭقۇر كولاپ كۆمۈش قاتارلىق ئۇسۇللارنى قوللىنىپ، مۇۋاپىق بىر تەرەپ قىلىش ئارقىلىق دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىققا قايتۇرۇشقا تەسىر يەتكۈزمەسلىك كېرەك.

يېزا، بازار كارخانىلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشتا تېرىلغۇ يەرنى ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە ئىگىلىمەسلىك ياكى ئاز ئىگىلەش، يەردىن تېجەشلىك بىلەن پايدىلىنىش كېرەك. يېزا - بازار كارخانىلىرى يەر ئىشلىتىشتە تەستىقلاتقان كەنت، بازار قۇرۇلۇش پىلانىدىكى تەلەپلەر بويىچە مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇپ، مۇۋاپىق مەركەزلەشتۈرۈپ، يەر ئىشلىتىشنى تەستىقلىتىش رەسمىيەتلىرىنى قانۇن بويىچە بېجىرىش كېرەك، يېڭى تىپتىكى تەييار تام گەۋدىسى ماتېرىياللىرىنى زور كۈچ بىلەن كېڭەيتىش، چاپلىما خىش قۇيۇشنى چەكلەش، تېرىلغۇ يەرنى ئىگىلەپ خۇمدان سېلىشنى قاتتىق چەكلەش لازىم. تېرىلغۇ يەرگە خۇمدان سالغان ئورۇنلار چەكلىك مۇددەت ئىچىدە تەڭشىشى، ئەسلىگە كەلتۈرۈشى كېرەك.

دۆلەت ئېلىپ ئىشلەتكەندىن باشقا، كوللېكتىپنىڭ يەرلىرىدىن پايدىلىنىش ھوقۇقىنى ئۆتۈنۈپ بېرىشكە بولمايدۇ، تىجارەت خاراكتېرلىك ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىغا ئىشلىتىشكە، غەيرىي يېزا ئىگىلىكى قۇرۇلۇشلىرىنىڭ ئىشلىتىشىگە ئۆتۈنۈپ بېرىشكە، ئىجارىگە بېرىشكە بولمايدۇ. كوللېكتىپ يەرلەرنى غەيرىي يېزا ئىگىلىك قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىشكە بەرگەندە، شۇ كوللېكتىپتىن باشقا ئورۇن ۋە شەخسلەر بىلەن يەرنى پاي قىلىش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق كارخانا قۇرغاندا ياكى شۇ كوللېكتىپتىن باشقا ئورۇن ۋە شەخسلەرگە يەر ئۈستىدىكى مۇئەسسەسەلەرنى ئۆتۈنۈپ بەرگەندە، ئىجارىگە بەرگەندە، رەنىگە بەرگەندە يەر ئىشلىتىش ھوقۇقى سودىسى قىلىنسا قانۇن بويىچە قاتتىق تەلەپ قويۇپ تەستىقلاش، دېھقانلارنىڭ مەنپەئىتىنى قوغداشقا ئەھمىيەت بېرىش كېرەك.

كوللېكتىپنىڭ ئىگىدارچىلىقىدىكى قاقاس يەرلەرنى سېتىپ بېرىش، ئىشلىتىش ھوقۇقىنى ئىجارىگە بېرىش قاتارلىق شەكىللەر بىلەن غەيرىي يېزا ئىگىلىك قۇرۇلۇشىنى ئېلىپ بېرىشقا بولمايدۇ.

5. دۆلەتنىڭ يەر، مۈلۈكلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش

ئېلىپ ئىشلەتكەن تېرىلغۇ يەرلەردىن پايدىلىنىش ھوقۇقىنى ئۆتۈنۈپ بېرىشنى قاتتىق كونترول قىلىش كېرەك. ئېلىپ ئىشلەتكەن تېرىلغۇ يەر ئورمانلىق ۋە دېھقانچىلىق قىلىشقا مۇۋاپىق كېلىدىغان قاقاس يەرنىڭ ئىشلىتىش ھوقۇقىنى گولف توپ مەيدانى، قەدىمكىگە تەقلىد قىلىپ شەھەر بەرپا قىلىش، ساياھەت، كۆڭۈل ئېچىش سارىيى، ئالىي دەرىجىلىك داچا قاتارلىق قىممەت باھالىق ئۆي - زېمىن تەرەققىيات قۇرۇلۇشىغا ھەم ئىبادەتخانا، مەسچىت، چېركاۋلارنى سېلىش ئۈچۈن ئىشلىتىشكە ئۆتۈنۈپ بېرىشنى قاتتىق چەكلەش كېرەك.

دۆلەت ئىلكىدىكى يەرلەرنىڭ ئىشلىتىش ھوقۇقىنى ھەقلىق سېتىپ بېرىشتە ئاساسلىقى ئاشكارا خېرىدار چاقىرىپ سېتىپ بېرىش شەكلىنى قوللىنىش، ئادىل رىقابەتلىشىشكە ئىلھام بېرىش كېرەك. يەرنىڭ ئاساسىي ئۆلچەملىك باھاسى بىلەن يەرنىڭ باھاسىنى بېكىتىش، باھالاش، ئاشكارا بولۇش تۈزۈمىنى ئورنىتىش كېرەك. دۆلەت ئىلكىدىكى يەرنىڭ ئىشلىتىش ھوقۇقىنى تۆۋەن باھادا ساتقاندا باھانى ئۆلچەمي باھالاش ئاساسىدا دۆلەتنىڭ كەسىپ سىياسىتى بويىچە بېكىتىش، كېلىشكەن باھانى جەمئىيەتكە ئېلان قىلىش كېرەك.

دۆلەت مۇداپىئەسىنىڭ بىخەتەرلىكى، ھەربىي ئىشلاردا چەكلەنگەن رايون، دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق مۇھاپىزەت رايونلىرى قاتارلىقلارغا بېرىپ تاقىلىدىغان دۆلەت ئىلكىدىكى يەرنىڭ ئىشلىتىش ھوقۇقىنى ئۆتۈنۈپ بېرىش ۋە چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سېلىپ تۇتاش كەتكەن يەرلەرنى ئۆزلەشتۈرۈش تۈرىنى بىردەك گوۋۇيۈەنگە تەستىقلىتىش كېرەك. پۈتكۈل ئاراللاردىكى يەرلەرنىڭ ئىشلىتىلىش ھوقۇقىنى چەت ئەللەرگە ئۆتۈنۈپ بېرىش مەنئى قىلىنىدۇ.

دۆلەت ئەسلىدە ئايرىپ بېرىش شەكلى بىلەن دۆلەت ئىلكىدىكى يەرلەرنى ئىشلىتىش ھوقۇقىغا ئىگە بولۇپ، غەيرىي يېزا ئىگىلىك تىجارىتى ئۈچۈن ئىشلەتكەندە، قانۇندا ئايرىپ بېرىشنى داۋاملىق يولغا قويۇشقا بولىدۇ، دەپ بەلگىلەنگەندىن باشقىلىرىغا قارىتا ھەقلىق، چەكلىك مۆھلەتتە ئىشلىتىش چارىسىنى تەدرىجىي يولغا قويۇش كېرەك. دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانىلار چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىگە ياكى پاي چەكلىك شىركىتىگە ئۆزگەرتىلىپ ئەسلى ئايرىپ بېرىلگەن يەرنىڭ ئىشلىتىلىش ھوقۇقىغا چېتىلغاندا، يەرنىڭ باھاسىنى باھالاش ئارقىلىق ھەقلىق ئىشلىتىشنى قانۇن بويىچە يولغا قويۇش كېرەك. دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانىلارنىڭ ئۆزگەرتىپ تەشكىل قىلىنىشى ئەسلى ئايرىپ بېرىلگەن يەر ئىشلىتىش ھوقۇقىغا چېتىلغاندا دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە بېجىرىش كېرەك. كونا شەھەر رايونلىرىنىڭ ئۆزگەرتىلىشى ئەسلى ئايرىپ بېرىلگەن يەر ئىشلىتىش ھوقۇقىغا چېتىلغاندا ھۆكۈمەت قانۇن بويىچە قايتۇرۇۋالسا بولىدۇ، قانۇندا بەلگىلەنگەن دائىرە بويىچە ئايرىپ بېرىشنى يولغا قويغاندىن تاشقىرى قالغانلىرى بىردەك قانۇن بويىچە ھەقلىق چەكلىك مۆھلەتلىك ئىشلىتىشنى يولغا قويىدۇ.

ئۆلچەملىك يەر ئىشلىتىش ھوقۇقىنى ئۆتۈنۈپ بەرگەندە زېمىن ئەتكەسچىلىكى قاتارلىق قانۇنسىز سودىنى قاتتىق چەكلەش كېرەك. ئۆتۈنۈپ بېرىش شەكلى بىلەن دۆلەت ئىلكىدىكى يەرلەردىن پايدىلىنىش ھوقۇقىغا ئىگە بولغانلار قانۇندا بەلگىلەنگەن مۆھلەت ۋە شەرت بويىچە ئۆزلەشتۈرمىگەن، پايدىلانمىغانلارنىڭ يەر ئىشلىتىش ھوقۇقىنى ئۆتۈنۈپ بېرىشكە بولمايدۇ، قانۇنسىز ئۆتۈنۈپ بەرگەنلەر قانۇن بويىچە جازالىنىدۇ، ئۇنىڭ قانۇنسىز تاپاۋىتى مۇسادىرە قىلىنىدۇ ھەتتا ئۇنىڭ يەر ئىشلىتىش ھوقۇقى توختىتىلىدۇ.

دۆلەت ئىلكىدىكى يەرلەرنى ئىشلىتىش ھوقۇقىنى ئۆتۈنۈپ بەرگەندە قانۇن بويىچە يەر ھوقۇقى تەۋەلىكىنىڭ ئۆزگىرىشىنى تىزىمغا ئالدۇرۇش كېرەك. تىزىمغا ئالدۇرمىغانلار قانۇنسىز ئۆتۈنۈپ بېرىشكە كىرگۈزۈلۈپ قانۇن بويىچە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنىدۇ.

بۇنىڭدىن كېيىن ئەسلى قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلگەن يەرلەردىن ئالغان پايدىنىڭ ھەممىسى يەرلىككە قالدۇرۇلىدۇ، مەخسۇس پۇل شەھەر ئاساس مۇئەسسەسەلەر قۇرۇلۇشى ۋە يەرنى ئۆزلەشتۈرۈش، ئوتتۇرا، تۆۋەن مەھسۇلاتلىق ئېتىزلارنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ. دېھقانچىلىق يەرلىرىنى غەيرىي يېزا ئىگىلىكى قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ئىشلىتىپ ئالغان پايدىنىڭ ھەممىسى مەركەزگە تاپشۇرۇلىدۇ، بۇ پايدا پرىنسىپ جەھەتتە تېرىلغۇ يەرلەرنى ئۆزلەشتۈرۈش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ، كونكرېت چارىسىنى گوۋۇيۈەن ئايرىم بەلگىلەيدۇ. دۆلەت ئىلكىدىكى يەردىن پايدىلىنىش ھوقۇقىنى ئۆتۈنۈپ بېرىش قاتارلىق ئالاقىدار يەردىن ئالغان پايدىنىڭ ھەممىسى مالىيە خام چوتىغا كىرگۈزۈپ باشقۇرۇلىدۇ، ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ھەم مالىيە، مۇپەتتىش تارماقلىرى يەردىن ئالغان پايدىنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، مۈلۈكنىڭ ئېقىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك.

6. يەر باشقۇرۇشتا قانۇننى ئىجرا قىلىش، نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىش

بەزى جايلارنىڭ يەر قانۇنىنى ئىجرا قىلىش، نازارەت قىلىشنى سىناق ئۇقتىسى قىلغان تەجرىبىلىرىنى يەكۈنلەش ئاساسىدا يەر قانۇنىنى ئىجرا قىلىش، نازارەت قىلىش تۈزۈمىنى ئورنىتىش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش، يەر باشقۇرۇشتا قانۇننى ئىجرا قىلىش، نازارەت قىلىش خىزمىتىنى كۈچەيتىش لازىم.

ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى كۈچ ئۇيۇشتۇرۇپ ئۆزى باشقۇرۇۋاتقان رايون ئىچىدىكى 1991 - يىلىدىن بۇيانقى ھەر خىل قۇرۇلۇشلار (ھەر خىل تەرەققىيات رايونى قۇرۇلۇشىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) ھەم يېزىلاردىكى ئۆيگە ئىشلىتىلگەن يەرلەرنىڭ ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك ئېنىقلاپ چىقىشى، سېزىلگەن مەسىلىلەرنى قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلىشى كېرەك. ئېنىقلاش، تەكشۈرۈش خىزمىتىنى 1997 - يىلى 10 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن تاماملىشى ھەم پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەنگە ئېنىقلاش، بىر تەرەپ قىلىش ئەھۋالىنى دوكلات قىلىش كېرەك.

ئېنىقلاشنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى مۇنۇلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: (1) گوۋۇيۈەن ياكى ئۆلكە دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ تەستىقىدىن ئۆتمىگەنلىكى ھەر خىل تەرەققىيات رايونى بىردەك بىكار قىلىنىدۇ ھەم بارلىق غەيرىي يېزا ئىگىلىك قۇرۇلۇش ھەرىكەتلىرى دەرھال توختىتىلىپ قايتا ئېچىلغان بوز يەرلەر چەكلىك مۆھلەتتە تېرىقچىلىققا قايتۇرۇلىدۇ؛ گوۋۇيۈەن ياكى ئۆلكە دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ تەستىقىدىن ئۆتكەن ھەر خىل تەرەققىيات رايونلىرى پىلان بويىچە ئۆزلەشتۈرمىگەن يەرلەر قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلىنىدۇ. (2) تىجارەت خاراكتېرىدىكى ئۆي - زېمىن تەرەققىيات تۈرلىرى (گولف توپ مەيدانى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) ئۈچۈن ئىشلىتىلگەن يەرلەرنى ئومۇميۈزلۈك ئېنىقلاش، تەرتىپكە سېلىش كېرەك، تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ھوقۇق چەكلىمىسى بويىچە قانۇنغا ئاساسەن تەكشۈرۈپ تەستىقلاش رەسمىيىتىنى ئۆتمەي يەر ئىشلەتكەنلەرنى قانۇن بويىچە بىر - بىرلەپ ئېنىقلاش، تەكشۈرۈش لازىم. توختامدا بەلگىلەنگەن مۆھلەت بويىچە ئۆزلەشتۈرۈلمىگەن يەرلەرنىمۇ قانۇن بويىچە ئېنىقلاش، تەكشۈرۈش كېرەك، دېھقانچىلىق ئېتىزلىرىغا تەئەللۇق بولغان يەرلەرنى چەكلىك مۆھلەتتە يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئىشلىتىشىگە قايتۇرۇش كېرەك. (3) يەردىن پايدىلىنىش ھوقۇقىنى ئۆتۈنۈپ بېرىش، ئىجارىگە بېرىش، رەنىگە قويۇش قاتارلىق سودا قىلمىشلىرىنى قانۇن بويىچە ئومۇميۈزلۈك ئېنىقلاش كېرەك. زېمىن ھايانكەشلىكى بىلەن شۇغۇللىنىپ، ھارام پايدا ئېلىش قىلمىشلىرىنى قانۇن بويىچە قاتتىق جازالاش كېرەك. (4) يېزا - بازار كارخانىلىرى، كەنت - بازار قۇرۇلۇشى، يېزىلاردىكى جايلىق يەر قاتارلىقلار ئىگىلىگەن يەرنى ئومۇميۈزلۈك ئېنىقلاش، تەرتىپكە سېلىش، بولۇپمۇ ئىگىلىگەن تېرىلغۇ يەرلەرنى ئومۇميۈزلۈك ئېنىقلاش، تەرتىپكە سېلىش لازىم.

گوۋۇيۈەن دۆلەت يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى، قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكى، رېۋىزىيە مىنىستىرلىكى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىشىپ قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئۇيۇشتۇرۇپ، جايلارنىڭ يەرلەرنى ئېنىقلاش، تەكشۈرۈش خىزمىتى ئەھۋالى ئۈستىدىن قانۇن بويىچە نازارەت قىلىش ھەم مۇناسىپ نازارەت تەكلىپىنى ئوتتۇرىغا قويۇشنى بۇيرۇيدۇ، يەر قانۇنىنى ئىجرا قىلىش، نازارەت قىلىشتا تۈزۈم شەكىللەندۈرۈش، بايقالغان مەسىلىلەرنى قاتتىق تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش لازىم. يەردىن پايدىلىنىش ئومۇمىي پىلانىغا خىلاپلىق قىلغان، تېرىلغۇ يەرلەرگە بۇزغۇنچىلىق قىلغانلارنى، دۆلەت خىزمەتچى

(ئاخىرى 6 - بەتتە)

يېڭى تېخنىكا ــ نانو تېخنىكىسى

ئىمىن توختى

ئەسىر ئالمىشىش ھارپىسىدا، كىشىلەر ئۇچۇر ئىنقىلابىنىڭ تەرەققىياتىغا كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان چاغدا يەنە بىر يۇقىرى پەن - تېخنىكا ــ نانو تېخنىكىسى باش كۆتۈرۈپ چىقتى.

نانو ئۇزۇنلۇق بىرلىكىدۇر. بىر نانو بىر مېترنىڭ 1 مىلياردتىن بىرى (9-10) بولۇپ، تەخمىنەن ئوتتۇرا ھال چوڭلۇقتىكى 14 دانە ئاتومنىڭ ئۇزۇنلۇقىغا توغرا كېلىدۇ. ئاددىي قىلىپ ئېيتقاندا، نانو تېخنىكىسى يەككە ئاتوم ۋە مولېكۇلادىن قۇرۇلما ياساش تېخنىكىسىدۇر. ئاتوم ۋە مولېكۇلا ھەممە تەرەپكە تارقالغان بولۇپ، ناھايىتى جانلىق ھەرىكەتلىنىدۇ. ئۇلارنى تېمپېراتۇرا مۇتلەق نۆل (0) گرادۇسقا يېقىنلاشقان، ماگنىت مەيدانى ئىنتايىن كۈچلۈك بولغان شارائىت ئاستىدا «تۇتقىلى» بولىدۇ. نانو تېخنىكىسى ئاسان كەپ ئاڭلىمايدىغان مۇشۇ ئاتوم ۋە مولېكۇلانى قانداق تىزگىنلەشنى تەتقىق قىلىدىغان ھەمدە ئۇنى ئۇلترا مىكرو تىپلىق ماشىنا قىلىپ قۇراشتۇرۇپ چىقىدىغان بىر پەندۇر. بۇ پەننىڭ ئەڭ ئاخىرقى مەقسىتى «ئۆزىنى قۇراشتۇرۇپ چىقىش»، يەنى مىكرو تىپلىق ماشىنىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى ئاپتوماتىك ھالدا نۇسخىلاپ چىقىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتىن ئىبارەتتۇر. كىشىلەر بىر دانە ماشىنىنى ياساپ چىقسىلا كۇپايە قىلىدۇ، ئۇ ئۆزلۈكىدىن نۇسخىلىنىپ كۆپىيىۋېرىدۇ. ئالىملار: نانوتېخنىكىسى «بىر مەيدان سانائەت ئىنقىلابىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. ئۇنىڭ ئەھمىيىتى 18 - ئەسىردىكى سانائەت ئىنقىلابىدىن قېلىشمايدۇ» دەپ ھېسابلىماقتا.

نانو تېخنىكىسىدا نۆۋەتتىكى ئاساسىي خىزمەت ئىشلىتىشكە مۇۋاپىق كېلىدىغان ئاتوم، مولېكۇلالارنى تاللاپ، نانو ماتېرىياللىرىنى ياساشقا تەييارلاش ھەمدە بۇ رەڭگى ۋە ئېلاستىكىلىق خۇسۇسىيەتلىرى ئىشلەتكۈچىلەرنىڭ تەلىپىنى قاندۇرغۇدەك نانو ماتېرىياللىرىنى ياساپ چىققىلى بولىدۇ. مېخانىك خۇسۇسىيىتىدىن باشقا، ئوپتىكىلىق، خىمىيىلىك ۋە ئېلېكترونلۇق خۇسۇسىيەتلىرىنى ئىشلەتكۈچىلەرنىڭ تەلىپى بويىچە ياساپ چىقىپ، تۈرلۈك ئالاھىدە ئېھتىياجنى قاندۇرغىلى بولىدۇ. مەسىلەن: نانو مىس ماتېرىيالىنىڭ چىڭلىقى ئادەتتىكى مىستىن بەش ھەسسە يۇقىرى بولىدۇ، نانو چاقچۇق چېقىلمايدۇ.

دۇنيادىكى نۇرغۇن تەتقىقات گۇرۇپپىلىرى تۈرلۈك يېڭىچە بىرىكتۈرۈش ئۇسۇلىنى تاپتى. ئۇنىڭ ئىچىدە خىمىيىلىك ياكى فىزىكىلىق ۋاستە بىلەن ئاتوم ياكى مولېكۇلانى نانو ماتېرىيالى قىلىپ بىرىكتۈرۈش ۋە مېخانىك تاللانلاش ياكى كرىستاللاشتۇرۇش ئۇسۇلى بىلەن ئاتوم گۇرۇپپىسى ۋە مولېكۇلا گۇرۇپپىسىنى پىششىقلاپ ئىشلەپ، نانو ماتېرىيالى قىلىپ چىقىش قاتارلىقلار بار. ھازىر تەتقىقاتچى خادىملار نانو تېخنىكىسىنى قوللىنىپ، پىلىك ياساپ چىقماقچى بولۇۋاتىدۇ. ئەگەر پىلىك ئىشلەپ چىقىرىلىدىغان بولسا، كومپيۇتېرنىڭ ھەجمىنى ھەسسىلەپ كىچىكلەتكىلى، پىلىكنىڭ باھاسىنىمۇ ئىنتايىن ئەرزانلاتقىلى بولىدۇ.

نانو تېخنىكىسىنىڭ بارلىققا كېلىشى بىلەن بەزى ئىلگىرىلەشلەر قولغا كەلدى. ئالىملار ئېلېكترون تېخنىكىسى ئاساسىدا مىللىمېتر دەرىجىلىك، مىكرومېتر دەرىجىلىك مىكرو تىپلىق ماشىنىلارنى ياسىدى. بۇ، نانو ماشىنىلارنى تەتقىق قىلىپ ياساش ــ ئىجاد قىلىشنىڭ گۈزەل ئىستىقبالىنى كۆرسىتىپ بەردى.

ياپونىيەدە بىر شىركەت چوڭ - كىچىكلىكى گۈرۈچچىلىك كېلىدىغان ھەرىكەتلەندۈرگىلى بولىدىغان ئاپتوموبىل ياساپ چىققان.

IBM شىركىتىنىڭ سيۈرىخ تەجرىبىخانىسى 1996- يىلى 11 - ئايدا كاربون ئاتومىدىن ئۇلترا مىكرو تىپلىق چوت ياسىغانلىقىنى ئېلان قىلدى. چوت 600 دانە ئاتومدىن تۈزۈلگەن. ئۇ ھازىرچە ئەمەلىي ھېسابلاش قۇرۇلمىسى قىلىنمىغان بولسىمۇ، لېكىن ھېسابلاش سۈرئىتىنى زور دەرىجىدە ئۆستۈرىدىكەن.

گېرمانىيىلىك ئىنژېنېرلار بىر دانە سېرىق ھەرىچىلىك چوڭلۇقتىكى ئاسمانغا كۆتۈرۈلىدىغان تىنىك ئۇچار ئايروپىلان، كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمايدىغان ماتور ۋە خىمىيە كەسپىدە ئىشلىتىلىدىغان سەرەڭگىچىلىك كېلىدىغان رېئاكتور ياسىغان.

ئامېرىكا ئالىملىرى باشقا پلانېتلارغا ئۇچۇپ بېرىپ ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك خىزمەت ئىشلەيدىغان، بىر نەچچە مىڭ نانو كەڭلىكتىكى بىر خىل مىكرو تىپلىق ئۇچار كېمە لايىھەلەپ چىقتى. ئۇلار يەنە بىر نەچچە مىللىمېتر كېلىدىغان قول ياسىماقچى. بۇ قولنى ئىچكى بوشلۇقنى تەكشۈرۈش ئەينىكى سۈپىتىدە كېسەلنىڭ تېنىگە ئورۇنلاشتۇرغىلى بولىدۇ...

ئىلگىرى خام خىيال، فانتازىيە دەپ قارالغان نانو تېخنىكىسى ھازىر كىشىلەر ئەستايىدىل تەتقىق قىلىدىغان تېخنىكىغا ئايلاندى. دۇنيادىكى پەن - تېخنىكىسى تەرەققىي قىلغان دۆلەتلەر نانو تېخنىكىسىنى 21 - ئەسىردىكى ستراتېگىيىلىك ئاساسىي تەتقىقاتتا ئالدى بىلەن تەتقىق قىلىدىغان تۈرلەر قاتارىغا كىرگۈزدى.

نانو تېخنىكىسى ئۇزۇنغا قالماي ئۆزىنىڭ كارامىتىنى كۆرسەتكۈسى.

گېرمانىيە ئالىملىرى ئادەم مېڭىسىنىڭ تۆت خىل ئەستە تۇتۇش سىستېمىسى بارلىقىنى بايقىدى

سەھىيە ۋە سالامەتلىك

ئادەم مېڭىسى ئۇچۇرلارنى قانداق ساقلايدۇ ۋە قانداق ئۇچۇر قايتۇرىدۇ؟ چوڭ مېڭىنىڭ ھەرىكىتى قانداق بولىدۇ؟ گېرمانىيە ئالىملىرى مېڭە ئېلېكتر دولقۇنىغا ئەگىشىپ تەكشۈرۈش ۋە كومپيۇتېرنىڭ ياردەمچى ئۈزۈك قاتلامنى سۈرەتكە ئېلىش ۋاستىسىنى قوللىنىپ، مېڭە قۇرۇلمىسىنى كۆزىتىپ، تەھلىل قىلىش ئارقىلىق چوڭ مېڭىدە تۆت خىل ئەستە تۇتۇش سىستېمىسى، يەنى كىرىشتۈرمە ئەستە تۇتۇش سىستېمىسى، بىلىمنى ئەستە تۇتۇش سىستېمىسى، تەرتىپنى ئەستە تۇتۇش سىستېمىسى ۋە ئىپتىدائىي ئەستە تۇتۇش سىستېمىسى بار، دەپ يەكۈن چىقاردى.

بۇ تەتقىقات بىلەن مايۇر روھىي كېسەللەر تەتقىقات ئورنىنىڭ پسىخولوگىيە، ئەستە تۇتۇش ئىلمى مۇتەخەسسىسى پروفېسسور ھانس. ماكوۋىچ شۇغۇللانغان. ئۇ كۆپ قېتىملىق تاسادىپىي ۋەقە ياكى زەربىدە ئەستە تۇتۇش ئىقتىدارىنى يوقاتقان كىشىلەرگە دىئاگنوز قويۇپ، مېڭە توقۇلمىسى ئىقتىدارىنىڭ خېلىلا مۇرەككەپ ئىكەنلىكىنى بايقىغان.

سىناقتا بايقىلىشىچە، ئادەم مېڭىسىنىڭ تۆت خىل ئەستە تۇتۇش سىستېمىسى بار ئىكەن، ئۇلارنىڭ ھەر قايسىسىنىڭ ئۆزىگە خاس ئەستە تۇتۇش مەزمۇنى بولىدىكەن. بىرىنچىسى، «كىرىشتۈرمە ئەستە تۇتۇش سىستېمىسى». ئۇ خاتىرىنى ئەستە تۇتۇش سىستېمىسى دېمۇ ئاتىلىدۇ. ئۇ چوڭ مېڭە تېرە قاتلىمىدا مەخسۇس ۋاقىت تەرتىپى بويىچە شەخسنىڭ كەچۈرمىشىنى، نورمالسىز ياكى ئالاھىدە كۈچلۈك زەربىنى چوڭقۇر ئەستە تۇتىدىكەن؛ ئىككىنچىسى، بىلىمنى ئەستە تۇتۇش سىستېمىسى. ئۇ چوڭ مېڭە تېرە قاتلىمىدا تاشقى دۇنيادىكى بىلىملەرنى مەسىلەن: تېرمىنلارنى، قائىدىلىرىنى، تارىخىي بىلىملەرنى، تېلېفون نومۇرلىرىنى ئەستە تۇتىدىكەن؛ ئۈچىنچىسى، تەرتىپنى ئەستە تۇتۇش سىستېمىسى. ئۇ كىچىك مېڭە ۋە مېڭە مەركىزىي نېرۋا بۆلىكىدە بولىدىغان ھەرىكەت بولۇپ، ئاساسلىقى گىرەلىشىپ كەتكەن، مۇرەككەپ ئەھۋاللارنىڭ جەريانى ۋە ھەرىكەت جەريانىنى ئەستە تۇتىدىكەن. بۇ دەسلەپتە تەسىرەك بولۇپ، ئەستە تۇتۇۋالغان ھامان، ئۆزلۈكىدىن ئۇچۇر قايتۇرالايدىكەن، مەسىلەن: ۋېلسىپىت مىنىش، چاڭغا تېيىلىش، سۇ ئۈزۈش قاتارلىقلارغا ئوخشاش؛ تۆتىنچىسى، ئىپتىدائىي ئەستە تۇتۇش سىستېمىسى. ئۇ چوڭ مېڭە تېرە قاتلىمىدىكى سەزگۈ ئەزالىرىدىن كەلگەن غىدىقلاشنى ئەستە تۇتىدىكەن. مەسىلەن: رەڭ، شەكىل، تەم قاتارلىقلارنىڭ ئىپتىدائىي تەسىرىنى كېيىنچە تەكرارلانغان شۇنداق ئەھۋالدا پەرقلەندۈرىدىكەن.

ماكوۋىچ مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: ئادەمنىڭ ئەستە تۇتۇش ئىقتىدارى ئۈزلۈكسىز كۈچىيىپ بارىدۇ، ئادەم مېڭىسىنىڭ بارغانسېرى تەرەققىي قىلىشىغا ئەگىشىپ، ئىپتىدائىي ئەستە تۇتۇش بەلگىسى بارغانسېرى كۆپىيىدۇ. تۆت سىستېما ئۇچۇر ساقلاش ۋە قايتۇرۇشتا بىر-بىرىنى تولۇقلايدۇ، تەگىشىدۇ، ھەممىشە بىرلىشىپ رول ئوينايدۇ.

ئالىملار يەنە ئوڭ - سول مېڭىنىڭ ئۇچۇر ساقلاش ۋە ئۇچۇر قايتۇرۇش ئەھۋالى ئوخشاش بولمايدۇ. سول مېڭە ئادەتتە ساۋات خاراكتېرلىك نەرسىلەرنى ئەستە تۇتىدۇ، ئوڭ مېڭە كەچۈرمىشلەرنى ئەستە تۇتىدۇ، بەزى ئۇچۇرلار باشتا مۇجمەل بولىدۇ، ئۇنى چوڭ مېڭىنى سېلىشتۇرۇشقا بىرلەشتۈرۈپ ئويلىنىشقا، تۈرگە ئايرىشقا، ئاندىن ئۇنى يىغىپ باشتىن چوڭ مېڭىنىڭ ئۇچۇرلارنى ئەستە ساقلاش ئامبىرىغا كىرگۈزۈشكە توغرا كېلىدۇ. بۇ خۇددى پوچتا خەت چەكلىرىنى ئايرىپ، ئاندىن يوللىغانغا ئوخشاش. يىغىۋېلىشتىن تۈرگە ئايرىلغان ئۇچۇرنىڭ بىر قىسمى كىرىشتۈرمە ئەستە ساقلاش سىستېمىسىغا، يەنە بىر قىسمى بىلىمنى ئەستە ساقلاش سىستېمىسى ياكى ئىپتىدائىي ئەستە ساقلاش سىستېمىسىغا كىرىدۇ، دېدى.

ئادەم مېڭىسى ئۇچۇرلارنى ساقلىغان ۋە قايتۇرغاندا، مېڭە نېرۋا تورىنىڭ تار رايونى، يەنى مېڭە مەركىزىي نېرۋىسىدىن ئۆتىدىكەن، تاشقى ئۇچۇرلار مەركىزىي نېرۋا ئارقىلىق تۈرگە ئايرىلىپ، ئالاھىدە سىستېمىغا كىرىدىكەن. مەركىزىي نېرۋا توقۇلمىسى بىر مىللىمېتر چوڭلۇقتا بولۇپ، ناھايىتى ئاسانلا تاشقى زەربىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرايدىكەن. ئەستە تۇتۇش ئىقتىدارىنى يوقىتىش ئەنە شۇ سەۋەبتىن كېلىپ چىقىدىكەن. مەركىزىي نېرۋا زەخىملىنىشتىن كېلىپ چىقىدىغان ئالامەتلەر ھەر خىل بولىدىكەن. بۇلارنىڭ بەزىلىرىدە كېسەل بولغۇچى يېقىنقى مەزگىلدىكى ئىشلارنى ئەستە تۇتۇش ئىقتىدارىنى يوقىتىدىكەن، بىراق ئۇلار ئۇزاق ۋاقىت ئىلگىرىكى ئىشلارنى ئېسىدە ئېنىق ساقلىيالايدىكەن؛ بەزىلىرىدە مەركىزىي نېرۋا زەخىملەنگەنلىكتىن، كېسەل بولغۇچىنىڭ كىرىشتۈرمە ئەستە تۇتۇش ئىقتىدارىغا تەسىر يېتىپ، ئۇلار ئۆزىنىڭ يېقىن ئۇرۇق - تۇغقانلىرى، ئىشلەۋاتقان ئىشىنى ئەستە ساقلىيالمايدىكەن، بىراق بىلىمنى ئەستە تۇتالايدىكەن. مېڭە ئېلېكترون دولقۇنىنى ئۆلچەش ئەسۋابى ئارقىلىق تەكشۈرۈش بەزى كېسەللەرنىڭ ئەستە تۇتۇش ئىقتىدارىنى يوقىتىشى ۋاقىتلىق بولىدىغانلىقىنى، نېرۋىدىكى توسقۇنلۇقنى بىر مەزگىل داۋالىغاندىن كېيىن چوڭ مېڭىنىڭ ئەستە تۇتۇش ئىقتىدارى يېڭىباشتىن ئەسلىگە كېلىدىغانلىقىنى كۆرسەتتى.

(«پەن - تېخنىكا گېزىتى»دىن)

ناچار تۇپراقلارنى ياخشىلاشنىڭ بىئولوگىيىلىك ئۇسۇللىرى

قەيسەر مەمتىمىن

يېزا ئىگىلىك ساۋاتى

1. قۇم تۇپراق: قۇم تۇپراقنىڭ دانچىلىرى كۆپ، توپىسى بوش، ھاۋا ئالماشتۇرۇش ۋە سۇ ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارى كۈچلۈك بولسىمۇ، يېپىشقاقلىق خۇسۇسىيىتى تۆۋەن،

ئوينايدۇ. (3) ھەر خىل ئۆسۈملۈكلەرنىڭ ھۆلرەك غول - يوپۇرماقلىرىنى يانتۇزۇپ،

چىرىندە كىسلاتاسى، ئاچچىقسۇ، تېتىتقۇ، جىيائىگۇ قاتارلىق بىئولوگىيىلىك مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىشتىن قېلىپ قالغان قالدۇق ماددىلار تۇپراققا چېچىلسا، تۇپراقنىڭ يېپىشقاقلىق دەرىجىسى

خىزمەت ئىشلىتىشكە مۇۋاپىق كېلىدىغان ئاتوم، مولېكۇلالارنى تاللاپ، نانو ماتېرىياللارنى ياساشقا تەييارلاش ھەمدە بۇ ماتېرىياللارنىڭ پەۋقۇلئاددە خۇسۇسىيەتلىرىنى تەتقىق قىلىشتىن ئىبارەت. نانو ماتېرىياللىرى، نانو چاڭچۇقلىرى ۋە باشقا نانو دەرىجىلىك قاتتىق جىسىم ماتېرىياللىرى ئادەتتىكى مېتال، چاڭچۇق ۋە باشقا قاتتىق ماتېرىياللارغا ئوخشاش بولۇپ، ھەممىسى ئاتومدىن تۈزۈلگەن بولىدۇ. بۇ ئاتوملارنىڭ تىزىلىشى نانو دەرىجىلىك ئاتوم گۇرۇپپىسى بولۇپ، ئاساسەن زەررىچە ياكى يەككە ئېلېمېنتتىن تۈزۈلگەندۇر. ئادەتتىكى ماتېرىياللارنىڭ ئاساسىي زەررىچىسىنىڭ دىئامېتىرى بىر نەچچە مىكرو مېتىردىن بىر نەچچە سانتىمېتىرغىچە بولۇپ، بىر نەچچە مىليارد ئاتومنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ھالبۇكى، نانو ماتېرىياللىرىنىڭ ئاساسىي زەررىچىسىنىڭ دىئامېتىرى 100 نانوغا، ئۆز ئىچىگە ئالىدىغان ئاتومى بىر نەچچە تۈمەنگە يەتمەيدۇ.

جىسىم نانو دەرىجىسىگە يەتكەندىن كېيىن، ئاجايىپ نۇرغۇن ئالاھىدىلىكلىرىنى نامايان قىلىدۇ. بۇ ماتېرىياللار تۈزۈلۈش جەھەتتە ئېلېمېنت چوڭ - كىچىكلىكىدە ئۆزگىرىپ، ھەرقانداق ئالاھىدىلىككە ئىگە بولۇپ، كىرىتىك ئۇزۇنلۇقىدىنمۇ كىچىك بولغان چاغدا ئۇنىڭ خۇسۇسىيىتىدە كەسكىن ئۆزگىرىش يۈز بېرىدۇ ھەمدە قاتتىقلىقى،

ياساپ چىققان.

IBM شىركىتىنىڭ سىيورىخ تەجرىبىخانىسى 1996- يىلى 11 - ئايدا كاربون

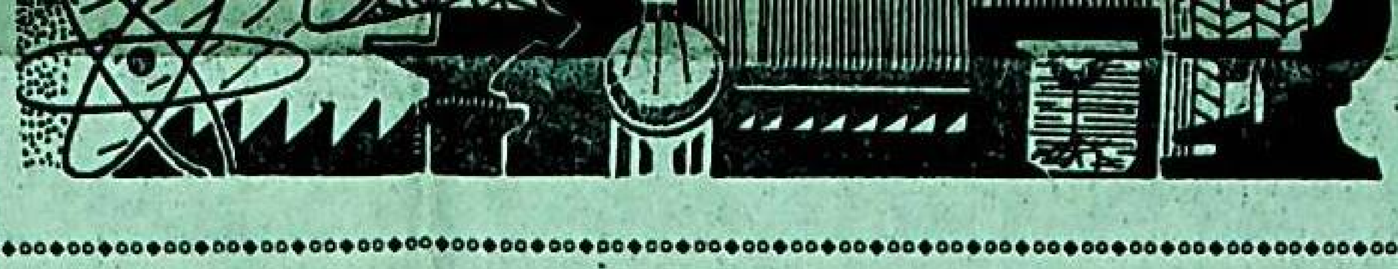

گلىتسېرىننىڭ ئىشلىتىلىشى

ماھمۇت سوپى

گلىتسېرىندىن نىتروگلىتسېرىن ئىشلەپچىقىرىش ئۇنىڭ مۇھىم ئىشلىتىلىشى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. نىترو گلىتسېرىن سەللا سىلكىنسە شىددەتلىك پارتلايدۇ-دە، پارچىلىنىپ ئازوت گازى، كاربون (IV) ئوكسىدى، سۇ ھورى ۋە ئوكسىگېن ھاسىل قىلىدۇ ھەمدە كۆپ مىقداردا ئىسسىقلىق چىقىرىدۇ. شۇڭا ئۇنى ئىشلەپچىقىرىش، توشۇش، ساقلاش ۋە ئىشلىتىش بەك خەتەرلىك. گلىتسېرىننى ھەرە كېپىكى، دىئاتومىت قاتارلىق كۆپ كاۋاكچىلىق ماددىلارغا سۈمۈرتۈش، شۇنىڭدەك بەلگىلىك مىقداردىكى نىتراتلاشتۇرۇلغان پاختا، ئاممونىي نىترات قاتارلىق ماددىلار بىلەن ئارىلاشتۇرۇش ئارقىلىق گلىتسېرىنلىق پارتلىغۇچى دورىلار تەييارلىنىدۇ. ئۇ سىلكىنىشكە نىسبەتەن خېلى تۇراقلىق بولۇپ، پارتلاشنى كەلتۈرۈپ چىقارغۇچى دورىنىڭ قوزغىتىشى بىلەن پارتلايدۇ. گلىتسېرىنلىق پارتلىغۇچى دورىلار پارتلىتىپ قومۇرۇش ئېلىپ بېرىش ۋە دۆلەت مۇداپىئە ئىشلىرىدا ئىشلىتىلىدۇ.

نىتروگلىتسېرىن فىزىئولوگىيىلىك جەھەتتە قان تومۇرلىرىنى كېڭەيتىش رولىغا ئىگە. ئۇ جىددىي خاراكتېرلىك يۈرەك كېسەللىكىنى داۋالاشتا ئىشلىتىلىدۇ. گلىتسېرىننىڭ يەنە بىر مۇھىم ئىشلىتىلىشى شۇكى، ئۇنىڭدىن ئىسپىرت كىسلاتا سولىيىسى ياسىلىدۇ. ئىسپىرت كىسلاتا سولىيىسى قېتىپ كىسلاتالىق چىنە سىرىنىڭ خام ئەشياسى ھېسابلىنىدۇ.

گلىتسېرىننىڭ تەمى تاتلىق، زەھەرسىز بولغاچقا، يېمەك- ئىچمەك سانائىتىدە تاتلىق تەم كىرگۈزگۈچى خۇرۇچ قىلىنىدۇ.

گلىتسېرىن يەنە كۈچلۈك سۇ سۈمۈرۈشچانلىققا ئىگە. ئاماكا، كۆن - خۇرۇملارنى گلىتسېرىن بىلەن بىر تەرەپ قىلىش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ يۇزۇلۇپ كېتىشىنىڭ، قاتتىق بولۇپ قېلىشىنىڭ ئالدىنى ئالغىلى، كۆن - خۇرۇملارنى يۇمشاق قىلغىلى بولىدۇ.

گلىتسېرىن تېرىنى غىدىقلىمايدۇ، تېرىگە سۈرتۈلسە، تېرىنى سىلىقلاشتۇرىدۇ. ئۇنىڭ سۇ سۈمۈرۈشچانلىق خۇسۇسىيىتى بولغاچقا، ئۇزۇن مەزگىل بويۇملار (چىش پاستىسى، يۈز مېيى، تىبابەتچىلىكتە ئىشلىتىلىدىغان مەلھەم دورا قاتارلىقلار)غا بەلگىلىك مىقداردا قوشۇش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ قېتىپ قېلىشىنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولىدۇ.

گلىتسېرىن ئېرىتمىسىنىڭ مۇزلاش تېمپېراتۇرىسى ئىنتايىن تۆۋەن بولىدۇ. شۇڭا گلىتسېرىن ئېرىتمىسىنى مۇزلاشنىڭ ئالدىنى ئالغۇچى ۋە سوۋۇتقۇچى قىلىپ ئىشلىتىشكە بولىدۇ. بۇلاردىن باشقا، گلىتسېرىن يەنە مەتبەئەچىلىك، توقۇمىچىلىق، مېخانىكىلىق پىششىقلاپ ئىشلەش قاتارلىق جەھەتلەردىمۇ ئىشلىتىلىدۇ.

...ئىقتىدارى كۈچلۈك بولۇشىمۇ، پىششىقلىق خۇسۇسىيىتى تۆۋەن، سۇ ۋە ئوغۇت ساقلاش، ئوزۇقلۇق سۈمۈرۈش ئىقتىدارى ناچار بولۇپ، ئوڭاي قۇرۇپ كېتىدۇ. ئورگانىك ماددىلارنىڭ پارچىلىنىشىمۇ تېز بولغاچقا، ئوزۇقلۇق ماددىلار ئاسان خوراپ كېتىدۇ ياكى ئېقىپ كېتىدۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن: (1) ئالدى بىلەن توغراق، جىگدە، بېھى، ئانار، يۇلغۇن، قامغاق، كۆك (قارا) تېرەك، مۇنچاق قوراي، يانتاق، قىرىقبوغۇم (چۆل قىرىقبوغۇمى) قاتارلىق دەرەخ ۋە چاتقال ئۆسۈملۈكلىرىنى ئۆستۈرۈپ، قۇمنى تۇراقلاشتۇرۇش كېرەك. (2) ئاندىن سېرىق گۈللۈك قاشقا بېدە (ئاچچىق بېدە) ياكى سۆسۈن گۈللۈك بېدە (تاتلىق بېدە)، قومۇش، ئادراسمان، سېسىق ئوتلارنى كۆچۈرۈش ياكى تېرىش كېرەك. چۈنكى بۇلار قۇم تۇپراقنىڭ يۈزىدە يېپىنچا بولۇپ نەملىكنى ساقلاش، تۇپراقنىڭ پىششىقلىق خۇسۇسىيىتىنى كۈچەيتىش، ئورگانىك ماددىلارنىڭ پارچىلىنىش تېزلىكىنى پەسەيتىش رولىنى ئوينايدۇ. (3) ھەرخىل ئۆسۈملۈكلەرنىڭ ھۆل - يېغىن ماقلىرىنى ياتقۇزۇپ، ئاغدۇرۇش كېرەك، بۇ بىر تەرەپتىن، شۇ تۇپراققا نىسبەتەن يېشىل ئوغۇتلۇق رولىنى ئوينىسا، يەنە بىر تەرەپتىن، تۇپراقنىڭ سۇنى پارلاندۇرۇۋېتىشىنى ئازايتىپ، نەملىكنى ساقلايدۇ. (4) ياغاچ قىرىندىسى، ئۆسۈملۈك كۈلى، كۆمۈر كۈلى ياكى كۆمۈر كۆكۈنى قاتارلىقلارغا يېرىم ياكى تەڭ نىسبەتتە سېغىز ئارىلاشتۇرۇپ، تۇپراقنىڭ سىرتقى يۈزىگە ئارىلاشتۇرسا، تۇپراقنى قاتۇرىدۇ.

2. سېغىز تۇپراق: بۇ خىل تۇپراقنىڭ پىششىقلىق دانچىلىرى بەك ئۇششاق بولغاچقا، ھاۋا ئالماشتۇرۇش، سۇ ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارى ناچار بولىدۇ. سېغىز تۇپراقنىڭ بۇ كەمچىلىكىنى تۈگىتىش ئۈچۈن، بىرىنچىدىن، قۇم توكۇش ئۇسۇلىنى قوللىنىش كېرەك. بۇنىڭدىن باشقا، يەرنى ئاغدۇرۇپ بىر ئاي، ئىككى- ئۈچ پەسىل، ھەتتا بىر - ئىككى يىلغىچە ئاپتاپقا سېلىش كېرەك. ئىككىنچىدىن، سېغىز تۇپراقتا چىم، قومۇش، ئۇجمە، ئالقات قاتارلىقلارنى ئۆستۈرگەندىن سىرت، يېشىل ئوغۇت بېرىش ھەمدە سىلوس ياسىغان ۋە پاتقاق گازى ئالغاندىن كېيىنكى چىرىندە قالدۇقلىرى، زاۋۇتلاردا ياسالغان سېرىق قالغان قالدۇق ماددىلار تۇپراققا چېچىلسا، تۇپراقنىڭ پىششىقلىق دەرىجىسى تۆۋەنلەيدۇ. تۇپراق بوشلۇقلىرىمۇ چوڭىيىپ، سۇ ئۆتكۈزۈش، ھاۋا ئالماشتۇرۇش، ئوزۇقلۇق سۈمۈرۈش ئىقتىدارىمۇ ماس ھالدا يۇقىرى كۆتۈرۈلىدۇ.

3. زەي تۇپراق: بۇ خىل تۇپراقنىڭ ئەڭ چوڭ ئىتتەرسىزلىكى شۇكى، ئۇنىڭدا يەر ئاستى سۈيىنىڭ يۇقىرى بولۇشى بىلەن يىغىلىپ قالغان ھەر خىل تۇزلار كۆپ بولىدۇ. شۇڭا بۇنداق تۇپراقتىكى ئۆسۈملۈكلەرنىڭ كۆپىنچىسى يۇمران ۋاقتىدىلا قۇرۇپ كېتىدۇ. شۇڭا زەيكەش چېپىش، تۇپراقنى كۆپرەك بوشىتىپ ئاپتاپقا سېلىش، تاتلىق سۇدا كۆپرەك سۇغىرىش ھەم ئوغۇتلاش، تۇز مىقدارىنى ئازايتىدىغان خىمىيىۋى دورىلارنى مۇۋاپىق بېرىش كېرەك ھەمدە تۇزنى سۈمۈرەلەيدىغان ئۆسۈملۈكلەردىن جىگدە، ئاق تىكەن، ئاپتەپپەرەس، چىلان، سوكسوك، سۆگەت، يۇلغۇن، قىياق، توغراق، شىۋاق قاتارلىقلارنى كۆچۈرۈپ ياكى تېرىپ ئۆستۈرۈش، تۇپراقنىڭ تۇز ئاجراتمىلىرى خېلى ئازايغاندىن كېيىن باشقا زىرائەتلەرنى تېرىش كېرەك.

يۈرەك مۇسكۇل تىقىلمىسىغا گىرىپتار بولغانلار نېمىلەرگە دىققەت قىلىشى كېرەك؟

نۇرانىيە ئابدۇرېھىم

يۈرەك مۇسكۇل تىقىلمىسى يۈرەكنى قان بىلەن تەمىنلىگۈچى ئارتېرىيىنىڭ توساتتىن توسۇلۇپ، يۈرەككە قان ۋە ئوكسىگېن يېتىشمەسلىكتىن كېلىپ چىققان يۈرەك مۇسكۇلىنىڭ ئۆلۈشىنى كۆرسىتىدۇ. يۈرەك مۇسكۇل تىقىلمىسىغا گىرىپتار بولغانلار تۆۋەندىكى ئىشلارغا دىققەت قىلىشى كېرەك:

1) ۋاقتىدا دورا يېيىش، ۋاقتىدا تەكشۈرتۈپ تۇرۇش كېرەك. دورىنى دوختۇرنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە يېيىش، يۈرەك سانجىقى قوزغالغان ۋاقىتتىكى ئالامەتلەرگە ۋە دورا يېگەندىن كېيىن دورىنىڭ ئۈنۈمىگە دىققەت قىلىش، دورىنى ئۆزلۈكىدىن توختاتماسلىق كېرەك. يۈرەك سانجىقى كۆرۈلمىسىمۇ، دوختۇرغا قەرەللىك تەكشۈرتۈپ تۇرۇش، بولۇپمۇ كۆكرەك قىسمىدا بىئاراملىق كۆرۈلسە، دەرھال دوختۇرخانىغا بېرىش كېرەك.

2) تۇرمۇش ئادىتىگە دىققەت قىلىش كېرەك. تاماكا چەكمەسلىك، ھاراق ئىچمەسلىك، تاماقنى ئاز - ئاز يېيىش ۋە تۇزسىز يېيىش، مايسىزراق يېيىش، ۋىتامىنلىق يېمەكلىكلەرنى كۆپرەك يېيىش، تاتلىق يېمەكلىكلەرنى ئاز يېيىش، چوڭ تەرەتنىڭ راۋان بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

3) كۆڭۈلنى خۇشال تۇتۇش، ھاياجانلىنىش، ئاچچىقلىنىشتىن ساقلىنىش كېرەك. زىيادە چارچىماسلىق، مۇۋاپىق يول يۈرۈش، سىرتقا چىققاندا يۈرەك قوغۇنغۇزۇش دورىسىنى ياندىن ئايرىماسلىق كېرەك. ھاۋا سوغۇق كۈنلەردە ئۆزىنى ئىسسىق ساقلاش، قىش كۈنلىرى بەك ئەتىگەن سىرتقا چىقماسلىق كېرەك.

چىنە - قاچا يۇيۇش سۇيۇقلۇقىنى ئىشلەتكەندە...

زۆھرە ئابلىز

ھەر خىل يۇيۇش ماتېرىياللىرى ئىچىدە چىنە - قاچا يۇيۇش سۇيۇقلۇقىنىڭ سالامەتلىككە كۆرسىتىدىغان تەسىرى ئەڭ زور. چۈنكى ئۇنىڭدىكى ئەڭ ئاساسلىق يۇغۇچى ئالكىل بېنزول تۇرىدىكى ئاكتىپلاشتۇرغۇچىلاردىن بولۇپ، زەھەرلىك قوشۇمچە رولغا ئىگە.

چىنە - قاچا يۇيۇش سۇيۇقلۇقى ئارقىلىق ئادەتتە چىنە - قاچا، مېۋە- چېۋە ۋە سەي- كۆكتاتلارنى يۇيۇشقا بولىدۇ. شۇڭا ئۇنى كۈندە نەچچە قېتىم ئىشلىتىشكە توغرا كېلىدۇ. ئۇنىڭ بەدەنگە بولغان زىيىنىنى يوقىتىش ئۈچۈن، ئۇنى ئىشلەتكەندە تۆۋەندىكىلەرگە دىققەت قىلىش كېرەك:

1. چىنە - قاچا يۇيۇش سۇيۇقلۇقىنىڭ ئۈنۈمىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش ئۈچۈن، چىنە - قاچا يۇغاندا ئىمكان قەدەر ئىسسىق سۇ ئىشلىتىش كېرەك.

2. چىنە - قاچا يۇيۇش

سۇيۇقلۇقىدىكى ياغسىزلاندۇرغۇچى تەركىب مېۋە- چېۋە، سەي- كۆكتاتلارنىڭ پوستىنى بۇزۇپ، ئىچىگە سىڭىپ كىرىپ، ئۇلاردا قايتا بۇلغىنىشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. شۇڭا ئۇلارنى يۇغاندا چىنە -قاچا يۇيۇش سۇيۇقلۇقىنى كۆپ قوشماسلىق، دەرھال يۇيۇپ، چايقاش كېرەك.

3. بەزىلەرنىڭ تېرىسى زىيادە سېزىمچانلىققا ئىگە بولۇپ، قولى چىنە -قاچا يۇيۇش سۇيۇقلۇقى بىلەن ئۇچراشسا، قىزىرىپ، ئىششىپ كېتىدۇ. شۇڭا بۇنداق كىشىلەر ياكى قولى زەخىملەنگەن كىشىلەر ئۇنى ئىشلەتكەندە، رېزىنكە پەلەي كىيىۋېلىشى كېرەك.

4. چىنە -قاچا يۇيۇش سۇيۇقلۇقى ئارقىلىق يۇيۇلغان نەرسىلەرنى پاكىز سۇدا قايتا -قايتا چايقاپ، چىنە - قاچا يۇيۇش سۇيۇقلۇقىنىڭ قالدۇقىنى ئۈزۈل- كېسىل چىقىرىپ تاشلاش كېرەك.

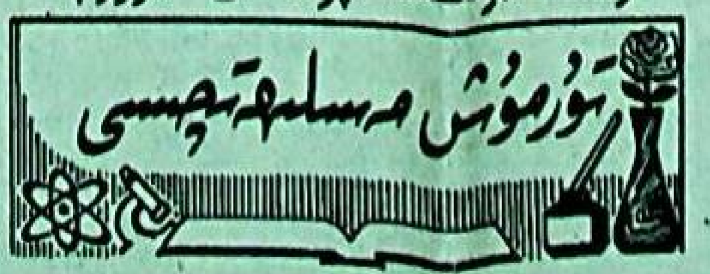

سۈۋەرەك يوقىتىش دورىسىنى ياساش ئۇسۇلى

قۇربان سابىت

سۈۋەرەك كۆپىنچە كېچىدە ھەرىكەت قىلىشنى ياخشى كۆرىدۇ. يېمەك- ئىچمەك ئىزدەش داۋامىدا ئاشخانىدىكى قاچا -قۇچىلارنى بۇلغىۋېتىدۇ. ھەتتا كىيىم -كېچەكلەرنىمۇ زىيانغا ئۇچرىتىدۇ. كۆپ خىل كېسەللىك مىكروبلىرىنى تارقىتىپ، كىشىلەرنىڭ سالامەتلىكىگە زىيان يەتكۈزىدۇ. سۈۋەرەك يوقىتىش دورىسىنى ياساش ئۇسۇلى مۇنداق:

ئالدى بىلەن بوركىسلاتاسىدىن 2.5 گرام، % 4 لىك سىركە كىسلاتا سۇيۇقلۇقىدىن 0.5 مىللىلىتىر، بۇغداي ئۇنىدىن بىر گرام، ئاق شېكەردىن 0.1 گرام، پىشىق كالتسىي كاربوناتتىن بىر گرام تەييارلاش كېرەك. ئاندىن نىسبەت بويىچە تەييارلانغان بوركىسلاتاسى، ئاق شېكەر ۋە بۇغداي ئۇنىنى قاچا ئىچىگە (مېتالدىن ئىشلەنگەن قاچا - قۇچا بولمايدۇ) سېلىپ ئۈستىگە سىركە كىسلاتا سۇيۇقلۇقىنى قۇيۇپ، تەكشى ئارىلاشتۇرۇش، ئاندىن كېيىن پىشىق كالتسىي كاربوناتنى سېلىپ، تەكشى ئارىلاشتۇرۇش كېرەك. كونا كالىندار قەغىزى ياكى باشقا قېلىنراق قەغەزنى ئاماكا ئورىغان شەكىلدە ئوراپ قېلىپ ياساپ، تەييارلانغان دورا مەلھىمىنى قەغەز قېلىپ ئىچىگە قۇيۇش كېرەك. 15-20 مىنۇت تۇرغاندىن كېيىن قەغەز قېلىپنى ئاستا ئېلىۋېتىش كېرەك. بۇ ۋاقىتتا دورا خۇددى بورغا ئوخشاش قېتىپ چىقىدۇ. دورىنى شامالدا قۇرۇتۇپ، ھاۋا ئۆتۈشمەيدىغان سولياۋ خالتىنىڭ ئىچىگە ھەم قاچىلاپ ساقلاش لازىم.

ئىشلىتىش ئۇسۇلى: دورىنى ئىشلىتىشتىن بۇرۇن سۇغا سەل - پەل سۇغا تەگكۈزۈپ، ئۇنىڭدىن كېيىن سۈرمەتچى بولغان ئورۇنغا يۇمىلاق شار ۋە ئەگرى سىزىق شەكلىدە سۈركەش، سۈۋەرەك تۈگىمىسە، ئۈچ كۈندىن كېيىن يەنە بىر قېتىم سۈركەش كېرەك.

جۇڭگو باھاما بىلەن دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورناتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، نيۇ - يورك، 23 - ماي تېلېگراممىسى. جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ ۋەكىلى، جۇڭگونىڭ ب د ت دا دائىمىي تۇرۇشلۇق مۇۋەققەت ۋەكىلى، باش ئەلچى ۋاڭ شۆشيەن بىلەن باھاما ھۆكۈمىتىنىڭ ۋەكىلى، باھامانىڭ ب د ت دا دائىمىي تۇرۇشلۇق ۋەلىكى ھاكوت. ز. تېئېنكوست مۇشۇ ئاينىڭ 23 - كۈنى نيۇ - يوركتا جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى بىلەن باھامانىڭ دىپلوتىك مۇناسىۋەت ئورناتقانلىقى توغرىسىدىكى قوشما ئاخباراتنى ئىمزالىدى.

ئاخباراتنىڭ مەزمۇنى تۆۋەندىكىچە:

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتى بىلەن باھاما ھۆكۈمىتى ئىككى دۆلەت خەلقلىرىنىڭ مەنپەئىتى ۋە ئارزۇسىغا ئاساسەن، دوستانە سۆھبەت ئۆتكۈزۈش ئارقىلىق 1997 - يىل 5 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن ئېتىبارەن بىر - بىرىنى ئېتىراپ قىلىش ھەم باش ئەلچى دەرىجىلىك دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورنىتىشنى قارار قىلدى.

ئىككى دۆلەت ھۆكۈمەتلىرى بىر - بىرىنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقى ۋە زېمىن پۈتۈنلۈكىگە ھۆرمەت قىلىش، ئۆزئارا تاجاۋۇز قىلىشماسلىق، بىر - بىرىنىڭ ئىچكى ئىشلىرىغا ئارىلاشماسلىق، باراۋەرلىكتە ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش، تىنچلىقتا بىللە تۇرۇش پرىنسىپى ئاساسىدا ئىككى دۆلەت ئوتتۇرىسىدىكى دوستانە مۇناسىۋەتنى راۋاجلاندۇرۇشقا قوشۇلدى.

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتى باھاما ھۆكۈمىتىنىڭ دۆلەتنىڭ مۇستەقىللىكى ۋە ئىگىلىك ھوقۇقىنى قوغداش، مىللىي ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇشتىن ئىبارەت ئالىيجاناب ئىشلىرىنى قوللايدۇ.

باھاما ھۆكۈمىتى دۇنيادا بىرلا جۇڭگو بار، جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتى جۇڭگونىڭ بىردىنبىر قانۇنلۇق ھۆكۈمىتى، تەيۋەن بولسا جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ بىر ئۆلكىسى، دەپ قارايدۇ.

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتى بىلەن باھاما ھۆكۈمىتى كېڭەشش ئارقىلىق مۇنۇلارنى بېكىتتى: 1961 - يىلى تۈزۈلگەن «ۋېنا دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئەھدىنامىسى» دىكى بەلگىلىمە ۋە خەلقئارا قائىدىگە ئاساسەن، قارشى تەرەپكە ئىمكان قەدەر تېز باش ئەلچى ئەۋەتىدۇ ھەم باراۋەر ئاساستا ئۆز پايتەختلىرىدە قارشى تەرەپ باش ئەلچىخانىسىنىڭ قۇرۇلۇشى ۋە ۋەزىپە ئۆتىشى ئۈچۈن زۆرۈر ياردەملەرنى بېرىدۇ.

جۇڭگو كارىب تەرەققىيات بانكىسىغا ئەزا بولدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، تورونتو (كانادا)، 22- ماي تېلېگراممىسى. بۇ يەردە ئېچىلغان 27- نۆۋەتلىك كارىب تەرەققىيات بانكىسىنىڭ يىللىق يىغىنى بۈگۈن جۇڭگونى كارىب تەرەققىيات بانكىسىنىڭ ئەزالىقىغا رەسمىي قوبۇل قىلىشنى قارار قىلدى.

جۇڭگو ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ باشلىقى، جۇڭگو خەلق بانكىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى يىن جيېيەن يىغىندا سۆزگە چىقىپ مۇنداق دېدى: كارىب تەرەققىيات بانكىسى مۇدىرىيىتى بۇ نۆۋەتلىك يىللىق يىغىندا جۇڭگونى قوبۇل قىلىش تەكلىپ لايىھەسىنى تەستىقلىدى، بۇ جۇڭگونىڭ كارىب تەرەققىيات بانكىسى بىلەن بولغان ھەمكارلىقىنىڭ ئابىدىسى.

ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو كارىب رايونىدىكى دۆلەتلەرنىڭ مەزكۇر رايوننىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى، ئىنتىپاقلىقى ۋە ھەمكارلىقىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقىنى قوللايدۇ. جۇڭگو مەزكۇر رايوندىكى دۆلەتلەر بىلەن ئوخشاش تەرەققىيات نىشانى ۋە ياخشى ھەمكارلىشىش ئاساسىغا ئىگە، مەزكۇر رايوندىكى دۆلەتلەر بىلەن بولغان ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش ئىككى تەرەپنىڭ ئورتاق مەنپەئىتىگە ئۇيغۇن. جۇڭگو ھۆكۈمىتى كارىب رايونى بىلەن ھەمكارلىششقا ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىدۇ، بولۇپمۇ كارىب رايونىدىكى تەرەققىيات بانكىسى بىلەن زىچ ھەمكارلىششنى ئۈمىد قىلىدۇ.

يىن جيېيەن يەنە مۇنداق دېدى: جۇڭگو ھازىر خەلقئارا پۇل فوندى تەشكىلاتى، دۇنيا بانكىسى، خەلقئارا ھېسابات بانكىسى، ئاسىيا تەرەققىيات بانكىسى، ئافرىقا تەرەققىيات بانكىسىنىڭ ئەزاسى، جۇڭگو بۇ خەلقئارا پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرى بىلەن ياخشى ھەمكارلىشىۋاتىدۇ.

جۇڭگو - روسىيە ۋەكىللىرى يادرو ئېنېرگىيىسى ھەمكارلىقى توغرىسىدا ئۇچراشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا خەۋىرى. جۇڭگو - روسىيە زۇڭلىلىرى قەرەللىك ئۇچرىشىش كومىتېتى يادرو مەسىلىسى شۆبە كومىتېتىنىڭ تۇنجى سانلىق يىغىنى مۇشۇ ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 21 - كۈنىگىچە موسكۋادا ئۆتكۈزۈلدى. ئىككى تەرەپ جۇڭگو بىلەن روسىيىنىڭ يادرو ئېنېرگىيىسىدىن تىنچلىق مەقسەتلىرى ئۈچۈن پايدىلىنىش جەھەتتىكى ھەمكارلىقى ياخشى ئاساس سالدى، دەپ قۇرۇلغانلىقىدىن مەمنۇن بولدى ھەم بۇنى ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىدىكى مۇھىم ئىش دەپ ھېسابلىدى. يىغىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: جۇڭگو - روسىيە ھۆكۈمەتلىرى زۇڭلىلىرىنىڭ قەرەللىك ئۇچرىشىش كومىتېتى رامكىسى ئەۋەسىدە جۇڭگو روسىيە يادرو مەسىلىسى شۆبە كومىتېتىنىڭ قۇرۇلغانلىقى ئىككى دۆلەتنىڭ يادرو ئېنېرگىيىسىدىن تىنچلىق مەقسەتلىرى ئۈچۈن پايدىلىنىش ساھەسىدىكى ھەمكارلىق ئورۇنداشقا پايدىلىق.

يىغىندىن كېيىن، ئىككى تەرەپ سۆھبەت خاتىرىسى ئىمزالىدى ھەم لىيەنيۈنگاڭ يادرو ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ تېخنىكا لايىھەلەش توختامى ئىمزالاش مۇراسىمى ئۆتكۈزدى. يىغىنغا يادرو مەسىلىسى شۆبە كومىتېتىنىڭ جۇڭگو تەرەپ رەئىسى، جۇڭگو يادرو سانائىتى باش شىركىتىنىڭ باش دىرېكتورى جياڭ شىنشيۇڭ بىلەن روسىيە تەرەپ رەئىسى، روسىيىنىڭ ئاتوم ئېنېرگىيىسى

ئامېرىكىنىڭ جۇڭگو شىركەتلىرى ۋە خادىملىرىنى يولسىزلىق بىلەن جازالىغانلىقىغا

دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ باياناتچىسى رەددىيە بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 23- ماي تېلېگراممىسى. دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ باياناتچىسى شېن گوفاڭ بۈگۈن مۇخبىرنىڭ سوئالىغا جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېدى: ئامېرىكىنىڭ ئۆز قانۇنى ۋە دۆلەت ئايرىمىسى سىياستى بويىچە جۇڭگونىڭ شىركەتلىرى ۋە خادىملىرىنى جازالىغانلىقى پۈتۈنلەي يولسىزلىق، جۇڭگو بۇنىڭغا قەتئىي قارشى تۇرىدۇ ۋە ئامېرىكىدىن جۇڭگو شىركەتلىرى ۋە خادىملىرىغا قاراتقان يولسىز جازانى دەرھال ئەمەلدىن قالدۇرۇشنى تەلەپ قىلىدۇ.

خەۋەرگە قارىغاندا، 5- ئاينىڭ 22 - كۈنى ئامېرىكا تەرەپ مۇنداق دەپ جاكارلىغان: جۇڭگو چوڭ قۇرۇقلۇقىنىڭ ئىككى شىركىتى ۋە بەش جۇڭگو پۇقراسى خىمىيىلىك قوراللارنى كېڭەيتىش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللاندى، ئامېرىكا ئۆز قانۇنى بويىچە ئالاقىدار شىركەت ۋە خادىملارنى جازالايدۇ.

شېن گوفاڭ مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئۆزى «خىمىيىۋى قوراللارنى مەنئى قىلىش ئەھدىنامىسى»نى تۈزۈشكۈچى دۆلەت سۈپىتى بىلەن ئۆتەشكە تېگىشلىك مەجبۇرىيىتىنى ئەستايىدىل ئادا قىلىپ، ئەھدىنامىنىڭ مەقسىتى ۋە نىشانىغا يېتىشكە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىدۇ، بۇ ھەم خىمىيىۋى قوراللارنى ئومۇمىيۈزلۈك مەنئى قىلىش ۋە تەل - تۆكۈس كۆيدۈرۈشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، ھەم خىمىيە سانائىتى ساھەسىدىكى خەلقئارا سودا ۋە پەن - تېخنىكا ئالماشتۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، خىمىيە ساھەسىدىكى مۇۋەپپەقىيەتلەر ئارقىلىق ئىنسانىيەتكە ھەقىقىي بەخت كەلتۈرۈشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو ھەرقانداق دۆلەتنىڭ خىمىيىۋى قوراللارنى راۋاجلاندۇرۇشىغا قارشى تۇرىدۇ، ھەرقانداق دۆلەتنىڭ خىمىيىۋى قوراللارنى راۋاجلاندۇرۇشىغا تېخىمۇ ياردەم بەرمەيدۇ. ئۆتكۈر خىمىيىۋى بۇيۇملار ۋە ئالاقىدار ئۈسكۈنە، تېخنىكىلارنى جۇڭگو «خىمىيىۋى قوراللارنى مەنئى قىلىش ئەھدىنامىسى»دىكى تىزىم ۋە ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر بويىچە ئېكسپورت قىلىشنى قاتتىق تىزگىنلەيدۇ. خىمىيىۋى قورال ياساشنى مەقسەت قىلغان خىمىيىۋى بۇيۇملار ۋە ئۇلارنى ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسى، ئۈسكۈنىلىرىنى ئېكسپورت قىلمايدۇ. «خىمىيىۋى قوراللارنى مەنئى قىلىش ئەھدىنامىسى»دىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن، خىمىيە سانائىتى سەھەسىدىكى نورمال خەلقئارا ھەمكارلىق ۋە سودىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىش لازىم. جۇڭگو شىركەتلىرى ۋە خادىملىرى ئېلىپ بارغان خىمىيە سانائەت سودىسى پائالىيەتلىرى نورمال خەلقئارا سودا ھەركىتى، ئۇ «خىمىيىۋى قوراللارنى مەنئى قىلىش ئەھدىنامىسى»نىڭ مەقسىتى ۋە بەلگىلىمىلىرىگە خىلاپ ئەمەس.

خەلقئارا پۇل فوندى تەشكىلاتى شياڭگاڭنىڭ ئىقتىسادىي ئىستىقبالىغا قىزىقماقتا

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، شياڭگاڭ خەۋىرى. خەلقئارا پۇل فوندى تەشكىلاتى مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنى دۇنيا ئىقتىسادىغا نەزەر دېگەن تېمىدىكى دوكلاتىنى ئېلان قىلىپ، شياڭگاڭنى تۇنجى قېتىم دۇنيادىكى ئىلغار ئىقتىسادىي سىستېما تۈرىگە كىرگۈزدى. دوكلاتتا: شياڭگاڭ بىلەن ئىچكى جايلارنىڭ ئىقتىسادى يەنىمۇ بىرىكىپ كېتىدۇ، شياڭگاڭنىڭ ئىقتىسادىي ئىستىقبالى ئۈمىدلىك، دەپ قارالدى.

خەلقئارا پۇل فوندى تەشكىلاتى مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنى شياڭگاڭدا مۇخبىرلار يىغىنى ئۆتكۈزدى. بۇ تەشكىلاتنىڭ مەسئۇلى مۇنداق دېدى: شياڭگاڭنى ئىلغار ئىقتىسادىي سىستېمىغا كىرگۈزۈشنىڭ مۇھىم سەۋەبى: شياڭگاڭنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان كىرىم سەۋىيىسى باشقا ئىلغار رايونلارنىڭكىگە يېقىنلىشىپ كېتىدۇ، ھەتتا بىر قىسىم رايونلارنىڭكىدىن ئېشىپ كېتىشى مۇمكىن؛ شياڭگاڭ ئىقتىسادى كۆپ مەنبەلىك، ئايرىم بىر خىللا ئىقتىسادىي پائالىيەتكە تايىنىدىغان ئوكيان رايونى ھەتتا پۈتۈن يەر شارىنىڭ پۇل مۇئامىلە مەركىزى بولۇپ قالدى.

بۇ مەسئۇل كىشى مۇنداق دېدى: شياڭگاڭ مۇقىم ماكرو ئىگىلىك گەۋدىسىگە ئىگە، خۇسۇسىي تىجارەت قىلىش ئاپپاراتلىرى خاتىرجەم مەبلەغ سالالايدۇ ۋە پۇل ئامانەت قويالايدۇ؛ شياڭگاڭ مۇكەممەل بولغان نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش سىستېمىسى ۋە ئېچىۋېتىلگەن بازار تۈزۈلمىسىگە ئىگە، بۇلار ئارقىلىق شياڭگاڭ دۇنياۋى خاراكتېرلىك ھەرقانداق ئىقتىسادىي داۋالغۇشقا پۈتۈنلەي تېز ئىنكاس قايتۇرالايدۇ. شۇڭا، خەلقئارا پۇل فوندى تەشكىلاتى شياڭگاڭنىڭ كەلگۈسى ئىقتىسادىي ئىستىقبالىغا ئۈمىدلىك پوزىتسىيە تۇتىدۇ.

ئىتالىيە - جۇڭگو دوستلۇق جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى زۇكېتى ۋاپات بولدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، رىم خەۋىرى. جۇڭگو خەلقىنىڭ قەدىناس دوستى، ئىتالىيە-جۇڭگو دوستلۇق جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى زۇكېتى يۈرەك كېسىلى ئۇشتۇمتۇت قوزغالغانلىقى تۈپەيلىدىن 19 - ماي ئىتالىيىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىدىكى پىرۇگا شەھىرىدە 77 يېشىدا ۋاپات بولدى.

زۇكېتى جۇڭگو خەلقئارا رادىئو ئىستىتۇتىدا

قايتقاندىن كېيىن، ئىتالىيە- جۇڭگو دوستلۇق جەمئىيىتىنى قۇرغان. ئۇ نەچچە ئون يىلدىن بۇيان، ئىتالىيە- جۇڭگو ۋە ئىككى دۆلەت خەلقلىرىنىڭ دوستلۇقىنى راۋاجلاندۇرۇشقا تىرىشقان ھەم بۇ جەھەتتە مۇھىم تۆھپە قوشقان. ئۇ يەنە «ماۋجۇشى سۆزلىرىدىن ئۈزۈندە» ۋە جۇڭگونىڭ ئەھۋالى تونۇشتۇرۇلغان نۇرغۇن كىتابنى

مەقسەتلىرى ئۈچۈن پايدىلىنىش جەھەتتىكى
ھەمكارلىقى ياخشى ئاساس سالدى، دەپ
ھېسابلىدى.
ئىككى تەرەپ بۇ شۆبە كومىتېتنىڭ

يادرو ئېنېرگىيىسىدىن تىنچلىق مەقسەتلىرى
ئۈچۈن پايدىلىنىش ساھەسىدىكى ھەمكارلىق
سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشكە، ئىككى دۆلەت
ھۆكۈمەتلىرى تاپشۇرغان مۇھىم ۋەزىپىلەرنى

باش دىرېكتورى جياڭ شىنشيۇڭ بىلەن روسىيە
تەرەپ رەئىسى، روسىيىنىڭ ئاتوم ئېنېرگىيىسى
مىنىستىرى مىخائىلوۋ باشچىلىقىدىكى ئىككى
دۆلەت ۋەكىللەر ئۆمەكلىرى قاتناشتى.

شياڭگاڭ ئىقتىسادى كۆپ مەنبەلىك، ئايرىم
بىر خىللا ئىقتىسادىي پائالىيەتكە تايىنىدىغان
ئەھۋال يوق؛ شياڭگاڭ پۇل مۇئامىلىسىنىڭ
تەرەققىياتى ياخشى، شياڭگاڭ ئاسىيا - تىنچ

شەھىرىدە 77 يېشىدا ۋاپات بولدى.
زۇكېتى جۇڭگو خەلقئارا رادىئو ئىنستىتۇتىدا
ۋە بېيجىڭ رادىئو ئىنستىتۇتىدا مۇتەخەسسىس
بولۇپ ئىشلىگەن. 1962-يىلى ئىتالىيىگە

سۆزلىرىدىن ئۈزۈندە» ۋە جۇڭگونىڭ
ئەھۋالى تونۇشتۇرۇلغان نۇرغۇن كىتابنى
ئىتالىيان تىلىغا تەرجىمە قىلىپ نەشر
قىلدۇرغان.

تۈركىيە جۇڭگونىڭ ئىگىلىك ھوقۇقى ۋە زېمىن پۈتۈنلۈكىگە ھۆرمەت قىلىدىغانلىقىنى تەكىتلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئەنقەرە خەۋىرى. تۈركىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى ئېيمان مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈنى بۇ يەردە تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: جۇڭگو تۈركىيىنىڭ ناھايىتى مۇھىم ۋە ئۇلۇغ دوستى، تۈركىيە جۇڭگونىڭ مۇستەقىللىكى، ئىگىلىك ھوقۇقى ۋە زېمىن پۈتۈنلۈكىگە ھەرقانداق ۋاقىتتا ھۆرمەت قىلىدۇ.

ئېيمان جۇڭگو مۇخبىرلىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنداق دېدى: تۈركىيە بىلەن جۇڭگو ئاسىيانىڭ ئىككى چېتىدىكى مۇھىم دۆلەتلەر، ھەر ئىككىسىنىڭ تارىخى ئۇزاق، كەچۈرمىشلىرى مول، ئىككى دۆلەتنىڭ زىچ ھەمكارلىشىشى ئاسىيا ھەتتا پۈتۈن دۇنياغا پايدىلىق.

ئېيمان مۇنداق دېدى: ئۇن نەچچە يىلدىن بۇيان، جۇڭگو ناھايىتى ئاقىلانە سىياسەتنى يولغا قويدى، تۈركىيە جۇڭگو بىلەن بولغان ئىقتىسادىي ئالاقىسىنى تىرىشىپ راۋاجلاندۇرۇۋاتىدۇ. ئۇ مۇنداق دېدى: تۈركىيىنىڭ بىر قىسىم شىركەتلىرى جۇڭگوغا مەبلەغ سالدى، تۈركىيە بۇنىڭدىن كېيىن تېخىمۇ كۆپ مەبلەغ سالىدۇ. ئېيمان تۈركىيە - جۇڭگو مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن ئىككى دۆلەت ئوتتۇرىسىدىكى يۇقىرى قاتلامدىكىلەرنىڭ ئۆزئارا زىيارىتى ۋە ئىككى دۆلەتنىڭ ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىشنىمۇ ئۈمىد قىلىدىغانلىقىنى ئېيتتى.

ئېيمان مۇنداق دېدى: تۈركىيە جۇڭگونىڭ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىدا ياشاۋاتقان ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ تۈركىيە - جۇڭگو دوستلۇقىنى كۈچەيتىشتىكى رىشتە ۋە كۆۋرۈككە ئايلىنىشىنى ئۈمىد قىلىدۇ. ئۇ مۇنداق دېدى: تۈركىيە ھەرقانداق تەشكىلات ۋە شەخسنىڭ زوراۋانلىق قىلىشىغا قارشى تۇرىدۇ، ھەرقانداق كىشى بىر دۆلەتنىڭ چېگرىسىنى زوراۋانلىققا تايىنىپ ئۆزگەرتەلمەيدۇ.

ئېيمان جۇڭگونىڭ شياڭگاڭغا يۈرگۈزىدىغان ئىگىلىك ھوقۇقىنى ئەسلىگە كەلتۈرىدىغانلىقىغا يۇكسەك باھا بېرىپ، تۈركىيە جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ شياڭگاڭنىڭ ئاۋاتلىقى ۋە مۇقىملىقىنى ساقلاپ قالالايدىغانلىقىغا ئىشىنىدۇ، دېدى. ئۇ جۇڭگونىڭ «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم بولۇش» تەسەۋۋۇرىنىڭ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشىغا تىلەكداشلىق بىلدۈردى.

شۋېتسارىيە موبۇتو جەمەتىنىڭ مال-مۈلكىنى توڭلىتىدىغانلىقىنى جاكارلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جەنۋە خەۋىرى. شۋېتسارىيە ھۆكۈمىتى مۇشۇ ئاينىڭ 17-كۈنى كەچتە پەرمان چىقىرىپ، موبۇتو ۋە ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ شۋېتسارىيىدىكى مال-مۈلكىنى پۈتۈنلەي توڭلىتىدىغانلىقىنى جاكارلىدى.

شۋېتسارىيە بۇ پەرماننى موبۇتو زايىرنىڭ زۇڭتۇڭلۇق ھوقۇقىدىن مەھرۇم بولۇپ بىر قانچە سائەتتىن كېيىن ئېلان قىلدى. بۇ پەرمان دەرھال كۈچكە ئىگە بولىدۇ. لېكىن بۇ پەرماندا موبۇتو جەمەتىنىڭ شۋېتسارىيىدە قانچىلىك مال-مۈلكى بارلىقى ئېيتىلمىغان.

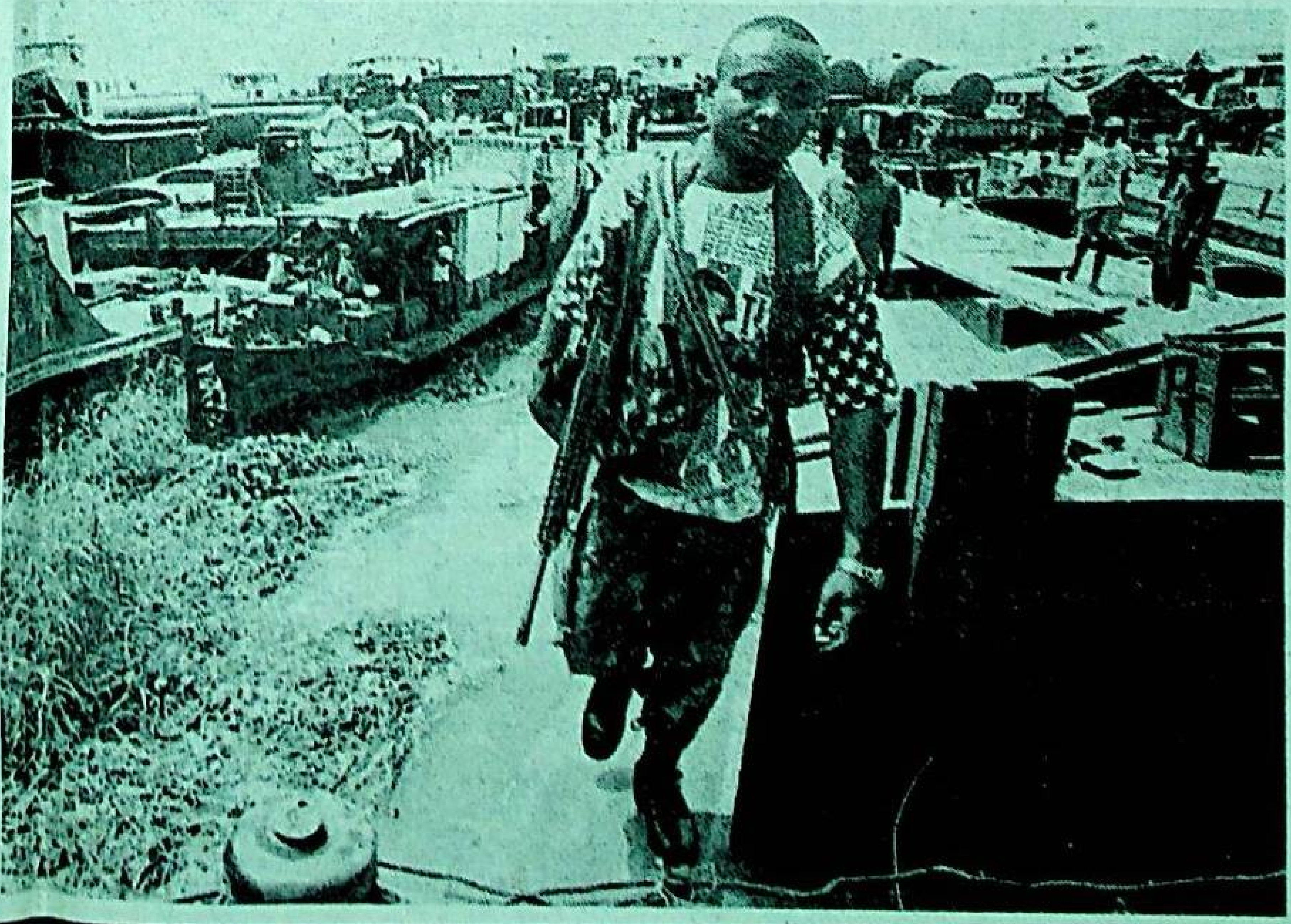

يېقىندا بىر نەپەر زايىر ئەسكىرى كىنشاسادىكى بىر شەخسىي پورتنى چارلىدى. بىخەتەرلىك سەۋەبىدىن كېمىلەرنىڭ بىرسىمۇ قاتنىمىدى، زايىردىن قاچاقچى بولغان نۇرغۇن ئاھالە بۇ يەرگە توپلىنىپ كېلىشتى. 5-ئاينىڭ 16 - كۈنى زايىر ھۆكۈمىتى ئاخبارات ئېلان قىلىپ، زۇڭتۇڭ موبۇتونىڭ ھوقۇقىدىن ۋاز كېچىپ ئايروپىلان بىلەن كىنشاسادىن كەتكەنلىكىنى جاكارلىدى. مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنى كابىلا رەھبەرلىكىدىكى ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق كۈچلەر كىنشاساغا كىردى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئۇكرائىنا باشقۇرۇلىدىغان بومبا قويۇپ بېرىش قۇدۇقىنى داۋاملىق بۇزماقتا

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، كىيېۋ خەۋىرى. 1- باسقۇچلۇق ستراتېگىيىلىك قوراللارنى قىسقارتىش شەرتنامىسىگە ئاساسەن، ئۇكرائىنا سابىق سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئۇكرائىنا زېمىنىغا ئورۇنلاشتۇرغان باشقۇرۇلىدىغان بومبا قويۇپ بېرىش قۇدۇقىنى داۋاملىق بۇزماقتا.

ئۇكرائىنا خەلقئارا يېزىقلىق تېلېگراف ئاگېنتلىقىنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 16- كۈندىكى خەۋىرىگە قارىغاندا، ئۇكرائىنا 43 - راكېتا قىسىملىرىنىڭ سەنمۇجاڭى بىتيۇك شاۋجياڭ يېقىندا لازارېنكو زۇڭلىغا دوكلات قىلغاندا مۇنداق دېگەن: يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن بۇيان، قىسىملىرىمىز 108 قويۇپ بېرىش قۇدۇقىنى قوغداش ۋەزىپىسىنى ئەمەلدىن قالدۇردى ھەم قويۇپ بېرىش قۇدۇقىدىن 61 نى بۇزۇۋەتتى.

ئۇ مۇنداق دېگەن: كوچما زۇڭتۇڭ بېكىتكەن كۈنتەرتىپ جەدۋىلىگە ئاساسەن، قويۇپ بېرىش قۇدۇقىنى بۇزۇۋېتىش پىلانى 1998 - يىلىنىڭ دەسلىپىگىچە پۈتۈنلەي ئورۇندىلىدۇ.

(بېشى 4 - بەتتە)

خادىملىرىدىن خىزمەت ھوقۇقىدىن قالايمىقان پايدىلانغان، قانۇنسىز يەر تەستىقلىغانلار، ئېغىر ھالدا مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلغانلارنىڭ جىنايى ئىشلار جاۋابكارلىقىنى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈش كېرەك.

يەر باشقۇرۇش تارماقلىرى مەملىكەتلىك يەر باشقۇرۇش ئۇچۇر سىستېمىسىنى قۇرۇپ، زامانىۋى تېخنىكا ۋاستىلىرىنى قوللىنىپ، مەملىكەت بويىچە يەردىن پايدىلىنىش ئەھۋالىنى نازارەت قىلىشنى كۈچەيتىشى كېرەك.

7. يەر باشقۇرۇش خىزمىتىگە بولغان تەشكىلىي رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش

يەر مەسىلىسى پۈتۈن مىللەتنىڭ تۈپ مەنپەئىتىگە بېرىپ تاقىلىدۇ، شۇڭا دۆلەتنىڭ بىر تۇتاش باشقۇرۇشىغا بويسۇنۇشى كېرەك، دۆلەتنىڭ يەر باشقۇرۇش فۇنكسىيىسىنى كۈچەيتىشكىلا بولىدۇكى، ئاجىزلاشتۇرۇشقا بولمايدۇ. يەر باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى يەنىمۇ ئىسلاھ قىلىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، يەر باشقۇرۇش قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش لازىم.

ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، خەلق ھۆكۈمەتلىرى يەر باشقۇرۇشقا، بولۇپمۇ تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداش خىزمىتىگە يۇكسەك ئەھمىيەت بېرىشى، يەر باشقۇرۇش تارماقلىرىنىڭ قانۇن بويىچە ئىش قىلىشىنى قوللىشى لازىم. ھەر دەرىجىلىك يەر باشقۇرۇش تارماقلىرى مەسئۇلىيىتىنى ھەقىقىي ئادا قىلىپ، قانۇننى قاتتىق ئىجرا قىلىپ، يەرنى قانۇن بويىچە ئوبدان باشقۇرۇشى كېرەك، يەر باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، تېرىلغۇ يەرنى ھەقىقىي قوغداش، يەر بايلىقىدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش ئەھۋالىنى يەرلىك ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار ۋە خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ھەم ئۇلارنىڭ مەسئۇللىرىنىڭ خىزمىتىنى تەكشۈرۈشنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قىلىش، ھەيدەكچىلىك قىلىش، نازارەت قىلىش ھەم جەمئىيەتنىڭ نازارىتى ئاستىغا قويۇش كېرەك.

ئومۇمىي خەلققە بولغان يەر، دۆلەت ئەھۋالى، دۆلەت سىياسىتى تەشۋىقات - تەربىيىسىنى كۈچەيتىش لازىم. ئۇقتىلىق ھالدا كادىرلار، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلارغا يەردىن ئەنسىرەش ئېڭىنى ئۆستۈرۈش توغرىسىدا تەربىيە بېرىش، تېرىلغۇ يەرنى قوغداش ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈرۈش لازىم. كادىرلارغا تەربىيە بېرىشتە يەر، دۆلەت ئەھۋالى، دۆلەت سىياسىتىگە دائىر مەزمۇنلارنى كۆپەيتىش كېرەك. ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇشتا تېرىلغۇ يەرنى قوغداشنى ئالدىنقى شەرت قىلىش لازىم، ھەرقانداق ئىشتا ھەر بىر غېرىچ يەرنىمۇ ئىنتايىن قەدىرلەش ۋە ئۇنىڭدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش كېرەك.

ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلىك پارتكوملار، خەلق ھۆكۈمەتلىرى بۇ ئۇقتۇرۇشنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىشى ۋە يەتكۈزۈشى ھەم ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنىڭ كونكرېت تەدبىرلىرىنى بۇ يىل 6 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن ئىلگىرى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەنگە دوكلات قىلىشى لازىم، گوۋۇيۈەن دۆلەت يەر باشقۇرۇش ئىدارىسىنى تەپتىش مىنىستىرلىكى قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە مۇشۇ ئۇقتۇرۇشنىڭ ئىزچىللاشتۇرۇلۇش، ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈشنى بۇيرۇيدۇ.

(بېشى 1 - بەتتە)

تىل - مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىدىغان بىر رىشتە. يېزىلىق پارتكوم ۋە ھۆكۈمەت ئۆزئارا تىل ئۆگىنىشكە باشتىن ئاياغ ئەھمىيەت بەردى، تىل ئۆگىنىشكە تەشكىلىي جەھەتتىن كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن يېزىلىق پارتكوم قارىمىقىدا تىل ئۆگىنىشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، گۇرۇپپا باشلىقلىقىنى يېزىلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ئۈستىگە ئالدى، ئىدارە ئورگانلاردا ھەر كۈنى ئىشقا چۈشۈشتىن بىر سائەت بۇرۇن، ھەر ھەپتىدە بىر كۈن خەنزۇ تىلى ئۆگىنىش يولغا قويۇلدى. بۇ يېزىدىكى بىر قانچە تاجىك، ئۇيغۇر، قىرغىز كادىر خەنزۇ تىلىدا راۋان سۆزلىيەلەيدىغان، خەنزۇ يېزىقىدا ماتېرىيال ۋە دوكلات يازالايدىغان بولۇپ قالدى، خەنزۇ كادىرلارمۇ ئۇيغۇر، تاجىك تىلىدا سۆزلىيەلەيدىغان بولدى.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ئۆزىنىڭ كۈچ-قۇدرىتىنى نامايان قىلىپ، بۇ يېزىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرمەكتە، خەلق ئاممىسىنىڭ مەنىۋى قىياپىتىنى يېڭىلىماقتا.

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر، تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 7 يۈەن 50 پۇڭ، پارچە باھاسى: 25 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报 （维吾尔文）

(بۇ سان ئالتە بەت)

1997 - يىل
ماي
27
سەيشەنبە

ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋارايى:
كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق بولىدۇ. تېمپېراتۇرا 19 ℃ - 31 ℃ بولىدۇ. ئۈچ بال شامال چىقىدۇ.

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65——0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى(ۋەكالەت نومۇرى: 1—57)

مۇھىم خەۋەرلەر

جياڭ زېمىن نىگېر زۇڭتۇڭى بىلەن سۆھبەتلەشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 26 - ماي تېلېگراممىسى. دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن نىگېر زۇڭتۇڭى ئىبراھىم مىناسالا بارې بىلەن سۆھبەتلەشكەندە مۇنداق دېدى: ھازىر جۇڭگو - نىگېر مۇناسىۋىتىدە ياخشى تەرەققىيات يۈزلىنىشى بارلىققا كەلدى. جۇڭگو بىلەن نىگېرنىڭ دوستلۇق - ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى يېڭى تەرەققىيات دەۋرىگە قەدەم قويماقتا. جۇڭگو نىگېر بىلەن ئۇزاقتىچە مۇقىم بولغان، ئومۇمىيۈزلۈك ھەمكارلىشىدىغان دۆلەت مۇناسىۋىتى ئورنىتىشنى ۋە مۇنداق مۇناسىۋەتنى راۋاجلاندۇرۇشنى خالايدۇ.

سۆھبەتتە، مېھمان بىلەن ساھىبخانا ئۆز دۆلەتلىرىنىڭ سىياسىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تونۇشتۇردى.

سۆھبەتتىن بۇرۇن، جياڭ زېمىن «خەلق» سارىيىنىڭ شەرقىي ئىشىكى ئالدىدىكى مەيداندا مۇراسىم ئۆتكۈزۈپ، مىناسالا زۇڭتۇڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنى كۈتۈۋالدى.

سۆھبەتتىن كېيىن، جياڭ زېمىن مىناسالا زۇڭتۇڭ شەرىپىگە كۈتۈۋېلىش زىياپىتى بەردى.

چۈشتىن كېيىن، چيەن چىچېن بىلەن ۋويى نىگېرنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى ماياكى بىلەن جۇڭگو - نىگېر ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق كېلىشىمى ۋە ئىككى دۆلەت ھۆكۈمەتلىرىنىڭ نىگېر بىلەن جۇڭگونىڭ شياڭگاڭ ئالاھىدە رايونىدا ئۆزئارا ۋىزا تەلەپ قىلماسلىق توغرىسىدىكى كېلىشىمنى ئىمزالىدى.

ئۈرۈمچى شەھىرى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى ئىزچىل چىڭ تۇتۇپ، تۇرلۇك ئىشلارنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرمەكتە

ئۆز مۇخبىرىمىز **مېھرىگۈل تۇردى** خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى ئىزچىل چىڭ تۇتۇپ، مىللەتلەر ئوتتۇرىسىدىكى ئىشىنىش ۋە دوستلۇقنى كۈچەيتىپ، مۇقىملىقنى قوغداپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش مەركەز قىلىنغان تۈرلۈك ئىشلارنىڭ تەرەققىياتىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈردى.

1982 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلغاندىن بۇيان ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى بۇ خىزمەتنى بارلىق خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلەشنىڭ تۈپ كاپالىتى، دەپ قارىدى ۋە بۇ خىزمەتكە ئىزچىل ئەھمىيەت بەردى. بۇ جەرياندا ئۇلار كادىرلار ۋە ئاممىغا ماركسىزملىق مىللەت قارىشى، مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى ۋە پارتىيىنىڭ مىللەت، دىن سىياسەتلىرىدىن تەربىيە بەردى، تەشۋىقاتنى كۈچەيتىپ، ھەممە كىشى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا كۆڭۈل بۆلىدىغان، ھەممە كىشى پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتىنى چۈشىنىدىغان، ھەممە كىشى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداشنى شەرەپ دەپ بىلىدىغان ياخشى كەيپىياتنى شەكىللەندۈرۈپ، «ئىككى ئايرىلالماسلىق»، «بەشتە ئۆزئارا بولۇش» ئىدىيىسىنى كىشىلەر قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدۇردى. رايون، ناھىيە ۋە شەھەرگە بىۋاستە قاراشلىق ئورۇنلار ھەر يىلى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى باشلانغاندا، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى مەزمۇن قىلىنغان تۈرلۈك مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش پائالىيىتى، تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرىنى ئۆتكۈزۈپ، سۆھبەت يىغىنلىرى ئېچىپ، ھال سوراش پائالىيىتى ئۇيۇشتۇرۇپ، قاراتاختاي گېزىتى چىقىرىپ، زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە ھەربىيلەر بىلەن خەلقنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى مۇستەھكەملەپ، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى يېڭى سەۋىيىگە كۆتۈردى.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنىڭ كۈچەيتىلىشى ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ «ئىككى مەدەنىيەت» قۇرۇلۇشى تەرەققىياتىنى تېزلەتتى، ئىقتىساد يىلدىن - يىلغا راۋاجلاندى، شەھەر قىياپىتى يىلدىن - يىلغا يېڭىلاندى. خەلقنىڭ تۇرمۇشى ئۈزلۈكسىز ياخشىلاندى. 1996 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 20 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1995 - يىلدىكىدىن % 9، مالىيە كىرىمى 1 مىليارد 803 مىليون يۈەنگە يېتىپ، % 32.07 ئاشتى، تاۋارلارنىڭ پارچە

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 27 - يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈشكە باشلىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز **مېھرىئاي ياقۇپ** خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 27 - يىغىنى مۇشۇ ئاينىڭ 26 - كۈنىدىن ئېتىبارەن ئۆتكۈزۈلۈشكە باشلىدى.

بۇ قېتىمقى يىغىننىڭ قارالمىلىرى: «ئاپتونوم رايوننىڭ تاشيول قاتناش ھەققىنى يىغىش ...

ئوبلاستلىق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تەستىقلاشقا يوللىغان «بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ باغراش كۆلى ۋادىسىنىڭ سۇ مۇھىتىنى قوغداش ۋە بۇلغىنىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش نىزامى»نى قاراپ چىقىش؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئاپتونوم ...

دوكلاتىنى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پاختا توقۇمىچىلىق سانائىتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالىنى تەكشۈرگەنلىك توغرىسىدىكى دوكلاتىنى، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت ...

غەربىي جەنۇبىي تارىم نېفىت سانائىتى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۈچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتىكى خەلققە بەخت يارىتىپ بەردى

بىر تۈركۈم ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرى زامانىۋى سانائەت كارخانىلىرىدا ساغلام يېتىلمەكتە

ئۆز مۇخبىرىمىز **جۇبېيى** خەۋەر قىلىدۇ: تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي جەنۇبىي قىسمىدا نېفىت سانائىتىنىڭ قەد كۆتۈرگەنلىكى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۈچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستنىڭ سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا يېڭى ھاياتىي كۈچ بەخش ئەتتى.

قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ پوسكام ناھىيىسى تەۋەسىدىكى شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى غەربىي جەنۇبىي تارىمنى چارلاش - ئېچىش شىركىتى «جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 1 مىليون كىشىگە بەخت يارىتىش»نى ئۆز ۋەزىپىسى قىلىپ، ئىنتايىن جاپالىق تەبىئىي شارائىتتا جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ ئىگىلىك يارىتىپ، ئارقا - ئارقىدىن ئۈچكىللىك، توغمەن، كۆكيار، باشتوپ قاتارلىق تۆت نېفىت - گازلىقنى تاپتى.

39 يىلدىن بۇيان، دۆلەت بۇ يەردىكى نېفىت ۋە تەبىئىي گازنى چارلاش - ئېچىشقا جەمئىي 3 مىليارد 300 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، ئىككى نېفىت ئايرىش زاۋۇتى ۋە بىر نېفىت - خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى قۇردى.

غەربىي جەنۇبىي تارىم نېفىت سانائىتىنىڭ 852 مىڭ 400 توننا نېفىت مەھسۇلاتى بىلەن تەمىنلىدى. شىمالىي شىنجاڭدىن يۆتكەپ كېلىشكە سېلىشتۇرغاندا، تېجەپ قېلىنغان يەرلىك مالىيە ياردەم پۇلى 500 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى.

غەربىي جەنۇبىي تارىم نېفىت سانائىتىنىڭ تەرەققىياتى ئۈچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستنىڭ ئاشلىق، پاختا ئىشلەپچىقىرىشىدا كۈچلۈك تۈۋرۈكلۈك، كاپالەتلىك قىلىش رولىنى ئويناپلا قالماستىن، بەلكى ئەتراپىدىكى پوسكام، قاغىلىق قاتارلىق ناھىيىلەرنىڭ بىناكارلىق - قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى، ئېلېكتىر، چارۋىچىلىق، پارنىكتا

كۆكتات ئۆستۈرۈش ئىشلىرىنىڭ روناق تېپىشىغا تۈرتكە بولۇپ، جايلارنىڭ مالىيە ئەھۋالىنى ياخشىلىدى، دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان كىرىمىنى ئاشۇردى.

كۆپ يىللاردىن بۇيان، ئۈچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتا كەلگۈن، يەر تەۋرەش، ھاشارات ئاپىتى، يەرلىك كېسەللىك تارقىلىش قاتارلىق

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

* *

پوسكام نېفىت - خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپ چىقىرىپ، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۈچ

خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى قۇردى.

غەربىي جەنۇبىي تارىم نېفىت سانائىتىنىڭ قەد كۆتۈرۈشىگە ئەگىشىپ، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۈچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستنىڭ خىمىيىۋى ئوغۇت، نېفىتنى شىمالىي شىنجاڭدىن يۆتكەپ كېلىشتەك قىيىنچىلىقى زور دەرىجىدە ھەل قىلىندى. 1989 - يىلى پوسكام نېفىت خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى رەسمىي ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەندىن بۇيان، بۇ زاۋۇت ئۈچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستنى خىمىيىۋى ئوغۇت ۋە

ئوغۇت ئىشلەپ چىقىرىپ، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۈچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستنىڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا كۈچلۈك ياردەم بېرىپ، بۇ جايلارنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى.

ئۆز مۇخبىرىمىز غەيرەت ئەھمەتمىن فوتوسى

بۇ قېتىمقى يىغىننىڭ قارارلىرى: «ئاپتونوم رايوننىڭ تاشيول قاتناش ھەققىنى يىغىش - تەكشۈرۈش، باشقۇرۇش نىزامى» (لايىھە)نى، «ئاپتونوم رايوننىڭ ياغاچ ماتېرىياللىرىنى باشقۇرۇش نىزامى» (لايىھە)نى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى قاراپ چىقىشقا سۇنغان «ئاپتونوم رايوننىڭ تەمىنات - سودا كوپېراتىپى نىزامى» (لايىھە) ۋە «ئاپتونوم رايوننىڭ دەپنە ئىشلىرىنى باشقۇرۇش نىزامى» (لايىھە)نى، بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم

نىزامى»نى قاراپ چىقىش؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئاپتونوم رايوننىڭ ئورمانچىلىق خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ پاختا توقۇمىچىلىق سانائىتى ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى توغرىسىدىكى

ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ مەمۇرىي دەۋا قانۇنىنىڭ ئىجراسى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلاش ۋە قاراپ چىقىش ھەمدە بىر قىسىم كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش، ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇشتىن ئىبارەت.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

ئامرات جايلارغا توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىنىڭ سۈرئىتى تېزلىتىلمەكتە

ئۆز مۇخبىرىمىز مەدەنىيەت مۇھەممەترېھىم خەۋەر قىلىدۇ: يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە نامرات جايلارغا توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىنىڭ سۈرئىتى تېزلىشىپ، ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى. توك يوق ناھىيە تۈگىدى، يېزىلارنىڭ كۆپىنچىسىگە توك يەتكۈزۈلدى، چەت - ياقا جايلاردىكى دېھقان، چارۋىچىلارمۇ ئېلېكتر نۇرىدىن بەھرىمەن بولدى.

1992 - يىلدىن بۇيان مەركەز، ئاپتونوم رايون جەنۇبىي شىنجاڭدىكى يوپۇرغا، مەكىت، بۇگۇر، كەلپىن، ئاقچى، مارالبېشىدىن ئىبارەت ئالتە ناھىيىگە سىياسەت ۋە مەبلەغ جەھەتتىن ئېتىبار بەردى. مۇناسىۋەتلىك نازارەت، ئىدارىلەرمۇ بۇ ئىشقا يېقىندىن ماسلاشتى. شىنجاڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيە ئىدارىسى ئۈچ يىلدا 69 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، كەلپىن، يوپۇرغا، بۇگۇر، مارالبېشى ناھىيىسىگە توك يەتكۈزۈپ بېرىش قۇرۇلۇشىنى تاماملىدى. 1996 - يىل 1 - ئاينىڭ 29 - كۈنى مارالبېشى ناھىيىسىگە توك يەتكۈزۈپ بېرىلدى. بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەممە ناھىيىلىرىدە توك بار بولدى.

ئاپتونوم رايون 2 - قەدەمدە 130 يېزا، 1600 كەنتتە توك بولماسلىق ھالىتىنى ئۆزگەرتىش، جۈملىدىن 2000- يىلغا بارغاندا توك ئىشلىتىدىغان يېزا ئاھالىلىرىنىڭ نىسبىتىنى 95%كە يەتكۈزۈشنى، تۇرپان، سانجى، گۇچۇڭ، ماناس، قۇتۇبى، ساۋەن، پىچان قاتارلىق سەككىز ناھىيە (شەھەر)نى ئېلېكترلەشكەن ناھىيە ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈشنى نىشانلىدى ۋە بۇ نىشانغا يېتىش ئۈچۈن بىر مۇنچە ئەمەلىي ئىش قىلدى. شىنجاڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيە ئىدارىسى «تەشكىللەش، يۆلەش، يېتەكچىلىك قىلىش، ئەلا مۇلازىمەت قىلىش» پرىنسىپىغا ئەمەل قىلىپ، ئېلېكتر كۈچى ئارقىلىق نامرات رايونلارغا يار - يۆلەك بولدى. يېزا توك ئىشلىرى كارخانىلىرىدا ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئىچكى يوشۇرۇن كۈچىنى قېزىپ، تېخنىكا ئۆزگەرتىشنى تېزلىتىپ، ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلدى. دېھقانلار، يېزا، يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن ياخشى مۇلازىمەت قىلىپ، دېھقانلارنىڭ يۈكىنى يەڭگىللەتتى. 1996 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ كۆڭۈل بۆلۈشى، يەرلىك ھۆكۈمەتلەرنىڭ ۋە توك ئىشلىرى تارماقلىرىنىڭ ئاكتىپ ماسلىشىشى ئارقىسىدا يېڭىدىن 22 يېزا، 103 كەنتكە توك يەتكۈزۈلدى. بۇ قۇرۇلۇشقا 69 مىليون 270 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ بىلەن 40 مىڭ يېزا ئاھالىسىنىڭ توك ئىشلىتىش مەسىلىسى ھەل بولدى. يېڭىدىن 35 مىڭ ۋولتلۇق سىم يولى 405 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا تارتىلدى، ترانسفورماتوردىن 16سى، توك تەقسىملەش ترانسفورماتورىدىن 99ى ئورنىتىلدى. ئۇنىڭدىن باشقا چەت - ياقا جايلاردىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ توك ئىشلىتىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن قۇياش نۇرى ئارقىلىق توك ھاسىل قىلىش ئۈسكۈنىسىدىن 1500ى ئورنىتىلدى. تۇرپان شەھىرى بۇلتۇر 11 - ئايدا ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە تۇنجى بولۇپ ئېلېكترلەشكەن ناھىيە (شەھەر) ئۆلچىمىگە يېتىپ، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈلدى.

بۇ يىل 118 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدىغان 13 ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى 59 يېزىغا توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى پىلانىدا يىل ئاخىرىغىچە 30 يېزىغا توك يەتكۈزۈش، يېڭىدىن تارتىلىدىغان 35 مىڭ ۋولتلۇق سىم يولىنى 677 كىلومېتىرغا، 10 مىڭ ۋولتلۇق سىم يولىنى 772.8 كىلومېتىرغا يەتكۈزۈش، توك بېسىمى ئۆزگەرتىش پونكىتىدىن 25نى، توك تەقسىملەش ترانسفورماتورىدىن 237نى، ئېلېكتر تورىغا كىرگۈزۈش قىيىن بولغان يېزا - قىشلاقلارغا ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 625 كىلوۋولت ئامپېرلىق 17 دىزېل گېنېراتور، قۇياش نۇرىدىن پايدىلىنىپ توك ھاسىل قىلىش ئۈسكۈنىسىدىن 1500نى ئورنىتىش پىلانلاندى.

يەككە تىجارەتچى ئەركىن قۇربان ئوغلىنىڭ سۈننەت تويىغا تەييارلىغان پۇلنى مائارىپقا ئىئانە قىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى يەككە تىجارەتچى ئەركىن قۇربان 8 - ماي چۈشتىن كېيىن ئوغلىنىڭ سۈننەت تويىغا تەييارلىغان 30 مىڭ يۈەنگە يەنە 40 مىڭ يۈەن قوشۇپ، جەمئىي 70 مىڭ يۈەننى ئۈرۈمچى ناھىيىلىك 3 - ئوتتۇرا مەكتەپتىكى ئائىلىسىدە ئىقتىسادىي قىيىنچىلىقى بار يېتىم - يېسىر ئوقۇغۇچىلارغا ئىئانە قىلدى.

يەككە تىجارەتچى ئەركىن قۇربان تىجارەت بىلەن بېيىغاندىن كېيىن ئىنچىل مائارىپقا، نامراتلارغا، ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلققە ياردەم قولىنى سۇنۇپ كەلدى. ئۇنىڭ ئانىسى ئايىمنساخان ھاجىم ئېغىر يېقىندىلا ئۈرۈمچى يامالىق تېغىغا يېڭىدىن سېلىنغان «قار لەيلىسى» باشلانغۇچ مەكتىپىگە 15 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلغاندى، بۇ قېتىم ئەركىن قۇربان ئۈرۈمچى ناھىيىلىك 3 - ئوتتۇرا مەكتەپتىكى بىر قىسىم دېھقان پەرزەنتلىرىنىڭ ئوقۇش پۇلىنى تۆلىيەلمەي قىيىنچىلىق ئىچىدە قالغانلىقىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ئوغلىنىڭ سۈننەت تويىنى ئادەتتىكىچە ئۆتكۈزۈپ، ئۇلارغا ياردەم قىلىشنى ئويلاپ، 70 مىڭ يۈەن تەييارلاپ مەكتەپكە ئېلىپ باردى ۋە مەكتەپ مەسئۇللىرىنىڭ قولىغا تۇتقۇزدى. مەكتەپ مەسئۇللىرى ئۇنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، ئوقۇش خىراجىتى جەھەتتە قىيىنلىقتىكى 40 دېھقان پەرزەنتى ئىچىدىن قىيىنچىلىقى ئېغىراق 25 ئوقۇغۇچىنى تاللاپ چىقتى ۋە بۇ پۇلنى ئۇلارنىڭ ئوقۇش پۇلى ئۈچۈن ئىشلىتىشنى بېكىتتى.

(بۇ خەۋەر ئۆزگەرتىلىپ قايتا بېرىلدى)

جاڭ يۈنچۈەن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى:

يېزا ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، قېلىپلاشقان ھەمكارلىق پۇل مۇئامىلە تۈزۈلمىسىنى ئورنىتىش لازىم

ئۆز مۇخبىرىمىز مەۋلان سابىت خەۋەر قىلىدۇ: 5 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئېچىلغان ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈلمە ئىسلاھاتى يىغىنىدا ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاڭ يۈنچۈەن مۇنۇلارنى كۆرسەتتى: يېزا ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىش خىزمىتىنى ھەقىقىي ياخشى ئىشلەپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا ماس كېلىدىغان، قېلىپلاشقان ھەمكارلىق پۇل مۇئامىلە تۈزۈلمىسىنى ئورنىتىش لازىم.

جاڭ يۈنچۈەن مۇنداق دېدى: ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرى دەسلەپكى مەزگىلدە ھەمكارلىق پرىنسىپى بويىچە باشقۇرۇلغان بولسىمۇ كېيىنچە تۈرلۈك سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ھەمكارلىق خاراكتېرىدىن چەتنەپ كەتتى، ھەتتا يېزا ئىگىلىكىگە مەدەت بېرىش رولى ئاجىزلاپ كەتتى. شۇڭا يېزا ئامانەت - قەرز كوپېراتىپىنىڭ يېزا پۇل مۇئامىلىسىدىكى ئورنىنى تىكلەش نۆۋەتتىكى مۇھىم مەسىلە بولۇپ قالدى. ھازىر ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرىنى ھەمكارلىق پۇل مۇئامىلە تەشكىلاتى قىلىپ قۇرۇپ چىقىش جەھەتتە كىشىلەرنىڭ تونۇشى بىردەك ئەمەس. بۇنىڭدىن كېيىن جايلار، تارماقلار بۇ جەھەتتىكى تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، ھەمكارلىق پرىنسىپىغا ئاساسەن، ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرىنى قېلىپلاشتۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، ئىسلاھاتنى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ قىلىپ يېزا ئىگىلىكى، دېھقانلارغا يۈزلىنىپ، سېلىنمىنى ئاشۇرۇپ، مۇلازىمەتنى ياخشىلاپ، يېزا ئىگىلىكىگە مەدەت بېرىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشى لازىم. يېزا ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرى ئىسلاھاتنى ياخشى ئېلىپ بېرىشتا ئالدى بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ ئومۇمىي ۋەزىيىتىگە قارىتا ئېنىق چۈشەنچىدە بولۇشى لازىم. يېزا ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىشنى ياخشى ئىشلەشتە ئامانەت - قەرز كوپېراتىپىنىڭ خاراكتېرىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، ئەزالار ئۈچۈن خىزمەت قىلىدىغان، تىجارەت باشقۇرۇش ئۇسۇلى ياخشى، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يۇقىرى تەشكىلىي شەكلىنى بارلىققا كەلتۈرۈش كېرەك.

يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ئەسقەت كەرىمبايمۇ قاتناشتى.

ئىسلاھاتنى ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىشتە چىڭ تۇرۇپ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورتاق راۋاجلىنىشى ۋە گۈللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرەيلى

چاقىلىق ناھىيىسىدە 15 مىڭ مو يەردىكى كېۋەزنىڭ ھەممىسىگە ئىنلىك سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرىلىپ، تېرىش ۋاقتىدىكى بىر قاتار تېخنىكىلىق تەدبىرلەر ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈلگەنلىكتىن كېۋەز مايسىلىرى تېمەن ھەم تەكشى ئۈسمەكتە، 5 - ئاينىڭ 15- كۈنىدىن باشلاپ كېۋەز تاقلاش خىزمىتى باشلاندى.

سۈرەتتە: بۇ ناھىيىنىڭ ئوتام يېزا قۇم كەنتىدىكى دېھقانلار كېۋەز تاقلىماقتا.

تۇردى ھاشىم فوتوسى

جايلاردا كېۋەز پەرۋىشى چىڭ تۇتۇلماقتا

كۇچادا: كۇچا ناھىيىسىدە بۇ يىل 420 مىڭ مو يەرگە كېۋەز تېرىلىپ، ۋەزىپە 20 مىڭ مو ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. كېۋەزلەر باشتىن - ئاخىر تېخنىكا تەلىپى بويىچە تېرىشقا كاپالەتلىك قىلىنغانلىقتىن، تولۇق ۋە تەكشى ئۈندى. بۇ ناھىيە 800 مىڭ دىن پاختا ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىپىسىنى ئورۇنداشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، كېۋەز ئۈنۈپ چىقىشى بىلەنلا مەخسۇس يىغىن ئېچىپ، جايلاردىن كېۋەز پەرۋىشىنى ياخشى ئىشلەشنى تەلەپ قىلدى ھەمدە ھەرقايسى يېزا - مەيدانلاردا كېۋەز پەرۋىشى بويىچە نەق مەيدان يىغىنى ئېچىپ، كېۋەز پەرۋىشى داۋامىدىكى بىر قاتار تېخنىكا تەدبىرلىرىنى بىرلىككە كەلتۈردى. پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى لېكسىيە سۆزلەشكە تەكلىپ قىلىپ، ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى ۋە دېھقان تايانچلارنىڭ كېۋەز پەرۋىشى جەھەتتىكى ساۋاتىنى چوڭقۇرلاشتۇردى. ناھىيىلىك پەن- تېخنىكا جەمئىيىتى ۋە ئالاقىدار ئورۇنلار كېۋەز پەرۋىشىگە دائىر 350 نۇسخىدىن ئارتۇق پەن - تېخنىكا ئوقۇشلۇقى بېسىپ تارقاتتى. بۇنىڭ بىلەن ھەرقايسى يېزا- مەيدانلار ئەمگەك كۈچى ۋە ماشىنا - سايمانلارنى مەركەزلەشتۈرۈپ، كېۋەز پەرۋىشىگە ئاتلاندى. 5 - ئاينىڭ 9 - كۈنىگە قەدەر 319 مىڭ مو يەردىكى كېۋەز مايسىسى ئومۇميۈزلۈك سۇلياۋ يوپۇقتىن چىقىرىلىپ ۋە ئوتىلىپ، تاقلىنىپ، كۆلتىۋاتسىيە قىلىندى. ھەر مو كېۋەزگە 15 كىلوگرامدىن 20 كىلوگرامغىچە خىمىيۋى ئوغۇت ئارىلاشتۇرۇپ دورا چېچىلدى.

نىياز كېرىم

ئاتۇشتا: ئاتۇش شەھىرى بۇ يىلقى قۇرغاقچىلىق، زىيانداش ھاشارات تەھدىتى ئېغىر بولغان ئەھۋال ئاستىدىمۇ، كېۋەزدىن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن، دېھقانلارنى سەپەرۋەر قىلىپ، كېۋەز پەرۋىشى بويىچە يۇقىرى دولقۇن قوزغىدى. 5 - ئاينىڭ 10- كۈنىگە قەدەر 31مىڭ مو كېۋەزنىڭ ھەممىسى

ئۈنۈپ چىققاندىن كېيىنلا پەن - تېخنىكا خادىملىرى ئاساسىي قاتلاملارغا بېرىپ، كېۋەز پەرۋىشى بويىچە ئەمەلىي مەشغۇلات ئېلىپ بېرىپ، ئۈلگە كۆرسەتتى. دېھقانلارمۇ پەيتنى چىڭ تۇتۇپ، 4 - ئاينىڭ 28 - كۈنىگىچە 117 مىڭ مو يەردىكى كېۋەز مايسىنى ئومۇميۈزلۈك ئوتاپ، كۆلتىۋاتسىيە قىلىپ ۋە تاقلاپ بولدى.

ئابلىز مەتلى

يوپۇرغا يېزىسىدا: يوپۇرغا ناھىيىسىنىڭ يوپۇرغا يېزىسىدا بۇ يىل 17 مىڭ 500 مو يەرگە سۇلياۋ يېپىپ كېۋەز تېرىلغانىدى. بۇ يېزىدىكى دېھقانلار بۇ

قىسقا خەۋەرلەر

△ يېڭىسار ناھىيە ئۇچار يېزىلىق بانكا تىجارەت پونكىتى بىلەن ئامانەت - قەرز كوپېراتىپى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، يېزىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشى ئۈچۈن 5 مىليون يۈەندىن كۆپرەك قەرز پۇل

دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىش خىزمىتىنى ھەقىقىي تۈردە ياخشى ئىشلەيلى

7. نېمە ئۈچۈن مەجبۇرىيەت ئەمگىكى، جۇغلانما ئەمگەككە، پرىنسىپ جەھەتتە ئەمگەك ئورنىغا مەبلەغ ئېلىشقا بولمايدۇ؟

دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرىگە ئاساسەن ھەر بىر يېزا ئەمگەك كۈچى ھەر يىلى بەش - ئونغىچە مەجبۇرىيەت ئەمگەك كۈنى، 10ـ20 گىچە جۇغلانما ئەمگەك كۈنىنى ئۈستىگە ئېلىش كېرەك. بۇ نۆۋەتتىكى مەملىكىتىمىز يېزىلىرىدا يولغا قويۇلۇۋاتقان بىر تۈرلۈك مۇھىم ئەمگەك جۇغلانما تۈزۈمىدۇر. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان كۆپ ساندىكى جايلار بۇ خىل تۈزۈمنى تۈرغۇزۇش ئارقىلىق، يېزا ئەمگەك كۈچىنى مۇۋاپىق تەشكىللەپ يېزىلارنىڭ تۈرلۈك قۇرۇلۇشلىرىغا سېلىپ، يېزىلاردىكى ئىشلەپچىقىرىش،تۇرمۇش شارائىتلىرىنى ياخشىلىدى، يېزا ئىقتىسادىي ۋە جەمئىيەت تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى. بۇنىڭ ئۈنۈمى ياخشى بولۇپ، ئاممىنىڭ قوللىشىغا ئېرىشتى. لېكىن بەزى جايلار دېھقانلارنى ئەمگەك ئورنىغا مەبلەغ چىقىرىشقا مەجبۇرلاپ، دېھقانلارنىڭ چىقىرىشقا تېگىشلىك ۋە چىقىرالايدىغان ئىش كۈنىنىمۇ پۇلغا سۇندۇرۇپ ھېسابلاپ دېھقانلارغا مەجبۇرىي چېچىپ، دېھقانلاردىن پەقەت بىردەك پۇل تاپشۇرۇش، ئەمگەك كۈچى چىقارماسلىقنى تەلەپ قىلىپ، ئەمگەك ئورنىدا مەبلەغ چىقىرىشنى بىر خىل قالايمىقان ھەق يىغىشقا ئايلاندۇرغان؛ بەزىلىرى ھەتتا ئەمگەك ئورنىغا قايتۇرغان پۇللارنى ئىگىلىۋالغان، يۆتكەپ ئىشلىتىۋالغان،بۇنداق ئۇسۇل دۆلەتنىڭ مەجبۇرىيەت ئەمگىكى ۋە جۇغلانما ئەمگەك تۈزۈمى ھەققىدىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرىگە خىلاپ بولۇپ، دېھقانلار سېلىقىنى ئېغىرلاشتۇرۇۋەتكەن. شۇڭا «قارار»دا دېھقانلار ئۈستىگە ئالغان مەجبۇرىيەت ئەمگىكى، جۇغلانما ئەمگەكنى ئۈستىگە ئېلىش تۈزۈمى ئۆزگەرمەيدۇ. مەجبۇرىيەت ئەمگىكى ۋە جۇغلانما ئەمگىكىدە ئەمگەك كۈچى چىقىرىش ئاساس قىلىنىدۇ. پرىنسىپ جەھەتتە ئەمگەك ئورنىغا مەبلەغ چىقىرىشقا بولمايدۇ دەپ تەكىتلەندى.

(1) ئەمگەك ئورنىدا مەبلەغ چىقىرىش كۆرسەتكۈچى چۈشۈرۈشكە بولمايدۇ. بۇنىڭدىن كېيىن ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ۋە ھەرقايسى تارماقلار يېزا، كەنتلەرگە ئەمگەك ئورنىغا مەبلەغ چىقىرىش كۆرسەتكۈچى چۈشۈرۈشكە بولمايدۇ. يېزا، كەنتلەرمۇ دېھقانلارغا ئەمگەك ئورنىغا مەبلەغ چىقىرىش كۆرسەتكۈچىنى چۈشۈرۈشكىمۇ بولمايدۇ. ئومۇمەن دېھقانلاردىن ئەمگەك ئورنىغا مەبلەغ چىقىرىشنى تەلەپ قىلغانلار قەتئىي تۈزىتىش كېرەك.

(2) ئەمگەك ئورنىغا مەبلەغ چىقىرىشقا چوقۇم دېھقانلار ئىختىيار قىلغان بولۇش لازىم. بەزى دېھقانلارنىڭ ئەمگەك كۈچى چىقىرىشتا ھەقىقەتەن قىيىنچىلىقى بولۇپ، ئەمگەك ئورنىغا مەبلەغ چىقىرىشنى ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن ئوتتۇرىغا قويغان بولسا، شۇ ئادەم كەنت كوللېكتىپ ئىقتىسادىي تەشكىلاتىغا ئىلتىماس سۇنۇپ تەستىقلىتىش كېرەك.

(3) دېھقانلار ئۆز ئىختىيارى بىلەن ئەمگەك ئورنىغا تاپشۇرغان پۇلنى، ئەمگەك كۈچى ياللاپ، ئىشقا چىقىش ۋەزىپىسىنى ئورۇنداشقا ئىشلىتىشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. دېھقانلار بىۋاستە ئەمگەك كۈچى ياللاپ، ئۆزىنىڭ ئورنىغا ئىشقا چىقارسىمۇ بولىدۇ. دېھقانلار ئەمگەك ئورنىدا چىقارغان مەبلىغىنى كوللېكتىپ ئىقتىسادىي تەشكىلاتىنىڭ بىر تۇتاش باشقۇرۇشىغا تاپشۇرۇپ ئەمگەك كۈچىنى بىر تۇتاش ياللاپ ئىشلىتىشكىمۇ بولىدۇ. ئەمگەك ئورنىدا چىقارغان مەبلىغىنى باشقا ئورۇنغا يۆتكەپ ئىشلىتىشكە بولمايدۇ. ناھىيە، يېزىدىكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ باشقۇرۇشىغا تاپشۇرۇپ بېرىشكە بولمايدۇ.

8. نېمە ئۈچۈن دېھقانلارنىڭ پۇل، ماددىي بويۇم ۋە ئەمگەك چىقىرىشنى تەلەپ قىلىدىغان بارلىق ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش، دەرىجە ئۆستۈرۈش پائالىيىتى ۋە تۈرلۈك سېلىق چېچىش قىلمىشى مەنئى قىلىنىدۇ؟

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بەزى جايلار ۋە تارماقلار يېزىلاردا خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرغاندا، ئەمەلىيەتنى چىقىش قىلماي، مادارىغا قاراپ ئىش قىلماي، تەلىپى بەك يۇقىرى، جىددىي بولىدىغان، ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن بولمىغان ھالدا تۈرلۈك ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش، دەرىجە ئۆستۈرۈش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ، دېھقانلاردىن پۇل، ماددىي بويۇم ۋە ئەمگەك كۈچى چىقىرىشنى تەلەپ قىلغان، يەنە بىر قىسىم جايلار ۋە تارماقلار ئاممىنىڭ ئىرادىسىگە

يەتكۈزۈش، دەرىجە ئۆستۈرۈش پائالىيەتلىرى، ھەر خىل سېلىق چېچىش قىلمىشلىرى قەتئىي مەنئى قىلىنىدۇ دەپ تەكىتلەندى، «قارار»دا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ۋە تارماقلار يېزىلاردا خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرغاندا، بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ كوللېكتىپ ئىقتىسادىي تەشكىلاتلار ۋە دېھقانلارنىڭ پۇل، ماددىي بويۇم ۋە ئەمگەك كۈچى چىقىرىشنى تەلەپ قىلىشقا بولمايدۇ، يېزىلارنىڭ ئەمەلىيىتىنى چىقىش قىلماي،

تارماقلار يېزىلاردا سۇغۇرتا كەسپى ۋە ھەمكارلىشىپ داۋالىنىشنى قانات يايدۇرغاندا، ئىختىيارىي بولۇش، مادارىغا قاراپ ئىش كۆرۈش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇش لازىم. ھەرقانداق شەكىللەر بىلەن كۆرسەتكۈچ چۈشۈرۈپ دېھقانلارنى مەجبۇرىي قاتناشتۇرۇشقا بولمايدۇ. يېزا، كەنت كادىرلىرىنىڭ دېھقانلارنى سۇغۇرتىغا قاتناشتۇرۇش ئىشىنى ۋەكالىتەن بېجىرىشكە بولمايدۇ. سۇغۇرتا ئىشلىرىنى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ۋەكالىتەن بېجىرىشكە

كۈنگىچە قەدەر 31مىڭ مو كېۋەزنىڭ ھەممىسى بىر قېتىمدىن ئىككى قېتىمغىچە ئوتالدى ۋە تۈۋى يۇمشىتىلىپ، تاقلاپ بولۇندى.

ئابلىز ئابلەت مەخسۇم

كېرىيىدە: ئۆتكەن يىلى كېۋەزدىن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىپ كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە ئېرىشكەن كېرىيە ناھىيىسى بۇ يىل يەنە كېۋەز تېرىلغۇسىغا بولغان يېتەكچىلىكنى كۈچەيتتى. كېۋەز تېرىلغانىدى. بۇ يېزىدىكى دېھقانلار بۇ يىلمۇ كېۋەزدىن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن، كېۋەز پەرۋىشىنى كۈچەيتتى. 4- ئاينىڭ 28 - كۈنىگە قەدەر 17 مىڭ 500 مو كېۋەزنىڭ تۈۋىنى ئومۇميۈزلۈك چاناپ يۇمشىتىپ ۋە تاقلاپ بولدى. ئالا ئۈنگەن ئېتىزلارغا مايسا كۆچۈرۈپ تولۇقلىدى.

ھۈسەنجان پالتى

بىر قىسىم جاپالار ۋە تارماقلار ئاممىنىڭ ئىرادىسىگە باقماي يېزىلارغا تۈرلۈك سېلىقلارنى چاچقان. بۇنداق شەكىلۋازلىق ئۇسۇلى خەلقنى چارچىتىپ، مال-مۈلۈكنى بۇزۇپ چاچقانلىقتىن بۇنىڭغا ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى ۋە دېھقانلار ئاممىسىنىڭ پىكرى ناھايىتى كۈچلۈك بولغان. شۇڭا «قارار»دا دېھقانلاردىن پۇل، ماددىي بۇيۇم ۋە ئەمگەك كۈچى چىقىرىشنى تەلەپ قىلىدىغان بارلىق ئۆلچەمگە بولمايدۇ، يېزىلارنىڭ ئەمەلىيىتىنى چىقىش قىلماي، بىر تۇتاش ئۆلچەم بېكىتىشكە، بىر تۇتاش مىقدارلاشتۇرۇلغان كۆرسەتكۈچ چۈشۈرۈشكە بولمايدۇ. تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش ۋە سېلىشتۇرۇپ باھالاش قاتارلىق شەكىللەر بىلەن شەكلىنى ئۆزگەرتىپ، ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش، دەرىجە ئۆستۈرۈش پائالىيىتىنى ئېلىپ بېرىشقىمۇ بولمايدىغانلىقى تەلەپ قىلىندى. يەنە، ئالاقىدار باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ۋەكالىتەن يىغىۋېلىشىغا بولمايدۇ. يېزا كوللېكتىپ ئىقتىسادىي تەشكىلاتلىرى ۋە دېھقانلار گېزىت، ژۇرنال، كىتابقا ئۆزى ئىختىيارىي قىلىش پرىنسىپى بويىچە مۇشتىرى بولۇش لازىم. مەجبۇرىي مۇشتىرى قىلىشقا بولمايدۇ. شېرىنكانە بېرىش قاتارلىق ناتوغرا شەكىللەر بىلەن تارقىتىشنى كېڭەيتىپ، دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى ئېغىرلىتىۋېتىشكە بولمايدۇ دەپ ئېنىق كۆرسىتىلدى.

يېزا، كەنت خەۋەرلىرى

ئىچىبرىق يېزىسىدا بۇ يىل 5000 مو بوز يەر ئېچىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **نىياز ساتتار** خەۋەر قىلىدۇ: توقسۇ ناھىيىسىنىڭ ئىچىبرىق يېزىسى ناھىيە بازىرى ئەتراپىغا جايلاشقاچقا، ناھىيە بازىرىنىڭ ئۈزلۈكسىز كېڭىيىشى، ئاھالىلەر ئولتۇراق ئۆيلىرىنىڭ كۆپلەپ سېلىنىشى ۋە جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ ياسىلىشى تۈپەيلىدىن تېرىلغۇ يەر يىلمۇ يىل ئازىيىپ، بۇ يېزىنىڭ تېرىلغۇ پىلانىنىڭ ئورۇندىلىشىغا تەسىر يەتكەنىدى. ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى بۇ يىل 1 - ئايدا ناھىيە بازىرىدىن 40 كىلومېتىر يىراقلىقتىكى توشقان بۇلاق چۆللۈكىدىن 15 مىڭ مو يەرنى بۇ يېزىنىڭ ئېچىپ پايدىلىنىشىغا ئاجرىتىپ بېرىپ، بىر قىسىم مەبلەغ ھەل قىلىپ بەردى ھەمدە بۇ يېزا مەخسۇس بوزيەر ئېچىشقا قوماندانلىق قىلىش شتابى قۇرۇپ ۋە بىر نەپەر يېزا باشلىقىنى بۇنىڭغا مەسئۇل قىلىپ، مالىيە كۈچى ۋە ماددىي كۈچنى مۇشۇ ئىشقا قاراتتى. بۇنىڭ بىلەن 22 توپا ئىتتىرىش ماشىنىسى ئىشقا سېلىنىپ 2 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 4 - ئاينىڭ باشلىرىغىچە 5000مو بوز ئېچىلىپ 4 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە بۇ يەرلەرگە كېۋەز تېرىۋېلىندى.

پىچان ناھىيىسى دىغار يېزىلىق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى دېھقانلارنى ئۈزۈمدىن يۇقىرى ھوسۇل ئالغان بىر قىسىم باغۋەنلەرنى تەجرىبە تونۇشتۇرۇشقا ئۇيۇشتۇرۇش، ئۇلارنىڭ باغلىرىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدۇرۇش قاتارلىق پائالىيەتلەرنى ئۇيۇشتۇرۇش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ ئىلمىي ئۇسۇلدا ئۈزۈم تېلى يېتىشتۈرۈشكە بولغان ئاڭلىقلىقىنى ئاشۇردى. سۈرەتتە: دېھقانلار پىشقەدەم باغۋەنلەرنىڭ باغلىرىنى كۆرمەكتە.

سېيتنىياز سايىم فوتوسى

توپۇنلۇق كەنتىدە ئېلېكتر نۇرى چاقنىدى

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز **ئابلەت ھۈسىيىن، بەكرى ھەسەنلەر** خەۋەر قىلىدۇ: ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ قىزىلتاغ يېزا توپۇنلۇق كەنتى دېڭىز يۈزىدىن 2050 مېتىر ئېگىزلىككە جايلاشقان كىچىك كەنت بولۇپ، تۆت ئەتراپىنى ئېگىز تاغلار ئوراپ تۇرىدۇ. بۇ يەردە ئولتۇراقلاشقانلارنىڭ كۆپىنچىسى قىرغىز چارۋىچىلار بولۇپ، ئۇلار يېقىنغىچە قارا چىراغدىن قۇتۇلالماي كەلگەنىدى. توپۇنلۇق كەنتىگە ياردەم بېرىشنى ئۈستىگە ئالغان قىزىلسۇ ئوبلاستلىق ئىقتىساد كومىتېتى، قۇرۇلۇش بانكىسى، ئورمانچىلىق ئىدارىسى، ئۈچۈر مەركىزى قاتارلىق ئورۇنلار ئالدى بىلەن توك مەسىلىسىنى ھەل قىلىشنى توپۇنلۇق كەنتىنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇشتىكى بۆسۈش ئېغىزى قىلدى. ئوبلاستلىق قۇرۇلۇش بانكىسى بۇ كەنتكە 24 مىڭ يۈەنگە 15 كىلوۋاتلىق گېنېراتور ئېلىپ بەردى. باشقا ئورۇنلارمۇ 10 مىڭ يۈەندىن پۇل چىقىرىپ توك سىمى ۋە باشقا ئۈسكۈنە، سايمانلارنى ئېلىپ بېرىپ، كەنتنىڭ توك مەسىلىسىنى ھەل قىلىپ بەردى.

بۇ كەنتتىكى چارۋىچىلار مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز **مۇھەممەت نىياز** خەۋەر قىلىدۇ: بورتالا شەھىرى بىلەن خارمودۇن يېزىسىنىڭ شەرقىي شىمال چارۋىچىلىق كەنتىدىكى چارۋىچىلار مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇلۇپ، ياخشى تۇرمۇش شارائىتىغا ئىگە قىلىندى. بۇ كەنتتە بۇرۇن چارۋىچىلار كۆچۈپ يۈرۈپ چارۋا مال باقىدىغان بولغاچقا، چارۋا ماللارغا ئوت - چۆپ، يەم - خەشەك، سۇ يېتىشمەسلىك سەۋەبىدىن، ھەر يىلى تۆللەرنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى % 70 - % 80 ئەتراپىدا بولۇپ كەلگەنىدى. يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى 1995 - يىلىدىن بۇيان، دۆلەت، كوللېكتىپ ۋە شەخسلەر بىر ئازدىن چىقىرىش يولى بىلەن 372 مىڭ 520 يۈەن مەبلەغ توپلاپ، 16 ئائىلىلىك چارۋىچىغا خىش - كېسەك بىلەن ئولتۇراق ئۆي ۋە قورۇ - قوتان سېلىپ، ھەر بىر ئائىلىلىك چارۋىچىغا ئىككى مودىن يەم - خەشەك يېرى، بىر مودىن ئاشلىق يېرى ئاجرىتىپ بەردى ھەمدە ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىپ، ئادەم ۋە چارۋا ماللارنىڭ ئىچىدىغان سۈيىنى ھەل قىلدى.

ئىمىن مەمتۇللا 14 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىپ كۆۋرۈك سېلىپ، دېھقان، چارۋىچىلار ئۈچۈن ساۋابلىق ئىش قىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئابلىمىت ئەبەيدۇللا** خەۋەر قىلىدۇ: كۇچا ناھىيىسىنىڭ خانىقاتام يېزا پەيلو كەنتىدىكى دېھقان ئىمىن مەمتۇللا پارتىيىنىڭ يېزا ئىقتىسادىي سىياسىتىنىڭ تۈرتكىسىدە، دېھقانچىلىق ۋە سودا - سېتىق بىلەن شۇغۇللىنىپ بېيىدى. ئۇ بېيىغاندا يۇرتداشلىرىنى ئۇنتۇماي، يېزا ۋە كەنت ئەتراپىدىكى ئون ئورۇنغا كۆۋرۈك سېلىپ بېرىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ قاتناش شارائىتىنى ياخشىلاپ بەردى. ئۇ يەنە قۇربان ھېيت مەزگىلىدە ئۆز كەنتىدىكى قارىغۇچىسى يوق مېيىپ، ئاجىز 17 كىشىگە 3000يۈەن قىممىتىدە گۆش، ئۇن ياردەم قىلدى.

ئاراتۈرۈك ناھىيە تۈزكۆل يېزىلىق سۇ ئىشلىرىنى باشقۇرۇش پونكىتى سۇ ئىسراپچىلىقىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ھەمدە سۇغىرىش ئۈنۈمىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش ئۈچۈن، يېقىندا 20 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ بۇزۇلغان ئۆستەڭلەرنى رېمونت قىلدى ۋە بىر قىسىم ئېرىقلارنى سۇ سىڭمەسلەشتۈردى.

سۈرەتتە: دېھقانلار تاش ئۆستەڭنىڭ بۇزۇلغان قىسمىنى رېمونت قىلماقتا.

تاھىر ئىسمائىل فوتوسى

غۇلجا شەھىرىدە ھازىر توخۇ باققۇچى كەسپىي ئائىلە 560 كە يەتتى. ئۇلار بولتۇردىن بۇيان بازارنى 900 توننا توخۇم، 250 مىڭ توخۇ بىلەن تەمىنلىدى.

سۈرەتتە: توخۇ باققۇچى توخۇلىرىغا يەم بەرمەكتە.

كامال جامال فوتوسى

ئۇلار ترانسپورت كەسپىنى يولغا قويۇپ ئائىلە كىرىمىنى كۆپەيتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **داۋۇت ئاخۇن** خەۋەر قىلىدۇ: يەكەن ناھىيىسىنىڭ كاچۇڭ يېزا بازار كەنتى ناھىيە بازىرىغا 70 كىلومېتىر كېلىدۇ. نۇر مۇھەممەت ساۋۇت، تاشتۆمۈر دايىم، مامۇت سايىت قاتارلىق ئۈچ ئائىلىلىك دېھقان بۇ ئارىلىقتا ترانسپورت كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىپ، دېھقان، چارۋىچىلارغا ئاسانلىق يارىتىپ بەردى. ئۇلار 1992 - يىلىدىن بۇ يىل 3 - ئايغىچە ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ سەككىز مىنىبۇس، بىر يۈك ئاپتوموبىلىنى ئىشقا سالدى. بولتۇردىن بۇيان ئۇلارنىڭ ترانسپورت كەسپىدىن قىلغان كىرىمى ئائىلىسىدىكى ھەر بىر كىشىگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 4000 يۈەندىن توغرا كەلدى.

مىليون يۈەندىن كۆپرەك قەرز پۇل تارقاتتى.

ئابلاجان ماموت

△ قۇمۇل شەھەرلىك يەرلىك باج ئىدارىسى 31 - مارتقىچە 14 مىليون 700 مىڭ يۈەن باج يىغىپ، يىللىق ۋەزىپىسىنىڭ % 25.81 نى ئورۇنداپ بولدى.

رۇقىيەم ۋاھىت

△ گۇما ناھىيىسىنىڭ زاڭگۇي يېزىسى 4 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە يېزا بويىچە 269 مو يەرگە 75 مىڭ 450 تۈپ مۇداپىئە ئورمىنى، 250 مو يەرگە ھەر خىل كۆچەت، 1554 مو يەرگە ئانار كۆچىتى تىكتى ھەم 91 مو كۆلەمدە 54 مىڭ 600تۈپ قەلەمچە يېتىشتۈردى.

مۇھەممەت ھېيت

△ ئاقسۇ كونىشەھەر ناھىيىلىك دۆلەت باج ئىدارىسىنىڭ بازارلىق باج پونكىتى 1 - پەسىللىك باج يىغىش ۋەزىپىسىنى 30 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

قادىر مەگىت

△ كۇچا ناھىيە خانىقاتام يېزىلىق ئامانەت - قەرز كوپېراتىپى 4 - ئاينىڭ 10 - كۈنىگىچە 7 مىليون 500 مىڭ يۈەن قەرز پۇل تارقىتىپ، يېزىنىڭ يېزا ئىگىلىكىدىن مول ھوسۇل ئېلىشىغا مەدەت بەردى.

ئابلىمىت ئەبەيدۇللا، ئامىنەم مىجىت

△ خېجىڭ ناھىيىلىك يەرلىك باج ئىدارىسى 4 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 2 مىليون 968 مىڭ يۈەن باج يىغىپ، يىللىق باج يىغىش ۋەزىپىسىنىڭ % 40.38 نى ئورۇندىدى، بۇ، ئۆتكەن يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 715 مىڭ يۈەن كۆپ.

تۇردى ئەبەيدۇللا

△ يېڭىسار ناھىيىلىك قۇرۇلۇش بانكىسى 4 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن ئامانەت پۇل توپلاپ، ئۆتكەن يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 1 مىليون يۈەن ئاشۇردى، 1 - پەسىلدە ناھىيىنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلىرىغا 500 مىڭ يۈەن، شەخسلەرنىڭ ئۆي - جاي قۇرۇلۇشىغا 700 مىڭ يۈەن، باشقا ئورۇنلارغا 3 مىليون يۈەن قەرز پۇل تارقاتتى.

ھۈسسىيىن مەتىمىن

قىزىلسۇ ئوبلاستلىق خەلق دوختۇرخانىسى مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ، ياخشى ئۈلگىگە ئېرىشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **نۇرۇنگۈل ناپىز** خەۋەر قىلىدۇ: قىزىلسۇ ئوبلاستلىق خەلق دوختۇرخانىسى يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن بۇيان، دوختۇرخانىنى «مەدەنىيەتلىك دوختۇرخانا»، «A2» دەرىجىلىك دوختۇرخانا قىلىپ قۇرۇپ چىقىش ئۈچۈن، دوختۇرخانا شارائىتىنى ياخشىلاپ، مۇھىتنى گۈزەللەشتۈرۈپ، مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشتىكى ئۈلگىلىك ئورۇنغا ئايلاندۇردى.

دوختۇرخانا رەھبەرلىكى دوختۇر، سېستىرالار ئارىسىدا مەدەنىيەتلىك سۆزلەش، مەدەنىيەتلىك مۇلازىمەت قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشنى دوختۇرخانىنىڭ تۈرلۈك خىزمەتلىرىنى ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىشنىڭ ئاچقۇچى دەپ بىلىپ، بۇ خىزمەتكە يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بەردى. كەسپتىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش، جەمئىيەت ئامانلىقىنى ياخشىلاش، كادىرلارنى باھالاش خىزمىتىنى قائىدىگە قاتلام ئەمەللەشتۈردى. كەسپىي خادىملار ئارىسىدا مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش، «ئۈچتە ئەلا، بىردىن ئۆگىنىش»، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ئارمىيە-خەلق ئىتتىپاقلىقى خىزمىتى بويىچە مۇسابىقە پائالىيىتى قانات يايدۇردى. «مەدەنىيەتلىك دوختۇرخانا» قۇرۇش پائالىيىتى داۋامىدا مۇھىم نۇقتىنى ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى، كەسپىي ئەخلاق تەربىيىسىنى كۈچەيتىشكە قاراتتى. بۆلۈملەر ئارا «لېي فېڭدىن ئۆگىنىش»، «ئۈچنى ئۆگىنىش، ئۈچتە بەسلىشىش»، «كەسپتە يېڭى ئۇسلۇب تىكلەش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، دوختۇرخانا مۇھىتىنى گۈزەللەشتۈردى. ئۈچ يىلدىن بۇيان دوختۇرخانىنىڭ كېسەللەرگە بەرگەن ياردەم پۇلى 30 مىڭ يۈەندىن ئاشتى، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ياخشى ئىش-پائالىيەتلىرى 200 قېتىمدىن ئاشتى. دوختۇر-سېستىرالار 30 دىن ئارتۇق كېسەلگە خالىس قان تەقدىم قىلدى. ئاتۇش شەھىرىدە بىر تەۋرىنىش ئاپىتى يۈز بەرگەندە، بۇ دوختۇرخانا مەخسۇس داۋالاش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقنى داۋالاش بىلەن بىرگە ئۇلارغا 3000 يۈەن نەق پۇل ياردەم قىلدى. شۇڭا بۇ دوختۇرخانا ئۇدا ئۈچ يىل ئوبلاست ۋە ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن «مەدەنىيەتلىك دوختۇرخانا»، «سىياسىي-ئىدىيە خىزمىتىدە ئىلغار ئورۇن»، «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار ئورۇن» دېگەن شەرەپلىك نامغا ئېرىشتى.

تېكىچى يېزىسى مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش بىلەن زىچ بىرلەشتۈرۈپ، كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرگە ئېرىشتى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **ئۆمەرجان مۇھەممەت** خەۋەر قىلىدۇ: كورلا شەھىرىنىڭ تېكىچى يېزىسى مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش بىلەن زىچ بىرلەشتۈرۈپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ، ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش قەدىمىنى تېزلەتتى.

يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ مەدەنىيەت تۇرمۇشىنى جانلاندۇرۇش ئۈچۈن، سېلىنمىنى كۆپەيتىپ، مەدەنىيەت ئەسلىھەلىرىنى يېڭىلاش، رېمونت قىلىش سۈرئىتىنى تېزلەتتى. يېزا بويىچە قۇرۇلغان مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ئالدى بىلەن دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنى سىستېمىلىق ئۆگىنىشنى ئاساسىي مەزمۇن قىلغان ھالدا، تۈرلۈك ئۆگىنىش كۇرسلىرىنى ئېچىپ، كەنت باشلىقلىرى، پونكىت باشلىقى ۋە مەكتەپ مۇدىرلىرىنى تەربىيىلەپ، ئۇلارنىڭ "مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىملىقىغا بولغان تونۇشىنى ئۆستۈردى. ھەر مىللەت ئاممىسى ئارىسىدا ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى، كوللېكتىۋىزملىق تەربىيىسى، سوتسىيالىزم تەربىيىسى ۋە قانۇن-تۈزۈم تەربىيىسىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارنىڭ ۋەتەننى سۆيۈش، خەلقنى سۆيۈش ۋە مەدەنىيەتلىك پۇقرا بولۇش ئاڭلىقلىقىنى يۇقىرى كۆتۈردى. 1992-يىلى يېزا بويىچە 170 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىنىپ، يېزا ئورگىنىدا مەدەنىيەت مەركىزى، كەنتلەردە مەدەنىيەت ئۆيى قۇرۇلدى. بۇ ئۆيلەرگە 11 دانە رەڭلىك تېلېۋىزور، 12 سىنئالغۇ، 14 ئۈنئالغۇ، 350 پارتا - ئورۇندۇق سەپلەپ بېرىلدى. بۇ ئارقىلىق زور بىر تۈركۈم دېھقان، چارۋىچىلار مەدەنىيەت سورۇنلىرىغا جەلپ قىلىندى.

بۇ يېزا يەنە «ئۈچتە ئەلا، بىردىن ئۆگىنىش» پائالىيىتىنى يېزىدىن كەنت، گۇرۇپپىلارغىچە ئومۇملاشتۇردى. ھازىر يېزا بويىچە ھەرقايسى كەنتلەردە «ئۈچتە ئەلا، بىردىن ئۆگىنىشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى» قۇرۇلدى. يېزا مەسئۇللىرىدىن كەنت، گۇرۇپپا مەسئۇللىرىغىچە بۇ پائالىيەتنى ئاكتىپ ئويۇشتۇرىدىغان، ھەممە كىشى بۇ پائالىيەتكە ئاكتىپ قاتنىشىدىغان ياخشى

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى — شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ جان تومۇرى

«ئىككىدىن ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسى ھەر مىللەت كىشىلىرى قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدۇرايلى

— «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى گۈللىرى» ناملىق كىتابنىڭ نەشر قىلىنغانلىقى مۇناسىۋىتى بىلەن

ئۇلاتايوف

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت، فوتو سۈرەت نەشرىياتى نەشر قىلغان «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى گۈللىرى» ناملىق كىتاب ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە تىللاردا نەشردىن چىقىپ، مۇشتەرىلار بىلەن يۈز كۆرۈشتى. مەن بۇ مۇناسىۋەت بىلەن شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت، فوتو سۈرەت نەشرىياتىغا، ئاپتورلارغا ۋە ئاساسلىق مۇھەررىر يولداش تاڭ تيەنرۇڭ قاتارلىق يولداشلارغا چىن قەلبىمدىن رەھمەت ئېيتىمەن. ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ جاپالىق ئەمگىكى ئارقىلىق، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتى ئۈچۈن ياخشى ئىش قىلدى. بۇ كىتابنىڭ نەشر قىلىنىپ تارقىتىلىشى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقى ۋە مىللەتلەر ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا چوڭقۇر تەسىر كۆرسەتكۈسى.

شىنجاڭدا مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى، مىللەتلەرنىڭ ئورتاق تەرەققىياتىنى ئالغا سۈرۈش تارىخنىڭ بىزگە تاپشۇرغان مۇقەددەس ۋەزىپىسى. ئەگەر مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بولمىسا خەلقنىڭ بۈگۈنكىدەك باياشات، بەختلىك، خۇشال-خۇرام تۇرمۇشىدىن، بارلىق ئىشلىرىمىزنىڭ غەلىبىسىدىن سۆز ئېچىش مۇمكىن ئەمەس.

«خەنزۇلار ئاز سانلىق مىللەتلەردىن ئايرىلالمايدۇ، ئاز سانلىق مىللەتلەر خەنزۇلاردىن ئايرىلالمايدۇ» دېگەن نۇقتىئىنەزەر شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تارىخىي تەجرىبىسىنىڭ خۇلاسىسى. جۇڭخۇا مىللىتىنىڭ نەچچە ئونمىڭ يىللىق مەدەنىيەت تارىخى -خەنزۇلار بىلەن ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ بىر - بىردىن ئايرىلالماسلىق تارىخىدۇر. ئەگەر بۇ مەسىلىدە ئازراق ئېغىش يۈز بەرسە ئىشلىرىمىز چوڭ توسقۇنلۇققا، دۆلەت داۋالغۇشقا ئۇچرايدۇ، خەلقنىڭ ھاياتى خەۋپ ئىچىدە قالىدۇ. «ئىككىدىن ئايرىلالماسلىق» كۆز قارىشى - ماركسىزملىق مىللەت قارىشى بىلەن شىنجاڭدىكى مىللەتلەرنىڭ تارىخىي مۇناسىۋىتىنى زىچ باغلاشنىڭ كونكرېتنى ئىپادىسى. ئۇ ماركسىزملىق مىللەت نەزەرىيىسىگە ئۇيغۇن بولۇپ، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۈپ مەنپەئىتىنى ئەكس ئەتتۈرىدۇ.

ھازىر، ئاپتونوم رايونىمىزدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى تەكىتلىگەنلىك سىياسىينى تەكىتلىگەنلىكتۇر. مىللىي بۆلگۈنچىلىك بىلەن شۇغۇللىنىش ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۈپ مەنپەئىتىگە خىلاپ بولغانلىقى ئۈچۈن، ئۇ خەلقنىڭ قارشىلىقىغا ئۇچرايدۇ، تارىخنىڭ جىنايەتچىسى بولۇپ قالىدۇ.

«ئىككىدىن ئايرىلالماسلىق» نۇقتىئىنەزەرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن، چوقۇم پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتىنىڭ ئاقىلانە، توغرا سىياسەت ئىكەنلىكىگە ئىشىنىشىمىز كېرەك. چۈنكى بۇ سىياسەت مىللەتلەرنى ئۆز ئارا ئىتتىپاقلىشىپ، ئۆز ئارا باراۋەر بولۇپ، بىرلىكتە ئالغا بېسىشقا ئۈندەيدىغان دانا سىياسەت، شۇنداقلا بۇ سىياسەت ئاز ساندىكى مىللىي بۆلگۈنچىلەرنى يېتىم قالدۇرۇپ، ئۇلارغا قاتتىق زەربە بېرىشتىكى كۈچلۈك قورال. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ سىياسەتنى قەتئىي، تەۋرەنمەي ئىجرا قىلىشىمىز كېرەك. بىز ھەر مىللەت خەلقىگە، ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زاتلارغا قەتئىي ئىشىنىشىمىز لازىم. چۈنكى ئۇلار ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغدىغان ۋە ھىمايە قىلغان. بۈگۈنكى كۈندە ئۇلار يەنىلا پارتىيە رەھبەرلىكىدە شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداشتا مۇھىم رول ئويناۋاتىدۇ.

«مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى گۈللىرى» ناملىق بۇ كىتاب سىستېمىلىق ھالدا ئازادلىق بۇيان ئاپتونوم رايونىمىزدا يۈز بەرگەن مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا ئائىت تەسىرلىك پائالىيەتلەرنى؛ «ئىككىدىن ئايرىلالماسلىق» نۇقتىئىنەزەرىنى تەشۋىق قىلغان ياخشى كىتاب.شۇ نۇقتىدىن بۇ كىتابنى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى تەشۋىق قىلىشنىڭ ياخشى دەرسلىكى دېيىشكە بولىدۇ. مەن بۇنداق كىتابلارنىڭ تېخىمۇ كۆپ نەشر قىلىنىپ، ھەر مىللەت خەلقىگە روھىي ئوزۇق بېرىشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

بۇ ئىدارە «ئىككىدىن ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسىنى ھەر مىللەت ئىشچى-خىزمەتچىلىرى قەلبىدىن ئورۇن ئالدۇردى

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئەيساجان ئابدۇللا** خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ سۇ ئىشلىرى، سۇ ئېلېكتر قۇرۇلۇشى ئىدارىسى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىپ، «ئىككىدىن ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسىنى ھەر مىللەت ئىشچى-خىزمەتچىلىرى قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدۇردى.

بۇ ئىدارە يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئۆز سىستېمىسىدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى پائالىيىتىنى ئاكتىپ قانات يايدۇرۇپ، ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە ئىشچى-خىزمەتچىلىرىنى مەركەز، ئاپتونوم رايوننىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ... بۆلۈپ، ھېيت-بايراملاردا ئۇلارنىڭ ئائىلىسىگە بېرىپ ھال سوراپ، ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ خىزمەت ئاكتىپلىقىغا ئىلھام بەردى. ئىدارە يەنە ئۆزىگە قاراشلىق ئىدارىلەردە قوش تىل ئۆگىنىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ھەر مىللەت ئىشچىلىرىنىڭ ئۆز ئارا چۈشىنىشىنى ئىلگىرى سۈردى. ئىدارىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى تىل ئۆگىنىش دەرسىنى ئۆزى بىۋاسىتە ئۆتتى. بۇنىڭ بىلەن ئىشچى-خىزمەتچىلەر ئارىسىدا ئۆز ئارا سىردىشىپ، بىرلىكتە ئالغا باسىدىغان ياخشى ۋەزىيەت بارلىققا كەلدى.

شىنجاڭ نېفىت ئىنستىتۇتى ئوقۇغۇچىلىرىنى مەكتەپ بىلەن ئاتا-ئانىلار ھەمكارلىشىپ تەربىيىلەشنى يولغا قويۇپ، ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلدى. مەكتەپ رەھبەرلىكى يېقىنقى ئۈچ-تۆت يىلدىن بۇيان، يازلىق، قىشلىق تەتىل مەزگىلىدە ئوقۇغۇچىلارنى جەنۇبىي شىنجاڭغا ئەۋەتىپ، ئاتا-ئانىلارنى ئۆز پەرزەنتلىرىنىڭ ئوقۇش نەتىجىسى، ئىدىيە، ئەخلاق جەھەتتىكى نەتىجىلىرى بىلەن خەۋەرلەندۈردى. ئاتا-ئانىلارنىڭ مەكتەپكە بەرگەن پىكىر-تەلەپلىرىنى ئاڭلىدى. ئۇلار بىلەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ كېيىنكى ئوقۇشىغا پايدىلىق پىلان-تەدبىرلەرنى مۇھاكىمە قىلدى.

سۈرەتتە: نېفىت ئىنستىتۇتىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى ئاتۇش شەھىرىدىكى بىر قىسىم ئاتا-ئانىلار بىلەن سۆھبەتلەشمەكتە.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئابدۇللا ئابدۇرېشىت**، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئادىلجان ئابدۇقادىر** خەۋىرى ۋە فوتوسى

كىشى بۇ پائالىيەتكە ئاكتىپ قاتنىشىدىغان ياخشى ۋەزىيەت بارلىققا كەلدى. ھەر يىلى 5-ئايدىكى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئېيى پائالىيىتىدىن پايدىلىنىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى قاتلاممۇ قاتلام ئېلىپ بېرىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۆز قارىچۇقىنى ئاسرىغاندەك ئاسرايدىغان تەخىرسىزلىك تۇيغۇسىنى يۇقىرى كۆتۈردى. بۇ يېزا يۇقىرىقىدەك نەتىجىلىرى بىلەن 1992-يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايون ۋە ئوبلاست، شەھەر بويىچە ئۇدا بەش يىل «يېزا مەدەنىيەت خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ تەقدىرلەندى.

ئاپتونوم رايوننىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى مۇھىم يوليورۇقلىرى، ھۆججەتلىرىنى ئۆگىنىشكە ئۇيۇشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىققا بولغان تونۇشىنى ئۆستۈردى. شۇڭا ئىدارىدىكى بارلىق ئىشچى-خىزمەتچىلەر ئارىسىدا مىللىي ئۆرپ-ئادەتكە ھۆرمەت قىلىدىغان، مىللەتلەر مۇناسىۋىتىگە پايدىسىز گەپ-سۆزلەرنى قىلمايدىغان، ھەممە ئادەم مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۆز قارىچۇقىنى ئاسرىغاندەك ئاسرايدىغان، تىرىشىپ ئۆگىنىدىغان، ئىنتىزامغا رىئايە قىلىدىغان، ئەمگەكنى قىزغىن سۆيىدىغان، باشقىلارغا ياردەم بېرىشنى خۇشاللىق دەپ بىلىدىغان، خىزمەت ئورنىدا چىڭ تۇرۇپ ئىشلەيدىغان ياخشى ۋەزىيەت شەكىللەندى. بۇ ئىدارىگە قاراشلىق 4-شىركەتتە 115 ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى-خىزمەتچىسى بولۇپ، ئومۇمىي ئىشچى-خىزمەتچىلەر سانىنىڭ ئۈچتىن بىر قىسمىنى ئىگىلەيدۇ. شىركەت پارتكومى ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى-خىزمەتچىلىرىنىڭ خىزمەت، ئۆگىنىش ۋە تۇرمۇشىغا ئىنچىكە كۆڭۈل

ۋەزىيەت بارلىققا كەلدى.

بېرىشنى ئۈمىد قىلىمەن.

مەملىكەت بويىچە «ئۆلگىلىك قىزىل گالستۇكلۇقلار چوڭ ئەترىتى» ۋە «مېيىپلەرگە يار-يۆلەك بولۇش پائالىيىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ»، ئاپتونوم رايون بويىچە «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدا ئىلغار كوللېكتىپ»، «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى گۈلى»، «قىزىل گۈللۈك ئۆسمۈرلەر كوللېكتىپى»، «قىزىل بايراقدار چوڭ ئەترەت» دېگەن ناملارغا ئېرىشكەن ئاقسۇ شەھەرلىك 1-باشلانغۇچ مەكتەپ پىئونېرلار ئەترىتى مول مەزمۇنلۇق پائالىيەتلەرنى ئۆتكۈزۈپ، «1-ئىيۇن» باللار بايرىمىنى قىزغىن تەبرىكلىدى.

سۈرەتتە: تەبرىكلەش پائالىيىتىدىن كۆرۈنۈش. **ئەركىن پالتى فوتوسى**

ئاخبارات-نەشرىيات ئورۇنلىرى مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنى ئىلگىرى سۈرۈشتىكى مۇھىم رولىنى يەنىمۇ كۈچەيتىشى لازىم

ئابلىمىت ئىمىن

پارتىيىمىز ئەزەلدىن ئاخبارات - نەشرىياتچىلىق ئىشلىرىنىڭ مۇھىم رولىغا ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىپ، ئۇنى بىر خىل مۇھىم قورال، بىر چوڭ قۇرۇلۇش سۈپىتىدە چىڭ تۇتۇپ كەلدى. ئاخبارات-نەشرىيات ئورۇنلىرى پارتىيە بىلەن خەلق ئاممىسى ئوتتۇرىسىدا كۆۋرۈكلۈك رول ئوينايدىغان، كوممۇنىستىك ئىدىيە، ئەخلاقنى تەشۋىق قىلىدىغان، ئىلىم-پەن، مەدەنىيەت تارقىتىدىغان، قانۇن-تۈزۈملەرنى ئومۇملاشتۇرۇشتا مۇھىم رول ئوينايدىغان فۇنكسىيىلىك تارماقلاردۇر. شۇ مەنىدىن ئالغاندا، ئاخبارات-نەشرىيات ئورۇنلىرىنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشتىكى رولى ئىنتايىن مۇھىم. ئۇلار جەمئىيەتنىڭ ئىقتىسادىي، سىياسىي ۋە مەدەنىيەت ئىشلىرىغا زور تەسىر كۆرسىتىدۇ.

سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنىڭ پەيدىنپەي ئورنىتىلىشىغا ئەگىشىپ، كىشىلەرنىڭ ئېڭى، تۇرمۇش شەكلى، قىممەت قارىشى ۋە دۇنيا قارىشىدا بىر قاتار ئۆزگىرىشلەر بارلىققا كەلمەكتە. شۇنىڭ بىلەن بىرگە غەرب ئەللىرىدىكى بەزىبىر پاسسىپ، چىرىك نەرسىلەر ئاز ساندىكى ئىرادىسىز كادىرلىرىمىز، ياشلىرىمىزنىڭ ئېڭىغا سىڭىپ كىرىپ، ئۇلارنى چىرىتمەكتە. پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى بۇ رېئال مەسىلىلەرنى كۆزدە تۇتۇپ، ئاخبارات-نەشرىيات ئورۇنلىرىدىن توغرا جامائەت پىكرى ئارقىلىق كىشىلەرنى ئىلھاملاندۇرۇش، يېتەكلەش، تەربىيىلەشنى تەلەپ قىلماقتا. بۇنىڭ ئۈچۈن ئاخبارات - نەشرىيات ئورۇنلىرى ئىتتىپاقلىق، مۇقىملىق توغرىسىدىكى تەشۋىقاتنى ئاساس قىلىپ، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇش ئىشلىرى ئۈچۈن تىرىشىپ خىزمەت قىلىشى لازىم.

ئاخبارات- نەشرىيات ئورۇنلىرى ئاخبارات-نەشرىياتچىلىق خىزمىتىنىڭ فۇنكسىيىلىك رولىنى يەنىمۇ ئوبدان جارى قىلدۇرۇپ، ئاساسىي مېلودىيىنى تېخىمۇ ياڭرىتىپ، توغرا جامائەت پىكرى ئارقىلىق كىشىلەرنى يېتەكلەش، دېگەن مۇشكۈل ۋە شەرەپلىك ۋەزىپىنى ئورۇنداش ئۈچۈن، مۇشۇ جەھەتلەردە تىرىشچانلىق كۆرسىتىشى لازىم:

1. سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى ئاخبارات-نەشرىياتچىلىق ئىشلىرىنىڭ يۈكسىلىشى ئۈچۈن ئوبدان پۇرسەت ئېلىپ كەلدى. شۇڭا ئاخبارات، نەشرىيات ئورۇنلىرى كونا يولدا مېڭىۋەرمەي، ئۆزىنى بازار ئىگىلىكىنىڭ قائىدىلىرىدا چېنىقتۇرۇپ، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، ئاما ئەڭ ئېھتىياجلىق بولغان ياخشى كىتابلارنى، ياخشى ئەسەرلەرنى چىقىرىش ئۈچۈن تىرىشىشى لازىم. بۇنىڭدا ئەلۋەتتە ئىجتىمائىي ئۈنۈم بىلەن ئىقتىسادىي ئۈنۈم مەسىلىسى بار. ئاخبارات-نەشرىياتچىلىق ئىشلىرىدا ئىجتىمائىي ئۈنۈم ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئاساس قىلىشى، ئۆز نۆۋىتىدە ئىقتىسادىي ئۈنۈم ئىجتىمائىي ئۈنۈمنى ئىلگىرى سۈرۈشى كېرەك. بازار مېخانىزمىنىڭ ئاخبارات-نەشرىيات ساھەسىگە بايلىق تەقسىم قىلىشتىكى ئاكتىپ رولىنى جارى قىلدۇرۇش كېرەك، لېكىن بۇنى دەپ ئاخبارات - نەشرىياتچىلىق خىزمىتىنى بازار ئارقىلىق تەڭشەش يولىغا كىرگۈزۈۋېتىشكە بولمايدۇ. ئاخبارات-نەشرىياتچىلىق خىزمىتى ئادەتتىكى ئىقتىسادىي خىزمەتلەردىن پەرقلىنىدۇ، بۇنى ئۇنىڭ تۈپ ئالاھىدىلىكى بەلگىلىگەن. شۇڭا ئاخبارات - نەشرىياتچىلىق خىزمىتىدە ئىككى خىل ئۈنۈم ئوتتۇرىسىدىكى دىئالېكتىك مۇناسىۋەتنى توغرا ھەل قىلىپ، چەكلىك مەبلەغدىن قانداق قىلىپ ئۈنۈملۈك پايدىلىنىش چارىسى ئۈستىدە داۋاملىق ئىزدىنىش كېرەك.

2. ئاخبارات-نەشرىيات ئىدارىسى نەشرىياتلارنىڭ يىللىق پىلانلىرىغا بولغان نازارەتچىلىكنى تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىپ، كىتابلارنىڭ تەكرار نەشر قىلىنىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، قەغەز، ۋاقىت، ئادەم كۈچى ۋە مەبلەغنىڭ ئىسراپ بولۇپ كېتىشىدىن ساقلىنىشى لازىم. ھازىر بىر خىل تېمىدىكى كىتاب بىر نەچچە نەشرىياتتا نەشر قىلىنىدىغان ئەھۋال خېلىلا ئومۇملىشىپ قالدى. بىر خىل تېمىدىكى كىتاب بىر نەچچە خىل نەشر قىلىنسا، بازاردا كىتاب ئوشۇقچىلىقى كېلىپ چىقىدۇ. بۇ مەسىلىدە نەشرىياتلاردىمۇ يوچۇق بار، ئۇلار بەزى كىتابلارنى تىراژىنى بەردى، دەپلا پىلانغا كىرگۈزۈۋېتىدۇ. بۇنى تىزگىنلەش-تەرتىپكە سېلىش يەنىلا ئاخبارات-نەشرىيات ئىدارىسىنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى. باشقۇرۇشنى كۈچەيتكەندىلا، تەكرار كىتاب نەشر قىلىش ئەھۋاللىرىنى تۈگەتكىلى بولىدۇ.

سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنىڭ تەدرىجىي ئورنىتىلىشىغا ئەگىشىپ، ئاخبارات، نەشرىيات ئورۇنلىرى كۈچلۈك رىقابەت ۋە خىرىسقا دۇچ كېلىۋاتىدۇ. نەشرىيات ئورۇنلىرى رىقابەتتە يېڭىپ چىقىش ئۈچۈن، نەشرىيات كىتاب نەشر قىلىدىغان، كىتابخانىلار كىتاب تارقىتىدىغان، نەشرىياتنىڭ تارقىتىش بىلەن كارى بولمايدىغان ھالەتلەرنى ئۆزگەرتىپ، كىتاب تارقىتىش يوللىرىنى تىرىشىپ كۆپەيتىشى لازىم.

يۇقىرىقى خىزمەتلەر ياخشى ئىشلەنگەندىلا، نەشرىيات، ئاخبارات ئورۇنلىرى پارتىيە ۋە خەلق تاپشۇرغان «ئاممىنى توغرا جامائەت پىكرى بىلەن يېتەكلەش، ئالىيجاناب روھ بىلەن تەربىيىلەش، نادىر ئەسەرلەر بىلەن ئىلھاملاندۇرۇش، غايىلىك، ئەخلاقلىق، مەدەنىيەتلىك، ئىنتىزامچان كىشىلەرنى يېتىشتۈرۈش، خەلقنىڭ ئىدىيە، ئەخلاق ساپاسى ۋە پەن-مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈش» تىن ئىبارەت شەرەپلىك ۋەزىپىنىڭ ھۆددىسىدىن تولۇق چىقالايدۇ.

«97، شياڭگاڭ» ناملىق كىتاب نەشر قىلىندى

شياڭگاڭنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى تونۇشتۇرۇلغان «97، شياڭگاڭ» ناملىق كىتاب يېقىندا شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى نەشرىياتىدا نەشر قىلىنىپ تارقىتىلىشقا باشلاندى. بۇ كىتابنى شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى غوپۇر ئىسمائىل بىلەن شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ دوتسېنتى ئەخمەت يەھيا بىرلىكتە تۈزگەن. **ئادىل ئەمەت**

«بۈگۈنكى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىياتى» ناملىق كىتاب نەشر قىلىندى

پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەن تەتقىقاتى بويىچە دۆلەتنىڭ «8-بەش يىللىق» پىلانىغا كىرگۈزۈلگەن نۇقتىلىق كىتاب - «بۈگۈنكى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىياتى» يېقىندا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى.

شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ئەدەبىيات فاكۇلتېتىنىڭ مۇدىرى، دوتسېنت ئازاد سۇلتان ئۇزۇن يىللىق ئىزدىنىش ۋە تەتقىق قىلىش ئارقىلىق يېزىپ چىققان بۇ كىتابتا ماركسىزملىق نەزەرىيىنىڭ يېتەكچىلىكىدە تارىخىي ماتېرىيالىزملىق كۆز قاراش ۋە مېتود بويىچە ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنىڭ زامانىمىزدىكى تەرەققىياتى توغرا ئىپادىلەنگەن. نەزەرىيە بىلەن ئەمەلىيەت زىچ بىرلەشتۈرۈلگەن. نەزەرىيە جەھەتتە، ئۇزۇن يىللاردىن بۇيان قېلىپلىشىپ قالغان قاتمال قاراشلار بۇزۇپ تاشلىنىپ، ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنىڭ ھازىرقى تەرەققىياتىغا ئۇيغۇن بولغان يېڭى پىكىر ۋە كۆز قاراشلار سىستېمىلىق ئوتتۇرىغا قويۇلغان. كىتابتا ئىجادىيەت ھادىسىلىرى، يازغۇچىلار ۋە ئۇلارنىڭ ئەسەرلىرىگە بېرىلگەن باھا ۋە تەھلىللەر بەلگىلىك ئورۇننى ئىگىلەيدۇ. **جۈرئەت كامىل**

«ئۇيغۇر كىنوچىلىقى توغرىسىدا» دېگەن كىتاب نەشر قىلىندى

ئۆمەر قادىر يازغان «ئۇيغۇر كىنوچىلىقى توغرىسىدا» دېگەن كىتاب يېقىندا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى.

بۇ كىتابقا ئاپتورنىڭ يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن بۇيان يازغان ئىلمىي ماقالىلىرى تاللاپ كىرگۈزۈلگەن بولۇپ، ئاپتور بۇ كىتابتا ئۇيغۇر كىنوچىلىقىنىڭ يېقىنقى ئەھۋالى، ئۇنىڭ ئالاھىدىلىكى، بولۇپمۇ كىنوچىلىقتا ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى ئەمەلىي مىساللار ئارقىلىق شەرھلەپ بەرگەن. كىتابتا يەنە كىنونىڭ شەكىللىرى، ئېستېتىك ئالاھىدىلىكى، بەدىئىي جەلپ قىلىش كۈچى، كىنو ئىجادىيىتىدىكى ئىپادىلەش ۋاستىلىرى تەپسىلىي تونۇشتۇرۇلغان. بۇ كىتاب ئۇيغۇر كىنوچىلىقى تارىخىدا بارلىققا كەلگەن تۇنجى نەزەرىيىۋى كىتاب بولۇپ، بەلگىلىك پايدىلىنىش قىممىتىگە ئىگە. **جۈرئەت**

يېڭى كىتاب

بېيجىڭدا «شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈۋېلىش، ۋەتەننى سۆيۈش» بويىچە 10 مىڭ كىشىلىك خور كېچىلىكى ئۆتكۈزۈلدى

جياڭ زېمىن خور كېچىلىكىگە قاتناشتى ھەم سۆز قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 24 ـ ماي تېلېگراممىسى. «شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈۋېلىش، ۋەتەننى سۆيۈش» بويىچە 10 مىڭ كىشىلىك خور كېچىلىكى بۈگۈن كەچ بېيجىڭ ئىشچىلار تەنتەربىيە سارىيىدا داغدۇغىلىق ئۆتكۈزۈلدى، جياڭ زېمىن، لى رۇيخۇەن، ليۇ خۇاچىڭ، خۇ جىنتاۋ قاتارلىق پارتىيە ۋە دۆلەت رەھبەرلىرى پايتەختتىكى ھەرساھە ئاممىسى بىلەن خۇشال ـ خۇرام بىر يەرگە جەم بولدى. خور كېچىلىكىگە قاتناشقان ئامما ۋە ئازادلىق ئارمىيە جەڭچىلىرى جۇشقۇن ناخشىلىرى ئارقىلىق ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزنى مەدھىيىلىدى، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىگە تەقەززا بولۇۋاتقان ھېسسىياتىنى ئىپادىلىدى. خور كېچىلىكى ئاياغلىشىش ئالدىدا باش شۇجى جياڭ زېمىن ناخشا ئېيتىشقا قاتناشقان خادىملارغا تولۇپ تاشقان قىزغىنلىق بىلەن سۆز قىلىپ، خور كېچىلىكىنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولغانلىقىنى قىزغىن تەبرىكلىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: سىلەرنىڭ ياڭراق ناخشاڭلاردا جۇڭگو خەلقىنىڭ جاسارىتى ۋە ئارزۇسى ئىپادىلەندى، سىلەرگە چىن قەلبىمدىن مىننەتدارلىق بىلدۈرىمەن!

خور كېچىلىكى ھەيۋەتلىك دۆلەت شېئىرى ساداسى ئىچىدە باشلاندى. 10 مىڭ كىشى بىر نىيەت ـ بىر مەقسەتتە ناخشا ئېيتىپ، 100 مىليونلىغان خەلقنىڭ يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىكىدە، دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسىنىڭ ئۇلۇغ بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەنىدە چىڭ تۇرۇپ، ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىپ، يول ئېچىپ ئىلگىرىلەپ، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش يولىدا گىگانت قەدەم بىلەن ئالغا بېسىۋاتقانلىقىنى ئىپادىلىدى.

ئۇلارنىڭ ناخشىلىرى چوڭقۇر مۇھەببەت بىلەن تولغان. ئىشچىلار ئۆزلىرىنىڭ جاراڭلىق ناخشىلىرى ئارقىلىق ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزنىڭ قۇرغۇچىلىرىغا بولغان ھېسسىياتىنى ئىپادىلىدى؛ دېھقانلار خۇشال ھېسسىياتى بىلەن بەختلىك تۇرمۇشنى مەدھىيىلىدى؛ ئازادلىق ئارمىيە جەڭچىلىرى ئېيتقان ناخشىسىدا خەلق ئارمىيىسىنىڭ مەدەنىيەتلىك قوشۇن بولۇشتەك قىياپىتىنى نامايان قىلدى؛ زىيالىيلار «مەن ۋە ۋەتىنىم» دېگەن ناخشىنى ئېيتىپ، ئۆزلىرىنىڭ ۋەتەننى سۆيىدىغانلىقىنى گەۋدىلەندۈردى؛ ئوقۇغۇچىلار «ۋەتەن ماڭا غايە ئاتا قىلدى» دېگەن ناخشىنى ئېيتىپ، ئۆزلىرىنىڭ كىشىلىك تۇرمۇش ئۈستىكىنى نامايان قىلدى؛ ئاز سانلىق مىللەت ۋەكىللىرى «مەن جۇڭخۇانى سۆيىمەن» دېگەن ناخشىنى ئېيتىپ، بارلىق جۇڭخۇا پەرزەنتلىرىنىڭ ئورتاق يۈرەك ساداسىنى ئىپادىلىدى.

جۇڭگونىڭ ھەممە جايلىرىدا ئېيتىلىپ كېلىۋاتقان «باھار توغرىسىدا ھېكايە» دېگەن ناخشا ئېيتىلغاندا مەيداندا ئالقىش ساداسى ياڭرىدى. مۇشۇ پەيتتە كىشىلەر جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنىڭ ئىجادچىسى، جۇڭگونىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ئىشىنىڭ باش لايىھىلىگۈچىسى يولداش دېڭ شياۋپىڭنى تېخىمۇ ياد ئەتتى. رەئىس سەھنىسىنىڭ ئۈدۈلىدا 1000 دىن ئارتۇق كىشى يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ چوڭايتىلغان رەسىمىنى ھاسىل قىلغاندا، پۈتۈن مەيداندا ئۇزاققىچە ئالقىش ساداسى ياڭرىدى.

خور كېچىلىكى «ئىتتىپاقلىق ـ كۈچ» دېگەن ناخشا ساداسى ئىچىدە ئاياغلاشتى.

شاڭخەي بىلەن شياڭگاڭ ئارىلىقىدا يولۇچىلار پويىزى قاتنىدى

شاڭخەيدىن بىۋاستە جيۇلۇڭغا قاتنايدىغان تۇنجى يولۇچىلار پويىزى مۇشۇ ئاينىڭ 19ـ كۈنى شاڭخەي پويىز ئىستانسىسىدىن يولغا چىقتى. پويىز باشلىقى جۇنىڭ مۇنداق دېدى: «مۇئەسسەسلىرى ئىلغار، يولۇچىلار ئۈچۈن سۈپەتلىك مۇلازىملىق قىلىدىغان بۇ پويىز بىلەن شاڭخەيدىن جيۇلۇڭغا 29 سائەت ئالتە مىنۇتتا يېتىپ بارغىلى بولىدۇ. تونۇشتۇرۇلۇشىچە، تۆمۈريول لىنىيىسى ۋە ئالاقىدار مۇئەسسەسەلەر ئۆزگەرتىلگەندىن كېيىن، پويىزنىڭ سۈرئىتى داۋاملىق ئاشىدىكەن.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى خەۋىرى

1996 ـ يىللىق جۇڭگو كىنو «نەقىشلىك مۇنار مۇكاپاتى»، تۇنجى نۆۋەتلىك شىيەن كىنو ئەدەبىيات مۇكاپاتى تارقىتىلدى

ليۇ خۇاچىڭ قاتارلىقلار مۇكاپات تارقىتىش مۇراسىمىغا قاتناشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 23 ـ ماي تېلېگراممىسى. يولداش ماۋزېدۇڭنىڭ «يەنئەن ئەدەبىيات ـ سەنئەت سۆھبەت يىغىنىدا سۆزلىگەن نۇتۇق»ى ئېلان قىلىنغانلىقىنىڭ 55 يىللىقى خاتىرىلىنىۋاتقان پەيتتە، 1996 ـ يىللىق جۇڭگو كىنو «نەقىشلىك مۇنار مۇكاپاتى»، تۇنجى نۆۋەتلىك شىيەن كىنو ئەدەبىيات مۇكاپاتىنى تارقىتىش مۇراسىمى بۈگۈن كەچتە بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى.

مۇكاپات تارقىتىش مۇراسىمىغا ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ليۇ خۇاچىڭ، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسىنىڭ ئەزاسى، دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى لى تيېيىڭ قاتارلىق رەھبىرىي يولداشلار ۋە ياشانغانلار، ئوتتۇرا ياشلىقلار، ياشلاردىن ئىبارەت ئۈچ ئەۋلاد كىنو خادىملىرى قاتناشتى.

نەقىشلىك مۇنار گۈللىنىش، روناق تېپىش، بەخت ـ سائادەت ۋە مىللەتلەرنىڭ ئۆزگىچە خاس ھېسسىياتىغا سىمۋول قىلىنىدۇ. جۇڭگو كىنوچىلىقىدىكى «نەقىشلىك مۇنار مۇكاپاتى» ئەسلىدە «ھۆكۈمەت مۇكاپىتى»، نامى «مۇنەۋۋەر فىلىملەر مۇكاپاتى» بولۇپ، 1957 ـ يىلى تەسىس قىلىنغان، مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى باھالاش خىزمىتىنى ئۈستىگە ئالغان. 1985ـ يىلى رادىئو ـ كىنو ـ تېلېۋىزىيە مىنىستىرلىكى «مۇنەۋۋەر فىلىملەر مۇكاپىتى»نى باھالاش خىزمىتىنى ئۆزگەرتىشكە رەھبەرلىك قىلىپ، 1995 ـ يىلىدىن باشلاپ ئۇنىڭغا «جۇڭگو كىنو نەقىشلىك مۇنار مۇكاپاتى» دەپ نام بەردى. بۇ مۇكاپات ھەر يىلى بىر قېتىم تارقىتىلىدۇ. ئۇ مىللىي كىنوچىلىق ئىشلىرىنىڭ راۋاجلىنىشى ۋە گۈللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن مۇھىم باشلامچىلىق ۋە رىغبەتلەندۈرۈش رولىنى ئوينىدى.

ئىگىلىنىشىچە، 1997 ـ يىلى جايلاردىكى كىنو ستۇدىيىلىرى ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ كۆرسىتىپ بېرىشى ئاساسىدا جەمئىي 23 ھېكايە فىلىم، يەتتە بالىلار فىلىمى ۋە بىر قىسىم ئىلمىي ـ تەربىيىۋى فىلىم، گۈزەل سەنئەت فىلىمى ھەم تەرجىمە فىلىمى جۇڭگو كىنو «نەقىشلىك مۇنار مۇكاپاتى»غا قاتناشتۇرۇلغان.

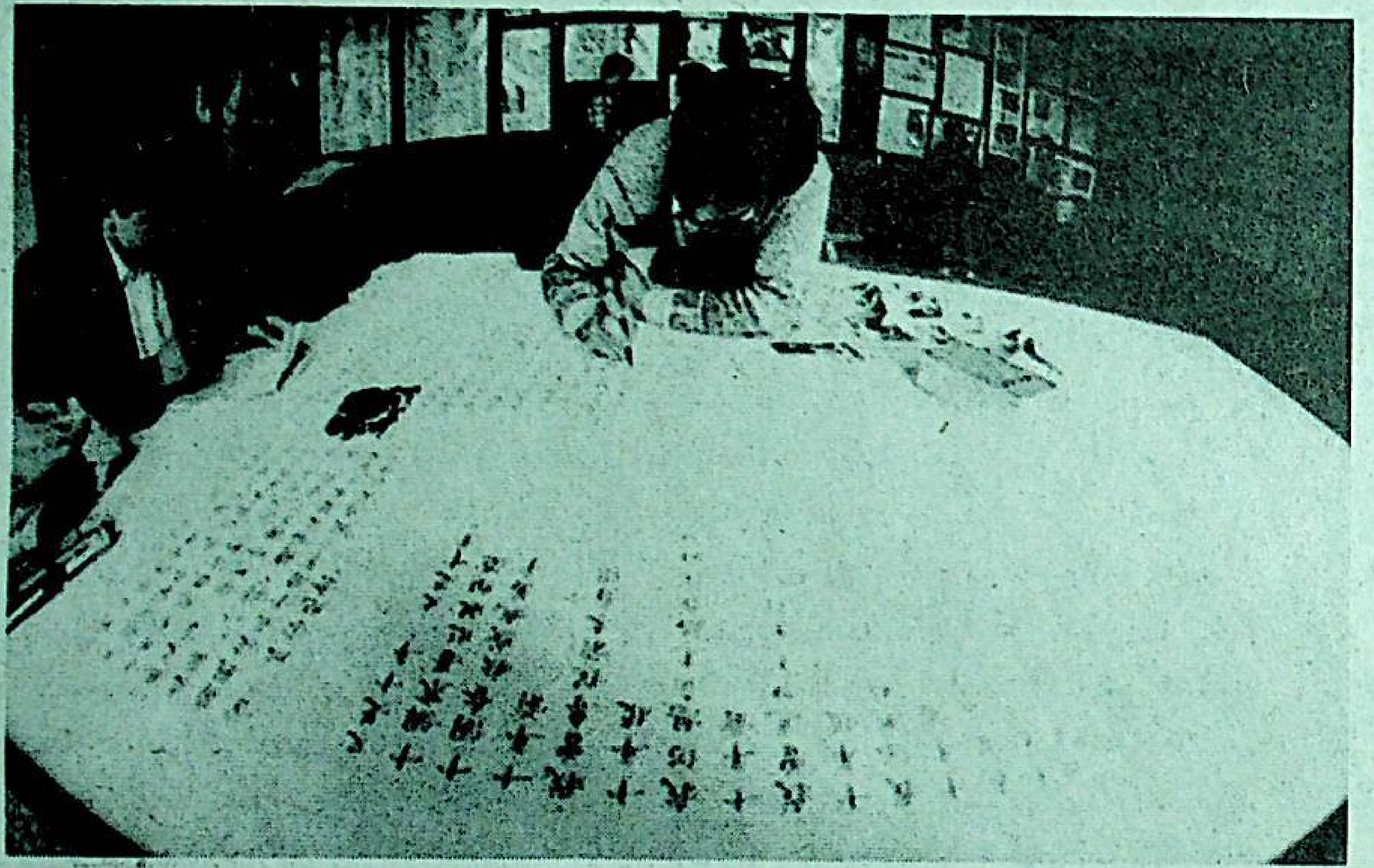

مىڭلياڭگو ئورۇشى غەلىبىسىنىڭ 50 يىللىقى خاتىرىلىنىۋاتقان پەيتتە، مىڭلياڭگو ئۇرۇشىنى باشتىن كۆچۈرگەن دۆلەت ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى چى خاۋتيەن تولۇپ تاشقان ھېسسىياتى بىلەن «گۈزەل يىمىڭ تېغى» دېگەن داستانىنى يېزىپ، يىمىڭ ئىنقىلابىي رايونى ھەم ئۇ يەردىكى خەلققە بولغان مۇھەببىتىنى ئىپادىلىدى.

سۈرەتتە: مىڭلياڭگو ئورۇشى خاتىرە سارىيىنىڭ خادىملىرى بۇ شېئىرنى كۆرگەزمىگە قويۇش ئۈچۈن چىرايلىق كۆچۈرۈپ چىقماقتا.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئۈرۈمچى شەھىرى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى ئىنچىل چىڭ تۇتۇپ، تۈرلۈك ئىشلارنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرمەكتە

(بېشى 1 ـ بەتتە)

سېتىلىش باھاسىنىڭ ئۆسۈش ھەجمى مال باھاسىنىڭ ئۆسۈش ھەجىمىنى %12 ئىچىدە تىزگىنلەش نىشانىدىن %3.1 تۆۋەن بولدى، شەھەرنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 19 مىليارد يۈەنگە يېتىپ، %17.14 ئاشتى. قاتناش ـ ترانسپورت، پوچتا ـ تېلېگراف ئىشلىرى داۋاملىق راۋاجلاندى. يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 782 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئاشلىق ئومۇمىي ھوسۇلى 120 مىڭ توننىغا، كۆكتات 290 مىڭ توننىغا يېتىپ، 60 مىڭغا يەتتى، ئوقۇش يېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش ۋە باشلانغۇچ مەكتەپنى پۈتتۈرۈپ يۇقىرىغا ئۆرلەش نىسبىتى %98.8 ۋە %93كە يەتتى، ئاز سانلىق مىللەت بالىلار باغچا مائارىپى يۇقىرى قۇرلۇقتىن بارلىققا كەلدى، ھازىر شەھەر بويىچە مىللىي بالىلار باغچا سىنىپلىرىغا قوبۇل

دۆلەت ستاتىستىكا ئىدارىسى، مەمۇرىي تەپتىش مىنىستىرلىكى، گوۋۇيۈەن قانۇنچىلىق ئىدارىسى مەملىكەت بويىچە «ستاتىستىكا قانۇنى»نىڭ ئىجراسىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشنى قارار قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. دۆلەت ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ يېقىندىن ۋەزىپىگە تەيىنلەنگەن باشلىقى ليۇ خۇاڭ يېقىندا ئاخبارات ساھەسىدىكىلەرگە مۇنۇلارنى جاكارلىدى: ستاتىستىكىلىق سانلىق مەلۇماتلارنى يالغان مەلۇم قىلىش، مۇبالىغە قىلىش، ساختىپەزلىك قىلىشتەك قانۇنغا خىلاپ قىلمىشلارنى يەنىمۇ تىزگىنلەش ئۈچۈن، دۆلەت ستاتىستىكا ئىدارىسى، مەمۇرىي تەپتىش مىنىستىرلىكى، گوۋۇيۈەن قانۇنچىلىق ئىدارىسى بۇ يىل 6 -، 7 -، 8 - ئايلاردا بىرلىشىپ مەملىكەت بويىچە ستاتىستىكا قانۇنىنىڭ ئىجراسىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرىدۇ.

شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونلۇق ۋاقىتلىق قانۇن چىقىرىش كېڭىشى 8 - سانلىق يىغىن ئۆتكۈزۈپ لى گونىگنى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونى ئاخىرقى سوت مەھكىمىسىنىڭ باش سودىيىلىكىگە تەيىنلەشكە قوشۇلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، شېنجېن، 24 - ماي تېلېگراممىسى. شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونلۇق ۋاقىتلىق قانۇن چىقىرىش كېڭىشى بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن شېنجېندا 8 - سانلىق ئومۇمىي يىغىن ئۆتكۈزۈپ، 49 ياشلىق لى گونىگنى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونى ئاخىرقى سوت مەھكىمىسىنىڭ باش سودىيىلىكىگە تەيىنلەشكە بىردەك قوشۇلدى.

شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونى ئاخىرقى سوت مەھكىمىسىنى قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈش شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنى قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈشتىكى مۇھىم خىزمەت. نېگىزلىك قانۇندىكى بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن، شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونى ئاخىرقى سوت مەھكىمىسىنىڭ باش سودىيىلىكىنى چەت ئەللەردە ئولتۇراقلىشىش ھوقۇقى بولمىغان، شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىدا مەڭگۈلۈك ئولتۇراقلاشقان ئاھالىلەر ئارىسىدىكى جۇڭگولۇق پۇقرالار ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك. ئالاھىدە مەمۇرىي رايونلۇق ئاخىرقى سوت مەھكىمىسىنىڭ باش سودىيىسىنى مۇستەقىل كومىتېت كۆرستىدۇ، ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ مەمۇرىي ئەمەلدارى قانۇن چىقىرىش ئورگىنىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالغاندىن كېيىن ۋەزىپىگە تەيىنلەيدۇ ۋە مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا يوللاپ ئەنگە ئالدۇرىدۇ. بۇ يىل 4 - ئاينىڭ 11 - كۈنى قۇرۇلغان شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئەدلىيە خادىملىرىنى كۆرستىش ھەيئىتى بىر ئايدىن كۆپرەك ئىنچىكە خىزمەت ئىشلەش ئارقىلىق، مۇشۇ ئاينىڭ 20 - كۈنى لى گونىگنى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونلۇق ئاخىرقى سوت مەھكىمىسىنىڭ باش سودىيىلىكىگە كۆرسەتكەنلىكىنى جاكارلىدى.

ۋاقىتلىق قانۇن چىقىرىش كېڭىشىنىڭ ئەزالىرى مۇنۇلارنى بىلدۈردى: شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىدا ئاخىرقى سوت مەھكىمىسىنىڭ قۇرۇلۇشى ھەم شياڭگاڭلىقنىڭ ئاخىرقى سوت مەھكىمىسىنىڭ باش سودىيىسى بولۇشى «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم بولۇش»، «شياڭگاڭلىقلارنىڭ شياڭگاڭنى ئىدارە قىلىشى»نىڭ، يۇكسەك ئاپتونومىيە فاڭجېن، سىياسەتلىرىنىڭ جانلىق كونكرېت گەۋدىلەندۈرۈلۈشى، لى گونىڭ ئەدلىيە ساھەسىدە ئىنتايىن يۇقىرى ئابرويغا ئىگە، ئۇ شياڭگاڭنىڭ ئەدلىيە مۇستەقىللىكىنى جەزمەن قوغداپ، ئالاھىدە مەمۇرىي رايوندىكى ئەدلىيە ئورگانلىرىنى يېتەكلەپ 21 - ئەسىرگە قەدەم تاشلايدۇ. پارلامېنت ئەزالىرى لى گونىگنى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونلۇق ئاخىرقى سوت مەھكىمىسىنىڭ باش سودىيىلىكىگە تەيىنلەشكە بىردەك قوشۇلدى.

شەھەرنىڭ سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى يۈەنگە يەتتى. ئاشلىق ئومۇمىي ھوسۇلى 120 مىڭ توننىغا، كۆكتات 290 مىڭ توننىغا يېتىپ، %7.05 ۋە %2.69 ئاشتى. 115 مىڭ تۈياق كالا - قوي بوردالدى، بېزا(بازار) كارخانىلىرى تېز تەرەققىي قىلىپ، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 450 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %28.2 ئاشتى.

شەھەرلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى تەربىيىلەش ۋە ئىشلىتىش، ئاز سانلىق مىللەت پەن - تېخنىكا خادىملىرى قوشۇنىنى زورايتىش ۋە ئۇلارنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇش، ئاز سانلىق مىللەتلەر مائارىپىنى گۈللەندۈرۈش، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئاخبارات، رادىئو - تېلېۋىزىيە، مەدەنىيەت - سەنئەت، تەنتەربىيە ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش جەھەتلەردىمۇ خۇشاللىنارلىق نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. ھازىر شەھەر بويىچە ئاز سانلىق مىللەت كادىرى 10 مىڭدىن كۆپرەككە يېتىپ، شەھەردىكى كادىرلار ئومۇمىي سانىنىڭ %12 نى ئىگىلىدى. كەسپ - تېخنىكا خادىملىرى 10 مىڭ 842 گە يەتتى، شەھەر بويىچە مىللىي ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ 102 گە، ئوقۇغۇچىلىرى مائارىپى يوقلۇقتىن بارلىققا كەلدى، ھازىر شەھەر بويىچە مىللىي بالىلار باغچا سىنىپلىرىغا قوبۇل قىلىنغان بالىلار 6000 غا يەتتى. ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇتقۇچىلار قوشۇنى ئۈزلۈكسىز زورىيىپ، ساپاسى كۆرۈنەرلىك ئۆستى.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئۈرۈمچى شەھىرى ھەر يىلى ئاپتونوم رايون ئىچى ۋە سىرتىدىكى ئالىي مەكتەپ، تېخنىكوملارغا 10 مىڭغا يېقىن ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىسىنى يەتكۈزۈپ بەردى.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى قانات يايدۇرۇلغان 14 يىلدىن بۇيان، ئۈرۈمچى شەھىرىدە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە بىر مۇنچە ئىلغار كوللېكتىپ ۋە نەمۇنىچى شەخسلەر بارلىققا كەلدى. ئالتە رايون، بىر ناھىيە شەھەرلىك پارتكوم، ھۆكۈمەت تەرىپىدىن «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقىدىكى نەمۇنە رايون (ناھىيە)» دېگەن شەرەپلىك نامغا ئېرىشتى. يېقىندا يەنە يېڭىشەھەر رايونى، تيانشان رايونى، سايباغ رايونى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك رايون بولدى. ئۈرۈمچى شەھىرى 1992 - يىلدىن بۇيان ئۈچ قېتىم مەملىكەت بويىچە «ئىككىنى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنە شەھەر» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

غەربىي جەنۇبىي تارىم نېفت سانائىتى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۈچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستنىكى خەلققە بەخت يارىتىپ بەردى

(بېشى 1 - بەتتە)

ئاپەتلەر يۈز بەرگەندە، غەربىي جەنۇبىي تارىم نېفت چارلاش - ئېچىش شىركىتى ۋاقتىدا ياردەم بېرىپ ئۆزلىرىنىڭ ھەر مىللەت ئاممىسى بىلەن راھەتتە، جاپادا بىللە بولۇشتەك چوڭقۇر مۇھەببىتىنى نامايان قىلدى.

نېفت سانائىتىنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا ئەگىشىپ، ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرى ساغلام ئۆسۈپ يېتىلدى.

غەربىي جەنۇبىي تارىم نېفت چارلاش - ئېچىش شىركىتى پوسكام نېفت - خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىدىكى 900 دىن كۆپرەك ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىنىڭ خېلى كۆپ قىسمى شۇ جايدىكى يېزىلاردىن ئىشچىلىققا قوبۇل قىلىنغان.

80 - يىللارنىڭ ئاخىرى زاۋۇت قۇرۇلغان دەسلەپكى مەزگىللەردىن باشلاپ، زاۋۇت كۆپ خىل شەكىللەرنى قوللىنىپ، ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرنى خەنزۇ تىلى، تېخنىكا ئۆگىنىشكە ئۇيۇشتۇردى، ئاز سانلىق مىللەت تېخنىكا ۋە كەسپىي تايانچلىرنى شىنجاڭ نېفت ئىنستىتۇتى، داليەن تەبىئىي پەن ۋە تېخنىكا پەنلىرى ئىنستىتۇتى، شەرقىي جۇڭگو نېفت ئۇنىۋېرسىتېتى قاتارلىق ئالىي مەكتەپلەرگە پىلانلىق ھالدا بىلىم ئاشۇرۇشقا ئەۋەتتى. ھازىر زاۋۇتتا ئىشلەپچىقىرىشنىڭ 1 - سېپىدە ئىشلەۋاتقان ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ %80 ى خەنزۇ تىلىدا ئۆلچەمگە يېتىش بويىچە ئېلىنغان ئىمتىھاندىن ئۆتتى، زاۋۇت بويىچە %100 ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچى كەسپىي - تېخنىكا ئىقتىدارى جەھەتتىن تەربىيىلەندى، ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى- خىزمەتچىلىرىنىڭ %80 ى ئىش ئورنىدا مۇستەقىل ئىشلىيەلەيدىغان، %30 ى ئىككى ئىش ئورنىدا تەڭ ئىشلىيەلەيدىغان بولدى. يېقىنقى بىر نەچچە يىلدا شىنجاڭدىكى نېفت ئايرىش كارخانىلىرىدىكى ياش ئىشچىلارنىڭ ماھارەت كۆرستىش - ئەمگەك مۇسابىقىسىدە پوسكام نېفت - خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىدىن 13 نەپەر ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى- خىزمەتچى ياخشى نەتىجىگە ئېرىشتى.

شىجياجۇاڭ شەھىرىدىكى ئورگان، كارخانا، مەكتەپ قاتارلىق ئورۇنلاردىن كەلگەن 2000 دىن كۆپرەك ياش پىدائىي مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنى دىم ئېلىش كۈنىدىن پايدىلىنىپ كوچىلارغا چىقىپ، «شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ مەدەنىيەتلىك بولۇش ئەھدىنامىسى» ۋە «شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ھەرىكەت ئۆلچىمى»نى تەشۋىق قىلدى ھەم مەدەنىيەتسىز ھەرىكەتلەرنى نەسىھەت قىلىپ توستى ۋە نازارەت قىلدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى (فوتو تېلېگراف)

(بېشى 1 - بەتتە)

26 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇنقى ئومۇمىي يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ھامىدىن نىياز رىياسەتچىلىك قىلدى.

مۇئاۋىن مۇدىرلاردىن شىې فۇپىڭ، يۈسۈپ مۇھەممەدى، تۆربايىر، شۈي پىڭ، ماسۇنلياڭ، خوجىخان ھاكىمۇۋ، ئامىنە غاپپار ۋە باش كاتىپ مەھەممەت ئىسمائىللار يىغىنغا قاتناشتى.

يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئابدۇقادىر ئۆمەر، ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپېراتىپىنىڭ مۇدىرى ۋاڭ ئەيشەن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتىنىڭ نازىرى قۇربان نىياز يىغىننىڭ ئالدىنقى ئۈچ قارالمىسى بويىچە دوكلات بەردى، 4 - قارالما ھەققىدىكى يازما دوكلات كومىتېت ئەزالىرىنىڭ قاراپ چىقىشىغا تارقىتىپ بېرىلدى.

ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى غوپۇر ئابدۇللا، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى ئابدۇرېھىم قادىر، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى مۇھەممەت يۈسۈپ، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى ماھىنۇر قاسىملار يىغىنغا سىرتتىن قاتناشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى بەنگۇڭتىڭى، تەكشۈرۈش - تەتقىق قىلىش ئىشخانىسى ۋە ھەرقايسى كومىتېتلارنىڭ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇناسىۋەتلىك نازارەت، ئىدارىلىرىنىڭ، ۋىلايەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى كومىتېتى ۋە ئوبلاستلىق، شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ بىر قىسىم مەسئۇللىرىمۇ يىغىنغا سىرتتىن قاتناشتى.

* * * * * * * * *

ئېلانلار

ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئېلېكتر مەكتىپىدىن بېرىلگەن 9201001 - نومۇرلۇق ئايگۈل تاھىر نامىدىكى ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىسى ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن ئىناۋەتسىز.

* * * * * * *

ئاپتونوم رايونلۇق بانكا مەكتىپىدىن بېرىلگەن 961019213 - نومۇرلۇق ئابدۇراخمان ئابدۇگۈل نامىدىكى ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىسى ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن ئىناۋەتسىز.

جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي قىسمىدا ئېلىپ بېرىلغان دەسلەپكى چارلاش ۋە جىمسارىدىكى تۇنجى نېفىت قۇدۇقى

دەي لىفۇ

تارىختىن سۆز

جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي تەگرىتېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىن باشلىنىپ، سانجى ئوبلاستىنىڭ شەرقىدىكى ئۈچ ناھىيە، بىر شەھەر (مورى، گۇچۇڭ، جىمسار، فۇكاڭ) نى ئۆز ئىچىگە ئېلىپ غەربتە ئۈرۈمچىگە، شىمالدا قارامايى تېغىغا، جەنۇبتا بوغدا تېغىغا تۇتىشىدۇ. ئۇنىڭ ئومۇمىي يەر مەيدانى 4200 كۋادرات كىلومېتر كېلىدۇ. ئون يىلدىن بۇيانقى چارلاپ تەكشۈرۈش ئارقىلىق بۇ ئويمانلىقنىڭ چوڭ نېفىت - گاز توپلاشقان رايون ئىكەنلىكى ئېنىقلاندى. ۋۇسەيۇەن، كۆيۈكتاغ، سەيىەن نېفىتلىكلىرىنىڭ ئۈزلۈكسىز ئېچىلىشىغا ئەگىشىپ، ئۇ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ نېفىت سانائىتىدىكى ئاساسلىق بازىلارنىڭ بىرى بولۇپ قالدى.

بۇ رايوننىڭ قېزىلىش تارىخىغا نەزەر سالساق، ئۇنىڭ يېرىم ئەسىردىن ئوشۇق ۋاقىت جاپالىق مۇساپىنى بېسىپ ئۆتكەنلىكىنى كۆرىمىز: 1928- يىلدىن 1930 - يىلغىچە 30 ياشلىق گېئولوگىيە خادىمى يۈەن شالى غەربىي شىمال ئىلمىي چارلاش ئۆمىكىگە قاتنىشىپ، ئاتلىق ۋە پىيادە يۈرۈپ، قاتتىق سوغۇق، تومۇز ئىسسىققا قارىماي ئېگىز تاغ، پايانسىز قۇملۇقلارنى كېسىپ ئۆتۈپ جىمسار ناھىيىسىدىكى ۋۇسەيۈەن سەنتەي شۇيشىگو شىشۇگۇ ۋە گېنېرال چۆلىدە گېئولوگىيىلىك چارلاش ئېلىپ بارغانىدى. ئۇ يۇرا كۆمۈر قاتلىمىنىڭ تەبىئىي شەكىللىنىشىگە باھا بېرىپ، مۇنداق دەيدۇ: «تەبىئىي كۆمۈر قاتلىمىنىڭ شەكىللىنىشى تەركىبىدە نېفىت بار-يوقلۇقىغا باغلىق. ئاستىنقى - ئۈستۈنكى تاش قاتلىمىدىكى كاۋاكلارغا نېفىت، گاز ياكى نېفىتنىڭ قانداق سىڭىپ كىرگەنلىكىنى تەپسىلىي تەتقىق قىلىشىمىزغا توغرا كېلىدۇ. غەربىي شىمالدىكى گەنسۇ، چىڭخەي، شىنجاڭدا تەبىئىي كۆمۈر قاتلىمى بار جايلارنىڭ كۆپ ئىكەنلىكى، ئۇنىڭ تەركىبىدە نېفىت بولغانلىقى ئېنىقلانسا، كەلگۈسىدە غەربىي شىمالدىكى ئۈچ ئۆلكىدە تەبىئىي كۆمۈردىن نېفىت ئېلىش سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇش زور ئىستىقبالغا ئىگە بولىدۇ.» بۇ، بۇ رايوندا نېفىت بارلىقى توغرىسىدا بېرىلگەن ئەڭ بۇرۇنقى ئۇچۇر، بۇ قاراش پۈتۈن مەملىكەت بويىچە گېئولوگىيە ساھەسىدىكىلەرنىڭ دىققىتىنى قوزغىدى. شۇنىڭدىن كېيىن مەركىزىي گېئولوگىيە تەتقىقات ئورنى ۋە مەركىزىي گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئورگىنىنىڭ غەربىي شىمال شۆبىسىدىكى مۇتەخەسسىسلەر كەينى - كەينىدىن بۇ جايغا كېلىپ، جىمسار ناھىيىسىنىڭ ئەتراپىدىكى نېفىت گاز بەلبېغىنى چارلىدى، لېكىن نوقتا ئوبدان تاللانمىغاچقا، چوڭ نېگىزىي تېغىنىڭ ئالدى تەرىپىدىكى جايلار بىلەن چەكلىنىپ قېلىپ، نەتىجە قازىنالمىدى.

1948 - يىلى 10- ئايدا جىمسار ناھىيىسى سەنتەي بازىرىدىن ئون كىلومېتر يىراقلىقتىكى تاغ باغرىدىكى ئويمانلىقتا بىر نېفىت قۇدۇقى بايقالغان. ئەينى چاغدا ئۇنى ئۈچ - تۆت ئىشچى يەرلىك ئۇسۇل بىلەن نۆۋەتلىشىپ قازغان. بۇ قۇدۇق ئاغزىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 1.7 مېتر، كەڭلىكى 0.83 مېتر، قۇدۇقنىڭ چوڭقۇرلۇقى يەتتە مېتر بولۇپ، ھەر كۈنى ئۈچ - تۆت جىڭ قارامايى ئېلىنغان. قۇدۇق كۈنىگە 17 سانتىمېتر ئەتراپىدا قېزىلغان، قېزىۋېلىنغان تاش - شېغىللاردىن كۈچلۈك نېفىت پۇرىقى چىققان. كېيىن قازاق چارۋىچى تىيىك قالياسقار بىلەن ھوشۇر روزى ھاجى قاتارلىق كىشىلەر بىرلىشىپ پاي قوشۇپ، ئون نەچچە ئىشچى ياللاپ تۆت ئاي قېزىپ ئاران 1.5 توننا نېفىت ئالغان. ئۇلار بۇنىڭ ئۈچۈن نۇرغۇن پۇل خەجلىگەن بولسىمۇ، مەبلەغ يېتىشمىگەنلىكى، تېخنىك خادىملار يوقلۇقى تۈپەيلىدىن قېزىشتىن توختاپ قالغان.

1949 - يىلى 2 - ئايدا جىمسار ناھىيىسىنىڭ ھاكىمى كوڭ چىڭۋېن، مۇئاۋىن ھاكىمى لى خېيلار 1 - مەمۇرىي مەھكىمە ۋە ئۆلكىلىك قۇرۇلۇش نازارىتىگە سەنتەي بازىرى ۋە ئەرگوڭ دەرياسىدا نېفىت بايقالغانلىقى، يەرلىك كىشىلەر شىركەت قۇرۇپ، ئۆزلىرى ئېچىش توغرىسىدا دوكلات سۇنغان. ئۇلار قۇرۇلۇش نازارىتىدىن ئادەم ئەۋەتىپ تەكشۈرۈشنى ھەمدە مەبلەغ، تېخنىكا جەھەتتە ياردەم بېرىشنى تەلەپ قىلغان. ئۇزاق ئۆتمەي ئۆلكىلىك قۇرۇلۇش نازارىتى شىنجاڭ گېئولوگىيە چارلاش ئورنىدىكى خادىملارنى ئەۋەتىپ تەكشۈرگەندىن كېيىن بىر نېمە دېمەكچى بولغان. لېكىن بۇ چاغ غەربىي شىمالنى ئازاد قىلىش ئۇرۇشى ئارقا - ئارقىدىن غەلىبە قىلىۋاتقان، گومىنداڭ ھۆكۈمىتى جان تالىشىۋاتقان مەزگىل بولغاچقا بۇ ئىش توختاپ قالغان.

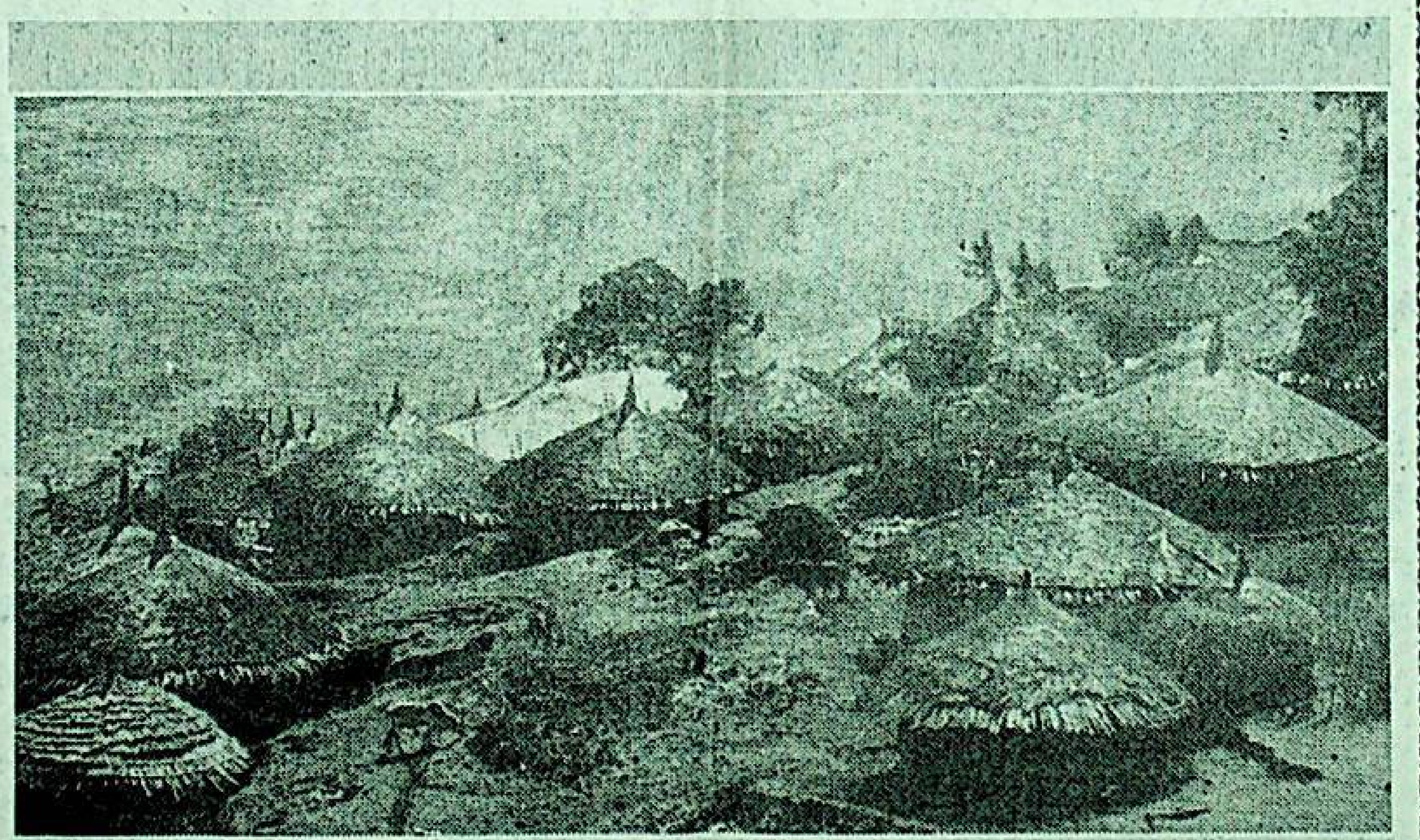

21 - ئەسىردىكى ئاخبارات ۋاسىتىسى - Internet گېزىت - ژۇرناللىرى

جاڭ شياۋمىڭ

دۇنياغا نەزەر

چەت ئەل ئاگېنتلىقىنىڭ خەۋىرىگە قارىغاندا، دۇنيا بويىچە ھازىر خەلقئارادا ئۇچۇر تورى (Internet) ئارقىلىق ئوقۇغىلى بولىدىغان گېزىت 2000 خىلدىن ئاشقان. خەلقئارا ئۇچۇر تورى يېڭى ئېلېكترونلۇق خەۋەر يەتكۈزۈش سىستېمىسى، ئەنئەنىۋى گېزىتچىلىك، ژۇرنالچىلىققا چوڭقۇر تەسىر كۆرسەتمەكتە.

خەلقئارا توردا چىقىرىلغان «نيۇ-يورك ۋاقتى گېزىتى»دە شۇ كۈنى گېزىتكە بېرىلگەن خەۋەرلەر ۋە ئۇچۇرلار، ئېلانلارنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمى ۋە گېزىتكە بېرىلمىگەن خەۋەرلەرنىڭ بىر قىسمى ئۆزئارا ئالماشتۇرغىلى بولىدىغان خەۋەرلەر ئىكەن. «نيۇ-يورك ۋاقتى گېزىتى» ئېلېكترونلۇق ۋاستە شىركىتىنىڭ باشلىقى مارتىن نىسېنخولتىر مۇنداق دەيدۇ: ئېلېكترونلۇق گېزىت چىقىرىش گېزىتنىڭ مۇشتىرىلىرىنى كۆپەيتىش ۋە شىركەتنىڭ ئېلېكترونلۇق ۋاستىلەر ساھەسىدىكى تەرەققىياتىغا پۇرسەت يارىتىش ستراتېگىيىسىنىڭ تەركىبىي قىسمى. بۇ ئېلېكترونلۇق ۋاستە شىركىتى 1995- يىلى قۇرۇلغان بولۇپ، ئاساسلىق ۋەزىپىسى - ئۈچقاندەك راۋاجلىنىۋاتقان سانلىق نەشرىيات ساھەسىگە مەھسۇلات ئىشلەپ بېرىشتىن ئىبارەت. بۇنىڭدا خەلقئارا تور بىر ھەپتە بۇرۇن گېزىتكە بېرىلگەن مەزمۇنلارنى، ھەتتا 1980- يىلدىن بۇرۇنقى ئۇچۇرلارنى چىقىرىپ بېرىپ مۇلازىملىق قىلالايدۇ. شۇنداقلا ئېلېكترونلۇق گېزىتنى ياقتۇرىدىغان چەت ئەللىك مۇشتىرىلارغا 30 كۈن ھەقسىز مۇلازىمەت قىلىدۇ. لېكىن قانداقلا بولمىسۇن، يەنىلا گېزىتكە مۇشتىرى بولۇش ھەققى ئېلىنىدۇ؛ مۇشتىرىلار ماقالىلەرنى دىسكىغا ئېلىپ، ئۆزىنىڭ كومپيۇتېرىغا كىرگۈزۈۋالالايدۇ. بۇنىڭ ھەر بىر پارچىسىغا 1.95 دوللار ھەق ئېلىنىدۇ. يېڭى مۇلازىملىق دائىرىسىگە ھەقلىق كېسىپ، تۆلەپ بېرىش مۇلازىمىتى كىرىدۇ. مۇشتىرىلار تاللىۋالغان ئاچقۇچلۇق ئاتالغۇلار، ھەر كۈنى گېزىتتىن يىغىۋېلىنغان ماقالىلەر خېرىدارلارنىڭ ئېلېكترونلۇق خەت ساندۇقىغا يەتكۈزۈپ بېرىلىدۇ.

فرانسىيە ئېلېكترون گېزىتى - بېيىال نەشرىياتى نەشر قىلغان «يۇرىكا» ناملىق پەن - تېخنىكا ژۇرنىلىنىڭ مەيدانغا كېلىشى نۇرغۇن پەن - تېخنىكا ھەۋەسكارىنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇردى. ئۇ مۇشتىرىلارغا ئۆزئارا ئالماشتۇرۇلىدىغان ئېقىم خەۋەرلىرى مۇلازىملىقى قىلىدۇ. ھەر بىر مۇشتىرى كومپيۇتېر ئارقىلىق ئۆيىدە ئولتۇرۇپلا بۇ ژۇرنالنىڭ كۆچۈرۈلمىسىنى كۆرۈپ، ئۇچۇر ئالالايدۇ، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئېلانلىرىنى بىلەلەيدۇ... «يۇرىكا» يەنە فرانسىيە ئاگېنتلىقىنىڭ پەن - تېخنىكا ئۇچۇرلىرىدىن پايدىلىنىپ، مۇشتىرىلارنى پەن - تېخنىكا، پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىنىڭ مۇلازىمىتىدىن بەھرىمەن قىلالايدۇ. شۇنداقلا مۇشتىرىلارنى Internet تورىغا كىرگۈزەلەيدۇ.

ئىسپانىيىدە ئېلېكترون كىتابلار بارلىققا كەلدى. ئۆتكەن يىلى فرانكفورت شەھىرىدە ئىككى جايدا ئېلېكترون كىتابلار كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى. كىتاب بازىرىنىڭ مەسئۇلى مۇنداق دەيدۇ: يېقىنقى يىللاردىن بۇيان قەغەزنىڭ باھاسى ئۆرلەپ كەتتى. شۇڭا نەشرىيات ئورۇنلىرى باشقا چىقىش يولى تېپىشقا، يېڭى بازار ئېچىشقا مەجبۇر بولدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە قەغەز ياسايمىز دەپ، دەل - دەرەخنى داۋاملىق كېسىشتىن كېلىپ چىقىدىغان ئېكولوگىيىلىك ئاقىۋەتنى ئويلىماي بولمايدىغان بولۇپ قالدى. قەغەزنىڭ كەمچىل بولۇشى تۈپەيلىدىن ئەڭ ئېغىر تەسىرگە ئۇچرايدىغىنى پايدىلىنىش كىتابلىرى، قامۇس ۋە رومان نەشر قىلىدىغان شىركەتلەر بولۇپ قالدى. قەغەز قىممەت بولغان ئەھۋالدا نۇر دىسكىغا كىتاب بېسىشنى ئويلاپ كۆرسەك بولامدۇ؟ ئۇنىڭ باھاسى ئەرزان، ئۇنى كومپيۇتېر ئارقىلىق ئوقۇغىلى بولىدۇ. ۋاقتىنى تېجىگىلىمۇ بولىدۇ.

خەلقئارا ئۇچۇر تورى قۇرۇلۇشى ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىنىڭ 60 - يىللارنىڭ ئاخىرىدىكى بىر پىلانى ئىدى. ئۇنىڭدا يادرو ئۇرۇشى پارتلاپ قالسا، ھەرقايسى ستراتېگىيىلىك جايلار بىلەن بولغان خەۋەرلىشىش لىنىيىسىنىڭ راۋان بولۇشىنى كاپالەتلەندۈرۈش مەقسەت قىلىنغانىدى. ھازىر ئۇ رادىئو ئىستانسىسى ۋە تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىغا ئوخشاش ئاخبارات يەتكۈزۈش قورالىغا ئايلاندى. ئىشلەتكۈچى تېلېفون بەرسىلا، تور ئارقىلىق ئەدەبىيات، ئاۋاز ۋە سۈرەتنى ئالدۇرالايدىغان دەرىجىگە يەتتى. مۇھىتنى ئاسراش، ئورمانلارنى قوغداش نۇقتىسىدىن قارىغاندا، Internet گېزىت - ژۇرناللىرى شۈبھىسىزكى، بىر خىل «يېشىل» ۋاستىلىك رول ئوينايدۇ. ئۇنىڭ ئومۇملىشىش دەرىجىسى كىشىلەرنىڭ ئوقۇش ئادىتى ۋە كومپيۇتېرنىڭ ئومۇملاشتۇرۇلۇشىغا باغلىق. ئېلىمىزدە «گۇاڭجۇ گېزىتى» ھەممىدىن ئاۋۋال ئېلېكترون نۇسخىسىنى چىقاردى. خەنزۇچە يۇمشاق دېتاللارنىڭ كۆپىيىشى بىلەن كومپيۇتېر ئائىلىلەرگە قەدەم قويدى. Internet گېزىت - ژۇرناللىرىنىڭ ئېلىمىزدە كۆپلەپ بارلىققا كېلىشىگە ئۇزاق ۋاقىت قالمىدى.

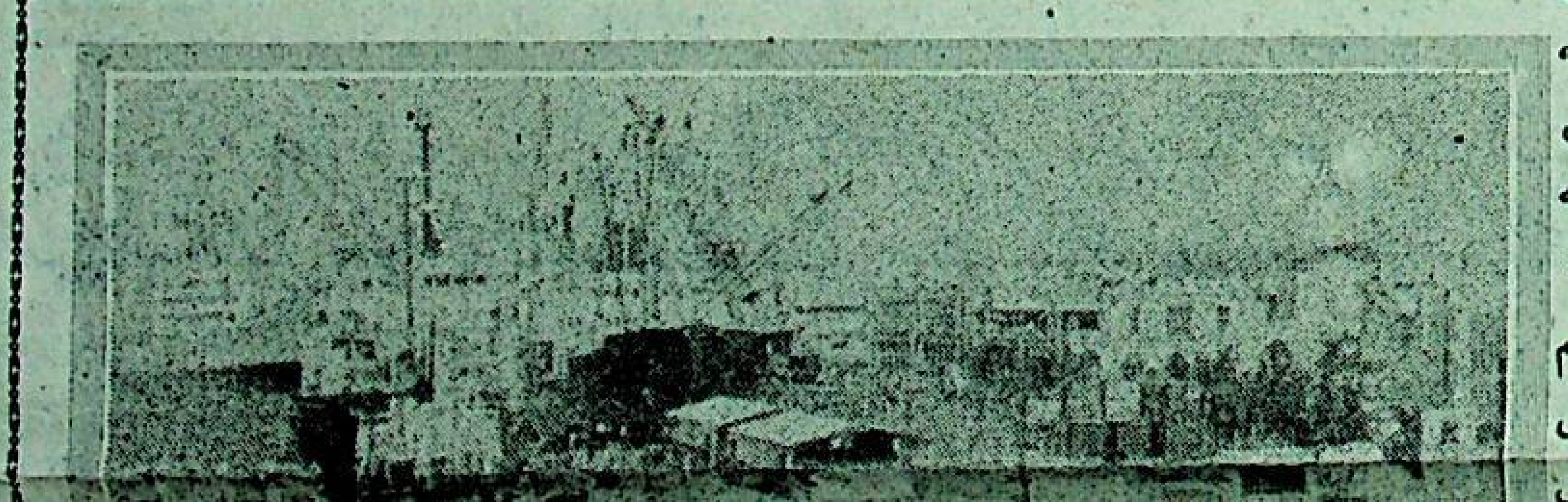

ئېفىئوپىيە ئافرىقىدىكى ئەڭ قەدىمكى دۆلەتلەرنىڭ بىرى بولۇپ، 3000 يىلدىن ئارتۇق تارىخقا ئىگە، ئۇنىڭ يەر مەيدانى 1 مىليون 223 مىڭ 600 كۋادرات كىلومېتر، شەرقتە جىبۇتى، سومالى بىلەن تۇتىشىدۇ، غەربىي شىمالى سۇدان بىلەن، جەنۇبى كېنىيە بىلەن چېگرىداش، شەرقىي شىمالى قىزىل دېڭىز بىلەن تۇتىشىدۇ. ئېفىئوپىيە ئېگىزلىككە جايلاشقان دۆلەت بولۇپ، دېڭىز يۈزىدىن تەخمىنەن 2500 _ 3000 مېتر ئېگىز. شۇڭا «ئافرىقىنىڭ ئۆگزىسى» دېگەن نامى بار. ئېفىئوپىيىنىڭ ئەڭ مۇھىم ئىقتىسادىي زىرائىتى قەھۋە بولۇپ، ئۇنىڭدىن كىرگەن تاشقى پېرېۋوت ئومۇمىي تاشقى پېرېۋوت كىرىمىنىڭ %60 ىنى ئىگىلەيدۇ. ئېيتىشلارغا قارىغاندا، دۇنيادا ئەڭ بۇرۇنقى

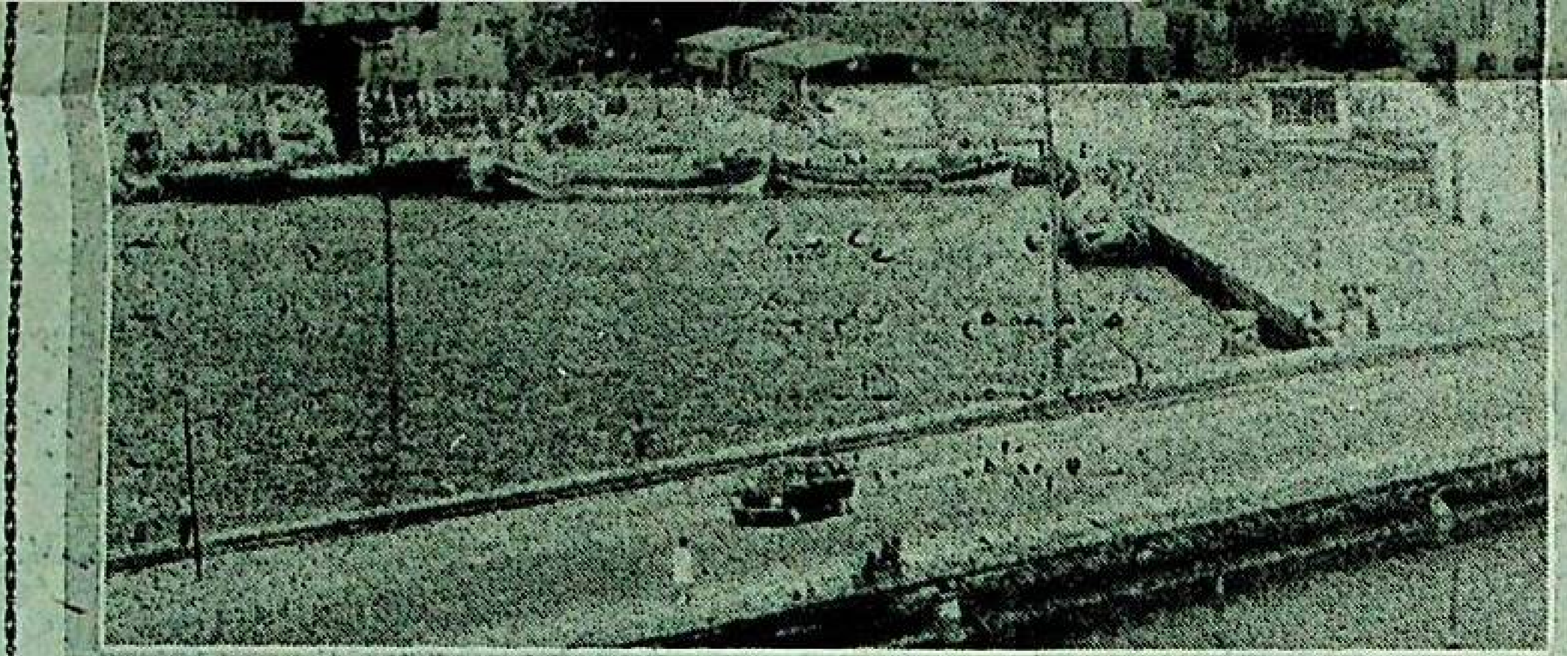

ئىقتىسادىي زىرائىتى قەھۋە بولۇپ، ئۇنىڭدىن كىرگەن تاشقى پېرېۋوت ئومۇمىي تاشقى پېرېۋوت كىرىمىنىڭ % 60 نى ئىگىلەيدۇ. ئېيتىشلارغا قارىغاندا، دۇنيادا ئەڭ بۇرۇنقى قەھۋە دەرىخى ئېفىئوپىيىدىن تېپىلغان.

ئېفىئوپىيە دۇنيادىكى ئەڭ تەرەققىي تاپمىغان دۆلەتلەرنىڭ بىرى بولۇپ، سانائەت ئاساسى ئاجىز، بۇ يەردە پەقەت ئاز ساندىكى ياساش سانائىتى، پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتى، توقۇمىچىلىق سانائىتى، كۆن - خۇرۇم سانائىتى بار، بۇلار ئاساسەن پايتەخت ۋە ئاسمارا، دىرېداۋا قاتارلىق چوڭ شەھەرلەرنىڭ ئەتراپىغا جايلاشقان.

ئېفىئوپىيە كۆپ مىللەتلىك دۆلەت بولۇپ، 100 دىن ئارتۇق مىللەت ياشايدۇ. خىرىستىئان دىنى ئېفىئوپىيىنىڭ دۆلەت دىنى.

↑ سۈرەتتە: ئېفىئوپىيىنىڭ تاغلىق كەنتى.

↗ سۈرەتتە: ئېفىئوپىيىنىڭ مەنزىرىلىك جايى تانا كۆلىدىكى قىزىقارلىق كۆرۈنۈشلەر.

↖ سۈرەتتە: «قىزىل دېڭىزدىكى مەرۋايىت» دەپ ئاتالغان ماساۋا پورتى.

سۈرەتلەر «**دۇنيا بىلىملىرى رەسىملىك ژۇرنىلى**» دىن ئېلىندى.

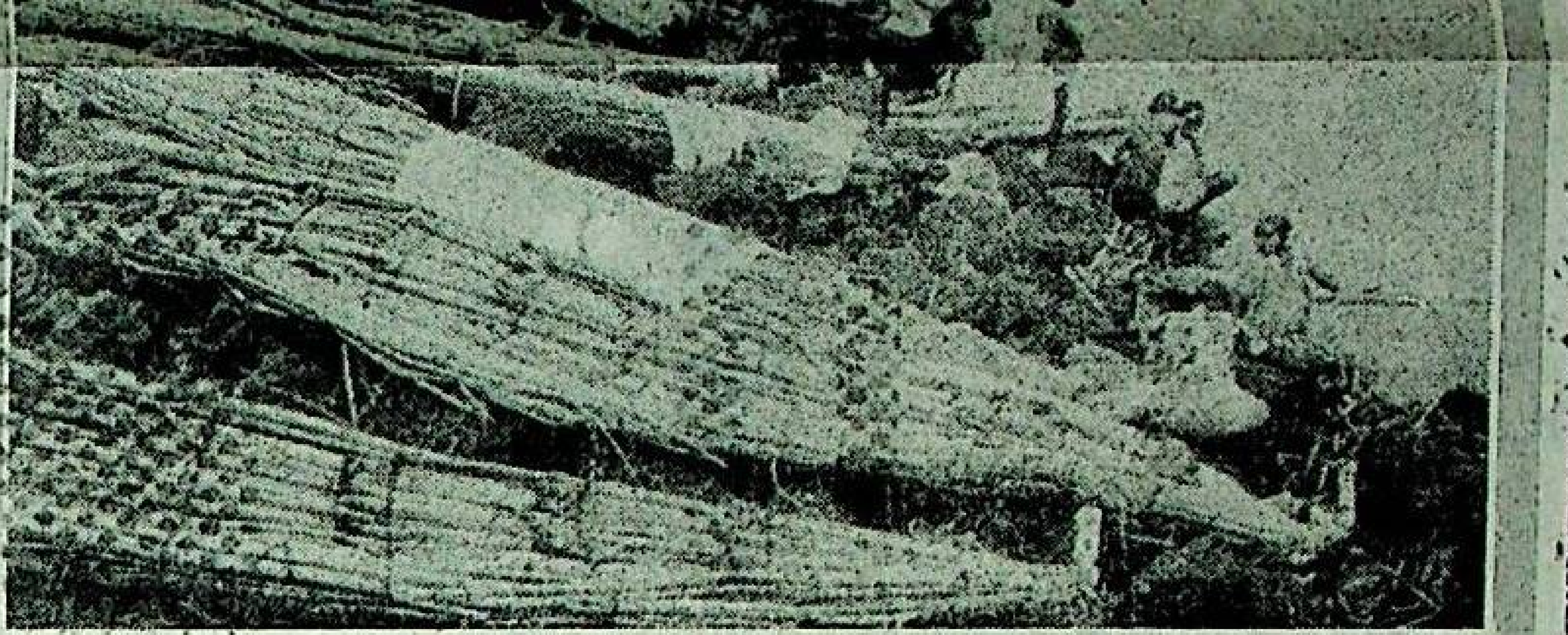

قاراشەھەر ناھىيىسىنىڭ تارىختىكى ناملىرى توغرىسىدا

ئەخمەتجان مۆمىن

قاراشەھەر ناھىيىسى (ھازىر «يەنجى» دەپ ئاتىلىۋاتىدۇ) ــ تەڭرىتېغىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ شىمالىي چېتىگە جايلاشقان، ئۇزاق تارىخقا ئىگە قەدىمكى يۇرت بولۇپ، جۇغراپىيىلىك ئورنىنىڭ مۇھىملىقى بىلەن قەدىمدە «يىپەك يولى» نىڭ مۇھىم قاتناش تۈگۈنى بولۇپ كەلگەن. ئۇزاق تارىخىي تەرەققىيات جەريانىدا خىلمۇ خىل ئىجتىمائىي ئۆزگىرىشلەرنى باشتىن كەچۈرگەن بۇ يۇرتنىڭ نامىمۇ شۇنىڭغا مۇناسىپ ھالدا ئۆزگىرىپ بارغان.

تارىخىي ماتېرىياللاردىن مەلۇم بولۇشىچە، قاراشەھەر ناھىيىسىنىڭ ئەڭ بۇرۇنقى نامى «ئاگنى» بولۇپ، بۇ ھەقتە «خەننامە» دىمۇ ئېنىق مەلۇمات بېرىلگەن: «ئاگنى (قاراشەھەر) بەگلىكى چاڭئەنگە 7300 چاقىرىم كېلىدۇ. ئاھالىسى 4000 تۈتۈن، 32 مىڭ 100 كىشى بولۇپ، ئەسكەرلىككە ياراملىقى 6000 نەپەر... يېنىدىكى كۆلدىن بېلىق ناھايىتى كۆپ چىقىدۇ» ئەمەلىيەتتىمۇ قاراشەھەر ناھىيىسىنىڭ غەربىدىكى دەنزىل يېزىسىدا بىر قەدىمكى شەھەر خارابىسى بار بولۇپ، خارابە ئالدىدىكى خاتىرە تاشقا «汉唐代古城遗址» (خەن - تاڭ دەۋرىدىكى قەدىمكى شەھەر خارابىسى) دېگەن خەتلەر ئويۇلغان. بۇنىڭدىن بۇ قەدىمكى شەھەر خارابىسىنىڭ تەخمىنەن 2000 يىللىق تارىخقا ئىگە ئىكەنلىكىنى بىلىۋالغىلى بولىدۇ. شەھەرنىڭ كۆلىمى خېلى چوڭ بولۇپ، بەزى سېپىل تاملىرى ساقلىنىپ قالغان. شەھەرنىڭ تۆت بۇرجىكىدە بىردىن كۆزىتىش مۇنارى بولۇپ، ھازىر بۇلاردىن پەقەت بىر - ئىككىسىلا قالغان. شەھەرنىڭ تۆت ئەتراپىنى ئوراپ تۇرغان سېپىل ئارىلىقلىرىدا بىرنەچچە مېتىر بوش ئارىلىق بار. بۇ ئېھتىمال شەھەر دەرۋازىسىنىڭ ئورنى بولۇشى مۇمكىن.

قاراشەھەر ناھىيىسى كېيىنكى مەزگىللەردە يەنە «سۇلھى» دەپ ئاتالغان. مەھمۇد قەشقىرى «تۈركىي تىللار دىۋانى»دا قاراخانىلارنىڭ شىمالىدىكى مۇسۇلمان بولمىغان ئۇيغۇرلارنىڭ بەشبالىق، قوچو دېگەن مەركىزىي شەھەرلىرىدىن باشقا، چانبالىق، ياڭىبالىق، سۇلھى (قاراشەھەر)، ئۆيرغول (قومۇل) قاتارلىق چوڭ شەھەرلىرىنىڭ بارلىقىنىمۇ قەيت قىلغان.

10 - ئەسىرلەردە قاراخانىلار خانلىقى شىمالدىكى ئىدىقۇت خانلىقىغا ھۇجۇم قىلىپ، بىر قىسىم زېمىنلىرىنى ئىگىلىگەندىن كېيىن، «سۇلھى» دەپ ئاتالغان بۇ جاي «قاراشەھەر» دەپ ئاتالغان. «قاراشەھەر» دېگەن بۇ نام «ئۇلۇغ»، «كەڭ»، «كۆپ پېتىش ياق» دېگەن مەنىلەرنى بىلدۈرىدىغان «قارا» نامى بىلەن «ئۇلۇغ شەھەر»، «كەڭ شەھەر» دېگەن مەنىلەرنى بىلدۈرىدۇ. ئېيتىشلارغا قارىغاندا، قاراخانىلار پادىشاھى بۇ شەھەرنى قايتىدىن بىنا قىلدۇرغاندىن كېيىن، بۇ شەھەر «قاراشەھەر» دېگەن مۇشۇ نام بىلەن ئاتالغانىكەن. قاراشەھەر بۇ مەزگىللەردە يەنە «كىنگىت»، «چالىش» دەپمۇ ئاتالغان. بۇ توغرىدا ئەخمەدزەكى ۋەلىد توغان ئۆزىنىڭ «قەدىمكى كۈچالىقلارنىڭ مەدەنىيىتى» دېگەن ئەسىرىدە مۇنداق بايانلارنى بەرگەن: «كۇسەن شەھىرىنىڭ 300 كىلومېتىر شىمالىدىكى ‹باغراش› ۋە قەدىمكى ‹يۇلتۇز› كۆلىنىڭ قېشىدا بولغان ‹قاراشەھەر› نى بۇرۇندىن تارتىپ جۇڭگو مەنبەلىرى ‹يەنچا› دېگەن، تۈركلەر ئېغىزچە ‹كىككەت› (كىنگىت) مەھمۇد قەشقىرى ‹يەكەندىنكىت›، ‹ئەردىزى› دېگەن، تېخىمۇ كېيىنكى دەۋر ئەسەرلىرىدە ‹چالىش› دەپ ئاتالغان». «كىنگىت» دېگەن، بۇ تۈركچە نام ئەسلىدە «كەڭ كەنت» دېگەن سۆزدىن ئۆزگىرىپ كەلگەن بولۇپ، «كەنت» سۆزى تۈركىي تىلدا «شەھەر»، «قەلئە» دېگەن مەنىلەرنى بىلدۈرەتتى. بۇنىڭدىن «كىنگىت» دېگەن بۇ نامنىڭ كەڭ شەھەر، چوڭ قەلئە دېگەن مەنىلەرنى بىلدۈرىدىغانلىقىنى، ئۇنىڭ مەنا جەھەتتىن «قاراشەھەر» دېگەن نام بىلەن ئوخشاش ئىكەنلىكىنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇ.

قاراشەھەر موڭغۇللار ھۆكۈمرانلىق قىلغان مەزگىللەردە «يانچى» دەپ ئاتالغان بولۇپ، ئەينى مەزگىللەردە موڭغۇللار بۇ رايوننى بېسىۋالغاندىن كېيىن، نۇرغۇنلىغان ئۇيغۇر دېھقانلىرى بۇ جايغا كېلىپ موڭغۇللاردىن يەر ئېلىپ تېرىغان. ئۇلار ئەمەلىيەتتە يېرىم قۇل خاراكتېرىنى ئالغان يانچىلار بولۇپ، بۇ جاينىڭ نامىمۇ مۇشۇ سەۋەبتىن بۇ مەزگىللەردە «يانچى» دەپ ئاتالغان. خەنزۇچە مەنبەلەردە بولسا «يەنجى» (焉耆) دەپ ئاتالغان بولۇپ (بۇ ئەخمەدزەكى ۋەلىد توغاننىڭ بايانىدىكى «يەنچا» دېگەن سۆزنىڭ توغرا تەلەپپۇز قىلىنىشى ــ ئا)، ئۇ «يانچى» دېگەن نامنىڭ خەنزۇچە ئاھاڭ تەرجىمىسىدىن ئىبارەت.

قاراشەھەر ناھىيىسى ھازىرمۇ ئۇيغۇر تىلىدا «قاراشەھەر»، خەنزۇ تىلىدا «يەنجى» (焉耆) دەپ ئاتىلىدۇ.

«ھىندى ئوكياندىكى بوستانلىق» ــ سېيشېل جۇمھۇرىيىتى

ئۆركەشلەپ تۇرغان بىپايان دېڭىزدا ئورۇنچاق كەتكەن بىر يېشىللىق «لەيلەپ» تۇرىدۇ، ئۇ بولسىمۇ ئاسىيا، ئافرىقا قىتئەسىنى تۇتاشتۇرۇپ تۇرىدىغان مۇھىم قاتناش تۈگۈنى، «ئافرىقىغا چىقىدىغان دەرۋازا» دەپ ئاتالغان ھىندى ئوكياندىكى بوستانلىق ـ سېيشېل جۇمھۇرىيىتى

سېيشېل جۇمھۇرىيىتى ھىندى ئوكياننىڭ غەربىي قىسمىدىكى تاقىم ئارال دۆلىتى. ئۇ چوڭ ـ كىچىك 115 ئارالدىن تەركىب تاپقان بولۇپ، غەربىي جەنۇب تەرىپى ئافرىقىغا تۇتىشىدۇ، شەرقىي شىمال تەرىپى ئاسىياغا قاراپ تۇرىدۇ. بۇ ئارالدا يەرلىك ئاھالە يوق. دەسلەپتە بۇ ئارالغا ھىندى ئوكياندا قاراقچىلىق قىلىپ يۈرىدىغان ئىسپانىيىلىك دېڭىز قاراقچىلىرى تىرىكچىلىك قىلىش ۋە بۇلىغان ماللىرىنى يوشۇرۇش ئۈچۈن كېلىپ ئورۇنلاشقان.

بۇ ئارالنىڭ ئەڭ بۇرۇنقى ئاھالىسى ياۋروپالىق ئېكسپېدىتسىيىچىلەر ۋە ئۇلار ئېلىپ كەلگەن نېگىر قۇللار ئىدى. كېيىنكى چاغلاردا جۇڭگو، ھىندىستان ۋە ئوتتۇرا شەرقتىكى بىر قىسىم سودىگەرلەرمۇ بۇ ئارالغا كېلىشكە باشلىغان. ھازىرقى ئاھالىلەرنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمى مۇشۇ دەسلەپكى ئاھالىلەرنىڭ ئەۋلادلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئارىلاش نەسىللىك نەۋرە ـ چەۋرىلىرى.

سېيشېل ئارىلىنى 16 ـ ئەسىردە پورتۇگالىيىلىكلەر ئىگىلىۋالغان، كېيىن ئەنگلىيە ۋە فرانسىيىلەر ئىگىلىۋالغان، 1814 ـ يىلى ئەنگلىيە بىلەن فرانسىيە كېلىشىم ئىمزالىغاندىن كېيىن، سېيشېل ئارىلى ئەنگلىيىنىڭ مۇستەملىكىسى بولۇپ قالغان. ئەينى چاغدا ئەنگلىيىنىڭ ماۋرىتىئۇستىكى مۇستەملىكە دائىرىلىرى ئۇنى باشقۇرغان. 1976 ـ يىل 6 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى مۇستەقىل بولغان.

سېيشېل جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىسسىق بەلباغ ئورمان مەنزىرىسى كىشىنى بەكمۇ مەپتۇن قىلىدۇ. بۇ ئارال دۆلىتى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى دېڭىز سۈيى بۇلغانمىغان، ھاۋاسى ساپ، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر تارقالمىغان، ئاھالىلەرنىڭ تەن ساغلاملىقى ياخشى بولغاچقا، بۇ ئارالدىكى كىشىلەر مۇھىتنىڭ پاكىزلىقىدىن ناھايىتى پەخىرلىنىدۇ.

ئارالنىڭ ئۆزگىچە گۈزەل مەنزىرىسى سېيشېلنى دۇنيادىكى ئون چوڭ ساياھەت نۇقتىسىنىڭ بىرىگە ئايلاندۇرغان، شۇنداقلا بۇ ئارالنىڭ ئاھالىسىگە سان ـ ساناقسىز بايلىق ئاتا قىلغان. ساياھەتچىلىك سېيشېلنىڭ ئىقتىسادىي تۈۋرۈكى بولۇپ، ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ % 20 نى، تاشقى پېرېۋوت ئومۇمىي كىرىمىنىڭ % 70 تىن كۆپرەكىنى ئىگىلەيدۇ، يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 140 مىڭغا يېقىن ساياھەتچى كېلىدۇ.

سېيشېلنىڭ تېرىلغۇ يەر كۆلىمى ئاز بولغاچقا، خەلق ئىگىلىكى ئاساسەن ساياھەتچىلىككە تايىنىدۇ. ئاشلىق، گۆش، كۆكتات ۋە تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى ئىمپورت قىلىدۇ، شۇڭا ئىقتىسادىي ئاساسى ئاجىز. 1994 ـ يىلى سېيشېل بازار رىقابىتى مېخانىزمىنى كىرگۈزۈپ، كۆپ مەنبەلىك ئىقتىسادىي مۇھىت ھاسىل قىلىشقا باشلىدى. ھۆكۈمەت مۇھىتنى بۇلغايدىغان سانائەت تۈرلىرىنى كىرگۈزمەسلىككە كاپالەتلىك قىلىشنى ئالدىنقى شەرت قىلغان ھالدا خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتىغا قاتنىشىشىغا ئىلھام بەردى، خەلقئارا ئىقتىساد ـ سودا پائالىيىتىگە ياخشى مۇھىت يارىتىش ئۈچۈن، سودىگەرلەرنىڭ پىرىستان شىركىتى، بانكا ۋە سۇغۇرتا قاتارلىق مۇناسىۋەتلىك كەسىپلەر بىلەن شۇغۇللىنىشىغا رۇخسەت قىلدى. شۇنداقلا ئېكسپورت ـ پىششىقلاپ ئىشلەش ـ خەلقئارا سودا باجدىن خالىي رايون تەسىس قىلدى، پايتەخت ۋىكتورىيىنى دۇنيادىكى ئەڭ چوڭ ئەركىن پورت قىلىپ ئېچىۋەتتى. چەت ئەل كارخانىچىلىرىنى سېيشېل ئارىلىنى ئافرىقا ـ ياۋروپا ۋە ئاسىيا ئوتتۇرىسىدىكى ئىقتىسادىي ئالاقىنى كۈچەيتىدىغان كۆۋرۈك قىلىشقا رىغبەتلەندۈردى.

ھۆكۈمەت نامراتلىقنى تۈگىتىشكە دائىر بىر قاتار سىياسەت ۋە تەدبىرلەرنى يولغا قويدى. سېيشېل جۇمھۇرىيىتىدە نامراتلار 1976 ـ يىلى ئومۇمىي ئاھالىنىڭ % 35 نى ئىگىلەيتتى، 1996 ـ يىلى % 5 كە چۈشتى. خەلقنىڭ تۇرمۇشى خېلى ياخشىلاندى. زۇڭتۇڭ مەھكىمىسىنىڭ ماتېرىيالىدىن قارىغاندا، سېيشېل جۇمھۇرىيىتىدە مەملىكەت بويىچە كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 1996 ـ يىلى 7140 دوللاردىن ئېشىپ كەتكەن، دۇنيا بانكىسى ئۇنى ئافرىقا بويىچە تەرەققىي قىلىۋاتقان 2 ـ ئورۇندا تۇرىدىغان دۆلەت قاتارىغا كىرگۈزدى. ھۆكۈمەت نامراتلارنىڭ ئولتۇراق ئۆي مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، بۇ يىل نەچچە مىليون رۇبلىلىق خام چوت تۈزگەن.

جۇڭگو مۇ، سېيشېل جۇمھۇرىيىتىمۇ تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەت. ئىككى دۆلەت خەلقىنىڭ دوستلۇقى ئۇزاق تارىخقا ئىگە. ئىككى دۆلەت ئوتتۇرىسىدىكى ئىقتىساد ـ سودا ھەمكارلىقى بارغانسېرى راۋاجلانماقتا. 1994 ـ يىلدىن بۇيان ئىككى تەرەپنىڭ سودا سوممىسى 600 مىڭ يۈەندىن 1 مىليون يۈەنگىچە ئارىلىقتا مۇقىملىشىپ قالدى. جۇڭگو شىركەتلىرى ۋە كارخانىلىرى ئىچىدە سېيشېل جۇمھۇرىيىتىگە مەبلەغ سالىدىغانلار بارغانسېرى كۆپەيمەكتە. ئۇلار شۇ جايدىكى خەلقنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش، مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى ياخشىلاشقا تۆھپە قوشماقتا.

ياۋروپا پارلامېنتى تاشقى ئىشلار كومىتېتىنىڭ جاڭ شاۋيېنىنى زىيارەتكە تەكلىپ قىلغانلىقى توغرىسىدا

مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى تاشقى ئىشلار كومىتېتى جىددىي بايانات ئېلان قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 23 - ماي تېلېگراممىسى. جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ تاشقى ئىشلار كومىتېتى بۈگۈن ياۋروپا پارلامېنتى تاشقى ئىشلار كومىتېتىنىڭ جاڭ شاۋيېنىنى زىيارەتكە تەكلىپ قىلغانلىقى توغرىسىدا جىددىي بايانات ئېلان قىلىپ، ياۋروپا پارلامېنتى رەھبەرلىرىنىڭ جۇڭگو بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى ياخشىلاش توغرىسىدا قايتا - قايتا بەرگەن ۋەدىسىنى ھەقىقىي ئادا قىلىشنى، جۇڭگونىڭ بىرلىككە كېلىشىدىن ئىبارەت ئۇلۇغ ئىشقا بۇزغۇنچىلىق قىلىدىغان ۋە جۇڭگو - ياۋروپا مۇناسىۋىتىگە زىيان يەتكۈزىدىغان ھەر قانداق ۋەقەنىڭ يۈز بېرىشىنى توسۇشنى دەۋەت قىلدى.

باياناتتا مۇنداق دېيىلدۇ: 5 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ياۋروپا پارلامېنتىنىڭ دېپلوماتىيە، خەۋپسىزلىك ۋە مۇداپىئە سىياسىتى كومىتېتى جۇڭگو تەرەپنىڭ قايتا - قايتا سۆزلەشكىنىگە قارىماي، جاڭ شاۋيېنىنى ئاتالمىش «جۇڭخۇا مىنگو ھۆكۈمىتىنىڭ ئەزاسى» سالاھىيىتى بىلەن ياۋروپا پارلامېنتىدا پائالىيەت ئېلىپ بېرىشقا ئەتەي تەكلىپ قىلىپ، ئۇنىڭ «ئىككى جۇڭگو»، «بىر جۇڭگو بىر تەيۋەن» پەيدا قىلىشىغا سورۇن يارىتىپ بەردى. بۇ، جۇڭگونىڭ ئىگىلىك ھوقۇقىغا دەخلى - تەرۇز يەتكۈزىدىغان، جۇڭگونىڭ ئىچكى ئىشىغا ئارىلىشىدىغان، جۇڭگو خەلقىگە قەستەن ئېغۋاگەرچىلىك قىلىدىغان ئېغىر ۋەقە. جۇڭگو مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى تاشقى ئىشلار كومىتېتى مۇشۇ سەۋەبلىك ياۋروپا پارلامېنتى تاشقى ئىشلار كومىتېتىغا ئىنتايىن قاتتىق نەپرەتلىنىدۇ ۋە كۈچلۈك نارازىلىق بىلدۈرىدۇ.

ھەممىگە مەلۇمكى، دۇنيادا بىرلا جۇڭگو بار، تەيۋەن - جۇڭگو زېمىنىنىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى، جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتى - جۇڭگونىڭ بىردىنبىر قانۇنلۇق ھۆكۈمىتى. بۇ، ياۋروپا ئىتتىپاقى ۋە ئۇنىڭغا ئەزا دۆلەتلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان خەلقئارا جەمئىيەت بىردەك ئېتىراپ قىلىۋاتقان پاكىت. بىر جۇڭگو پرىنسىپىنى ئېتىراپ قىلىش ۋە ئۇنىڭغا ئەمەل قىلىش - ياۋروپا ئىتتىپاقى ۋە ئۇنىڭغا ئەزا دۆلەتلەرنىڭ جۇڭگو بىلەن دېپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورنىتىشى ۋە مۇناسىۋەتنى راۋاجلاندۇرۇشىنىڭ ئۇلى. ياۋروپا پارلامېنتىنىڭ جاڭ شاۋيېنىنىڭ بېرىپ پائالىيەت ئېلىپ بېرىشىغا رۇخسەت قىلىشى - تەيۋەن دائىرىلىرىنىڭ «ئىككى جۇڭگو»، «بىر جۇڭگو بىر تەيۋەن» پەيدا قىلىش سۇيىقەستىنى ئاشكارا قوللىغانلىق، جۇڭگو بىلەن ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ دېپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورنىتىشىنىڭ تۈپ پرىنسىپىغا خىلاپ، ئۇ جۇڭگو خەلقىنىڭ دىلىغا ئازار بەردى، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى بىلەن ياۋروپا پارلامېنتىنىڭ مۇناسىۋىتىگە زىيان يەتكۈزدى.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ياۋروپا پارلامېنتىنىڭ ئاز ساندىكى كىشىلىرى تەيۋەن دائىرىلىرى بىلەن دوست تارتىشىپ ئۈزلۈكسىز جېدەل تېرىپ، جۇڭگونىڭ ئىچكى ئىشلىرىغا خالىغانچە ئارىلىشىپ، جۇڭگونىڭ بىرلىككە كېلىشتىن ئىبارەت ئۇلۇغ ئىشىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىشقا، جۇڭگونىڭ تەرەققىياتىغا توسقۇنلۇق قىلىشقا، جۇڭگو بىلەن ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ مۇناسىۋىتىگە دەخلى يەتكۈزۈشكە ئۇرۇنۇپ كەلمەكتە. ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى پەقەت باشقىلارغا زىيان يەتكۈزۈشتىن باشلىنىپ، ئۆزىگە زىيان يەتكۈزۈش بىلەن نەتىجىلىنىدۇ. بىز ياۋروپا پارلامېنتىدىكى مەلۇم كىشىلەرنىڭ جۇڭگو بىلەن قارشىلىشىش يولىدا بارغانسىرى ئۇزاپ كەتمەسلىكىنى ئاگاھلاندۇرىمىز.

جۇڭگو خەلقىنىڭ تەيۋەن مەسىلىسىگە تۇتقان مەيدانى قەتئىي تەۋرەنمەيدۇ. ياۋروپا پارلامېنتىنىڭ رەھبەرلىرى جۇڭگو بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى ياخشىلاش توغرىسىدا قايتا - قايتا بەرگەن ۋەدىلىرىنى ھەقىقىي ئادا قىلىپ، جۇڭگونىڭ بىرلىككە كېلىشىدىن ئىبارەت ئۇلۇغ ئىشقا بۇزغۇنچىلىق قىلىدىغان ۋە جۇڭگو - ياۋروپا مۇناسىۋىتىگە زىيان يەتكۈزىدىغان ھەرقانداق ۋەقەنىڭ يۈز بېرىشىنى توسۇشى لازىم. جۇڭگو بىلەن ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ مۇناسىۋىتى ئۆزئارا ھۆرمەت قىلىش ۋە بىر - بىرىنىڭ ئىچكى ئىشلىرىغا ئارىلاشماسلىق ئاساسىدىلا ساغلام، مۇقىم راۋاجلىنالايدۇ.

نيۇ - يوركتىكى جۇڭگولۇق ئالىملار نيۇ - يورك شتاتىدىكى پارلامېنت ئەزالىرىنى جۇڭگوغا سودىدا ئېتىۋار بېرىشنى ئۇراقلاشتۇرۇشنى قوللاشقا دەۋەت قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، نيۇ - يورك، 24 - ماي تېلېگراممىسى. نيۇ - يورك رايونىدىكى 20 ئالىي مەكتەپتىكى 4000 جۇڭگولۇق ئالىم ۋە ئوقۇغۇچىغا ۋەكىللىك قىلىدىغان نيۇ - يوركتىكى جۇڭگولۇق ئوقۇغۇچىلار ۋە ئالىملار ئۇيۇشمىسى تونۇلغان ئېلېكترونلۇق پوچتا يوللانمىسى شەكلىدە نيۇ - يورك شتاتىدىكى پارلامېنتنىڭ كېڭەش، ئاۋام پالاتاسىنىڭ ئەزالىرىغا خەت يېزىپ، ئۇلارنى جۇڭگوغا سودىدا ئېتىۋار بېرىشنى ئۇراقلاشتۇرۇشنى قوللاشقا دەۋەت قىلدى.

خەتتە مۇنداق دېيىلدۇ: نيۇ - يوركتىكى جۇڭگولۇق ئوقۇغۇچىلار ۋە ئالىملار ئۇيۇشمىسى نيۇ - يورك شتاتى رايونىدىكى 20 ئالىي مەكتەپتىكى 4000 جۇڭگولۇق ئوقۇغۇچى ۋە ئالىم نامىدىن، نيۇ - يورك شتاتىدىكى پارلامېنت ئەزالىرىنى پارلامېنتنىڭ كلىنتون زۇڭتۇڭنىڭ جۇڭگوغا سودىدا ئېتىبار بېرىش ۋاقتىنى ئۇزارتىش توغرىسىدىكى قارارىغا قوشۇلۇشقا دەۋەت قىلىشنى مۇراجىئەت قىلىدۇ، شۇنداقلا ئۇلارنى جۇڭگوغا سودىدا ئېتىۋار بېرىشنى ئۇراقلاشتۇرۇشنى قوللاشقا دەۋەت قىلىدۇ.

روسىيە ئافغانىستان ۋەزىيىتى توغرىسىدا بايانات ئېلان قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 24 - ماي تېلېگراممىسى. روسىيە بۈگۈن ئافغانىستان ۋەزىيىتى توغرىسىدا بايانات ئېلان قىلىپ مۇنداق دېدى: مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىگە ئەزا دۆلەتلەرنىڭ چېگرىسى تاجاۋۇزچىلىققا ئۇچرىسا، مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىگە ئەزا دۆلەتلەرنىڭ كوللېكتىپ خەۋپسىزلىك شەرتنامىسىگە ئاساسەن دەرھال ھەرىكەت قوللىنىمىز.

روسىيە ئاگېنتلىقى - ت ئا س س ئېلان قىلغان بۇ باياناتتا مۇنداق دەپ قارالغان: ئافغانىستاندىكى ئىچكى توقۇنۇش مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىگە ئەزا دۆلەتلەرنىڭ، ئالدى بىلەن ئۆزبېكىستان، تاجىكىستاننىڭ خەۋپسىزلىكىگە تەھدىت شەكىللەندۈردى. باياناتتا يەنە: روسىيە مەسئۇل دائىرىلىرى ئالاقىدار مەسئۇل ئورگانلارغا مۇناسىپ يوليورۇق بەرگەنلىكى ئېيتىلدى.

لى رۇيخۇەن ياۋروپادىكى ئۈچ دۆلەتتە زىيارەتتە بولۇش ئۈچۈن بېيجىڭدىن يولغا چىقتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 26 - ماي تېلېگراممىسى. پورتۇگالىيە جۇمھۇرىيىتى پارلامېنتىنىڭ باشلىقى ئالمېدا سانتوس، گرېتسىيە جۇمھۇرىيىتى پارلامېنتىنىڭ باشلىقى ئاپوستوروس كاكرامانىس ۋە گېرمانىيە فېدېراتسىيە جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتىنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى لى رۇيخۇەن يۇقىرىقى ئۈچ دۆلەتتە رەسمىي، دوستانە زىيارەتتە بولۇش ئۈچۈن بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن مەخسۇس ئايروپىلان بىلەن بېيجىڭدىن يولغا چىقتى.

ياپونىيە ئەركىن دېموكراتلار پارتىيىسىنىڭ مۇۋەققەت باش ئىش بېجىرگۈچىسى ئۆز ئارا ئىشىنىدىغان ياپونىيە - جۇڭگو سىياسىي مۇناسىۋىتى ئورنىتىشنى تەشەببۇس قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، دۇڭجىڭ، 25 - ماي تېلېگراممىسى. «ياپونىيە ۋە جۇڭگو» گېزىتىنىڭ بۈگۈنكى خەۋىرىگە قارىغاندا، ياپونىيە ئەركىن دېموكراتلار پارتىيىسىنىڭ مۇۋەققەت باش ئىش بېجىرگۈچىسى يېجۇڭ گۇاڭخۇ يېقىندا مۇنداق دېگەن: ياپونىيە - جۇڭگو دۆلەتلىرى «بىر - بىرنى تەقەززا قىلىپ مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدىغان، ئىقتىسادىي مۇناسىۋەتكە مۇناسىپ بولغان، ئۆز ئارا ئىشىنىدىغان سىياسىي مۇناسىۋەت» نى ئورنىتىپ، ياپونىيە - جۇڭگو دېپلوماتىك مۇناسىۋىتى نورماللاشقانلىقىنىڭ 25 - يىلىنى ئەھمىيەتلىك يىلغا ئايلاندۇرۇش،

نورماللاشتۇرغاندا بۇ توغرىلىق كېلىشىم ھاسىل قىلغان، ياپونىيە تەرەپ «ۋەدىسىنى ئەستايىدىل ئادا قىلىشى» لازىم. ئۇ مۇنداق دېدى: ياپونىيە - جۇڭگو دۆلەتلىرى «ئاسىيادىكى ياخشى شېرىكلەردىن بولۇپ، ئورتاق ئالغا ئىلگىرىلىشى لازىم».

روسىيە زۇڭتۇڭى يېلتسىن (ئوڭدا) بىلەن بېلورۇسسىيە زۇڭتۇڭى لۇكاشېنكو 5 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ...

روسىيە ھۆكۈمىتى ئىچكى ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالنى مۇقىملاشتۇرۇش پىلانىنى تۈزۈپ چىقتى شۇنداقلا چىركىنلىشىشكە قارشى تۇرۇش تەدبىرىنى قوللاندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا خەۋىرى. ...

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا خەۋىرى. روسىيە ھۆكۈمىتى يېقىندا يېڭى ھەرىكەت پىلانىنى تۈزۈپ چىقىپ، بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىل ئىچىدە كۈچنى مەركەزلەشتۈرۈپ، «يەتتە چوڭ ئىش»نى تۇتۇپ، روسىيىنىڭ ئىجتىمائىي ئىقتىسادىي ۋەزىيىتىنى مۇقىملاشتۇرۇشنى قارار قىلدى.

روسىيە زۇڭلىسى چېرنومېردىن مۇشۇ ئاينىڭ 19- كۈنى موسكۋادا ئۆتكۈزۈلگەن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا بۇ پىلاننى ئېلان قىلدى. پىلانغا كىرگۈزۈلگەن يەتتە چوڭ ئىش مۇنۇلار:

1. بېرىلمەي كەلگەن ئىش ھەققىنى بېرىش؛ 2. ئالاھىدە قىيىنچىلىقى بار ئائىلىگە ھەققىي يار- يۆلەك بولۇش؛ 3. تۆۋەن ئۈسۈملۈك قەرز پۇلدىن پايدىلىنىپ، سانائەتنى راۋاجلاندۇرۇش، يېزا ئىقتىسادىنى جانلاندۇرۇش؛ 4. يەرلىك ئورۇنلارنى تەشەببۇسكار بولۇپ، ئۆز تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە ئىلھاملاندۇرۇش؛ 5. چىرىكلىكنى تۈپ يىلتىزىدىن تۈگىتىپ، ھۆكۈمەت خىزمەتچىلىرىگە قارىتىلغان نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىش؛ 6. پاك بولۇشنى تەشەببۇس قىلىش، بۇزۇپ- چېچىپ ئىسراپ قىلىشقا قارشى تۇرۇش، دۆلەت ئاپپاراتلىرىنى ئېخچاملاش؛ 7. ھۆكۈمەت خىزمىتىنىڭ ئاشكارىلىقىنى كۈچەيتىش.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا خەۋىرى. روسىيە ھۆكۈمىتىنىڭ 1- مۇئاۋىن زۇڭلىسى نېمزوۋ مۇشۇ ئاينىڭ 19- كۈنى مۇنداق دېدى: كىرىمنى مەلۇم قىلىش تۈزۈمىنى ئورنىتىش - روسىيىنىڭ چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش خىزمىتىنى كۈچەيتىشنىڭ مۇھىم مەزمۇنى.

نېمزوۋ شۇ كۈنى مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا ھۆكۈمەتنىڭ يېقىنقى مەزگىللىك ھەرىكەت پىلانىنى ئېلان قىلدى، بۇ پىلاندا چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش ھۆكۈمەتنىڭ يەتتە تۈرلۈك مۇھىم ۋەزىپىسىنىڭ بىرى قىلىندى.

نېمزوۋ مۇنداق دېدى: ھازىر بۇ خىزمەتنىڭ ئاچقۇچى - ئېلان قىلىنغان ئالاقىدار پەرماننى ئىجرا قىلىش، ئالدى بىلەن يېلتسىن زۇڭتۇڭ يېقىندا ئىمزا قويغان كىرىم ۋە مال- مۈلۈكنى مەلۇم قىلىش توغرىسىدىكى پەرماننى ئىجرا قىلىش.

ئۇ مۇنداق دېدى: ھازىر ھۆكۈمەتنىڭ بارلىق ئەزالىرى مەلۇم قىلىش جەدۋىلىنى تولدۇرۇۋاتىدۇ، كېيىنكى قەدەمدە پارلامېنتنىڭ يۇقىرى، تۆۋەن پالاتالىرىنىڭ ئەزالىرى ۋە يەرلىك ئەمەلدارلار، ئاندىن كېيىن باي- پۇقرالار تولدۇرىدۇ.

مۇناسىۋىتى نورماللاشقانلىقىنىڭ 25 - يىلىنى ئەھمىيەتلىك يىلغا ئايلاندۇرۇش لازىم.

بېيجىڭ مۇنداق دېدى: ياپونىيە جۇڭگوغا تاجاۋۇز قىلىش ئۇرۇشىدا ئۆتكۈزگەن جىنايەتلىرىنى چوڭقۇر تونۇشى لازىم. ئۇ مۇنداق دېدى: ئىككى دۆلەت دىپلوماتىك مۇناسىۋىتى

لوكاشىنكو 5 - ئاينىڭ 23 - كۈنى كرېمىل سارىيىدا ئىككى دۆلەت ھەمكارلىقىنى مۇستەھكەملەش، ئىتتىپاقداش دۆلەتلەرنىڭ خەۋپسىزلىككە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن روسىيە- بېلورۇسىيە ئىتتىپاقىنىڭ نىزامنامىسىنى ئىمزالىدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

سىررالېئونېدا ھەربىي سىياسىي ئۆزگىرىش بولدى

كابا زۇڭتۇڭ گېۋىنىيەگە قېچىپ كەتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، لاگوس، 25 - ماي تېلېگراممىسى. بۇ يەرگە يېتىپ كەلگەن خەۋەرگە قارىغاندا، سىررالېئونې قوشۇنىنىڭ ئەسكەرلىرى بۈگۈن سىياسىي ئۆزگىرىش قوزغىغان. سىياسىي ئۆزگىرىش قوزغىغان ئەسكەرلەرنىڭ باياناتچىسى ئارمىيىنىڭ دۆلەت ھاكىمىيىتىنى ئۆتكۈزۈۋالغانلىقىنى، ھازىرقى زۇڭتۇڭ كابا رەھبەرلىكىدىكى مۇلكىي ھۆكۈمەتنىڭ ئاغدۇرۇلغانلىقىنى ئېيتقان.

سىياسىي ئۆزگىرىش قوزغىغان قىسىم باياناتچىسىنىڭ رادىئو ئىستانسىسىدا ئېيتىشىغا قارىغاندا، سىياسىي ئۆزگىرىش قوزغىغان قىسىملار سىررالېئونې پايتەختى فرىتوننى كونترول قىلغان. خەۋەرلەرگە قارىغاندا، كابا ھازىر فرىتوندىن كېتىپتۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، داكار، 26 - ماي تېلېگراممىسى. ھەربىي سىياسىي ئۆزگىرىشتە ئاغدۇرۇلغان سىررالېئونې زۇڭتۇڭى كابا مۇشۇ ئاينىڭ 25 - كۈنى چۈشتە بىرتىك ئۇچار ئايروپىلانغا چۈشۈپ، گېۋىنىيە پايتەختى كوناكرىغا كېلىپ، سەرگەردانلىق تۇرمۇشىنى باشلىدى.

سىررالېئونېدا ئۇزاقتىن بۇيان ئارمىيە ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈپ كەلگەن. بۇلتۇر 3- ئايدا سىررالېئونېدا 29 يىلدىن بۇيانقى تۇنجى قېتىملىق ئومۇمىي سايلام ئۆتكۈزۈلگەن، ئومۇمىي سايلامدىن كېيىن كابا باشچىلىقىدىكى مۇلكىي ھۆكۈمەت بارلىققا كەلگەن.

بۇلغارىيىنىڭ يېڭى زۇڭلىسى كوستوۋ

ئاخبارات پېرسوناژى

بۇلغارىيە دېموكراتىك كۈچلەر ئىتتىپاقىنىڭ رەئىسى ئىۋان ئىۋوردانوۋ كوستوۋ مۇشۇ ئاينىڭ 21 - كۈنى بۇلغارىيە مىللىي پارلامېنتى تەرىپىدىن يېڭى ھۆكۈمەتنىڭ زۇڭلىلىقىغا سايلاندى ھەم قەسەم بېرىپ ۋەزىپە تاپشۇرۇۋالدى.

كوستوۋ 1949 - يىلى 12 - ئايدا سوفىيە شەھىرىدە تۇغۇلغان، مىللىي ۋە دۇنيا ئىگىلىكى ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئىقتىساد فاكۇلتېتى ۋە سوفىيە ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ماتېماتىكا فاكۇلتېتىنى پۈتتۈرگەن، ئىقتىسادشۇناسلىق بويىچە مۇئاۋىن دوكتورلۇق، ماتېماتىكا بويىچە باكالاۋرلىق ئۇنۋانىغا ئېرىشكەن، مىللىي ۋە دۇنيا ئىگىلىكى ئۇنىۋېرسىتېتى ۋە سوفىيە تېخنولوگىيە ئۇنىۋېرسىتېتىدا ياردەمچى لېكتور ۋە دوتسېنت بولغان.

كوستوۋ 1991 - يىلى ۋە 1992 - يىلى پوپوۋ ۋە دىمتروۋ ھۆكۈمەتلىرىدە مالىيە مىنىستىرى بولغان، 36 -، 37- ۋە 38- نۆۋەتلىك مىللىي پارلامېنتلىرىنىڭ ئەزاسى بولغان، 1996 - يىلى بۇلغارىيە دېموكراتىك كۈچلەر ئىتتىپاقىنىڭ رەئىسلىكىگە سايلانغان، بۇ يىل 4 - ئايدا دېموكراتىك كۈچلەر ئىتتىپاقى پارلامېنت سايلىمىدا غەلىبە قازانغاندىن كېيىن كوستوۋ يېڭى زۇڭلىلىققا رەسمىي كۆرسىتىلگەن.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

مۇھىم لېكىن چەكلىك مۇرەسسە

ئاخبارات تەھلىلى

ئالتە نۆۋەتلىك مۇشكۇل سۆھبەت ئارقىلىق، شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتى بىلەن روسىيە ۋەكىللىرى مۇشۇ ئاينىڭ 14- كۈنى موسكۋادا ئاخىرى ئىككى تەرەپ مۇناسىۋىتىگە ئائىت ھۆججەت لايىھىسىنى تۈزۈپ چىقىش مەسىلىسى توغرىسىدا بىردەكلىك ھاسىل قىلدى. ئىككى تەرەپ سۆھبەت نەتىجىسىگە خېلى ئىجابىي باھا بەردى ھەم ئۇنى روسىيە بىلەن شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىدىكى 16 دۆلەت رەھبىرى مۇشۇ ئاينىڭ 27- كۈنى پارىژدا يۇقىرىدىكى ھۆججەتنى ئىمزالىشى ئۈچۈن ئىشىك ئېچىپ بەردى، دېيىشتى. لېكىن ئۇ غەربنىڭ ئۈمىد قىلغىنىدەك روسىيىنىڭ شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ شەرققە كېڭىيىشىگە يول قويۇشىغا ئېرىشەلمىدى.

ئۇقۇشمىزچە، 16 بەتلىك بۇ ھۆججەت «شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتى روسىيە مۇدىرىيىتى»نى قۇرۇپ، ئۇنى ئىككى تەرەپنىڭ دائىملىق كېڭىشىش ئورنى قىلىش، ئىككى تەرەپنىڭ ھەربىي قوماندانلىق ئاپپاراتلىرىغا ئۆزئارا ئالاقىلەشكۈچى ئەمەلدار ئەۋەتىش ۋە ئىككى تەرەپ ھەمكارلىشىدىغان ساھەلەر قاتارلىق مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدىكەن. شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ شەرققە كېڭىيىشى ھەربىي ئىشلار جەھەتتە روسىيىنىڭ بىخەتەرلىك مەنپەئەتىگە تەسىر يەتكۈزىدىغان بۇ ئاچقۇچلۇق مەسىلىنى قانداق ھەل قىلىشتا، شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتى روسىيىگە «بىرمۇنچە ۋەدە» بەردى، مەسىلەن، كەلگۈسىدىكى يېڭى ئەزا دۆلەتلەر زېمىنىغا غەرب ئارمىيىسىنى ئورۇنلاشتۇرۇش چېكى ۋە قۇرىدىغان ھەربىي ئۇل مۇئەسسەسەلىرىنىڭ سانى قاتارلىقلارنى بەلگىلىدى.

شۇنداق ئېيتىش كېرەككى، بۇ ھۆججەت- ئىككى تەرەپ مۇناسىۋىتى تەرەققىياتىدىكى بىر ئىلگىرىلەش، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا بۇ ھۆججەت ئارقىلىق ئىككى تەرەپ بىردەك ئۈمىد قىلغان كېڭەيتىلىدىغان ئەزالار ئىسمىلىكىنى ئېلان قىلىدىغان شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ مادرىدتىكى باشلىقلار يىغىنىنى ئېچىشتىن ئىلگىرى ئىككى تەرەپ مۇناسىۋىتىگە ئائىت ھۆججەتنى ئىمزالاش نىشانىغا يېتىلدى. لېكىن، بۇ قېتىم ھاسىل قىلىنغان كېلىشىم شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتى بىلەن روسىيىنىڭ شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ شەرققە كېڭىيىشى مەسىلىسى جەھەتتىكى ئىختىلاپىنى زادىلا ھەل قىلالمىدى، ئىككى تەرەپنىڭ كەلگۈسىدىكى ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇشنى چەكلەپ تۇرىدىغان يەنە نۇرغۇن ئامىل بار.

1. روسىيە شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ شەرققە كېڭىيىشىگە يەنىلا كۈچلۈك قارشى تۇرىدۇ. روسىيە تەرەپ مۇنداق دەپ قاراپ كەلدى: شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ شەرققە كېڭىيىشى ياۋروپادا يېڭى چېگرا سىزىقى پەيدا قىلىدۇ. شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتى ھەربىي ستراتېگىيىسى ئالدىنقى سېپىنىڭ شەرققە سىلجىشى روسىيىنىڭ بىخەتەرلىكىگە مۇقەررەر ھالدا تەھدىت كەلتۈرىدۇ. روسىيە زۇڭتۇڭى يېلتسىن مۇشۇ ئاينىڭ 14- كۈنى سۆھبەت ئاياغلاشقاندىن كېيىن تېلېۋىزىيە نۇتقى سۆزلەپ: روسىيىنىڭ شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ شەرققە كېڭىيىشكە قارشى تۇرۇش مەيدانى ئۆزگەرگىنى يوق، دېدى.

2. ئىككى تەرەپ ھاسىل قىلغان كېلىشىم رامكىلىق ھۆججەتلا بولۇپ، ھۆججەتنىڭ كونكرېت مەزمۇنى ۋە ئۇنى قانداق يولغا قويۇشنى بەلگىلەش يەنىلا ئىككى تەرەپنىڭ سىياسىي ئارزۇسى ۋە دىپلوماتىيە تىرىشچانلىقلىرىغا باغلىق. ئۇ پرىنسىپال كېلىشىم بولغانلىقى ئۈچۈن، ئىككى تەرەپ سۆھبەت ئامدىلا ئاياغلىشىشىغا ھۆججەتنىڭ مەزمۇنىنى قانداق چۈشەندۈرۈش جەھەتتە زىددىيەت كۆرۈلدى.

3. شەرققە كېڭىيىشكە قارشى تۇرۇش شەرتى ئاستىدا، روسىيە ئۆز مەنپەئەتىگە زىيان يەتكۈزۈش ئېھتىمالى بولغان ئىشقا يول قويماسلىقى مۇمكىن، لېكىن ئامېرىكا: روسىيىنىڭ قارشى تۇرۇش- تۇرماسلىقىدىن قەتئىينەزەر، شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ كېڭىيىش پىلانىنى ھامان يولغا قويىدىغانلىقىنى كۆپ قېتىم ئېنىق بىلدۈردى. شۇڭا، شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتى بىلەن روسىيە ئوتتۇرىسىدا شەرققە كېڭىيىش پىلانىنى يولغا قويۇش جەريانىدا يەنە يېڭى ماجرا يۈز بېرىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىبېياڭ كوچىسى 1 - نومۇر. تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200. ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 7 يۈەن 50 پۇڭ، پارچە باھاسى: 25 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报

(بۇ سان ئالتە بەت)

维吾尔文

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65—0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى(ۋەكالەت نومۇرى: 1—57)

1997 - يىل
ماي
28
چارشەنبە

ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋارايى:
كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق، بەزىدە بۇلۇتلۇق بولىدۇ، تېمپېراتۇرا 20°C - 32°C بولىدۇ، ئۇچۇق يىل شامال چىقىدۇ.

مۇھىم خەۋەرلەر

ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش سىستېمىسى ئاپتونوم رايون بويىچە تېلېفون يىغىنى چاقىردى

جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىشتەك ئېسىل ئەنئەنىنى جارى قىلدۇرۇپ، بەتخەجلىك، ئىسراپچىلىق قىلمىشلىرىنى قەتئىي توسايلى

يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى خۇجايەن سۆز قىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز خې شىخۇڭ خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش سىستېمىسى 5-ئاينىڭ 27-كۈنى ئاپتونوم رايون بويىچە تېلېفون يىغىنى چاقىرىپ، ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، ھۆكۈمەتلەر ۋە ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش ئورگانلىرىنى يولداش جياڭ زېمىننىڭ مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 8-قېتىملىق ئومۇمىي يىغىنىدا قىلغان مۇھىم سۆزىنىڭ روھىنى چوڭقۇر ئۆگىنىپ، ئىزچىللاشتۇرۇپ، جاپا-مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش، تىرىشچان - ئىقتىساتچىل بولۇش ئىستىلىنى زور كۈچ بىلەن جارى قىلدۇرۇشتىن ئىبارەت مۇھىم نۇقتىنى چىڭ تۇتۇپ، مەركەزنىڭ ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئىقتىسادچىل بولۇش، بەتخەجلىك، ئىسراپچىلىق قىلمىشلىرىنى توساش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىلىرىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بۇ يىللىقى چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشى ۋە پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى خىزمەتلىرىنىڭ كەڭ قانات يايدۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە سەپەرۋەر قىلدى.

يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى خۇجايەن سۆز قىلىپ مۇنداق دېدى: ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى مەركەزنىڭ بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن، شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان تۈزۈپ چىققان ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر ئاساسىدا جاپا-مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى زور كۈچ بىلەن جارى قىلدۇرۇپ، بەتخەجلىك، ئىسراپچىلىق قىلمىشلىرىنى قەتئىي توساش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىلەرنى تەكىتلىدى ۋە تۈزۈپ چىقتى: 1. ئىشخانا بىنالىرىنى سېلىش ۋە بېزەش قاتتىق چەكلىنىدۇ. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ھازىرقى ئىشخانا بىنالىرى بەلگىلەنگەن قۇرۇلۇش كۆلىمى ئۆلچىمىگە يەتكەن بولسا، كېڭەيتىپ سېلىشقا يەنە سېلىشقا ياكى ئىشخانا بىناسى سېتىۋېلىشقا رۇخسەت قىلىنمايدۇ. نامرات رايونلاردىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئىشخانا بىناسى سېلىشقا ۋە سېتىۋېلىشقا بىردەك رۇخسەت قىلىنمايدۇ. 2. ھەر خىل يىغىنلار قاتتىق تىزگىنلىنىدۇ، يىغىنلارنى تەكشۈرۈش-تەستىقلاش تۈزۈمى ساغلاملاشتۇرۇلىدۇ، بەستىق بويىچە ئېچىلغان يىغىنلارنىڭ كۆلىمى، يىغىن مۇددىتى ۋە قاتنىشىدىغان ئادەم سانى

ئاپتونوم رايونىمىزدا «لىي فېڭدىن ئايرىلغان كۈنلەردە» ناملىق فىلىمنى قويۇش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز پولات غەنىزات خەۋەر قىلىدۇ: دۆلىتىمىزدە ئىشلەنگەن «لېي فېڭدىن ئايرىلغان كۈنلەردە» ناملىق ھېكايە فىلىمنى ئاپتونوم رايونىمىزدا قويۇش مۇراسىمى 5 - ئاينىڭ 26 - كۈنى «خەلق» سارىيىدا داغدۇغىلىق ئۆتكۈزۈلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، مۇئاۋىن شۇجىسى جۇشيەنتاۋ مۇراسىمنىڭ ئالدىدا چياۋ ئەنشەن بىلەن ئۇنىڭ ئايالى جاڭ شۈچىڭ، رېژىسسور لېي شيەنخې، تونۇشتۇردى. «لېي فېڭ روھىنى تەشۋىق قىلغۇچى» نىڭ چاقىرىقى نەق مەيداندىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ قىزغىن ئالقىشىغا ئېرىشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى غوجىخان ھاكىموۋ، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى يۈسۈپ ئەيسا ھەم ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرىمۇ مۇراسىمغا قاتناشتى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى لى كاڭنىڭ سۆز

ئەنشەن ۋە فىلىم ئىشلەش گۇرۇپپىسىدىكى خادىملار «1 - ماي» كىنوخانىسى، «تىنچلىق» كىنوخانىسىغا بېرىپ تاماشىبىنلار بىلەن يۈز كۆرۈشتى. چۈشتىن بۇرۇن چياۋئەنشەن ۋە فىلىم ئىشلەش گۇرۇپپىسىدىكى خادىملار ئاپتونوم رايونلۇق كىنو شىركىتى قورۇسىدىكى لېي فېڭ ھەيكىلى ئالدىغا گۈل قويدى. ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى مەملىكەتلىك «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشكەنلەر ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك ئەمۇنىچىلىرى بىلەن لېي فېڭ روھىنى جارى قىلدۇرۇش توغرىسىدا سۆھبەت يىغىنى

ئاپتونوم رايونىمىزدا ئەتىيازلىق تېرىلغۇ ئاخىرلاشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز مۇھەممەت نىياز خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونىمىزدا مۇشۇ ئاينىڭ 20-كۈنىگىچە ئەتىيازلىق تېرىلغۇ ئاساسەن ئاخىرلاشتى.

بۇ يىل ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر بۇلتۇرقى تەجرىبە-ساۋاقلارنى يەكۈنلەپ، رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، ئەتىيازلىق تېرىلغۇ تەييارلىقىنى بالدۇر ئەمەلىيلەشتۈرگەنلىكى ئۈچۈن، 5-ئاينىڭ 20-كۈنىگىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 38 مىليون 350 مىڭ مودىن كۆپرەك يەرگە زىرائەت تېرىلدى. بۇ بۇلتۇرقى ئوخشاش مەزگىلدىكىدىن 2 مىليون 57 مىڭ 500 مو كۆپ. بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىق كۆلىمى 19 مىليون 649 مىڭ 900 مو بولۇپ، بۇلتۇرقى ئوخشاش مەزگىلدىكىدىن 715 مىڭ 400 مو؛ كېۋەز 12 مىليون 977 مىڭ 400 مو بولۇپ، بۇلتۇرقىدىن 1 مىليون 146 مىڭ 400 مو؛ قىزىلچا 1 مىليون 432 مىڭ مو بولۇپ، بۇلتۇرقىدىن 82 مىڭ مو ئاشتى.

خەلچەم ئىسلام ھەر مىللەت ئۆسمۈر - بالىلاردىن ھال سورىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز جاڭ يۈ خەۋەر قىلىدۇ: «1 - ئىيۇن» خەلقئارا بالىلار بايرىمى يېتىپ كېلىش ئالدىدا، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ رەئىسى خەلچەم ئىسلام، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى پاشا ئىشان قاتارلىق رەھبەرلەر ھەم ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى 5 - ئاينىڭ 26 - كۈنى چۈشتىن ئىلگىرى ئۈرۈمچى شەھەرلىك بالىلار پاراۋانلىق ئورنى، ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار - ئۆسمۈرلەرنى باشقۇرۇش- تەربىيىلەش ئورنى، شىنجاڭ «يۈسەي» پاراۋانلىق ئورنى، ئاپتونوم رايونلۇق گاس - كاچا بالىلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش مەركىزى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاياللار بىرلەشمىسى بالىلار باغچىسىدىكى ھەر مىللەت يېتىم - يېسىر، مېيىپ بالىلار ۋە ئۆسمۈرلەرنى يوقلىدى.

خەلچەم ئىسلام بارغانلا يېرىدە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار- بالىلار خىزمىتى كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار بىرلەشمىسى قاتارلىق ئورۇنلارغا ۋەكالىتەن جاپالىق خىزمەت ئىشلەۋاتقان بالىلار تەربىيىچىلىرىدىن سەممىي ھال سورىدى، ھەر مىللەت كىچىك دوستلارنى بايرام مۇناسىۋىتى بىلەن تەبرىكلىدى.

ئىنسانىي پەزىلەتنىڭ ياخشى ئۈلگىسى

— «ئاپىرىن ساڭا، بەي بوۋا...» دېگەن ماقالىنى ئوقۇغاندىن كېيىن

زاھىر ساۋدانوۋ

مەن مېھرىئاي ياقۇپنىڭ «شىنجاڭ گېزىتى»نىڭ 1997- يىللىق 22- ماي سانىدا ئېلان قىلىنغان «ئاپىرىن ساڭا، بەي بوۋا...» ناملىق ماقالىسى ۋە تەھرىر ئىلاۋىسىنى ئەڭ خۇشاللىق ھېسسىياتىم بىلەن ئىككى قېتىم ئوقۇپ چىقتىم ۋە ئۇنىڭدىن زور تەسىراتقا ئىگە بولدۇم. بۇ ماقالىنىڭ تىلى جانلىق، قۇرۇلمىسى پۇختا، تەسۋىرلىرى جايىدا يېزىلغان بولۇپ، كىشىنىڭ قەلبىنى لەرزىگە سالىدۇ.

يولداش بەي جيەنبونىڭ ئۆزى مانجۇ تۇرۇغلۇق باشقا مىللەتلەرنىڭ تەقدىرىگە كۆڭۈل بۆلگەنلىكىدىن ئىبارەت ئالىيجاناب پەزىلىتى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ قالدى. بۇ خىل ئەھۋاللارنى تونۇپ يەتكەن بەي جيەنبو ئۆزىنىڭ قېرىنداشلىق مېھىر - مۇھەببىتى بىلەن جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 20 نەپەر يېتىم بالىغا ئاتىدارچىلىق قىلىپ، ھالال ئەمگىكى بەدىلىگە يىغقان 90 مىڭ يۈەن پۇلنى سەرپ قىلىپ قۇرغان «شىنجاڭ بالىلارنى تەربىيىلەش پاراۋانلىق ئورنى»دا بۇ بالىلارنى بېقىپ تەربىيىلەشتەك جاپالىق ھەم شەرەپلىك ئىشنى قىلغان. ئۇنىڭ بۇ ئىشى شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى ۋە ھەرقايسى ئورۇنلارنىڭ قىزغىن قوللىشىغا ئېرىشىپ، كەلمەكتە ھەم بۇنىڭدىن كېيىنمۇ ئېرىشكۈسى!

بۈگۈندىن كېيىنمۇ ئۆرنەكلىكتۇر!

يولداش بەي جيېنبونىڭ بۇ ئالىيجاناب ئىش ئىزلىرىنى پۈتۈن جەمئىيەتكە تونۇشتۇرۇپ، تەشۋىق قىلىش زور ئەھمىيەتكە ئىگە. مەن ئۆز ئەجرى بىلەن ئالدىن بېيىغان ۋەتەنپەرۋەر زاتلارنىڭ بەي جيېنبونىڭ ئىنسانىي ئالىيجاناب خىسلەتتىن ئىلھام ئېلىپ، جەمئىيەت ئۈچۈن كۆپلەپ ياخشى ئىش قىلىپ بېرىشىنى ئۈمىد قىلىمەن. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، يولداش مېھرىبانلىق يالقۇنىنىڭ مۇشۇنىڭغا ئوخشاش كىشىلەر قەلبىنى لەرزىگە سالىدىغان نادىر ئەسەرلىرىنى كۆپلەپ يېزىشقا تىلەكداشلىق بىلدۈرىمەن.

رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ھەمنەپەس، تەقدىرداش، قەلبداش ئىكەنلىكىدەك ھەقىقەتنى تولۇق ئىسپاتلاپ بەردى. يولداش بەي جيېنبو ئىنسانىي پەزىلەتنىڭ ياخشى ئۈلگىسىدۇر.

ماقالىدە ئېيتىلغىنىدەك، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى دېڭىز بويىدىكى قېرىنداش ئۆلكە، رايونلاردىن خېلىلا ئارقىدا. ئۇنىڭ ئۈستىگە يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئاپتونوم رايونىمىزدىكى چەت - ياقا، نامرات جايلاردا كەينى - كەينىدىن تۈرلۈك تەبىئىي ئاپەتلەر يۈز بېرىپ، كىشىلەرنىڭ ھاياتى ۋە تۇرمۇشىغا ئېغىر زىيان يەتكۈزدى. بىر قىسىم نارەسىدىلەر يېتىم

يىغىن مۇددىتى ۋە قاتنىشىدىغان ئادەم سانى قاتتىق تىزگىنلىنىدۇ، ئاخبارات ئورۇنلىرى ئەمەلىيەتچىل بولۇش روھىغا ئەمەل قىلىپ، ئادەتتىكى يىغىنلارنى خەۋەر قىلىشنى ئازايتىش لازىم. 3. تەبرىكلەش پائالىيەتلىرى قاتتىق تىزگىنلىنىدۇ. 4. ھۆكۈمەت پۇلىغا بولۇشىغا يېيىش - ئىچىش، ئىسراپ قىلىش قاتتىق چەكلىنىدۇ. 5. ھۆكۈمەت پۇلىغا ئۆيىگە تېلېفون ئورنىتىش ياكى كۆچمە تېلېفون سېتىۋېلىش قاتتىق تىزگىنلىنىدۇ. 6. ھەر خىل تەكشۈرۈش پائالىيەتلىرى قاتتىق تىزگىنلىنىدۇ، شەكىلۋازلىققا يانتىدىغان باھالاش- سېلىشتۇرۇش ۋە ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش پائالىيەتلىرى چەكلىنىدۇ. مەركەزنىڭ تەستىقى ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ تەستىقى بىلەن ئۆتكۈزۈلىدىغان سېلىشتۇرۇپ

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

مۇراسىمنىڭ ئالدىدا چياۋ ئەنشەن بىلەن ئۇنىڭ ئايالى جاڭ شۇچىڭ، رېژىسسور لىي شيەنخې، فىلىم ئىشلىگۈچى ۋاڭ جىبىڭ ۋە فىلىمدە باش رول ئالغان ئارتىس سۇڭ چۈنلى، ۋۇجۇن قاتارلىق فىلىم ئىشلەش گۇرۇپپىسىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى.

مۇراسىمدا چياۋ ئەنشەن لىي فېڭ ھايات چاغدا ئۇنىڭ بىلەن بىرگە كۈرەش قىلغان ئىش ئىزلىرىنى ئەسلەپ ئۆتتى ۋە يولداش لىي فېڭنىڭ ئاددىي - ساددا ھاياتىدىكى ئىش - پائالىيەتلىرىنى

مۇراسىمغا قاتناشتى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى لى كائىنىڭ سۆز قىلدى. مۇراسىم ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، چياۋ ئەنشەن ... تەمۇتنچىلىرى بىلەن لىي فېڭ روھىنى جارى قىلدۇرۇش توغرىسىدا سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى.

* * *

«لىي فېڭدىن ئايرىلغان كۈنلەردە» ناملىق فىلىمنى ئىشلەش گۇرۇپپىسىدىكىلەر ئۈرۈمچىگە كەلگەندىن كېيىن، فىلىمدىكى باش قەھرىماننىڭ ھايات پروتوتىپى، لىي فېڭنىڭ سەپدىشى چياۋ ئەنشەن ئاخبارات ئورۇنلىرىنىڭ زىيارەت ئوبيېكتى بولۇپ قالدى.

ئۆز مۇخبىرىمىز غەيرەت مەمتىمىن فوتوسى

ئەتە بىزنىڭ قانچىلىك يېشىللىقىمىز بولار؟

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم سىياسىي تەتقىقات ئىشخانىسىدىن ماۋشىمىن، شىنخۇا ئاگېنتلىقى مۇخبىرى ۋۇسەيشا

جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ئورمانچىلىقىنى ئىككى ئاي تەكشۈرۈش - تەتقىق قىلىش داۋامىدا مۇنداق بىر مەسىلە ئۈستىدە ئويلاندۇق: كىشىلەر ئورمانچىلىقنىڭ ئۈلتىپاتىدىن بەھرىمەن بولغاندا، ئۇنىڭغا جاۋابەن ئېتىبارسىز قارىماي، بەلكى ئۇنى ئاكتىپ «باقالىدۇقمۇ - يوق؟» شىنجاڭنىڭ يېڭى تەرەققىياتىدا ئورمانچىلىق قانچە يىللاردىن بۇيان قولغا كەلگەن غايەت زور مۇۋەپپەقىيەتلەرگە ۋارىسلىق قىلىپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ستراتېگىيىسى ئۈچۈن خىزمەت قىلىش بىلەن بىرگە، يەنە شانلىق نەتىجە يارىتالارمۇ؟ كەلگۈسىدە بىزنىڭ قانچىلىك يېشىللىقىمىز بولار؟

چۆل ئېچىش - گۈللەندۈرۈشنىڭ تۈسى ھەر قانچە يالتىراپ كۆزنى چاقنىتىسمۇ، ئۇنىڭ ئاساسى يەنىلا يېشىللىق بولۇشى كېرەك

يېڭى ئەسىرنىڭ قوڭغۇرىقى چېلىنىش ئالدىدا، جۇڭگونىڭ كەلگۈسى ئىقتىسادىي ئىزباسار رايونى بولغان شىنجاڭنى چۆل ئېچىش - گۈللەندۈرۈشنىڭ يېڭى مارشى باشلىنىپ، 1 مىليون 660 مىڭ كۋادرات كىلومېتىر كېلىدىغان كەڭ زېمىندا قىزغىن دولقۇن كۆتۈرۈلدى. نېفىت بازىسى قۇرۇلۇشى ئەۋجىگە چىقتى، تۇرپان - ئۈرۈمچى يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيولى ۋە جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ كورلا - قەشقەر بۆلىكىنىڭ قۇرۇلۇشى جىددىي ئىشلىنىۋاتىدۇ. چوڭ تىپتىكى سۇ قۇرۇلۇشلىرى كەينى- كەينىدىن بىر - بىرلەپ ياسىلىۋاتىدۇ. بولۇپمۇ ئاشۇ يەر، سۇنى ئېچىش تەرەققىياتىنىڭ جەلپكارلىقى ھەم نەتىجىسى زور تۈركۈمدىكى ئاچقۇچىلارنى جەلپ قىلدى. ئەمما چوڭ ئېچىش - گۈللەندۈرۈشنىڭ كۆزلەرنى چاقنىتىدىغان رەڭگارەڭ تۈسى بولسىمۇ ئۇنىڭ ئاساسىي رېڭى يېشىللىق بولۇشى لازىم.

ھەر بىر شىنجاڭلىق بۇنىڭ ئېغىرلىق سالمىقىنى دەڭسەپ كۆرگەن. دۆلىتىمىز زېمىنىنىڭ ئالتىدىن بىر قىسمىنىڭ مەڭگۈ مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشى ۋە ئۇنىڭدا جۇشقۇن ھاياتلىققا ئىگە يېشىللىقنىڭ كېڭىيىشى، شىنجاڭنىڭ كەلگۈسىدىكى ئۈمىدى بولۇپلا قالماستىن، بەلكى دۆلەتنىڭمۇ زور ئارزۇسى.

ھازىرقىنى كۆرۈش ئۈچۈن ئۆتكەنكىنى ئىبرەت ئېلىش كېرەك. ھازىرقى ۋە قەدىمكى، جۇڭگو ۋە چەت ئەللەرنىڭ نۇرغۇنلىغان زور كۆلەملىك ئېچىش- گۈللەندۈرۈش قۇرۇلۇشلىرىغا نەزەر سالساق، تەبىئىي بايلىق ۋە مۇھىت بايلىقىنى رەھىمسىز ھالدا بۇزۇش بىلەن ئۇنىڭدىن بەھرىمەن بولۇش ھەمراھ بولۇپ كەلگەن. 1650 - يىللىرى، گېرمانىيىدە سانائەت ئىنقىلابى بولۇپ، نۇرغۇن مىقداردىكى ياغاچ ماتېرىياللىرى ئۆي سېلىش، پاراخوت ياساش، مېتال تاۋلاش، ئىسسىنىش ئىشلىرىغا ئىشلىتىلىپ، 100 يىلغا يەتمىگەن ۋاقىت ئىچىدە گېرمانىيىنىڭ ئورمانلىرى يوقىلىپ كېتىش گىردابىغا بېرىپ قالغان، بۇنىڭ بىلەن دۆلەتنىڭ ئىشلىرى، خەلقنىڭ تۇرمۇشى قىيىن ئەھۋالغا چۈشۈپ قالغان. 50- يىللارنىڭ بېشىدا سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى قومۇقنى تىزگىنلەش ئۈچۈن «ئەسىر قۇرۇلۇشى» دەپ ئاتالغان قاراقۇم قانىلىنى قېزىپ، ئارال دېڭىزى ۋادىسىدىن 6 مىليون 200 مىڭ گېكتار يەر ئاچقان. 40 يىلدىن كېيىنكى بۈگۈنكى كۈندە، بۇ ۋادا چوڭ شورلۇققا ئايلىنىپ، مەھسۇلات جىددىي تۆۋەنلەپ، سۇ سۈپىتى ناچارلىشىپ، نۇرغۇنلىغان كېسەللىكلەرگە سەۋەبچى بولدى.

ئېنگېلس «تەبىئەت ئۈستىدىن قىلغان غەلىبىمىزگە ھەددىدىن ئارتۇق مەھلىيا بولۇپ كەتمەسلىكىمىز كېرەك. ھەر بىر قېتىمقى مۇشۇنداق غەلىبىمىز ئۈچۈن، تەبىئەت بىزدىن ئۆچىنى ئالىدۇ» دېگەنىدى.

شىنجاڭنى ئېچىش تارىخىدا بىز مۇشۇنداق ساۋاقلارنى ئالدۇق. 50 - يىللاردىكى پولات - تۆمۈر تاۋلاش، 60 - يىللاردىكى قارىسىغىلا بوز يەر ئېچىشنىڭ ئۈستىگە مەدەنىيەت ئىنقىلابىدىكى قالايمىقان كېسىش، بۇزۇش قوشۇلۇپ، تاغلىق رايونلاردىكى ئورمانلار، تۈزلەڭلىكلەردىكى بىنا قىلىنغان ئورمانلار، ھەر خىل چۆل ئورمانلىرى مىسلىسىز ئېغىر زەخمەتكە ئۇچرىدى. 80 - يىللارنىڭ دەسلەپكى مەزگىللىرىگە كەلگەندە تاغلاردىكى ئورمانلىق يەر كۆلىمى ئازىيىپ، ئورمان سۈپىتى تۆۋەنلەپ كەتتى. تارىم ئويمانلىقىدىكى توغراقلار 50 - يىللاردىكىگە قارىغاندا 3 مىليون 600 مىڭ مو، يەنى 46% ئازلاپ كەتتى. جەنۇبىي ھەم شىمالىي شىنجاڭدىكى چۆللەردىكى چاتقاللار ئايرىم - ئايرىم ھالدا 30% ۋە 50% ئازايدى.

پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن، شىنجاڭنىڭ ئورمانچىلىقىمۇ يېڭى گۈللىنىش يولىغا مېڭىپ، داۋاملىق تېز سۈرئەتتە پۇختا قەدەملەر بىلەن تەرەققىي قىلىدىغان يېڭى دەۋرگە قەدەم قويدى. ئورمىنى بار يەر كۆلىمى 11 مىليون مو كۆپەيدى. ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 80 - يىللارنىڭ بېشىدىكى 1.03% تىن 1.68% كە ئۆرلىدى. ئېتىز - ئېرىقلارنى ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇش ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، بوستانلىقنىڭ مۇھاپىزەت توسۇقى ئاساسەن شەكىللەندى. تاغلىق رايونلارغا يېڭىلاپ ئورمان بىنا قىلىشتا ئاساسىي جەھەتتىن تارىخىي قەرزلەر تۆلەپ بولۇندى. چۆللۈك يېپىنچا ئۆسۈملۈكلىرى ئۈنۈملۈك قوغدالدى.

شۇنداقتىمۇ تەكشۈرۈش جەريانىدا كۆرگەن، ئاڭلىغانلىرىمىز بىزنى تارىختا مىسلى كۆرۈلمىگەن چوڭ ئېچىش قۇرۇلۇشىدا مۇھىتنى قۇربان قىلىپ قويارمىزمۇ؟ ئورمانچىلىقنى قۇربان قىلىشتەك بەدەلنى تۆلەپ قالارمىزمۇ؟ دېگەن ئەندىشىلەرگە سالدى.

ۋىلايەتنىڭ شۇجىسى بىلەن ئادەتتىكى دېھقاننىڭ تونۇشىنى كىشىلەر چۈشىنىشكە ئەرزىمەمدۇ؟

نىيە ناھىيىسىنىڭ نىيە يېزىسىدىكى 70 نەچچە ياشلىق ئۇيغۇر دېھقان ئابدۇراخمان غازى بىزگە ئۆمرىدە قۇم دەستىدىن ئۈچ قېتىم ئۆي كۆچكەنلىكىنى، بىر قېتىم ئۆيىنى قۇم ئۆگزىنىچە كۆمۈۋەتكەندە، كالىلار ئۆيىنىڭ ئۆگزىسىگە چىقىۋالغانلىقىنى سۆزلەپ بەردى. ھازىر بوۋاي ئۆيىنىڭ ئالدى - كەينىگە جىگدە، تېرەك تىككەن، بوۋاي: ھويلا، باغلىرىمىزنى ياخشى ساقلاپ قالالمىساق، كۈنلەرنىڭ بىرىدە ئەۋلادلىرىمىز چېكىنىدىغان يەر تاپالمايدۇ، دېدى.

ئىككى كۈندىن كېيىن، ج ك پ خوتەن ۋىلايەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى ياڭ جاۋجىنىڭ ئالدىدىمۇ بىزدە شۇنىڭغا ئوخشاش ئەندىشە تۇغۇلدى. ئۇ مۇنداق دەيدۇ: «خوتەن ۋىلايىتىدە 170 پارچىدىن كۆپرەك بوستانلىق كوئېنلۇن تېغىنىڭ ئېتىكىگە تاقىشىپ، چېكىنىدىغان يەر يوق بولۇپ قالدى.» بۇلارنىڭ بىرى ئېلىپنىڭ سۇنۇقىنى بىلمەيدىغان پىشقەدەم دېھقان، يەنە بىرى ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ۋىلايەتلىك پارتكوم شۇجىسى بولسىمۇ، مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشنىڭ ئېغىر بېسىمى ئاستىدا، ئۇلاردا ئورمانچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ زۆرۈرىيىتى توغرىسىدا ئورتاق تونۇش ھاسىل بولغان. ئون نەچچە يىلدىن بۇيان خوتەن ۋىلايىتىنىڭ ئورمانچىلىقنى چىڭ تۇتۇش ئىرادىسى قەتئىي تەۋرەنمەي كەلدى. شۇڭا ئورمانچىلىق خىزمىتىدە ئۇلار ئىزچىل ھالدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئالدىدا مېڭىپ كەلدى. ھازىر پۈتۈن ۋىلايەت بويىچە ئېتىز - ئېرىقلارنىڭ ئورمان بىلەن تورلىشىش نىسبىتى 99% كە يېتىپ، سەككىز ناھىيە، شەھەردىن يەتتىسى تۈزلەڭلىكلەرنى كۆكەرتىش ئۆلچىمىگە يەتتى.

كىشىلەر ئورمانچىلىقنىڭ مۇھاپىزىتىدە دېھقانچىلىق ھەم چارۋىچىلىقتىن مول ھوسۇل ئېلىشنىڭ تەمىنى تېتىغاندا، كىشىلەر چوڭ ئېچىشنىڭ قاينىمىغا چۆككەندە، ھەر دائىم ئورمانچىلىق ئاتا قىلغان بەختنى ئويلامدىغاندۇ؟ روشەنكى، بەزىلەر ئۇنى ئۇنتۇپ كەتتى. بازار ئىگىلىكى دولقۇنىنىڭ زەربىسىدە بىر قىسىم كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ ئورمانچىلىققا بولغان تونۇشى تۆۋەنلەپ كەتتى، ئورمانچىلىقنىڭ ئورنىمۇ شۇنىڭغا ئەگىشىپ تەۋرىنىپ قېلىشقا باشلىدى. مۇشۇنداق بىر ئالاھىدە مۇھىتتا تۇرۇۋاتقان شىنجاڭ ئورمانچىلىقى ئالدىدا ئىچكىرى ئۆلكىلەرگە نىسبەتەن تېخىمۇ كۆپ قىيىنچىلىق ۋە جاپا بار.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

پاختەكلىدە «ئالتۇن خەت» جۇلاسى

ئابدۇللا ئابدۇرېشىت (ئۆز مۇخبىرىمىز)

بېيىش يولى (13)

مۇقەددىمە

قەشقەر كونىشەھەر ناھىيىسىدە پاختەكلى دەپ ئاتىلىدىغان داڭلىق بىر يېزا بار. بۇ يۇرتنىڭ خەلقى تولىمۇ بەختلىك ۋە ئامەتلىك. بۇ يۇرتتىكى خەلققە ئۇلۇغ داھىي ماۋزېدۇڭ زور مەدەت بېغىشلاپ، مۇبارەك قولى بىلەن خەت يازغان. باش شۇجى جياڭ زېمىن بۇ يۇرتتىكى خەلقنى يوقلاپ، ئۇلارنىڭ تېخىمۇ ئالغا بېسىشىنى ئۈمىد قىلغان، يەنە ئالاھىدە خەت يازغان، ئاشۇ ئىككى پارچە «ئالتۇن خەت» نىڭ نۇرى پاختەكلىدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ دىلىنى يورۇتتى، ئۇلارنى سوتسىيالىستىك زامانىۋى ھايات پەللىسىگە يۈرۈش قىلىشقا ئۈندىدى.

پاختەكلىدە زىيارەتتە بولغان چېغىمدا، يېزا كادىرلىرى ۋە دېھقانلار ماڭا بۇ يەردىكى ئۆزگىرىش، يېڭىلىقلارنى زوق - شوق بىلەن سۆزلەپ بەردى ۋە يۈرەك قەلبىنى ئىزھار قىلىشتى، ئۇلارنىڭ مۇھەببەتلىك سۆزلىرى مېنى تېخىمۇ سۆيۈندۈردى. مەن جۈرئەت كەمىرىمنى چىگىتىپ، تۆۋەندىكى قۇرلارنى تەۋەللۇت قىلىشقا قەلەم چاپتۇردۇم...

دىل قەسرىدە پارلىدى قۇياش

پاختەكلى خەلقى ئۆتمۈشتە ئازاب - ئوقۇبەتلىك تۇرمۇش كۆپ كۆرگەنىدى. يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن، پاختەكلى شادلىققا چۆمدى، خەلقىنىڭ دىلى يايرىدى، تەلۋىچۇك، قىزىل دەريالىرى شادلىق سىمفونىيىسىگە تەڭكەش قىلىپ دولقۇنلاپ قىرغاقلارغا ئۇرۇلدى... دېھقانلار يەر ئىسلاھاتىدا يەرگە، سۇغا ئىگە بولدى. دېھقانلار بۇ خۇشاللىقنى بايان قىلىپ، رەئىس ماۋزېدۇڭغا خەت يېزىشنى ئويلىدى. بۇ ئارزۇ ئاخىرى ئەمەلگە ئاشتى. 1952 - يىلى 3 - ئايدا سەمەن رايونى پاختەكلى يېزىسىدا يەر ئىسلاھات خىزمىتىنى سىناق قىلىپ ئىشلەشكە كەلگەن سەيپىدىن ئەزىزى، مەرھۇم تالانتلىق شائىر تېيىپجان ئېلىيېۋ دېھقانلارنىڭ يۈرەك ساداسىنى شېئىرىي داستان شەكلىدە قەغەزگە پۈتۈپ چىقتى، ئاياغ پاختەكلىنىڭ يەتتە مو كەلگۈدەك بەدىلكىدە چوڭ يىغىن سەھنىسى ياساپ، ماۋجۇشىغا يېزىلغان خەتنى ئوقۇپ ماقۇللىدى.

رەئىس ماۋزېدۇڭ سەيپىدىن ئەزىزى ئۆز قولى بىلەن تەكلىۋىدىن بۇ خەتنى قولىغا ئېلىپ، قايتا - قايتا ئوقۇغاندىن كېيىن، مەمنۇنلۇق

ئۆيلەر سىلىندى، مەھەللىلەردە ئېلېكتر چىراغلىرى چاقنىدى... مانا بۇ سائادەتلىك كۈنلەرگە ئېرىشكەن پاختەكلى خەلقىنىڭ خۇشاللىقىغا يەنە بىر خۇشاللىق قوشۇلدى، 1990 - يىلى 8 - ئاينىڭ 25 - كۈنى باش شۇجى جياڭ زېمىن قەشقەرگە خىزمەتلەرنى كۆزدىن كۆچۈرۈشكە كەلگەندە، پاختەكلى يېزىسىغا ئالايىتەن چىقىپ، ئەينى چاغدا ماۋزېدۇڭغا خەت يازغان پېشقەدەم دېھقانلار، ئىسلاھات داۋامىدا روناق تاپقان دېھقان ئائىلىلىرىنى زىيارەت قىلىپ، سەممىي سۆھبەتلىشىپ، يۇرت - ماكانىنى تېخىمۇ گۈزەل، باي، ئاۋات قىلىش توغرىسىدا مۇھىم يولیورۇق بەردى، باش شۇجى جياڭ زېمىننىڭ پاختەكلى خەلقىدىن كۈتكەن بۇ ئۈمىدىنى ئاڭلاپ، مول نەتىجىلەر بىلەن جاۋاب قايتۇرۇش يېزىدىكى كىچىك - چوڭ، ھەممە ئادەمنىڭ قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدى...

قىزىدى جەڭ - چېلىش بەيگىسى بۇندا

ئانا زېمىن تەر ئاققۇزۇپ، كۈچەپ ئىشلىگەنلەرگە تېگىشلىك نېسىۋىسىنى ئاتا قىلىپ كەلدى، پاختەكلى دېھقانلىرىمۇ بۈگۈنكى گۈلدەك ھاياتنى ئانا زېمىن باغرىدىن تاپتى. ئەمما ئۇلار بۇنداق ئامەتكە ئېرىشىشتە ئاجايىپ زور شىجائەت، غەيرەت بىلەن كۈچىنىپ ئىشلەپ نۇرغۇن بەدەل تۆلىدى، 1952 - يىلى پاختەكلى يېزىسىدا 1400 ئائىلە، 4782 نوپۇس، 26 مىڭ 100 مو تېرىلغۇ يەر بار ئىدى، يېزا بويىچە ئاشلىق ئومۇمىي ھوسۇلى 1 مىليون 726 مىڭ كىلوگرام، ئومۇمىي كىرىم 517 مىڭ 824 يۈەن، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ساپ كىرىم 25 يۈەن بولغانىدى، 1980 - يىلى ئاشلىق ئومۇمىي ھوسۇلى 3 مىليون 488 مىڭ 614 كىلوگرامغا، ئومۇمىي كىرىم 1 مىليون 191 مىڭ 291 يۈەنگە يېتىپ، ئومۇمىي كىرىم كىشى بېشىغا 122 يۈەندىن، ساپ كىرىم 509 مىڭ 306 يۈەنگە يېتىپ، كىشى بېشىغا 53.47 يۈەندىن توغرا كەلدى.

ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلىۋاتقان پايدىلىق پۇرسەتتە جەڭ - چېلىشنىڭ مۇشكۈل، ئەمما نۇرلۇق يولىغا يېڭى ئىرادە، روھ بىلەن تۇلپار سېلىنمىسا، پاختەكلىدە زور ئۆزگىرىش ھاسىل قىلغىلى بولمايتتى، ئەقەللىسى رەئىس ماۋزېدۇڭ، باش شۇجى جياڭ زېمىن، زۇڭلى لى پېڭ

سېلىشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۆتكىلى مەھكەم ئىگىلەنگەنلىكتىن، شالىنىڭ مو بېشى ھوسۇلى 583 كىلوگرامغا يېتىپ، 1978 - يىلدىكىدىن 426 كىلوگرام ئاشتى، بۇ يېزىنىڭ 3 - كەنتىدىكى داۋۇت ھەسەن «ا - 78» سورتلۇق شالنى تېرىپ، بىرلىك ھوسۇلنى 1000 كىلوگرامغا يەتكۈزۈپ، ئىلمىي تېرىقچىلىق قىلىشنىڭ تەمىنى تېتىدى.

بۇ يېزا يەنە قەشقەر شەھىرىگە يېقىن بولۇشتەك ئەۋزەل شارائىتىدىن پايدىلىنىپ، دېھقانلارنى قوشۇمچە كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىشقا پائال يېتەكلىدى، ئۇلار قىزىل دەرياسى كۆۋرۈكى بويىغا 747 كۋادرات مېتىر كۆلەمدىكى 83 ئېغىز يىمەك - ئىچمەك دۇكىنى سېلىپ، قوغۇن - تاۋۇز بازىرى قۇرۇپ، ئارتۇق ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ بازار ئىگىلىكىگە يۈزلىنىش ئاكتىپلىقىغا ئىلھام بەردى. بۇ يېزىنىڭ 1 - كەنتىدىكى دېھقانلارنىڭ % 80 ى يىمەك - ئىچمەك مۇلازىملىقى ۋە قاتناش - ترانسپورت كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىپ بېيىشقا يۈزلەندى، ھازىر بۇ كەنتتە ھەر خىل قوشۇمچە كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئائىلە 483 كە، يىلدا 10 مىڭ يۈەندىن يۇقىرى ساپ كىرىم قىلىدىغانلار 300 ئائىلىگە يەتتى، كەنتتىكى 55 پارتىيە ئەزاسىنىڭ 30 ى 10 مىڭ يۈەندىن يۇقىرى كىرىم قىلدى، بەزىلىرى كىرىمنى 30 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزۈپ باشقىلارغا ئۈلگە بولدى، بۇ كەنتتە شەخسلەر سېتىۋالغان تاكسى بەشكە، چوڭ يۈك ماشىنىسى بەشكە، «تىيانشان» ماركىلىق كىچىك كوزوپلۇق يۈك ماشىنىسى 16 گە، كىچىك تراكتور 39 غا يەتتى.

دېھقان كارخانىچى مۇھەممەت زۇنۇن ھاجى ئاياغ كىيىم تىكىش كارخانىسى قۇرۇپ، 50 تىن ئارتۇق كىشىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى. ئۇنىڭ يىللىق ساپ كىرىمى 100 مىڭ يۈەندىن ئېشىپ كەتتى، ئۇ ھەر يىلى دېھقانلارغا 10 توننىدىن ئارتۇق كۆمۈر، ناھىيىلىك يېتىم باللار ھۈنەر - سەنئەت

1 مىليون يۈەنگە يېقىن مەبلەغ سېلىپ، يېزىدىكى يەتتە كەنت، 42 مەھەللىگە ئېلېكتر سىمى تارتىپ بېرىپ، ئۆي - ئۆيلەردە ئېلېكتر چىراغلىرىنى چاقناتتى، توك يېزا قىياپىتىگە جانلىنىش ئېلىپ كەلدى. ھازىر دېھقان ئۆيلىرىدە ئۈنئالغۇ، رادىئو، كىيىم تىكىش ماشىنىسى، ۋېلسىپىت قاتارلىقلار بار بولدى، تېلېۋىزور 3000 دىن ئېشىپ كەتتى. 300 گە يېقىن دېھقان موتسىكلىت سېتىۋالدى، 30 دىن كۆپرەك ئائىلە سىن قويغۇ قاتارلىق ئالىي دەرىجىلىك ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرىنى سېتىۋېلىپ، تۇرمۇشىنى بېيىتتى.

دېھقانلار ماددىي تۇرمۇشى ياخشىلانغانسېرى مەنىۋى مەدەنىيەتكە ئىنتىلىدىغان بولدى، يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى دېھقانلارنىڭ مەنىۋى مەدەنىيىتىنى بېيىتىش ئۈچۈن يېزىدا مەدەنىيەت مەركىزى، كەنتلەردە مەدەنىيەت ئۆيلىرى قۇرۇپ، 148 خىل 16 مىڭ پارچىدىن ئارتۇق گېزىت - ژۇرنال، كىتاب قويدى. يېزا، كەنتلەردە رادىئو ئاڭلىتىش پونكىتلىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، كۈندە ئۈچ قېتىم ئاڭلىتىشنى يولغا قويدى. يېزىدا كىنوخانا بولغاندىن تاشقىرى ئاياغ پاختەكلى 1 - كەنتىگىمۇ كىنوخانا سېلىپ بىر قىسىم دېھقانلارنىڭ كىنو كۆرۈش قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلدى، بۇ يېزىنىڭ مەدەنىيەت مەركىزى، پونكىتلىرى قۇرۇلۇشىغا سەرپ قىلغان مەبلىغى 1 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى.

بۇ يېزا مەدەنىيەت، مائارىپ، سەھىيە ئىشلىرىنىمۇ يۈكسەلدۈرۈپ، بىلىملىك دېھقانلار قوشۇنىنى بەرپا قىلىشنىڭ ئاساسىنى مۇستەھكەملىدى، يېزىدا ئەينى يىللاردا 1000 كۋادرات مېتىر كۆلەمگە ئىگە 16 سىنىپلىق ئۈچ باشلانغۇچ مەكتەپ، 21 ئوقۇتقۇچى بولغان بولسا، ھازىر سەككىز مەكتەپ، 66 سىنىپ، 166 ئوقۇتقۇچى بار بولدى. 1991 - يىلدىن بۇيان باشلانغۇچ، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەر قۇرۇلۇشىنى يېڭىلاشقا 1 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى. ھازىر بۇ مەكتەپلەردىكى ئوقۇغۇچىلار 2700 گە، تۇراقلىشىش نىسبىتى % 99 كە، دەرس

كەلدى، ئاياغ پاختەكلى 1 - كەنت پارتىيە ياچېيكىسى ناھىيە ۋە ۋىلايەت بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغار پارتىيە ياچېيكىسى، ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشتىكى نەمۇنىچى ئورۇن بولۇپ تەقدىرلەندى، ئون نەچچە يىلدىن بۇيان يەنە بۇ يېزىدىن 30 نەچچە ئادەم (قېتىم) ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت، ناھىيە بويىچە مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزاسى، ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى، ئاپتونوم رايونلۇق، ناھىيىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىلى، سىياسىي كېڭەش ئەزاسى بولدى...

ئۆيلەردە شادلىق، يوللاردا ساما

سۈپسۈزۈك ئاسمان، قۇياش پاختەكلىنىڭ مۇنبەت زېمىن، گۈل - گىياھ، بوستانلىقلىرىغا سېخىيلىق بىلەن كۈلۈپ باقماقتا، ئىللىق نۇرىنى ئايىماستىن چاچماقتا، قىزىل دەرياسى ۋە تەلۋىچۇك دەرياسى توسۇن ئاتتەك دولقۇن ياساپ، پاختەكلىنىڭ باغرىدا يۈز بەرگەن كارامەتلەرنى ئېلىپ شەرققە ئاقماقتا ئىدى...

بۇ دەل 1993 - يىلى 8 - ئاينىڭ 30 - كۈنى بولۇپ، جۇڭگو خەلقىنىڭ ئۇلۇغ داھىيسى، رەئىس ماۋزېدۇڭنىڭ پاختەكلى دېھقانلىرىغا جاۋاب خەت يازغانلىقىنىڭ 41 يىللىقى خاتىرىلىنىۋاتقان كۈن ئىدى. ناھىيە ۋە يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مەسئۇللىرى، كادىرلار، ئىشچى - خىزمەتچىلەر، دېھقانلار ۋەكىللىرى يېزىلىق ھۆكۈمەت قورۇسىغا جەم بولۇپ، 41 يىلدىن بۇيان بېسىپ ئۆتكەن مۇساپە، ئەگرى - توقايلىقلار، تەجرىبە - ساۋاقلار، قولغا كەلتۈرگەن نەتىجە - تەرەققىياتلار ھەققىدە تازا كەڭ - كۈشادە سۆزلەشتى، يۇرتتا بولغان ئۆزگىرىش، بولۇپمۇ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلغان ئون نەچچە يىل مابەينىدىكى ئۆزگىرىشلەرنى، ماددىي ۋە مەنىۋى جەھەتتىكى يۈكسىلىشلەرنى رەئىس ماۋزېدۇڭنىڭ ئۆز كۆزى بىلەن كۆرۈپ، قولىقى بىلەن ئاڭلاشقا ئۆمرى يار بەرمىگەنلىكىدىن كۆڭۈللەر يېرىم بولدى. ئۇ يېزىدىكى بۇ ئۆزگىرىشلەرنى كۆرگەن بولسا، قانچىلىك خۇشال بولاتتى. - ھە! بۇ ھەممىلەنىڭ ئارزۇسى پاختەكلى

ئاينىڭ 20 - كۈنى چۈشتىن كېيىن، پاختەكلى قويىنى يەنە بىر قېتىم شادلىق ئىلكىگە چۆمدى، چۈنكى، پاختەكلىگە يەنە بىر ئالتۇن خەت كەلگەنىدى، شۇ كۈنى بۇ خۇش خەۋەر قۇلاقتىن - قۇلاققا ئاڭلاندى. يۈرەكلەر ھاياجاندا قاتتىق سوقتى...

ئەتىسى پاختەكلى خەلقى ھاياجان ئىچىدە مۇنۇ قۇرلارغا كۆز يۈگۈرتتى:

«كونىشەھەر ناھىيىسىنىڭ پاختەكلى يېزىسىكى بارلىق دېھقان يولداشلارغا:

سىلەرنىڭ يولداش سەيپىدىن ئەزىزى ئارقىلىق ئەۋەتكەن خېتىڭلارنى تاپشۇرۇپ ئېلىپ، ئىنتايىن خۇشال بولدۇم، سىلەرنىڭ 40 نەچچە يىلدىن بۇيان رەئىس ماۋزېدۇڭنىڭ جاۋاب خېتىنىڭ ئىلھامى ئاستىدا، ۋەتەنپەرۋەرلىك روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئۆز كۈچۈڭلارغا تايىنىپ ئىشلەپ، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىپ، ئىشلەپچىقىرىشنى تىرىشىپ راۋاجلاندۇرۇپ، ماددىي مەدەنىيەت تۇرمۇشىڭلارنى ياخشىلاشتا قولغا كەلتۈرگەن خۇشاللىنارلىق نەتىجىلەرنى تەبرىكلەيمەن.

سىلەردىن يېڭى تارىخىي دەۋردە، يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنى ۋە پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەنىنىڭ يېتەكچىلىكىدە شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ رەھبەرلىكىدە، پارتىيە 14 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، باتۇرلۇق بىلەن يول ئېچىپ ئالغا ئىلگىرىلەپ، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى تېزلىتىپ، ماددىي مەدەنىيەت ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ياخشى ئېلىپ بېرىپ، تېزلىكتە ھاللىق سەۋىيىگە يېتىپ، ئۆز يۇرتۇڭلارنى گۈللەپ - ياشنىغان سوتسىيالىستىك يېڭى يېزا قىلىپ قۇرۇپ چىقىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

جياڭ زېمىن -

1994 - يىلى 1 - ئاينىڭ 20 - كۈنى

جياڭ زېمىن باش شۇجى پاختەكلى دېھقانلىرىنىڭ خېتىگە يازغان بۇ جاۋاب خەت ئادەتتىكى خەت بولماستىن، بەلكى قىممەتلىك خەت، «ئالتۇن خەت» ئىدى، شۇڭا يېزىدىكى بارلىق كادىرلار، ئىشچى - خىزمەتچىلەر، ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلار ۋە ھەر مىللەت دېھقانلار ئاممىسى كاتتا يىغىلىش قىلىپ، ئالتۇن

قايتا - قايتا ئوقۇغاندىن كېيىن، مەمنۇنلۇق بىلەن كۈلۈمسىرىدى...

ئۇ يىلى 8 - ئاينىڭ 30 - كۈنى قىزىل دەرياسى بىلەن تەلۋىچۇك دەرياسى پاختەكلى دېھقانلىرىنىڭ خۇشاللىقىغا جور بولدى، پاختەكلى، ياق پۇتكۇل قەشقەر كونىشەھەر ناھىيىسىدىكىلەر تەنتەنە سادالىرى ئىچىدە، رەئىس ماۋزېدۇڭنىڭ پاختەكلى يېزىسىدىكى دېھقانلارغا يازغان جاۋاب خېتىنى تاپشۇرۇپ ئالدى: «قەشقەر رايونى كونىشەھەر ناھىيىسىنىڭ پاختەكلى يېزىسىدىكى بارلىق دېھقان يولداشلارغا:

سىلەرنىڭ بۇ يىل 3 - ئايدا يەر ئىسلاھاتىنىڭ غەلىبىسىنى تەبرىكلەش ۋاقتىدا ماڭا يازغان خېتىڭلار ئۈچۈن رەھمەت ئېيتىمەن، سىلەر پومېشچىكلار سىنىپىنىڭ يەر ئىگىلەش تۈزۈمىنىڭ ئاسارىتىدىن ئازاد بولدۇڭلار، سىلەرنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك مول ھوسۇل ئېلىش شوئارى ئاستىدا تېخىمۇ ئىتتىپاقلىشىپ، تىرىشىپ ئىشلەپ چىقىرىپ ماددىي تۇرمۇشىڭلارنى ياخشىلىشىڭلارنى ۋە شۇ ئاساستا مەدەنىيەت سەۋىيەڭلەرنى قەدەممۇ قەدەم ئۆستۈرۈشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

ماۋزېدۇڭ -

1952 - يىل 8 - ئاينىڭ 30 - كۈنى

مانا بۇ «ئالتۇن خەت» پاختەكلىگە، ھەر مىللەت دېھقانلىرىغا زور مەدەت، ئىشەنچ ئېلىپ كەلدى، تەرەققىيات نىشانى ئۈچۈن ئالتۇن يول، نۇرلۇق مەشئەل بولدى، پاختەكلى دېھقانلىرى شۇنىڭدىن كېيىنكى يېرىم ئەسىرگە يېقىن ۋاقىتتىن بۇيان، يولداش ماۋزېدۇڭنىڭ جاۋاب خېتىنىڭ روھى بويىچە، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىپ، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈپ، ماددىي ۋە مەنىۋى تۇرمۇش سەۋىيىسىنى زور دەرىجىدە ئۆستۈردى.

يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى دېھقانلارنى «ئالتۇن» خەتنى مayak قىلىپ، ئۈزلۈكسىز ئىلگىرىلەشكە، يۇرت - ماكانىنى گۈللەندۈرۈشكە، بولۇپمۇ پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدا ئوتتۇرىغا قويۇلغان كۈرەش نىشانى بويىچە، يېزا ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، پايدىلىق پۇرسەتنى قولدىن بەرمەي، مول نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈشكە يېتەكلىدى. پاختەكلى ئۆزگەردى، دېھقانلار چېھرىدە كۈلكە پەيدا بولدى، بۇرۇنقى توپا يوللارغا ماي ياتقۇزۇلدى، ئىسلىق كونا ئۆي، كەپىلەرنىڭ ئورنىغا يېڭى

باش شوجى جياڭ زېمىن، زۇڭلى لى پېڭ قاتارلىق سۆيۈملۈك كىشىلىرىمىزنىڭ ئۈمىدىنى ئاقلاش قۇرۇق گەپ بولۇپ قالاتتى، يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى يېزا ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈشتە چىڭ تۇرۇش، پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش، بازار ئىگىلىكىگە يۈزلىنىش، مائارىپ، سەھىيە ئىشلىرى، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ياخشىلاشقا ئەھمىيەت بېرىش نىشانىنى ئوتتۇرىغا قويدى. ھەممىدە ئىشنى ئاۋۋال تۇپراق ئۈنۈمدارلىقىنى ئۆستۈرۈشتىن باشلىدى. ئۇلار ھەر يىلى 2400 مودىن ئارتۇق تۆۋەن ھوسۇللۇق يەرنى يۇقىرى ھوسۇللۇق يەرگە ئايلاندۇردى، يەرلەرنى سالالاشتۇرۇپ، 228 پارچە سالا ئېتىز بەرپا قىلدى، ھەر يىلى 98 كىلومېتىر زەيكەشنى ئىككى قېتىم چېپىپ، زەيىنىڭ زىيىنىنى ئازايتتى، شۇ ئاساستا يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش قەدىمىنى تېزلىتىپ، ماشىنىلىشىش نىسبىتىنى % 98 كە يەتكۈزدى. بۇنىڭ بىلەن يېزا ئىگىلىكىدىن مول ھوسۇل ئېلىشقا پۇختا ئاساس سېلىندى.

بۇ يېزىنىڭ % 80 تىن كۆپرەك يېرىگە شال تېرىلاتتى، يېزا بۇ ئەھۋالغا ئاساسەن، پەن-تېخنىكىغا تايىنىپ، ئىلمىي تېرىقچىلىق قىلىشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويدى. ئۇلار 1983 - يىلدىن بۇيان «1 ـ 78»، «2 ـ 78»، «1 ـ 243» قاتارلىق سورت ۋە «ئاقسۇ ـ 4 » شال سورتلىرىنى كىرگۈزۈپ، كۆلەمنى تەدرىجىي كېڭەيتتى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، پەن - تېخنىكا مەكتىپىدە ھەر يىلى يەتتە قارار كۇرس ئېچىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئاساس قىلىنغان «شال پەرۋىشى، مايسا كۆچۈرۈش، قۇرغاق يەردە مايسا ئۆستۈرۈش، چارۋا ماللارنى ئىلمىي بورداش» قاتارلىق مەزمۇنلار بويىچە 2000 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلىدى. بۇنىڭ بىلەن ھەر بىر ئائىلىدە بىردىن پەن - تېخنىكا خادىمى بار بولدى. پەن - تېخنىكا بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش ئائىلىلىرى 1500 دىن ئېشىپ كەتتى، تەربىيىلەشكە يېزا 54 مىڭ 500 يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سالدى، ئۇلار 2400 پارچە پەن - تېخنىكا بىلىملىرى كىتابىنى قەشقەر يېزا ئىگىلىك تېخنىكومىدىن سېتىۋېلىپ، دېھقانلارغا تارقىتىپ بەردى، پەن - تېخنىكىنىڭ ئومۇملىشىشى دېھقانلارنىڭ ئىلمىي تېرىقچىلىق قىلىش، پەن-تېخنىكا ئارقىلىق يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈردى، يېڭى سورت كېڭەيتىلىپ، ئىلمىي باشقۇرۇش، مەبلەغ

ناھىيىلىك يېتىم بالىلار ھۈنەر - سەنئەت مەكتىپىدىكى ئوقۇغۇچىلار ۋە دېھقانلارغا 30 كىشىلىك ئاياغ ياردەم قىلىپ، بېيىغاندا باشقىلارنى ئۇنتۇپ قالماي مېھىر - شەپقەت يەتكۈزدى.

پاختەكلىدە، جۈملىدىن ئاياغ پاختەكلى 1 - كەنتىدىكى دېھقانلارنىڭ تۇرمۇشىدا ئۆزگىرىش مانا شۇنداق تېز بولدى. كەنتنىڭ كوللېكتىپ كىرىممۇ يىلىغا 160 مىڭ يۈەندىن ئېشىپ باردى، ئۇلار ئۈچ يىلدىن بۇيان دېھقانلارنىڭ توك پۇلىنى كوللېكتىپ جۇغلانمىدىن چىقىرىپ ھەقسىز قىلىۋەتتى، دېھقانلارنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1250 يۈەنگە يەتتى.

يېڭى پەللىگە ئۆرلەشكە يارالدى ئىمكان

پاختەكلى زېمىنى ئالتۇن زەرلىك كىمخاپ كىيدى، بۇ زېمىندا دېھقانلار بەرپا قىلغان 3000 موغا يېقىن ئورماندىكى 2 مىليون 240 مىڭ تۈپتىن ئارتۇق ھەر خىل دەل - دەرەخ ئەتراپنى يېشىللىققا چۈمكەپ، پاختەكلىنىڭ ھۆسنىگە ھۆسن قوشتى، يېزا، كەنتلەر يېڭىچە قىياپەت بىلەن ياساندى، دېھقانلارنىڭ قولى تەسەۋۋۇر قىلىپ باقمىغان دەرىجىدە باغلام - باغلام پۇل كۆردى.

قول پۇل كۆردى. ئەمدى مەنىۋى قىياپەتنى، تۇرمۇش شارائىتىنى ياخشىلاشنىڭ زور شەرتى تۇغۇلدى، رەئىس ماۋزېدۇڭ، باش شۇجى جياڭ زېمىن قاتارلىق رەھبەرلەرنىڭ پاختەكلى دېھقانلىرىدىن كۈتكەن ئۈمىدىمۇ شۇنداق ئىدى، يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، دېھقانلارنى مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرگەن ئاساستا ئۇلارنى ئۆي شارائىتىنى ياخشىلاپ، يېڭى دەۋرنىڭ مەدەنىيەتلىك دېھقانلىرىدىن بولۇشقا يېتەكلىدى. بۇ يېزا كوللېكتىپ جۇغلانمىدىن 300 مىڭ يۈەن چىقىرىپ، ئاۋۋال يېزىلىق ھۆكۈمەت بىناسى، 842 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ، كەنتلەرنىڭ قۇرۇلۇشىنى يېڭىلىدى، ماي ياتقۇزۇلغان يولنى 26 كىلومېتىرغا يەتكۈزدى، دېھقانلارمۇ ئۆيلىرىنى يېڭىلاپ، «بەشتە ياخشى» يېزا قۇرۇلۇشىنىڭ ئۇلىنى مۇستەھكەملىدى. ھازىر بۇ يېزىدىكى % 90 تىن كۆپرەك ئائىلە ئۆيلىرىنى يېڭىلاپ بولدى. 200 دەك ئائىلە پىششىق خىشلىق ئۆي سېلىۋالدى، يېزا

تېۋۇراقلىشىش نىسبىتى % 99 كە، دەرس ئۆزلەشتۈرۈش نىسبىتى % 97 كە يەتتى. 1980- يىلدىن بۇيان ئالىي مەكتەپلەرگە 80، تېخنىكوملارغا 219 ئوقۇغۇچى ئوقۇشقا ماڭدى، ئۇلارنىڭ ئىچىدە دېھقانلارنىڭ پەرزەنتى % 90 نى تەشكىل قىلدى، ئۇلار 1995 - يىلدىن باشلاپ يېزا مالىيىسىدىن ھەر يىلى 60 مىڭ يۈەن چىقىرىپ تولۇقسىز، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئوقۇتۇش ماتېرىياللىرىنى سېتىۋېلىش قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ يۈكىنى يېنىكلەشتۈردى. ئوقۇش يېشىدىكىلەرنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى % 99 كە، باشلانغۇچ مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى % 90 كە يەتتى. يېقىنقى يىللار مابەينىدە ھەر خىل كەسپلەر بويىچە تەربىيىلەنگەنلەر 15 مىڭ ئادەم (قېتىم)غا يەتتى، يېزا 1989 - يىلى ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن ئىككى خىل مائارىپنى ئومۇملاشتۇرۇشتىكى ئىلغار ئورۇن دېگەن شەرەپلىك نامغا ئېرىشتى.

پاختەكلى يېزىسى يۇقىرىقىدەك ياخشى ئىمكانىيەتنى بارلىققا كەلتۈرۈشتە، باشتىن - ئاخىر ماۋزېدۇڭنىڭ ئۇلارغا يازغان «ئالتۇن خېتى»نى مەدەت بېغىشلايدىغان مayak قىلدى. باش شۇجى جياڭ زېمىن، زۇڭلى لى پېڭ قاتارلىق دۆلەت رەھبەرلىرىنىڭ بۇ يېزىغا بەرگەن يوليورۇقلىرىنى ئىلگىرىلەشتىكى «گۆھەر» قىلدى، يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى ھەرقانداق ئەھۋال ئاستىدا زىچ ئىتتىپاقلىشىپ، دېھقانلارنى پارتىيە رەھبەرلىكىدە چىڭ تۇرۇپ ئومۇملۇقنى چۆرىدەپ، مۇقىملىقنى ساقلاشقا تەشكىللىدى، بۇ جەرياندا پىشقەدەم پارتىيە ئەزالىرىنى تەجرىبە سۆزلەشكە ئۇيۇشتۇرۇپ، جانلىق پاكىت، مىساللار ئارقىلىق ئامىنىڭ دۇنيا قارىشىدا بۇرۇلۇش ياسىدى، پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ نەمۇنىلىك، ئاۋانگارتلىق رولىنى جارى قىلدۇردى، يەر ئىسلاھاتى ۋاقتىدا بۇ يېزىدا ئۈمەر ھەمزى قاتارلىق ئالتە پارتىيە ئەزاسى بولغان بولسا، ھازىر بىر پارتىيە كومىتېتى، 17 پارتىيە ياچېيكىسى، 394 پارتىيە ئەزاسى بار بولدى، 1 - كەنت ۋە 5 - كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى ئىزچىل ھالدا ناھىيە بويىچە ئىلغار پارتىيە ياچېيكىسى بولۇپ باھالىنىپ

ھەممىيلەننىڭ ئارزۇسى، پاختەكلى دېھقانلىرىنىڭ ئارزۇسى ئىدى.

- ھەببەللى، ئەقىل دېگەن شۇ، ياغدەك گەپ، ئېسىل تەكلىپ بولدى، شۇنداق بولسۇن، بۇ نەتىجىلىرىمىزنى جياڭ زېمىن باش شۇجىغا بايان قىلىپ، خەت يازايلى!...

ئادەم كۆپ بولسا، ئەقلىمۇ تېپىلىدۇ، خاتىرىلەش پائالىيىتىگە قاتنىشۋاتقان بىرەيلەننىڭ جياڭ زېمىن باش شۇجىغا خەت يېزىش توغرىسىدا بەرگەن مەسلىھەتى ھەممەيلەننىڭ كۆڭۈللىرىگە يېقىپ كەتتى ۋە يۇقىرىقىدەك خەت يېزىشتىكى ئارزۇلىرىنى بايان قىلىشتى، يېزىلىق ھۆكۈمەتنىڭ قورۇسى ئىچىدە، ئۇستا خەتتاتنىڭ قەلىمى قەغەز ئۈستىگە مۇنداق قۇرلارنى پۈتۈشكە باشلىدى:

«قەدىردان باش شۇجى جياڭ زېمىن، ياخشىمۇ سىلە؟

بىز ـ شىنجاڭ قەشقەر ۋىلايىتى كونىشەھەر ناھىيە پاختەكلى يېزىسىدىكى ئۇيغۇر دېھقانلىرى بۈگۈن ئىنتايىن ھاياجان ۋە شادلىق ھېسسىياتىمىز بىلەن ھۇزۇرلىرىغا يۇرتىمىزنىڭ غايەت زور ئۆزگىرىشلىرىنى دوكلات قىلىمىز...»

بۇ خەتتە ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنىڭ پاختەكلىگە يېڭى تۈس قوشقانلىقى، ماۋزېدۇڭنىڭ ئۈمىدىنىڭ گۈزەل رېئاللىققا ئايلىنىۋاتقانلىقى، باش شۇجى جياڭ زېمىن پاختەكلىگە كەلگەندە بەرگەن مۇھىم يوليورۇقنىڭ تۈرتكىسى بىلەن ماددىي ۋە مەنىۋى تۇرمۇشتا غايەت ئۆزگىرىش بولغانلىقى، پاختەكلى خەلقىنىڭ بالدۇرراق ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش ئىرادىسى... قاتارلىقلار بايان قىلىندى.

خەت يېزىلىپ بولغاندىن كېيىن، كۆپچىلىك ئالدىدا ئوقۇپ ئۆتۈلۈپ، قىزغىن ئالقىش ساداسى ئىچىدە تەستىقلاندى، چۈنكى، بۇ خەت پاختەكلى خەلقىنىڭ يۈرەك ساداسى ئىدى. بۇ خەت يەر ئىسلاھاتى مەزگىلىدە پاختەكلىدە نۇقتىدا تۇرۇپ ئىشلىگەن يولداش سەيپىدىن ئەزىزى ئارقىلىق جياڭ زېمىنغا يوللاندى...

پاختەكلى ئامىتى قوش كەلگەن يۇرت، پاختەكلى دېھقانلىرى مىنۇت ساناپ تەشنالىق بىلەن كۈتكەن قۇتلۇق سائەت، قۇتلۇق كۈن ئاخىرى يېتىپ كەلدى، 1994 - يىلى 1-

خەتنى ئوقۇپ تەبرىكلىدى، تەبرىكلەش يىغىنىغا ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشىت، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ھامىدىن نىياز قاتارلىق رەھبەرلەر قاتناشتى.

كىشىلەر يوللاردا، مەيدانلاردا «ئالتۇن» خەتكە تەنتەنە قىلىشىپ ساما سالدى، كانايلاردا ياڭرىغان ناۋا يىراق - يىراقلارغا تارالدى، پاختەكلىدە 13 مىڭدىن ئارتۇق قەلبنىڭ ھاياجانغا چۆمگەن ئىزھار كېمىسى يەنە بىر قېتىم قىزىل دەرياسى بىلەن تەلۋىچۇك دەرياسىنىڭ دولقۇنلۇق ئېقىنىدا شەرققە - بېيجىڭغا قاراپ ئۈزدى...

ئىككى پارچە «ئالتۇن خەت» پاختەكلى زېمىنىدا ، خەلق قەلبىدە نۇرلىنىشقا، تېخىمۇ جۇلالىنىشقا باشلىدى...

پاختەكلىكلەر ئەمەلىيتى ئارقىلىق «ئالتۇن» خەتكە جاۋاب بەردى، 1995 - يىلى يېزا بويىچە ئاشلىق ئومۇمىي ھوسۇلى 13 مىليون 75 مىڭ 102 كىلوگرامغا، بىرلىك ھوسۇلى 600 كىلوگرامدىن كۆپرەككە يەتتى، چارۋامال 17 مىڭ 512 تۇياققا يەتتى. ئومۇمىي كىرىم 22 مىليون 626 مىڭ 339 يۈەنگە يېتىپ، كىشى بېشىغا 1750 يۈەندىن توغرا كەلدى، ئومۇمىي ساپ كىرىم 14 مىليون 445 مىڭ 827 يۈەنگە يېتىپ، كىشى بېشىغا 1099 يۈەندىن توغرا كەلدى.

مانا بۇ ئۆي - ئۆيلەردە بەزمە تۈزۈپ ساما ئويناشنىڭ بىر مىسالى ئىدى...

خاتىمە

ئېخ! «ئالتۇن خەت» جۇلالانغان گۈل دىيار پاختەكلى، سەن ئەل ئارا تونۇلدۇڭ، خەلقىڭ داڭق چىقاردى. سەن ئامەتلىك ماكان. سەن، سەندىكى خەلق «ئالتۇن خەت»نىڭ نۇرىدا كۈچ - قۇدرەتكە تولۇپ، «ئالتۇن» خەت كۆرسەتكەن ئالتۇن يولدا، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەتراپىغا زىچ ئۇيۇشۇپ، بەيگە تۇلپارىنى چاپتۇرغايسەن.

قەغەز ئۈستىگە پۈتۈلگەن بۇ قۇرلار سېنىڭ باش شۇجى جياڭ زېمىنغا، باش شۇجى جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىگە يېڭى تەرەققىياتتىن دوكلات قىلىنغان 3-قېتىملىق خېتىڭ بولۇپ قالغاي!...

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ـ شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ جان تومۇرى

چېگرا رايونغا مۇھەببەت

قىزىلسۇ ئوبلاستلىق قاتناش ئىدارىسىنىڭ باش ئىنژېنېرى لو بىڭشۇنىڭ ئاز سانلىق مىللەت كادىر ـ ئاممىسى بىلەن مۇستەھكەم دوستلۇق ئورناتقانلىقى توغرىسىدا

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **تۇرغۇن ئوبۇل**

جەمئىيىتىمىزدە خالىس تۆھپە قوشۇش روھىغا ئىگە، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قەدىرلەيدىغان كىشىلەر ئاز ئەمەس. قىزىلسۇ ئوبلاستلىق قاتناش ئىدارىسىنىڭ باش ئىنژېنېرى، ئوبلاستلىق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لوبىڭشۇ 40 يىلدىن بۇيان بارلىقىنى قىزىلسۇنىڭ تاشيول قۇرۇلۇش ئىشلىرىغا بېغىشلاپ، ئاز سانلىق مىللەت كادىر ـ ئاممىسى بىلەن مۇستەھكەم دوستلۇق ئورنىتىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنىڭ زەپەر مارشىنى ياڭراتتى.

بارلىقىنى تاشيول قۇرۇلۇشىغا بېغىشلاش

لوبىڭشۇ 1954 ـ يىلى 8 ـ ئايدا غەربىي شىمال قاتناش مەكتىپىنىڭ تاشيول قۇرۇلۇش كەسپىنى پۈتتۈرۈپ، قاغىلىق ناھىيىسىدىن شىزاڭنىڭ فولەن ناھىيىسىگە بارىدىغان 1500 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى تاشيولنى ياساشقا قاتناشتى ۋە بۇ قۇرۇلۇشنىڭ تېخنىكا خىزمىتىگە مەسئۇل قىلىندى. دېڭىز يۈزىدىن 5000 مېتر ئېگىزلىكتىكى ئاقاز، سەيلىياق قاتارلىق داۋانلاردا يول ياساشقا تېخنىكا جەھەتتە يېتەكچىلىك قىلدى. بۇ جەرياندا ئۇ خېيىم ـ خەتەردىن، ھېرىپ ـ چارچاشتىن، جاپا ـ مۇشەققەتتىن باش تارتمىدى، قەيەر ئەڭ جاپالىق بولسا شۇ يەردە ئىشلىدى. كۈندۈزى ئىشچىلار بىلەن بىللە بولسا، كېچىلىرى دېجورنىلىق قىلدى. ئۇ ئەنە شۇنداق جاپالىق شارائىتتا ئۈچ يىل ئىشلىدى.

1958 ـ يىلى باھاردا لوبىڭشۇ ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتىدە ئىشلەپ، 8 ـ ئايدا قىزىلسۇ ئوبلاستىغا كەلدى. ئۇ ئات، تۆگىگە مىنىپ، پىيادە يۈرۈپ، قىزىلسۇنىڭ تاغ ـ دەريالىرىنى، چۆل ـ جەزىرىلىرىنى بىر قانچە قېتىم كېزىپ، بۇ ئوبلاستنىڭ ناھىيە، يېزا يوللىرىغا قارىتا كۆڭلىدە سان تۇرغۇزدى. 40 يىلدىن بۇيان، ئۇ دۆلەتنىڭ 41 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلىغىنى ئىشلىتىپ، 1800 كىلومېتردىن ئۇزۇن 25 تاشيول (ناھىيە، يېزا يولى) نىڭ لىنىيە تاللاش، ئۆلچەش، لايىھىلەش ئىشلىرىنى ئىشلىدى ۋە ياساشقا

مەبلەغ ئاز كېتىدىغان 330 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ئاتۇش ـ ئاقچى تاشيولىنى پۈتتۈرۈپ قاتناشنى راۋانلاشتۇردى.

قېرىنداش مىللەتلەردىن شاگىرت تەربىيىلەش

لوبىڭشۇ قىزىلسۇ ئوبلاستىنىڭ تاشيول قۇرۇلۇشى سىستېمىسىدا قېرىنداش مىللەت ئىشچى ـ خىزمەتچىلىرى ئارىسىدىن تېخنىك تەربىيىلەپ يېتىشتۈرۈشنىڭ قىزىلسۇنىڭ تاشيول قاتناش تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىكى مۇھىم روللىنى تونۇپ يەتتى. ئۇ بىر تۈركۈم ياش ئىشچىلارنى ئىش ئورنىدا تەربىيىلەپ، تاشيول قۇرۇلۇشىدىكى تايانچلاردىن قىلىپ يېتىشتۈردى. ئۇ تەربىيىلىگەن ئوبلاستلىق تاشيول قۇرۇلۇش شىركىتىدىكى ياسىن قوشماق بۆلۈكىدە كۆندە تاشيول، كۆۋرۈك قۇرۇلۇشلىرىنى مۇستەقىل ئۆلچەپ، لايىھىلەپ چىقالايدىغان ۋە سىلىشقا، ياساشقا يېتەكچىلىك قىلالايدىغان يارامىلىق ئىنژېنېرلىق بولۇپ يېتىشتى. ئۇ يەنە يۇقىرىنىڭ تەستىقى بىلەن 1980 ـ يىلدىن 1984 ـ يىلغىچە ئوبلاستلىق تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپىدە 37 مىللىي ئوقۇغۇچىنى تاشيول قۇرۇلۇش كەسپى بويىچە تەربىيىلەپ، نەزەرىيە بىلىمىگە ئىگە قىلغاندىن كېيىن، ئۇلۇغچات ناھىيىسىنىڭ تېرەك يېزىسىدىن بايقۇرت يېزىسىغا بارىدىغان 20 كىلومېترلىق تاغ يولىنى ئۆلچەش، لايىھىلەش ۋە ياساشقا قاتناشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ نەزەرىيىۋى بىلىمىنى ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈشكە يېتەكچىلىك قىلدى. ھازىر ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ئۇچاستكا باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، ياچېيكا شۇجىسى، دىرېكتور قاتارلىق ۋەزىپىلەرنى ئۆتەپ، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ تاشيول قۇرۇلۇش قوشۇنىدىكى تايانچ كۈچلەرگە ئايلاندى.

ئىشلىگەن باتۇر ئەزىمەتلەر. بۇ جەرياندا لوبىڭشۇ تاشيول ئىشچىلىرىنىڭ تۇرمۇش، خىزمەت جەھەتتىكى قىيىنچىلىقلىرىنى ھەل قىلىپ بېرىپ ئۇلارنىڭ يۈكسەك ھۆرمىتىگە ئېرىشتى.

1993 ـ يىلى 3 ـ ئايدا لو بىڭشۇنىڭ سالامەتلىكى ناچارلىشىپ كېسەلخانىدا يېتىپ قالدى. مۇشۇنداق ئەھۋالدىمۇ ئۇ تاشيول، كۆۋرۈك قۇرۇلۇشىنى ئويلىدى. 3 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈنى قىزىلسۇ ئوبلاستلىق خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ ئوپېراتسىيە بۆلۈمىدە ئۇ ھوشسىز ياتاتتى. ئوپېراتسىيە بۆلۈمىنىڭ سىرتىدا بولسا نەچچە ئون ھەر مىللەت ئىشچى ـ خىزمەتچىلىرى ئۇنى ساقلاپ تۇراتتى. توققۇز سائەتلىك ئوپېراتسىيە ئارقىلىق ئۇنىڭ ھاياتى قۇتقۇزۇپ قېلىندى. ساقلاپ تۇرغانلار ئۇنىڭ ئوپېراتسىيىدىن مۇۋەپپەقىيەتلىك چىققانلىقىنى كۆرگەندىن كېيىن خاتىرجەم بولۇشۇپ دوختۇرخانىدىن ئايرىلدى.

لوبىڭشۇ قىزىلسۇ ئوبلاستىدا 40 يىل ئىشلىدى. 40 يىلنى قېرىنداش مىللەت خەلقلىرى ئۈچۈن جان ـ دىل بىلەن خىزمەت قىلىپ ئۆتكۈزدى. 40 يىلنىڭ ئۈچتىن ئىككى قىسمىنى تاغ ـ داۋانلار ئارىسىدا، چۆل ـ جەزىرىلەردە يول ياساش بىلەن ئۆتكۈزۈپ، چېگرا رايون خەلقىنىڭ قەلبىدە مەڭگۈلۈك ئىز قالدۇردى.

لوبىڭشۇنىڭمۇ يۇرتى، ئاتا ـ ئانىسى، ئۇرۇق ـ تۇغقانلىرى بار ئىدى. كىندىك قېنى تۆكۈلگەن ئانا يۇرتىغا، بېقىپ چوڭ قىلغان ئاتا ـ ئانىسىغا چوڭقۇر مېھىر ـ مۇھەببىتى بار ئىدى. ۋەھالەنكى، ئۇنىڭ چېگرا رايونغا، قېرىنداش مىللەت خەلقلىرىگە بولغان مۇھەببىتى يۇرتىغا ۋە ئاتا ـ ئانىسىغا بولغان مۇھەببىتىدىن غالىب كەلدى.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇش كېرەك

مەركىزىي كومىتېتنىڭ شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش توغرىسىدىكى مۇھىم يوليورۇقىدا: «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا دائىر خىلمۇ خىل شەكىلدىكى تەشۋىق ـ تەربىيە پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇرۇش، سوتسىيالىستىك مىللەتلەر مۇناسىۋىتىنى مۇستەھكەملەش ۋە راۋاجلاندۇرۇش كېرەك»، دەپ كۆرسىتىلدى. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى قانات يايدۇرۇش ـ چوڭقۇر، ئىنچىكە ئىدىيىۋى خىزمەت، شۇنداقلا ناھايىتى مۇھىم ئۇل خىزمەت. تەربىيە بىرىشتە چىڭ تۇرغاندىلا، ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە خەلق ئاممىسىنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش ئاڭلىقلىقىنى تۈپ ـ ئاساستىن ئۆستۈرگىلى بولىدۇ.

پارتىيىنىڭ 11 ـ نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 3 ـ ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى ۋە گوۋۇيۈەنىنىڭ توغرا رەھبەرلىكىدە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى ئومۇمىيلىققا مۇناسىۋەتلىك چوڭ ئىشلار قاتارىدا تۇتۇپ، ئاپتونوم رايونىمىز مىقياسىدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى كەڭ، چوڭقۇر قانات يايدۇردى. 1983 ـ يىلىدىن باشلاپ ھەر يىلىنىڭ 5 ـ ئېيىدا «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى» پائالىيىتىنى ئۇدا قانات يايدۇرۇپ، كادىرلار ۋە خەلق ئاممىسىغا مەركەزلىك تەشۋىق ـ تەربىيە ئېلىپ باردى. ئون نەچچە يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىز مىقياسىدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى ئورۇن بەرپا قىلىش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى شەخس بولۇش پائالىيىتى كەڭ قانات يايدۇرۇلۇپ، زور بىر تۈركۈم ئىلغار تىپلار مەيدانغا كەلدى، 423 ئىلغار كوللېكتىپ، 1032 ئىلغار شەخس ئاپتونوم رايون ۋە دۆلەت تەرىپىدىن تەقدىرلەندى. بولۇپمۇ مەركىزىي كومىتېت شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش توغرىسىدا مۇھىم يوليورۇق بەرگەندىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش تەربىيىسى يېڭى دولقۇنغا كۆتۈرۈلدى. كۆپ يىللىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئارقىلىق

ماركسىزملىق مىللەت قارىشى كىشىلەر قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئېلىۋاتىدۇ، ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە خەلق ئاممىسىنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئېڭى ۋە مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش ئاڭلىقلىقى ئۈزلۈكسىز ئۆسۈۋاتىدۇ. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنىڭ كۈچەيتىلىشى ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشقا ۋە تۈرلۈك ئىشلىرىمىزنىڭ تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولدى. لېكىن، يەنە شۇنى سەگەكلىك بىلەن كۆرۈشىمىز كېرەككى، ئاپتونوم رايونىمىزدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى جەھەتتە يەنە بىر مۇنچە مەسىلىلەر مەۋجۇت، يەنە نۇرغۇن مۇقىمسىزلىق ئامىللىرى بار. خەلقئارادىكى دۈشمەن كۈچلەر ئېلىمىزگە بولغان «غەربلەشتۈرۈش»، «پارچىلاش» ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشنى جىددىيلەشتۈرۈپ، شىنجاڭنى مۇھىم نىشان قىلىپ، بۆلگۈنچىلىك پائالىيەتلىرىنى ئاشكارا ئېلىپ بېرىۋاتىدۇ. چېگرا سىرتىدىكى مىللىي بۆلگۈنچى تەشكىلاتلار شىنجاڭغا سىڭىپ كىرىش، بۇزغۇنچىلىق قىلىش پائالىيەتلىرىنى كۈنسېرى جىددىيلەشتۈرۈۋاتىدۇ. مەملىكەت ئىچىدىكى ئاز ساندىكى مىللىي بۆلگۈنچىلەر خەلقئارادىكى ئەكسىيەتچى كۈچلەر بىلەن تىل بىرىكتۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ مۇستەقىللىكىنى تەرغىب قىلىپ، مىللىي ئۆچلىشىشكە قۇتراتقۇلۇق قىلىپ، زوراۋانلىق، تېررورلۇق ھەرىكەتلىرىنى ئېلىپ بېرىۋاتىدۇ، ھەتتا پاراكەندىچىلىك ۋە توپىلاڭ پەيدا قىلىۋاتىدۇ. مىللىي بۆلگۈنچىلەرنىڭ تەسىرى ئاستىدا، قىسمەن ئاممىنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى توغرىسىدىكى ئىدىيىۋى ئاساسى چىڭ بولمايۋاتىدۇ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى مەسىلىسىدە يەنە بەزى مۇجمەل قاراش ۋە بىرتەرەپلىمە قاراشلار مەۋجۇت. مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش كۈرىشىدە، يەنە ئاز ساندىكى ئاممىنىڭ مەيدانى قەتئىي، پوزىتسىيىسى ئېنىق بولمايۋاتىدۇ، ھەتتا ئۇلار مىللىي بۆلگۈنچىلەر تەرىپىدىن پايدىلىنىپ كېتىۋاتىدۇ. يۇقىرىدىكى ئەھۋاللار ئاپتونوم رايون بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى داۋاملىق چوڭقۇر قانات يايدۇرۇشنىڭ ئىنتايىن زۆرۈرلۈكىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ.

مىللىي مەسىلىنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمى

ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈرۈش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىشىمىز لازىم. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى داۋامىدا، ھەر مىللەت كادىرلىرى بىلەن خەلق ئاممىسى ئىدىيىۋى ئەمەلىيىتىگە زىچ بىرلەشتۈرگەن ھالدا تونۇشىنى ئۆستۈرۈپ، ھەق ـ ناھەقنى ئېنىق ئايرىپ، مىللەت، دىن مەسىلىسىدىكى خاتا ئىدىيە ۋە بىر تەرەپلىمە قاراشلارنى تۈزىتىشى لازىم. تۆۋەندىكى قاراشلارنى ئوقتىلىق ئايدىڭلاشتۇرۇۋېلىش كېرەك: (1) ئېلىمىز بىرلىككە كەلگەن كۆپ مىللەتلىك دۆلەت، شىنجاڭ ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزنىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش ھەر مىللەت خەلقىنىڭ مۇقەددەس بۇرچى؛ (2) خەنزۇلار بىلەن ئاز سانلىق مىللەتلەردىن ھېچكىم ھېچكىمدىن ئايرىلالمايدۇ، مىللەتلەر ھەمنەپەس، تەقدىرداش، قەلبداش بولۇشى لازىم؛ (3) مىللىي بۆلگۈنچىلىك بىلەن قانۇنسىز دىنىي پائالىيەت ـ شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىغا تەسىر يەتكۈزىدىغان ئاساسلىق خەۋپ؛ (4) مىللەتلەرنىڭ ئورتاق مەنپەئەتى، تۈپ مەنپەئەتى ھەممىدىن ئۈستۈن تۇرىدۇ، قىسمەن مەنپەئەتنى بىر پۈتۈن مەنپەئەتكە بويسۇندۇرۇش كېرەك؛ (5) شىنجاڭنىڭ تەرەققىياتى پۈتۈن مەملىكەتنىڭ ياردەم بېرىشىدىن ئايرىلالمايدۇ.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنىڭ شەكلى جەھەتتە، جايلار تەشۋىق ـ تەربىيىنى گېزىت، رادىئو، تېلېۋىزىيە، كىنو، خەۋەرنامە، تاختاي گېزىتى، مەخسۇس بەت، ئەينەكلىك تەشۋىقات جازىسى، تەشۋىقات ئاپتوموبىلى قاتارلىق تەشۋىقات قوراللىرىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، نۇتۇق سۆزلەش، دوكلات بېرىش يىغىنلىرى، سۆھبەت يىغىنلىرىنى ئېچىش، زېھىن سىناش مۇسابىقىسى، ناخشا مۇسابىقىسى، سۈرەت كۆرگەزمىسى، ئەدەبىيات ـ سەنئەت نومۇرلىرىنى كۆرسىتىش، بىرلەشمە كۆڭۈل ئېچىش پائالىيەتلىرىنى ئۆتكۈزۈش، ئۆز ئارا دوستلىشىش، ئۆز ئارا تىل ئۆگىنىش، ئۆز ئارا مېھىر ـ شەپقەت يەتكۈزۈش قاتارلىق تۈرلۈك شەكىل ۋە ئۇسۇللارنى قوللىنىپ، كەڭ، چوڭقۇر قانات يايدۇرۇشى، تەربىيىنى جانلىق، خىلمۇ خىل پائالىيەتلەرگە سىڭدۈرۈشى لازىم. «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى» پائالىيىتىنى داۋاملىق يولغا قويۇپ، مەركەزلىك تۇتۇش بىلەن يىلبويى تۇتۇشنى بىرلەشتۈرۈش، ئاي ئارقىلىق يىلغا تۈرتكە

لايىھەلەش ئىشلىرىنى ئىشلىدى ۋە ياساشقا يېتەكچىلىك قىلدى. ئۇنىڭدىن باشقا 86 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى ئالتە تارماق يولنى ئاسفالتلاشتۇرۇش، 237 ئورۇندىكى 1240 مېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى كۆۋرۈكنى ياساش ۋە 800 دىن ئارتۇق ئۆتۈشمىنى ئورنىتىشقا يېتەكچىلىك قىلدى.

لوبىڭشۇ 1958 - يىلى 12 - ئايدا ئاتۇشتىن قاراجۇل ئارقىلىق ئاقچى ناھىيىسىگە بارىدىغان تاشيول ياساش ۋەزىپىسىنى تاپشۇرۇۋالدى. ئۇ، يول مۇساپىسى ئۇزۇن، قاتناش قورالى يوق، مەبلەغ كەمچىل شارائىتتا چۆل - جەزىرىلەردە مەشغۇلات قىلىپ، لىنىيە تاللىدى، ئۆلچەش، لايىھەلەش ئىشلىرىنى ئېلىپ باردى. 12 - ئاينىڭ بىر كۈنى ئۇ ھەمرىيى ئوبۇل ھەسەن بىلەن لىنىيە تاللاش خىزمىتىدىن قايتىشىدا كەچ قىلىپ ھارغىنلىق، ئۇيقۇسىزلىق، ئاچلىق ئىچىدە بىر كېچىنى دالىدا ئۇخلىماي ئۆتكۈزۈپ، تاڭ يورۇغاندا قونالغۇغا يېتىپ باردى. ئەشۇنداق جاپالىق شارائىتتا لىنىيىنى تۆت قېتىم تاللاپ، ئالتە قېتىم ئۆلچەپ، ئاخىرى مۇساپىسى قىسقا، تاغ - داۋانلىرى ئازراق،

تايانچ كۆچلەرگە ئايلاندى.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى داستانىنى بىرلىكتە يېزىش

لوبىڭشۇ 1987 - يىلى 6 - ئايدا پوسكام نېفىت بازىسىدا تېخنىكا ئۆلچىمى يۇقىرى بولغان ئاسفالت بىلەن بېتون ئارىلاشمىسىدىن يول ياساش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالدى. قۇرۇلۇش قىلىش جەريانىدا ئوبلاستلىق قۇرۇلۇش شىركىتىنىڭ مەسئۇللىرى شۆھرەت بىلەن ئابدۇرېھىمغا قۇرۇلۇشنىڭ نازۇك، مۇرەككەپ تېخنىكىلىرىنى تەپسىلىي ئۆگەتتى. قۇرۇلۇش جەريانىدا بۇ ئىككى ياش باش ئىنژېنېرنىڭ يارىملىق ياردەمچىسىگە، قۇرۇلۇش باشقۇرۇشتىكى ئىقتىدارلىق تايانچىسىغا ئايلاندى.

پوسكام نېفىت بازىسىدىكى يول قۇرۇلۇشى ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان ناسىرجان، يۈسۈپجانلار مەسئۇللۇقىدىكى تاشيول ئىشچىلىرى نەچچە يىلدىن بۇيان لوبىڭشۇغا ئەگىشىپ يول ياساش قۇرۇلۇشىدا

غۇلجا شەھىرى چوڭ كۆۋرۈك ئىش باشقارمىسى ئاچال ئاھالىلەر كومىتېتى 1996 - يىلى 10 - ئايدا يېڭى خىزمەت بىناسىغا كۆچۈپ كەلگەندە، بىنا ئالدىدا قۇرۇلۇش قىلغۇچىلار قالدۇرۇپ كەتكەن قۇرۇلۇش ئەخلەتلىرى ئۆي - دوڭغۇل ھالەتتە قالغانىدى. ئەتىياز كىرىشى بىلەنلا شۇ ئەتراپتا تۇرۇشلۇق قوراللىق ساقچى قىسمىنىڭ 19 كادىر - ئەسكىرى بۇ يەرگە كېلىپ ئاچال ئاھالىلەر كومىتېتىدىكى خىزمەتچىلەر ۋە ئاھالىلەرگە ياردەملىشىپ ئەخلەتلەرنى تازىلىدى، ئۆي - دوڭغۇل يەرلەرنى تۈزلىدى.

ئابباس تاش، توختىگۈل ھەسەن فوتوسى

مىللىي مەسىلىنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمى خەلق ئىچىدىكى زىددىيەتكە تەۋە بولۇپ، ئىدىيىۋى تەربىيىنى ئاساس قىلىشتا چىڭ تۇرۇشىمىز لازىم. تەربىيە مەزمۇنى جەھەتتە، دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنى، بولۇپمۇ مىللىي مەسىلە توغرىسىدىكى بايانلىرىنى؛ ماركسىزملىق دۆلەت قارىشى ۋە مىللەت قارىشىنى؛ پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى ۋە دۆلەتنىڭ قانۇن - نىزاملىرىنى؛ ۋەتەنپەرۋەرلىك ئىدىيىسى ۋە سوتسىيالىزم ئىدىيىسىنى؛ «ياشىسۇن ھەر مىللەت خەلقىنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقى» ئىدىيىسى ۋە مىللەتلەر چوڭ ئائىلىسىدە ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىش ئىدىيىسىنى زور كۈچ بىلەن تەشۋىق قىلىش كېرەك. تەشۋىق - تەربىيە ئارقىلىق كومپارتىيە ئەزالىرى، كادىرلار ۋە خەلق ئاممىسىنى توغرا دۆلەت قارىشى، مىللەت قارىشى ۋە دىن قارىشىنى چىڭ تۇرغۇزۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش، ۋەتەن بىرلىكىنى قوغداش

تۇتۇش بىلەن يىلبويى تۇتۇشنى بىرلەشتۈرۈش، ئاي ئارقىلىق يىلغا تۈرتكە بولۇش، يىلبويى بوشاشماي تۇتۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش لازىم. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى ئورۇن بەرپا قىلىش ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدا نەمۇنىچى شەخس بولۇش پائالىيىتىنى يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ قانات يايدۇرۇپ، تىپلارنى تىكلەش، توغرا كەيپىياتنى جارى قىلدۇرۇش، پوتكۇل جەمئىيەتتە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش شەرەپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا زىيان يەتكۈزۈش نومۇس دەيدىغان كەيپىياتنى شەكىللەندۈرۈش كېرەك. تەشۋىق - تەربىيىدە، ئىلگىرىكى ئۇنۇملۇك، ئاما ياقتۇرىدىغان شەكىللەرنى داۋاملىق قوللىنىش ھەمدە ئۈزلۈكسىز يېڭىلىق يارىتىش بىلەن بىر ۋاقىتتا يەنە يېڭى شەكىل ۋە ئۇسۇللار ئۈستىدە ئىزدىنىپ، تەربىيىنىڭ جەلپ قىلىش كۈچى ۋە تەسىر قىلىش كۈچىنى ئىلگىرىلەپ ئاشۇرۇش كېرەك.

«مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئوقۇشلۇقى» دىن ئېلىندى

تۇرپان ۋىلايىتى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى كۈچەيتىپ ياخشى نەتىجىگە ئېرىشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز **ساتتار رېقىپ** خەۋەر قىلىدۇ: تۇرپان ۋىلايىتىدىكى ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى مۇھىم مەزمۇن قىلغان ھالدا «قوش نەمۇنە» ئورۇن بەرپا قىلىش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ ياخشى نەتىجىگە ئېرىشتى. ۋىلايەت بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار ئورۇنلار 500 دىن كۆپرەككە، ئىلغار شەخسلەر 1100 دىن كۆپرەككە، ھەربىي، خەلق ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار ئورۇنلار 800 گە، ئىلغار شەخسلەر 3000 ئادەم (قېتىمغا) يەتتى. ھەر قايسى ناھىيە (شەھەر) لەر ۋە تۇرپاندا تۇرۇشلۇق قىسىملار ھەمدە ۋىلايەتكە قاراشلىق ئىدارە ئورۇنلارنىڭ % 80 تىن كۆپرەكى ۋىلايەت دەرىجىلىك مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى. پىچان ناھىيىسى مەملىكەت بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار ناھىيە، تۇرپان شەھىرى مەملىكەت بويىچە ئۇدا ئىككى قېتىم «ئىككىنى ھىمايە قىلىش» خىزمىتىدىكى ئىلغار شەھەر دېگەن شەرەپلىك نامغا ئېرىشتى.

تۇرپان ۋىلايىتى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، بۇ خىزمەتنى مۇھىم ئىش سۈپىتىدە ئىنچىل چىڭ تۇتۇپ ياخشى ئىشلىدى. مەزمۇنى مول، شەكلى ھەر خىل پائالىيەتلەر ئارقىلىق كادىرلار ۋە ھەر مىللەت ئاممىسىغا بولغان تەشۋىق - تەربىيىنى كۈچەيتتى. ۋىلايەتلىك پارتكوم مەركىزىي ئۆگىنىش گۇرۇپپىسى مەركەز ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشكە دائىر فاكىتېن، سىياسەتلىرىنى ۋە «مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى» نى باشلامچىلىق بىلەن ئۆگەندى. ئۇن نەچچە يىلدىن بۇيان 50 نەچچە قارار مەخسۇس كۇرس ئېچىپ ناھىيە (باشقارما) دەرىجىلىك كادىرلاردىن 2000 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەپ، رەھبىرىي كادىرلارنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنىڭ مۇھىملىقىغا بولغان تونۇشىنى يەنىمۇ ئۆستۈردى. ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك ھەر يىلى خىزمەت پىلانى تۈزگەندە ۋە ئورۇنلاشتۇرغاندا، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى مۇھىم مەزمۇن قىلىپ كىرگۈزۈپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنىڭ ياخشى- يامان ئىشلىنىشىنى شۇ ئورۇن ۋە شۇ ئورۇننىڭ مەسئۇلىغا باھا بېرىشنىڭ مۇھىم شەرتى قىلدى. يۇقىرىدىن تۆۋەنگىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش ئىشخانىسى، گۇرۇپپىلىرىنى قۇرۇپ، بۇ خىزمەتنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلدى. ۋىلايەت 1986- يىلى تۇنجى قېتىم مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى بويىچە ئىلغارلارنى تەقدىرلەش چوڭ يىغىنى ئاچقاندىن بۇيان، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ھەربىي- خەلق ئىتتىپاقلىقى ۋە ياش- ئۆسمۈرلەر ئارىسىدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش بويىچە كۆپ قېتىم تەقدىرلەش يىغىنى ۋە سۆھبەت يىغىنى ئېچىپ، ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلىدى، ئۇلارنى كەڭ تەشۋىق قىلدى. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى شەھەر، يېزا (بازار)، ئىدارە، مەكتەپ، زاۋۇت، كان- كارخانا ۋە ھەربىي گازارمىلار ۋە دىنىي زاتلار ئارىسىدا كەڭ قانات يايدۇرۇپ، ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە خەلق ئاممىسىنىڭ «ئىككىدىن ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسىنى ئۈزلۈكسىز مۇستەھكەملىدى. بۇنىڭ بىلەن ھەر مىللەت ئاممىسى ئارىسىدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قەدىرلەيدىغان، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا پايدىلىق ئىشلارنى قىلىدىغان ياخشى كەيپىيات بارلىققا كەلدى.

ياخشى كىشىلەر ھەممە يەردە بار

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن**

خوتەن ۋىلايەتلىك 1-ترانسپورت شىركىتى پارتكومى يېقىندا كۈچا ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى زاۋۇتىنىڭ ئىشچىسى ۋۇدېجۇ، تاڭ گۈيفاڭلار ئەۋەتكەن «10 مىڭ چاقىرىملىق يىراق جايدىن پەرزەنتىمىزنى ساق-سالامەت يەتكۈزۈپ كەلگەن ئېزىز ئۇستامغا تەقدىم»، «ئۇيغۇر - خەنزۇ بىر ئائىلە»، «مىللەتلەر ئىتتىپاق» دېگەن خەتلەر يېزىلغان لەۋھە ۋە تەشەككۇر خەتلىرىنى تاپشۇرۇۋالدى. بۇ ئىش شىركەت مەسئۇللىرى ۋە ئىشچى-خىزمەتچىلەرنى چەكسىز ھاياجانلاندۇردى.

1996-يىل 12-ئاينىڭ 29-كۈنى كەچتە خوتەن ۋىلايەتلىك 1-ترانسپورت شىركىتى ئاپتوموبىل 2-كالوننىنىڭ شوپۇرى ئېزىز ئاۋۇت جېجياڭ ئۆلكىسىنىڭ خاڭجۇ شەھىرىگە ئېلىپ بارغان پىلە غوزىسىنى بەلگىلەنگەن جايغا چۈشۈرۈپ بولۇپ مېھمانخانىغا قايتىشقا تەمشىلىۋاتقاندا، 14 ياشلىق بىر خەنزۇ بالا ئاپتوموبىلدىكى «شىنجاڭ خوتەن 1-ترانسپورت شىركىتى» دېگەن خەتنى كۆرۈپ ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ يىغلاپ تۇرۇپ: «مېنىڭ خاڭجۇغا كەلگىنىمنى ئاتا-ئانام بىلمەيدۇ، يېنىمدا پۇل قالمىدى، سىزنىڭ ئاپتوموبىلىڭىزدا شىنجاڭغا كېتىۋالسام» دەپ يالۋۇردى. ئېزىز ئاۋۇت دەسلەپتە بۇ ناتونۇش بالىنىڭ گېپىگە تازا ئىشەنمىدى. بۇ خەنزۇ بالا كۈچا ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى زاۋۇتىنىڭ ئىشچىسى ۋۇدېجۇنىڭ يالغۇز ئوغلى بولۇپ، ئۆتكەن يىلىنىڭ ئاخىرىدا گېزىتتىن خاڭجۇ سەنئەت داشۆسىنىڭ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ئېلانىنى كۆرۈپ، ئاتا-ئانىسىدىن يوشۇرۇنچە خاڭجۇ شەھىرىگە كېلىپ ئىمتىھان بېرىپ مەكتەپكە ئۆتكەندىن كېيىن تەييارلىق قىلىپ كېلىشكە ئائىلىسىگە قايتىدىغان چاغدا يېنىدا پۇلى قالماي ئىنتايىن قىيىن ئەھۋالدا قالغانىدى. ئېزىز ئاۋۇت ئۇنىڭ ئەھۋالىدىن خەۋەر تاپقاندىن كېيىن ناتونۇش بۇ خەنزۇ بالىنىڭ نەگە بېرىپ نەدە تۇرۇشىنى بىلەلمەي تەمتىرەپ قالغانلىقىنى، ھاۋا سوغۇق بولسىمۇ كىيىم-كېچەكنىڭ يېنىكلىكىنى، ئاتا-ئانىسىنىڭ ئۇنىڭ بار يېرىدىن خەۋەرسىزلىكىنى ئاڭلاپ، كۈچا ناھىيىسىگە ئېلىپ كېتىشكە ماقۇل بولدى. كوچىدا تەمتىرەپ ئاتا-ئانىسىنىڭ مېھرىگە تەشنا بولۇپ تۇرغان بۇ بالا شوپۇر ئېزىز ئاۋۇتنىڭ بىرتۇغقاندىنمۇ ئېزىز مېھرىبانلىقىغا نېمە دەپ مىننەتدارلىق بىلدۈرۈشنى بىلەلمەي چوڭقۇر تەزىم قىلىپ خۇشاللىقىنى «رەھمەت! رەھمەت» دېگەن سۆز بىلەنلا ئىپادىلىيەلىدى.

شوپۇر ئېزىز ئاۋۇت قايتىش سەپىرىدە ئۇن كۈن يول يۈرۈپ 5000 كىلومېتىر مۇساپىلىك بىخەتەر بېسىپ ۋۇشۇنىڭنىڭ تاماق، ياتاق قاتارلىق تۇرمۇش ئىشلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئۈچۈن 500 يۈەندىن كۆپرەك پۇل سەرپ قىلدى. ھەتتا ئۆز يېنىدىن پۇل چىقىرىپ بالىنىڭ ئائىلىسىگە بىر نەچچە قېتىم ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون ئېلىپ بېرىپ ئۇنى ئاتا-ئانىسى بىلەن ئالاقىلەشتۈرۈپ خاتىرجەم قىلدى. 20 نەچچە يىل بىخەتەر يول يۈرۈپ، ھەر يىلى شىركەت بويىچە «ئىشلەپچىقىرىش ئىلغارى»، «ئەمگەك نەمۇنىچىسى» بولۇپ كېلىۋاتقان، كىشىلەرگە قولىدىن كېلىشىچە ياخشىلىق قىلىشنى ئادەتكە ئايلاندۇرغان بۇ شوپۇر ئاتا-ئانىسىدىن بىر ئايدىن كۆپرەك ئايرىلىپ كوچىدا تەمتىرەپ يۈرگەن ۋۇشۇنىڭنى كۈچادىكى ئاتا-ئانىسىغا تاپشۇرۇپ بەرگەندە، ئوغلىدىن ئەنسىرەپ، بىيجىڭ، تيەنجىن قاتارلىق جايلاردىكى تونۇشلىرى ئارقىلىق سۈرۈشتۈرۈپمۇ ئىز - دېرىكىنى تاپالمىغان ئاتا-ئانىسى ھاياجاندا نېمە دېيىشىنى بىلەلمەي قالدى ھەمدە ناتونۇش بۇ ئۇيغۇر شوپۇرنىڭ تارتقان چىقىمىنى قايتۇرۇش، مىننەتدارلىقى ۋە كۆڭلىنى ئىزھار قىلىش ئۈچۈن كونۋېرتقا پۇل سېلىپ ئېزىز ئۇستامغا تەگلىگەندە ئۇ قەتئىي رەت قىلدى ۋە «ئوغلۇڭلارنى ئۆيۈڭلەرگە ساق-سالامەت يەتكۈزۈپ قويۇش مېنىڭ ئىنسانىي بۇرچۇم» دېدى. بۇنىڭدىن ھەممەيلەن تەسىرلىنىپ مىللەتلەر چوڭ ئائىلىسىنىڭ ئىللىقلىقىنى، ياخشى كىشىلەرنىڭ ھەممىلا جايدا بارلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلىشتى.

جياڭ زېمىن كىنو خادىملىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 25 ـ ماي تېلېگراممىسى. ئېلىمىزنىڭ كىنوچىلىقىدا «نەشلىك مۇنار مۇكاپاتى»غا يېڭىلا ئېرىشكەن بىر قىسىم كىنو سەنئەتكارلىرى بۈگۈن ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن قاتارلىق پارتىيە ۋە دۆلەت رەھبەرلىرىنىڭ سەممىي قوبۇل قىلىشىغا ئېرىشتى.

جياڭ زېمىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: كىنو ساھەسى بىر تۈركۈم مۇنەۋۋەر فىلىملەرنى ئوتتۇرىغا چىقىرىپ، خۇشاللىنارلىق نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈپ، خەلق ئاممىسىنىڭ قارشى ئېلىشىغا ئېرىشتى. بۇ، كىنو خادىملىرىنىڭ پارتىيە ۋە خەلقنىڭ ئىشەنچىسىنى يەردە قويمىغانلىقى، كىنو خادىملىرىمىزنىڭ نى ـ نى ئىشلارنى قىلالايدىغانلىقىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ. ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشتىن ئىبارەت ئۇلۇغۋار ئىش كىنو خادىملىرىغا ماھارىتىنى كۆرسىتىدىغان كەڭ سەھنە ھازىرلاپ بەردى. ئەدەبىيات ـ سەنئەتچىلەر ئۇنى تەسۋىرلىشى، ئەكس ئەتتۈرۈشى، ياڭراق ئاۋازدا زوق ـ شوق بىلەن كۈيلىشى كېرەك.

ئۇ كۆپچىلىكنىڭ تۇرمۇشقا چوڭقۇر چۆكۈش، ئاممىغا يېقىنلىشىشتا چىڭ تۇرۇپ، تۇرمۇشتىن، ئاممىدىن تىرىشىپ ئۆگىنىپ، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدىن ئىبارەت ئۇلۇغۋار ئەمەلىيەتنى ئىگىلەپ، خەلق ئاممىسىنىڭ تارىخىي خاراكتېرلىك ئىجادىيەت پائالىيىتىنى، ئىجتىمائىي تەرەققىيات ۋە سەنئەت تەرەققىياتىنىڭ قانۇنىيەتلىرىنى ئىگىلەپ، خەلققە ۋە دەۋرگە مۇناسىپ تېخىمۇ كۆپ نادىر ئەسەرلەرنى ئىجاد قىلىپ، كىشىلەرگە سەنئەت ئارقىلىق ئىستېتىك زوق بەخش ئېتىشنى، كىشىلەرنىڭ تەپەككۇر قىلىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈشنى ئۈمىد قىلدى.

چۈشتىن ئىلگىرى سائەت ئوندا، جياڭ زېمىن، ليۇ خۇاچىڭ ۋە دىڭ گۇەنگېن، لى تيېيىڭ قاتارلىق رەھبىرىي يولداشلار جۇڭنەنخەيدە بىر قىسىم كىنو خادىملىرى بىلەن سەممىي كۆرۈشتى ھەم ئېلىمىزنىڭ كىنوچىلىق ئىشلىرىنى گۈللەندۈرۈش ۋە راۋاجلاندۇرۇش توغرىسىدا سۆھبەتلەشتى.

پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى كىنوچىلىق ئىشلىرىنى گۈللەندۈرۈشكە ئىنتايىن ئەھمىيەت بەرمەكتە. بولتۇر «9550 قۇرۇلۇش»ى بويىچە نادىر ئەسەرلەر ستراتېگىيىسى يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، دۆلىتىمىزدە ئىدىيىۋىلىك، بەدىئىيلىك، ھۇزۇرلىنىش مۇجەسسەملەنگەن نادىر ئەسەرلەر بارلىققا كەلدى.

سۆھبەت يىغىنىدا مۇكاپاتقا ئېرىشكەن بەزى كىنو خادىملىرى كەينى ـ كەينىدىن سۆز قىلىپ، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ سەممىي غەمخورلۇقىنى يەردە قويماي، كۆپلەپ نادىر ئەسەرلەرنى ئىجاد قىلىپ، كىنوچىلىق ئىشلىرىنىڭ گۈللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە تېخىمۇ زور تۆھپە قوشىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈشتى.

«شەرق قىزاردى ـــ 3»ناملىق سۈنئىي ھەمراھنى ئوربىتىدا تۇراقلاشتۇرۇش مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. دۆلىتىمىزنىڭ «شەرق قىزاردى ـــ 3» ناملىق يېڭى بىر ئەۋلاد خەۋەرلىشىش سۈنئىي ھەمراھى شۇ سۈنئىي ھەمراھ ئۆلچەش ـ كونترول قىلىش مەركىزىنىڭ ئىز قوغلىشى ۋە كونترول قىلىشى ئارقىسىدا يېقىندا شەرقىي ئېيدىشان 125 گرادۇسلۇق ئوربىتىدا مۇۋەپپەقىيەتلىك تۇراقلاشتۇرۇلدى. گوۋۇيۈەن، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتى دۆلەت مۇداپىئە پەن ـ تېخنىكىسى سانائىتى كومىتېتىغا ۋە ئالەم قاتنىشى سانائىتى باش شىركىتىگە تېلېگرامما ئەۋەتىپ، تەتقىق قىلىپ ياساش، قويۇپ بېرىش، ئۆلچەش ـ كونترول قىلىش خىزمىتىگە قاتناشقان بارلىق يولداشلارنى قىزغىن تەبرىكلىدى.

«شەرق قىزاردى ـــ 3» ناملىق سۈنئىي ھەمراھنىڭ تەتقىق قىلىپ ياسىلىشى، قويۇپ بېرىلىشى ۋە ئوربىتىدا تۇراقلاشتۇرۇشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇشى دۆلىتىمىزنىڭ خەۋەرلىشىشى جىددىي بولۇش ئەھۋالىنى پەسەيتىش، سۈنئىي ھەمراھ خەۋەرلىشىش ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش، دۆلىتىمىزنىڭ خەلقئارا سۈنئىي ھەمراھ قويۇپ بېرىش بازارلىرىدىكى ئورنىنى مۇستەھكەملەشتە ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

ماۋزۇ خەۋەرلەر

● جۇڭگو ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 20 يىللىقى تەبرىكلەندى، لى تيېيىڭ پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەنگە ۋەكالىتەن يىغىنغا قاتنىشىپ تەبرىكلىدى

● سودا ـ سانائەت بانكىسى بۇ يىل 4 مىليارد يۈەن قەرز پۇلنى ئاھالىلەرنىڭ شەخسىي ئۆي سېتىۋېلىشىنى قوللاشقا مەخسۇس ئىشلىتىدۇ

دۆلەت ئىقتىسادىنى ياخشىلاپ، گۇرۇھلارنىڭ ئەمەلىي كۈچىنى زورايتىش ئۈچۈن
گوۋۇيۈەن چوڭ كارخانا گۇرۇھلىرىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنى قارار قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. گوۋۇيۈەن يېقىندا دۆلەت پىلان كومىتېتى، دۆلەت ئىقتىساد ـ سودا كومىتېتى، دۆلەت تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتىنىڭ چوڭ كارخانا گۇرۇھلىرىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشىنى تەستىقلاپ تارقىتىپ، چوڭ كارخانىلار گۇرۇھلىرىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش توغرىسىدا يېڭى تەلەپلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى. نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان كارخانا گۇرۇھى 57 دىن 120 گە كېڭەيدى.

ئۇقتۇرۇشتا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلدى: چوڭ كارخانىلار گۇرۇھلىرىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ۋە ئىقتىسادنى يۈكسەلدۈرۈش ئۇسۇلىنىڭ تۈپتىن ئۆزگىرىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە ئىنتايىن مۇھىم. ئۇقتۇرۇشتا مۇنۇلار تەلەپ قىلىندى: زامانىۋى كارخانا تۈزۈمى ئورنىتىش ۋە پۈتكۈل دۆلەت ئىقتىسادىنى ياخشىلاش تەلىپى بويىچە، بىر تۈركۈم چوڭ كارخانا گۇرۇھلىرىنى نۇقتىلىق ياخشى تۇتۇپ، بىر تۈركۈم كارخانىلارنى ئۆزگەرتىپ تەشكىللەپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ، قۇرۇلمىنىڭ تەڭشىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، كۆلەم ئىگىلىكنى شەكىللەندۈرۈپ، دۆلەت ئىلكىدىكى مۈلۈكنىڭ ئۈنۈملۈك ئۈنۈمى ۋە پايدىسىنى ئۆستۈرۈپ، چوڭ كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ خەلق ئىگىلىكىدىكى تايانچلىق رولىنى پائال جارى قىلدۇرۇش كېرەك.

گوۋۇيۈەن تەستىقلاپ تارقاتقان دۆلەت پىلان كومىتېتى قاتارلىق تارماقلارنىڭ «چوڭ كارخانا گۇرۇھلىرىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش توغرىسىدىكى پىكىر» («تۆۋەندە قىسقارتىپ «پىكىر» دېيىلىدۇ)دە مۇنداق دېيىلدى: چوڭ كارخانىلار گۇرۇھلىرىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشتا تۆۋەندىكى ئاساسىي مەقسەتكە يېتىش لازىم: (1) خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئاچقۇچلۇق ساھەلىرى ۋە ئاچقۇچلۇق كەسىپ ساھەلىرىدە چوڭ كارخانا گۇرۇھلىرىنى شەكىللەندۈرۈپ، ئۇنىڭ خەلق ئىگىلىكىدىكى تايانچلىق رولىنى پائال جارى قىلدۇرۇش لازىم. (2) مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىدا چوڭ كارخانا گۇرۇھىنىڭ ئانا ـ بالا شىركەتلىرى زامانىۋى كارخانا تۈزۈمىنى دەسلەپكى قەدەمدە بەرپا قىلىپ، ئۆزىنىگە ئۆزى خوجا بولغان ھالدا ئىگىلىك باشقۇرىدىغان، پايدا ـ زىيانغا ئۆزى ئىگە بولىدىغان، ئۆزىنى ئۆزى راۋاجلاندۇرىدىغان، ئۆزىنى ئۆزى چەكلەيدىغان قانۇنىي گەۋدىگە ۋە بازار رىقابىتىنىڭ سۇبيېكتىغا ئايلىنىشى كېرەك. كاپىتالنى ئاساسىي بىرلەشتۈرۈش ۋاستىسى قىلغان ئانا شىركەت تۈزۈلمىسىنى بەرپا قىلىش كېرەك. (3) ئىشلەپچىقىرىش ئامىللىرىنىڭ مۇۋاپىق يۆتكىلىشى ۋە بايلىقنىڭ ياخشى تەقسىم قىلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، بىر تۈركۈم كارخانىلارنى ئۆزگەرتىپ تەشكىللەپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ، كۆلەم ئىگىلىكى شەكىللەندۈرۈپ، ئىچكى ـ تاشقى بازارلاردىكى رىقابەت كۈچىنى ئاشۇرۇش كېرەك. (4) دۆلەت ئىلكىدىكى مال ـ مۈلۈكنىڭ باشقۇرۇش ئۈنۈمدارلىقىنى ۋە پايدىسىنى ئۆستۈرۈش، دۆلەت ئىلكىدىكى مال ـ مۈلۈكنىڭ قىممىتىنى ساقلاپ قېلىش، قىممىتىنى ئاشۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلىش لازىم. (5) ھۆكۈمەتنىڭ فۇنكسىيىسىنى ئۆزگەرتىپ، مەمۇرىيەت بىلەن كارخانىنى ئايرىشنى پەيدىنپەي ئىشقا ئاشۇرۇپ رايون، كەسىپ ھالقىغان ئىقتىسادىي بىرلىشىشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، دۆلەتنىڭ ماكرولۇق تەڭشەش ـ تىزگىنلەش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش كېرەك.

«پىكىر»دە مۇنۇلار ئوتتۇرىغا قويۇلدى: سىناق نۇقتىسى قىلىنغان كارخانا گۇرۇھىنى نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىش لازىم. سىناق نۇقتىسى قىلىنغان كارخانا گۇرۇھىنىڭ ئانا شىركىتى دۆلەت ئىلكىدىكى ئۆزئالدىغا مەبلەغ سالغان شىركەت بولغاچقا «دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانىلارنىڭ مال ـ مۈلكىنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش نىزامى»دىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە ئالاقىدار ھوقۇق بېرىلگەن نازارەت قىلىش ئورگانلىرى نازارەت قىلغۇچىلارنى ئەۋەتىشى، نازارەت قىلىش ھەيئىتى قۇرۇشى كېرەك. ھوقۇق بېرىلگەن نازارەت قىلىش ئورگانلىرى ياكى مەبلەغ چىقارغۇچى، فۇنكسىيىلىك ئالاقىدار تارماقلار قەرەللىك ھالدا سىناق نۇقتىسى قىلىنغان كارخانىلار گۇرۇھىنىڭ ئانا شىركەتلىرىنىڭ مۈلكىنى باشقۇرۇش ۋە دۆلەت ئىلكىدىكى كاپىتالنى باشقۇرۇش ئەھۋالىنى نازارەت قىلىشى ياكى تەكشۈرۈشى، تەكشۈرۈش كۆرسەتكۈچىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالىغا قاراپ مۇكاپاتلاش، جازالاشنى قارار قىلىشى كېرەك.

ئەتە بىزنىڭ قانچىلىك يېشىللىقىمىز بولار؟

(بېشى 1 ـ بەتتە)

جەنۇبىي شىنجاڭ ۋە شىمالىي شىنجاڭدا بولسۇن، بىر قىسىم ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى تەپتارتماستىن ئورمان بەلباغلىرىنىڭ ئېتىزلارغا كەلتۈرىدىغان زىيىنىنى سۆزلەيدۇ. ھازىرغىچە ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرمىغان چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسىدە، بىر ئايال ئۇچۇق ـ ئاشكارا: «كۆچەت تىكىشنىڭ نېمە

ئورمانچىلىق»، «ئېغىزدىكى ئورمانچىلىق» بولۇپ قالغان.

كىشىنى چۆللۈك يېپىنچا ئۆسۈملۈكلىرى تېخىمۇ ئەندىشىگە سالىدۇ. يەر ئېچىش دولقۇنىدا نۇرغۇنلىغان جايلار سوقىنى چۆل ئورمانلىرىغا توغرىلاپ، تەرتىپسىز بوز يەر ئېچىشنى پايدا قوغلىشىشتىكى مۇھىم يول قىلىۋالغان.

شۇڭلاشقىمۇ ئۆچالمايدۇ. چوپان چىقسا سەپەرگە، قايتىپمۇ كېلەلمەيدۇ، يولدا قېلىپ ماشىنا، ئۆتەڭگە يېتەلمەيدۇ...»

1985 ـ يىلىدىن باشلاپ، ئون يىل تىرىشىش ئارقىلىق بۇ ناھىيىنىڭ نوقاي بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونىغا كەڭلىكى 40 مېتىردىن 150 مېتىر كېلىدىغان 11 چوڭ تىپتىكى ئاساسىي غول ئورمان بەلبېغى بىنا قىلىنغاندىن كېيىن،

ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش سىستېمىسى
ئاپتونوم رايون بويىچە تېلېفون يىغىنى چاقىردى

(بېشى 1 ـ بەتتە)
باھالاش، ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش ۋە

يولداش جياڭ زېمىننىڭ مۇھىم سۆزىنى
مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش

ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش
ئورگانلىرى رەھبەرلىك كۈچىنى ۋە

باھالاش، ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش پائالىيەتلىرىدىن باشقا، جايلار، تارماقلارنىڭ باھالاش-سېلىشتۇرۇش، ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش پائالىيىتىنى ئۇيۇشتۇرۇشقا پرىنسىپ جەھەتتە رۇخسەت قىلىنمايدۇ. تەكشۈرۈلىدىغان، باھالىنىدىغان، سېلىشتۇرۇلىدىغان، ئۆلچەمگە يەتكۈزۈلىدىغان ئورۇن ۋە شەخستىن ھەق ئېلىشقا ياكى شەكلىنى ئۆزگەرتىپ ھەق ئېلىشقا رۇخسەت قىلىنمايدۇ، تەكشۈرۈش، باھالاش-سېلىشتۇرۇش، ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش پائالىيىتىدىن پايدىلىنىپ بولۇشىغا يېيىش- ئىچىشكە ۋە مال - دۇنيا يىغىۋېلىشقا رۇخسەت قىلىنمايدۇ. 7. پىكاپ بەلگىلىمە بويىچە سەپلەپ بېرىلىدۇ ۋە ئالماشتۇرۇلىدۇ. ئاپتونوم رايون ۋە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر پىكاپ سەپلىنىش ئەھۋالىنى بىر قېتىم ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ، بەلگىلىمە بويىچە يىغىۋېلىشنى تەشكىلىي بېكىتىشى كېرەك. 1997-يىلىدىن باشلاپ ئۈچ يىلغىچە پىكاپ شاتىنى يېڭىدىن كۆپەيتىلمەيدۇ. 8. تەكشۈرۈش، ئۆگىنىش، تەربىيىلەش، مۇھاكىمە قىلىش، سودىگەر چاقىرىش، كۆرگەزمىگە قاتنىشىش نامى بىلەن ھۆكۈمەت پۇلىغا چەت ئەللەرگە چىقىپ ساياھەت قىلىش قاتتىق چەكلىنىدۇ. پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىدىكى رەھبىرىي كادىرلارنىڭ زىيارەتكە چىقىش قېتىم سانى قاتتىق چەكلىنىدۇ. ئادەتتىكى تەكشۈرۈش ۋە ھۆكۈمەت ئىشى مەقسىتىگە ئىگە بولمىغان، ماھىيەتلىك مەزمۇنى يوق سورۇنلارغا چىقىش پائالىيەتلىرى قەتئىي چەكلىنىدۇ.

يولداش خوجايەن مۇنداق دېدى: يولداش جياڭ زېمىننىڭ مۇھىم سۆزى يېڭى ۋەزىيەتتە چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنى چوڭقۇرلاشتۇرىدىغان تۈپ يېتەكچى ئىدىيە، رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ھەرىكىتىنى قېلىپقا چۈشۈرىدىغان مۇھىم ئاساس. ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، ھۆكۈمەتلەر ۋە ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش ئورگانلىرى خادىملارنى ئۇنى ئەستايىدىل ئۆگىنىشكە تەشكىللىشى لازىم. 1. بۇ يىل 6-ئايدا رەھبىرىي كادىرلاردىن تارتىپ پارتىيىلىك كادىرلارغىچە ھەممىلەن ۋە مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، مەمۇرىي تەپتىش مىنىستىرلىكىنىڭ تېلېۋىزىيە-تېلېفون يىغىنى ھۆججەتلىرىنى مەركەزلىك ئۆگىنىش لازىم. ئۆگىنىشنى ئەمەلىيەتكە زىچ باغلاش كېرەك. رەھبىرىي كادىرلار ئاساسىي قاتلاملارغا، ئامما ئارىسىغا بېرىشى، بولۇپمۇ تۇرمۇشى بىر قەدەر نامرات ئۆتۈۋاتقان ئامما ئارىسىغا بېرىشى، ئاشۇنداق جايلارغا بېرىپ ئىدىيىۋى تونۇشنى بىرلىككە كەلتۈرۈشى كېرەك. 2. مەركەز ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ بەلگىلىمىلىرى تۆۋەنگە چۈشۈرۈلگەندىن كېيىن، ئۇنى «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ ئىنتىزام چارىسى كۆرۈش نىزامى»نى ئۆگەنگەنگە ئوخشاش مەركەزلىك ئۆگىنىش، ماددىمۇ ماددا مۇزاكىرە قىلىش كېرەك. بەلگىلىمىنى ئۆگەنگەندە مەركەز بۇ يىل ئېلان قىلغان ۋە ئېلان قىلىدىغان پارتىيە ئىنتىزامىنى كۈچەيتىش، رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ھەرىكىتىنى قېلىپلاشتۇرۇشقا دائىر ھۆججەتلەرنى ئۆگىنىشكە بىرلەشتۈرۈپ ياخشى ئۆگىنىش، تولۇق ئۆگىنىش، چوڭقۇر ئۆگىنىش كېرەك. 3. بۇ يىلقى چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشى ۋە پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشىغا قويۇلغان «بىر قولدا تەربىيىنى، بىر قولدا تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشنى تۇتۇش» تەلىپىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، مەمۇرىي تەپتىش نازارىتى 3- ئاينىڭ ئاخىرىدا 1997 - يىللىق پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى تەربىيىسى خىزمىتى توغرىسىدىكى پىكىرنى تارقاتتى، بۇنىڭ ئىچىدە جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۆرەش قىلىش ئېسىل ئەنئەنىسىنى جارى قىلدۇرۇش تەربىيىسى ئورۇنلاشتۇرۇلغان. جايلار، تارماقلار ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى ئەستايىدىل ياخشى تۇتۇشى لازىم.

خوجايەن تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: يولداش جياڭ زېمىننىڭ مۇھىم سۆزىنىڭ روھىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، بەتتەخلىك، ئىسراپچىلىق قىلمىشلىرىنى قەتئىي چەكلەش جەھەتتە يېقىنقى مەزگىلدە كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلىش لازىم، بۇ بۇ يىلقى چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشى ۋە پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى، ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، ھۆكۈمەتلەر ۋە ئورگانلىرى رەھبەرلىك كۈچىنى ۋە خىزمەتلەرنى ئورۇنلاشتۇرغاندا مۇشۇ مۇھىم نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈشى لازىم. ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار بەتتەخلىك، ئىسراپچىلىقنى چەكلەش خىزمىتىگە ئومۇميۈزلۈك مەسئۇل بولۇشى، پارتىيە، ھۆكۈمەتنىڭ 1- قول باشلىقلىرى بۇ ئىشنى ئۆزلىرى تۇتۇشى لازىم.

خوجايەن ئاخىرىدا مۇنۇلارنى تەلەپ قىلدى: ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، ھۆكۈمەتلەر يولداش جياڭ زېمىننىڭ مۇھىم سۆزىنىڭ روھىنى ۋە مەركەزنىڭ، ئاپتونوم رايوننىڭ بەتتەخلىك، ئىسراپچىلىق قىلمىشلىرىنى توسۇشقا دائىر بەلگىلىمىلىرىنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش - نازارەت قىلىشنى كۈچەيتىشى لازىم. 1) مەخسۇس تۈر بويىچە تەكشۈرۈشنى قانات يايدۇرۇش كېرەك. 2) ئامmىنىڭ نازارەت قىلىش سالمىقىنى كۈچەيتىشكە ئەھمىيەت بېرىپ، ئاممىنىڭ پاش قىلغانلىرىنى قوبۇل قىلىپ ئەستايىدىل بىر تەرەپ قىلىش كېرەك. 3) تەكشۈرۈپ تەستىقلاشقا، باشقۇرۇشقا ۋە مەسئۇلىيەتنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە مەسئۇل بولغان تارماقلارغا بولغان نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىش كېرەك. 4) مەركەز ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ بەلگىلىمىلىرىگە خىلاپلىق قىلغانلارنى جىددىي بىر تەرەپ قىلىش كېرەك. 5) دوكلات قىلىش تۈزۈمىنى كۈچەيتىش كېرەك، جايلار، تارماقلار ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئەھۋالىنى ھەر يېرىم ئايدا بىر قېتىم ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىغا، مەمۇرىي تەپتىش نازارىتىگە دوكلات قىلىپ تۇرۇشى كېرەك.

تېلېفون يىغىنىنىڭ ئاساسىي مەيدانى ئۈرۈمچى شەھىرىدە بولدى، ھەرقايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەردە شۆبە يىغىن مەيدانلىرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. تېلېفون يىغىنىغا ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، ناھىيىلىك پارتكوملار، ھۆكۈمەتلەرنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى ۋە ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش خىزمىتىگە مەسئۇل رەھبەرلىرى، ئاپتونوم رايوندىكى ھەرقايسى تارماقلار پارتگۇرۇپپىلىرى (پارتكوملىرى)نىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى ۋە جايلار، تارماقلاردىكى ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ رەھبەرلىرى قاتناشتى.

ئوچۇق - ئاشكارا: «كۆچەت تىكىشنىڭ نېمە پايدىسى بار، دەل - دەرەخ ئېتىزلارغا سايە چۈشۈرۈپ، مەھسۇلاتقا تەسىر بېرىدۇ» دەيدۇ.

80 - يىللاردا ھەرقايسى جايلاردا بىر تۈركۈم ئورمانچىلىق كەسپىي ئائىلىلىرى مەيدانغا چىققانىدى. بۈگۈنكى كۈندە بۇلارنىڭ ھېچقانچىسى قالمىغان. ھالبۇكى ئىچكى ئۆلكىلەردىكى نۇرغۇنلىغان كىشىلەر ئاكتىپلىق بىلەن بوز تاغلارنى ھۆددىگە ئېلىپ ئورمان بىنا قىلماقتا. بۇ يەردە مۇنداق بىر سەۋەبمۇ بار: شىنجاڭنىڭ ئورمانلىرى سۇغىرىلىدىغان ئورمانلىق، شۇڭا تەننەرخى يۇقىرى، ئۈنۈمى تۆۋەن.

جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بىر قانچە تۈزلەڭ ئورمانچىلىق مەيدانلىرى كىرىمنى ئاشۇرىمىز دەپ بىر قىسىم ماتېرىيال ئورمانلىقى يېرىنى كېۋەزلىككە ئايلاندۇرۇۋەتكەن، تونۇشتۇرۇلۇشىچە، بىر مو يەردىكى تېز ئۆسەر ماتېرىياللىق ئورماننى ئون يىلدا ماتېرىيال بولىدۇ، دەپ ھېسابلىغاندا، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر يىلى 100 يۈەندىن كۆپرەك كىرىم بولىدىكەن. ئەمما بىر مو يەردىكى پاختىنىڭ يىللىق كىرىمى 1000 يۈەندىن كۆپرەك بولىدىكەن.

1995 - يىلى شىنجاڭنىڭ يېرىك يېزا ئىگىلىكى كىرىمىدە ئورمانچىلىق كىرىمى ئاران % 14.7 نى ئىگىلىگەن. بىز تەكشۈرگەن ۋىلايەت، ناھىيىلەرنىڭ ئورمانچىلىق نىسبىتى % 3 - % 5 ئىكەن.

بىر ۋىلايەتلىك ئورمانچىلىق باشقارمىسىنىڭ باشلىقى مۇنداق دەيدۇ: ئورمانچىلىق كىرىمى نىسبىتى مۇشۇنداق تۆۋەن بولغاچقا ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىكنىڭ ئورمانچىلىققا ئەھمىيەت بېرىشى يېتەرسىز، ئورمانچىلىققا سېلىنمىنى ئاشۇرۇشنى تەلەپ قىلىشقىمۇ ئامالسىز قالدۇق. مەركەز ۋە ئاپتونوم رايون تۈزگەن ئورمانچىلىققا ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشتە توسالغۇ كۆپ بولغاچقا جايلارنىڭ ئورمانچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇش ئاكتىپلىقىغا تەسىر يەتكەن. ئايرىم ناھىيە، شەھەرلەر ھازىرغىچە ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇشنى ئەمەلگە ئاشۇرالمىغان. بەزى يېڭى ئۆزلەشتۈرۈلگەن رايونلارغا ئون نەچچە يىلغىچە كۆچەت تىكىلمىگەن. بەزى جايلار ئورمان بىنا قىلىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدۇق دېگەن بىلەن، ساندا يالغىنى بارغانسېرى كۆپىيىپ، ئورمانچىلىق «ھۆججەتتىكى

قىلىنىۋالغان.

خالايىق! ئىقتىسادىي پايدىنى قوغلاشقان ۋاقىتلاردا نېمە ئۈچۈن ئۆزۈڭلار ياشايدىغان ماكانغا تەھدىت بولۇۋاتقىنى بىلەن كارىڭلار بولمايدۇ؟ شىنجاڭدىن ئىبارەت بۇ كەڭ قۇرغاق رايوننىڭ % 4 بوستانلىقنى زېمىنىمىزنىڭ % 48 نى ئىگىلەيدىغان قۇملۇق قىستاپ كېلىپ، چۆل - جەزىرىلەر قورشىۋالغان. ئورمانچىلىق بولسا بوستانلىقنى قوغداپ، ئېكولوگىيىلىك تەڭپۇڭلۇقنى ياخشىلاشتىكى مۇھىم ھاياتلىق كۈچى، شۇڭا، ھەرقانداق ۋاقىتتا ئورمانچىلىقنى ئۇنتۇپ قالساق، تىرىكچىلىكىمىز ۋە مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشىمىزغا بولۇۋاتقان تەھدىتنى ئۇنتۇپ قالغان بولىمىز.

ئورمان بولمىسا سۇ بولمايدۇ؛ سۇ بولمايدىكەن، ھاياتلىق مەۋجۇت بولۇپ تۇرالايدىغان يەرمۇ بولمايدۇ.

ۋاڭ لېچۈەن شۇجى بىر قېتىم سۆزىدە: دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىقنى ئومۇميۈزلۈك ماسلاشتۇرۇپ راۋاجلاندۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىش كېرەك. ھازىر بار ئورمانلارنى ياخشى قوغداپ، ئەۋلادلارغا بەخت يارىتىش كېرەك. ئەۋلادلارنىڭ رىزقىسىنى يەپ، ئەۋلادلارنى ئىلاجسىزلىقتا قالدۇرساق بولمايدۇ. شىنجاڭنىڭ بۇنداق پەۋقۇلئاددە ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىدا ئورمان بولمايدىكەن، سۇ بولمايدۇ؛ سۇ بولمايدىكەن، ھاياتلىق مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدىغان يەرمۇ بولمايدۇ. بىز بۇ مەسىلىنى مۇشۇنداق يۈكسەكلىككە كۆتۈرۈپ تونۇشىمىز كېرەك، دېدى.

ئاپەت كۆپ بولىدىغان شىنجاڭدا ئورمانچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇش ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش، ئاپەتنى ئازايتىشنىڭ ھەقىقىي مۇھىم تەدبىرى. ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ جېمىنەي ناھىيىسىدىكى نوقاي بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونىدا، بىر خىل ئاپەت خاراكتېرلىك بوران بولۇپ، يىلدا 9 - ئايدىن باشلاپ كېلەر يىلى 5 - ئايغىچە چىقىپ، ئۇرۇقلارنى ئۇچۇرۇپ كېتىپ، دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ ھوسۇلى كېمىيىپ كىشىلەر بىر تالمۇ دان ئالالمايتتىكەن. بەزىدە قاتناشمۇ ئۈزۈلۈپ قالىدىكەن. شۇ ۋاقىتتا خەلق ئىچىدە مۇنداق بىر قوشاق تارقالغان: «نوقايدا بوران چىقسا،

غول ئورمان بەلبېغى بىنا قىلىنغاندىن كېيىن، 55 مىڭ مو دېھقانچىلىق ئېتىزىنى ۋە ئوتلاقنى مۇھاپىزەت قىلىپلا قالماستىن، ئورمان بەلبېغىغا نۇرغۇن قار توپلىنىپ، تۆۋەنكى سۇ ئامبىرىنى مول سۇ مەنبەسى بىلەن تەمىنلىگەن. بۇ يەردىكى سىغىمى 800 مىڭ كۇب مېتىر كىچىك سۇ ئامبىرىغا بۇرۇن كېلىدىغان سۇ يوق قۇرۇق تۇراتتى، ھازىر سىغىمى 1 مىليون 200 مىڭ كۇب مېتىر كېڭەيتىلىپ قۇرۇلغان بولسىمۇ سۇ سىغمايدىغان بولۇپ قالدى.

شىنجاڭنىڭ يېزا - بازار كارخانىلىرى تەرەققىي قىلمىغان ئەھۋالدا، نۇرغۇنلىغان جايلارنىڭ كوللېكتىپ ئىگىلىكى ئەمەلىيەتتە ئورمانچىلىققا تايىنىۋاتىدۇ. خوتەن ناھىيىسىنىڭ لايقا يېزىسى 1992 - يىلى 23 تاناپ ئورمان بەلبېغىنى يېڭىلىغان، بۇنىڭدىن ھەرقايسى كەنتلەر ئازراقتىن پۇل چىقىرىپ، 41 دانە تۆت چاقلىق كىچىك تراكتور سېتىۋالغان. بەزىلىرى يەنە كىچىك دوختۇرخانا سالغان. ئىقتىسادىي ئورمانلارنىڭ كىرىمىنى ئالساق، تېخىمۇ ئوبدان. بىز جەنۇبىي ھەم شىمالىي شىنجاڭدا بەزى ھەربىر مو يەردىن 1000 يۈەن كىرىم بولىدىغان باغلارنى كۆردۇق.

شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك داشۆسىنىڭ پروفېسسورى، ئىزچىل تەرەققىيات مەسىلىسى مۇتەخەسسىسى فەن سۇندې بىزگە مۇنداق دېدى: شىنجاڭدا ئىجتىمائىي تەرەققىياتقا ئۈنۈملۈك كاپالەتلىك قىلىدىغان بىر قەدەر مۇكەممەل ئورمانچىلىق ئېكولوگىيىلىك سىستېمىسى قۇرۇپ چىقىش ئۈچۈن ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى % 5.21 تىن يۇقىرى بولۇشى لازىم. 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى سۈرئەت بويىچە بولغاندا، ئاز دېگەندە يەنە 157 يىل ۋاقىت كېرەك، دېمەك ۋەزىپىمىز ئېغىر، يول يىراق.

بىزنىڭ بەكمۇ خوش بولۇپ كېتىش ئاساسىمىز يوق. دەۋرنىڭ قانداق ئۆزگىرىشىدىن قەتئىينەزەر، كېيىنكى ئەۋلادلارغا تېخىمۇ كۆپ يېشىللىق قالدۇرۇش بىزنىڭ كەلگۈسى ئۈچۈن بېرىدىغان تەنتەنىلىك ۋەدىمىز بولۇپ قالدى.

****

ئېلان

مەتىمىن ھېيت نامىدىكى 653222530319327- نومۇرلۇق سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى بىلەن 143255989- نومۇرلۇق پاسپورت ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ ئىناۋەتسىز.

«قىسقارتىش»تىن كېلىپ چىققان بىرىنچى ...

ۋاڭ جىنيى، شى جېڭ، ليۇ لېي

خادىملارنى قىسقارتىش، ئۈنۈمنى يۇقىرى كۆتۈرۈش 90 - يىللارنىڭ بېشىدا زىيان تارتىش ھالىتىدە تۇرۇۋاتقان يەنجۇ كانچىلىق (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنى قىسقا ۋاقىت ئىچىدە مەملىكەت بويىچە چوڭ كۆمۈر كارخانىلىرى ئىچىدىكى داڭدار كارخانىغا ئايلاندۇردى. بۇ كارخانا ئۆتكەن يىلى 1 مىليارد 224 مىليون يۈەن پايدا - باج ياراتتى. يەنە يىلىغا 3 مىليون توننا كۆمۈر قازىدىغان، دۇنيا بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدىغان قېزىش ئەترىتىنى ۋۇجۇدقا كەلتۈردى.

قىسقارتىلغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى باشقا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش چارىسى ئەسلىدىكى ئىمجان ھالەتتىكى كاننى جانلاندۇردى. بۇ كان باشقا كەسىپلەرنى راۋاجلاندۇرۇپ، ئىشلەپچىقىرىشنىڭ 1 - سېپىدىن قىسقارتىلغان 10 مىڭغا يېقىن خادىمنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئىقتىسادنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇردى.

يەنجۇ كان رايونى 70 - يىللاردا جۇڭگونىڭ زۇڭلىنىڭ تەستىقى بىلەن قۇرۇلغان زامانىۋى كۆمۈر بازىسى. ئۇ دەسلەپ قۇرۇلغاندا بىر قەدەر يۇقىرى تېخنىكىغا ئىگە بولسىمۇ، خىزمەت دائىرىسى كەڭ، تارقاق، خادىملىرى كۆپ، ئۈنۈمى تۆۋەن بولۇشتەك ئەنئەنىۋى ئىشلەپچىقىرىش ئەندىزىسىدىن قۇتۇلالمىغانىدى. 90 - يىللارغا قەدەم باسقاندىن كېيىن ئەمدىلا بازارغا قەدەم قويغان، قىين ئەھۋالدا تۇرۇۋاتقان يەنجۇ كان رايونى دۇنياغا نەزەر تاشلاپ، كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىشنى كاندىكى «كىچىك جەمئىيەت»تىن ئايرىۋېتىش، كۆچنى مەركەزلەشتۈرۈپ مەھسۇلات مىقدارى كۆپ، ئۈنۈمى يۇقىرى قۇدۇق قۇرۇش، بىرلىك مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇش، خادىملارنى قىسقارتىش، ئۈنۈمنى ئاشۇرۇش، مەركەزلەشتۈرۈپ مۇۋاپىق ئىشلەپچىقىرىش يولىغا ماڭدى.

ئۇلار خادىملارنى قىسقارتىپ، ئۈنۈمنى يۇقىرى كۆتۈرۈشتە پەن - تېخنىكىنى ئاساس قىلدى. 1992 - يىلىدىن باشلاپ يەنجۇ كانچىلىق گۇرۇھى مۇھىم ئۆتكەللەرگە ھۇجۇم قىلىپ، كۆمۈر قېزىش تېخنىكىسى ئۈستىدە دادىل ئىزدىنىپ، گاز ۋە چاڭ - توزان قاتارلىق قىيىن مەسىلىلەرنى ھەل قىلىپ، ئىلگىرىكى قېلىن كۆمۈر قاتلىمىنى نەچچە قاتلام بويىچە قېزىشنى ئاددىيلاشتۇرۇپ، بىر قېتىمدىلا قېزىپ چىقىدىغان بولدى. بۇنىڭ بىلەن ئىككىدىن بىر قىسىم قۇدۇق ئاستى يولىنى، ئۈچتىن ئىككى قىسىم ئۇسكۈنىنى ۋە نۇرغۇن ئادەم كۈچىنى تېجەپ قالدى، يىللىق بىۋاستە ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى 150 مىليون يۈەن ئاشۇردى. ئۇسكۈنىلەرنى يىغىلاش، ياخشىلاشقا ھەر يىلى 40 نەچچە مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى، شۇنداقلا ئىشلەپچىقىرىشنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇپ، قۇدۇق ئاستى مەشغۇلات رايونىدىكى ئەمگەك كۈچى ئىسراپچىلىقىنى تۈگىتىپ، ئىش ئۈنۈمنى يۇقىرى كۆتۈرۈش ئۈچۈن، 1990 - يىلى 25 مىڭ ئىشچىنى 16 مىڭغا قىسقارتتى. بۇنىڭ بىلەن ئىشچىلارنىڭ ئاكتىپلىقى قوزغىتىلىپ ئىش ئۈنۈمى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، كۆمۈرنىڭ مەھسۇلات مىقدارى 10 مىليون 70 مىڭ توننىدىن بىراقلا 18 مىليون 645 مىڭ تونناغا يەتتى. 1996 - يىلى شىركەتنىڭ يەتتە قېزىش ئەترىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 2 مىليون 275 مىڭ توننا كۆمۈر قېزىپ، مەملىكەت بويىچە ئوخشاش ساھەدىكىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن بەش ھەسسە ئاشۇرۇۋەتتى.

يەنجۇ كانچىلىق گۇرۇھىنىڭ كەسكىن بازار رىقابىتىدە پۇت تىرەپ تۇرالىشىدا خادىملارنى قىسقارتىپ، ئۈنۈمنى ئاشۇرۇش، ئېشىنچا خادىملارنى باشقا كەسىپلەرگە ئورۇنلاشتۇرۇش، كۆمۈرچىلىك بىلەن باشقا كەسىپلەرنى تەڭ راۋاجلاندۇرۇش ستراتېگىيىسى مۇھىم رول ئوينىدى. ئۆتكەن يىلى بۇ شىركەت پايدا - باج جەھەتتە، ئۇنىۋېرسال ماشىنىلاشقان كۆمۈر قېزىش بىرلىك مەھسۇلاتى جەھەتتە، ئومۇمىي كۈچى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش قاتارلىق جەھەتلەردە 1 - بولۇپ، ئېلىمىزنىڭ كۆمۈر سانائىتىنى راۋاجلاندۇرۇشتا ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى.

(«خەلق گېزىتى» دىن)

يوشۇرۇن ئىگىلىك ۋە چىرىكلىشىش

دىڭ پىڭيۈي

يوشۇرۇن ئىگىلىككە يەكۈن خاراكتېرلىك ئۇقۇم بېرىش ھەقىقەتەنمۇ قىيىن، لېكىن بىمىنىڭ يوشۇرۇن ئىگىلىك ئىگەنلىكىنى مۇنداق تەسۋىرلىسەك بولامدۇ - قانداق؟ ئۇ ھۆكۈمەتنىڭ ماكرو جەھەتتىن باشقۇرۇشى، نازارىتى سىرتىدىكى ياكى ھۆكۈمەتتىن يوشۇرۇن ئېلىپ بېرىلىدىغان ھەر خىل ئىقتىسادىي پائالىيەتلەرنىڭ ئومۇملاشتۇرۇلۇپ ئاتىلىشى. بۇ ماقالىدە يوشۇرۇن ئىگىلىك بىلەن چىرىكلىشىش مەسىلىلىرى ئۈستىدە ئىزدىنىلىدۇ.

يوشۇرۇن ئىگىلىك چىرىكلىكنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان تۇپراق

ھەر خىل پاسسىپلىق، چىرىكلىك ئەھۋاللىرىنىڭ ئىپادىلىنىش شەكلى، ۋاستىسى، دەرىجىسى ئوخشىمايدۇ، لېكىن ئۇلارنىڭ كۆپ قىسمى يوشۇرۇن ئىگىلىك بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك. شۇنى ئېنىق ئېيتىشقا بولىدۇكى، چىرىكلىشىش بىلەن ناتوغرا كەيپىيات يوشۇرۇن ئىگىلىكتەك مۇنبەت تۇپراقتا پەيدا بولىدۇ. ئۇنىڭ ئاساسىي ئىپادىلىرى تۆۋەندىكى تەرەپلەردە ئىپادىلىنىدۇ:

1. خىيانەت قىلىش، پارا ئېلىش دۆلەت خىزمەتچىلىرىنىڭ ۋەزىپىسىدىكى قولايلىقتىن پايدىلىنىپ، ئومۇمنىڭ مال - مۈلكىنى ئۆزىنىڭ قىلىۋېلىش، ئالداش ۋە باشقا قانۇنسىز ئۇسۇللار بىلەن ئۆزىنىڭ قىلىۋېلىش ھەرىكىتى بولۇپ، ھۆكۈمەتنىڭ باشقۇرۇشىدىن، نازارەت قىلىشىدىن قېچىپ، ھۆكۈمەتتىن يوشۇرۇن ئېلىپ بېرىلغان قانۇنسىز جىنايى پائالىيەت. ئۇ شۈبھىسىزكى، يوشۇرۇن ئىگىلىكتىن پەيدا بولىدۇ.

2. يوشۇرۇن ئىگىلىك كۈندىن - كۈنگە ئومۇملىشىپ، ئاشكارىلىشىپ، قانۇنلۇق «ئاشكارا پارىخورلۇق»قا يۈزلەندى. دۆلەتنىڭ مەبلەغ سالىدىغان ساھەلىرى ھۆكۈمەت پۇلىدىن پارا بېرىدىغان ئاساسىي نىشان، بانكا ھۆكۈمەت پۇلىدىن پارا بېرىشنىڭ ئاساسلىق ئوبيېكتى بولۇپ قالدى؛ سودا پائالىيىتىدە ھۆكۈمەت پۇلىغا پارا بېرىش ئومۇمىي كەيپىياتقا ئايلىنىپ قالدى. تەشكىلات، كادىرلار خىزمىتىدە ھۆكۈمەت پۇلىدىن پارا بېرىش ئەھۋالىمۇ ئىنتايىن ئېغىر بولماقتا؛ قۇرۇلۇشلارنى كۆتۈرە بېرىشتە ھۆكۈمەت پۇلىدىن پارا بېرىش تېخىمۇ غالجىر ھالەتكە يەتتى، بارلىق تور بەلگىلەش ھوقۇقى، تەستىقلاش ھوقۇقى، قەرز بېرىش ھوقۇقى، ئېكسپورت - ئىمپورتنى باشقۇرۇش ھوقۇقى، يەر تەستىقلاش، ئىجارىگە بېرىش ھوقۇقى بار ساھەلەردە ھۆكۈمەتنىڭ نازارىتى، باشقۇرۇشىدىن ئۆزىنى قاچۇرۇپ خۇپىيانە سودا قىلىش ئەھۋاللىرى بار. بۇ ساھەلەر ھۆكۈمەت پۇلىدىن پارا بېرىدىغان ۋە پارا ئالىدىغان ساھە ۋە ئوبيېكتقا ئايلاندى.

3. يوشۇرۇن ئىگىلىك ناتوغرا كەيپىياتنى كۈچەيتمەكتە. بەزى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ئۆزىدىكى ھوقۇقتىن پايدىلىنىپ، ھۆكۈمەت بىلەن كارخانىنى ئايرىماي، سودا ساھەسىدىكىلەر بىلەن تىل بىرىكتۈرۈپ، ھوقۇقىغا تايىنىپ سودا قىلىپ، كەۋدە قۇرۇپ، دۆلەت مالىيە كىرىمىنىڭ يىرىمىنى بۆلۈمگە ۋە كىچىك گۇرۇھقا تەۋە قىلماقتا، ئۇلار قالايمىقان چاپىدىغان يۈگەنسىز ئاتقا ئايلىنىپ قىلىۋاتىدۇ. ھەر يىلى ئىنقىلاپ چىقىلغان سېلىق سېلىش قاتارلىق ئىجتىمائىي ئاپەتلەر يوشۇرۇن ئىگىلىك بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك، ھۆكۈمەت پۇلى بىلەن پاي چېكى سودىسى قىلىش، ئۆي - زېمىن ۋە قەرەللىك مال سودىسى قىلىش، تىجارەتتە تەۋەككۈلچىلىك قىلىش، زىيان تارتسا ھۆكۈمەت كۆتۈرۈش، پايدا بولسا شەخسىي بىلەن ئىدارە ئېلىش؛ ھۆكۈمەت پۇلىغا شەخسىي ئۆي سېلىش، ئۆيىنى بېزەش، ئېسىل پىكاپ ئېلىش، يېيىش - ئىچىش قاتارلىق يوشۇرۇن ئىستېمال، يوشۇرۇن چىقىملار كۆپىيىۋاتىدۇ؛ شېرىنكانە ئېلىش، پۇل، ھوقۇق سودىسى قىلىش، ھۆكۈمەتنى يەپ ئۆزىنى سەمرىتىش، قالايمىقان مۇكاپات تارقىتىش، نەرسە تارقىتىش، يوشۇرۇن كىرىم قاتارلىقلار يوشۇرۇن ئىگىلىكتەك بۇ مۇنبەت تۇپراقتا يىلتىز تارتماقتا.

4. يوشۇرۇن ئىگىلىكنىڭ مەۋجۇت بولۇشى بىلەن بەزىلەر ئومۇملۇقنى كۆزدە تۇتماي، دۆلەتنىڭ پەرمانىغا قارشى تۇرۇپ، «يۇقىرىنىڭ سىياسىتى بولسا، مېنىڭ تەدبىرىم بار» يولىدا مېڭىۋاتىدۇ. ئۇلار بارلىق چارىلەر بىلەن ئۆزىگە، كىچىك گۇرۇھقا پايدا يەتكۈزۈۋاتىدۇ. بەزىلىرى كوللېكتىپ ئەتكەسچىلىك قىلىپ، باج ئوغرىلاۋاتىدۇ. باجدىن ئۆزىنى قاچۇرۇۋاتىدۇ. باج ئېلىشقا قارشى تۇرۇۋاتىدۇ. پۇل مۇئامىلە ئالدامچىلىقى قىلىش، ھۆكۈمەت پۇلىنى ئۆز نامىدا بانكىغا قويۇۋېلىش، يالغان، ساختا ماللارنى ئىشلەپچىقىرىپ سېتىش، يالغان سۆزلەش، ئەھۋالنى يالغان مەلۇم قىلىش، قاتلامىمۇ قاتلام يالغاننى ئويدۇرۇپ چىقىشلار جەمئىيەتنىڭ ئىقتىساد مۇھىتىنى قالايمىقانلاشتۇرۇۋاتىدۇ.

5. بەزى جايلاردا يەر ئاستى قاراڭغۇ بازىرى، ئەتكەس ماللار قاراڭغۇ بازىرى ئەۋج ئېلىۋاتىدۇ. چەت ئەلگە چىقىدىغان خادىملار، بانكا خادىملىرى ئىچىدىمۇ تاشقى پېرېۋوتنى ئېلىپ ساتىدىغانلار كۆپىيىۋاتىدۇ. باج كۆرسەتكۈچى يوق قاراڭغۇ بازار، ئاكسىيە قاراڭغۇ بازىرى قاتارلىق يوشۇرۇن ئىگىلىك پائالىيەتلىرى يامراۋاتىدۇ. يوشۇرۇن ئىگىلىكنىڭ سايىسى بەزى جايلاردا كىشىلەرگە ئەگىشىپلا يۈرۈۋاتىدۇ. مەنپەئەت، بازار تالىشىش، مەخپىي - ئاشكارا پائالىيەتلەر داۋام قىلىۋاتىدۇ.

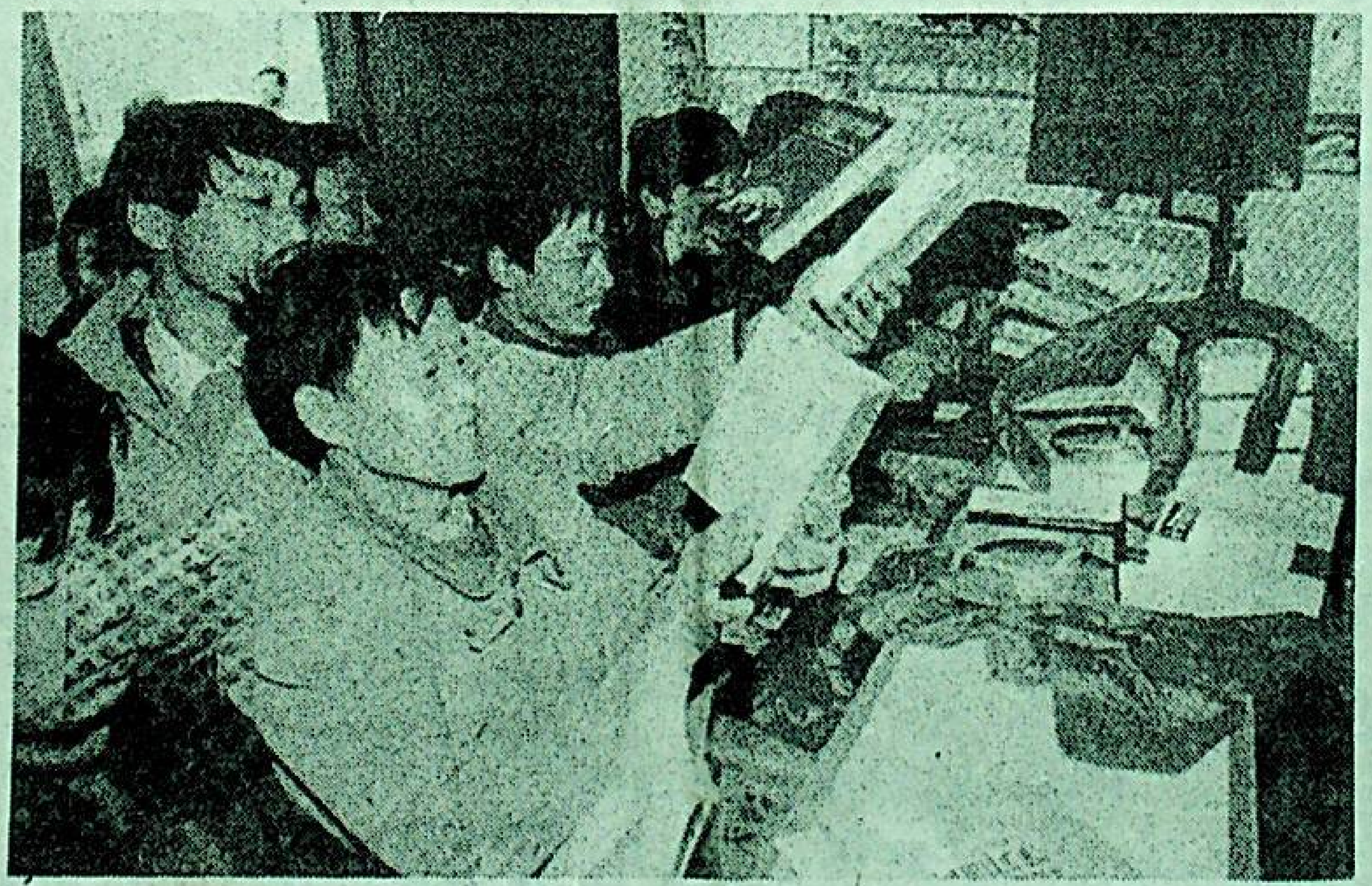

يېقىندىن بۇيان نەنجىڭدىكى ھەرقايسى جايلاردا ھەر خىل شەكىلدىكى مەدەنىيەتنى يېزىلارغا

مەملىكىتىمىزدە ئالاقە تورىنى باشقۇرۇش چارىسى تۈزۈپ چىقىلدى

گوۋۇيۈەن ئۇچۇرلاشتۇرۇش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىدىن خەۋەر تېپىشىمىزچە، مەملىكىتىمىزدە ئالاقە تورىنى چۈرىدىگەن مۇناسىۋەتلىك باشقۇرۇش چارىلىرى تۈزۈپ چىقىلغان.

بۇ باشقۇرۇش چارىلىرى «ئالاقە تورى تىجارىتىنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى چارە»، «ئالاقە بىخەتەرلىكىنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى چارە»، «ئالاقە تورىغا ئۇچۇر كىرگۈزۈشنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى چارە» قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

خەۋەرلەرگە قارىغاندا، بۇ چارىلەرنى گوۋۇيۈەن ئۇچۇرلاشتۇرۇش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى مەملىكىتىمىزنىڭ ئېلېكترونلاشتۇرۇش ۋە ئۇچۇرلاشتۇرۇش قەدىمىنى تېزلىتىش، مەملىكىتىمىزنىڭ ئۇچۇرلاشتۇرۇش ئىشىنى ساغلام، تەرتىپلىك راۋاجلاندۇرۇش، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ كومپيۇتېر ئۇچۇر تورىنى خەلقئارا تورغا كىرگۈزۈشنى باشقۇرۇش ۋاقىتلىق

«ئالاقە بىخەتەرلىكىنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى چارە»، «ئالاقە تورىغا ئۇچۇر كىرگۈزۈشنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى چارە»، «ئالاقە تورى مەخسۇس لىنىيىسىنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى چارە»، «ئالاقە تورى خىراجىتىنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى

راۋاجلاندۇرۇش، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ كومپيۇتېر ئۇچۇر تورىنى خەلقئارا تورغا كىرگۈزۈشنى باشقۇرۇش ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى»گە ئاساسەن تۈزۈپ چىققان.

(«خەلق گېزىتى»*دىن)

يېقىندىن بۇيان نەنجىڭنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا ھەر خىل شەكىلدىكى مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يەتكۈزۈش پائالىيىتى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلدى، نەنجىڭ شەھەرلىك شىنخۇا كىتابخانىسى، نەنجىڭ داشۆ قاتارلىق ئالتە ئورۇن پەن - تېخنىكا، مائارىپ، مەدەنىيەت، سەھىيىگە ئائىت كىتابلاردىن 10 مىڭ نۇسخا نەنجىڭ شەھىرىنىڭ پۇكۇ رايونى يەنجياڭ بازىرىدىكى دېھقانلارغا سوۋغات قىلىپ، دېھقانلارنىڭ قىزغىن ئالقىشىغا ئېرىشتى.

سۈرەتتە: دېھقانلار بۇ كىتابلارنى قىزىقىپ كۆرمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

گورۇھىغا تەۋە قىلماقتا، ئۇلار قالايمىقان چاپىدىغان يوكەنسىز ئاتقا ئايلىنىپ قېلىۋاتىدۇ. ھەر يىلى ئېنقىلاپ چىقىلغان كىچىك خەزىنىلەردىكى پۇل 4 مىليارد يۈەنگە يېتىپ، كۆپلىكى جەھەتتە ئادەمنى چۆچۈتىدۇ. قالايمىقان ھەق ئېلىش، قالايمىقان جەرىمانە قويۇش، قالايمىقان

ئىگىلىكنىڭ سايىسى بەزى جايلاردا كىشىلەرگە ئەگىشىپلا يۈرۈۋاتىدۇ. مەنپەئەت، بازار تالىشىش، مەخپىي - ئاشكارا پائالىيەتلەر داۋام قىلىۋاتىدۇ. شۇنداق دېيىشكە بولىدۇكى، يوشۇرۇن ئىگىلىك پاسسىپلىق، چىرىكلىك ئەمۋاللىرىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىۋاتىدۇ.

(«ئىقتىساد گېزىتى» دىن)

نەچچە يۈز مىليون ياشانغانلارنى كىم باقىدۇ؟

مۆلچەرگە قارىغاندا، 1997 - يىلى جۇڭگونىڭ شەھەر - بازارلىرى نوپۇسى ئىچىدىكى 60 ياشتىن يۇقىرىلار % 10 كە يەتكەن، 2040 - يىلى 380 مىليون 590 مىڭغا يېتىپ، ئومۇمىي نوپۇسنىڭ % 23.79 نى ئىگىلەيدىكەن. بۇ نەچچە يۈز مىليون ياشانغانلارنى زادى كىم باقىدۇ؟

ئۇ ۋاقىتتا بىر جۈپ ياش ئەر - ئايالنىڭ زىممىسىگە تۆت ئاتا - ئانا، سەككىز چوڭ دادا - چوڭ ئانا يۈكلىنىشى مۇمكىن. ئەگەر مۇشۇ بىر جۈپ ئەر - ئايالغا تايىنىپ بۇ ياشانغانلارنى باقىمىز دېسەك، ئۇلارنىڭ يۈكىنىڭ ئېغىرلىشىپ كېتىشى تۇرغان گەپ. بۇرۇن ئۇلارنى ئىشلىگەن ئورنى بېقىش ئۇسۇلى قوللىنىلغانىدى. لېكىن بۇ ئۇسۇلنىڭ نۇقسانى كۆپ بولغاچقا، 1986 - يىلدىن باشلاپ بۇ ئۇسۇل بىكار قىلىنىپ، جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش مەبلەغ توپلاپ بېقىش پەيدىنپەي يولغا قويۇلدى. جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش مەبلەغ توپلاش دېگىنىمىز، يەنىلا پېنسىيىگە چىققانلارنى خىزمەت ئىشلەۋاتقانلار بېقىش، دېگەنلىك. لېكىن پېنسىيىگە چىققانلارنىڭ نىسبىتى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ نىسبىتىدىن ئېشىپ كەتكەن ئەھۋالدا ئىشلەۋاتقانلارنىڭ تاپاۋىتىگە تايىنىپ پېنسىيىگە چىققان بۇنداق كۆپ ئادەمنى باقماق قىيىن. دۆلەت باقىدۇ دېسەك، ئەمەلىيەتتە يۇقىرىلاردىن يىغقان باجغا تايىنىشقا توغرا كېلىدۇ. لېكىن باج تاپشۇرغۇچى بۇنى كۆتۈرەلمەيدۇ.

ھازىر بىز ئىككى خىل قىيىن تاللاشقا دۇچ كېلىۋاتىمىز: كارخانىلاردىن مەبلەغ يىغىپ، ئۇنى كەلگۈسىدىكى ياشانغانلارنى بېقىش فوندى قىلىمىز دېسەك، بۇنىڭغا كاپالەتلىك قىلغىلى بولمايدۇ. بۇنچىۋالا كۆپ پۇلنى كارخانىلاردىن يىغىمىز دېسەك، كارخانىلارنىڭ يۈكى ئېغىرلىشىپ كېتىدۇ. مۇتەخەسسىلەرنىڭ قارىشىچە، دۆلەت ھەممىنى ھۆددىگە ئېلىشتىن قۇتۇلغاندىلا، ئىككى قىيىنچىلىقتىن قۇتۇلغىلى بولىدىكەن. تۈزۈم جەھەتتىن ئېيتقاندا، ئاخىرىدا يەنىلا خەلقئارادا بىر تۇتاش يولغا قويۇلۇۋاتقان قېلىپلاشقان، قاتلاملىق ياشانغانلار سۇغۇرتىسىنى بەرپا قىلىشىمىز كېرەك. ئۇنىڭ بىرىنچى قاتلىمى ھۆكۈمەت ئۇيۇشتۇرغان ئاساسىي ياشانغانلار سۇغۇرتىسى بولۇپ، ئۇنىڭدىن بارلىق خادىملار بەھرىمەن بولالايدۇ. مەبلەغ دۆلەتنىڭ مالىيە خام چوتىغا كىرگۈزۈلىدۇ، ياشانغانلار ئالىدىغان سۇغۇرتا پۇلى بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئوتتۇرىچە مائاشىنىڭ % 25 ى ئەتراپىدا بولىدۇ؛ ئىككىنچى قاتلىمى كارخانا ھەر ئايدا ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن تۇتۇپ قالىدىغان ياشانغانلار سۇغۇرتىسى فوندى. پېنسىيىگە چىققاندىن كېيىن ئېرىشىدىغان ياشانغانلار سۇغۇرتىسى پۇلى جەمئىيەتتىكىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە مائاشىنىڭ % 50 دىن % 60 گىچە بولىدۇ. ئۈچىنچى قاتلىمى كۆپ خىل شەكىلدىكى ئۆزى پۇل ئامانەت قويۇش خاراكتېرىدىكى ياشانغانلار سۇغۇرتىسى. بىر مۇنچە مۇتەخەسسىلەر مەبلىغىمىز كەمچىل بولۇۋاتقان شارائىتتا چەت ئەلدىن كۆپلەپ مەبلەغ كىرگۈزمەي، نەچچە تەرەپتىن نەپ بېرىدىغان ياشانغانلار سۇغۇرتىسى «ئالتۇن تاۋۇقى»نى قولىمىزغا ئالساق بولامدۇ دېيىشمەكتە. چەت ئەللىك بەزى زاتلار ئېيتىپ بېرىشىچە، قاتناش قاتارلىق مەبلەغ كۆپ، ۋاقىت ئۇزۇن كېتىدىغان مۇھىم ئۇل ئەسلىھەلەرگە كېتىدىغان مەبلەغنى ياشانغانلار فوندىدىن ئاجرىتىش تەكلىپىنى بەردى. ئامېرىكىنىڭ ياشانغانلار سۇغۇرتا سوممىسى ناھايىتى كۆپ بولۇپ، بۇنىڭ % 50 ى مەملىكەت ئىچىدىكى پاي چېكى بازارلىرىغا، % 10 ى ئۆي - زېمىن كەسپىگە، قالغانلىرى مۇقىم ئۆسۈم ئېلىنىدىغان مەبلەغ سېلىش تۈرلىرىگە ئورۇنلاشتۇرۇلىۋاتىدۇ. بۇنداق بولغاندا ياشانغانلار سۇغۇرتا سوممىسىنىڭ ئۆسۈمى بانكا ئۆسۈمىدىن كۆپ بولىدۇ. ئادەمنى خۇشال قىلىدىغىنى شۇكى، ئېلىمىزدە كۆپ قاتلاملىق ياشانغانلار سۇغۇرتىسى كۆچىنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ، قاپلىنىش كۆلىمىنى كېڭەيتىپ، توپلانغان مەبلەغنىڭ قىممىتىنى ساقلاش ۋە ئاشۇرۇش ھەرقايسى ساھەلەر مەسئۇل تارماقلىرىنىڭ قىزغىن مۇزاكىرە تېمىسىغا ئايلىنىپ قالدى.

«ئىقتىسادىي پايدىلىنىش گېزىتى»دىن

چولپانلارنى تاللاشتىمۇ سىياسىيغا ئەھمىيەت بېرىش كېرەك

4 - نۆۋەتلىك مەملىكەت بويىچە «ئون مۇنەۋۋەر» كىنو ئارتىسىنى تاللاش پائالىيىتى ئاياغلاشتى. لېكىن ئىسمى شۇ شەرەپ تاختىسىغا چىققان بىر كىشىگە تاماشىبىنلار ھەيران قالدى. ئۇلار: ئون مۇنەۋۋەر ئارتىسنى تاللاشتا نامىغا قاراش كېرەكمۇ ياكى سالاپىتىگىمۇ؟ دېيىشتى.

بۇ كىشى مۇكاپاتلاش پائالىيىتىنىڭ تەكلىپنامىسىنى تاپشۇرۇۋالغاندا: مەن بېرىنچىسىمۇ؟ مېنى كۆزگە چېلىقىدىغان ئورۇنغا قويۇپتۇمۇ؟ دەپ سورىغان. مۇكاپات تارقىتىش كېچىلىكىدە ئۇ مىكروفوننى تۇتۇپ تۇرۇپ: «مەن ئەسلىدە كەلمەي دېگەنىدىم، بۇ تۈردىكى پائالىيەتلەرگە ئەزەلدىن قىزىقىپ كەتمەيمەن. كىلىنتون ماڭا مۇكاپات تارقاتماقچى بولغاندىمۇ بارمىغانىدىم...» دېگەن.

«ئون مۇنەۋۋەر» ئارتىس مۇكاپاتىنى مۇشۇنداق ئۆزىنى چاغلىمايدىغان كۆرەڭ ئادەمگە بېرىش ئەدەبىيات - سەنئەت ساھەسى بويىچە مۇكاپات بېرىش پائالىيىتىدىكى شۇملۇق ئەمەسمۇ؟ ئەگەر بىر ئارتىستا جان - دىل بىلەن خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش ئېڭى بولمىسا، ھەتتا ئۇ رىئايە قىلىشقا تېگىشلىك ئىجتىمائىي ئەخلاقنىمۇ رىئايە قىلمىسا، ئۇنى قانداقمۇ ئارتىس دېگىلى بولسۇن؟ ئۇنىڭ مەملىكەت بويىچە «چولپان» بولۇشىدىن سۆز ئېچىش تېخىمۇ مۇمكىن ئەمەس - تە! لېكىن ھازىر بىز سىياسىي ئابرۇيى ۋە ئاكتىپورلۇق سەۋىيىسىگە بېرىلىدىغان مۇكاپات ياكى نامنى ئەنە شۇنداق ئۆزىنى بىلمەيدىغان ئادەملەرگە ئىككى قوللاپ بېرىۋاتىمىز، مۇشۇنداق چولپانلار باشقا ئارتىسلارغا قانداق تەسىر بېرەر؟

«تەرمىلەر گېزىتى»دىن

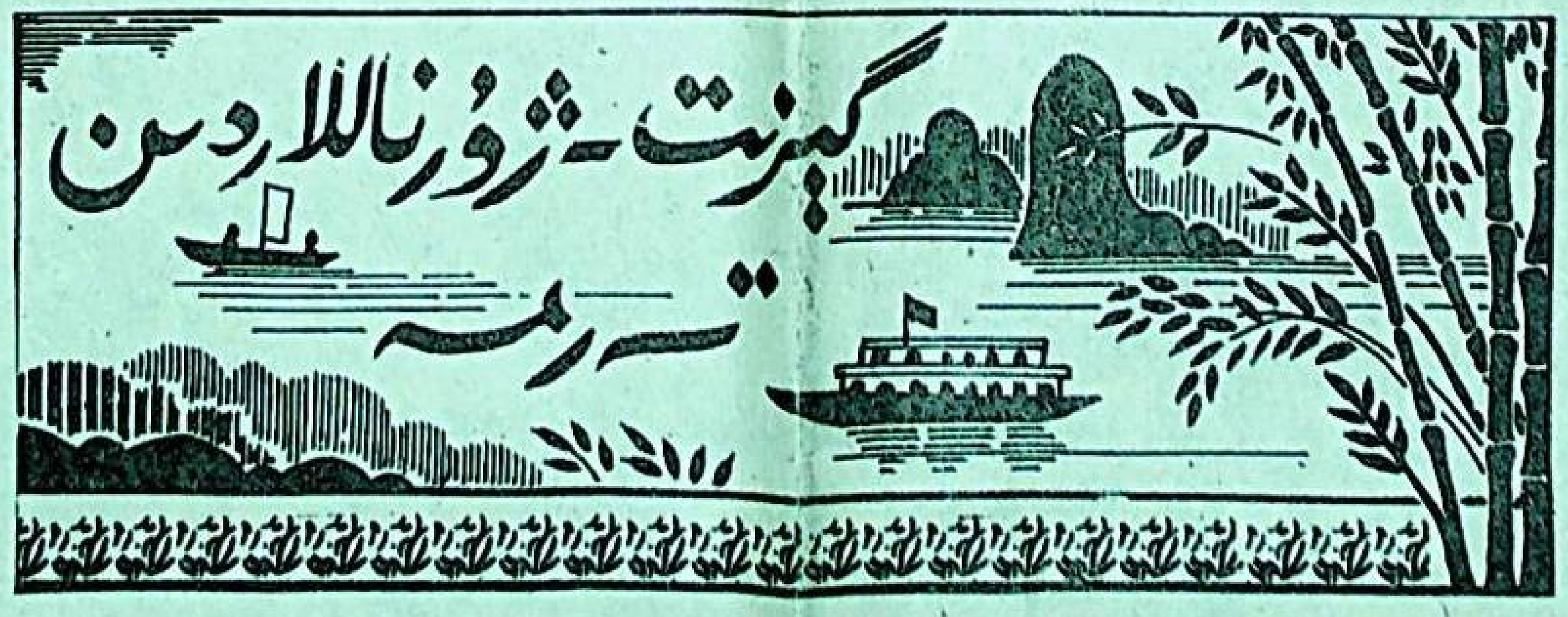

خەلق ئىگىلىكىنىڭ 1997 - يىللىق ئاساسلىق كۆرسەتكۈچلىرى توغرىسىدىكى مۆلچەر

GDP نىڭ ئېشىش نىسبىتى % 10 چە بولىدۇ. (1996 - يىلدىكىدىن سەل يۇقىرى)؛ ئاھالىلەرنىڭ ئىستېمال بويۇملىرى باھاسى % 8 چە ئۆسىدۇ. (1996 - يىلدىكىدىن سەل تۆۋەن)؛ تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسى % 6 ئەتراپىدا ئۆسىدۇ. (1996 - يىلدىكىدىن سەل تۆۋەن) ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى % 9 چە ئاشىدۇ؛ ئىمپورت ئومۇمىي سوممىسى % 10 چە ئاشىدۇ. (سودا ئۇلۇك پەرقى 9 مىليارد دوللار)؛ پۈتۈن جەمئىيەتنىڭ تۇراقلىق مۈلۈككە سالىدىغان مەبلىغى % 14 ئەتراپىدا ئاشىدۇ. پۈتۈن جەمئىيەتنىڭ ئىستېمال بويۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى % 10.6 ئەتراپىدا ئاشىدۇ.

(«خەلق گېزىتى»دىن)

ماگىزىندىن «بىر ساختا مال چىقسا، ئون ھەسسە تۆلەم تۆلەش» توغرىسىدا بېرىلگەن ۋەدە كۈچكە ئىگەمۇ - يوق؟

«بىر ساختا مالغا ئون ھەسسە تۆلەم تۆلەش» توغرىسىدا بېرىلگەن ۋەدىگە ئەمەل قىلماسلىق دېلوسىنى يېقىندا ئەنخۇي ئۆلكىسىنىڭ خېفېي شەھىرى ئىككىنچى سوت ئېچىپ، ئاخىرلاشتۇردى.

1996 - يىلىنىڭ بېشىدا ئەنخۇي ئۆلكىسىدىكى 44 ماگىزىن، كارخانا بىرلىشىپ «بىر ساختا مالغا ئون ھەسسە تۆلەم بېرىش» ۋەدىسىنى جاكارلىغانىدى. يەككە كارخانىچى ۋاڭ جىمىڭ 2 - ئايدىن 4 - ئايغىچە جەمئىيەتكە ۋەدە بەرگەن بىرنەچچە چوڭ ماگىزىندىن قىممىتى 50 مىڭ يۈەنلىك ئىمپورت قىلىنغان ساختا ئېلېكترون تاۋارلىرىنى سېتىۋالغان. ئۇ ماگىزىنلاردىن ۋەدىسىگە ۋاپا قىلىشنى تەلەپ قىلغان. نەتىجىدە پەقەت خېفېي شەھەرلىك تۆرلۈك ماللار ماگىزىنىلا بىر ساختا مالغا ئون ھەسسە تۆلەم بەرگەن، قالغان ئىككى ماگىزىن 1:5، 1:1 نىسبەت بويىچە تۆلەپ بەرگەن. ۋاڭ جىمىڭ قالغان ئىككى سودا سارىيى ئۈستىدىن سوت مەھكىمىسىگە ئەرز قىلغان.

خېفېي شەھىرى جۇڭشى رايونلۇق سوت مەھكىمىسى: بىر ساختا مالغا ئون ھەسسە تۆلەم تۆلەش «ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قوغداش قانۇنى»دىكى ھەسسىلەپ ھەق قايتۇرۇش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپ، دەپ ھېسابلاپ، بىرىنچى سوتتا خۇيتۇڭ سودا سارىيىنى 1:1 نىسبەت بويىچە ۋاڭ جىمىڭغا 6120 يۈەن تۆلەم بېرىدۇ، دەپ ھۆكۈم چىقارغان.

ۋاڭ جىمىڭ خېفېي شەھەرلىك ئوتتۇرا سوت مەھكىمىسىگە نارازىلىق بىلدۈرۈپ ئىككىنچى ئەرزىنى سۇنغان. ئۇ: «ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قوغداش قانۇنى»دا بەلگىلەنگەن ھەسسىلەپ تۆلەم بېرىش قائىدە جەھەتتە ھوقۇق بېرىش دائىرىسىگە كىرىدۇ. چەكلەش دائىرىسىگە كىرمەيدۇ؛ «بىر ساختا مالغا ئون ھەسسە تۆلەم بېرىش»كە ھەق - تەلەپ قانۇنىنىڭ 62 - ماددىسى بويىچە مۇئامىلە قىلىش كېرەك. ئۇنىڭدا: «ھەق - تەلەپ ئىشلىرىدىكى قانۇنىي ھەرىكەتكە شەرت قوشۇمچە قىلىشقا بولىدۇ. ھەق - تەلەپ ئىشلىرىدىكى قانۇنىي ھەرىكەتلەرنىڭ شەرت قوشۇمچە قىلىنغانلىرى شۇ شەرتكە ئۇيغۇن كەلسە، كۈچكە ئىگە بولىدۇ» دېيىلگەن، دەپ قارىدى.

«بىر ساختا مالغا ئون ھەسسە تۆلەم بېرىش» ۋەدىسى ئىناۋەتكە ئىگىمۇ - ئىگە ئەمەسمۇ؟ دېگەن مەسىلە بەزى قانۇن ساھەسىدىكىلەرنىڭمۇ دىققىتىنى قوزغىدى. كىشىلەر ئىككىنچى سوتنىڭ بۇ مەسىلىگە جاۋاب بېرىشىنى كۈتتى. لېكىن ئىككىنچى سوت بۇ مەسىلىدىن ئۆزىنى قاچۇردى.

يەنە بىر ئىستېمالچى جۇ چاۋگاڭ جەمئىيەتكە ۋەدە بەرگەن ماگىزىندىن 16 مىڭ يۈەنگە «دۇڭجى» ماركىلىق باتارىيە سېتىۋالغان. دۇڭجى شىركىتى بۇنداق باتارىيىنى ئىشلەپچىقىرىشنى ۋە سېتىشنى بۇرۇنلا توختاتقان. سوت مەھكىمىسى بۇ ئەرزنى تاپشۇرۇۋالغاندىن كېيىن يەنىلا: «ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قوغداش قانۇنى» بويىچە تۆلەم بېرىش توغرىسىدا ھۆكۈم چىقارغان. بۇ ھەقتە بەزى شەھەر خەلقى «بىر ساختا مالغا ئون ھەسسە تۆلەم بېرىش» خالىسا ئوينايدىغان، خالىمىسا ئوينىمايدىغان ئويۇنمۇ؟ دېيىشمەكتە.

(«تەرمىلەر گېزىتى»دىن)

لى پېڭ نىگېر زۇڭتۇڭى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 27- ماي تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پېڭ بۈگۈن جۇڭنەنخەيدە زىيارەتكە كەلگەن نىگېر زۇڭتۇڭى مەيناسالا بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئافرىقا دۆلەتلىرى بىلەن بولغان دوستلۇق - ھەمكارلىقنى ئۆز تاشقى سىياسىتىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى قىلىپ كەلدى، ئەسىر ئالمىشىش ئالدىدا تۇرغان تارىخىي پەيتتە جۇڭگو ئافرىقا دۆلەتلىرى بىلەن بولغان دوستلۇق - ھەمكارلىقنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇشقا تېخىمۇ ئەھمىيەت بېرىدۇ.

لى پېڭ مەيناسالا زۇڭتۇڭ بىلەن تونۇشقانلىقىدىن ناھايىتى خۇشال ئىكەنلىكىنى ئېيتتى ھەم مەيناسالا زۇڭتۇڭنىڭ بۇ قېتىمقى زىيارىتىنىڭ ئىككى تەرەپنىڭ بىر- بىرىنى تېخىمۇ ئوبدان چۈشىنىشىگە، ئىككى دۆلەتنىڭ دوستلۇق- ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى يەنىمۇ ئىلگىرى سۈرۈشكە تۈرتكە بولىدىغانلىقىغا ئىشىنىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

يېلتسىن روسىيە بىلەن شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ مۇناسىۋىتى توغرىسىدىكى ھۆججەتكە ئىمزا قويۇش ئۈچۈن فرانسىيىگە يولغا چىقتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 26-ماي تېلېگراممىسى. روسىيە زۇڭتۇڭى يېلتسىن روسىيە بىلەن شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ مۇناسىۋىتى توغرىسىدىكى ھۆججەتكە ئىمزا قويۇش مۇراسىمىغا قاتنىشىش ئۈچۈن بۈگۈن چۈشتە موسكۋادىن پارىژغا قاراپ يولغا چىقتى.

يېلتسىن زۇڭتۇڭ يولغا چىقىشتىن بۇرۇن روسىيە ئاگېنتلىقى - ت ئا س س ۋە فرانسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى مۇخبىرلىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلدى. ئۇ مۇنداق دېدى: روسىيە بىلەن شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ مۇناسىۋىتى توغرىسىدىكى ھۆججەتنىڭ ئىمزالىنىشى بىلەن شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ شەرققە كېڭىيىشى پەيدا قىلغان پاسسىپ ئاقىۋەت ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈرۈلىدۇ، روسىيىنىڭ دۆلەت مەنپەئىتى ۋە خەۋپسىزلىكى قوغدىلىدۇ. يېلتسىن شۇنىڭ بىلەن بىللە تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: روسىيىنىڭ شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ شەرققە كېڭىيىشىگە قارشى تۇرۇش مەيدانىدا قىلچە ئۆزگىرىش بولمىدى، ئەگەر شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەرنىڭ شەرققە كېڭىيىش پىلانىنى يولغا قويۇشتىن كېلىپ چىقىش ئېھتىمالى بولغان يامان ئاقىۋەتنى يەنە ئويلىشىپ كۆرۈشنى مۇراجىئەت قىلىمەن.

يېلتسىن تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: روسىيە پۈتكۈل ياۋروپا خەۋپسىزلىك سىستېمىسى قۇرۇشنى يەنىلا تەشەببۇس قىلىدۇ ۋە بۇ تەسەۋۋۇرنى بۇنىڭدىن كېيىن داۋاملىق ئىلگىرى سۈرىدۇ.

روسىيە ئاگېنتلىقى - ت ئا س س نىڭ خەۋىرىگە قارىغاندا، يېلتسىن پارىژدا تۇرغان مەزگىلدە، مۇشۇ ئاينىڭ 27-كۈنى ئۆتكۈزۈلىدىغان ئىمزا قويۇش مۇراسىمىغا قاتناشقاندىن باشقا يەنە فرانسىيە زۇڭتۇڭى شىراك، ئەنگلىيە باش ۋەزىرى بلايىر ۋە ئامېرىكا زۇڭتۇڭى كلىنتونلار بىلەنمۇ سۆھبەتلىشىدىكەن.

چىلىدا بازار قانۇنى مەسىلىسى توغرىسىدا خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى

5- ئاينىڭ 22- كۈنى لاتىن ئامېرىكىسىنىڭ جەنۇبىدىكى ئورتاق بازار قانۇنى مەسىلىسى توغرىسىدىكى 6- نۆۋەتلىك خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنى سانتىياگودا ئېچىلدى، برازىلىيە، ئارگېنتىنا، پاراگۋاي، چىلى قاتارلىق دۆلەتلەردىن كەلگەن 300 دىن ئارتۇق مۇتەخەسسىس، پروفېسسور، «چىلى ۋە جەنۇب ئورتاق بازىرىنىڭ لاتىن ئامېرىكىسى رايونىدا ئوينايدىغان قانۇنىي رولى» قاتارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا ئىزدەندى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

لى رۇيخۇەن پورتۇگالىيە زۇڭلىسى گۇتېررېس بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، لىسسابون، 26- ماي تېلېگراممىسى. جۇڭگو مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى لى رۇيخۇەن بۈگۈن پورتۇگالىيە زۇڭلىسى گۇتېررېس بىلەن سەمىمىي كۆرۈشتى.

لى رۇيخۇەن بۈگۈن چۈشتىن كېيىن مەخسۇس ئايروپىلان بىلەن بۇ يەرگە كېلىپ، پورتۇگالىيىدىكى بەش كۈنلۈك رەسمىي، دوستانە زىيارىتىنى باشلىدى.

پورتۇگالىيە پارلامېنتى باشلىقىنىڭ ياردەمچىسى مېنېسېس كودايرو، جۇڭگونىڭ پورتۇگالىيىدە تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى ۋېي دۇڭ ئايرودرومغا چىقىپ لى رۇيخۇەننى كۈتۈۋالدى.

رەئىس لى رۇيخۇەن ئايرودرومدا يازما سۆھبەت ئېلان قىلدى.

لى رۇيخۇەن پورتۇگالىيە جۇمھۇرىيىتى پارلامېنتىنىڭ باشلىقى ئالمېدا سانتوسنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن بۇ يەرگە زىيارەتكە كەلگەن. رەئىس لى رۇيخۇەن ياۋروپاغا قىلغان بۇ قېتىمقى سەپەردە گرېتسىيە، گېرمانىيىلەرگىمۇ بارىدۇ.

شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتى شۋېتسىيىدە تۇنجى قېتىم ھەربىي مانېۋىر ئۆتكۈزدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ستوكھولم، 26-ماي تېلېگراممىسى. شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتى رەھبەرلىك قىلغان ھەربىي مانېۋىر بۈگۈن شۋېتسىيىنىڭ غەربىي دېڭىز قىرغىقىدىكى گوتېبورگ شەھىرىدە باشلاندى. بۇ، شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ بىتەرەپ دۆلەت شۋېتسىيىدە تۇنجى قېتىم ھەربىي مانېۋىر ئۆتكۈزۈشى.

«ھەمكارلىق تۇغى» ناملىق قۇرۇقلۇق، دېڭىز، ھاۋا ئارمىيىلىرى قاتناشقان بۇ قېتىمقى بىرلەشمە مانېۋىر «تىنچلىق ھەمراھلىق مۇناسىۋىتى» دائىرىسىدە ئېلىپ بېرىلدى. مانېۋىرغا ئامېرىكا، ئەنگلىيە، فرانسىيە، گېرمانىيە، ئىتالىيە قاتارلىق شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەر ھەم «تىنچلىق ھەمراھلىق» مۇناسىۋىتىگە قاتناشقان شۋېتسىيە، فىنلاندىيە، ئېستونىيە، لاتۋىيە، لىتۋا قاتارلىق جەمئىي 18 دۆلەتتىن كەلگەن تەخمىنەن 4000 كوماندىر-جەڭچى قاتناشتى.

«جۇڭگو ھەق- تەلەپ قانۇنى» نىڭ رۇسچە نەشرىنى تارقىتىش مۇراسىمى 5- ئاينىڭ 21- كۈنى جۇڭگونىڭ روسىيىدە تۇرۇشلۇق باش ئەلچىخانىسىدا ئۆتكۈزۈلدى.

سۈرەتتە: روسىيىدە نەشر قىلىنغان تۇنجى جۇڭگو ھەق- تەلەپ قانۇنلىرى توپلىمى بولۇپ، ئۇنىڭغا جۇڭگونىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش باشلانغاندىن بۇيان ئېلان قىلغان ھەق - تەلەپ قانۇنى ساھەسىگە چېتىلىدىغان 24 پارچە مۇھىم قانۇن ۋە ھۆججەت كىرگۈزۈلگەن.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

كونگونى ئازاد قىلىش - زايىر دېموكراتىك كۈچلىرى ئىتتىپاقى

خەلقئارا ماتېرىيال

1997 - يىل 5 - ئاينىڭ 17 - كۈنى كابىلا رەھبەرلىكىدىكى كونگونى ئازاد قىلىش - زايىر دېموكراتىك كۈچلىرى ئىتتىپاقىنىڭ قوراللىق كۈچلىرى زايىر پايتەختى كىنشاساغا كىرگەندىن كېيىن، مۇشۇ ئاينىڭ 23 - كۈنى كونگو دېموكراتىك جۇمھۇرىيىتىنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك ھۆكۈمىتىنىڭ قۇرۇلغانلىقى جاكارلاندى.

كونگونى ئازاد قىلىش - زايىر دېموكراتىك كۈچلىرى ئىتتىپاقى 1996- يىلى 10 - ئايدا قۇرۇلغان. بۇ ئىتتىپاق كابىلا رەھبەرلىكىدىكى خەلق ئىنقىلابىي پارتىيىسى، بىرىلا رەھبەرلىكىدىكى خەلق دېموكراتىك ئىتتىپاقى، ئىنكادۇ رەھبەرلىكىدىكى مەملىكەتلىك قارشىلىق كۆرسىتىش ...ئالدى، مەزكۇر مەملىكەتنىڭ زېمىنىنىڭ ئۈچتىن بىر قىسمىنى ئىشغال قىلدى، 4 - ئاينىڭ 9- كۈنى جەنۇبىي قىسمىدىكى كانچىلىق سانائىتى بازىرى، 2- چوڭ شەھەر لۇبۇمباشىنى ئىشغال قىلىپ، مەملىكەتنىڭ ئىقتىسادىي جان تومۇرى ۋە ئۈچتىن ئىككى قىسىم زېمىننى كونترول قىلدى؛ 5 - ئاينىڭ 17 - كۈنى پايتەخت كىنشاساغا كىرىپ ھاكىمىيەتنى تارتىۋالدى.

كونگونى ئازاد قىلىش - زايىر دېموكراتىك كۈچلىرى ئىتتىپاقىنىڭ ئەڭ دەسلەپكى نىشانى موبۇتو رەھبەرلىكىدىكى زايىر ھۆكۈمەت ئارمىيىسى بىلەن قارشىلىشىش ئىدى، كېيىن كونگو دېموكراتىك جۇمھۇرىيىتى قۇرۇش پروگراممىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى. ...

مۇراجىئەت قىلمىغان.

يېلتسىن تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: روسىيە ياۋروپادىكى ھەممە دۆلەتنى ئۆز ئىچىگە ئالغان

كونگو دېموكراتىك جۇمھۇرىيىتىنىڭ زۇڭتۇڭى كابىلا

ئاخبارات پېرسوناژى

كابىلا موبۇتوغا قارشى كۈرەش قىلىش نىيىتىگە كەلگەن. 1967 - يىلى ئۇ تانگانىكا كۆلى بويىدا «خەلق ئىنقىلابىي پارتىيىسى»نى قۇرۇپ، پارتىزانلارنى تەشكىللەپ موبۇتوغا قارشى كۈرەشنى قانات يايدۇرغان، لېكىن كۈچى ئاجىز بولغانلىقتىن مۇۋەپپەقىيەت قازىنالمىغان.

كابىلا كېيىنكى 30 يىلدىن كۆپرەك ۋاقىت جەريانىدا يوشۇرۇن تۇرمۇش كەچۈرگەن. ئۇ تانزانىيە، ياۋروپا ۋە ئامېرىكىغا بارغان، ئافرىقىدىكى ئىسسىق بەلۋاغ ئورمانلىقىدا پارتىزانلار بىلەن بىرلىكتە پائالىيەت قىلغان. 1996 - يىلى 10 - ئايدا كونگونى ئازاد قىلىش - زايىر دېموكراتىك كۈچلەر ئىتتىپاقى قۇرۇلغاندا كابىلا بۇ ئىتتىپاققا رەھبەر بولغان.

كابىلا ئىنگلىزچىنى ناھايىتى راۋان سۆزلەيدۇ، لېكىن ئۇ فرانسۇزچە سۆزلەشنى تېخىمۇ ياقتۇرىدۇ. ئۇ ئادەتتە دەم ئېلىش كىيىمى ۋە چويلا توپ ئىسپورتچىلىرى ئايغىنى كىيىپ يۈرىدۇ، كاستيۇم - بۇرۇلكا كىيىپ، گالستۇك تاقاشنى ياقتۇرمايدۇ.

كونگونى ئازاد قىلىش - زايىر دېموكراتىك كۈچلەر ئىتتىپاقىنىڭ رەھبىرى رولان كابىلا ئۆزى رەھبەرلىك قىلىۋاتقان قوراللىق كۈچلەر 1997 - يىل 5 - ئاينىڭ 17 - كۈنى پايتەخت كىنشاسانى ئىشغال قىلغاندىن كېيىن، زۇڭتۇڭ بولدى ھەم زايىر جۇمھۇرىيىتىنىڭ نامىنى كونگو جۇمھۇرىيىتىگە ئۆزگەرتكەنلىكىنى جاكارلىدى.

كابىلا بۇ يىل 56 ياش بولۇپ، كونگونىڭ جەنۇبىدىكى سابا ئۆلكىسىدە تۇغۇلغان، 50 - يىللارنىڭ ئاخىرلىرىدا شەرقىي گېرمانىيىدە ئوقۇغان. 1960 - يىلى زايىر بېلگىيىنىڭ مۇستەملىكە ھۆكۈمرانلىقىدىن قۇتۇلۇپ مۇستەقىل بولۇش ھارپىسىدا ۋەتەنگە قايتىپ كەلگەن.

1965 - يىلى موبۇتو ھەربىي سىياسىي ئۆزگىرىش قوزغاپ تەختكە چىققاندىن كېيىن

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

خىمىيىلىك قوراللارنى مەنئى قىلىش تەشكىلاتى رەسمىي قۇرۇلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بريۇسسېل، 25 - ماي تېلېگراممىسى. خىمىيىلىك قوراللارنى مەنئى قىلىش تەشكىلاتى ئەھدىنامە تۈزۈشكەن دۆلەتلەر كېڭەشمىسىنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك يىغىنىنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 24 - كۈنى گوللاندىيىنىڭ پايتەختى گائاگا شەھىرىدىكى يىغىن مەركىزىدە ئاخىرلىشىشىغا ئەگىشىپ «خىمىيىلىك قوراللارنى مەنئى قىلىش تەشكىلاتى» رەسمىي قۇرۇلدى.

خىمىيىلىك قوراللارنى مەنئى قىلىش تەشكىلاتى ئەھدىنامە تۈزۈشكەن دۆلەتلەر كېڭەشمىسى، ئىجرائىيە مۇدىرىيىتى ۋە تېخنىكا كاتىبات باشقارمىسىدىن ئىبارەت ئۈچ ئاساسلىق ئورگاندىن تەشكىل قىلىنغان بولۇپ، باش شتابى گائاگادا.

بۇ قېتىمقى ئۈچ ھەپتە داۋاملاشقان ئەھدىنامە تۈزۈشكەن دۆلەتلەر يىغىنى مەزگىلىدە «خىمىيىلىك قوراللارنى مەنئى قىلىش ئەھدىنامىسى»نى تەستىقلىغان ئەھدىنامە تۈزۈشكەن 88 دۆلەتنىڭ ۋەكىللىرى سايلام ئارقىلىق 41 ئەزا دۆلەتتىن تەشكىل قىلىنغان خىمىيىلىك قوراللارنى مەنئى قىلىش تەشكىلاتى ئىجرائىيە مۇدىرىيىتىنى سايلاپ چىقتى. يىغىنغا «خىمىيىلىك قوراللارنى مەنئى قىلىش ئەھدىنامىسى»گە ئىمزا قويغان 165 دۆلەت شۇنىڭدەك ئالاقىدار خەلقئارا تەشكىلاتلار ۋە غەيرىي ھۆكۈمەت تەشكىلاتلىرىدىن كەلگەن ۋەكىللەر قاتناشتى.

ئۇينايدىغان قانۇنىي رولى» قاتارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا ئىزدەندى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

باڭلادېش، ھىندىستان، پاكىستان ھۆكۈمەت باشلىقلىرى سۆھبىتى ئۆتكۈزۈلىدۇ

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، داككا، 27 - ماي تېلېگراممىسى. باڭلادېشنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى سەمەد ئازاد يېقىندا مۇنۇلارنى ئاشكارىلىدى: باڭلادېش ھىندىستان زۇڭلىسى گوجىرال بىلەن پاكىستان زۇڭلىسى شېرىفنى بۇ يىل 11 - ئايدا باڭلادېشتا ئۈچ دۆلەت ھۆكۈمەت باشلىقلىرى سۆھبىتى ئۆتكۈزۈشكە تەكلىپ قىلدى.

ئازاد مۇنداق دېدى: رايون ھەمكارلىقى سودا ۋە ئىقتىسادىي ھەمكارلىقنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ ئۈنۈملۈك ۋاستىسى بولۇپ قالدى. يېقىندا مالدىۋىدا ئۆتكۈزۈلگەن جەنۇبىي ئاسىيا رايون ھەمكارلىقى بىرلەشمىسىگە ئەزا دۆلەتلەر باشلىقلىرى يىغىنى مەزگىلىدە باڭلادېش زۇڭلىسى شېخ خاسىنا ھىندىستان ۋە پاكىستان زۇڭلىلىرىغا مۇشۇ تەكلىپنى بەرگەن. ئۇلار بۇ تەكلىپنى قوبۇل قىلغان.

ئىئوردانىيە تۈركىيىنى ئىراقنىڭ شىمالىدىن دەرھال قوشۇن چېكىندۈرۈشكە دەۋەت قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاممان، 27 - ماي تېلېگراممىسى. ئىئوردانىيە ھۆكۈمىتى بۈگۈن بۇ يەردە باياناتلار ئېلان قىلىپ، تۈركىيىنىڭ ئىراقنىڭ شىمالىدىن دەرھال قوشۇن چېكىندۈرۈپ، ئىراقنىڭ شىمالىي قىسمى ۋەزىيىتىنىڭ تېخىمۇ ئۇساللىشىپ كېتىشىدىن ساقلىنىشنى مۇراجىئەت قىلدى.

باياناتتا مۇنداق دېيىلگەن: ئىئوردانىيە ھۆكۈمىتى تۈركىيە ھۆكۈمەت ئارمىيىسىنىڭ ئىراقنىڭ شىمالىي قىسمىغا كىرگەنلىكىدىن قاتتىق ئەندىشە قىلىدىغانلىقى ئېيتىلدى.

باياناتتا: تۈركىيىنىڭ ھەربىي ھەرىكىتى ئىراقنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقىغا دەخلى يەتكۈزدى، ئىراقنىڭ زېمىن پۈتۈنلۈكىگە تەھدىت يەتكۈزدى، دەپ قارالدى.

باياناتتا يەنە تەكىتلەپ مۇنداق دېيىلدى: تۈركىيىنىڭ ھەربىي ھەرىكىتى داۋاملىشىۋېرىدىغان بولسا، ۋەزىيەت تېخىمۇ يامانلىشىپ كېتىدۇ، بۇنىڭ ھېچقايسى تەرەپكە پايدىسى يوق.

خەلقئارا قىسقا خەۋەرلەر

△ فىلىپپىننىڭ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش تارمىقى مۇشۇ ئاينىڭ 26 - كۈنى مۇنۇلارنى جاكارلىدى: بىر قانچە كۈندىن بۇيانقى جۇتتا پايتەخت مانىلادا 11 كىشى ئۆلدى، بىر قانچە ئون كىشى يارىلاندى.

△ مالايسىيادىكى سۇبىرا باتارىيە شىركىتى يېقىندا كۆتۈرمە تېلېفونغا ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ قاپلىق لىتىلىق باتارىيىنى تەتقىق قىلىپ ياساپ چىقتى. مەزكۇر شىركەت جىڭلىسىنىڭ تونۇشتۇرۇشىچە، كۆتۈرمە تېلېفونغا ئىشلىتىلىدىغان ئادەتتىكى باتارىيىگە سېلىشتۇرغاندا، بۇ باتارىيە يېنىك بولۇپلا قالماستىن، ئۆمرىمۇ ئادەتتىكى باتارىيىنىڭكىگە قارىغاندا % 20 - % 30 ئۇزۇن ئىكەن، ئۇنىڭدىن باشقا، بۇ يېڭى باتارىيىنىڭ زەھەت مىقدارىنىڭ ئېقىشىمۇ ئاز بولۇپ، ھەر ئايدا % 5 تىن ئېشىپ كەتمەيدىكەن.

△ ۋېنگىرىيىلىك بىر پاراشوتچى مۇشۇ ئاينىڭ 25 - كۈنى پاراشوت بىلەن سەكرەش پائالىيىتىدە قازا قىلدى. 45 ياشلىق بۇ پاراشوتچى ۋېنگىرىيىدىكى گېدېل پاراشوتچىلار كۇلۇبىنىڭ ئەزاسى ئىدى. مۇشۇ ئاينىڭ 25 - كۈنى ئۇ 1500 مېتر ئېگىزلىكتىن پاراشوت بىلەن سەكرىگەندە پاراشوت ئېچىلماي يەرگە چۈشۈپ كېتىپ ئۆلدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

كونگو دېموكراتىك جۇمھۇرىيىتى قۇرۇش پروگراممىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى. 5 - ئاينىڭ 19 - كۈنى بۇ ئىتتىپاق كىنشاسادا پۈتۈن مەملىكەتتىكى قېرىنداشلارغا مۇراجىئەتنامە ئېلان قىلىپ، ئۆزىنىڭ سىياسىي نىشانىنىڭ ئىجتىمائىي بەخت، ئىلگىرىلەش ۋە تەرەققىياتقا كاشىلا بولۇۋاتقان توسقۇنلۇقلارنى تىرىشىپ يوقىتىپ، «دېموكراتىك، ئادىل ئىتتىپاق» يېڭى زايىر قۇرۇش ئىكەنلىكىنى، ئىقتىسادىي نىشانىنىڭ - مۇۋاپىق، تەشكىللىك ئەمگەك ئارقىلىق ئالغا ئىلگىرىلەيدىغان ئىقتىسادنى بەرپا قىلىش ئىكەنلىكىنى ئېنىق ئوتتۇرىغا قويدى.

ئىتتىپاقى، ئىنگادۇ رەھبەرلىكىدىكى مەملىكەتلىك قارشىلىق كۆرسىتىش كومىتېتى ۋە نىنداگا رەھبەرلىكىدىكى زايىرنى ئازاد قىلىش ئىنقىلابىي ھەرىكىتىدىن تەشكىل تاپقان. كابىلا بۇ ئىتتىپاقنىڭ رەھبىرى بولغان.

كونگونى ئازاد قىلىش - زايىر دېموكراتىك كۈچلىرى ئىتتىپاقىنىڭ قوراللىق كۈچلىرى زايىرنىڭ شەرقىي چېگرا رايونىدىكى كىۋو كۆلى رايونىنى بازا قىلىپ، پەيدىنپەي غەربكە قاراپ ئىلگىرىلەپ، ھەربىي جەھەتتە كەينى-كەينىدىن غەلىبە قىلدى، كابىلا رەھبەرلىكىدىكى قوراللىق كۈچلەر بۇ يىل 3 - ئاينىڭ 15 - كۈنى زايىرنىڭ شەرقىي قىسمىدىكى مۇھىم بازار، ئۈچىنچى چوڭ شەھەر كىسانگانىنى

ئىران زۇڭتۇڭى ئامېرىكىنىڭ ئىراننى خىمىيىلىك قوراللارنى ئىمپورت قىلدى دەپ ئەيىبلىگەنلىكىگە رەددىيە بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، تېھران، 25 - ماي تېلېگراممىسى. ئىران زۇڭتۇڭى رافسانجانى بۈگۈن سۆھبەت بايان قىلىپ، ئامېرىكىنىڭ ئىراننى خىمىيىلىك قوراللارنى ئىمپورت قىلدى، دەپ ئەيىبلىگەنلىكىگە قاتتىق رەددىيە بەردى.

رافسانجانى مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا مۇنداق دېدى: ئامېرىكىنىڭ يېقىندا ئىران خىمىيىلىك قوراللارنى ئىمپورت قىلدى ۋە خىمىيىلىك قوراللارنى ئىشلەپچىقىرىش ئۈستىدە ئىزدىنىۋاتىدۇ، دېگەنلىكى «پۈتۈنلەي ئويدۇرما»، «مۇشۇنداق پىتنە-ئىغۋالارنى توقۇش ئامېرىكىنىڭ ئادىتى».

رافسانجانى مۇنداق دېدى: «ئىران ھەرقانداق خىمىيىلىك قورالغا قىزىقمايدۇ، خىمىيىلىك قوراللارغا ئىگە بولۇش ياكى ئۇنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئۈچۈن ھەرگىزمۇ باش قاتۇرۇپ ئاۋارە بولۇپ يۈرمەيدۇ».

فرانسىيە زۇڭلىسى جۇپې ئىستېپا بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، پارىژ، 27 - ماي تېلېگراممىسى. فرانسىيە زۇڭلىسى جۇپې فرانسىيىنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك قانۇن چىقىرىش سايلىمى ئاياغلاشقاندىن كېيىن مۇشۇ ئاينىڭ 26 - كۈنى ئىستېپا بەرگەنلىكىنى جاكارلىدى، فرانسىيە 5 - جۇمھۇرىيىتى قۇرۇلغاندىن بۇيان ھۆكۈمەت زۇڭلىسىنىڭ 2 - نۆۋەتلىك سايلام ئۆتكۈزۈلمەي تۇرۇپ، ئىستېپا بەرگەنلىكىنى جاكارلىشى تۇنجى قېتىم كۆرۈلدى.

مۇشۇ ئاينىڭ 25 - كۈنى ئۆتكۈزۈلگەن 1 - نۆۋەتلىك قانۇن چىقىرىش سايلىمىدا ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈۋاتقان ئوڭ قانات كۆپ سانلىق تەرەپ % 30 ئاۋازغا ئېرىشتى، ھاكىمىيەت بېشىدىكى سول قانات ئىتتىپاقتىن ئون پوئېنت كەينىدە قالدى. سايلام ۋەزىيىتى ئوڭ قاناتلار ئۈچۈن ئىنتايىن پايدىسىز بولدى.

جۇپې مۇنداق دېدى: 2 - نۆۋەتلىك سايلامدا مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشىش ئۈچۈن ئوڭ قاناتلارنىڭ سايلام مۇسابىقىسى پائالىيىتىگە يېڭى زۇڭلى رەھبەرلىك قىلىشى كېرەك. ۋەزىپەمدىن ئىستېپا بېرىشتە «تامامەن ئوڭ قاناتلارنىڭ سايلام مۇسابىقىسىدە غەلىبە قىلىشىنى كۆزدە تۇتتۇم».

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر. تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 7 يۈەن 50 پۇڭ، پارچە باھاسى: 25 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报 (维吾尔文)

(بۇ سان ئالتە بەت)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65—0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋەكالەت نومۇرى: 1—57)

1997 - يىل
ماي
29
پەيشەنبە

ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋارايى:
كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق بەزىدە بۇلۇتلۇق بولىدۇ، تېمپېراتۇرا 20℃ - 32℃ بولىدۇ، ئۇچ بال شامال چىقىدۇ.

مۇھىم خەۋەرلەر

ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ ئالغا بېسىشتىكى نەمۇنىلىك ئىش - پائالىيەتلىرىنى دوكلات قىلىش ئۆمىكى ئۈرۈمچىدە تۇنجى مەيدان دوكلات بەردى

ئۆز مۇخبىرىمىز چېن يەن خەۋەر قىلىدۇ: 5 - ئاينىڭ 26 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن «خەلق تىياتىرى» ئادەم بىلەن لىق تولغان بولۇپ، قىزغىن ئالقىش سادالىرى ياڭراپ تۇراتتى. ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ ئالغا بېسىشتىكى نەمۇنىلىك ئىش - پائالىيەتلىرىنى دوكلات قىلىش ئۆمىكى بۇ يەردە تۇنجى مەيدان دوكلات بېرىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە رەھبەرلىرى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە 1000 دىن ئارتۇق ھەر مىللەت كادىر، ئاممىنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشتى.

ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ ئالغا بېسىشتىكى نەمۇنىچىسى، كۆكتوقاي ناھىيە دۆرى يېزىسى كۆكبۇلاق كەنتىنىڭ چارۋىچىسى ئابدىن، ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ ئالغا بېسىشتىكى نەمۇنىچىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ «ئىككىدە باشلامچى» بولۇش بويىچە ئۈلگىسى، چىڭگىل ناھىيە ئارال يېزىسى خىيۇ كەنتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى خۋاڭ گوڭشىڭ، ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ ئالغا بېسىشتىكى نەمۇنىچىسى، مەملىكەتلىك ئۈسمۈرلەر - باللار خىزمەت كومىتېتى تەرىپىدىن «1 - دەرىجىلىك كىچىك بۈركۈت مېدالى» غا ئېرىشكەن، ئالتاي شەھىرىگە قاراشلىق لاستا چارۋىچىلىق ياتاقلىق مەكتىپىنىڭ ئوقۇغۇچىسى گۈلجايىنا سەھنىگە چىققاندا، پىئونېرلار ئۇلارغا گۈل تەقدىم قىلدى، پۈتۈن مەيداندىكىلەر ئورۇنلىرىدىن تۇرۇپ ئۇلارنى قارشى ئالدى.

ئالتاي ۋىلايىتى كۆپ يىللاردىن بۇيان مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى خىزمىتىگە ئىنتايىن ئەھمىيەت بەرگەنلىكتىن ۋىلايەتتىكى يەتتە ناھىيە (شەھەر) مەملىكەت، ئاپتونوم رايون بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقىدا نەمۇنە ناھىيە (شەھەر) بولدى، ھەرقايسى مىللەتلەر مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرگەنلىكتىن، سېرجان ۋەكىللىكىدىكى مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ ئالغا بېسىشى بويىچە بىر تۈركۈم تىپلار بارلىققا كەلدى. 15 - قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى پائالىيىتىنى ياخشى ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن ئالتاي ۋىلايىتى مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ ئالغا بېسىشتىكى نەمۇنىلىك ئىش - پائالىيەتلەرنى دوكلات قىلىش ئۆمىكى تەشكىللىدى. ئۆمەكنىڭ ئەزالىرى يەرلىك ئورۇنلار، ئالتايدا تۇرۇشلۇق قىسىملار، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 10 - شىسى كۆرسەتكەن مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ ئالغا بېسىشتىكى نەمۇنىلىك كوللېكتىپ ۋە شەخسلەر ئىچىدىكى گەۋدىلىك تىپلاردىن تەشكىل تاپتى، ئۇلار ئىچىدە دېھقان، چارۋىچىلارنى ئورتاق بېيىشقا يېتەكلىگەن پارتىيە ياچېيكىلىرىنىڭ شۇجىلىرى؛ پەۋقۇلئاددە قاتتىق قار - شىۋىرغاندا ئۆزىنى ئۇنتۇغان ھالدا خەنزۇ كان ئىشچىلىرىنى قۇتقۇزغان ئادەتتىكى چارۋىچىلار؛ ھەربىيلەر بىلەن خەلقنىڭ، بىڭتۇەن بىلەن يەرلىكنىڭ ئىتتىپاقلىقى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشتىكى ئىلغار ئاممىۋى ۋەكىللىرى؛ يەنە

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ جان تومۇرى

تەھرىردىن:

1995 - يىل 10 - ئايدا - شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقى ھارپىسىدا، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، باش سىياسىي بۆلۈمنىڭ مۇدىرى يۈيۈڭبو شاڭجياڭ شىنجاڭ ھەربىي رايونى سۇنئىي ھەمراھتىن خەۋەر قوبۇل قىلىش پونكىتى نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشقا ياردەم بەرگەن يەككە تىجارەتچى ياقۇپ قاھارنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، ئۇنىڭغا چوڭ رەڭلىك تېلېۋىزور سوۋغات قىلغان ھەم سۇنئىي ھەمراھتىن خەۋەر قوبۇل قىلىش پونكىتى پارتكومىنىڭ ئەزالىرىنى ۋە پونكىتنىڭ ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كادىرلىرىنى سەممىي قوبۇل قىلىپ، قىسىمنىڭ ياقۇپنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشىغا ياردەم بەرگەنلىكىگە، ياقۇپنىڭ ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، ۋەتەننى سۆيۈشتەك ئىلغار ئىش - پائالىيەتلىرىگە يۇقىرى باھا بەرگەن، ئۈرۈمچى پوچتا ماركىسى توپلاش شىركىتى مۇشۇ مۇناسىۋەت بىلەن «شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قىسىملارنىڭ ھۆكۈمەتنى ھىمايە قىلىش - خەلقنى سۆيۈشىنىڭ 46 يىللىقى» دېگەن نامدا بىر يۈرۈش ئىككى پارچە خاتىرە ماركىسى تارقاتقان.

شىنجاڭ ھەربىي رايونى 1997 - يىل 4 - ئاينىڭ 15 - كۈنى كەچتە «1 - ئاۋغۇست» كۈلۈبىدا قۇربان ھېيت شەرىپىگە ئويۇشتۇرغان «چېگرا شەھىرىدىكى مېھر - مۇھەببەت» ناملىق سەنئەت كېچىلىكىدە «ياقۇپ توغرىسىدا ھېكايە» ناملىق ئېتود ئوينالدى. بۇ ھەر مىللەت تاماشىبىنلارنى ھاياجانغا سالدى. بۇ ئېتودنىڭ پروتوتىپى ياقۇپ قاھار ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسى سەھنىگە تەكلىپ قىلىنغاندا، نەچچە مىڭ تاماشىبىن ئۇزاقتىچە قىزغىن ئالقىش ياڭراتتى.

ياقۇپ قاھار ئارمىيىنى ھىمايە قىلىشتىكى ئاتاقلىق نەمۇنىچى. ئۇ قىسىمدىكىلەرنىڭ ياردىمى بىلەن ناھايىتى تېزلىكتە نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ، بېيىش يولىغا ماڭغان. ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر بېيىغاندىن كېيىن، ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش ۋە جەمئىيەت مۇقىملىقى خىزمەتلىرىنى ئىشلىگەن. كىشىلەر ياقۇپنىڭ ئائىلىسىنى

ۋاڭ لېچۈەن، ئابلەت ئابدۇرېشىت «ياقۇپنىڭ قەلب ناخشىسى» دېگەن كىتابقا بېغىشلىما يېزىپ بەردى

ئۆز خەۋەرچىمىز. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشىت يېقىندا «ياقۇپنىڭ قەلب ناخشىسى» دېگەن كىتابقا بېغىشلىما يېزىپ بەردى.

يولداش ۋاڭ لېچۈەننىڭ بېغىشلىمىسى: يولداش ياقۇپ قاھارنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىش جەريانى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنىڭ ھەر مىللەت خەلقىنىڭ جان تومۇرى ئىكەنلىكىنى تولۇق ئىسپاتلاپ بەردى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلق ياقۇپ ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىنىڭ ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، ۋەتەننى سۆيۈشتەك ئالىيجاناب ئىدىيىسىدىن ئۆگىنىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنىڭ نەمۇنىچىلىرىدىن بولۇش ئۈچۈن تىرىشىشى لازىم.

يولداش ئابلەت ئابدۇرېشىتنىڭ بېغىشلىمىسى: ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقى ياقۇپ ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىنىڭ ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، ۋەتەننى سۆيۈش ئىدىيىسىدىن ئۆگىنىشى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئىلگىرى سۈرىدىغان خىزمەتنى قىلىشى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى نەمۇنە بولۇشقا تىرىشىشى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش ئۈچۈن تېگىشلىك تۆھپە قوشۇشى كېرەك.

«ياقۇپنىڭ قەلب ناخشىسى» دېگەن كىتابنى شىنجاڭ ھەربىي رايونى سۇنئىي ھەمراھتىن خەۋەر قوبۇل قىلىش پونكىتىنىڭ سىياسىي كومىسسارى ليۇشۇخۇەن تۈزگەن، كىتابقا مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، باش سىياسىي بۆلۈمنىڭ مۇدىرى يۈيۈڭبو شاڭجياڭ ياقۇپقا يازغان ئىككى جاۋاب خەت ۋە مەملىكىتىمىزدىكى ئاخبارات ئورۇنلىرىنىڭ ياقۇپنىڭ ئىش - پائالىيەتلىرى توغرىسىدىكى خەۋەرلىرى كىرگۈزۈلگەن. بۇ كىتابنىڭ نەشر قىلىنىشى ھەربىي-خەلق ئىتتىپاقلىقىنى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە ناھايىتى ئەھمىيەتلىك ئىش.

ياقۇپ قاھار ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىنىڭ ۋاڭ لېچۈەنگە يازغان خېتى

ھۆرمەتلىك ۋاڭ لېچۈەن شۇجى، ياخشىمۇ سىز؟

مەنكى ياقۇپ قاھار ئۈرۈمچى شەھىرى

ئىسسىمايىتى، ياز كۈنلىرى تامچە ئۆتۈپ كېتەتتى، تۇرمۇشۇم شۇنداق مۈشكۈللۈككە چۈشۈپ قالغان

مجىت ناسىر قەشقەر شەھىرىدە خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈرگەندە تەكىتلەپ مۇنداق دېدى:

قانۇن بويىچە تۈزەش ۋە خەلق مۇرەسسە خىزمىتىنى ياخشى تۇتۇش كېرەك

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز بى ۋۇجياڭ، ئۆز مۇخبىرىمىز خۇڭ ۋېي خەۋەر قىلىدۇ: قەشقەر ۋىلايىتىدە خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈرۈۋاتقان ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى مجىت ناسىر مۇشۇ ئاينىڭ 24 - كۈنى چۈشتىن كېيىن قەشقەر شەھىرىنىڭ 3 - بەش يىللىق قانۇننى

ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىجرا قىلىپ، كەنت، يېزا، ناھىيە، زاۋۇت ھەم مەكتەپلەرنى قانۇن بويىچە تۈزەش قاتارلىق پائالىيەتلەرنى زور كۈچ بىلەن قانات يايدۇرۇشى، ئىقتىسادنى، جەمئىيەتنى قانۇن ۋاستىسى ئارقىلىق باشقۇرۇشنى ئۆگىنىۋېلىشى، تۈرلۈك

يولغا ماڭغان، ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر ... كېيىن، ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش
ۋە جەمئىيەت مۇقىملىقىنى قوغداش خىزمەتلىرىنى گەۋدىلەندۈرگەن، كىشىلەر ياقۇپنىڭ ئائىلىسىنى
«ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش ئائىلىسى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئەشقىلىق قىلىش
پونكىتى» دەپ ئاتىغان. گېزىتىمىز ۋە مەملىكەتتىكى نۇرغۇن ئاخبارات ئورۇنلىرى
ئۇنىڭ چاغدا بۇ كىشى كەلگە داۋىردە تەشۇق قىلغان، بۇ شىنجاڭلىك مىللەتلەر
ئىتتىپاقلىقى تارىخىدىكى ئېسىل نامايەندىسىدىن بىرى سۈپىتىدە ئېغىزدىن ئېغىزغا
كۆچۈپ يۈرمەكتە.

يېقىندا شىنجاڭ ھەربىي رايونى سىياسىي ھەمراھتىن خەۋەر قوبۇل قىلىش پونكىتىنىڭ سىياسىي كومىسسارى ليۇشۇخۇەن «ياقۇپنىڭ قەلب ناخشىسى» دېگەن كىتابنى تۈزدى، ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرىدىن ۋاڭ لېچۈەن، ئابلەت ئابدۇرىشىت بۇ كىتابقا بېغىشلىما يېزىپ بەردى. ئاپتونوم رايوننىڭ 15. قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى يېتىپ كەلگەن پەيتتە، ياقۇپ ۋە ئۇنىڭ ئائىلە يولداشى ۋاڭ لېچۈەنگە گۈلتاپان تەبرىكلەپ خەت يېزىپ، گۈزەللىرىنىڭ كەچۈرمىشلىرى ئارقىلىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ھەر مىللەت خەلقنىڭ جان-تومۇرى دېگەن قەلب ساداسىنى سەممىي ئىپادىلىدى.

گېزىتىمىزدە بۈگۈن ياقۇپ ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىنىڭ يولداش ۋاڭ لېچۈەنگە يازغان خېتىنى، ۋاڭ لېچۈەن، ئابلەت ئابدۇرىشىت يولداشلارنىڭ «ياقۇپنىڭ قەلب ناخشىسى» دېگەن كىتابقا يازغان بېغىشلىمىلىرىنى تولۇق تېكىستى بىلەن ئېلان قىلدۇق. كۆپچىلىكنىڭ ئۇنى ئەستايىدىل ئوقۇپ، شىنجاڭ ھەربىي رايونى سىياسىي ھەمراھتىن خەۋەر قوبۇل قىلىش پونكىتىدىن، ياقۇپتىن ئۆگىنىپ، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ شىنجاڭنىڭ ئۇزۇن مۇقىملىقىنى قوغداش توغرىسىدىكى مۇھىم يوليورۇقىنى ئەمەلىي ھەرىكىتى بىلەن ئومۇمىيۈزلۈك، چوڭقۇر ئىزچىللاشتۇرۇپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بايرىقىنى تېخىمۇ ئېگىز كۆتۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي، سىياسىي مۇقىملىقىنى، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى تېخىمۇ ئاكتىپ قوغدىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

... ياخشىمۇ سىز؟

مەنكى ياقۇپ قاھار ئۈرۈمچى شەھىرى «بەخت» يولىدا ئولتۇرۇشلۇق يەككە تىجارەتچى بولىمەن، بۈگۈن ئايالىم نۇرنىسا بىلەن بىرلىكتە چەكسىز ھاياجان ئىچىدە سىزگە مەكتۇپ خەتنى يازدىم. بۇ خەت ئارقىلىق بىرى، سىزنىڭ «1 - ماي» بايرىمىنى كۆڭۈللۈك ئۆتكۈزۈشىڭىزگە تەبرىكلەيمىز؛ يەنە بىرى، ئائىلىمىزنىڭ ئازادلىق ئارمىيە ۋە يەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ ياردىمى ئارقىسىدا نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىش جەريانىنى سىزگە دوكلات قىلماقچىمىز. مۇشۇنداق خەتنى يېزىش خىيالىغا كەلگىنىمىزگە خېلى ئۇزاق بولغان بولسىمۇ، تېلېۋىزوردا سىزنىڭ ئېتىز، ئېرىق بويلىردا، زاۋۇت، كان، كارخانىلاردا قىيىنچىلىقى بارلارنى، نامرات دېھقان ئائىلىلىرىنى يوقلاپ ئالدىراش بولۇپ كېتىۋاتقانلىقىڭىزنى كۆرۈپ، خىزمىتىڭىزگە تەسىر يەتكۈزۈپ قويۇشتىن ئەنسىرىدۇق. ئاپتونوم رايوننىڭ 15 - قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى پائالىيىتى يېتىپ كەلگەن پەيتتە، مەسلىھەتلىشىپ، بۇ خەتنى يېزىش قارارىغا كەلدۇق.

مەن ئەسلىدە ئىسمىز ئىدىم، 1988 - يىلى ئاتا-ئانام ئۆلۈپ كېتىپ، 3000يۈەندىن ئارتۇق قەرزگە بوغۇلۇپ قالدىم. ئۇزاق كېسەل تارتقان ئايالىم نۇرنىسانىڭمۇ ۋەھىمە خاراكتېرلىك يۈرەك كېسەللى ئۈشتۈمتۇت قوزغىلىپ، ھاياتى خەۋپ ئىچىدە قالدى، داۋالىتاي دېسەم پۇل يوق. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئىككى بالام ئوقۇشسىز قالدى، ئۆيۈممۇ كونا بولغاچقا قىش كۈنلىرى

ئىسسىيالمايتتى، ياز كۈنلىرى تامچە ئۆتۈپ كېتەتتى، تۇرمۇشۇم شۇنداق مۈشكۈللۈككە چۈشۈپ قالغان پەيتتە، قوشنىمىز - ھەربىي رايون سىئاسىي ھەمراھتىن خەۋەر قوبۇل قىلىش پونكىتىدىكى رەھبەرلەر ئائىلە ئەھۋالىمنى ئۇقۇپ، كوماندىر - جەڭچىلەرنى پۇل ئىئانە قىلىشقا قوزغىدى، ئىككى بالامنى مەكتەپتە ئوقۇش پۇرستىگە ئىگە قىلدى، ئايالىمنى ھەربىي دوختۇرخانىغا ئاپىرىپ ھەقسىز داۋالاتتى، يەنە مېنىڭ ئاشپەزلىك ھۈنىرىمنى بىلىپ، كوچا دوقمۇشىدىكى ئىككى ئېغىز ئامبارنى بىكارلاپ، ئاقارتىپ بېكىتىپ، ئۈستەل - ئورۇندۇقلارنى تەخلەپ «ياقۇپ مۇسۇلمانلار ئاشخانىسى»نى ئېچىشىمغا ياردەم بەردى. ئوتۇن، كۆرۈچ، ياغ، تۇز قاتارلىق لازىمەتلىكلەرنىمۇ ئەكىلىپ بەردى. ئاردا ھەش - پەش دېگىچە سەككىز يىل ئۆتۈپ كەتتى، سىئاسىي ھەمراھتىن خەۋەر قوبۇل قىلىش پونكىتىنىڭ رەھبەرلىرى نەچچە قېتىم ئالماشتى، كوماندىر - جەڭچىلەرمۇ ئالمىشىپ تۇردى، لېكىن ئۇلارنىڭ ياردىمى ئۈزۈلۈپ قالمىدى. ئۈرۈمچى «بەخت»يولى ئىش بېجىرىش ئورنى، «تىيانشان» رايونلۇق ھۆكۈمەت، ئۈرۈمچى شەھىرى ۋە شىنجاڭ ھەربىي رايوننىڭ رەھبەرلىرى پات - پات يوقلاپ تۇردى، ھال - ئەھۋالىمنى سوراپ، قىيىنچىلىقىمنى ھەل قىلىپ بەردى. ھازىر چوڭ ئوغلۇم ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرۈپ خىزمەتكە چىقتى، شەھەرلىك ھۆكۈمەت يېڭى ئۆي بەردى. ئائىلەمدە ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى تەل، بانكىدىمۇ پۇل ئامانەت قويالايدىغان بولدۇم.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

مۇشۇ ئاينىڭ 24 - كۈنى چۈشتىن كېيىن قەشقەر شەھىرىنىڭ 3 - بەش يىللىق قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش ئەھۋالىدىن بەرگەن دوكلاتىنى ئاڭلىغان، شامالباغ يېزىسىنىڭ قانۇن مۇلازىملىق ئورنى ۋە بۇ يېزىنىڭ ئۈجمىلىك كەنتى مۇرەسسە كومىتېتىنى كۆزدىن كۆچۈرگەندىن كېيىن تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش ۋە قانۇن بويىچە تۈزەش، خەلق مۇرەسسە خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ئۇنىڭ رولىنى ھەقىقىي جارى قىلدۇرۇشى كېرەك. مىجىت ناسىر تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش تەربىيىسى ۋە قانۇن بويىچە تۈزەشنىڭ مۇھىم ئەھمىيىتىنى تولۇق تونۇشى، قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش تەربىيىسىنى ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش يۈكسەكلىكىدە تۇرۇپ تونۇشى، بىر قولدا ئىقتىسادنى تۇتۇش، بىر قولدا قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىنى تۇتۇش، ئىككىلا قولدا تۇتۇش، ئىككىلا قول قاتتىق بولۇش يۈكسەكلىكىدە تۇرۇپ تونۇشى، دۆلەتنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇش، ئاپتونوم رايونىمىزنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇش يۈكسەكلىكىدە تۇرۇپ تونۇشى كېرەك. قانۇن بويىچە تۈزەش خىزمىتىنى زور كۈچ بىلەن قانات يايدۇرۇش كېرەك. جايلار، ساھەلەر قانۇننى ئۆگىنىش ئاساسىدا تۇرلۇك قانۇن - بەلگىلىمىلەرنى ياخشى

جەمئىيەتنى قانۇن ۋاستىسى ئارقىلىق باشقۇرۇشنى ئۆگىنىۋېلىشى، تۈرلۈك ئىشلارنى قانۇن ئىزىغا سېلىشى، قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش تەربىيىسىنى جىنايى ھەرىكەتلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش، جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەشنى ياخشى ئېلىپ بېرىش، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ۋە ھازىر ئېلىپ بېرىلىۋاتقان مەركەزلىك تەرتىپكە سېلىش، تۈزەش بىلەن بىرلەشتۈرۈشى، قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش تەربىيىسى ئارقىلىق ئاممىنىڭ قانۇن - تۈزۈم قارىشى ۋە قانۇن ئېڭىنى ئۆستۈرۈشى، ئۇلارنىڭ قانۇن ئارقىلىق ئۆزىنىڭ سۆز - ھەرىكىتىنى چەكلەشتۈرۈش، ئۆزىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش، جىنايى ھەرىكەتلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ھەم قانۇن قورالىدىن پايدىلىنىپ مىللىي بۆلگۈنچىلەر، قانۇنسىز دىنىي ھەرىكەتلەر ھەم باشقا تۈرلۈك جىنايى قىلمىشلارغا قارشى كۈرەش قىلىش ئېڭىنى ئۆستۈرۈشى كېرەك؛ ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى 3 - بەش يىللىق قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش تەربىيىسىگە قاتنىشىدىغان خادىم، راسخوت، تەربىيە مەزمۇنلىرىنىڭ ئەمەلىيلىشىشىگە كاپالەتلىك قىلىشى، قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش راسخوتىنى ئۆز يېرىنىڭ مالىيە خام چوتىغا كىرگۈزۈشى كېرەك.

شىنجاڭ خۇڭيۈەن ئىناۋەتلىك ھاۋالە مەبلەغ سېلىش پاي شىركىتىنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىلىرى

ئاق قان كېسەللىكىگە گىرىپتار بولۇپ قالغان ئۇيغۇر ئوقۇغۇچىغا 7000 يۈەندىن كۆپرەك پۇل ئىئانە قىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز دىلبەر گەھەت خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ خۇڭيۈەن ئىناۋەتلىك ھاۋالە مەبلەغ سېلىش پاي شىركىتى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى 5 - ئاينىڭ 20-كۈنى ئۈرۈمچى شەھەرلىك 14 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ رەھبەرلىرىگە شىركەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرى مۇشۇ مەكتەپنىڭ ئاق قان كېسەللىكىگە گىرىپتار بولۇپ قالغان ئوقۇغۇچىسى ئەكرەمگە ئىئانە قىلغان 7350 يۈەن پۇلنى تاپشۇرۇپ بەردى.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك 14 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ تولۇقسىز 1 - يىللىق 1 - سىنىپىنىڭ ئوقۇغۇچىسى ئەكرەم بەختكە قارشى ئاق قان كېسەللىكىگە گىرىپتار بولۇپ قالغاندا، ئائىلىسىدىكىلەر ئۇنىڭ كېسىلىنى داۋالىتىشتا قىينىلىپ قالغاچقا، مەكتەپ ئىتتىپاق ياچېيكىسى ئىئانە توپلاش ھەققىدە جەمئىيەتكە مۇراجىئەتنامە چىقارغانىدى.

شىنجاڭ خۇڭيۈەن ئىناۋەتلىك ھاۋالە مەبلەغ سېلىش پاي شىركىتىنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىلىرى ئىچىدە خەنزۇ يولداشلار كۆپ بولسىمۇ، ئۇلار ئەكرەمنىڭ ئەھۋالىدىن خەۋەر تاپقاندىن كېيىن، شىركەت رەھبەرلىرىنىڭ تەشكىللىشى بىلەن بىردەك ھەرىكەتكە كېلىپ، قىسقىغىنە بىرنەچچە كۈندىلا 7350 يۈەن ئىئانە توپلىدى ۋە يىغىلغان ئىئانە پۇلنى مەكتەپ رەھبەرلىرىگە تاپشۇرۇپ بەردى. ئۇلارنىڭ بۇ ئالىيجاناب پەزىلىتىدىن تەسىرلەنگەن مەكتەپ رەھبەرلىرى ئىئانە پۇلنى ئېلىپ كەلگەن يولداشلارنىڭ قوللىرىنى چىڭ تۇتۇپ تۇرۇپ: «سىلەرگە كۆپ رەھمەت! بىز مەكتەپتىكى بارلىق ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارغا ۋە ئەكرەمنىڭ ئاتا-ئانىسىغا ۋەكالىتەن شىنجاڭ خۇڭيۈەن ئىناۋەتلىك ھاۋالە مەبلەغ سېلىش شىركىتىنىڭ بارلىق ئىشچى-خىزمەتچىلىرىگە چىن قەلبىمىزدىن رەھمەت ئېيتىمىز، سىلەر ئەمەلىي ھەرىكىتىڭلار ئارقىلىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنىڭ يېڭى كۈيىنى ياڭراتتىڭلار» دېدى.

ھەشەمەتچىلىك، ئىسراپچىلىقنى قەتئىي تۇسايلى

گېزىتىمىزنىڭ ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان ئوبزورچىسى ماگېنكې

يولداش جياڭ زېمىن مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 8 - ئومۇمىي يىغىنىدا مۇھىم سۆز قىلىپ، پۈتۈن پارتىيە جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى زور كۈچ بىلەن جارى قىلدۇرۇشى، ھەشەمەتچىلىك، ئىسراپچىلىقنى قەتئىي توسۇشى لازىم، دەپ تەكىتلىدى. سۆزنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇش، پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشتە ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

ھەشەمەتچىلىك، ئىسراپچىلىق ھەم ئۇچىغا چىققان پاسسىپلىقنىڭ ئىپادىسى، ھەم چىرىكلىشىشنى پەيدا قىلىدىغان ۋە يامرىتىۋېتىدىغان پارنىك. سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى شارائىتىدا بەزى پارتىيە ئەزالىرى ۋە كادىرلار بۇرژۇئازىيىنىڭ چىرىك ئىدىيىسى، تۇرمۇش ئۇسۇلىنىڭ تەسىرىگە ئۇچراپ، پارتىيىنىڭ جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىشتەك ياخشى ئەنئەنىسى، ياخشى ئىستىلىنى ئۇنتۇپ قالغانلىقتىن، سۆزلەتۋازلىق، ھەشەمەتچىلىك قىلىدىغان، بۇزۇپ - چېچىپ ئىسراپ قىلىدىغان ئەھۋاللار ئوتتۇرىغا چىقتى. بىر قىسىم كىشىلەر ماددىي راھەت - پاراغەتكە، پۇلغا بېرىلىپ كەتتى. بەزى ئورۇنلار مالىيىسىدە قىيىنچىلىق بولۇپ، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ئىش ھەققىنى تارقىتالمايۋاتسىمۇ، لېكىن رەھبىرىي كادىرلار ھۆكۈمەت پۇلىغا ھەشەمەتلىك پىكاپلارنى ۋە ئالىي دەرىجىلىك خەۋەرلىشىش سايمانلىرىنى سېتىۋېلىۋاتىدۇ.بەزى ئورۇنلاردا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرالغۇ ئۆيى ئىنتايىن جىددىي بولۇۋاتقان ئەھۋالدا رەھبىرىي كادىرلار يەنىلا ئۆلچەمدىن ئاشۇرۇپ ئۆي سالدى، ئىشخانا بىناسى، تۇرالغۇ ئۆيلەرنى زىننەتلىدى، بۇ مەسىلىلەر ئاممىنىڭ كۈچلۈك نارازىلىقىنى قوزغىدى، پارتىيىمىزنىڭ ئوبرازىغا ئېغىر نۇقسان يەتكۈزدى. شۇڭا يۇقىرىقىدەك ئەھۋاللار ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەرنىڭ يېتەرلىك دىققەت-ئېتىبارىنى قوزغىشى كېرەك.

يولداش دېڭ شياۋپىڭ: «جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ ئاددىي- ساددا ياشاش تەربىيىسىنى 60 ـ 70 يىلغىچە ئىزچىل تۇتۇش كېرەك. دۆلىتىمىز قانچە تەرەققىي قىلغانسېرى، شۇنچە جاپاغا چىداپ ئىگىلىك يارىتىشىمىز كېرەك»، «بۇ ئەنئەنىدە چىڭ تۇرغاندىلا چىرىكلىشىش ئەھۋاللىرىنى تۇگەتكىلى بولىدۇ» دەپ كۆرسەتكەنىدى. جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرغانلىق پۈتۈن پارتىيىدە چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش بويىچە ئىدىيە، ئەخلاق مۇداپىئە فرونتى بەرپا قىلغانلىق بولىدۇ. يولداش جياڭ زېمىن كۆرسىتىپ ئۆتكەندەك، چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىدە «ھەم ئۇتتۇرىغا چىققان پاسسىپلىق، چىرىكلىك ئەھۋاللىرىغا ۋە چىرىكلەشكەن ئۇنسۇرلارغا قارشى قەتئىي كۈرەش قىلىش؛ ھەم پاسسىپلىق، چىرىكلىك ئەھۋاللىرىنى پەيدا قىلىدىغان

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

ئالا نەتىجە يارىتىپ، دەۋرنىڭ يېڭى كىشىلىرىدىن بولۇش

غوپۇر خوجا

1996 - يىللىق مەملىكەت دەرىجىلىك «مەدەنىيەتلىك ياشلار» كوللېكتىپى بولۇپ باھالانغان يەنجى ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ يىڭشەھەر شەخسىي پۇل ئامانىتى پونكىتى يەتتە يىلدىن بۇيان، ئىزچىل ئەلا مۇلازىمەت قىلىش روھى، يۇقىرى خىزمەت ئۈنۈمى، ياخشى خىزمەت مۇھىتى بىلەن مۇئامىلىدارلارغا مۇلازىمەت قىلىش ئارقىلىق ياخشى ئىقتىسادىي ئۈنۈم ياراتتى. ئۇلار شەخسىي پۇل ئامانىتى قالدۇقىنى يىلمۇ يىل ئاشۇرۇپ، پونكىت قۇرۇلغان دەسلەپكى مەزگىلدىكى 1 مىليون 400 مىڭ يۈەننى بۇ يىل 5- ئاينىڭ بېشىغىچە 38 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزدى. بۇ پونكىت 1993 - يىلدىن بېرى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا پۇل مۇئامىلە سىستېمىسى بويىچە «شەخسىي پۇل ئامانىتى توپلاشتىكى ئىلغار ئورۇن»، 1994- يىلى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىلغار كوللېكتىپ، «ئىش ئورنىدا لېي فېڭدىن ئۆگىنىش» - تىكى ئىلغار كوللېكتىپ؛ 1995 - ۋە 1996- يىلى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك«مەدەنىيەتلىك ياشلار كوللېكتىپى»، مەملىكەت دەرىجىلىك «مەدەنىيەتلىك ياشلار كوللېكتىپى» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

پۇل مۇئامىلىسى تۈزۈلمىسىنىڭ ئۆزگىرىشكە ئەگىشىپ، 100 مىڭدىن كۆپرەك نوپۇسقا ئىگە قەدىمكى شەھەر - يەنجى ناھىيىسىدە پۇل مۇئامىلىسى تىجارىتى تور- نۇقتىلىرى كۆپىيىپ 40 تىن كۆپرەككە يەتتى. بۇ پونكىت رىقابەتتە پۇت تىرەپ تۇرۇش ئۈچۈن ئىشنى «مەدەنىيەتلىك ياشلار كوللېكتىپى» بەرپا قىلىش پائالىيىتىدىن باشلىدى. ئۇلار ئالدى بىلەن كونكرېت لايىھە ۋە پىلان تۈزدى. خادىملارنى بۇ پائالىيەتكە ئاكتىپ قاتنىشىشقا سەپەرۋەر قىلدى. بۇ پونكىتتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك ياشلار بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىچە يېشى 23 ئەتراپىدا ئىدى. شۇڭا پونكىت «ئەلا نەتىجە يارىتىپ، دەۋرنىڭ يېڭى كىشىلىرىدىن بولۇش» نى نىشان، رىقابەت ئىچىدە تەرەققىي قىلىش، ئىش ئورنىنى سۆيۈپ، كەسپىنى قەدىرلەش، ئىش ئورنىدا تالانت ئىگىسى يېتىشتۈرۈش، ئىنتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىش، يول ئېچىپ ئىلگىرىلەش يېڭى ئوبرازىنى تىكلەشنى مەقسەت قىلدى.

«مەدەنىيەتلىك ياشلار كوللېكتىپى» بەرپا قىلىش پائالىيىتى بۇ پونكىتتىكى ياشلارغا ئىگىلىك تىكلەش جەريانىدا ئۆز رولىنى جارى قىلدۇرۇش، ئۆسۈپ- يېتىلىش ئۈچۈن سەھنە ۋە شارائىت يارىتىپ بەردى. نەتىجىدە پونكىتتىكى ياشلارنىڭ روھىي قىياپىتى ھەر جەھەتتىن ياخشىلىنىپ، خىزمەت ئۈنۈمدارلىقى ئىلگىرى سۈرۈلدى. 1993- يىلى بۇ پونكىت تۇنجى قېتىم «تۆت بىرىنچى» نى، يەنى ئامانەت پۇل قالدۇقىنى 20 مىليون يۈەندىن ئاشۇرۇش، شەخسىي ئامانەت پۇل قالدۇقىدا ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى بويىچە توپلانغان ئامانەت پۇل قالدۇقىنىڭ 55% نى ئىگىلەش، بىرلا پونكىت پۈتۈن سىستېمىنىڭ شەخسىي ئامانەت پۇل توپلاش ۋەزىپىسىنى ئورۇنداش، يىللىق ئامانەت پۇل توپلاش ۋەزىپىسىنى 200% ئاشۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇردى.

ئۇلار نەتىجىلەر ئالدىدا مەغرۇرلىنىپ كەتمىدى، بەلكى تېخىمۇ غەيرەتكە كېلىپ تىرىشىپ ئىشلىدى. ئۇلار يەنە تۇنجى بولۇپ پۇل ئامانىتى كەسپىنى ئېلېكترون مېخانىكىلاشتۇردى. بۇنىڭ بىلەن خىزمەت ئۈنۈمى ئاشتى. بۇ پونكىت 1992 - يىلدىن بۇيان بىر يىلدا 365 كۈن تولۇق تىجارەت قىلىش، ئىش ۋاقتىنى كۈنىگە بىر سائەت ئۇزارتىشنى يولغا قويۇپ، مۇئامىلىدارلارغا قولايلىق يارىتىپ بەردى، سوۋغاتلىق پۇل ئامانىتى، مەخپىي نومۇرلۇق پۇل ئامانىتى، تېلېفون ئارقىلىق ئالدىن كېلىشىش ئامانىتى، ئىش ھەققىنى ۋەكالىتەن تارقىتىش، باھالىق ئاكسىينى ۋەكالىتەن ساقلاپ بېرىش، يىرتىق پۇلنى ئالماشتۇرۇش، پارچە پۇل تېگىشىش مۇلازىمەت تۈرلىرىنى يولغا قويۇپ، مۇئامىلىدارلارنىڭ ئارزۇسىنى قاندۇردى؛ ئىدارىلەرگە، يەككە تىجارەتچىلەر ئارىسىغا بېرىپ، سەييارە مۇلازىمەتنى قانات يايدۇرۇپ ئامانەت پۇل مەنبەسىنى كۆپەيتىپ، مۇئامىلىدارلارنى ئۆزىگە جەلپ قىلدى.

پونكىت يېقىنقى يىللاردىن بۇيان مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىلىشىگە، مۇلازىمەت سەۋىيىسىنىڭ ئۈزلۈكسىز ئۆسۈشىگە، مۇئامىلىدارلارنىڭ مۇلازىمەت خىزمىتىگە بولغان تەلىپىنىڭ ئېشىشىغا ماسلىشىش ئۈچۈن مۇلازىمەت پوزىتسىيىسى ۋە مۇلازىمەت ئۇسۇلىنى كۈندىن - كۈنگە ياخشىلاپ، مۇئامىلىدارلارنىڭ قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدى. ئۇلار «مەدەنىيەتلىك ياشلار مۇلازىمەت كارتىسى» تاقاپ ئىشلەشنى يولغا قويدى، ئەلا مۇلازىمەت قىلىش توغرىسىدا جەمئىيەتكە ۋەدە بەردى، ھەممە جەمئىيەتتىن نازارەتچى تەكلىپ قىلىپ، خىزمەتلەرنى نازارەت قىلدۇردى، بۇنىڭ بىلەن «مەدەنىيەتلىك ياشلار كوللېكتىپى» بەرپا قىلىش پائالىيىتى ساغلام تەرەققىي قىلدى.

پونكىت ئەمەلىيەت جەريانىدا،تالانت ئىگىلىرىنى تەربىيىلەپ يېتىشتۈرۈشنىڭ «مەدەنىيەتلىك ياشلار كوللېكتىپى» بەرپا قىلىشنىڭ ئاساسىي ئىكەنلىكىنى چوڭقۇر تونۇپ، يېڭىدىن تەقسىم بولۇپ كەلگەن ياشلارنى ئىش ئورنىدا تەربىيىلەش پىلانىنى تۈزدى ۋە كونىلار يېڭىلارنى يېتەكلەش، مەشىق قىلدۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئۇلارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈردى. ھازىر بۇ پونكىت بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ شىمالىدىكى تۆت ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ كومپيۇتېر كەسپىي خادىملىرىنى تەربىيىلەش بازىسى بولۇپ قالدى. ئۇلار ئىلگىرى- كېيىن بولۇپ، بۇ تۆت ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىلىرى ئۈچۈن سەككىز نەپەر، يەنجى ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ كومپيۇتېردا مەشغۇلات قىلىدىغان ئالتە تور- نۇقتىسى ئۈچۈن 18 نەپەر خادىم تەربىيىلەپ بەردى. نۆۋەتتە بۇ پونكىتتىكى سەككىز خادىمدىن ئالتىسىنىڭ كەسپىي تېخنىكا ماھارىتى ناھىيە دەرىجىلىك ئۆلچەمگە، بىرسىنىڭ كەسپىي تېخنىكا ماھارىتى ئوبلاست دەرىجىلىك ئۆلچەمگە يەتتى. 1995 - يىلى ناھىيىلىك بانكا بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن كەسپىي تېخنىكا ماھارىتى مۇسابىقىسىگە بۇ پونكىتتىكى خادىملارنىڭ ھەممىسى قاتنىشىپ، ھەرقايسى تۈرلەردە يۇقىرى نومۇر ئېلىپ، كوللېكتىپ 1 - بولدى.

توقسۇ ناھىيىسىدە 4 - ئاينىڭ 27- كۈنىدىن باشلاپ بىر قىسىم كېۋەزلەرگە كېۋەز پىتى چۈشكەندىن كېيىن ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى كۈچلۈك تەدبىر قوللىنىپ، كېۋەز پىتى چۈشكەن دائىرىنى ۋاقتىدا تىزگىنلەپ، كېڭىيىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئالدى.

سۈرەتتە: دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ بۇ ناھىيىگە چۈشكەن ياردەم بېرىش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى بىلەن ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى كېۋەز پىتىنى تەكشۈرمەكتە.

نىياز ساتتار فوتوسى

يوپۇرغا ناھىيىسىدە كادىرلار ۋە ئامما كېۋەز مايسىلىرىنى ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش جېڭىگە ئاتلاندى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئوسمانجان ئۆمەر** خەۋەر قىلىدۇ: يوپۇرغا ناھىيىسىدە 1000كادىر ۋە 25مىڭ دېھقان كېۋەز كۆك پىتى، ترىپس قاتارلىق زىيانداش ھاشاراتلارنى يوقىتىش، ئالدىنى ئېلىش جېڭىگە ئاتلاندى.

بۇ ناھىيىدە بۇ يىل كېۋەز مايسىلىرى كۆك پىت، ترىپس قاتارلىق زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ زىيىنىغا ئوخشىمىغان دەرىجىدە ئۇچرىدى. ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى دېھقانچىلىق ۋە پەن- تېخنىكا تارماقلىرىدىن بىر تۈركۈم خادىملارنى ئاجرىتىپ، گۇرۇپپا تەشكىللەپ كېۋەز ئېتىزلىرىدىكى ئاپەت ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈردى، ئۈچ قېتىم نەق مەيدان يىغىنى ئېچىپ، ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش، مايسىلارنى قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى كونكرېت ئورۇنلاشتۇرۇپ، يېزا ، كەنت كادىرلىرىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى ئايدىڭلاشتۇردى. يېزا- مەيدانلارمۇ ئۆزلىرىنىڭ شەرت - شارائىتىغا ئاساسەن، ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ، ئىشقا كىرىشتى. ناھىيە بويىچە 1000 كادىر، 25 مىڭ دېھقان كېۋەز مايسىلىرىنى ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش جېڭىگە ئاتلىنىپ، 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگە قەدەر 122 مىڭ مو يەردىكى كېۋەز مايسىلىرىغا دورا چاچتى . مايسا ئۈنمىگەن 5360مو يەر قايتا تېرىلدى. 84 مىڭ مو يەرگە مايسا تولۇقلاندى. كېۋەز كۆك پىتىنىڭ كۆپىيىش مەنبەسى بولغان 10 مىڭ تۈپتىن ئارتۇق قارىياغاچ دەرىخىنىڭ شاخلىرى كېسىۋېتىلدى.

تۆھپە قوشۇش بىلەن ئۆتكەن 31 يىل

قەشقەر تاشيول باش ئۆچاستكىسى مەمۇرىيەت ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، كومپارتىيە ئەزاسى شۆگۈيجىن تاشيول ساھەسىدە ئىشلىگەن 31 يىلدىن بۇيان تاشيول كەسپىنى قىزغىن سۆيۈپ، تىرىشىپ ئۆگىنىپ سىياسىي ۋە كەسپىي سەۋىيىسىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈردى. ئۇ كۆپ يىللاردىن بۇيان خىزمەتنى جان پىدالىق بىلەن ياخشى ئىشلەپ، تاشيول ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا گەۋدىلىك تۆھپە قوشتى. ئۇ يەنە باش ئۆچاستكىنىڭ تەرجىمە ئىشلىرىدىمۇ كۆرۈنەرلىك نەتىجە ياراتتى. شۆگۈيجىن خىزمەت ۋە باشقا جەھەتلەردىكى كۆرۈنەرلىك نەتىجىلىرى بىلەن كۆپ قېتىم ئىلغار ئىشلەپ چىقارغۇچى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى نەمۇنىچىسى بولۇپ باھالىنىپ تەقدىرلەندى.

سۈرەتتە: شۆگۈيجىن خىزمەت ئۈستىدە.

يۈسۈپجان ھۈسەيىن، ئوبۇلقاسىم فوتوسى، خەۋىرى

11. دېھقانلار تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك پۇل، ماددىي بويۇملارنى

دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىش خىزمىتىنى ھەقىقىي تۈردە ياخشى ئىشلەيلى

9. يېزىلارغا يۈزلەنگەن مەبلەغ توپلاشنى تىزگىنلەش

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بەزى جايلار ۋە تارماقلار يول ياساش، ئېلېكتر كۆچى، ئالاقىلىشىش، رادىئو - تېلېۋىزىيە قاتارلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى قىلغاندا، زورلۇق بىلەن دېھقانلاردىن مەبلەغ توپلىغان. بۇ، دېھقانلار سېلىقىنى ئېغىرلىتىشتىكى مۇھىم بىر سەۋەب. شۇڭا «قارار»دا يېزىلارغا يۈزلەنگەن مەبلەغ توپلاش پائالىيىتىگە قارىتا ئېنىق چەكلەش خاراكتېرلىك بەلگىلىمە چىقىرىلدى.

(1) يېزىلاردا قانۇندا بەلگىلەنگەندىن سىرت، ھەرقانداق شەكىلدىكى مەبلەغ توپلاش پائالىيىتى ئېلىپ بېرىش قەتئىي مەنئى قىلىنىدۇ. نۆۋەتتە دۆلەت تۈزۈمىدە پەقەت «مائارىپ قانۇنى»دىلا يېزىلاردا مەبلەغ توپلاشقا بولىدۇ، دەپ بەلگىلەنگەن. بۇنىڭدىن سىرت ھەرقايسى جاي، ھەرقايسى تارماقلارنىڭ يېزىلارغا يۈزلەنگەن مەبلەغ توپلاش تۈرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇشقا بولمايدۇ.

(2) يېزىلاردىكى مائارىپ مەبلىغى توپلاشنى «مائارىپ قانۇنى»دىكى بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن قاتتىق باشقۇرۇش كېرەك.

① چوقۇم ئىختىيارىي بولۇش، مادارىغا قاراپ ئىش كۆرۈش پرىنسىپىغا ئاساسەن مىقدارىنى كونترول قىلىش، تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئۆتكىلىنى چىڭىتىش لازىم. ئومۇمەن مەجبۇرىي مائارىپنى يولغا قويغان يېزا مەكتەپلىرى شۇ جاينىڭ مەجبۇرىي مائارىپنى يولغا قويۇش پىلانى ۋە مەكتەپلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇشقا مۇۋاپىق كەلسە، ھازىر بار بولغان مەكتەپ ئۆيلىرى ھەقىقەتەن خەتەرلىك ئۆي بولسا ياكى شۇ جايدىكى مەجبۇرىي مائارىپنىڭ مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچىلار كۆلىمىنى كېڭەيتىش ئېھتىياجىنى قاندۇرالمايدىغان بولسا، مائارىپ مەبلىغى توپلاشنى ئىلتىماس قىلىشقا بولىدۇ. يېزىلاردا مائارىپ مەبلىغى توپلاشنى قانات يايدۇرۇشتا چوقۇم بەلگىلەنگەن تەرتىپ بويىچە، ئالدى بىلەن يېزا-بازارلىق ھۆكۈمەتلەر ئىلتىماس قىلىشى، يېزا (بازار)لىق خەلق ۋەكىللەر قۇرۇلتىيىدا مۇزاكىرە قىلىپ ماقۇللىنىغاندىن كېيىن، ناھىيە دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىغا يوللىشى كېرەك.

② يېزىلاردىكى مائارىپ مەبلىغىنى بەلگىلەنگەن دائىرىدىن ھالقىپ ئىشلىتىشكە بولمايدۇ. يېزىلاردىكى توپلانغان مائارىپ مەبلىغى پەقەت مەجبۇرىي مائارىپنى يولغا قويۇۋاتقان مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى قايتىدىن سېلىش، رېمونت قىلىش ۋە يېڭىدىن مەكتەپ ئۆيلىرىنى سېلىشقا مەخسۇس ئىشلىتىلىدۇ. غەيرىي مەجبۇرىي مائارىپ ئاپپاراتلىرىغا ياكى ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىش ھەققى، مۇكاپاتى، پاراۋانلىق پۇلنى تارقىتىشقا ھەمدە مەجبۇرىي مائارىپنى يولغا قويغان مەكتەپلەرنىڭ باشقا جەھەتلەردىكى مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتىنى ياخشىلاشقا ئىشلىتىشكە بولمايدۇ. مائارىپقا مالىيەدىن بۇيرۇپ بېرىلىدىغان پۇل ۋە يېزا مائارىپ خىراجىتى قوشۇمچىسىنىڭ ئورنىغا قويۇشقا بولمايدۇ.

③ يېزىلاردىكى مائارىپ مەبلىغى توپلاش دائىملىق مەبلەغ توپلاشتا بەلگىلەنگەن ۋەزىپىنى ئورۇندىغاندىن كېيىن چوقۇم توختىتىلىشى كېرەك. مائارىپ مەبلىغى توپلاش نامى بىلەن قالايمىقان مەبلەغ توپلاشقا بولمايدۇ. ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن كەلمەيدىغان يۇقىرى ئۆلچەملىك مەكتەپ قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىش قەتئىي مەنئى قىلىنىدۇ.

(3) يېزىلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ھەم تارماقلار تەشكىللەپ ياسىغان يول، ئېلېكتر كۆچى، ئالاقىلىشىش، رادىئو — تېلېۋىزىيە قاتارلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئېلىپ بېرىشتا، دېھقانلاردىن مەبلەغ توپلاشقا بولمايدۇ. دېھقانلار ئاممىسى تەلەپ قىلغان ھەمدە ئىختىيارىي مەبلەغ چىقىرىپ شۇ كەنت كۆلىمىدە قۇرغان ئىشلەپچىقىرىش، پاراۋانلىق ئىشلىرىغا چىقارغان مەبلەغنى جامائەت فوندى، پاراۋانلىق فوندىدىن چىقىم قىلىش كېرەك. مەبلەغ يېتىشمىگەندە كەنت ئائىلىلەر يىغىنىنىڭ مۇزاكىرىسىگە سۇنۇپ، كۆپ ساندىكى ئائىلىلەرنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالغاندىن كېيىن، ئامما ئىختىيارىي مەبلەغ توپلىسا بولىدۇ. بۇ مەبلەغنى كەنتتە ئايرىم ھېساب تۇرغۇزۇپ مەخسۇس پۇللارنى ئۆز جايىغا ئىشلىتىشكە كاپالەتلىك قىلىپ، خەلق قۇرۇلۇش، خەلق باشقۇرۇش، خەلق مەنپەئەت ئالىدىغان قىلىش كېرەك.

10. قالايمىقان ھەق ئېلىش، باھانى قالايمىقان ئۆستۈرۈش ۋە قالايمىقان جەرىمانە قويۇشنى مەنئى قىلىشقا دائىر بەلگىلىمىلەر

بەزى جايلار ۋە تارماقلارنىڭ دېھقانلاردىن قالايمىقان ھەق ئېلىش ـباھانى قالايمىقان ئۆستۈرۈش ۋە قالايمىقان جەرىمانە قويۇشتەك ئېغىر مەسىلىلەرگە قارىتا «قارار»دا مۇنداق بەلگىلىمە چىقىرىلدى:

(1) 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە دېھقانلارغا يۈزلەنگەن بارلىق ھەق ئېلىش تۈرلىرىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش توختىتىلىدۇ. دېھقانلارغا يۈزلەنگەن تۈرلۈك ھەق ئېلىش تۈرلىرىنى چىڭ تۇتۇپ ئېنىقلاش لازىم. مەركەز ۋە جايلار بۇيرۇق چۈشۈرۈپ ئەمەلدىن قالدۇرغان تۈرلەرنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە بولمايدۇ. ھېلىھەم يولغا قويۇلۇۋاتقانلىرىنى قەتئىي توختىتىش؛ ئۆز بېشىمچىلىق بىلەن تەسىس قىلغان ھەق ئېلىش تۈرلىرىنى قەتئىي ئەمەلدىن قالدۇرۇش؛ يۇقىرى بولۇپ كەتكەن ھەق ئېلىش ئۆلچىمىنى قەتئىي تۆۋەنلىتىش، پەقەت ھەق ئېلىپ مۇلازىمەت قىلمايدىغان، كۆپ ھەق ئېلىپ ئاز مۇلازىمەت قىلىدىغان ياكى مەجبۇرىي مۇلازىمەت قىلىدىغان خاتا ئۇسۇللارنى قەتئىي تۈزىتىش كېرەك. ئېنىقلانغاندىن كېيىنكى ھەق ئېلىش تۈرلىرى ۋە ئۆلچىمىنى دېھقانلارغا ئېلان قىلىش كېرەك.

(2) دېھقانلاردىن ئەگەشمە ھەق ئېلىش مەنئى قىلىنىدۇ. نىكاھلىنىشنى تىزىملاش، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ مەكتەپكە كىرىش، ئۆي سېلىش ۋە پىلانلىق تۇغۇت كۆرسەتكۈچى قاتارلىقلارنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش، بېجىرىش داۋامىدا دېھقانلاردىن ئەگەشمە ھەق ئېلىش مەنئى قىلىنىدۇ. نىكاھلىنىشنى تىزىملاش ئورگانلىرى نىكاھلىنىشنى تىزىملىغاندا، پەقەت دۆلەت بەلگىلىگەن تىزىملاش خىراجىتىنىلا ئېلىشقا بولىدۇ. تىزىملاتقۇچىغا سوغۇرتا، كىتاب، ژۇرنال، خاتىرە بۇيۇملىرىنى چوقۇم ئېلىش ۋە ھەر تۈرلۈك كاپالەت پۇلى ۋە رەنە پۇلىنى تاپشۇرۇشنى بەلگىلەشكە بولمايدۇ. مەجبۇرىي مائارىپنى يولغا قويغان ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر پەقەت ئوقۇش پۇلى، دەرسلىك كىتاب پۇلى ۋە ھەقىقەتەن بىر تۇتاش سېتىۋېلىشقا تېگىشلىك بولغان تاپشۇرۇق دەپتەر ھەققى قاتارلىقلارنى ئېلىشقا بولىدۇ. بۇنىڭدىن سىرت مەكتەپ ۋە ئوقۇتقۇچىلار باشقا ھەرقانداق خىراجەتلەرنى ۋەكالىتەن ئېلىشقا بولمايدۇ.

(3) قانۇنسىز ھالدا يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش، دۆلەتنىڭ باھا سىياسىتىگە خىلاپلىق قىلىپ، باھانى قالايمىقان ئۆستۈرۈش قىلمىشلىرى قاتتىق تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنىدۇ.

(4) دېھقانلارغا قانۇنسىز جەرىمانە قويۇش قەتئىي مەنئى قىلىنىدۇ. دېھقانلارغا جەرىمانە قويۇشتا چوقۇم قانۇن- نىزام - قائىدە ئاساسىي بولۇش كېرەك. قانۇن-نىزام -قائىدە بولمىغان جەرىمانە تۈرلىرى بىردەك ئەمەلدىن قالدۇرۇلىدۇ. نۆۋەتتە، بەزى جايلاردا دېھقانلارغا دېھقانچىلىق، باقمىچىلىق ۋەزىپىسىنى ئورۇندىيالمىدى ،دەپ جەرىمانە قويۇش خاتا، ئۇنى قەتئىي تۈزىتىش كېرەك.

11. دېھقانلار تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك پۇل، ماددىي بۇيۇملارنى توغرا يىغىۋېلىش

«قارار»دا بەلگىلىمە بويىچە دېھقانلاردىن پۇل، ماددىي بۇيۇم يىغىۋالغاندا، دېھقانلارغا سىياسەتنى ئېنىق چۈشەندۈرۈپ داۋلى سۆزلەپ، دېھقانلارنى ئاڭلىق ھالدا تاپشۇرۇشقا يېتەكلەش لازىم، ھەرگىز دىكتاتۇرا ۋاسىتىلىرى ۋە قوراللىرىنى ئىشقا سېلىشقا، مەجبۇرلاش ئۇسۇلىنى قوللىنىشقا قەتئىي بولمايدۇ، دەپ ئېنىق تەلەپ قويۇلدى.

(1) دېھقانلار تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك پۇل، ماددىي بۇيۇملارنىڭ تۈرى ۋە ئۆلچىمىنى دېھقانلارغا ئاشكارىلاش كېرەك. ئومۇمەن دېھقانلار تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك پۇل ۋە ماددىي بۇيۇملارنى دېھقانلار سېلىقىنى نازارەت قىلىش كارتوچكىسى ياكى ھۆددىگەرلىك توختامى قاتارلىق يازما شەكىللەر ئارقىلىق بېكىتىپ، دېھقانلاردىن يىغىۋالىدىغان پۇل، ماددىي بۇيۇملارنىڭ تۈرلىرى، ئۆلچىمى، مىقدارىنى ئېنىقبەلگىلەش ھەمدە ئۇنى دېھقانلار سېلىقى كارتوچكىسىغا تەپسىلىي تولدۇرۇپ، دېھقانلارغا تارقىتىپ بېرىپ، دېھقانلارنى قايسىنى تاپشۇرۇش، قايسىنى تاپشۇرماسلىق كېرەكلىكىنى بىلىدىغان قىلىش كېرەك. ئالاقىدار تارماقلار پۇل، ماددىي بۇيۇملارنى يىغىۋالغاندىن كېيىن، دېھقانلارغا ئۆلكە دەرىجىلىك ئالاقىدار تارماقلار بىر تۇتاش باستۇرغان مەخسۇس تالون كېسىپ بېرىش كېرەك.

(2) قالدۇرۇق، يىغمىنى ئۆز ۋاقتىدا تاپشۇرمىغان دېھقانلارغا قارىتا ئەھۋالنى پەرقلەندۈرۈپ، خىزمەتنى ياخشى ئىشلەش كېرەك. تۇرمۇشىدا قىيىنچىلىق بولۇپ، تاپشۇرۇشقا ھەقىقەتەن قۇدرىتى يەتمەيدىغان بەزى دېھقانلارغا قارىتا، ئالاقىدار بەلگىلىمە ۋە تەرتىپ بويىچە ئايرىم-ئايرىم ھالدا كېچىكتۈرۈش، كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش كېرەك. تاپشۇرۇش ئىقتىدارى بار تۇرۇقلۇق تاپشۇرمىغان دېھقانلارغا قارىتا، كەنت قائىدىسى، يېزا ئەھدىنامىسى بويىچە تەربىيە بېرىش كېرەك. تەربىيە بېرىلگەندىن كېيىنمۇ تاپشۇرمىغانلىرىنى كەنت كوللېكتىپ ئىقتىسادىي تەشكىلاتلىرى ياكى يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى ئەرز تەرتىپى بويىچە خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ قانۇن بويىچە كىسىم قىلىشىغا تاپشۇرسا بولىدۇ.

(3) دىكتاتۇرا قورالى ۋە مەجبۇرلاش خاراكتېرلىك ۋاسىتىلەرنى ئىشلىتىپ، دېھقانلاردىن پۇل، ماددىي بۇيۇملارنى يىغىۋېلىشقا ھەرگىز يول قويۇلمايدۇ. قالدۇرۇق ۋە يىغما قاتارلىقلارنى يىغىۋېلىشتا چوقۇم دۆلەتنىڭ سىياسەت ۋە بەلگىلىمىسىدىكى تەرتىپ بويىچە بېجىرىش كېرەك. يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋالغان ۋاقىتتا، ۋەكالىتەن تۇتۇپ قېلىش، ۋەكالىتەن تاپشۇرۇشقا يول قويۇلمايدۇ. ھۆددە يېرىنى يىغىۋېلىش قاتارلىق خاتا ئۇسۇللارنى قوللىنىپ، دېھقانلارنى پۇل، ماددىي بۇيۇم تاپشۇرۇشقا مەجبۇرلاشقا بولمايدۇ. «كىچىك ئەترەت» ياكى «خىزمەت ئەترىتى» ئەۋەتىپ دېھقانلارنىڭ ئۆيىدىن چوشقا، قويلارنى تۇتۇپ، مال - مۈلۈكنى مەجبۇرىي يىغىۋېلىشقا بولمايدۇ، يىغىۋېلىش جەريانىدا تالاش-تارتىش يۈز بەرسە پەقەتلا خەلق ئىچىدىكى زىددىيەتنى بىر تەرەپ قىلىش ئۇسۇلى بىلەن ھەل قىلىش كېرەك. ساقچى كۈچى، قورال قاتارلىق دىكتاتۇرا قورالى ۋە ۋاسىتىلەرنى ئىشلىتىشكە، ئادەم ئۇرۇش، تۇتۇش، سولاشقا يول قويۇلمايدۇ.

قىسقا خەۋەرلەر

△ ئۈرۈمچى شەھەرلىك يولۇچى توشۇشنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش ئىشخانىسى پاك - ديانەتلىك بولۇش، كەسپ ئەخلاقىغا ئاڭلىق رىئايە قىلىش تەربىيىسىنى كۈچەيتكەنلىكتىن، بۇ ئورۇندىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر بۇلتۇردىن بۇيان باشقىلارنىڭ ھەر خىل مەقسەتتە چاقىرغان 50 نەچچە قېتىملىق مېھماندارچىلىقىنى، 10 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى سوۋغاتلىرىنى رەت قىلدى.

ئامانگۈل ھوشۇر

△ ئاقسۇ تاشيول ئۆچاستكىسى توپلۇق داۋبەننىڭ باشلىقى تۇرسۇن مامۇت داۋبەندىكى ئۈچ مىللەتتىن تەركىب تاپقان 25 ئىشچىنى يېتەكلەپ، 50 كىلومېتىر يول ئاسراش ۋەزىپىسىنى سۈپەتلىك ئورۇنداپ باش ئۆچاستكا ۋە ۋىلايەت تەرىپىدىن كۆپ قېتىم مۇكاپاتلاندى، داۋبەنمۇ مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ كۆپ قېتىم تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى.

ئەركىن پالتى

△ ئاتۇش تاشيول باش ئۆچاستكىسى يېقىندا ئېچىلغان كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى ۋەكىللىرى قۇرۇلتىيىدا، نەتىجىسى گەۋدىلىك بولغان ئىتتىپاق ياچېيكىسى، ئىتتىپاق گۇرۇپپىسى، ئىلغار ياش زەربدارلار ئەترىتى ۋە 21 مۇنەۋۋەر ئىتتىپاق كادىرى، مۇنەۋۋەر ئىتتىپاق ئەزاسىنى مۇكاپاتلىدى.

يالقۇن قادىر

گەۋدىنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن...

— مەملىكەت بويىچە ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىمتىھان بېرىش خىزمىتىدىكى ئىلغار شەخس يۇسۇپجان روزى توغرىسىدا

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز تۇرسۇن قاسىم، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز غەيرەت ئابدۇكېرىم

«ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگۈچىلەردىن ئىمتىھان ئېلىش خىزمىتى گەرچە جاپالىق بولسىمۇ، ئىختىساسلىقلارنى تەربىيىلەش، يېتىشتۈرۈشكە كەڭ سورۇن ھازىرلاپ بېرەلەيدۇ. بۇ، مېنىڭ كەسپىمنى سۆيۈشۈمدىكى بىر مۇھىم ئامىل.» مانا بۇ بورتالا ئوبلاستلىق مائارىپ ئىدارىسى ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگۈچىلەردىن ئىمتىھان ئېلىش ئىشخانىسىنىڭ خىزمەتچىسى يۇسۇپجان روزىنىڭ قەلب سۆزى.

يۇسۇپجان روزى 1984 - يىلى شىنجاڭ داشۆنىڭ ماتېماتىكا فاكۇلتېتىنى پۈتتۈرۈپ بورتالا شەھەرلىك 7- ئوتتۇرا مەكتەپتە ئوقۇتقۇچىلىق قىلدى. 1991- يىلى خىزمەت ئېھتىياجى بىلەن ھازىرقى خىزمەت ئورنىغا يۆتكەلدى. ئۇ يېڭى خىزمەت ئورنىغا كەلگەندىن كېيىن ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگۈچىلەردىن ئىمتىھان ئېلىش خىزمىتىگە مۇناسىۋەتلىك قائىدە - تۈزۈملەرنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، ئەمەلىي خىزمەتتە ئىزچىللاشتۇردى. زېھنىي قۇۋۋىتىنى مەركەزلەشتۈرۈپ، كەسىپ ئۆگىنىشنى چىڭ تۇتتى. ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگۈچىلەرنى تىزىملاش، نومۇر خاتىرىلەپ ئارخىپ تۇرغۇزۇش، ئۆگىنىش ماتېرىيالى بىلەن تەمىنلەش، ئىمتىھان ئېلىش، يەككە پەن بويىچە لاياقەتلىك گۇۋاھنامىسى ۋە ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىسى تارقىتىش جەھەتلەردىكى خىزمەت تەرتىپى ۋە ئۇسۇلىنى پىششىق ئىگىلىدى. ئۇ بىر نەچچە يىللىق خىزمەت ئەمەلىيىتى جەريانىدا ئوبلاست تەۋەسىدە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىختىساسلىنىش يولىغا ماڭغانلار ئاز بولۇشتەك ئەھۋالغا ئاساسەن، ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىمتىھان بېرىشكە قاتناشقان ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرىغا ئىلھام بېرىپ، تېخىمۇ كۆپ كىشىلەرنىڭ ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىمتىھان بېرىشكە بولغان قىزغىنلىقىنى ئاشۇردى. 1992- يىلغىچە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مىللىي تىل - يېزىق سىستېمىسىدىكى ئالىي مائارىپ

ئېلىنىدىغان ئىمتىھاننىڭ ئالدى - كەينىدىكى تۈرلۈك خىزمەتلەرنى ياخشى يۇرۇشلەشتۈردى. ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىمتىھان بېرىدىغان ئوقۇغۇچىلارنى تىزىملاپ، پەنلەر بويىچە ستاتىستىكىلاپ سوئال زاكاز قىلىش، ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەپسىلىي ئارخىپىنى تۇرغۇزۇپ كومپيۇتېرغا كىرگۈزۈش، پەن تۈرلىرى بويىچە ئىمتىھان مەيدانىغا ئورۇنلاشتۇرۇش قاتارلىق خىزمەتلەردە قىلچە خاتالىق سادىر قىلمىدى.

يۇسۇپجان روزى بىر تەرەپتىن ئىمتىھان ئېلىش خىزمىتىنى ئىشلىسە يەنە بىر تەرەپتىن تىزىملاشتىن بۇرۇنقى تەشۋىق ۋە مۇلازىملىق خىزمىتىگىمۇ ئەھمىيەت بەردى. ھەر يىلى يېڭى ئوقۇغۇچى تىزىملاش مەزگىلىدە تىزىملاش ئورنىدىكى يولداشلارنى ئۆگىنىشكە تەشكىللەپ، يۇقىرىنىڭ ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىمتىھان بېرىشكە دائىر ھۆججەت ۋە يىغىنلىرىنىڭ روھىنى ۋاقتىدا يەتكۈزۈپ، ئۇلارنىڭ تىزىملاش خىزمىتىنى تەلەپ بويىچە ياخشى ئىشلىشى ئۈچۈن ئاساس يارىتىپ بەردى. چەت - يىراق جايلاردىكى ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگۈچىلەرنى جەلپ قىلىش ئۈچۈن، تېلېۋىزوردا ئېلان بېرىپ تەشۋىقات دائىرىسىنى كېڭەيتتى؛ بۇنىڭ بىلەن بورتالا رايونىدىكى ئۇيغۇر، قازاق، موڭغۇل تىل - يېزىقىدا ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىمتىھان بېرىدىغان ئوقۇغۇچىلار تېز كۆپەيدى.

ئۇ يەنە ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىمتىھان بېرىشكە تىزىملاتقان ئوقۇغۇچىلارنى ئالاقىدار ئوقۇتۇش ماتېرىياللىرى بىلەن تەمىنلەش جەھەتتە كۆپ كۈچ سەرپ قىلدى.

نەتىجىدە بورتالا ئوبلاستىدا يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئالىي مائارىپ بويىچە، ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىمتىھان بېرىدىغان

«ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگۈچىلەردىن ئىمتىھان ئېلىش خىزمىتىدىكى ئىلغار شەخس» بولۇپ باھالاندى. 1995 - يىلى يەنە ئاپتونوم رايون بويىچە «ئىلغار خىزمەتچى» بولۇپ باھالىنىپ، ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگۈچىلەردىن ئىمتىھان ئېلىش كومىتېتىنىڭ شەرەپ گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى. 1996- يىل 10- ئايدا ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگۈچىلەردىن ئىمتىھان ئېلىش خىزمىتىدە مەملىكەتلىك «ئىلغار شەخس» بولۇپ باھالىنىپ، دۆلەت مائارىپ كومىتېتىنىڭ شەرەپ گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى.

پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى خىزمىتىدە نەتىجە كۆرۈنەرلىك بولدى

ئۆز مۇخبىرىمىز **خۇدابەردى ئابدۇللا** خەۋەر قىلىدۇ: ئارقا - ئارقىدىن يەر تەۋرەش زەربىسىگە ئۇچرىغان پەيزاۋات ناھىيىسى «ئىككى قولدا تۇتۇش، ئىككىلا قول قاتتىق بولۇش» فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش بىلەن مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ماس قەدەمدە تەرەققىي قىلدۇرۇپ ياخشى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى.

پەيزاۋات ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، بۇ خىزمەتنى ناھىيىنىڭ مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزدى؛ ناھىيىلىك پارتكوم ناھىيىلىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئىشخانىسىنىڭ، يېزا - بازارلار، ئىدارە - ئورگانلاردىكى مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا يېتەكچىلىك قىلىش گۇرۇپپىلىرىنىڭ ئەزالىرىنى تولۇقلىدى ۋە تەرتىپكە سالدى؛ ناھىيىنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشتە، ئاۋۋال ئىدىيە، ئەخلاق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، بۇ جەھەتتىكى تەشۋىق- تەربىيىنى كۈچەيتتى. بۇنىڭ بىلەن كادىرلار ۋە ئامما ئارىسىدا بىر - بىرىگە كۆيۈنۈش، ئۆزئارا ياردەم بېرىش كەيپىياتى قويۇقلاشتى. بىر تەرەپ قىيىنچىلىققا ئۇچرىسا، ھەممە تەرەپ ياردەم بېرىشتەك ئالىيجاناب خىسلەت جارى قىلدۇرۇلدى. بۇلتۇر ۋە بۇ يىلقى يەر تەۋرەش ئاپىتىدە ئىدارە، ئورگانلاردىكى 500 دىن كۆپرەك ئىشچى - خىزمەتچى 1- سەپكە بېرىپ، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىگە قاتنىشىپ، 10 مىڭدىن ئارتۇق ئائىلىنىڭ يۇرت - ماكانىنى قايتا قۇرۇشىغا ياردەم بەردى. بۇ جەرياندا ئىدارە، ئورگان ۋە شەخسلەر ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلققە 476 مىڭ 250 يۈەن پۇل ۋە ماددىي نەرسە ئىئانە قىلدى.

ناھىيە يەنە «پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ شەھەر قۇرۇلۇشى تەرەققىيات ئومۇمىي گەۋدە پىلانى»نى تۈزۈپ توت يىل تىرىشىش ئارقىلىق ناھىيە بازىرىنىڭ ئومۇمىي كۆلىمىنى 4.5 كۋادرات كىلومېتىرغا يەتكۈزدى، 7 مىليون يۈەن مەبلەغ سەرپ قىلىپ، ناھىيە بازىرىدىكى 23.5 كىلومېتىر ئاساسىي يول ۋە ئايلانما يولنى كېڭەيتىپ ياسىدى. يېڭىدىن 300 مىڭ كۋادرات مېتىر كۆلەمدە قۇرۇلۇش قىلدى. كۆپ ساندىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ توك ئىشلىتىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىپ، ئۇلارنىڭ مەنىۋى تۇرمۇشىنى بېيىتتى، ناھىيە بازىرى ئىچىدە 15 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا ئورمان بەلبېغى بەرپا قىلدى. 120 مولۇق باغچا ياسىدى.

خەلقنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت سەۋىيىسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش ئۈچۈن، 12 يېزا - بازاردا چاستوتىسى تىزگىنلەنگەن رادىئو ئىستانسىسى، توققۇز يېزا- بازاردا تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى سۈنئىي ھەمراھدىن قوبۇل قىلىپ تارقىتىش پونكىتى قۇردى. ناھىيە بويىچە % 96 كەنتتىكى مەدەنىيەت ئۆيىنى ئەسلىگە كەلتۈردى. 200 كەنتتە ئېلېكترونلۇق تەربىيىلەش نۇقتىسى قۇردى. ئۇنىڭدىن باشقا بۇ ناھىيە يەنە مەدەنىيەتلىك ئورۇن، مەدەنىيەتلىك يېزا، كەنت، ئونىۋېلتۇزلۇق مەدەنىيەتلىك ئائىلە بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ۋىلايەت دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك ئورۇننى ئونغا، ناھىيە دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك ئورۇننى 33 كە، ئونىۋېلتۇزلۇق مەدەنىيەتلىك ئائىلىنى 14 مىڭ 119 غا، مەدەنىيەتلىك ئىشچى - خىزمەتچىنى 2680 گە، ناھىيە بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى نەمۇنىچى ئورۇننى % 92.5 كە يەتكۈزدى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار شەخسلەر 264 كە يەتتى.

خوتەن ۋىلايەتلىك شىنخۇا كىتابخانىسى مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش پائالىيىتىگە زىچ ماسلىشىپ، يېزا - قىشلاقلار، مەكتەپلەر، قىسىملاردا كىتاب يەرمەنكىسى ئېچىپ ئاممىنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشتى. بۇ جەرياندا ئۇلار دېھقان، چارۋىچىلار، ئوقۇغۇچىلار، ھەربىيلەرنى 104 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى 20 مىڭ پارچىدىن كۆپ كىتاب بىلەن تەمىنلىدى.

سۈرەتتە: مەكتەپتە ئېچىلغان كىتاب يەرمەنكىسى.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن** فوتوسى

قاراماي شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى بىر قېتىملىق زور ئالدامچىلىق دېلوسىنى پاش قىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئەخمەتجان مۇللارەخمەت** خەۋەر قىلىدۇ: قارامايشەھەرلىك ج خ ئىدارىسىنىڭ ئالاھىدە ۋەزىپە ئۆتەش چوڭ ئەترىتى ئالدامچىلىق

ئەترىتى دېلونى تاپشۇرۇۋالغاندىن كېيىن، دەرھال كۈچ تەشكىللەپ، ئۈرۈمچىگە كېلىپ، ئىككى كېچە - كۈندۈز رازۋېتكا قىلىش ئارقىلىق 4 - ئاينىڭ 27 - كۈنى

قاغىلىق ناھىيىسىدە ئىش كۈتۈپ تۇرغانلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتى ياخشى ئىشلەنمەكتە

قاغىلىق ناھىيىسى ئىشقا بىر يىلدىن بۇيان ناھىيە بويىچە ئورۇنلاشتۇرۇش يوللىرىنى كەڭ تىككۈچىلىك، سىرچىلىق،

بىرىشكە بولغان قىزغىنلىقىنى ئاشۇردى.
1992- يىلىغىچە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مىللىي تىل - يېزىق سىستېمىسىدىكى ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىمتىھان بېرىدىغان ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئارخىپ باشقۇرۇش ئىشلىرىدا كومپيۇتېر ئارقىلىق ئارخىپ باشقۇرۇش تېخنىكىسى تېخى يولغا قويۇلمىغانىدى. ئۇ 1992 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىمتىھان بېرىش بويىچە كومپيۇتېر تېخنىكىسى ئارقىلىق ئارخىپ باشقۇرۇشنى يولغا قويۇش كۇرسىغا قاتناشتى ھەمدە شۇ يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ۋىلايەت، ئوبلاستلار ئىچىدە تۇنجى قېتىم ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگۈچىلەردىن ئىمتىھان ئېلىشنىڭ مىللىيچە تىل - يېزىق سىستېمىسىدا كومپيۇتېر ئارقىلىق ئارخىپ باشقۇرۇشنى مۇۋەپپەقىيەتلىك يولغا قويدى. ھەر يىلى 4 - ۋە 10 - ئاينىڭ ئاخىرقى ھەپتىلىرىدە مەملىكەت بويىچە بىر تۇتاش

نەتىجىدە بورتالا ئوبلاستىدا يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ ئىمتىھان بېرىدىغان مىللىي ئوقۇغۇچىلار تېز كۆپەيدى، ئۆتكەن يىل 4 - ئايدا ئىمتىھانغا قاتناشقان مىللىي ئوقۇغۇچى 1118 گە يېتىپ، 1991- يىلدىكىدىن تۆت ھەسسىدىن كۆپرەك ئاشتى. پەن (قېتىم) سانى 1991 - يىلدىكى 524 تىن، 3078 پەن (قېتىم)غا يەتتى. 1991 - يىلدىن ھازىرغا قەدەر 510 ئوقۇغۇچى تۈرلۈك كەسىپلەر بويىچە ئوقۇش پۈتتۈرۈپ، ئىختىساسلىقلار قوشۇنى زورايدى.بۇ يىل 4 - ئايدا 21 كەسىپ بويىچە ئىمتىھان بېرىدىغان ئوقۇغۇچى 1221 گە، بۇنىڭ ئىچىدە يېڭى ئوقۇغۇچى 259 غا يەتتى.

تىرىشچانلىق ئۇنىڭ ئىرادىسىنى تاۋلىدى ھەم ئۇنىڭغا شەرەپ ئېلىپ كەلدى. يۈسۈپجان روزى 1992-، 1994- ۋە 1995- يىللىرى ئوبلاست بويىچە

قاغىلىق ناھىيىسى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش يوللىرىنى كەڭ ئېچىپ، ئىشسىزلىق نىسبىتىنى تۆۋەنلەتمەكتە.

بۇ ناھىيە مەركەز ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئەمگەك - ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىدە ئىش كۈتۈپ تۇرغانلارنى ئاۋۋال تەربىيىلەش، كېيىن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، ئەلالىرىنى تاللاپ قوبۇل قىلىش توغرىسىدىكى يوليورۇقىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش تارماقلىرىنى تايانچ قىلىپ، ھەرقايسى تەرەپلەرنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش يوللىرى ئۈستىدە ئىزدىنىشكە سەپەرۋەر قىلدى. ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خاراكتېرىدىكى ئوتتۇرا - كىچىك كارخانىلارنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇردى. بىر يىلدىن بۇيان ناھىيە بويىچە تىككۈچىلىك، سىرچىلىق، ياغاچچىلىق، ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرىنى رېمونت قىلىش، تراكتور ھەيدەش كەسىپلىرى بويىچە 18 قارار كۇرس ئېچىلىپ 564 ياش تەربىيىلەندى. ئۇلاردىن 304 كىشىگە گۇۋاھنامە تارقىتىپ بېرىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئومۇمىي خەلق مۈلۈكچىلىكىدىكى ۋە يەككە ئىگىلىكتىكى زاۋۇت، كارخانىلارغا 825 ياشنى تونۇشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش قىيىن بولۇش مەسىلىسىنى ئاساسىي جەھەتتىن ھەل قىلدى. نەتىجىدە ناھىيە بويىچە ئىشسىزلىق نىسبىتى % 3.5 ئەتراپىدا تىزگىنلىنىپ، ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن «ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىدە لاياقەتلىك ئورۇن» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

سدىق تۇردى، بارات ئەمەت

* * * * * * * * * * * * * * * * * * *

كېلىپ، ئىككى كېچە - كۈندۈز راۋۇرتكا قىلىش ئارقىلىق 4 - ئاينىڭ 27 - كۈنى شىخەنزە مېھمانخانىسىدا ئەكرەم مەخمۇت ۋە ئۇنىڭ شېرىكلىرى يى جيۇەن، ۋاڭ جۈن، سۇ ئەيجۈن قاتارلىق بەش ئادەمنى قولغا چۈشۈردى. تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ بۇ يىل 3 - ئايدا شىنجاڭ ئاز سانلىق مىللەتلەر مائارىپ فوندى جەمئىيىتىگە بىۋاستە قاراشلىق كارخانا ۋە شىنجاڭ ئەكرەم سودا ھەسسىدارلىق شىركىتىنىڭ نامىنى سۇيىئىستېمال قىلىپ، ئىككى قېتىمدا باشقا ئۆلكە شەھەردىكى ماي سېتىۋالغۇچى ئورۇنلاردىن 600 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق نەق پۇلنى ئالداپ ئېلىۋالغانلىقى ئىسپاتلاندى.

شەھەرلىك ج خ ئىدارىسىنىڭ ئالاھىدە ۋەزىپە ئۆتەش چوڭ ئەترىتى ئالدامچىلىق قىلىپ، ساختا خام نېفىت سېتىش، سېتىۋېلىش توختامى ئىمزالاپ، ھارام پۇلغا ئىگە بولۇۋالغان جىنايەتچىلەر گۇرۇھىنى پاش قىلدى.

4 - ئاينىڭ 25 - كۈنى شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى ئىشخانىسى ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى مەلۇم شىركەتنىڭ ساختا تەستىق، ساختا تامغا، يالغان ئىسپات ئارقىلىق قاراماي شەھىرىدە ئالدامچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلىقىدىن خەۋەر تېپىپ، شەھەرلىك ج خ ئىدارىسىگە ئەھۋالنى مەلۇم قىلدى، شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى ئالاھىدە ۋەزىپە ئۆتەش چوڭ

قەشقەر شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى بىر زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىسىنى قولغا چۈشۈردى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **ئابدۇۋېلىجان مەتمىن** خەۋەر قىلىدۇ: يېقىندا، قەشقەر شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسىنىڭ جىنايى ئىشلار ساقچىلىرى چوڭ ئەترىتى بىر زەھەرلىك چېكىملىك سېتىش دېلوسىنى پاش قىلىپ، نەق مەيداندا 40 گرام خىروئىن ۋە خىروئىن ئەتكەسچىسى ئابدۇشۈكۈر ئوبۇلنى قولغا چۈشۈردى.

5 - ئاينىڭ 4 - كۈنى چۈشتە، قەشقەر شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى جىنايى ئىشلار ساقچىلىرى چوڭ ئەترىتىنىڭ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى چەكلەش راۋۇرتكا خادىملىرى ×× نىڭ خىروئىن سودىسى قىلىۋاتقانلىقى توغرىسىدىكى مەلۇماتنى تاپشۇرۇۋېلىپ، خىروئىن ساتقۇچىنىڭ ئىزىغا چۈشتى. خىروئىن ئەتكەسچىسى ئابدۇشۈكۈر ئوبۇل خىلۋەت جايدىكى بىر تار كوچىدا باشقىلارغا خىروئىن سېتىۋاتقاندا 40 گرام خىروئىن بىلەن قولغا چۈشتى.

تۇرپان شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى بۇ يىلقى قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، جىنايى ئىشلار دېلوسىدىن 136 نى پاش قىلدى. 273 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى ئوغرىلانغان، بۇلانغان پۇل - مالنى ئىگىلىرىگە قايتۇردى.

سۈرەتتە: چاتقال يېزا ۋەتەن سۆيۈش كەنتىدىكى ئۇلمايت لېتىپ ئائىلىسىدىكىلەر ئوغرىلاپ كېتىلگەن 66 قوينى ساقچىلاردىن تاپشۇرۇۋېلىپ ساقچىلارغا چىن كۆڭلىدىن رەھمەت ئېيتتى.

ئالىم ئابلا فوتوسى

تەربىيىسى بېرىپ، ئۇلارنىڭ مۇقىملىقىقا بولغان تونۇشىنى ئۆستۈردى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئوقۇغۇچىلار ئارىسىدا غايە، ئەخلاق قارىشى، كىشىلىك قاراش، قىممەت قارىشى مەزمۇن قىلىنغان سۆھبەت يىغىنى، نۇتۇق سۆزلەش، دوكلات بېرىش يىغىنلىرىنى ئۆتكۈزۈپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ بىلىم ئىگىلەش قىزغىنلىقىنى ئۆستۈردى. قانۇن تەربىيىسى، مەكتەپ قائىدىسى، ئىنتىزام تەربىيىسى ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارنىڭ قانۇنچىلىق قارىشى كۈچەيتىلدى، ھەر خىل تەربىيىلەش كۇرسلىرى ئېچىلىپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆز قىزىقىشى بويىچە ئىقتىدارىنى يېتىلدۈرۈۋېلىشىغا ئىمكانىيەت يارىتىپ بېرىلدى؛ يازلىق ۋە قىشلىق تەتىلدە ئىجتىمائىي ئەمەلىيەتكە قاتنىشىش تەشەببۇس قىلىنىپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەتىل كۈنلىرىنى مەنىلىك ئۆتكۈزۈشكە مەدەت بېرىلدى.

بۇنىڭ بىلەن مەكتەپنىڭ مەنىۋى قىياپىتىدە يېڭى ئۆزگىرىش بارلىققا كېلىپ مەكتەپ ئىنتىزامى كۈچەيدى، ئوقۇش- ئوقۇتۇش سۈپىتى ئۆستى.

ئاقسۇ ۋىلايەتلىك مالىيە - سودا تېخنىكومى ئەخلاق تەربىيىسىنى ئوقۇتۇش مەزمۇنىغا كىرگۈزۈپ، كۆرۈنەرلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **تۇرغۇن ئىبراھىم**، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **سۇلايمان داۋۇت** خەۋەر قىلىدۇ: ئاقسۇ ۋىلايەتلىك مالىيە-سودا تېخنىكومى بۇلتۇردىن باشلاپ، ئوقۇغۇچىلارغا قارىتىلغان ئەخلاق تەربىيىسىدە، تەربىيە مەزمۇنىنى ئەتراپلىق پىلانغا ئېلىش ھەم ئوقۇغۇچىلارنىڭ پسىخىك ئالاھىدىلىكىنى ئەتراپلىق تەھلىل قىلىش ئاساسىدا پىلاننى ھەقىقىي ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، كۆرۈنەرلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

مەكتەپ رەھبەرلىكى ئەخلاق تەربىيىسى خىزمىتىدە نەزەر دائىرىسىنى كەلگۈسىگە تىكىپ، خىزمەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى مەكتەپنىڭ 1996-يىلدىن 2000-يىلغىچە بولغان ئەخلاقىي تەربىيە خىزمىتىنى پىلانغا ئېلىش ۋە بۇ پىلاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا قاراتتى. مەكتەپتە مۇدىر باشچىلىقىدا 13 كىشىلىك ئەخلاق تەربىيىسى خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇلۇپ، تەربىيە ۋەزىپىسى گۇرۇپپا ئەزالىرىغىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى.

مەكتەپنىڭ ئەخلاق تەربىيىسى خىزمىتى پىلانغا ئېلىنغان بىر يىلدىن بۇيان، ئۇلار ھەم ئوقۇغۇچىلارنىڭ پسىخىك ئالاھىدىلىكىگە ماس كېلىدىغان ھەم مەكتەپنىڭ قائىدە-تۈزۈملىرىگە خىلاپ كەلمەيدىغان جانلىق، ئىجابىي تەربىيىنى قانات يايدۇردى. ئوقۇغۇچىلارغا قەرەللىك تۈردە دۆلەت ئەھۋالى، رايون ئەھۋالى تەربىيىسى بەرگەندىن سىرت، ئۇلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن ھەر خىل پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇردى.

يېڭى ئوقۇغۇچىلارغا جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەش

* * * * * * * *

شىنجاڭ بىكنۇەن مىللىي سىفەن مەكتىپى ئوقۇغۇچىلارنى ئەقلىي، ئەخلاقىي، جىسمانىي جەھەتتىن تەڭ يېتىلدۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىپ، تەنتەربىيە ئوقۇتۇشنى ئاساسىي پەنلەر ئوقۇتۇشنى تۇتقانغا ئوخشاش چىڭ تۇتتى؛ يىلدا تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرىنى ئۆتكۈزۈپ، تەنتەربىيە ئوقۇتۇشىنىڭ نەتىجىلىرىنى مۇستەھكەملىدى.

سۈرەتتە: مەكتەپ يېقىندا ئۆتكۈزگەن يىنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسىنىڭ كۈچ ئۇلاپ يۈگۈرۈش تۈرىگە قاتناشقان ماھىرلار ئاخىرقى پەللىگە ئۆزىنى ئاتماقتا.

مۇساجان ئوسمان فوتوسى

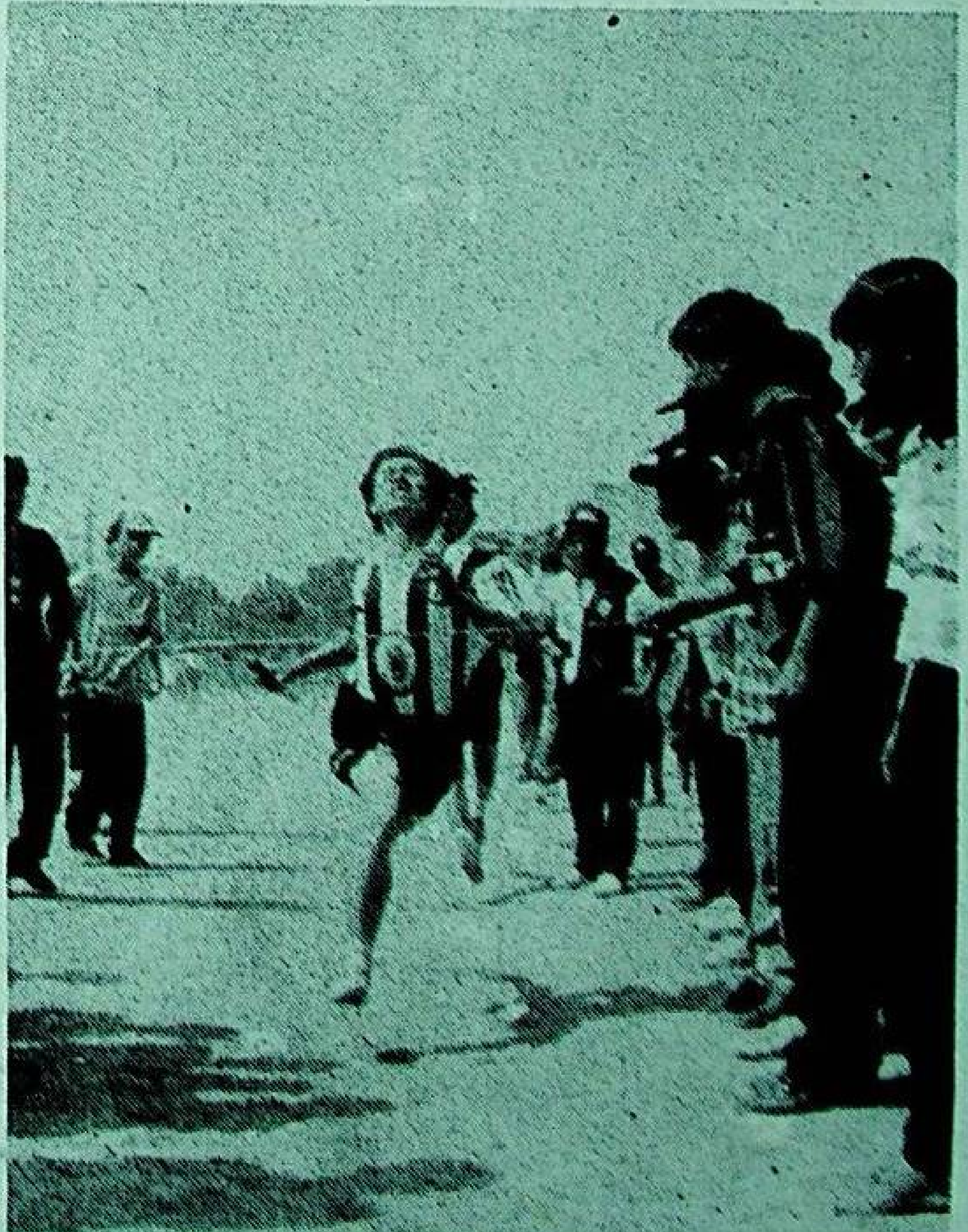

مەركىزىي مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا يېتەكچىلىك قىلىش كومىتېتى قۇرۇلدى

جياڭ زېمىن، لى پېڭ مۇھىم سۆز قىلدى، خۇجىنتاۋ يىغىنغا قاتناشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 26 - ماي تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن ئۆتكۈزۈلگەن مەركىزىي مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا يېتەكچىلىك قىلىش كومىتېتىنىڭ 1 - قېتىملىق ئومۇمىي يىغىنىدا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ھازىر مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى پايدىلىق پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6 - ئومۇمىي يىغىنىدا بېكىتىلگەن نىشان ۋە ۋەزىپىلەرنى چۆرىدەپ، خىزمەتلەرنى پائال قانات يايدۇرۇپ، ئىقتىسادىي تەرەققىيات ۋە جەمئىيەتنىڭ ئومۇميۈزلۈك ئالغا بېسىشىنى تېخىمۇ ياخشى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك.

پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ قارارىغا ئاساسەن، مەركەز مەركىزىي مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا يېتەكچىلىك قىلىش كومىتېتى قۇرۇشنى قارار قىلدى.

بۈگۈن مەركىزىي مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا يېتەكچىلىك قىلىش كومىتېتى 1 - قېتىملىق ئومۇمىي يىغىن ئۆتكۈزدى. يىغىندا باش شۇجى جياڭ زېمىن مۇھىم سۆز قىلدى.

جياڭ زېمىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 6 - ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى خىزمىتىنىڭ سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك ۋە كوللېكتىۋىزم، سوتسىيالىزم تەربىيىسىنى چوڭقۇر ئېلىپ بېرىپ، ئاممىۋى خاراكتېرلىك مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، زور بىر تۈركۈم ئىلغار تىپلارنى تەشۋىق قىلىپ، تەقدىرلەپ، ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

جياڭ زېمىن تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى بىزنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىمىزنىڭ ھەرىكەت

جياڭ زېمىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ ستراتېگىيىلىك ئورنى ۋە مۇھىم ئەھمىيىتىنى دائىم سۆزلىشىمىز، قايتا - قايتا سۆزلىشىمىز كېرەك. سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەتنى راۋاجلاندۇرۇش پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ ئىستىقبالى ۋە تەقدىرىگە، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئۆزىنى ھۆرمەتلەپ، ئۆزىگە ئىشىنىپ، ئۆزىنى قۇدرەت تاپقۇزۇپ، دۇنيادىكى مىللەتلەر قاتارىدىن ئورۇن ئېلىشىغا مۇناسىۋەتلىك زور ئىش.

جياڭ زېمىن تەكىتلەپ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى خىزمىتى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش، زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئۈچۈن خىزمەت قىلىشى كېرەك. ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش بىزنىڭ بارلىق ئىجتىمائىي ئىشلىرىمىزنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ئاساسى بولۇپ، دۆلىتىمىزنىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدا باشتىن ئاخىرى مەركەزلىك ئورۇندا تۇرىدۇ. ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى ئىبارەت بۇ مەركەزنى مەھكەم ئىگىلەپ، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى بىلەن زىچ بىرلەشتۈرۈپ، ئۆزئارا ئىلگىرى سۈرۈشنى ئورۇنداشلا جەمئىيەتنىڭ ئومۇميۈزلۈك ئالغا بېسىش تەلىپىگە ئۇيغۇن، خەلق ئاممىسىنىڭ كەڭ قوللىشىغا ئېرىشىدۇ. بارلىق خەلق ئارىسىدا جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشتىن ئىبارەت ئورتاق غايىنى مەھكەم تۇرغۇزۇپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىۋىزم، سوتسىيالىزم ۋە جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ ئىگىلىك يارىتىش روھى تەربىيىسىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىشنى يادرو قىلغان ئىجتىمائىي ئەخلاق، كەسپ ئەخلاقى ۋە ئائىلە گۈزەل ئەخلاقىنى كۈچەيتىش لازىم.

جياڭ زېمىن مۇنۇلارنى تەلەپ قىلدى: مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى

چوقۇم ئاممىنىڭ مەنپەئىتىگە زىچ مۇناسىۋەتلىك بولغان، ئامما قارشى ئالىدىغان ئىشلارغا قويۇش كېرەك. مۇشۇنداق قىلغاندىلا خەلق ئاممىسىنى پائال قاتنىشىشقا سەپەرۋەر قىلغىلى بولىدۇ. پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ خەلق ئاممىسى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى قويۇقلاشتۇرۇشقىمۇ پايدىلىق بولىدۇ. ئامما ئارىسىغا، ئەمەلىيەتكە چوڭقۇر چۆكۈپ، ھەر يىلى رولى ۋە تەسىرى چوڭ بىر قانچە ئەمەلىي ئىش قىلىش، جەزمەن ئەمەلىي ئۈنۈم ھاسىل قىلىش كېرەك. ئەمەلىي ئىشنى تېخىمۇ ياخشى ئىشلەش، ياخشى ئىشنى تېخىمۇ ئەمەلىي ئىشلەش كېرەك. بىردەملىك قىزغىنلىقتىن ساقلىنىش، شەكىلۋازلىق قىلىشنى قاتتىق مەنئى قىلىش كېرەك.

لى پېڭ تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ياخشى ئېلىپ بېرىش جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرغانلىق ھېسابلىنىدۇ. گوۋۇيۈەننىڭ ھەرقايسى تارماقلىرى چوقۇم ئۆزلىرىنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشى، شۇنىڭ بىلەن بىللە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا يېتەكچىلىك قىلىش كومىتېتىنىڭ خىزمىتىنى پائال قوللىشى كېرەك.

يىغىندا مەركىزىي مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا يېتەكچىلىك قىلىش كومىتېتى ۋە ئۇنىڭ ئىشخانىسىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىيىتى، خىزمەت تۈزۈمى ۋە بۇ يىل ئىچىدىكى ئاساسلىق خىزمەتلىرىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى مۇزاكىرە قىلىندى. يىغىندا ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسىنىڭ ئەزاسى، شۇجىچۇنىڭ شۇجىسى، مەركىزىي مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا يېتەكچىلىك قىلىش كومىتېتىنىڭ مۇدىرى دىڭ گۇەنگېن، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسىنىڭ ئەزاسى، دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى، مەركىزىي مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا يېتەكچىلىك قىلىش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى لى تىيېيىڭ سۆز قىلدى.

مەركەزگە قاراشلىق دۆلەت ئورگانلىرىنىڭ پارتىيە قۇرۇلتىيى ئۆتكۈزۈلدى

چەت ئەلدە تۇرۇشلۇق جۇڭگولۇقلار بىرلەشمە دوستلۇق جەمئىيىتىنىڭ قۇرۇلۇش يىغىنى ھەم 1 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەت يىغىنى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى

لى رۇيخۇەن، خۇجىنتاۋ يىغىنغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 24 - ماي تېلېگراممىسى. مەملىكەت ئىچى - سىرتىدىكى قېرىنداشلارنىڭ مۇناسىۋىتى ۋە ئالاقىسىنى كۈچەيتىش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى ئىلگىرى سۈرۈش، جۇڭخۇانى گۈللەندۈرۈشنى مەقسەت قىلغان چەت ئەلدە تۇرۇشلۇق جۇڭگولۇقلار بىرلەشمە دوستلۇق جەمئىيىتى بۈگۈن بېيجىڭدا رەسمىي قۇرۇلدى ھەم 1 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەت يىغىنى ئۆتكۈزدى.

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى لى رۇيخۇەن، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، شۇجىچۇنىڭ شۇجىسى خۇجىنتاۋ يىغىندىن ئىلگىرى بارلىق ۋەكىللەر ۋە مۇدىرىيەت ئەزالىرى بىلەن كۆرۈشتى. كۆرۈشۈشكە چيەن چىچېن، لېي جيېچۇڭ، ۋاڭ گۇاڭيىڭ، چېڭ سىيۈەن، ۋاڭ جاۋگو، ئاپېي ئاۋاڭجىنمېي قاتارلىق كىشىلەر قاتناشتى.

مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى بىرلىك سەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقى ۋاڭ جاۋگو ئېچىلىش مۇراسىمىدا سۆز قىلدى.

ۋاڭ جاۋگو مۇنداق دېدى: چەت ئەلدە تۇرۇشلۇق جۇڭگولۇقلار بىرلەشمە دوستلۇق جەمئىيىتى ۋەتەنپەرۋەرلىك بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنى قىزغىن سۆيىدىغان مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى قېرىنداشلارنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، ئالاقىنى كۈچەيتىپ، دوستلۇقنى، ئۆزئارا ھەمكارلىقنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ۋەتەننى بىرلىككە كەلتۈرۈش، جۇڭخۇانى گۈللەندۈرۈش ئۈچۈن خىزمەت قىلىشى كېرەك.

ۋاڭ جاۋگو مۇنداق دېدى: ۋەتەننى بىرلىككە كەلتۈرۈش مەملىكىتىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ، جۈملىدىن تەيۋەنلىك، شياڭگاڭلىق، ئاۋمېنلىق قېرىنداشلارنىڭ ئورتاق ئارزۇسى، ۋەتەننى بىرلىككە كەلتۈرۈش كىشىلەر قەلبىنىڭ مايىللىقى، چوڭ ۋەزىيەتنىڭ تەقەززاسى، ئۇنى تارىخ ئېقىمىغا قارشى ھەرىكەت قىلىدىغان ھەرقانداق كىشى ئۆزگەرتەلمەيدۇ. ئۇلۇغ مىللىتىمىزنىڭ تېز سۈرئەت بىلەن قەد كۆتۈرۈشى، ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزنىڭ گۈللىنىشى، تەرەققىي قىلىشى ئىنسانىيەت ئۈچۈن يېڭى، تېخىمۇ زور تۆھپە قوشىدۇ. بىز شۇنىڭغا قەتئىي ئىشىنىمىزكى، يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنىڭ يېتەكچىلىكىدە، يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ كۈچلۈك رەھبەرلىكىدە، مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى جۇڭخۇا ئوغۇل - قىزلىرىنىڭ زىچ ئىتتىپاقلىشىپ، قولنى قولغا تۇتۇشۇپ بىرلىكتە ئالغا بېسىپ، ۋەتەننى بىرلىككە كەلتۈرۈش، جۇڭخۇانى گۈللەندۈرۈش نىشانى چوقۇم ئىشقا ئاشىدۇ.

شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىغا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتى 9 - قېتىملىق يىغىنىنىڭ ئاخباراتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىغا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتى 9 - قېتىملىق ئومۇمىي يىغىنىنىڭ ئاخباراتى

مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىغا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتىنىڭ 9 - قېتىملىق ئومۇمىي يىغىنى 1997 - يىل 5 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى. يىغىنغا مۇئاۋىن مۇدىر ئەزا ۋاڭ خەنبىن رىياسەتچىلىك قىلدى. مۇدىر ئەزا چيەن چىچېن ئېچىش نۇتقى ۋە يېپىش نۇتقى سۆزلىدى.

يىغىندا «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك قانۇن چىقىرىش كېڭەشنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈشنىڭ كونكرېت چارىسى»، «مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىغا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتىنىڭ ‹جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئىگىزلىك قانۇنى›نىڭ قوشۇمچە 3 - ھۆججىتىگە كىرگۈزۈلگەن مەملىكەت خاراكتېرلىك قانۇنلارنى كۆپەيتىش ۋە ئازايتىش توغرىسىدىكى تەكلىپى» ۋە «مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىغا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتىنىڭ شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئالاقىدار خادىملىرىنىڭ قەسەم بېرىپ ۋەزىپە تاپشۇرۇۋېلىشىغا دائىر ئىشلار توغرىسىدىكى قارارى» مۇزاكىرە قىلىنىپ ماقۇللاندى.

يىغىن تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتىنىڭ 10 - قېتىملىق ئومۇمىي يىغىنىنى 1997- يىل 7 - ئاينىڭ 11 - كۈنى بېيجىڭدا ئېچىشنى قارار قىلدى.

خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىمىزنىڭ ھەركەت قىبلىنامىسى. بىز يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ «ئىككى قولدا تۇتۇش، ئىككىلا قول قاتتىق بولۇش» ستراتېگىيىلىك ئىدىيىسى ۋە سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى بىر قاتار مۇھىم بايانلىرىنى چوقۇم ئەستايىدىل ئۆگىنىشىمىز، چوڭقۇر ئۆزلەشتۈرۈشىمىز كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىللە،جانلىق پاكىتلار، ئەمەلىي خىزمەتتىكى ئىجابىي ۋە سەلبىي جەھەتتىكى تەجرىبىلەر ئارقىلىق كادىرلىرىمىزنى تەربىيىلىشىمىز، ھەر دەرىجىلىك كادىرلارنىڭ، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلارنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى تۇتۇش ئاڭلىقلىقىنى ۋە قەتئىيلىكىنى داۋاملىق كۈچەيتىشىمىز كېرەك.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. مەركەزگە قاراشلىق دۆلەت ئورگانلىرىنىڭ پارتىيە قۇرۇلتىيى مۇشۇ ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى، يىغىندا ئارتۇق نامزات كۆرسىتىش چارىسى ئارقىلىق مەركەزگە قاراشلىق دۆلەت ئورگانلىرىدىن ج ك پ نىڭ مەملىكەتلىك 15 -قۇرۇلتىيىغا قاتنىشىدىغان ۋەكىللەر سايلاپ چىقىلدى.

قۇرۇلتايغا دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى، گوۋۇيۈەننىڭ باش كاتىپى، مەركەزگە قاراشلىق دۆلەت ئورگانلىرى خىزمىتى كومىتېتىنىڭ شۇجىسى لوگەن قاتناشتى ۋە سۆز قىلدى. ئۇ مەركەزگە قاراشلىق دۆلەت ئورگانلىرىدىن پارتىيىنىڭ 15 - قۇرۇلتىيىغا قاتنىششقا يېڭىدىن سايلانغان ۋەكىللەرنىڭ ئۆزىنىڭ شان - شەرىپىنى قەدىرلەپ، زىممىسىدىكى مەسئۇلىيەتنى ئايدىڭلاشتۇرۇپ، ئىدىيە، سىياسىي جەھەتتە يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى بىلەن بىردەك بولۇپ، ئومۇملۇقنى نەزەردە تۇتۇپ، ئىنتىزامغا قاتتىق ئەمەل قىلىپ، يۈكسەك سىياسىي مەسئۇلىيەت تۇيغۇسى ۋە بۇرچ تۇيغۇسى بىلەن ۋەكىللىك مەسئۇلىيىتىنى ياخشى ئادا قىلىپ، مەركەزگە قاراشلىق دۆلەت ئورگانلىرىدىكى پارتىيە ئەزالىرىنىڭ مۇھىم تاپشۇرۇقىنى يەردە قويماسلىقىنى ئۈمىد قىلدى.

ياقۇپ قاھار ۋە ئۇنىڭ ئايالىنىڭ ۋاڭ لىچۈەنگە يازغان خېتى

(بېشى 1 - بەتتە)

بىزنىڭ بەختلىك تۇرمۇشىمىزنى كومپارتىيە، ئازادلىق ئارمىيە بەرگەن. بىز بېيغاندىن كېيىن ئازادلىق ئارمىيىنى ئۇنتۇمىدۇق، جەڭچىلەرگە پولو ئېتىپ بەردۇق، كىتاب - ژۇرنال، خاتىرە بۇيۇملىرىنى تەقدىم قىلدۇق. كېيىن «ياقۇپ مۇسۇلمانلار ئاشخانىسى» دېگەن نامنى «ياقۇپ ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش ئاشخانىسى» دەپ ئۆزگەرتتۇق. ئاشخانىمىزدا تاماق يەيدىغانلار ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرى كۆپ، ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئۆز خىراجىتى بىلەن ئوقۇيدىغانلار، ئائىلىسىدە قىيىنچىلىقى بارلار. بىز ئۇلارغا ئېتىبار قىلدۇق. ئۇلارنىڭ ئىمكانىيىتىنىڭ بارىچە تويۇپ غىزالىنىشىغا، ياخشى غىزالىنىشىغا، ياخشى ئۆگىنىپ كەلگۈسىدە دۆلىتىمىزگە ياراملىق ئىختىساس ئىگىلىرىدىن بولۇپ چىقىشىغا ياردەم بېرىشكە تىرىشتۇق. بۇ بىر نەچچە يىلدا بىر قىسىم بۇزۇقلارنىڭ كۈشكۈرتۈشى بىلەن ئايرىم ئوقۇغۇچىلاردا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى توغرىسىدا بەزى قاراشلار ۋە مەسئۇلىيەتسىز گەپ - سۆزلەر پەيدا بولدى. بىز ئۇلارغا خىزمەت ئىشلەپ، ئۇلارنىڭ ئىدىيىسىدە بۇرۇلۇش ھاسىل قىلدۇق. ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى يۇسۇپ ئىيسا ئاشخانىمىزنى «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەشۋىقات پونكىتى» دەپ تەرىپلىدى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، باش سىياسىي بۆلۈمنىڭ مۇدىرى يۈيۇڭبو شاگىياڭ بىزنى «ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش نەمۇنىچىسى» دەپ ماختىدى.

كومپارتىيە، ئازادلىق ئارمىيە بولمىغان بولسا، بۈگۈنكىدەك باياشات تۇرمۇشىمىز، بەختلىك ئائىلىمىز ۋە بەختلىك چاغلىرىمىز بولمىغان بولاتتى. بىز ئارمىيە - خەلق ئىتتىپاقلىقى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنىڭ ھەر مىللەت خەلقىنىڭ جان تومۇرى ئىكەنلىكىنى چوڭقۇر ھېس قىلدۇق. ئائىلىمىزدىكى ھەممىمىز كومپارتىيىگە، خەلق ھۆكۈمىتىگە ئەگىشىپ مېڭىشقا، ئازادلىق ئارمىيىنى، سوتسىيالىزمنى ھىمايە قىلىشقا ئەھدى قىلدۇق. يامان نىيەتلىك كىشىلەرنىڭ، مىللىي بۆلگۈنچىلەرنىڭ پىتنە - ئىغۋالىرىغا ھەرگىز ئىشەنمەيمىز، بۇ كىشىلەرنىڭ ئالدام خالتىسىغا ھەرگىز چۈشمەيمىز. بىز مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۆز قارىچۇقىمىزنى ئاسرىغاندەك ئاسراپ، ياقۇپ ئاشخانىسىنى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغدايدىغان تەشۋىقات پونكىتىغا ئايلاندۇرىمىز.

تېنىڭىزگە سالامەتلىك تىلەيمىز!

ئۈرۈمچى شەھىرى «بەخت» يولىدىكى يەككە تىجارەتچى

ياقۇپ قاھار

نۇرنىسا نەجمىدىن

1997 - يىل 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنى

(بېشى 1 - بەتتە)

كىچىككىدىن باشلاپلا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە پائال تۈردە ياخشى ئىش قىلىپ كېلىۋاتقان ياشلار- ئۆسمۈرلەر ۋەكىللىرى بار. دوكلات يىغىنىغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى لى كاڭنىڭ رىياسەتچىلىك قىلدى.

يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جۇشېڭتاۋ مۇنداق دېدى: ئاپتونوم رايونىمىزدا مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ ئالغا بېسىش ئىشى-كەڭ، چوڭقۇر راۋاجلانماقتا، پارتىيىنىڭ مىللەت نەزەرىيىسى ۋە مىللىي سىياسىتى كىشىلەر قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالماقتا، مىللەتلەر ئارىسىدا ئۆزئارا ئىشىنىش، ئۆزئارا ھۆرمەت قىلىش، ئۆزئارا قوللاش، ئۆزئارا ئۆگىنىش، ئۆزئارا چۈشىنىش ئومۇمىي كەيپىياتقا ئايلانماقتا، ھەربىيلەر بىلەن خەلقنىڭ، ئارمىيە بىلەن ھۆكۈمەتنىڭ، بىڭتۇەن بىلەن يەرلىكنىڭ، مەركەز كارخانىلىرى بىلەن يەرلىكنىڭ مۇناسىۋىتى بارغانسېرى قويۇقلاشماقتا، مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ ئالغا بېسىشى بويىچە نەمۇنە ئورۇن بەرپا قىلىش ۋە نەمۇنىچى شەخسلەردىن بولۇش پائالىيىتى تۈزۈم بولۇپ شەكىللەندى. ھەر مىللەت كادىرلار، ئامما مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ ئالغا بېسىش ئىشلىرى ئۈچۈن ياخشى ئىش، ئەمەلىي ئىشلارنى قىلىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدا تىللاردا داستان بولغىدەك يېڭى سەھىپىلەرنى يازدى،بىر تۈركۈم ئىلغار كوللېكتىپ ۋە نەمۇنىچى شەخسلەر بارلىققا كەلدى.بىز بۇنىڭدىن كېيىن مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى خىزمىتىنى بوشاشماي تۇتۇپ، تېخىمۇ چوڭقۇر قانات يايدۇرۇشىمىز لازىم. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەتلەر، ھەر مىللەت ئاممىسى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش ئاڭلىقلىقىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ،مىللىي بۆلگۈنچىلەر ۋە قانۇنسىز دىنىي ھەرىكەتلەرگە قەتئىي تەۋرەنمەي قارشى تۇرۇپ، بىر نىيەتتە بىر مەقسەتتە بولۇپ، گۈللەنگەن، قۇدرەتلىك، مەدەنىيەتلىك سوتسىيالىستىك شىنجاڭ قۇرۇش ئۈچۈن تېخىمۇ زور تۆھپە قوشۇشى لازىم.

ھەشەمەتچىلىك، ئىسراپچىلىقنى قەتئىي توسايلى

(بېشى 1 - بەتتە)

مەنبەنى تۈگىتىش خىزمىتىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلەپ، دېلولارنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش، ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىشنى ئىدىيىۋى - سىياسىي تەربىيىنى كۈچەيتىش بىلەن بىرلەشتۈرۈش لازىم. تۈزۈم، مۇداپىئە كۆرۈش، باشقۇرۇش، نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىش بىلەن بىرلەشتۈرۈش لازىم.» چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش سالمىقىنى ئاشۇرۇشتا بىرىنچىدىن، تەربىيىگە، ئىككىنچىدىن، قانۇن - تۈزۈمگە تايىنىش كېرەك. چوڭ، مۇھىم دېلولارنى داۋاملىق تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ ، بىر تۈركۈم چىرىكلەشكەن ئۇنسۇرلارنى قاتتىق جازالاش ئىنتايىن زۆرۈر. مۇتلەق كۆپ ساندىكى كادىرلارغا قارىتا جاپا- مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش تەربىيىسىنى كۈچەيتىپ، ئۇلاردا ماركسىزملىق دۇنيا قاراش، كىشىلىك تۇرمۇش قارىشىنى مەھكەم تۇرغۇزۇش لازىم.پاسسىپلىق،چىرىكلىكنى پەيدا قىلىدىغان ئىدىيىۋى مەنبەنى تىرىشىپ تۈگەتكەندە، ھەشەمەتچىلىك،ئىسراپچىلىق شامىلىنى توسقىلى بولىدۇ.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم شىنجاڭنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىنى ئاساس قىلىپ، ئاممىنى قەلبىدە تۇتۇپ، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش، تىرىشچان- ئىقتىسادچىل بولۇشتەك ئېسىل ئەنئەنىنى جارى قىلدۇرۇشنى باشتىن ئاخىر تەكىتلەپ،ھەشەمەتچىلىك، ئىسراپچىلىقنى توسۇشقا دائىر بىر قاتار بەلگىلىمىلەرنى چىقاردى ھەم ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى ئەستايىدىل ياخشى تۇتتى. بۇ خىزمەتلەر ئاپتونوم رايونىنىڭ چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشى ۋە پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشىنىڭ چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلۇشىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈردى.ھازىر بىز يولداش جياڭ زېمىننىڭ مۇھىم سۆزىنى چوڭقۇر ئىزچىللاشتۇرۇپ، ياخشى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ھەشەمەتچىلىك، ئىسراپچىلىق قىلمىشلىرىنى يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا توسۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ئىشى، ئىجتىمائىي مۇقىملىقى ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشىمىز لازىم.

ھەشەمەتچىلىك، ئىسراپچىلىقنى توسۇشتا ئاچقۇچ ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەرنىڭ باشلامچىلىق قىلىشىدا. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار مەركەزنىڭ ھەشەمەتچىلىك، ئىسراپچىلىقنى توسۇش توغرىسىدىكى تۈرلۈك بەلگىلىمىلىرىنى باشلامچىلىق بىلەن ئىجرا قىلىشى، ئۆزىنىڭ تۇرمۇش ۋە خىزمىتىدە باشلامچىلىق بىلەن جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىپ، باشلامچىلىق بىلەن تىرىشچان - ئىقتىسادچىل بولۇپ، پارتىيىلىك كادىرلارغا ياخشى ئۈلگە تىكلەپ بېرىشى لازىم. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى يولداش جياڭ زېمىننىڭ سۆزىنىڭ روھىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، جاپا- مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى زور كۈچ بىلەن جارى قىلدۇرۇپ،ھەشەمەتچىلىك،ئىسراپچىلىقنى توسۇشنى بۇيىل رەھبىرىي كادىرلارنىڭ پاك - ئىنتىزامچان بولۇشىنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قىلىشى لازىم. پارتىيە، ھۆكۈمەتلەرنىڭ 1 - قول رەھبەرلىرى باشلامچىلىق بىلەن سىلىشتۇرۇپ تەكشۈرۈپ، ئاۋۋال ئۆزىنى ياخشى باشقۇرۇشى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، رەھبەرلىك مەسئۇلىيىتىنى ھەقىقىي تۈردە ئادا قىلىپ، بەنزىنى باشلامچىلىق بىلەن ياخشى باشقۇرۇشى كېرەك. رەھبىرىي كادىرلار ئۆزلىرىدە ساقلىنىۋاتقان ھەشەمەتچىلىك، ئىسراپچىلىق مەسىلىلىرىنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن تەكشۈرۈشى، ئەستايىدىل تۈزىتىشى كېرەك.

ھەشەمەتچىلىك، ئىسراپچىلىقنى توسۇشتا پارتكوم، ھۆكۈمەتنىڭ رەھبەرلىكىدە ئىشنى كونكرېت مەسىلىلەردىن باشلاپ تۇتۇپ، بىر- بىرلەپ ئەمەلىيلەشتۈرۈش كېرەك. ھازىر تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى ئېتىبار بىلەن ياخشى تۈزەش، ھەل قىلىش كېرەك: يېڭىدىن ئىشخانا بىناسى سېلىش ۋە بېزەشنى قاتتىق تىزگىنلەش كېرك؛ ھەر خىل يىغىنلارنى قاتتىق تىزگىنلەش كېرەك؛ ھەر خىل تەبرىكلەش پائالىيەتلىرىنى قاتتىق تىزگىنلەش كېرەك؛ ھۆكۈمەت پۇلىغا چوڭ يېيىش - چوڭ ئىچىشنى قەتئىي مەنئى قىلىش كېرەك؛ ھۆكۈمەت پۇلىغا تۇرالغۇ ئۆيگە تېلېفون ئورنىتىش ياكى كۆچمە تېلېفون سېتىۋېلىشنى قاتتىق تىزگىنلەش كېرەك؛ ھەر خىل تەكشۈرۈشنى قاتتىق تىزگىنلەش، شەكىلۋازلىققا ياتىدىغان باھالاش - سېلىشتۇرۇش ۋە ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش پائالىيەتلىرىنى قاتتىق تىزگىنلەش كېرەك؛ پىكاپلارنى قەتئىي بەلگىلىمە بويىچە سەپلەش ۋە ئالماشتۇرۇش كېرەك؛ تەكشۈرۈش، ئۆگىنىش، تەربىيىلەش، مۇھاكىمە قىلىش، سودىگەر چاقىرىش، كۆرگەزمىگە قاتنىشىش قاتارلىق ناملار بىلەن ھۆكۈمەت پۇلىغا چەت ئەللەرگە چىقىپ ساياھەت قىلىش قاتارلىق ئىشلارنى قەتئىي چەكلەش كېرەك.

ھەشەمەتچىلىك، ئىسراپچىلىقنى توسۇشتا نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىش، ئىنتىزامنى چىڭىتىش كېرەك.ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش،مەمۇرىي تەپتىش ئورگانلىرى پارتكوم،ھۆكۈمەتلەرگە ياردەملىشىپ، بەلگىلىمىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى ياخشى تۇتۇشى،ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى نازارەت قىلىشى، تەكشۈرۈشى كېرەك. قىل دېگەننى قىلمىغان، قىلما دېگەننى قىلغانلارنى كىم بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، قەتئىي تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش كېرەك. بىرىنچىدىن، خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى، سىياسىي كېڭەش ئەزالىرى، دېموكراتىك پارتىيە- گۇرۇھلار ۋە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان پېشقەدەم كادىرلارنى قاتناشتۇرۇپ، جايلار ۋە تارماقلارنى مەخسۇس تەكشۈرۈش كېرەك؛ ئىككىنچىدىن،ئاممىنا نازارەت قىلىش سالمىقىنى ئاشۇرۇپ،ئاممىنىڭ پاش قىلىشىنى ئەستايىدىل قوبۇل قىلىش كېرەك؛ ئۈچىنچىدىن، تەكشۈرۈپ تەستىقلاش، باشقۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈش خىزمىتىگە مەسئۇل تارماقلارغا بولغان نازارەتچىلىك ۋە تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىپ، بايقالغان مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا تۈزىتىش كېرەك. بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ كەلسە - كەلمەس يوچۇق ئاچقان، باشقۇرۇشنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشى كۈچلۈك بولمىغان تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرىنىڭ جاۋابكارلىقىنى سۈرۈشتۈرۈش كېرەك.

يولداش جياڭ زېمىننىڭ مۇھىم سۆزىنىڭ روھىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش، ئىقتىسادچىللىقنى تەشەببۇس قىلىش، ئىسراپچىلىقنى توسۇش ئۇزاق مۇددەتلىك ۋەزىپە، بۇنى قەتئىي بوشاشماي چىڭ ۋە ياخشى تۇتۇش لازىم؛ ئۇ ھەم ئىنتايىن جىددىي ۋەزىپە،يېقىنقى مەزگىل ئىچىدە قەتئىي نەتىجە كېلىپ،ئۈنۈم ھاسىل قىلىش كېرەك. پارتكوملار ئەھمىيەت بېرىدىغان، ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر بىۋاسىتە تۇتىدىغان، ھەرقايسى تارماقلار مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىدىغان، يۇقىرىدىكىلەر بىلەن تۆۋەندىكىلەر تەڭ ھەرىكەتكە كېلىپ،ھەشەمەتچىلىك، ئىسراپچىلىقنى توسۇش خىزمىتىنى تۇتىدىغانلا بولسا، پارتىيىنىڭ مەملىكەتلىك 15 - قۇرۇلتىيى ئېچىلىشتىن ئىلگىرى چوقۇم كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ.

ۋەتەنپەرۋەرلىك شەرەپلىك ئەنئەنىسىنى جارى قىلدۇرۇپ، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش تۇغىنى ئېگىز كۆتۈرەيلى

شىن شۈەتۈن

جۇڭخۇا مىللىتى ـ ۋەتەنپەرۋەرلىك شەرەپلىك ئەنئەنىسىگە ئىگە ئۇلۇغ مىللەت. ۋەتەنپەرۋەرلىك ئەزەلدىن جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىش تۇغى، ئورتاق مەنىۋى تۈۋرۈكى بولۇپ كەلدى. شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلق ۋەتەنپەرۋەرلىك شەرەپلىك ئەنئەنىسىگە ئىگە. نەچچە مىڭ يىلدىن بۇيان مۇشۇ زېمىندا ياشاۋاتقان ھەر مىللەت خەلق سان ـ ساناقسىز، تىللاردا داستان بولغىدەك ۋەتەنپەرۋەرلىك سەلتەنەتلىك سەھىپىلىرىنى بىرلىكتە يېزىپ، بىزگە قىممەتلىك مەنىۋى بايلىق قالدۇردى. شۇڭا ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسىنى ئەستايىدىل قانات يايدۇرۇش، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك شەرەپلىك ئەنئەنىسىگە ۋارىسلىق قىلىش ۋە ئۇنى جارى قىلدۇرۇش ھەر مىللەت خەلقنىڭ مىللىي روھىنى ئۇرغۇتۇپ، مىللەتلەرنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقى ۋە ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش تۇغىنى قەتئىي تەۋرەنمەي ئېگىز كۆتۈرۈشتە، مىللىي بۆلگۈنچىلىك ۋە قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەرگە بايرىقى روشەن ھالدا قارشى تۇرۇشتا، بىر نىيەتتە ھەمكارلىشىپ شىنجاڭنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى يۈكسەلدۇرۇپ، بىرلىكتە گۈزەل كەلگۈسىنى يارىتىشتا مۇھىم رېئال ئەھمىيەتكە ۋە چوڭقۇر تارىخىي ئەھمىيەتكە ئىگە.

1. شىنجاڭ ـ قەدىمدىن تارتىپ ئۇلۇغ ۋەتىنىمىز مۇقەددەس زېمىنىنىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى ـ ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزنىڭ ئەڭ چوڭ ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلىرىدىن بىرى، كۆلىمى پۈتۈن مەملىكەت ئومۇمىي كۆلىمىنىڭ $\frac{1}{6}$ قىسمىنى ئىگىلەيدۇ، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلق بۇ گۈزەل مۇنبەت تۇپراقتا نەچچە مىڭ يىل ئەمگەك قىلىپ، تىرىكچىلىك قىلىپ، كۆپىيىپ بىرلىكتە شانلىق قەدىمىي مەدەنىيەتنى ياراتقان.

شىنجاڭ بىلەن ئىچكى رايونلارنىڭ ئالاقىسى قەدىمكى دەۋردىن تارتىپلا باشلانغان. نۇرغۇن تارىخىي ھۆججەتلەردە خاتىرىلىنىشىچە ۋە قېزىۋېلىنغان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىدىن ئىسپاتلىنىشىچە، شىنجاڭ بىلەن ئىچكى رايونلارنىڭ ئالاقىسى قەدىمكى دەۋردىن تارتىپلا باشلانغان. شىنجاڭدىن قېزىۋېلىنغان بۇنىڭدىن 3000 يىللار ئىلگىرىكى رەڭلىك ساپاللار ۋە ئۇنىڭ سىخما ئۇسلۇبلىرى گەنسۇ رايونىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان. قۇمۇل شەھىرىنىڭ جەنۇبىي شەھەر ئەتراپىدىن قېزىۋېلىنغان بۇنىڭدىن 3000 يىلچە ئىلگىرىكى بىر گورۇپپا قارامىس ئەسۋابلار، جۈملىدىن بوغا باشلىق ئەگرى پىچاق، ئايلانما باشلىق مىس پىچاق، گۈرجەك قاتارلىقلار خېبېي، سەنشى، شەنشى قاتارلىق جايلاردا بايقالغان شۇ خىلدىكى پىچاقلار بىلەن خۇددى بىر قېلىپتا قۇيۇلغاندەك ئوخشاش، ھالبۇكى بۇنداق مىس ئەسۋابلار بارلىققا كەلگەن جاي ھازىرقى ئىچكى موڭغۇلنىڭ ئوردوس رايونى ئىدى. بۇ پاكىت بۇنىڭدىن 3000 يىلچە ئىلگىرى يۇقىرىدىكى رايونلاردا كىشىلەرنىڭ يۆتكىلىپ تۇرغانلىقى، ئىقتىساد ۋە مەدەنىيەت جەھەتتە ئالاقە ۋە باردى ـ كەلدى قىلغانلىقىنى چۈشەندۈرىدۇ. قەدىمكى خەنزۇچە كىلاسسىك كىتابلاردا شىنجاڭنىڭ قاش تېشىغا چېتىلىدىغان مەزمۇنلار مۇ خېلى كۆپ. مەسىلەن: ئۇرۇشقاق بەگلىكلەر دەۋرىدە يېزىلغان «گۈەنزى» دېگەن كىتابنىڭ نۇرغۇن جايىدا ئىچكى رايونلاردىكى قەدىمكى خان ـ پادىشاھلارنىڭ كۇنلۇن تېغىدىن چىققان قاشتېشىنى ئىشلەتكەنلىك ئەھۋالى بايان قىلىنغان. ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك رايونىدىكى قېزىلغان قەبرىلەردىمۇ شىنجاڭ قاشتېشىنىڭ ئىچكى رايونلاردا تارتۇق، زىننەت بۇيۇمى سۈپىتىدە

سۇلالىسى دەۋرىدە غەربىي دىيارنىڭ ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك بىلەن بولغان ئالاقىسى خەن سۇلالىسى دەۋرىدىكىدىن ئېشىپ كەتكەن. تاڭ سۇلالىسى غەربىي دىياردا ئىچكى رايونلار بىلەن تامامەن ئوخشاش مەمۇرىي باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ۋە ئۇسۇلىنى يولغا قويغان، تەڭرى تېغىنىڭ جەنۇبى، شىمالى ۋە بالقاش كۆلىنىڭ شەرقى، جەنۇبىدىكى كەڭ رايونلار تاڭ سۇلالىسى مەركىزىي ھاكىمىيىتىنىڭ باشقۇرۇشىدا بولغان. يۈەن سۇلالىسى دەۋرىدە مەركىزىي ھاكىمىيەتنىڭ شىنجاڭغا قاراتقان ھۆكۈمرانلىقى تېخىمۇ كۈچەيتىلگەن. 1281 ـ يىلى بېشبالىقتا بېشبالىق قورۇقچى بەگ مەھكىمىسى قۇرۇلغان (1295 ـ يىلى بېشبالىق ئەمىرلەشكەر مەھكىمىسىگە ئۆزگەرتىلگەن)، 1283 ـ يىلى بېشبالىق ئايغاقچى مەھكىمىسى شىمالىي شىنجاڭنىڭ ھەربىي، مەمۇرىي ئىشلىرىنى بىر تۇتاش باشقۇرغان. قاراقوجۇ ئايمىقى (بۈگۈنكى تۇرپان) ئايغاقچى مەھكىمىسى جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ھەربىي، مەمۇرىي ئىشلىرىنى بىر تۇتاش باشقۇرغان، مىڭ سۇلالىسى قۇرۇلغاندىن كېيىن 1406 ـ يىلى شىنجاڭدا قۇمۇل ياساۋۇلخانىسى تەسىس قىلىنىپ، ئۇ شىنجاڭنى باشقۇرىدىغان ھەربىي، مەمۇرىي ئاپپارات قىلىنغان، شۇنداقلا بېشبالىق ھاكىمىيىتى بىلەن بىللە ئوتتۇغات نامى بېرىش، ئەمەل ـ مەنسەپ بېرىش ۋە ئوردىغا ئەلچى ئەۋەتىش قاتارلىق جەھەتلەردە مۇناسىۋەتنى ساقلىغان. چىڭ سۇلالىسى ھۆكۈمىتى قۇرۇلغاندىن كېيىن دۆلەتنى بىرلىككە كەلتۈرۈش ئىشلىرىغا تېخىمۇ پائال كۈچ چىقارغان. 1757 ـ يىلى چيەنلوڭ شىمالىي شىنجاڭدىكى چارروسىيە بىلەن تىل بىرىكتۈرگەن بۆلۈپ ئىدارە قىلغۇچى كۈچلەر ـ جۇڭغار موڭغۇل ئاقسۆڭەكلىرى توپىلىڭىنى تىنجىتقان. 1759 ـ يىلى يەنە جەنۇبىي شىنجاڭدىكى چوڭ ـ كىچىك خوجىلار توپىلىڭىنى تىنجىتقان. بۇنىڭ بىلەن تەڭرى تېغىنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدىكى بۆلگۈنچى كۈچلەرنىڭ توپىلىڭىنى ئۈزۈل كېسىل تىنجىتىپ، شەرقتە قۇمۇلدىن، غەربتە بالقاش كۆلىگىچە بولغان رايوندىكى چۇدەرياسى، تالاس دەرياسى ۋادىسى ۋە پامىرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بىپايان شىنجاڭ رايونىنى ۋەتىنىمىزنىڭ ئىچكى جايلىرى بىلەن سىياسىي جەھەتتىن يېڭىباشتىن بىرلىككە كەلتۈرۈپ، ئېلىمىزنىڭ چىن، خەن سۇلالىلىرىدىن بۇيانقى بۈيۈك فېئوداللىق بىرلىككە كەلگەن ۋەزىيىتىنى ئەسلىگە كەلتۈرگەن. 1884 ـ يىلى 11 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى چىڭ سۇلالىسى ھۆكۈمىتى يەنە شىنجاڭدا ئۆلكە قۇرۇش توغرىسىدا رەسمىي بۇيرۇق چۈشۈرۈپ ئىچكى رايونلار بىلەن تامامەن ئوخشاش تۈزۈلمىنى يولغا قويۇپ، شىنجاڭنى جۇڭگو خەرىتىسىدە تېخىمۇ مۇستەھكەم بىرلىككە كەلتۈرگەن.

دەرۋەقە، 2000 يىلدىن ئارتۇق بوران ـ چاپقۇنلۇق مۇساپىدە جۇڭخۇا مىللەتلىرى ئىچىدە بۆلۈنۈش، بۆلۈپ باشقۇرۇش دەۋرىمۇ بولغان. شۇنداق بولغان تەقدىردىمۇ غەربىي دىيار بىلەن ئىچكى رايونلارنىڭ مۇناسىۋىتى پۈتۈنلەي ئۈزۈلۈپ قالمىغان، غەربىي دىيار يەنىلا ئىچكى رايونلاردىكى يەرلىك ھاكىمىيەتلەرگە بېقىنىش ھالىتىنى ساقلاپ كەلگەن، ۋەتەن قوينىدىن ئايرىلمىغان، ئۆز ئالدىغا مۇستەقىل دۆلەتمۇ بولمىغان. تاڭ سۇلالىسى بەربات بولغاندىن كېيىنكى بەش دەۋرر، ئون دۆلەت مەزگىلىنى

تومۇلۇق نادىر ئەسەر «تۈركىي تىللار دىۋانى»نى يېزىپ چىققان، يۈەن سۇلالىسى مەركىزىي ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن ئىچكى رايونلارغا ئەمەلدارلىققا ئەۋەتىلگەن ئۇيغۇر لۇمىڭشەن يازغان «تېرىقچىلىق ـ پىلىچىلىك ئاساسلىرى» ـ ئېلىمىزدە ئەڭ بالدۇر بارلىققا كەلگەن دېھقانچىلىق يىلنامىسىگە دائىر كىتاب، دېھقانچىلىق تارىخىنى تەتقىق قىلىدىغان مۇھىم ماتېرىيال؛ سۇڭ سۇلالىسى دەۋرىدىكى ئۇيغۇر شائىر يۈسۈپ خاس ھاجىپ قەشقەردە ئۇيغۇر يېزىقىدا 15 مىڭ مىسرادىن ئارتۇق داستان «قۇتادغۇبىلىك»نى يېزىپ چىققان، بۇ كىتاب خېلى بۇرۇنلا كۆپ خىل يېزىقتا نەشر قىلىنىپ تارقىتىلغان ھەمدە مەملىكەت ئىچى ـ سىرتىدا تارقالغان. بۇنىڭ ئالدى ـ كەينىدە شىنجاڭنىڭ مۇزىكا، ئۇسسۇل سەنئىتى خېلى يۇقىرى سەۋىيىگە يېتىپ ئىچكى رايونلارغا ئارقا ـ ئارقىدىن تارقالغان، رەسسام، ھەيكەلتىراشلىق جەھەتلەردىكى ئىجادىيەتلەرمۇ ئىچكى رايونلارنىڭ مەدەنىيىتىگە ناھايىتى زور تەسىر كۆرسەتكەن.

يۇقىرىدىكى تارىخىي پاكىتلار ھەر مىللەت خەلقنىڭ شىنجاڭنى بىرلىكتە ئېچىپ گۈللەندۈرگەنلىكىنى، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ شانلىق ماددىي مەدەنىيىتى ۋە مەنىۋى مەدەنىيىتىنى بىرلىكتە ياراتقانلىقىنى، خەنزۇ خەلقى بىلەن شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقنىڭ ئىناق ئۆتۈپ، بىر ـ بىرىدىن ئۆگىنىپ، ئىتتىپاق، دوستانە ياشىغان تارىخى ئۇزاق ۋاقىتتىن بۇيان داۋاملىشىپ كېلىۋاتقانلىقىنى تولۇق چۈشەندۈرىدۇ.

2. شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇشتىن ئىبارەت شەرەپلىك ۋەتەنپەرۋەرلىك ئەنئەنىسىگە ئىگە

نەچچە مىڭ يىللاردىن بۇيان شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلق گۈزەل، مۇنبەت شىنجاڭنى بىرلىكتە ئېچىپ گۈللەندۈرۈپ، ۋەتىنىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە مەدەنىيەت ـ سەنئىتىنىڭ گۈللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپلا قالماي، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغدىش يولىدا ئىچكى ـ تاشقى بۆلگۈنچى كۈچلەرگە قارشى قەتئىي كۈرەش قىلىپ، ۋەتەنپەرۋەرلىكنىڭ سەلتەنەتلىك سەھىپىلىرىنى يېزىپ قالدۇردى.

شىنجاڭنىڭ نەچچە مىڭ يىللىق تارىخىدا، بولۇپمۇ يېقىنقى، ھازىرقى زامان تارىخىدا مەيلى مىللىي زىددىيەت ئاساسىي زىددىيەت بولغان چاغلاردا بولسۇن ياكى سىنىپىي زىددىيەت ئاساسىي زىددىيەت بولغان چاغلاردا بولسۇن، ھامان بىر ئوچۇم ئىچكى ياكى تاشقى مىللىي بۆلگۈنچى كۈچلەر شىنجاڭنى ۋەتىنىمىز چوڭ ئائىلىسىدىن بۆلۈۋېلىشقا ئۇرۇنۇپ كەلدى. بۆلگۈنچىلىك بىلەن بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش، بىرلىك بىلەن بىرلىككە قارشى تۇرۇش كۈرىشى زادىلا توختاپ قالمىدى، ئەۋلادتىن ـ ئەۋلادقىچە تەڭرى تېغىنىڭ جەنۇبىي ۋە شىمالىدا ياشاپ كەلگەن ھەر مىللەت خەلق ئەزەلدىن مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى كۈرەشنىڭ ئاساسىي قوشۇنى بولۇپ كەلدى. مەسىلەن: شەرقىي خەن سۇلالىسى قۇرۇلغان دەسلەپكى مەزگىلدە غەربىي دىيار غاقول تىقىشقا ئېيتىشەلمەي غەربىي دىياردىن چېكىنىپ چىقىپ كەتكەن ھونلار قايتىپ كېلىپ، غەربىي خەن سۇلالىسى ھۆكۈمىتىنىڭ غەربىي دىياردا تۇرۇشقا ئەۋەتكەن ئەمەلدارلىرى ۋە ئۇلارنىڭ

قاتارلىق جايلاردىكى خەلق ئاممىسى ياقۇپ بەگنىڭ قوشۇنلىرىنى ئىشىكىگە يولاتمىغان، چىڭ سۇلالىسى قوشۇنلىرى كەلگەندە شەھەر دەرۋازىسىنى ئېچىپ قارشى ئالغان. بۇ ئېنىق سېلىشتۇرما بولۇپ قالغان. ليۇ جىنتاڭ قوشۇن باشلاپ داۋانچىڭغا ھۇجۇم قىلىش جېڭىدە شەھەر ئىچىدىكى ئۇيغۇر ئامما ھاياتىنىڭ خەۋپكە ئۇچرىشىغا قارىماي، قەلئەدىن ئوغرىلىقچە چىقىپ، چىڭ سۇلالىسى قوشۇنلىرىغا قەلئە مۇھاپىزەتچى قوشۇنلىرىنىڭ كېچىدە مۇھاسىرىنى بۆسۈپ چىقىشقا ئۇرۇنۇۋاتقانلىقى توغرىسىدىكى ئاخباراتنى يەتكۈزگەن. 1876 ـ يىلى 7 ـ ئايدىن 1878 ـ يىلى 1 ـ ئايغىچە چىڭ سۇلالىسى قوشۇنلىرىنىڭ قىسقىغىنە بىر يېرىم يىلدا شىنجاڭنىڭ ئىلىدىن باشقا رايونلىرىنى قايتۇرۇۋېلىشى، جەڭنىڭ مۇشۇنداق تېزلىكتە غەلىبىگە ئېرىششى ھەر مىللەت خەلقنىڭ پۈتۈن كۈچى بىلەن قوللىغانلىقىدىن ئايرىلمايدۇ. 1933 ـ يىلى 11 ـ ئايدا «شەرقىي تۈركىستان ئىسلام جۇمھۇرىيىتى» قەشقەردە قەپەزدىن چىقتى. بۇ جاھانگىرلارنىڭ يۆلىشى ئارقىسىدا بىر ئوچۇم مىللىي بۆلگۈنچىلەر قۇرغان ئەكسىيەتچى بۆلگۈنچى ھاكىمىيەت، ئۇلار «پانتۈركىزم» ۋە «پانئىسلامىزم»نى كۈچىنىڭ بارىچە تەرغىپ قىلىپ «بارلىق تۈركىي تىلدىكى مىللەتلەر، ئىسلام دىنىغا ئېتىقاد قىلىدىغان مىللەتلەر بىرلىشىپ بىر دۆلەت بولايلى» دېگەننى تەرغىپ قىلىپ «تۈركىي مىللەتلىرىدىن باشقا بارلىق مىللەتلەرگە قارشى تۇرۇش» توغرىسىدا جار سالدى. لېكىن بۇ ئەكسىيەتچىل ھاكىمىيەتنىڭ قەپەزدىن چىقىشى شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقنىڭ مەنپەئەتى ۋە ئارزۇسىغا تۈپتىن خىلاپ، ئۇنىڭ تەتۈر يول تۇتۇشى، قاباھەتلىك زوراۋانلىق ھۆكۈمرانلىقى ئۇيغۇر خەلقىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ھەر مىللەت شىنجاڭ خەلقىنىڭ قارشىلىقىنى قوزغىدى. بۇ ئۇنىڭ مۇقەررەر بەربات بولۇش تەقدىرىنى بەلگىلىدى. 1934 ـ يىلى 2 ـ ئايدا جەنۇبىي شىنجاڭغا چېكىنگەن ماجۇڭيىڭ قىسىملىرى شۇ جايدىكى خەلقنىڭ ماسلىشىشى ئارقىسىدا قۇرۇلغىنىغا ئۈچ ئاي بولمىغان بۇ ئەكسىيەتچى بۆلگۈنچى ھاكىمىيەتنى بىر يولىلا بىتچىت قىلدى. 1944 ـ يىلدىن 1949 ـ يىلغىچە ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي ۋىلايەتلىرىدە پارتلىغان ئۈچ ۋىلايەت ئىنقىلابىنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدىمۇ بەزى كىشىلەر ئاتالمىش «شەرقىي تۈركىستان ئىسلام جۇمھۇرىيىتى» بايرىقىنى كۆتۈرۈۋېلىپ ئىنقىلابنى بىر مەھەل ھەر مىللەت خەلقنىڭ ئارزۇسىغا خىلاپ يولغا چۈشۈرۈپ قويغانىدى. بۇنىڭغا ئۈچ ۋىلايەت ئىنقىلابىنىڭ تەرەققىيپەرۋەر كۈچلىرى ۋە ھەر مىللەت خەلق ئاممىسى قەتئىي قارشىلىق كۆرسىتىپ، ئىنقىلابنى پەيدىنپەي توغرا ئىزغا چۈشۈردى. يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلق ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش شەرەپلىك ئەنئەنىسىگە ۋارىسلىق قىلىپ، يېڭى تارىخىي شارائىتتا ئىنتايىن ئاز ساندىكى مىللىي بۆلگۈنچى ئۇنسۇرلارغا قارشى قەتئىي كۈرەش قىلدى. مەسىلەن: 1996 ـ يىلى 5 ـ ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، قەشقەر ھېيتكار مەسچىتىنىڭ ئىمامى ھارۇنخان ھاجى داموللا يۈزى نىقابلانغان قارا نىيەتلەر تەرىپىدىن ئېغىر يارىلاندۇرۇلغاندىن كېيىن ھەر مىللەت خەلق ئىنتايىن غەزەپلىنىپ قاتىلنى تۇتۇش كۈرىشىگە تېز ئاتلىنىپ ج خ كادىر ـ ساقچىلىرىغا ماسلىشىپ ئاخىرى جىنايەتچىنى

ئەھۋالى بايان قىلىنغان...
شىنجاڭ قاشتېشىنىڭ ئىچكى رايونلاردا تارتۇق، زىننەت بۇيۇمى سۈپىتىدە ئىشلىتىلگەنلىكى ھەققىدىكى پاكىتلار ئىسپاتلاندى.

خەنزۇدى مەزگىلىدە خەن سۇلالىسىنىڭ ئەلچىسى جاڭ چيەن مىلادىدىن ئىلگىرىكى 138 - ، 119 - يىللىرى ئىككى قېتىم غەربىي دىيارغا ئەلچى بولۇپ بېرىپ، خەن سۇلالىسى بىلەن غەربىي دىياردىكى بەگلىكلەرنىڭ ئالاقىسىنى راۋانلاشتۇرغان. شۇنىڭدىن كېيىن ئىچكى رايونلاردىن غەربىي دىيارغا كېلىدىغان ئەلچىلەرنىڭ ئايىغى ئۈزۈلمىگەن، غەربىي دىياردىكى دۆلەتلەرنىڭ ئەلچىلىرى ۋە سودىگەرلىرىمۇ ئىچكى رايونلارغا ئارقا - ئارقىدىن كېلىپ، خەن سۇلالىسى بىلەن غەربىي دىيارنىڭ ئىقتىساد - مەدەنىيەت ئالاقىسىنى غايەت زور دەرىجىدە ئىلگىرى سۈرگەن. مىلادىدىن ئىلگىرىكى 108 - يىلى خەن سۇلالىسىنىڭ مەلىكىسى شى جۈن ئۇيسۇن دۆلىتىگە ياتلىق بولغان، خەن سۇلالىسى ئۇنىڭغا نۇرغۇن تويلۇق بېرىپلا قالماي، تېرىقچىلىقنى ۋە بىناكارلىق ھۈنەر - سەنئەت تېخنىكىسىنى تارقىتىش ئۈچۈن نەچچە يۈز ھۈنەرۋەننى ئۇيسۇنغا ئەۋەتىپ، خەن سۇلالىسى بىلەن ئۇيسۇننىڭ ھەمدە غەربىي دىياردىكى كەڭ رايونلارنىڭ ئىقتىساد - مەدەنىيەت ئالاقىسىنى يەنىمۇ ئىلگىرى سۈرگەن. ئۇنىڭدىن كېيىن، خەن سۇلالىسى ھۆكۈمىتى يەنە ئۇيسۇندىكى قىزىل قورغان (ئىسسىق كۆلنىڭ جەنۇبى) دا بوزيەر ئېچىپ تېرىقچىلىق قىلىپ، يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇپ، شىنجاڭنىڭ شىمالىدىكى يېزا ئىگىلىكىنىڭ مۇقەددىمىسىنى باشلىغان. مىلادىدىن ئىلگىرىكى 101 - يىلى خەن سۇلالىسى ھۆكۈمىتى يەنە جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بۈگۈر، لوپنۇردا بوزيەر ئېچىپ تېرىقچىلىق قىلغان، ئۇنىڭدىن كېيىن قۇمۇل، تۇرپاندا بوزيەر ئېچىپ تېرىقچىلىق قىلغان. بۇ مەزگىلدە خەنزۇ خەلقى ئىچكى رايونلارنىڭ ئىلغار تېخنىكىسى بىلەن ئىقتىسادىنى شىنجاڭغا كىرگۈزۈپ، يەرلىك ئاھالىلەرگە ئۆگەتكەن. بۇنىڭدىن مىلادىدىن ئىلگىرىكى 2 - ئەسىردىلا خەنزۇ خەلقى بىلەن شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلق بىرلىكتە شىنجاڭنى ئاچقانلىقى، گۈللەندۈرگەنلىكىنى، شىنجاڭ بىلەن ئىچكى رايونلارنىڭ ئالاقىسى ئۇزاق تارىخقا ئىگە ئىكەنلىكىنى كۆرۈۋالغىلى بولىدۇ.

شىنجاڭ غەربىي خەن سۇلالىسى دەۋرىدىن باشلاپ رەسمىي ۋەتىنىمىز زېمىنىنىڭ بىر قىسمى بولۇپ قالغان. مىلادىدىن ئىلگىرىكى 60 - يىلى غەربىي خەن سۇلالىسى ھۆكۈمىتى موڭغۇلىيە ئېگىزلىكىدە بارلىققا كەلگەن ھونلار دۆلىتىنى تىنجىتقان. غەربىي دىيارنىڭ مەركىزى ئۇرلى دۆلىتىنىڭ ئۇرلى شەھىرىدە (ھازىرقى بۈگۈر ناھىيىسى تەۋەسىدە) «قورۇقچى بەگ مەھكىمىسى» قۇرۇپ، ئۇنى تەڭرى تېغىنىڭ جەنۇبى ، شىمالى ۋە بالقاش كۆلىنىڭ شەرقى، جەنۇبىدىن پامىرغىچە بولغان تەۋەلىكتىكى 36 يەرلىك ھاكىمىيەتنى باشقۇرۇشقا مەسئۇل قىلغان. شۇنداقلا غەربىي دىياردىكى يەرلىك مىللەتلەر ئىچىدىكى 376 قەبىلە باشلىقىغا ئەمەلدارلىق تامغىسى بېرىپ، ئۇلارنى مەركىزىي ھۆكۈمەتكە ۋەكالىتەن مۇشۇ رايوننى باشقۇرۇش ۋەزىپىسىگە تەيىنلىگەن. غەربىي دىيار قورۇقچى مەھكىمىسى شۇنىڭدىن باشلاپ غەربىي دىياردا دۆلەتنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقىنى يۈرگۈزگەن. شىنجاڭ شۇنىڭدىن باشلاپ رەسمىي جۇڭگو خەرىتىسىگە كىرگۈزۈلۈپ ۋەتىنىمىز زېمىنىنىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى بولۇپ قالغان.

شۇنىڭدىن كېيىنكى 2000 يىلدىن ئارتۇق تارىخىي مۇساپىدە شىنجاڭ ئىزچىل تۈردە جۇڭگونىڭ زېمىنى بولۇپ كەلدى. تارىختىكى مەركىزىي سۇلالىلەر بۇ يەرنى ئۈنۈملۈك باشقۇردى. مەسىلەن: سۈي سۇلالىسى مەزگىلىدە غەربىي دىيار رايونىدا ئۈشۈرغول ئايمىقى، چەرچەن ئايمىقى قۇرۇلۇپ، «غەربىي دىيار چېرىكچىسى» قويۇلغان، ئۇلار سۈي سۇلالىسىگە ۋەكالىتەن غەربىي دىيارغا ئالاقىدار مۇھىم ھەربىي، مەمۇرىي ئىشلارنى بىر تەرەپ قىلغان. تاڭ قوينىدىن ئايرىلمىغان، ئۇز ئالدىغا مۇستەقىل دۆلەتمۇ بولمىغان. تاڭ سۇلالىسى بەربات بولغاندىن كېيىنكى بەش دەۋر، ئون دۆلەت مەزگىلىنى مىسالغا ئالساق، بۇ چاغدا غەربىي دىياردىمۇ بىر نەچچە ھاكىمىيەت تەڭ مەۋجۇت بولغان ۋەزىيەت بارلىققا كەلگەن. بۇلاردىن ئاساسلىقى قاراخانىلار پادىشاھلىقى، قوچۇ پادىشاھلىقى، ئۇدۇن پادىشاھلىقى قاتارلىقلار بار. لېكىن ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسى مۇستەقىل دۆلەت ئەمەس. بەلكى ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك بىلەن باغلانغان يەرلىك ھاكىمىيەتلەر ئىدى. قاراخانىلار پادىشاھلىقىنىڭ خان - بەگلىرى ئۆزلىرىنى چىنلىلار دەپ ئاتايتتى، ئۆز خانلىقىنىڭ ئىسمى ئالدىغا «تابغاچ»، يەنى چىن دېگەن سۆزنى قوشۇپ ئاتايتتى. ئۆزى باشقۇرۇشىدىكى جايلارنى «چىنماچىن»، يەنى جۇڭگونىڭ بىر قىسمى دەپ ئاتايتتى. ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى بەزى كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ جۇڭگوغا تەۋە ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن ئۆزلىرىنى يەنە «شەرق ۋە جۇڭگونىڭ خانى» دەپ ئاتايتتى. بۇ تارىخىي پاكىتلار مىلادىدىن ئىلگىرىكى 60 - يىلدىن باشلاپ شىنجاڭنىڭ رەسمىي تۈردە جۇڭگونىڭ بىر قىسمى بولۇپ قالغانلىقى، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك خەلقى بىلەن باشتىن ئاخىر ھەمنەپەس، تەقدىرداش بولغانلىقىنى، ۋەتىنىمىزدە بۆلۈنۈش ۋە بۆلۈپ باشقۇرۇش دەۋرلىرى بارلىققا كەلگەن چاغلاردىمۇ غەربىي دىيار دەپ ئاتالغان شىنجاڭنىڭ ۋەتىنىمىزدىن ئايرىلىپ چىقىپ كەتمىگەنلىكىنى، باشتىن ئاخىر ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزنىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى بولۇپ كەلگەنلىكىنى چۈشەندۈرىدۇ.

شۇنىڭ بىلەن بىللە شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلق ۋەتىنىمىزنىڭ ئىقتىساد - مەدەنىيىتىنى راۋاجلاندۇرۇشقا زور تۆھپە قوشتى. شىنجاڭنىڭ ئىچكى رايونلار بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى قەدىمكى دەۋردىلا باشلانغان، ئۇ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئىلگىرى سۈرۈش ۋە ۋەتىنىمىزنىڭ بىرلىكىنى مۇستەھكەملەشتە مۇھىم رول ئوينىغان. ئىقتىساد - مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش، شىنجاڭ بىلەن ۋەتىنىمىزنىڭ ئىقتىساد - مەدەنىيىتىنى راۋاجلاندۇرۇشتا زور تۈرتكىلىك رول ئوينىغان. مەسىلەن: قەدىمكى مەشھۇر يىپەك يولى ئارقىلىق ئىچكى رايونلاردىن نۇرغۇن يىپەك توقۇلمىلار، بۇيۇملىرى، چاي، نەشپۈت، سېرىق ئۆرۈك، تەم تەڭشىگۈچ، ساپال ئەسۋاب، تۆمۈر قوراللىرى ھەمدە پىلە بېقىش، يىپەك چۇۋۇش تېخنىكىسى، قەغەز ياساش، مەتبەئەچىلىك، قۇدۇق قېزىش، مېتال تاۋلاش قاتارلىق ئىلغار ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىلىرى ئارقىلىق شىنجاڭغا كىرگۈزۈلگەن، بۇلار شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكى، قول ھۈنەرۋەنچىلىكىنى زور دەرىجىدە ئىلگىرى سۈرۈپ، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنىڭ ئىقتىسادىي تۇرمۇشىنى ياخشىلىغان. شىنجاڭ ياكى غەرب دۆلەتلىرىنىڭ بەدە، ئۈزۈم، پاختا، تاتلىق چاي، ياڭاق، سويا بۇرچاق، تەرخەمەك، ساماساق، سەۋزە، تاۋۇز (غەربىي دىيارنىڭ قوغۇنى دېگەن مەنىدە)، پارس چېچى (ھازىرقى ئىران)، قومۇل قوغۇنى قاتارلىق كۆپ خىل زىرائەتلىرى ھەمدە ئېسىل داغلىق ئاتلىرى (فەرغانە ئېتى، ئۇيسۇن ئېتى)، تۆگە، خوتەن قاشتېشى قاتارلىقلار شىنجاڭدىن ياكى شىنجاڭ ئارقىلىق ئىچكى رايونلارغا ئارقا - ئارقىدىن كىرگۈزۈلۈپ، ئىچكى رايونلاردىكى ھەر مىللەت خەلقنىڭ ئىقتىسادىي تۇرمۇشىنى زور دەرىجىدە بېيىتقان.

مەدەنىيەت - سەنئەت جەھەتتە شىنجاڭدا بارلىققا كەلگەن ئالىملار ۋە سەنئەتكارلار ۋەتىنىمىزنىڭ مەدەنىيىتىنى گۈللەندۈرۈشكە تۆھپە قوشقان. شەرقىي جىن سۇلالىسى دەۋرىدىكى كۇسەنلىك كۇمارا جىۋا- جۇڭگو بۇددا دىنىنىڭ تۆت چوڭ تەرجىمىشۇناسىنىڭ بىرى بولۇپ، چاڭئەندە بۇددا دىنىنىڭ 500 نەچچە جىلدلىق تەرجىمە قىلغان، سۇڭ سۇلالىسى دەۋرىدىكى مەشھۇر ئۇيغۇر تىلشۇناسى مەھمۇد قەشقىرى ئەرەب يېزىقىدا سەككىز

چىقىپ كەتكەن ھونلارغا قايتىپ كېلىپ، غەربىي خەن سۇلالىسى ھۆكۈمىتىنىڭ غەربىي دىياردا تۇرۇشقا ئەۋەتكەن ئەمەلدارلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئائىلە تەۋەلىرىگە ئېغىر تەھدىت پەيدا قىلدى، مۇشۇنداق خەتەرلىك پەيتتە يەكەن پادىشاھى يەن يۈيكاڭ قەبىلەرلىك بىلەن كۈچ تەشكىللەپ ھونلارغا تاقابىل تۇرغان، شۇنداقلا ئادەم ئەۋەتىپ ئۆزىنىڭ خەن سۇلالىسىگە سادىق ئىكەنلىكىنى بىلدۈرگەن ھەمدە 1000 دىن ئارتۇق خەنزۇ ئەمەلدار ۋە ئۇلارنىڭ ئائىلە تەۋەلىرىنى يەكەنگە ئېلىپ بېرىپ قوغدىغان، شەرقىي خەن سۇلالىسى تامامەن مۇستەھكەملەنگەندىن كېيىن، ئۇلارنى ئوتتۇرا تۈزلەڭلىككە بىخەتەر قايتۇرغان، خەن سۇلالىسىنىڭ غەربىي دىياردىكى ھاكىمىيىتىنى قوغدىغان. چىڭ سۇلالىسىنىڭ دەسلەپكى يىللىرىدا جۇڭغار قەبىلىسىنىڭ ئاتامانلىرى چارروسىيە تاجاۋۇزچىلىرىنىڭ كۈشكۈرتۈشى ئارقىسىدا ئۆزلىرىنىڭ پەيدىنپەي زورايغان كۈچىگە تايىنىپ توپىلاڭ قوزغاپ، ۋەتىنىمىزنى پارچىلاشقا ئۇرۇنغان، بۇ چاغدا شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلق چىڭ سۇلالىسىنىڭ توپىلاڭنى تىنجىتىشىغا غايەت زور مەدەت بەرگەن. تارىخىي ماتېرىياللاردا خاتىرىلىنىشىچە، توپىلاڭنى تىنجىتقۇچى چىڭ سۇلالىسى قوشۇنلىرى ئىلىغا بارغاندا شۇ جايدىكى ھەر مىللەت خەلق ئاممىسى قوي، هاراقلارنى تارتۇق قىلىپ، ناخشا ئېيتىپ، ئۇسۇل ئويناپ چىڭ سۇلالىسى قوشۇنلىرىنى قارشى ئالغان، يەرلىك ھەر مىللەت خەلقنىڭ قوللىشى نەتىجىسىدە چىڭ سۇلالىسى قوشۇنلىرى قىلىچىغا قان تەككۈزمەي توپىلاڭچىلارنى قوغلاپ سۈرۈپ، ناھايىتى تېزلا توپىلاڭنى تىنجىتىش غەلىبىسىنى قولغا كەلتۈرگەن، 19 - ئەسىرنىڭ ئوتتۇرىلىرىدا قوقانغا قېچىپ كەتكەن خوجا ئەۋلادى مەمتىمىن، ۋەلىخان قاتارلىق يەتتە خوجا ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ 1000 دىن ئارتۇق باندىتنى توپلاپ، تاجاۋۇز قىلىپ كىرىپ توپىلاڭ قوزغاپ ئاتۇش، قەشقەر ۋە يېڭىسار قاتارلىق جايلارنى ئىشغال قىلىپ ئىنتايىن ئەسەبىيلىشىپ كەتكەن. توپىلاڭنى تىنجىتىش كۈرىشى باشلانغاندىن كېيىن شۇ جايدىكى ھەر مىللەت خەلق ئاممىسى چىڭ سۇلالىسى قوشۇنلىرىغا پائال تەشەببۇسكارلىق بىلەن ھەمكارلىشىپ، توپىلاڭنى تىنجىتىش جېڭىگە پائال قاتناشقان. قۇمۇلنىڭ سەركەردىسى يۈسۈپ تەشەببۇسكارلىق بىلەن قوشۇن باشلاپ توپىلاڭنى تىنجىتىشقا قاتناشقان؛ تۇرپاننىڭ سەركەردىسى ئىمىن خوجا مەسلىھەتچى ۋەزىر بولۇپ، مەيدانى قەتئىي، بايرىقى روشەن ھالدا ماھىرلىق بىلەن باتۇرانە جەڭ قىلىپ، ئارقا - ئارقىدىن ئاجايىپ نەتىجە يارىتىپ، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداشقا تۆھپە قوشقان. چىڭ سۇلالىسى پادىشاھى ئۇنىڭغا ئىنانچى خان دەپ نام بەرگەن. كۇچانىڭ سەركەردىسى ئۆدۈي چوڭ - كىچىك خوجىلارنىڭ بۆلگۈنچىلىك توپىلىڭىنى قوزغاش جىنايى ھەرىكەتلىرىگە قارشى تۇرغانلىقتىن ئۇنىڭ جەمەتى پاجىئەلىك قىرغىن قىلىنغان. توپىلاڭنى تىنجىتىش باشلانغاندىن كېيىن، ئۇ پائال تۈردە چىڭ سۇلالىسى قوشۇنلىرىغا تەدبىر كۆرسىتىپ، چىڭ سۇلالىسى قوشۇنلىرىنىڭ خوتەن، كۇچا قاتارلىق جايلاردا توپىلاڭچى قوشۇنغا قاتتىق زەربە بېرىشىگە ياردەم بەرگەن، ھەتتا چوڭ - كىچىك خوجا جەمەتىدىكىلەرمۇ ئادالەت يولىدا ئۇرۇق - تۇغقانلىرىدىن كېچىپ توپىلاڭنى تىنجىتىش كۈرىشىگە قاتنىشىپ، بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداشقا تۆھپە قوشقان.

ياقۇپ بەگنىڭ تاجاۋۇزچىلىقىغا قارشى تۇرۇش ھەققانىي كۈرىشىدە شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلق چىڭ سۇلالىسى قوشۇنلىرىغا زور كۈچ بىلەن ياردەم بەرگەن، ئۇلار هاراق، يېمەكلىك، قوي، كالىلارنى تارتۇق قىلىپ، خەۋەر يەتكۈزۈپ، يول باشلاپ، ھەتتا جەڭگە بىۋاستە قاتنىشىپ ياكى توپىلاڭچىلاردىن ئايرىلىپ ئارقىغا قارىتىپ ئوق ئاتقان. باي، ئاقسۇ

ھەر مىللەت خەلق ئىنتايىن غەزەپلىنىپ قاتتىق [illegible] تېز ئاتلىنىپ ج خ كادىر - ساقچىلىرىغا مابىلىشىپ ئاخىرى جىنايەتچىنى قولغا چۈشۈردى. يۇقىرىدىكى پاكىتلار شىنجاڭدا مەيلى قانداق ۋاقىتتا، قانداق شەكىل بىلەن مىللىي بۆلگۈنچىلىك قىلىشنىڭ كىشىلەر كۆڭلىگە ياقمايدىغانلىقىنى، ئۇنىڭ جەزمەن مەغلۇپ بولىدىغانلىقىنى، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقنىڭ ئورتاق ئارزۇسى ئىكەنلىكىنى، ھېچقانداق كۈچنىڭ ئۇنى بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىتالمايدىغانلىقىنى تولۇق چۈشەندۈرىدۇ.

3. ۋەتەنپەرۋەرلىك ئۇلۇغ بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، مىللىي بۆلگۈنچىلەرگە ۋە قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەرگە قارشى تۇرۇش يولىدا قەتئىي كۈرەش قىلىشىمىز لازىم

ۋەتەنپەرۋەرلىك - خەلقنى ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىشقا سەپەرۋەر قىلىدىغان بايراق، جەمئىيەتنىڭ ئىلگىرىلىشىگە تۈرتكە بولىدىغان غايەت زور ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ، ھەر مىللەت خەلقنىڭ ئورتاق مەنىۋى تۈۋرۈكى.

ۋەتەنپەرۋەرلىك تۇغىنى ئېگىز كۆتۈرۈش ئۈچۈن مىللىي مەنپەئەت بىلەن دۆلەت مەنپەئىتىنىڭ مۇناسىۋىتىنى توغرا تونۇش ۋە ياخشى بىر تەرەپ قىلىش كېرەك. بىزگە مەلۇمكى، مىللەت - دۆلەتكە بېقىنىدىغان كىشىلەرنىڭ ئورتاق گەۋدىسى. ھەرقانداق مىللەت كونكرېت دۆلەتتە ياشىغاندىلا ئۆزىنىڭ ھوقۇقىنى قوغدىيالايدۇ، تەرەققىي تاپالايدۇ. دۆلەت بىر مىللەتنىڭ مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشىنىڭ زۆرۈر شەرتى، دۆلەت بىرلىككە كەلگەن ۋە قۇدرەت تاپقاندىلا مىللەت گۈللىنىدۇ ۋە شەخسلەر بەختكە ئېرىشىدۇ. سوتسىيالىزم تۈزۈمى شارائىتىدىكى يېڭى جۇڭگودا مىللىي مەنپەئەت بىلەن دۆلەت مەنپەئىتى ماھىيەتتە بىردەك. ئۇلار بىرلىككە كەلگەن بولۇپ، بىر - بىرىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ، ئۇلار بۆلۈۋەتكىلى بولمايدىغان مۇناسىۋەتكە ئىگە. دۆلەتنىڭ ئىستىقبالى ۋە تەقدىرى - ئېلىمىزدىكى ھەرقانداق بىر مىللەتنىڭ ئىستىقبالى ۋە تەقدىرى، مىللەتنى سۆيۈش ئۈچۈن ئالدى بىلەن دۆلەتنى سۆيۈش كېرەك، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ نەچچە مىڭ يىللىق مەدەنىيەت تارىخىدىن شۇنى ئېنىق كۆرەلەيمىزكى، دۆلەت بىرلىككە كەلسە جەمئىيەت ئالغا باسىدۇ، گۈللىنىدۇ، مىللەتمۇ روناق تاپىدۇ. بۇنىڭ ئەكسىچە دۆلەتتە بۆلگۈنچىلىك، مالىمانچىلىق يۈز بەرسە جەمئىيەت ئارقىغا چېكىنىدۇ، نامراتلىشىدۇ، ئىقتىساد بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرايدۇ، مىللەتلەر زۇلۇم ۋە خورلۇققا ئۇچرايدۇ. شۇنداق دېيىشكە بولىدۇكى، دۆلەت مەنپەئىتى بولمىسا مىللەتنىڭ مەنپەئىتىمۇ بولمايدۇ.

(ئاخىرى 6 - بەتتە)

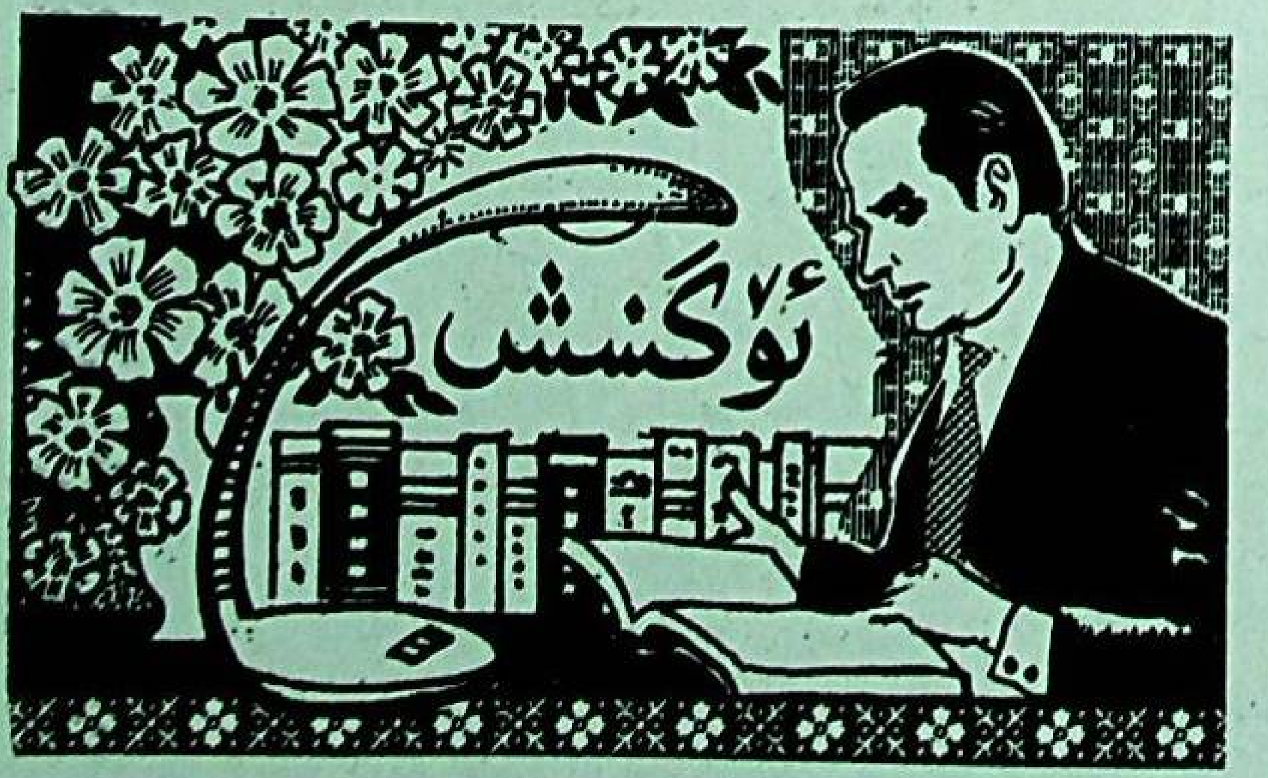

چياۋشى ئامېرىكا «دۇنياۋى نۇقتىئىنەزەر» ژۇرنىلىنىڭ مەسئۇل مۇھەررىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 28 ـ ماي تېلېگراممىسى. مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ۋەييۈەنجاڭى چياۋشى ئامېرىكا «دۇنياۋى نۇقتىئىنەزەر» ژۇرنىلىنىڭ مەسئۇل مۇھەررىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنداق دەپ تەكىتلىدى: جۇڭگو مەڭگۈ دەرىجىدىن تاشقىرى چوڭ دۆلەت بولمايدۇ. جۇڭگو مەڭگۈ ئاسىيا ۋە دۇنيا تىنچلىقىنى قوغدايدىغان، ئىنسانىيەتنىڭ ئورتاق تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرىدىغان كۈچ بولىدۇ.

چياۋشى 5 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنى «خەلق» سارىيىدا ئامېرىكا «دۇنياۋى نۇقتىئىنەزەر» ژۇرنىلىنىڭ مەسئۇل مۇھەررىرى ناسىن كاردىلىسىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلىپ، جۇڭگونىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى، دېموكراتىيە ۋە قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشى، شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشى، مۇھىت ئاسراش ۋە خەلقئارا مۇناسىۋەت قاتارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا ئۇنىڭ سوئاللىرىغا جاۋاب بەردى.

چياۋشى جۇڭگونىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىي قىلسا دۇنياغا تەھدىت شەكىللەندۈرەمدۇ، دېگەن سوئالغا جاۋاب بەرگەندە مۇنداق دېدى: «تارىختا دۆلىتىمىز نامرات ۋە قالاق بولغانلىقى ئۈچۈن كۆپ قېتىم كۈچلۈك دۆلەتلەرنىڭ تاجاۋۇزى ۋە بوزەك قىلىشىغا ئۇچرىغان، لېكىن ناھايىتى قىيىن چاغلاردا بىز باشقىلارغا تەھدىت سېلىپ باققان ئەمەس. ھال ـ كۈنىمىز ياخشىراق چاغدىمۇ باشقىلارغا تەھدىت سالمايمىز. ئىچكى جەھەتتە بىز ئۆزىمىزنىڭ ئىشىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلەيمىز، تاشقى جەھەتتە بىز تىرىشىپ بارلىق دۆلەت بىلەن تىنچلىقتا بىللە تۇرىمىز.»

ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئۆتكەندە دۇنيا تىنچلىقىنى قوغداش ئۈچۈن كۆپلىگەن خىزمەتلەرنى ئىشلىدى، ھازىر داۋاملىق تىرىشىۋاتىدۇ. كەلگۈسىدە جۇڭگو تەرەققىي تېپىپ، ئۇنىۋېرسال كۈچى كۈچەيگەندە، دۇنيا تىنچلىقى ۋە مۇقىملىقى ئۈچۈن تېخىمۇ زور تۆھپە قوشىدۇ.

2010 ـ يىلغا بارغاندىمۇ 1500 دوللاردىن توغرا كېلىشى مۇمكىن. شۇڭا جۇڭگو يەنىلا تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتكە مەنسۇپ.

چياۋشى دۆلەتلەر رىقابىتىنى تۆۋەندىكىدەك شەرھلىدى: دۆلەتلەرنىڭ رىقابەتلىشىشى ـ نورمال ئەھۋال، بەزىدە زىددىيەت ياكى تالاش ـ تارتىشلاردىن خالى بولالمايدۇ. ئالاقىدار تەرەپلەر ئۆزىنىڭلا مەنپەئەتىنى ئويلىماي، قارشى تەرەپنىڭ مەنپەئەتىگە ھۆرمەت قىلىدىغان ۋە ھەممە دۆلەتنىڭ ئورتاق، كەلگۈسى مەنپەئەتىنى نەزەردە تۇتىدىغان بولسا، باراۋەر ئورۇندا تۇرۇپ كېڭىشىش ئارقىلىق ئادىل، مۇۋاپىق، ئەمەلىي ھەل قىلىش چارىسىنى ھامان تاپقىلى بولىدۇ.

ئۇ مۇنداق دەپ تەكىتلىدى: دۆلەتلەر ئوتتۇرىسىدىكى ئىختىلاپلارنى قارشىلىشىش يولى بىلەن ئەمەس، سۆزلىشىش يولى بىلەن ھەل قىلىش كېرەك. دۆلەتلەر ئىنسانلارنىڭ ھاياتى ۋە تەرەققىياتى دۇچ كەلگەن خىرىسلارغا ئورتاق تاقابىل تۇرۇپ، تېخىمۇ گۈزەل دۇنيا يارىتالايدۇ ھەم تېخىمۇ گۈزەل دۇنيا يارىتىش ئۈچۈن بىردەك تىرىشىشى كېرەك.

شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىش مەسىلىسى توغرىسىدا چياۋشى مۇنداق دېدى: شياڭگاڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، جۇڭگو ـ ئەنگلىيە قوشما باياناتىنى ئىزچىللاشتۇرىمىز، قەتئىي قانۇن بويىچە ئىش قىلىمىز، مەركىزىي خەلق ھۆكۈمىتى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئاپتونومىيە دائىرىسىدىكى ئىشلىرىغا ھەرگىز ئارىلاشمايدۇ.

چياۋشى مۇھىت ئاسراش توغرىسىدىكى سوئاللارغا جاۋاب بەرگەندە مۇنداق دەپ تەكىتلىدى: جۇڭگو مۇھىت ئاسراشنى تۈپ دۆلەت سىياسىتى قىلىپ، سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى ئىشلىتىدىغان بولدى.

ئۇ مۇنداق دېدى: «جۇڭگو خەلقئارا مۇھىت ئىشلىرىغا ئاكتىپ قاتنىشىپ، مۇھىت ئاسراش

يۈرگۈزىدىغان ئورگىنى ـ مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرى، خەلقنىڭ دۆلەت ھوقۇقىنى ئۆز قولىدا تۇتۇپ، ھەقىقىي دۆلەت خوجايىنى بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمىدە چوقۇم چىڭ تۇرۇش ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈش لازىم، دەپ بەلگىلەنگەن.

چياۋشى ئاخىرىدا يەنە غەرب تەشۋىقات ۋاستىلىرىنىڭ جۇڭگونىڭ كىشىلىك ھوقۇق مەسىلىسى توغرىسىدىكى خەۋەرلىرى ئۈستىدە توختىلىپ مۇنداق دېدى: بىز ئاخبارات ۋاستىلىرىنىڭ جۇڭگونىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنى ئوبيېكتىپ، ئادىل خەۋەر قىلىشىنى، كىشىلىك ھوقۇق مەسىلىسى جەھەتتىمۇ شۇنداق قىلىشىنى ئۈمىد قىلىمىز. جۇڭگو پۇقرالارنىڭ ھوقۇقىنى قوغداشقا ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىدۇ، ئاساسىي قانۇندا پۇقرالارنىڭ ئاساسىي ھوقۇقلىرى ئەتراپلىق بەلگىلەنگەندىن تاشقىرى يەنە ئالاقىدار قانۇنلارمۇ چىقىرىلدى. ئۇ مۇنداق دېدى: «دۆلەتلەر ئوتتۇرىسىدا كىشىلىك ھوقۇق مەسىلىسىدىكى ئوخشاشمىغان قاراشلارنى قارشىلىشىش يولى بىلەن ئەمەس، سۆزلىشىش يولى بىلەن ھەل قىلىشنى تەشەببۇس قىلىمىز. كىشىلىك ھوقۇق مەسىلىسىدىن پايدىلىنىپ باشقا دۆلەتلەرنىڭ ئىچكى ئىشلىرىغا ئارىلىشىشقا بولمايدۇ.

قىسقا خەۋەر

△ جۇڭگو مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى لى رۈيخۇەن مۇشۇ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى پورتۇگالىيە پارلامېنتىنىڭ باشلىقى ئارمىدا سانتوس ۋە پارتىيەلەرنىڭ پارلامېنتتىكى ئۆمەكلىرىنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن سەممىي كۆرۈشتى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

5 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى، روسىيىنىڭ ۋە شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىغا ئەزا 16 دۆلەتنىڭ رەھبەرلىرى پارىژدىكى ئېلىسې سارىيىغا جايلاشقان زۇڭتۇڭ مەھكىمىسىدە «روسىيە فېدېراتسىيىسى بىلەن شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ مۇناسىۋىتى، ھەمكارلىقى ۋە بىخەتەرلىكى توغرىسىدا ئاساسىي ھۆججەت» ئىمزالىدى. ئۇلار ھۆججەتكە ئىمزا قويۇپ بولغاندىن كېيىن سۈرەتكە چۈشتى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

بوسنىيە ـ گېرتسېگوۋىنادىكى ئىككى گەۋدە مۇناسىۋەتنى نورماللاشتۇرۇشقا باشلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېلگراد خەۋىرى. بوسنىيە ـ گېرتسېگوۋىنادىكى مۇسۇلمانلار ـ خورۋاتلار فېدېراتسىيىسى ھۆكۈمىتىنىڭ زۇڭلىسى بىساكچىك مۇشۇ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى سارايېۋودا چىقىدىغان «كۈندىلىك سادا» گېزىتىدە سۆھبەت ئېلان قىلىپ، مۇسۇلمانلار ـ خورۋاتلار فېدېراتسىيىسى بوسنىيە ـ گېرتسېگوۋىنادىكى سېربلار جۇمھۇرىيىتى بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى نورماللاشتۇرۇشقا باشلىدى، دېدى.

بىساكچىك مۇنداق دېدى: بوسنىيە ـ گېرتسېگوۋىنادىكى مۇسۇلمانلار ـ خورۋاتلار فېدېراتسىيىسى ھۆكۈمىتى بوسنىيە ـ گېرتسېگوۋىنادىكى سېربلار جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتى بىلەن ئۈچ قېتىم سۆھبەت ئۆتكۈزدى. شۇنداقلا بەزى ساھەلەردىكى ھەمكارلىق مەسىلىسى توغرىسىدا مۇھىم ئىلگىرىلەشكە ئېرىشتى. بوسنىيە ـ گېرتسېگوۋىنادىكى ئىككى گەۋدىنىڭ مۇناسىۋىتى ھازىر نورماللاشماقتا.

خەۋەرلەردىن قارىغاندا، ھازىرغىچە بولغان سۆھبەتتە ئىككى تەرەپ سودا مۇناسىۋىتى توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلغان، كېيىنكى ھەپتە ئىككى تەرەپ سودا كېلىشىمى ئىمزالايدىكەن. بۇنىڭدىن باشقا، ئىككى تەرەپ باشقا جەھەتلەردىكى ھەمكارلىقنى ئەسلىگە كەلتۈرىدىكەن. مۇسۇلمانلار ـ خورۋاتلار فېدېراتسىيىسى شەھىرى تۇزلا بىلەن سېربلار شەھىرى دوبوينى تۇتاشتۇرىدىغان تۆمۈريولدا

قاتناش بەش يىل توختاپ قالغاندىن كېيىن مۇشۇ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى ئەسلىگە كەلگەن. سېربلارنىڭ بروت نېفت ئايرىش زاۋۇتى ئىش باشلىغان ۋە مۇسۇلمانلار ـ خورۋاتلار فېدېراتسىيىسىنى بېنزىن بىلەن تەمىنلەيدىغان بولغان. سېربلار جۇمھۇرىيىتى مۇسۇلمانلار ـ خورۋاتلار فېدېراتسىيىسىنىڭ زېنىسا پولات ـ تۆمۈر زاۋۇتىنى كۆمۈر ۋە رۇدا بىلەن تەمىنلەيدىغان بولغان، زېنىسا پولات ـ تۆمۈر زاۋۇتى بۇ يىلنىڭ ئاخىرىدا ئىش باشلايدىكەن.

موڭغۇلىيىنىڭ يېڭى زۇڭتۇڭى باغبەندى

ئاخبارات پېرسوناژى

موڭغۇلىيە زۇڭتۇڭ سايلىمىدا موڭغۇلىيە خەلق ئىنقىلابىي پارتىيىسىنىڭ زۇڭتۇڭ نامزاتى، ھازىرقى دۆلەت چوڭ خۇرالىنىڭ ئەزاسى ناچۇك باغبەندى %60تىن يۇقىرى ئاۋازغا ئېرىشىپ، يېڭى زۇڭتۇڭلۇققا سايلاندى. ئۇ 7 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى رەسمىي زۇڭتۇڭلۇققا ئولتۇرىدۇ.

باغبەندى 1950 ـ يىلى زابىخان ئۆلكىسىنىڭ يالو ناھىيىسىدىكى چارۋىچى ئائىلىسىدە تۇغۇلغان.

1984 ـ يىلدىن 1987 ـ يىلغا قەدەر موسكۋا ئىجتىمائىي پەنلەر شۆيۈەنىدە ئوقۇپ، پەلسەپە بويىچە مۇئاۋىن دوكتورلۇق ئۇنۋانىغا ئېرىشكەن.

باغبەندى 1980 ـ يىلدىن 1984 ـ يىلغىچە موڭغۇلىيە خەلق ئىنقىلابىي پارتىيىسى مەركىزىي ئۆلكىلىك كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى بولغان، 1990 ـ يىلى 4 ـ ئايدا مەركىزىي كومىتېت ئەزالىقىغا سايلانغان، شۇ يىلى 11 ـ ئايدا مەركىزىي كومىتېتنىڭ ھەيئەت رىياسىتىنىڭ ئەزالىقىغا، مەركىزىي كومىتېتنىڭ شۇجىلىقىغا سايلانغان، 1992 ـ يىلى 2 ـ ئايدىن 10 ـ

مىسىر بىلەن ئىسرائىلىيە باشلىقلار سۆھبىتى ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن كېڭەشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يېرۇسالېم، 25 ـ ماي تېلېگراممىسى. مىسىر زۇڭتۇڭى مۇبارەكنىڭ سىياسىي مەسلىھەتچىسى باز مۇشۇ

ئاينىڭ 23 ـ كۈنى نېتانىياخۇ بىلەن كېڭەشكەن.

ئۇقۇشمىزچە، مۇبارەك بىلەن نېتانىياخۇ

تېپىپ، ئۇنىۋېرسال كۈچى كۈچەيگەندە، دۇنيا تىنچلىقى ۋە مۇقىملىقى ئۈچۈن تېخىمۇ زور تۆھپە قوشىدۇ.

چياۋشى جۇڭگونىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى توغرىسىدا توختىلىپ مۇنداق دېدى: جۇڭگونىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات سۈرئىتى خېلى تېز بولۇۋاتقان بولسىمۇ، ئومۇمىي كۆلىمى يەنىلا چوڭ ئەمەس، كىشى بېشىغا توغرا كېلىش سەۋىيىسى يەنىلا ناھايىتى تۆۋەن. مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىغا بارغاندا، ھازىرقى باھا ۋە پىرېۋوت نىسبىتى بويىچە ھېسابلىغاندا، مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى كىشى بېشىغا تەخمىنەن 800 دوللاردىن توغرا كېلىشى،

ستراتېگىيىسىنى ئەستايىدىل يولغا قويماقتا.

ئۇ مۇنداق دېدى: «جۇڭگو خەلقئارا مۇھىت ئىشلىرىغا پائال قاتنىشىپ، مۇھىت ئاسراش ساھەسىدىكى خەلقئارا ھەمكارلىقنى ئىلگىرى سۈرۈش، مۇھىت ئاسراش جەھەتتە ئۈستىگە ئالغان خەلقئارا مەجبۇرىيىتىنى ئەستايىدىل ئادا قىلىش جەھەتتە نۇرغۇن خىزمەت ئىشلىدى.»

چياۋشى تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: سوتسىيالىستىك دېموكراتىيىنىڭ يادروسى خەلق خوجايىن بولۇش. جۇڭگونىڭ ئاساسىي قانۇنىدا: دۆلەتنىڭ بارلىق ھوقۇقى خەلققە مەنسۇپ، خەلقنىڭ دۆلەت ھاكىمىيىتىنى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يېرۇسالېم، 25 - ماي تېلېگراممىسى. مىسىر زۇڭتۇڭى مۇبارەكنىڭ سىياسىي مەسلىھەتچىسى باز مۇشۇ ئاينىڭ 25 - كۈنى ئىسرائىلىيىگە يەنە زىيارەتكە بېرىپ، مۇبارەك بىلەن ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانىياخۇنىڭ سۆھبەت ئۆتكۈزۈشى ئۈچۈن ئىسرائىلىيە تەرەپ بىلەن كېڭەشتى.

باز مۇشۇ ئاينىڭ 25 - كۈنى يەنە ئىسرائىلىيە زۇڭتۇڭى ۋېيسمان ۋە نېتانىياخۇ ھەم ئۇنىڭ دىپلوماتىيە ئىشلىرى بويىچە مەسلىھەتچىسى گولد بىلەن كۆرۈشتى. بۇنىڭدىن بۇرۇن باز بۇ قېتىمقى باشلىقلار سۆھبىتىگە تەييارلىق كۆرۈش ئۈچۈن مۇشۇ

ئاينىڭ 23 - كۈنى نېتانىياخۇ بىلەن كېڭەشكەن.

ئۇقۇشمىزچە، مۇبارەك بىلەن نېتانىياخۇ مۇشۇ ئاينىڭ 27 - كۈنى مىسىرنىڭ شامشەيخ شەھىرىدە كۆرۈشۈپ، ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق مۇساپىسىنى ئىلگىرى سۈرۈش، بولۇپمۇ پەلەستىن - ئىسرائىلىيە تىنچلىق سۆھبىتىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش مەسىلىسى توغرىسىدا پىكىرلىشىدىكەن.

رەسمىي زوكتوگلوقا ئولتۇرىدۇ.

باغبەندى 1950 - يىلى زابۇخان ئۆلكىسىنىڭ يالو ناھىيىسىدىكى چارۋىچى ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. 1972 - يىلى سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى لېنىنگراد توگلىتىش تېخنىكومىنى پۈتتۈرگەن. 1972 - يىلدىن 1975 - يىلغىچە ئۇلانباتور شەھىرىدىكى ئېسپېرت - پىۋا بىرلەشمە زاۋۇتىدا رېمونتچى، تېخنىك ۋە ئىنژېنېر بولغان. 1980 - يىلى ئۇدېسا يېمەكلىكلەر ھۈنەر سەنئىتى شۆيۇەنىنى پۈتتۈرگەن،

ئەزالىقىغا، مەركىزىي كومىتېتىنىڭ شۇجىلىقىغا سايلانغان، 1992 - يىلى 2 - ئايدىن 10 - ئايغىچە مەزكۇر پارتىيىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان، 1997 - يىلى 2 - ئايدا رەئىسلىككە سايلانغان. ئۇ 1992 - يىلى 7 - ئايدىن 1996 - يىلى 7 - ئايغىچە موڭغۇلىيە چوڭ خۇرالىنىڭ رەئىسى بولغان.

باغبەندى 1991 - يىلى ۋە 1994 - يىلى جۇڭگودا زىيارەتتە بولغان.

(بېشى 5 - بەتتە)

بولۇپمۇ ھازىرقى جۇڭگودا دۆلەت مەنپەئەتى بىلەن مىللەتنىڭ مەنپەئەتى تېخىمۇ بىردەك بولۇشقا قاراپ يۈزلەندى. مەسىلەن: جۇڭگوچە سوتسىيالىستىك دۆلەت قۇرۇش ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورتاق ئارزۇسى ۋە تارىخىي بۇرچىغا ئايلاندى؛ ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ماددىي مەدەنىيەت تۇرمۇشىنى ئۈزلۈكسىز ئۈستۈرۈشنى ھەر مىللەت خەلق ئۆزلىرىنىڭ مەركىزىي ۋەزىپىسى، دەپ قارايدىغان بولدى؛ تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇش، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشتە چىڭ تۇرۇش ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تارىخىي تاللىشىغا ئايلاندى؛ مىللىي بۆلگۈنچىلىككە ۋە قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەرگە بايرىقى روشەن ھالدا قارشى تۇرۇش ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئالدىغا قويۇلغان ئورتاق ۋەزىپە بولۇپ قالدى. دەرۋەقە، مىللىي مەنپەئەت بىلەن دۆلەت مەنپەئەتىنىڭ بىردەك بولۇشى ئاساسىدا مىللەتلەرنىڭمۇ ئۆزىگە خاس مەنپەئەتى بولىدۇ. بۇنداق مىللىي مەنپەئەت ئوبيېكتىپ مەۋجۇت، ئۇ چوڭقۇر ئىجتىمائىي ئاساسقا ئىگە، ئۇنىڭغا ھۆرمەت قىلىنىشى ۋە ئېتىبار بېرىلىشى كېرەك. ئەمەلىيەتتە يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىنكى 50 يىلغا يېقىن ۋاقىتتىن بۇيان پارتىيىمىز ۋە دۆلىتىمىز ئىزچىل مۇشۇنداق قىلىپ كەلدى. شىنجاڭنى ئېلىپ ئېيتساق، مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە تۈزۈمىنى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىللاشتۇردى ۋە ئەمەلىيلەشتۈردى، مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىكى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى سىياسىتىنى يولغا قويدى، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ تىل-يېزىقى، ئۆرپ - ئادىتى ۋە دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىگە ھۆرمەت قىلدى، زور تۈركۈمدىكى ئاز سانلىق مىللەت رەھبىرىي كادىرلىرى ۋە تېخنىكا ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەربىيىلىدى، ئۆستۈردى. ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ مەدەنىيەت مىراسلىرىنى زور كۈچ بىلەن قازدى. دۆلەت ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتا سىياسەت جەھەتتە ئېتىبار بەردى، ماددىي كۈچ، ئادەم كۈچى، مالىيە كۈچى جەھەتتە غايەت زور ياردەم بەردى ۋە باشقىلار. دۆلىتىمىز تەۋەسىدە مەيلى قايسى مىللەت بولسۇن، مەيلى نوپۇسى ئاز ياكى كۆپ بولسۇن، مەيلى تارىخى ئۇزۇن ياكى قىسقا بولسۇن، ھەممىسى جۇڭخۇا مىللەتلىرى چوڭ ئائىلىسىنىڭ باراۋەر ئەزاسى، ھەر مىللەت خەلق- سوتسىيالىستىك يېڭى جۇڭگونىڭ خوجايىنلىرى. لېكىن بىز شۇنىمۇ ئېنىق تونۇۋېلىشىمىز كېرەككى، ھەرقانداق بىر مىللەتنىڭ مەنپەئەتىنىڭ ئەمەلگە ئېشىشى دۆلەتنىڭ بىرلىكى، مۇستەقىللىكى، تەرەققىياتى ۋە ئىززەت - ھۆرمىتىگە تايىنىدۇ، دۆلەت تىنچ، باي، قۇدرەتلىك بولغاندىلا مۇقىم تەرەققىيات مۇھىتى ۋە شارائىتىغا ئىگە بولىدۇ. ئەگەر ئۆز مىللىتىنىڭ مەنپەئەتى نامۇۋاپىق دەرىجىدە تەكىتلەنسە، مىللىي مەنپەئەتلا تەكىتلىنىپ دۆلەتنىڭ مەنپەئەتىگە سەل قارالسا ياكى ئۇ ئىنكار قىلىنسا، دۆلەت مەنپەئەتى زىيانغا ئۇچراپلا قالماي، مىللىي مەنپەئەتمۇ ھەرگىز ئەمەلگە ئاشمايدۇ. شۇڭا دۆلەت مەنپەئەتىنى ھەممىدىن ئەلا بىلىش، مىللىي مەنپەئەت، قىسمەن مەنپەئەتنى دۆلەتنىڭ ئومۇمىي مەنپەئەتىگە بويسۇندۇرۇش شەرت. مىللەتنى سۆيگەنلەر دۆلەتنى تېخىمۇ سۆيۈشى كېرەك. جۇڭگو كومپارتىيىسى رەھبەرلىكىدىكى سوتسىيالىستىك يېڭى جۇڭگودا مىللەتلەرنىڭ ئورتاق مەنپەئەتى

پارتىيىنىڭ لۇشيەن، فاڭجېن، سىياسەتلىرىدە گەۋدىلەندۈرۈلىدۇ. شۇڭا پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى بىلەن بولغان بىردەكلىكنى ساقلاش مىللەتلەرنىڭ ئورتاق مەنپەئەتىنى، شۇنداقلا دۆلەتنىڭ مەنپەئەتىنى قوغدىغانلىقنىڭ ئىپادىسى، مىللەتنىڭ مەنپەئەتىنى قوغلىشىپ دۆلەتنىڭ مەنپەئەتىگە زىيان يەتكۈزۈشكە ئۇرۇنىدىغان ھەر قانداق ھەرىكەت دۆلەتكىمۇ، مىللەتكىمۇ زىيانلىقكى، پايدىسى يوق. بۇنىڭدىن مىللىي مەنپەئەت بىلەن دۆلەت مەنپەئەتىنىڭ مۇناسىۋىتىنى توغرا تونۇش ۋە ياخشى بىر تەرەپ قىلىش ۋەتەنپەرۋەرلىك تۇغىنى ئېگىز كۆتۈرۈش- كۆتۈرەلمەسلىكنىڭ ئاچقۇچى ئىكەنلىكىنى كۆرۈۋالغىلى بولىدۇ.

ۋەتەنپەرۋەرلىك تۇغىنى ئېگىز كۆتۈرۈش ئۈچۈن يەنە مىللىي بۆلگۈنچىلىككە ۋە قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەرگە قارشى بايرىقىمىز روشەن ھالدا قەتئىي كۈرەش قىلىشىمىز لازىم. بۇ ئەڭ رېئال ۋەتەنپەرۋەرلىك. نۇرغۇن پاكىت شۇنى ئىسپاتلىدىكى، مىللىي بۆلگۈنچىلىك ۋە قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەر - شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىغا تەسىر يەتكۈزىدىغان ئەڭ ئاساسىي خەۋپ. بۆلگۈنچىلىك بىلەن بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش كۈرىشى باشتىن ئاخىر شىنجاڭدىكى سىنىپىي كۈرەشنىڭ مەركەزلىك ئىپادىسى بولۇپ كەلدى، بۇ ئىلگىرى مەۋجۇت ئىدى، ھازىرمۇ مەۋجۇت، كەلگۈسىدىمۇ ئۇزاق مۇددەتكىچە مەۋجۇت بولىدۇ. بارلىق پارتىيە ئەزالىرى، كادىرلار ۋە ھەر مىللەت خەلق ئاممىسى بۇنى سەگەكلىك بىلەن تونۇشى، يۇكسەك دەرىجىدە ھوشيار بولۇشى، ئۇزاق مۇددەت جەڭ قىلىدىغان ئىدىيىۋى ھازىرلىق قىلىشى، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە، قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەرگە بايرىقى روشەن ھالدا قارشى تۇرۇشى، دۆلەتنىڭ خەۋپسىزلىكى ۋە بىرلىكىگە خەۋپ يەتكۈزىدىغان بارلىق پائالىيەتلەرگە قارشى قەتئىي كۈرەش قىلىشى لازىم.

ھازىرقى جۇڭگودا، ئاپتونوم رايونىمىزدا ۋەتەنپەرۋەرلىكنى تەكىتلەشتە ئەڭ مۇھىمى ئۆزىمىزنى راۋاجلاندۇرۇشىمىز، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ قەدىمىنى تېزلىتىشىمىز لازىم. بۇ نىشان يولىدا ئىزدىنىش، كۈرەش قىلىش، تۆھپە قوشۇش ئەڭ كەڭ، ئەڭ ئومۇميۈزلۈك، ئەڭ ئەمەلىي ۋەتەنپەرۋەرلىك ھەرىكىتى ھېسابلىنىدۇ، ئۇ ۋەتەنپەرۋەرلىك تۇغىنى ئېگىز كۆتۈرۈشنىڭ كونكرېت ئىپادىسى. ھازىردىن باشلاپ كېيىنكى ئەسىرنىڭ باشلىرىغىچە بولغان ۋاقىت- شىنجاڭنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇلىدىغان مۇھىم باسقۇچ، 21 - ئەسىردە شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى ئۇچقاندەك راۋاجلاندۇرۇشقا پۇختا ئاساس سالىدىغان ئاچقۇچلۇق مەزگىل. ھەر بىر ئادەم ئىشنى ئۆزىدىن، ئاددىي كەسپىي خىزمىتىدىن، ئۇششاق ئىشلاردىن باشلىشى كېرەك. تىرىشىپ ئىجاد قىلىپ، پۇختا، جاپالىق ئىشلەپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىمىزنى يۇكسەلدۈرىدىغان، دۆلەت كۈچىنى ئاشۇرىدىغان، خەلققە ئەمەلىي نەپ يەتكۈزىدىغانلا بولساق، مىللەتلىرىمىز تېخىمۇ ئىتتىپاقلىشىدۇ، ۋەتىنىمىزنىڭ بىرلىكى تېخىمۇ مۇستەھكەملىنىدۇ. ۋەتەنپەرۋەرلىك تۇغى مەڭگۈ لەپىلدىسۇن.

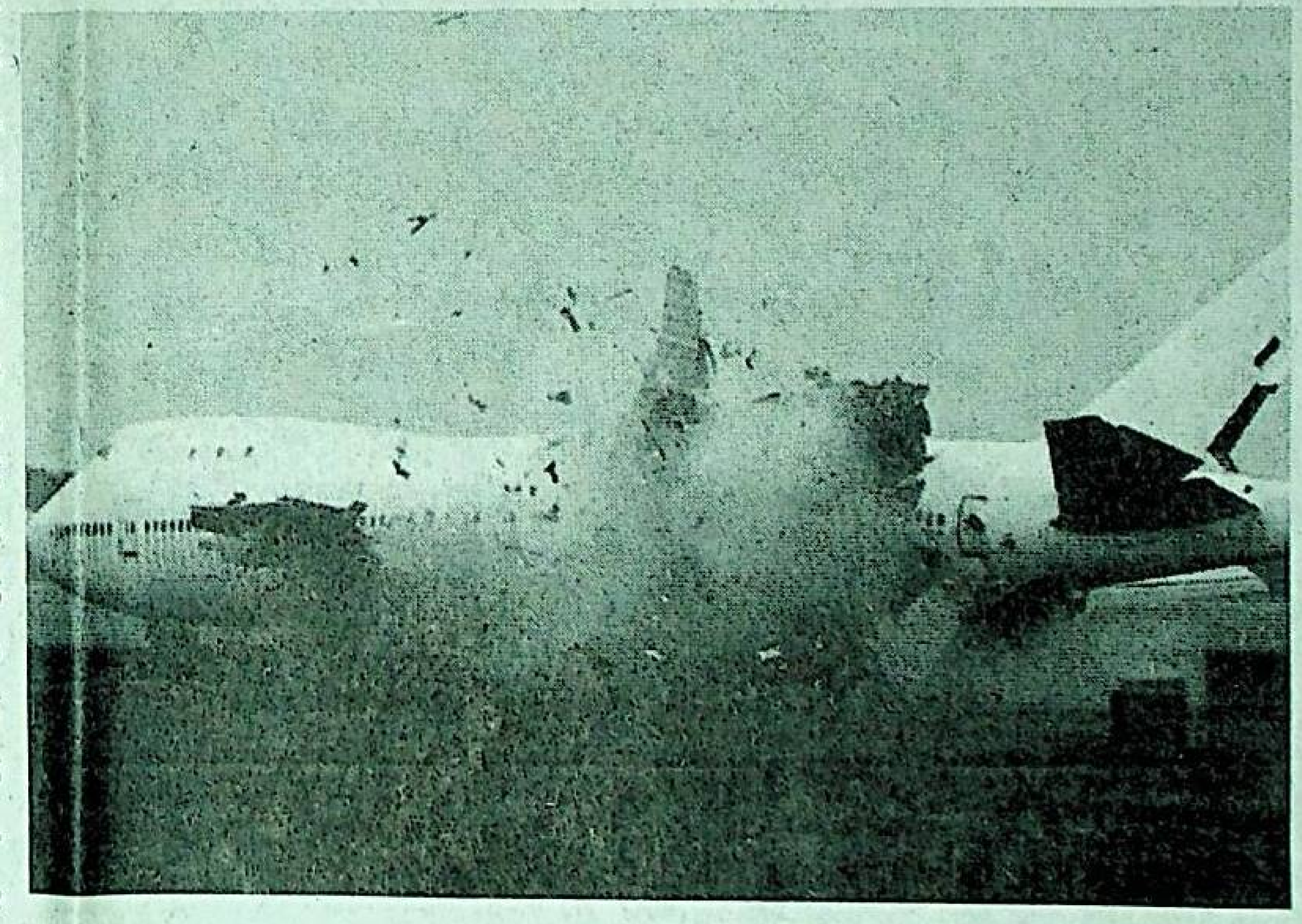

مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنى، ئەنگلىيىنىڭ لېستېردىكى بىر ئايرودرومدا ئايروپىلاننى قوغدايدىغان ئىچكى قەۋەت ۋە ئۇنىڭنى قوغدايدىغان يۈك - تاق ساقلاش ساندۇقىنى ئۆلچەپ تەجرىبە قىلىش داۋامىدا بوئىڭ 747 تىپلىق ئايروپىلاندىكى تېخنىك خادىملار ئورۇنلاشتۇرۇپ قويغان پارتلىتىش بومبىسى پارتلاپ، ئايروپىلاننى ئىككىگە بۆلۈۋەتتى. بۇ قېتىمقى تەجرىبىنى ئەنگلىيە فېدېراتسىيىسى ئاۋىئاتسىيە ئىدارىسى بىلەن خەلق ئاۋىئاتسىيىسى ئىدارىسى بىرلىكتە ئېلىپ بارغان، 1988 - يىلى پان ئامېرىكا ئاۋىئاتسىيە شىركىتىنىڭ يولۇچىلار ئايروپىلانى شوتلاندىيىدىكى لوكبىدا ۋەقەگە ئۇچرىغاندىن كېيىن، ئەنگلىيە مۇتەخەسسىسلىرى تىرىشىپ كۆپ تەرەپلىمە ئىزدىنىپ، ئايروپىلاننىڭ بىخەتەرلىكىنى ئۆستۈرمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئاتلانتىك ئوكياندىكى گۈزەل ئارال - باھاما

خەلقئارا ماتېرىيال

مەنزىرىسى گۈزەل باھاما غەربىي ھىندى تاقىم ئاراللىرىنىڭ ئەڭ شىمالىدىكى باھاما تاقىم ئاراللىرىغا جايلاشقان بولۇپ، 700 دىن ئارتۇق چوڭ - كىچىك ئارال ۋە 2400 دىن ئارتۇق خادا تاشتىن تەشكىل تاپقان. باھاما تاقىم ئاراللىرى غەربىي شىمالدىن شەرقىي جەنۇبقا سوزۇلىدۇ، ئۇزۇنلۇقى 1220 كىلومېتىر، كەڭلىكى 96 كىلومېتىر، ئومۇمىي كۆلىمى 13 مىڭ 939 كۋادرات كىلومېتىر، پايتەختى ناسساۋ.

باھامانىڭ ھازىرقى ئاھالىسى تەخمىنەن 270 مىڭ، بۇنىڭ ئىچىدە قارا تەنلىك % 80 تىن كۆپرەكنى ئىگىلەيدۇ. ئاھالىسىنىڭ كۆپ قىسمى كاتولىك دىنىغا ئېتىقاد قىلىدۇ. ئىنگلىز تىلى ھۆكۈمەت تىلى قىلىنغان.

باھاما ئەسلى ئىندىئانلارنىڭ ماكانى ئىدى. 1492 - يىلى كولۇمبو تۇنجى قېتىم ئامېرىكا قىتئەسىگە بارغاندا باھاما تاقىم ئاراللىرىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىدىكى سان-سالۋادور ئارىلى (ۋاتلىن ئارىلى)دا قۇرۇقلۇققا چىققان. بۇ ئارالنى 1649-يىلى ئەنگلىيە ئىشغال قىلىۋالغان، 1783-يىلى ئەنگلىيىنىڭ رەسمىي مۇستەملىكىسى بولۇپ قالغان. 1964-يىلى 1-ئايدا ئىككى ئاپتونومىيە يولغا قويۇلغان. 1973-يىل 7-ئاينىڭ 10-كۈنى مۇستەقىللىك جاكارلىغان ۋە ئەنگلىيە ئىتتىپاقىنىڭ ئەزاسى بولغان.

باھامانىڭ بېلىق بايلىقى مول، دېڭىز ساھىلى دۇنيادىكى مۇھىم بېلىقچىلىق مەيدانلىرىنىڭ بىرى. دېھقانچىلىقىدا شېكەر قومۇشى، پەمىدۇر، بانان، كۆممىقوناق، ئاناناس ۋە پۇرچاق قاتارلىق زىرائەتلەر تېرىلىدۇ. كېمىسازلىق، سېمونتچىلىق، يېمەكلىك، ھاراق، دورا قاتارلىق سانائەتلىرى بار.

باھاما كارىب رايونىدىكى ئەڭ باي دۆلەتلەرنىڭ بىرى، ساياھەتچىلىك خەلق ئىگىلىكىدە مۇھىم ئورۇن تۇتىدۇ. 1994-يىلى 3 مىليون 447 مىڭ ساياھەتچىنى كۈتۈۋېلىپ، 1 مىليارد 333 مىڭ دوللار كىرىم قىلدى.

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر. تېلېفون باش ئايپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 7 يۈەن 50 پۇڭ، پارچە باھاسى: 25 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

新 疆 日 报 （维吾尔文）

(بۇ سان ئالتە بەت)

1997 ـ يىل
ماي
30
جۈمە

ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋارايى:
كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق بەزىدە بۇلۇتلۇق بولىدۇ. تېمپېراتۇرا 21°C ~ 33°C بولىدۇ. ئۈچ بال شامال چىقىدۇ.

مۇھىم خەۋەرلەر

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65—0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى(ۋەكالەت نومۇرى: 1—57)

قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىگە «مەملىكەت بويىچە ئېككىنى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنىچى ناھىيە» دەپ نام بېرىلگەنلىكى تەبرىكلەندى

ئۆز مۇخبىرىمىز خۇدابەردى ئابدۇللا خەۋەر قىلىدۇ: قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى بىلەن جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونى 5 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنى داغدۇغىلىق يىغىن ئۆتكۈزۈپ قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىگە «مەملىكەت بويىچە ئېككىنى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنىچى ناھىيە» دەپ نام بېرىلگەنلىكىنى تەبرىكلىدى.

تەبرىكلەش يىغىنىدا جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى ئىبراھىم سۇلايمان باش شۇجى جياڭ زېمىننىڭ ھەربىي ـ خەلق ئىتتىپاقلىقى توغرىسىدىكى مۇھىم يوليورۇقىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئارمىيە بىلەن ھۆكۈمەت، ھەربىيلەر بىلەن خەلق ئىتتىپاقلىقىنى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، «ئېككىنى ھىمايە قىلىش» بويىچە نەمۇنىچى ناھىيە بەرپا قىلىشنىڭ نەتىجىلىرىنى مۇستەھكەملەپ، ئېككىنى ھىمايە قىلىش خىزمىتىنى يېڭى سەۋىيىگە كۆتۈرىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئېككىنى ھىمايە قىلىش خىزمىتىگە ئىزچىل ئەھمىيەت بەرگەنلىكتىن، 1984 ـ يىلى مەملىكەت بويىچە «ئېككىنى ھىمايە قىلىشتىكى ئىلغار كوللېكتىپ»، 1994 ـ يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە «ئېككىنى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنىچى ناھىيە» بولغانىدى. بۇ يىل 1 ـ ئايدا يەنە مەملىكەت بويىچە «ئېككىنى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنىچى ناھىيە» دېگەن شەرەپلىك نامغا ئېرىشتى.

ھاۋا ئارمىيىسى ئۈرۈمچى دوختۇرخانىسى ئەۋەتكەن داۋالاش ئەترىتى 5 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى جۇڭغار بازىرىغا كېلىپ ھەر مىللەت ئاممىسىغا كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش جەھەتتىن مەسلىھەت بەردى.

خۇچيېن فوتوسى

ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى ئوچۇق سوت ئاچتى

«25 ـ فېۋرال» پارتلىتىش دېلوسىغا چېتىشلىق 12 جىنايەتچى قاتتىق جازالاندى

ئۆز خەۋىرىمىز. ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى 5 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى چۈشتىن بۇرۇن ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ چوڭ سوت كوللېگىيىسىدە ئوچۇق سوت ئېچىپ، «25 ـ فېۋرال» ئاپتوبۇس پارتلىتىش دېلوسىغا چېتىشلىق 12 جىنايەتچىگە قانۇن بويىچە ھۆكۈم ئېلان قىلدى، مەخمۇت ئابدۇراخمان قاتارلىق سەككىز جىنايەتچىگە پارتلىتىش، قەستەن ئادەم ئۆلتۈرۈش ۋە بۇلاڭچىلىق جىنايىتى ئۆتكۈزگەنلىكى ئۈچۈن ئۆلۈم جازاسى ھۆكۈم قىلىندى، ئۇلار سىياسىي ھوقۇقىدىن ئۆمۈرۋايەت مەھرۇم قىلىندى.

مەخمۇت ئابدۇراخمان قاتارلىق جىنايەتچىلەر 1997 ـ يىلى 1 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئۈرۈمچى شەھىرىدە تېررورلۇق قىلىشنى پىلانلىغان ھەم پارتلىتىش دورىسى، ئېلېكترون كاپسۇل قاتارلىقلارنى قانۇنسىز سېتىۋالغان، ئۇلار قەرەللىك پارتلايدىغان بومبىدىن بەشنى ياسىغان. 2 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى چۈشتىن بۇرۇن مەخمۇت ئابدۇراخمان مۇشۇ دېلوغا چېتىشلىق جىنايەتچىلەرنى يىغىپ پارتلىتىشنى پىلانلىغان، ئۇلار شۇ كۈنى چۈشتىن كېيىن سائەت تۆت يېرىمدىن بەش يېرىمغىچە (ئۈرۈمچى ۋاقتى) ئاپتوبۇستا پارتلىتىشنى كېڭەشكەن ھەم ئۆزلىرى ياسىغان بەش بومبىنى 2 ـ، 3 ـ، 10 ـ، 44 ـ، 58 ـ يول ئاپتوبۇسلىرىغا ئورۇنلاشتۇرغان، بومبا ئورۇنلاشتۇرۇلغان ئاپتوبۇسلارنىڭ ئىككىسى كېتىۋاتقاندا، بومبا پارتلىغان. يەنە بىر ئاپتوبۇسقا ئورۇنلاشتۇرغان بومبا يولۇچى تەرىپىدىن بايقىلىپ، ئاپتوبۇس سىرتىغا تاشلىۋېتىلگەندىن كېيىن پارتلىغان؛ قالغان ئىككى ئاپتوبۇسقا ئورۇنلاشتۇرۇلغان بومبا پارتلىمىغان. شۇ قېتىمقى ۋەقەدە توققۇز كىشى ئۆلگەن، 58 كىشى يارىلانغان.

مەخمۇت ئابدۇراخمان قاتارلىق جىنايەتچىلەر بۇنىڭدىن بۇرۇنمۇ زوراۋانلىق، تېررورلۇق بىلەن شۇغۇللىنىپ، توققۇز ئادەمنى ئۆلتۈرگەن، ئىككى ئادەمنى زەخىملەندۈرگەن؛ ئومۇمنىڭ ۋە شەخسلەرنىڭ نۇرغۇن پۇل ـ مۈلۈكلىرىنى ئوغرىلىغان ۋە بۇلىغان؛ قورال ۋە ئوق ـ دورىلارنى قانۇنسىز سېتىۋالغان. ئۇلارنىڭ زوراۋانلىق، تېررورلۇق جىنايى قىلمىشلىرى ئۈرۈمچىنىڭ ئامانلىقىغا، خەلقنىڭ ھاياتىغا، مال ـ مۈلكىنىڭ بىخەتەرلىكىگە ئېغىر خەۋپ يەتكۈزدى، جىنايى قىلمىشلىرى تولىمۇ قەبىھ، ئاقىۋىتى ناھايىتى ئېغىر بولدى. دۆلىتىمىزنىڭ قانۇنىغا ئاساسەن، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ قاراپ چىقىشى ۋە ئالىي خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ قانۇن بويىچە يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىلىرىگە بىر قىسىم دېلولارنى تەستىقلاش ھوقۇقى بېرىشكە دائىر بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن، مەخمۇت ئابدۇراخمان، ئابدۇللا نىياز، ئابلەت مۇھەممەت، ھوشۇر نىمەت، يۈسۈپ ھېيت، مۇستاپا نۇر، ئەلى رېھىم، جېلىل بىلال قاتارلىق جىنايەتچىلەرگە قانۇن بويىچە ئۆلۈم جازاسى بېرىلدى، ئوچۇق سوت ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، بۇ جىنايەتچىلەر جازا مەيدانىغا ئاپىرىلىپ ئېتىپ تاشلاندى.

جىنايەتچى ئىبراھىم توختى قەستەن ئادەم ئۆلتۈرۈش ۋە بۇلاڭچىلىق جىنايەتلىرىنى ئۆتكۈزگەن، جىنايى قىلمىشى ناھايىتى ئېغىر بولغانلىقتىن قاتتىق جازالىنىشى كېرەك ئىدى، لېكىن ئۇ تۇتۇلغاندىن كېيىن جىنايىتىنى ئىقرار قىلغانلىقى ۋە باشقا جىنايەتچىلەرنى پاش قىلىپ خىزمەت كۆرسەتكەنلىكى ئۈچۈن، ئۇنىڭغا قانۇن بويىچە ئۆلۈم جازاسى ھۆكۈم قىلىنىپ، ھۆكۈم ئىككى يىل كېچىكتۈرۈپ ئىجرا قىلىنىدىغان بولدى.

زوراۋانلىق، تېررورلۇق جىنايەتلىرىگە قاتتىق زەربە بېرىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىجتىمائىي، سىياسىي مۇقىملىقىغا كاپالەتلىك قىلايلى

گېزىتىمىز ئوبزورچىسى

ئاپتونوم رايونلۇق 8 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 27 ـ يىغىنى ئاياغلاشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىناي ياقۇپ خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق 8 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 27 ـ يىغىنى تۆت كۈن داۋام قىلىپ، كۈنتەرتىپلەرنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇنداپ، 5 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى ئۈرۈمچىدە ئاياغلاشتى.

قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى قادىرنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ پاختا تۇۋقۇمچىلىق سانائىتى ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالىنى كۆزدىن كۆچۈرگەنلىكى

كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ھامىدىن نىياز رىياسەتچىلىك قىلدى.

مۇئاۋىن مۇدىرلاردىن شيې فۇپىڭ، يۈسۈپ مۇھەممەدى، تۆربايىر، ماسۇنلياڭ، خوجىغان ھاكىموۋ، ئامىنە غايىپ، قادىر ۋە باش كاتىپ مۇھەممەت ئىسمائىللار يىغىنغا

قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى ماھىنۇر قاسىملار يىغىنغا سىرتتىن قاتناشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ بەنگۇڭتىڭى، تەكشۈرۈش ـ تەتقىق قىلىش ئىشخانىسى ۋە ھەرقايسى كومىتېتلىرىنىڭ مەسئۇللىرى،

مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇنداپ د. ئاينىڭ 29-كۈنى ئۈرۈمچىدە ئاياغلاشتى.

يىغىندا ئاپتونوم رايوننىڭ تاشيول قاتناش ھەققىنى يىغىش- تەكشۈرۈش- باشقۇرۇش نىزامى ماقۇللاندى؛ «بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ باغراش كۆلى ۋادىسىنىڭ سۇ مۇھىتىنى قوغداش ۋە بۇلغىنىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، تىزگىنلەش نىزامى» تەستىقلاندى؛ ۋەزىپىگە تەيىنلەنگەن ۋە ۋەزىپىدىن قالدۇرۇلغان كادىرلارنىڭ ئىسىملىكى ماقۇللاندى.

يىغىن جەريانىدا ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرى مەخمۇت مۇھەممەتنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسىگە ئاساسەن بەرگەن ئاپتونوم رايونىنىڭ ئورمانچىلىق خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلاتى، ئاپتونوم رايونلۇق توقۇمىچىلىق سانائىتى نازارىتىنىڭ مۇئاۋىن نازىرى جىڭ شاڭشېڭنىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ پاختا توقۇمىچىلىق سانائىتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق توقۇمىچىلىق سانائىتى ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالىنى كۆزدىن كۆچۈرگەنلىكى توغرىسىدىكى دوكلاتى؛ ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى ئابدۇرېھىم قادىرنىڭ مەمۇرىي داۋا قانۇنىنىڭ ئىجراسى ھەققىدىكى دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى.

چۈشتىن كېيىنكى ئومۇمىي يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مۇئاۋىن مۇدىرى خوجىغان ھاكىمووۋ، ئامىنە ئاپپار، قادىر ۋە باش كاتىپ مۇھەممەت ئىسمائىللار يىغىنغا قاتناشتى.

ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى غوپۇر ئابدۇللا، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى ئابدۇرېھىم قادىر، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى مۇھەممەت يۈسۈپ، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ بەنگوڭتىڭى، تەكشۈرۈش- تەتقىق قىلىش ئىشخانىسى ۋە ھەرقايسى كومىتېتلارنىڭ مەسئۇللىرى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇناسىۋەتلىك نازارەت- ئىدارىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، بىر قىسىم ۋىلايەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەت كومىتېتلىرى ۋە ئوبلاستلىق، شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ مەسئۇللىرىمۇ يىغىنغا سىرتتىن قاتناشتى.

ئۈرۈمچى شەھىرى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى بويىچە كۇرس ئاچتى

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتكوم 15 - قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى پائالىيىتىنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى يېڭى پەللىگە كۆتۈرۈش مەقسىتىدە ئاچقان سەككىز قارار كۇرس 5 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئاياغلاشتى. 4- ئاينىڭ 21 - كۈنى باشلانغان، سەككىز قارارغا بۆلۈپ ئېچىش ئورۇنلاشتۇرۇلغان بۇ كۇرسقا ئۈرۈمچى شەھىرىگە قاراشلىق رايون، ناھىيە ۋە كارخانىلارنىڭ 400 گە يېقىن سىياسىي- ئىدىيۋى خىزمەتكە مەسئۇل كادىرى قاتناشتى. ئۇلار كۇرس داۋامىدا پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى، دىن سىياسىتى، مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، مىللىي بۆلگۈنچىلىك ۋە قانۇنسىز دىنىي ھەرىكەتلەرگە زەربە بېرىش توغرىسىدىكى ئالاقىدار ماتېرىياللارنى ئۆگىنىپ، ماركسىزملىق مىللەت قارىشى، دىن قارىشى توغرىسىدىكى چۈشەنچىسىنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇردى ھەم مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئۈزلۈكسىز ياخشىلاش ۋە كۈچەيتىشنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇقىملىقى ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ تۈپ كاپالىتى ئىكەنلىكىنى ئايدىڭلاشتۇرۇۋالدى. ئۇلار تونۇشىنى يەنىمۇ ئۆستۈرۈپ، ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، كادىرلار ۋە ئاممىنى پائال يېتەكلەپ، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە ۋە قانۇنسىز دىنىي ھەرىكەتلەرگە بايرىقى روشەن، مەيدانى مۇستەھكەم ھالدا قارشى تۇرىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈشتى.

ئاقسۇ ۋىلايىتىدە ئەتىيازلىق تۆل ئېلىش، تۆللەرنى ئەي قىلىش خىزمىتى كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز غەيرەت ئۆمەر قىلىدۇ: ئاقسۇ ۋىلايىتى چارۋىچىلىق خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، بۇ يىللىق تۆل ئېلىش، تۆللەرنى ئەي قىلىش خىزمىتىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى. ۋىلايەت بويىچە 4-ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ئېلىنغان تۆل 1 مىليون 616 مىڭ 700 تۇياققا، ئەي بولغان تۆل 1 مىليون 518 مىڭ تۇياققا، ئەي بولۇش نىسبىتى % 93.9 كە يېتىپ، بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن 26 مىڭ 700 تۇياق تۆل كۆپ ئېلىندى. چارۋىماللارنىڭ تەبىئىي ئاپەت تۈپەيلىدىن چىقىم بولۇش نىسبىتى % 1.03 ئىچىدە تىزگىنلىنىپ، بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن % 0.8 ئازايتىلدى. ۋىلايەت بويىچە ئەتىياز پەسلىدە ساپ كۆپەيگەن چارۋىمال 947 مىڭ 300 تۇياق بولۇپ، بۇلتۇرقى ئوخشاش مەزگىلدىكىدىن 196 مىڭ تۇياق ئېشىپ كەتتى.

«1-ئىيۇن» باللار بايرىمى ھارپىسىدا ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئارىسىدا «شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈۋېلىش» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، ئوقۇغۇچىلار ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسىگە ئىگە بولدى.

سۈرەتتە: شەھەرلىك 12-باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ ئوقۇغۇچىلىرى رەختكە شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈۋالىمىز دېگەن تېمىدا رەسىم سىزماقتا.

ئۆز مۇخبىرىمىز لى ياڭ فوتوسى

گېزىتىمىز ئوبزورچىسى

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت پارتىيە ئەزالىرى، كادىرلار ۋە ئامما ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ توغرا رەھبەرلىكىدە ئىتتىپاقلىشىپ، جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىپ، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا سىياسىي جەھەتتە مۇقىم بولغان، ئىقتىساد يۈكسەلگەن، جەمئىيەت تەرەققىي قىلغان، مىللەتلەر ئىتتىپاقلاشقان ياخشى ۋەزىيەتنى بارلىققا كەلتۈردى.

لېكىن، شۇنى سەگەكلىك بىلەن كۆرۈشىمىز كېرەككى، مىللىي بۆلگۈنچىلەر ۋە ئەسەبىي دىنىي كۈچلەر مەغلۇبىيىتىگە تەن بەرمەي، زوراۋانلىق، تېررورلۇق ۋاسىتىلىرى ئارقىلىق مىللەتلەر ئارا زىددىيەت ۋە ئۆچمەنلىك پەيدا قىلىپ، بۆزغۇنچىلىق ھەرىكەتلىرى بىلەن ئەسەبىيلەرچە شۇغۇللىنىپ، نورمال ئىجتىمائىي ئىشلەپچىقىرىش ۋە تۇرمۇش تەرتىپىگە، خەلقنىڭ ھاياتى ۋە ئامانلىقىغا ئېغىر خەۋپ يەتكۈزدى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇقىم، ئىناق بولغان سىياسىي ۋەزىيىتىگە بۇزغۇنچىلىق قىلدى. ئۈرۈمچى شەھىرىدە يۈز بەرگەن «25-فېۋرال» ئاپتوبۇس پارتلىتىش ۋەقەسى ئۇنىڭ جانلىق پاكىتى. ئۇلارنىڭ جىنايى قىلمىشى ئاساسىي قانۇنغا ۋە قانۇنلارغا خىلاپ بولۇپ، دۆلەتنىڭ ئالىي مەنپەئىتىگە، 56 مىللەتتىن تەركىب تاپقان جۇڭخۇا مىللەتلىرى بۈيۈك ئائىلىسىنىڭ ئورتاق مەنپەئىتىگە، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقنىڭ تۈپ مەنپەئىتىگە زىيان يەتكۈزدى. بۇنداق قىلمىشلار ھەر مىللەت خەلقىنىڭ كۈچلۈك قارشىلىقىغا، قانۇننىڭ قاتتىق جازاسىغا ئۇچرايدۇ. ئۇزۇل-كېسىل مەغلۇبىيەت بىلەن ئاخىرلىشىدۇ، ئەلۋەتتە.

«25-فېۋرال» پارتلىتىش دېلوسى ۋە ئۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك قاتىللىق دېلولىرىنىڭ تېز پاش قىلىنغانلىقى خەلق دېموكراتىيىسى دىكتاتۇرىسىنىڭ قۇدرەتلىك كۈچىنى، قانۇننىڭ ھەيۋىسىنى يەنە بىر قېتىم نامايان قىلدى، ھەر مىللەت خەلقى زىچ ئىتتىپاقلىشىپ قۇرغان پولات ئىستىھكامنى يەنە بىر قېتىم نامايان قىلدى.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىدىغان، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ بۈيۈك ئائىلىسىنى پارچىلاشقا ئۇرۇنىدىغان، خەلق دېموكراتىيىسى دىكتاتۇرىسى بىلەن دۈشمەنلىشىدىغانلار دەرەخنى لىڭشىتماقچى بولغان چۈمۈلىدەك، ھارۋىنى توسماقچى بولغان ياچۇەكدەك شەرمەندە ئاقىۋەتكە قالىدۇ. تارىخ شۇنى ئىسپاتلىدىكى ھەم داۋاملىق ئىسپاتلايدۇكى، كىمكى مىللىي بۆلگۈنچىلىك بىلەن شۇغۇللانسا، شۇ چوقۇم تارىخ تەرىپىدىن تۆكۈرۈپ تاشلىنىدۇ، تارىخنىڭ لەنىتىگە قالىدۇ.

زوراۋانلىق، تېررورلۇق جىنايەتلىرىگە قاتتىق زەربە بېرىش، مىللىي بۆلگۈنچىلىك ۋە ئەسەبىي دىنىي كۈچلەرگە قاتتىق زەربە بېرىش ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەسىر ھالقىيدىغان ئۇلۇغۋار نىشانغا يېتىشى، گۈللىنىشى ۋە بېيىشىنىڭ تۈپ ئېھتىياجى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ياخشى ۋەزىيىتىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ئېھتىياجى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ كۈچلۈك تەلىپى. بىزنىڭ مىللىي بۆلگۈنچىلىككە ۋە ئەسەبىي دىنىي كۈچلەرگە قارشى تۇرۇشىمىز مىللىي مەسىلە ئەمەس، دىنىي مەسىلىمۇ ئەمەس، بەلكى ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش بىلەن مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىش، ۋەتەننى پارچىلاش ئوتتۇرىسىدىكى ھايات- ماماتلىق كۈرەش، بۇ كۈرەش ئۇزاق مۇددەتلىك، مۇرەككەپ، بەزىدە ئىنتايىن ئۆتكۈر ۋە كەسكىن بولىدۇ. بىز مەركەزنىڭ شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش توغرىسىدىكى مۇھىم يوليورۇقىنىڭ روھىنى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، «شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىغا تەسىر يەتكۈزىدىغان ئاساسىي خەۋپ مىللىي بۆلگۈنچىلىك ۋە قانۇنسىز دىنىي ھەرىكەتلەر» دېگەن يېتەكچى ئىدىيىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك، قانۇننىڭ ئىززىتىنى قوغداش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، ھەر مىللەت كادىرلارغا، ئاممىغا قەتئىي ئىشىنىپ، تايىنىپ ۋە ئۇلار بىلەن ئىتتىپاقلىشىپ، بىر ئوچۇم رەزىل دۈشمەنلەرگە، زوراۋان، تېررورچى ئۇنسۇرلارغا قاتتىق زەربە بېرىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىجتىمائىي، سىياسىي مۇقىملىقىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىشىمىز كېرەك.

سوتسىيالىستىك مىللەتلەر بۈيۈك ئائىلىسىدە تېخىمۇ قويۇق ئىتتىپاقلىشىپ، بىر نىيەتتە مۇستەھكەم قورغان ھاسىل قىلىپ، مۇقىملىق خىزمىتى ۋە ئىقتىسادىي خىزمەتنىڭ غەلبىسىنى قولغا كەلتۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ ئۇزاققىچە مۇقىم بولۇشى ۋە گۈللىنىشى ئۈچۈن پۇختا ئاساس سالايلى.

قەشقەر ۋىلايىتىدە تۆل ئېلىش ۋە تۆللەرنى ئەي قىلىش خىزمىتى ياخشى ئىشلەندى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **توختىھاجى تۇرسۇن**، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئابدۇشۈكۈر راشىدىنلار** خەۋەر قىلىدۇ: قەشقەر ۋىلايىتىدە بۇ يىل 4 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغا قەدەر 1 مىليون 889 مىڭ تۇياق تۆل ئېلىنىپ، بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن 203 مىڭ 200 تۇياق ئاشتى. تۆللەرنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى % 97كە يەتتى.

بۇ ۋىلايەتتە بۇلتۇر يىل ئاخىرىدىن باشلاپ يۈز بەرگەن قۇرغاقچىلىق، يەر تەۋرەش قاتارلىق تەبىئىي ئاپەتلەر چارۋىچىلىق تەرەققىياتىغا ئېغىر قىيىنچىلىقلارنى كەلتۈردى. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرى ۋە چارۋىچىلىق كەسپىي تارماقلىرى دېھقان، چارۋىچىلارنى ئىلمىي ئۇسۇلدا چارۋا مال بېقىش، تۆل ئېلىش، تۆللەرنى ئەي قىلىش بىلىملىرى بىلەن تەربىيىلىدى ھەمدە دېھقان، چارۋىچىلارغا تېخنىكا جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلدى.مال دوختۇرلۇق تارماقلىرى 8 مىليون 300 مىڭ تۇياق (قېتىم) چارۋا مالغا ۋاكسىنا ئۇرۇپ، تۈرلۈك كېسەللىكلەردىن مۇداپىئە كۆردى. ئوت- چۆپ ئورۇش، توغراش ماشىنىلىرىنى تولۇق تەييارلاپ، يەم - خەشەك تەييارلاش قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلدى. مال دوختۇرلۇق پونكىتلىرىدىكى خادىملار مۇلازىمەت سۈپىتىنى ئۆستۈرۈپ ئاساسىي قاتلاملارغا بېرىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ تۆل ئېلىش ۋە تۆللەرنى ئەي قىلىش ئىشلىرىغا يېقىندىن ياردەم بەردى. ھۆكۈمەت ۋە يەرلىكتىن پۇل ئاجرىتىپ، 891 مىڭ 670 توننا ئوت - چۆپ، 41 مىڭ 400 توننا يەم - بوغۇزنى ئېھتىياجلىق جايلارغا يەتكۈزۈپ بەردى. شۇنىڭ بىلەن بۇ يىل 4 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغىچە ۋىلايەت بويىچە چارۋا ماللارنىڭ سانى 7 مىليون 758 مىڭ تۇياققا يېتىپ، بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن % 16 ئېشىشتەك ياخشى ۋەزىيەت يارىتىلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە تاۋار ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىش بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ بولغان يېزا ئىگىلىك 4- شى 64 - تۈەن - مەيدانى 38 مىڭ مو يەردىكى كۈزگى بۇغداي مايسىلىرىنى بالدۇر ھەم يېتەرلىك ئوغۇتلاپ ۋە سۇغىرىپ، ئاشلىقتىن بۇ يىلمۇ مول ھوسۇل ئېلىشقا پۇختا ئاساس سالدى. سۈرەتتە: تېخنىكلار بۇغداي مايسىلىرىنى تەكشۈرمەكتە.

تۇرغان ئۆمەر، تۇرسۇنتاي تۇرغان فوتوسى

بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدا چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئابدۇراخمان قاسىم** خەۋەر قىلىدۇ: بايىنغولىن ئوبلاستىدا چارۋا مال نەسلىنى ياخشىلاش، كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش قاتارلىق 13 پەن - تېخنىكا تۈرى ئومۇملىشىشقا باشلىدى.

بۇ ئوبلاستتا بۇلتۇر قىش ۋە بۇ يىل ئەتىياز چارۋىچىلىق رايونلىرىدا يەتتە قارار كۇرس ئېچىلىپ 350 تېخنىك تەربىيىلەندى، پەن - تېخنىكا تۈرلىرىنى كېڭەيتىش سېلىنمىسى كۆپەيتىلدى، پەن - تېخنىكا خادىملىرى بىلەن پەن - تېخنىكا تۈرلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش بويىچە ھۆددىگەرلىك توختامى تۈزۈلدى، بۇنىڭ بىلەن بۇلتۇردىن بۇ يىل 3 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 1656 تۇياق نەسىللىك چىشى چارۋا مال كىرگۈزۈلدى، 29 مىڭ 698 تۇياق كالىنىڭ نەسلى ياخشىلاندى، 9 مىليون 545 مىڭ 700 تۇياق (قېتىم)چارۋا مال داۋالاندى، 4 مىليون 318 مىڭ 700 تۇياق چارۋا مالغا ۋاكسىنا ئۇرۇلدى، 1 مىليون 578 مىڭ 100 تۇياق (قېتىم)چارۋا مال قۇرتسىزلاندۇرۇلدى، 2 مىليون 910 مىڭ تۇياق چارۋامال ۋانىنلاندى، 289 مىڭ 500 تۇياق چارۋا مال كارانتىن قىلىنىپ، تۈرلۈك يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدى ئېلىندى. 20 مىڭ مو يەرگە ئامېرىكىنىڭ ئەلا سورتلۇق، يۇقىرى ھوسۇللۇق ئوت - چۆپى تېرىلىپ، ئوت- چۆپنىڭ مو بېشى ھوسۇلى 842 كىلوگرامدىن 900 كىلوگرامغىچە يەتكۈزۈلدى، 115 مىڭ 400 مو ئوتلاق بىنا قىلىندى. 140 مىڭ مو چېكىنگەن ئوتلاق ياخشىلاندى، بۇ يىل 3 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 917 مىڭ 620 تۇياق تۆل ئېلىنىپ، تۆللەرنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى % 95.74كە يەتكۈزۈلدى. بۇ، بۇلتۇرقىدىن % 1.2 كۆپ.

تاشقورغان ناھىيىسىدە ماشىنا ئارقىلىق سۇلياۋ يېپىپ يازغى بۇغداي تېرىش سىنىقى ئېلىپ بېرىلدى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **ئابدۇۋېلىجان مەتتىمىن** خەۋەر قىلىدۇ: قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ بۇ يىللىق نۇقتىلىق يېزا ئىگىلىك تېخنىكا كېڭەيتىش تۈرى بولغان سۇلياۋ يېپىپ يازغى بۇغداي تېرىش سىنىقى تاشقورغان ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكىتىدا ئېلىپ بېرىلدى.

ماشىنا ئارقىلىق سۇلياۋ يېپىپ يازغى بۇغداي تېرىش تېخنىكىسى بۇلتۇر قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ باشقا ناھىيە [illegible]

كېلەر يىلدىن باشلاپ بۇ ناھىيىدە سۇلياۋ يېپىپ بۇغداي تېرىشنى ئومۇملاشتۇرۇپ، ئاشلىق بىلەن ئۆز-ئۆزىنى تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، ناھىيىلىك دېھقانچىلىق پەن- تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكىتى ئىككى مو يەرگە سۇلياۋ يېپىپ يازغى بۇغداي تېرىش سىنىقى ئېلىپ باردى. قەشقەر ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى باشقارمىسى [illegible]

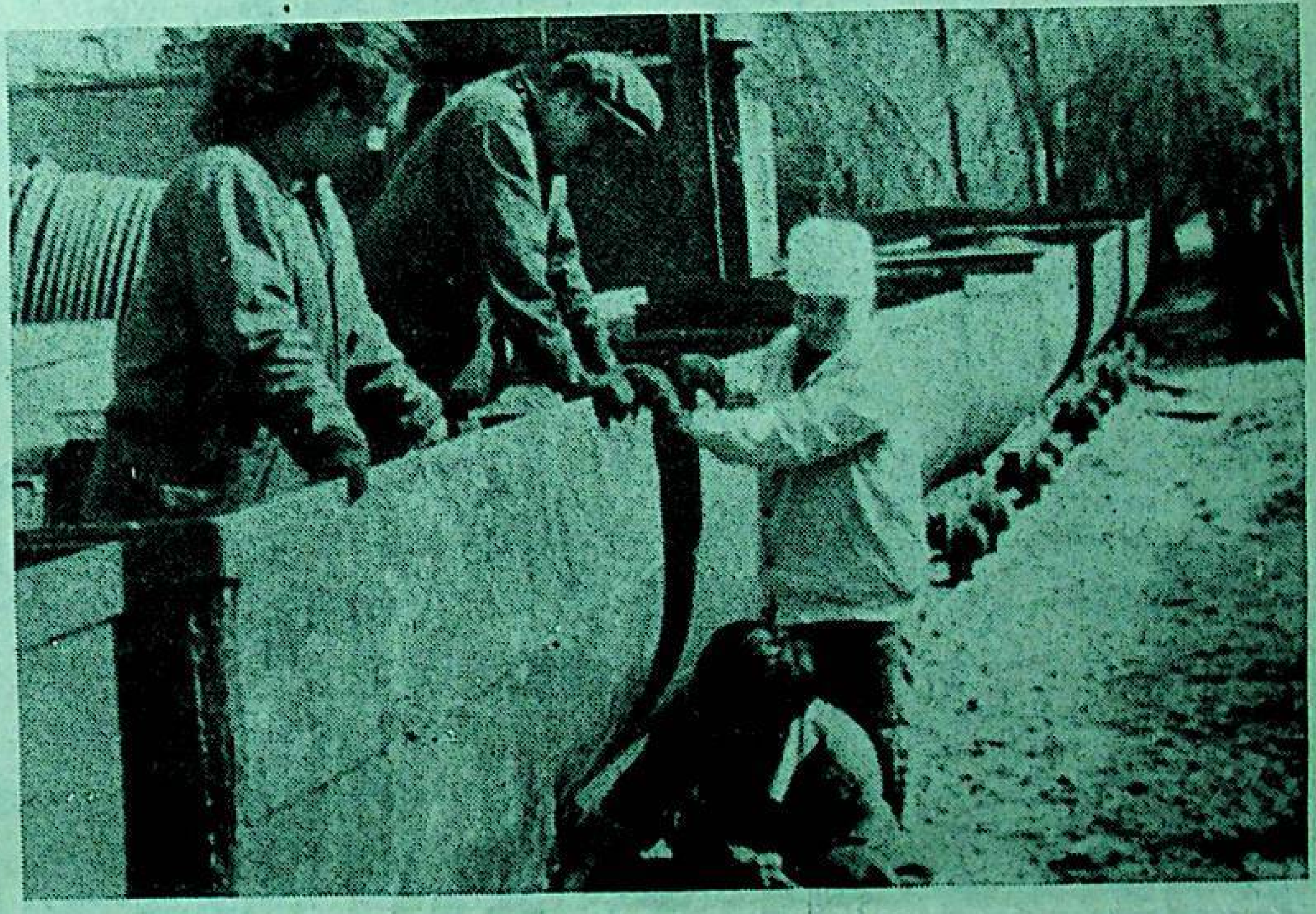

ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسىگە قاراشلىق لىۇداۋان كۆمۈر كېنىنىڭ ماشىنا - توك بۆلۈمى بۇلتۇردىن [illegible]

دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىش خىزمىتىنى ھەقىقىي تۈردە ياخشى ئىشلەيلى

12. نامرات ئائىلىلەرگە قارىتا باج ۋە خىراجەتنى كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىشقا دائىر سىياسەتلەر

نامرات ئائىلىلەرنىڭ باج، خىراجەت سېلىقىنى يېنىكلىتىش ئۈچۈن «قارار»دا مۇناسىپ بەلگىلىمىلەر چىقىرىلدى.

(1) مەركەزنىڭ نامرات رايونلارغا قاراتقان تۈرلۈك باجدا ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش لازىم. كىيىنىش، تويۇنۇش مەسىلىسى تېخى ھەل بولمىغان بارلىق نامرات ئائىلىلەرگە قارىتا، يېزا ئىگىلىك بېجى، يېزا ئىگىلىك ئالاھىدە مەھسۇلات بېجى ۋە چارۋىچىلىق بېجى كېمەيتىلىدۇ ۋە كەچۈرۈم قىلىنىدۇ. چەت، نامرات، تاغلىق رايونلاردىكى تۇرمۇشتا قىيىنچىلىقى بولغان دېھقانلارغا بەلگىلەنگەن يەر ئىشلىتىش ئۆلچىمى ئىچىدە يېڭىدىن سالغان ئۆيلىرىگە تېرىلغۇ يەر ئىگىلەش، ئىشلىتىش بېجىنى تاپشۇرۇشتا، ھەقىقەتەن قىيىنچىلىقى بولغانلىرىغا قارىتا، باج تاپشۇرغۇچى ئىلتىماس سۇنۇپ شۇ جايدىكى يېزا دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى تەكشۈرۈپ ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە يوللاپ تەستىقلاتقاندىن كېيىن، تېرىلغۇ يەرنى ئىگىلەپ ئىشلىتىش بېجىنى ئەھۋالغا قاراپ ئازايتىشقا ياكى كەچۈرۈم قىلىشقا بولىدۇ.

(2) دۆلەت بېكىتكەن نامرات ناھىيىلەردىكى ئالاھىدە نامرات كەنتكە قارىتا، ناھىيە دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق دېھقانلار ئۈستىگە ئالغان يېزا يىغىمىسى كەچۈرۈم قىلىنىدۇ. كىيىنىش، تويۇنۇش مەسىلىسى تېخى ھەل بولمىغان نامرات ئائىلىلەرنىڭ بارلىق قالدۇرۇق ۋە يىغىمىسى كەچۈرۈم قىلىنىدۇ.

(3) ھەرقايسى ناھىيە دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئۆزجايىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن، ئازايتىش ۋە كەچۈرۈم قىلىش سىياسىتىدىن بەھرىمەن بولىدىغان دېھقانلارغا قارىتا، مۇۋاپىق نىسبەت بەلگىلەش كېرەك.

يۇقىرىقى كېمەيتىش، كېچىكتۈرۈش، كەچۈرۈم قىلىش سىياسىتى سەۋەبىدىن كېمەيتىلگەن باج كىرىمىنى باشقا دېھقانلارغا چېچىشقا بولمايدۇ.

13. يېزا-بازار ئاپپاراتلىرى ۋە خادىملارنىڭ چىقىمىنى ئازايتىشقا دائىر تەلەپلەر

يېزا-بازار ئاپپاراتلىرى كېلەڭسىز، كادىرلار قوشۇنى بەك چوڭ، زور بولۇشى جايلاردىكى دېھقانلار سېلىقىنىڭ ھەددىدىن زىيادە ئېغىربولۇشىدىكى مۇھىم سەۋەب. شۇڭا قاراردا مۇنداق تەلەپ قويۇلدى.

(1) 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە جايلار، يېزا-بازار ئاپپاراتلىرى ۋە خادىملارنىڭ شتاتىنى كۆپەيتمەسلىك، ئارتۇق خادىملارنى قەتئىي قىسقارتىش لازىم.

(2) كەنت پارتىيە ياچېيكىسى، كەنت ئاھالىلەر كومىتېتى ۋە كەنت كوللېكتىپ ئىقتىسادىي تەشكىلاتلىرىدا كادىرلارنى گىرەلەشتۈرۈپ ۋەزىپىگە قويۇشقا يول قويۇلىدۇ. بەزى جايلاردا ئەمەلىي ئەھۋالغا ئاساسەن كەنت كادىرلىرى گۇرۇپپا كادىرلىق ۋەزىپىسىنى قوشۇمچە ئۆتەپ، ئىمكان قەدەر ياردەم پۇلى ئالىدىغان كادىرلارنىڭ سانىنى ئازايتىپ، خىراجەت چىقىمىنى ئازايتسا بولىدۇ.

(3) يېزا، كەنتتىكى ۋاقىتلىق ئوقۇتقۇچىلار سانىنى قاتتىق كونترول قىلىش لازىم. دەرس ئۆتۈشكە ۋاقىتلىق ئوقۇتقۇچى تەكلىپ قىلىشتا چوقۇم ناھىيە دەرىجىلىك مائارىپ مەمۇرىي [illegible]

ئۆتۈشكە ۋاقىتلىق ئوقۇتقۇچى تەكلىپ قىلىشتا چوقۇم ناھىيە دەرىجىلىك مائارىپ مەمۇرىي تارماقلىرى تەكشۈرۈپ تەستىقلىشى كېرەك. يېزا، كەنتلەر ئۆز ئالدىغا تەكلىپ قىلىشقا بولمايدۇ.

14. ناھىيە، يېزا رەھبىرىي كادىرلىرىنىڭ دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىش خىزمىتىدىكى مەسئۇلىيىتى

ناھىيە، يېزا ئىككى دەرىجىلىك كادىرلار يېزا خىزمىتىنىڭ 1- سەپىدە تۇرىدىغان بولۇپ، دېھقانلار سېلىقىنى يېنىكلىتىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشتە مۇھىم مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالغان. «قارار»دا ئېنىق قىلىپ دېھقانلار سېلىقىنى يېنىكلىتىش خىزمىتىگە پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ 1- قول رەھبەرلىرى مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنى يولغا قويۇش كېرەك، دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىش خىزمىتىنى پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبىرىي كادىرلىرى بولۇپمۇ ناھىيە، يېزا ئىككى دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلارنى سىناپ تەكشۈرۈش ۋە ئىشقا قويۇشتىكى بىر تۈرلۈك مۇھىم كۆرسەتكۈچ قىلىش لازىم، دەپ كۆرسىتىلگەن ھەممە ناھىيە، يېزا ئىككى دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلارنىڭ كونكرېت مەسئۇلىيىتى ئېنىق قىلىپ كۆرسىتىپ بېرىلگەن: بىرىنچى، ئۆز تەۋەسى ئىچىدە كەنت قالدۇرۇقى ۋە يېزا يىغىمىسى دېھقانلارنىڭ ئالدىنقى يىلدىكى كىشى بېشى ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمىنىڭ 5% دىن ئېشىپ كەتمەسلىك چەكلىمىسىنى ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش؛ ئىككىنچى، ئۆز تەۋەسى ئىچىدە مەركەزنىڭ بەلگىلىمىسىگە خىلاپ ھالدا دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى ئېغىرلاشتۇرىدىغان تۈرلەرنىڭ ئوتتۇرىغا چىقماسلىقىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش؛ ئۈچىنچى، ئۆز تەۋەسى ئىچىدە دېھقانلار سېلىقى مەسىلىسى تۈپەيلىدىن ئېغىر ھالدا كادىرلار بىلەن ئاممىنىڭ توقۇنۇشى ۋە ئادەم ئۆلۈش، يارىدار بولۇشتەك قەبىھ دېلولارنىڭ سادىر بولماسلىقىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش لازىم. مەسئۇلىيىتىنى ئەستايىدىل ئادا قىلمىغان ھەممە ناچار ئاقىۋەت كەلتۈرۈپ چىقارغۇچىلارنىڭ جاۋابكارلىقى سۈرۈشتە قىلىنىدۇ.

15. دېھقانلارنىڭ سېلىقى مەسىلىسىگە توغرا مۇئامىلىدە بولۇش لازىم

دۆلەتنىڭ قانۇن، نىزام، قائىدىلىرىدە ۋە ئالاقىدار سىياسەتلىرىدە بەلگىلەنگەن سېلىقلارنى ئاڭلىق ئۈستىگە ئېلىش، دېھقانلارنىڭ ئۆتەشكە تېگىشلىك مەجبۇرىيىتى، ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمەتلىرى دېھقانلار ئىچىدە دائىم ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىۋىزملىق ۋە سوتسىيالىستىك تەربىيە ئېلىپ بېرىش كېرەك. كەڭ دېھقانلار دۆلەت، كوللېكتىپ، شەخستىن ئىبارەت ئۈچ تەرەپ مۇناسىۋىتىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش، سوتسىيالىستىك دېموكراتىيە، قانۇن - تۈزۈم قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ ئۆتەشكە تېگىشلىك مەجبۇرىيەتلەرنى ئاڭلىق ئادا قىلىش لازىم. دېھقانلار قانۇن بويىچە دۆلەت ۋە كوللېكتىپقا تاپشۇرىدىغان مەجبۇرىيەتنى ئورۇنداپ بولغاندىن كېيىن، شەخسىي مال - مۈلكى ۋە قانۇنىي كىرىمى قانۇن تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ. ئۇنىڭغا دەخلى - تەرۇز قىلىشقا بولمايدۇ. دېھقانلار سېلىقىنى ئېغىرلىتىۋېتىش قىلمىشلىرىغا قارىتا، دېھقانلار قانۇن بويىچە رەت قىلىشقا ھوقۇقلۇق. ئومۇمەن، دۆلەتنىڭ قانۇن، نىزام، قائىدە، ئالاقىدار سىياسەت - بەلگىلىمىلىرىدىن سىرت، دېھقانلاردىن پۇل، مال تاپشۇرۇش تەلەپ قىلىنسا، دېھقانلار تاپشۇرۇشنى رەت قىلىشقا ھوقۇقلۇق، ئومۇمەن قانۇنسىز ۋاسىتىلەرنى قوللىنىپ تاپشۇرۇۋېلىش جەريانىدا ئادەم ئۇرۇش، تۇتۇش، سولاش قاتارلىق قىلمىشلار يۈز بەرسە، دېھقانلار يۇقىرىغا ئەرز سۇنۇشقا ھوقۇقلۇق. يۇقىرىقىدەك ئەھۋاللار يۈز بەرگەندىن كېيىن دېھقانلار نورمال يوللار ئارقىلىق دەرىجىمۇ دەرىجە يەرلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر ھەمدە ئىنتىزام تەكشۈرۈش، رېۋىزىيە ئورگانلىرى، دېھقانلار سېلىقىغا مەسئۇل تارماقلارغا ئىنكاس قىلسا بولىدۇ. ئەدلىيە ئورگانلىرىغا ئەرز سۇنۇشقىمۇ بولىدۇ. لېكىن قانۇنسىز، ھەددىدىن ئاشقان قىلمىشلارنى قوللىنىشقا بولمايدۇ. دېھقانلارنىڭ ئىنكاسى، ئەرزىسىنى مۇناسىۋەتلىك تەرەپلەر چوقۇم ئەستايىدىل قوبۇل قىلىش كېرەك. ھەرقانداق ئورۇن ۋە شەخسلەرنىڭ بېسىپ قويۇشىغا، ئۇزاققا سوزۇۋېتىشىگە، زەربە بېرىپ ئۆچ ئېلىشىغا بولمايدۇ. دېلونى يوشۇرغان، دېلونى بېسىپ قويغان، مەلۇم قىلىپ قويۇپلا تەكشۈرمىگەن ياكى مەلۇم قىلغان ئادەمگە زەربە بېرىپ ئۆچ ئالغانلار بايقالسىلا قاتتىق بىر تەرەپ قىلىش لازىم.

ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسىگە قاراشلىق لىۇداۋان كۆمۈر كېنىنىڭ ماشىنا - توك بۆلۈمى بۆلتۇردىن بۇيان تېخنىكا يېڭىلاش بىلەن بىللە كونىنى رېمونت قىلىپ قايتا ئىشلىتىش ئارقىلىق كانغا 746 مىڭ يۈەن تېجەپ بەردى. سۈرەتتە: ئىشچىلار ۋاگون رېمونت قىلماقتا.

ئېزىزجان خۇدابەردى، ئەنۋەر ئابدىلىم فوتوسى

ماشىنا ئارقىلىق سۇلياۋ يېپىپ يازغى بۇغداي تېرىش تېخنىكىسى بۆلتۈر قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ باشقا ناھىيە (شەھەر)لىرىدە سىناق قىلىنىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلغان بولسىمۇ، ھاۋاسى شالاڭ، تېمپېراتۇرىسى تۆۋەن بولغان تاشقورغان ناھىيىسىدە سىناق ئېلىپ بېرىلمىغانىدى. ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى باشقارمىسى بىر قىسىم تېخنىكلارنى بۇ ناھىيىگە ئەۋەتىپ تېخنىكا جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلدى. ھازىر بۇ ناھىيىدە سىناق قىلىپ تېرىلغان يازغى بۇغداينىڭ ئۈنۈشى تولۇق، ئۆسۈشى تەكشى بولماقتا.

يېزا، كەنت خەۋەرلىرى

پىشنا، كىلىياڭ يېزىسىنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلۈپ، تەرتىپكە سېلىندى

گۇما ناھىيىلىك يېزا ئىقتىسادىنى باشقۇرۇش پونكىتى ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قوللىشى بىلەن بۇ يىل 3 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 4- ئاينىڭ 10 - كۈنىگىچە ناھىيە ۋە يېزا- بازارلاردىن بولۇپ 51 كادىرنى تەشكىللەپ، ئۇلارنى ئىككى گۇرۇپپىغا بۆلۈپ، پىشنا يېزىسى ۋە كىلىياڭ يېزىسىنىڭ يەتتە يىللىق ھەم ئون يىللىق ئىقتىسادىي ھېسابات ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈردى. بۇ جەرياندا، بىر قىسىم كادىرلارنىڭ ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ، كوللېكتىپ مال - مۈلكىنى ئۆزىنىڭ قىلىۋېلىش، ئومۇمنىڭ پۇلىغا مېھمان چاقىرىش، خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق قىلىشتەك ئەھۋاللارنى سادىر قىلىپ، دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى تېخىمۇ ئېغىرلاشتۇرغان قىلمىشلىرى ئېنىقلاندى، 72 كادىر ئىگىلىۋالغان 53 مىڭ 680 يۈەن قايتۇرۇۋېلىندى.

ئابدۇرېھىم قۇربان

ماخمۇت ھەسەن

شامالباغ يېزىسى ئاياللارنى بازارغا يۈزلىنىشكە يېتەكلىدى

قەشقەر شەھرىگە قاراشلىق شامالباغ يېزىسى ئۆز يېرىنىڭ شەھەرگە يېقىن بولۇشتەك ئەۋزەل شارائىتىغا ئاساسەن، يېزىدىكى ئاياللارنى بازارغا يۈزلىنىپ، ئائىلە قوشۇمچە كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىپ، بېيىش قەدىمىنى تېزلىتىشكە سەپەرۋەر قىلغانىدى. ئۇلار بۆلتۈر 3 - ئايدىن بۇ يىل 5 - ئاينىڭ بېشىغىچە يېزا، كەنتنى بىرلىك قىلىپ، 32 قارار كۇرس ئېچىپ، 3200 ئايال (قېتىم)نى باقمىچىلىق، گىلەمچىلىك، ماشىنىچىلىق سودا - سېتىق ۋە ھويلا - ئارام ئىگىلىكى قاتارلىق كەسپىي بىلىملەر بىلەن تەربىيىلەپ، ئەمەلىي بىلىمگە ئىگە قىلدى. بۇنىڭ بىلەن بۇ يېزىدىكى 2800دىن كۆپرەك ئايال بازارغا يۈزلىنىپ، بۇ يىل 5- ئاينىڭ بېشىغىچە ماشىنىچىلىق، كەشتىچىلىك، سودا - سېتىق، گىلەمچىلىك ۋە باقمىچىلىق قاتارلىق ئائىلە قوشۇمچە كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىپ، ئومۇمىي كىرىمنى 2 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە، ساپ كىرىمنى 1 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزدى، بۇ، كىشى بېشىغا 385 يۈەندىن توغرا كەلدى. بۇ يېزىنىڭ 3 - كەنتىدىكى نۇرىمانگۈل ئابدۇللا، تەلەيگۈل ئەمەتلەر بىرلىشىپ ناۋات، كەمپۈت ياساش كارخانىسى قۇرۇپ، 100دىن كۆپرەك ئايالنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ئائىلە ئىقتىسادىنى ياخشىلىنىشىغا تۈرتكە بولدى. بۇ ئاياللار يەنە يېزىدىكى 156 نامرات كىشىگە 156 قۇر كىيىم- كېچەك، 1950 كىلوگرام ئاشلىق، 9750 يۈەن نەق پۇل، 760 كىلوگرام كۆمۈر، 866 كىلوگرام كۆكتاتنى ھەقسىز ياردەم قىلدى. بۇ يېزىنىڭ يەنە 1 -، 2 - كەنتىدىكى ئايشەم مەنسۇر قاتارلىق يەتتە ئايال بىرلىشىپ 15 مىڭ يۈەن پۇل چىقىرىپ، كەنت باشلانغۇچ مەكتىپىگە 3 تونна كۆمۈر، چېلەك، چەينەك، دەپتەر- قەلەم قاتارلىق ماددىي بۇيۇم ۋە ئوقۇش قوراللىرىنى ئېلىپ بەردى.

مۇھەممەتئىمىن غۇلام

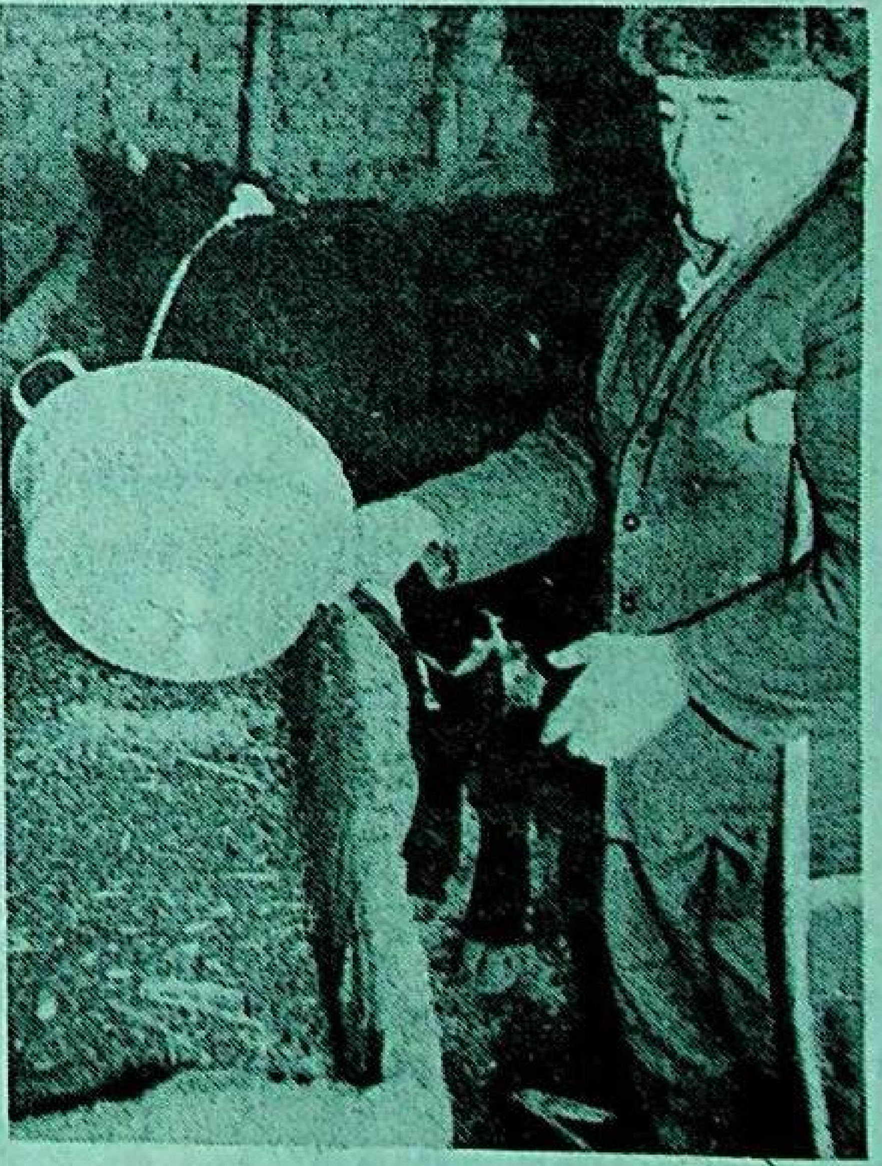

غۇلجا شەھەر خەنبىڭ يېزا خەنبىڭ كەنتىدىكى مېيىپ دېھقان نەجمىدىن ئەمەت ئۈچ يىلدىن بۇيان بورداقچىلىق كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىپ، يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمىنى 10 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزدى.

سۈرەتتە: ئۇ بورداۋاتقان گالىلىرىغا يەم بەرمەكتە.

كامال جامال فوتوسى

پالۋانتۇر يېزىسىنىڭ يېزا ئىقتىسادىي ئومۇمىي كىرىمى 100 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **دىلشات ئىسمائىل** خەۋەر قىلىدۇ: قۇمۇل شەھىرىنىڭ پالۋانتۇر يېزىسىدا بۆلتۈر يېزا ئىقتىسادىي ئومۇمىي كىرىمى 115 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا دېھقانچىلىق كىرىمى 54 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە، يېزا - بازار كارخانىلىرى كىرىمى 60 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە، چارۋىچىلىق كىرىمى 15 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يېزا ئىقتىسادىي ئومۇمىي كىرىمى 1995- يىلدىكىدىن 29% ئاشتى. يېزا بويىچە دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق ساپ كىرىمى 2070 يۈەنگە يېتىپ، 1995 - يىلدىن 18% ئاشتى.

ئۇ تراكتور سېتىۋالغاندىن كېيىن...

پوسكام ناھىيە ئاقتام يېزا قولتۇقئېرىق كەنتىنىڭ 3 - مەھەللىسىدىكى پېشقەدەم دېھقان ھېيىت سېيىت ئۆتكەن يىلنىڭ بېشىدا 18 مىڭ يۈەنگە 15 ئات كۈچىگە ئىگە بىر تراكتور ۋە سۇلياۋ يېپىش، ئورۇق سېلىش، بۇغداي تېرىش قاتارلىق بىر يۈرۈش دېھقانچىلىق ماشىنىلىرىنى سېتىۋېلىپ، ئوغلىنى باشقۇرۇشقا قويدى. شۇنىڭدىن بۇيان ئۇ دېھقانچىلىق ئىشلىرىنىڭ جىددىي پەيتىدە كەنتتىكى دېھقانلارنىڭ ئوغۇت يۆتكەش، تېرىش، پەرۋىش قىلىش، ھوسۇل يىغىش قاتارلىق ئىشلىرىغا ياردەملىشىپ مۇۋاپىق ھەق ئالدى. ئۇ بۇ يىل كېۋەز تېرىلغۇسى باشلىنىشتىن بۇرۇن، تراكتور ۋە دېھقانچىلىق ماشىنىلىرىنى بالدۇر، پۇختا رېمونت قىلىپ تەييارلاپ، تېرىلغۇ مەزگىلىدە كەنت تەۋەسىدىكى 24 ئائىلىنىڭ 18 مىڭ تاغار ئوغۇتىنى ئېتىز بېشىغا يۆتكەپ بەردى، 74 ئائىلىنىڭ 960 مو يېرىگە سۇلياۋ يېپىپ كېۋەز تېرىپ بەردى. ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە تۇرمۇشتا قىيىنچىلىقى بار 14 ئائىلىنىڭ 3000 تاغار ئوغۇتىنى ئېتىز بېشىغا يۆتكەپ بېرىپ، 58 مو يېرىگە ھەقسىز سۇلياۋ يېپىپ بەردى. ئۇ كېۋەز تېرىلغۇ مەزگىلىدىلا 13 مىڭ يۈەن كىرىم قىلدى.

تۇرسۇن راخمان

كۇيا يېزىسىدا ماشىنا ئارقىلىق تېرىقچىلىق قىلىش ئومۇملىششقا باشلىدى

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز **ئازادگۈل توختىمۇھەممەت، توختىمۇھەممەت ئەھەت** خەۋەر قىلىدۇ: «يېزا ئىگىلىكنىڭ چىقىش يولى - ماشىنىلاشتۇرۇشتا» ئىكەنلىكىنى چوڭقۇر تونۇپ يەتكەن قاراقاش ناھىيىسىنىڭ كۇيا يېزىسى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى سېتىۋالغۇچىلارنى ئىلھاملاندۇرۇپ، مەبلەغ جەھەتتە مەدەت بېرىپ، يېزىنىڭ ماشىنىلىشىش قەدىمىنى تېزلەتتى. ئۆتكەن يىلنىڭ بېشىدىن ھازىرغا قەدەر يېزا بويىچە كوللېكتىپ ۋە شەخسلەر سېتىۋالغان چوڭ - كىچىك تراكتور 150 كە، چاتما سايمان 779غا يېتىپ، ماشىنا ئارقىلىق تېرىقچىلىق قىلىش نىسبىتى 95% كە يەتتى.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى - ھەر مىللەت خەلقىنىڭ جان تومۇرى

مىللەتلەر ئىناق - ئىتتىپاق بولغاندىلا، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈرگىلى بولىدۇ

- ليۇداۋان كۆمۈر كېنىنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى ئىزچىل چىڭ تۇتۇپ، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى پائال ئىلگىرى سۈرگەنلىكى توغرىسىدا

ئۆز مۇخبىرىمىز مەدەنىيەت مۇھەممەترېھىم، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئېزىزجان خۇدابەردى

ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسىگە قاراشلىق ليۇداۋان كۆمۈر كېنىدا ئۇيغۇر، خەنزۇ، خۇيزۇ، قازاق قاتارلىق 17 مىللەتتىن 3700 دىن ئارتۇق ئىشچى - خىزمەتچى ئىشلەيدۇ. ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلەر كاندىكى ئومۇمىي ئىشچى- خىزمەتچىنىڭ 52 % نى تەشكىل قىلىدۇ. كان پارتكومى ئۆز ئورنىنىڭ ئۈرۈمچى رايونىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى كارخانىلار ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ نىسبىتى كۆپ كارخانا بولۇشتەك ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىگە ئىزچىل ئەھمىيەت بېرىپ كەلدى. ھەر قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى پائالىيىتىدە رادىئو، سىملىق تېلېۋىزىيە، دوسكا گېزىتى، كۆلەمگە چۈشۈرۈش ئاپپاراتى قاتارلىق تەشۋىقات قوراللىرىدىن پايدىلىنىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، ماركسىزملىق مىللەت قارىشى، دىن قارىشى، پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى، دىن سىياسىتى، دۆلەتنىڭ قانۇن - نىزاملىرى، ۋەتەنپەرۋەرلىك ۋە سوتسىيالىزم ئىدىيىسىنى زور كۈچ بىلەن تەشۋىق قىلىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئېڭىنى ئۆستۈردى. كۆپ قېتىم مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە كۆڭۈل ئېچىش پائالىيىتى، تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە مەدەنىيەتلىك كوچا، مەدەنىيەتلىك ياشلار سىمبىنا - گۇرۇپپىسى بەرپا قىلىش قاتارلىق پائالىيەتلەرنى ئېلىپ بېرىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى ھەر خىل پائالىيەتلەرگە سىڭدۈردى. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى پائالىيىتى يولغا قويۇلغاندىن بۇيان مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە بارلىققا كەلگەن 587 ئىلغار كوللېكتىپنى، 3800 ئىلغار شەخسنى تەقدىرلىدى ھەمدە بۇ ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەرنىڭ ئىش - پائالىيەتلىرىنى نۇقتىلىق تەشۋىق قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە ئۇن ماددىلىق «ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئۆرپ - ئادەتلىرىگە ھۆرمەت قىلىش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا ئىشىنىدىغان، ئۆزئارا كۆيۈنىدىغان، ئۆزئارا تىل- يېزىق ئۆگىنىدىغان، ئۆز ئارا مېھىر - شەپقەت يەتكۈزىدىغان ياخشى كەيپىيات بارلىققا كەلدى. ئونئۈچرسال كۆمۈر قېزىش 1- رايونى پولات تۆۋرۈكلەرنى قۇراشتۇرۇش ئەترىتىنىڭ باشلىقى خالىق روزى بولتۇر 11- ئاينىڭ 9 - كۈنى ئىش ئۈستىدە ھادىسىگە ئۇچراپ دوختۇرخانىدا يېتىپ قالغاندى. خالىق روزىنىڭ ئائىلىسىنىڭ خىزمەت ئورنى يوق، ئىككى بالىسى كىچىك بولغاچقا، ئائىلىسىدە قىيىنچىلىقى ئېغىر ئىدى. ئونئۈچرسال كۆمۈر قېزىش 1- رايونىدىكى ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلەر خالىق روزىنىڭ قىيىنچىلىقىنى ئۆز قىيىنچىلىقىمىز دەپ بىلىپ، ئۇنىڭغا 2059 يۈەن ئىئانە قىلدى.

بۇ كاننىڭ ماشىنا - توك بۆلۈمىدە ئىشلەيدىغان بىر خەنزۇ ئىشچىنىڭ بەش ياشلىق بالىسى كۆكرەك ئۆسمە كېسەللىكىگە گىرىپتار بولۇپ قىلىپ دوختۇرخانىدا يېتىپ قالغاندا، كان يەسلىسىدىكى تەربىيىچىلەر ۋە يەسلىدىكى بالىلارنىڭ ئاتا - ئانىلىرى بۇ بالىنىڭ داۋالىنىشىغا 1100 يۈەن، بۇ ئىشچىنىڭ خىزمەتداشلىرى 3797 يۈەن ئىئانە قىلدى.

كان پارتكومى ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى تەربىيىلەش، ئىشقا قويۇش، ئۇلارنىڭ مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە ئالاھىدە ئەھمىيەت بەردى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىدىن ئون نەچچە كىشىنى تاللاپ ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك ئورۇنلىرىغا ئۆستۈردى، كۆمۈر قېزىش رايونلىرى، ئىشخانا، بۆلۈملەرگە ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى سەپلىدى، چوڭ - كىچىك سايلام، باھالاشلاردا ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ نىسبىتىگە دىققەت قىلدى. 262 نەپەر مىللىي ئىشچى - خىزمەتچىنى ئالىي مەكتەپ ۋە تېخنىكۇملارغا ئەۋەتىپ تەربىيىلىدى، 480 دىن ئارتۇق مىللىي ئىشچى - خىزمەتچىنى مەدەنىيەت دەرسىنى تولۇقلاپ ئۆگىنىشكە تەشكىللىدى، 490 دىن ئارتۇق ياشنى تېخنىكا بىلىملىرى بىلەن تەربىيىلىدى. ئۇنىڭدىن باشقا ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى- خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇشىغا كۆڭۈل بۆلۈپ، قىيىنچىلىقى بار ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە بولتۇر 2- ئايدىن بۇيان 106 مىڭ 370 يۈەن ياردەم قىلدى.

بۇ كان مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئىزچىل چىڭ تۇتۇش مۇناسىۋەتنى قويۇقلاشتۇردى. قىسمىدىكى كوماندىر- جەڭچىلەرمۇ ئون نەچچە قېتىم كان رايونىغا بېرىپ «مېھىر- شەپقەت يەتكۈزۈش»، «خالىس مۇلازىملىق قىلىش» پائالىيىتى ئېلىپ بېرىپ، كاندىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرىنى ھەقسىز رېمونت قىلىپ بەردى. پىلانلىق تۇغۇت مەسلىھەتى بېرىپ، كېسەللەرنى ھەقسىز داۋالاپ، ھەر مىللەت ئىشچىلىرىنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشتى. نەتىجىدە بۇ كان ئىككى قېتىم ئۈرۈمچى شەھىرى بويىچە «ئىككىدە نەمۇنە ئورۇن» بەرپا قىلىشتىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالاندى. بۇ كان 1982 - يىلدىن 1997 - يىلغىچە 12 مىليون 877 مىڭ توننا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ، جۈملىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىنى يۈكسەلدۈرۈش ۋە خەلق تۇرمۇشىنى ئۈزلۈكسىز ياخشىلىنىشىغا زور تۆھپە قوشتى. بۇ كان 1992- يىلى ئۈرۈمچى شەھىرى بويىچە مەدەنىيەتلىك ئورۇن بولۇپ باھالاندى. ئون نەچچە قېتىم ئاپتونوم رايونلۇق كۆمۈر سانائىتى نازارىتى ۋە شىمگو رايونى بويىچە، ئىككى قېتىم ئۈرۈمچى شەھىرى بويىچە، ئىككى قېتىم ئاپتونوم رايون بويىچە، بىر قېتىم مەملىكەت بويىچە «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالاندى. بولتۇر ئاپتونوم رايون بويىچە «سىياسىي - ئىدىيىۋى خىزمەتتە ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالىنىپ تەقدىرلەندى.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى ئورۇن ۋە نەمۇنىچى شەخسلەرنى بەرپا قىلىش، تەقدىرلەش پائالىيىتىنى ياخشى يولغا قويۇش كېرەك

يېقىنقى ئون نەچچە يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەرقايسى جايلار ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ تەلىپىگە بىنائەن، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى ئورۇن بەرپا قىلىش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى شەخس بولۇش پائالىيىتىنى كەڭ، چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، كۆرۈنەرلىك ئۇنۇملەرگە ئېرىشتى. ئەمەلىيەت بۇنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى ئاساسىي قاتلاملارغىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈشنىڭ ياخشى شەكلى، ياخشى يولى ئىكەنلىكىنى، ئۇنى ئۇزاققىچە داۋاملاشتۇرۇش كېرەكلىكىنى ئىسپاتلىدى.

يېڭى ۋەزىيەت ئاستىدا، بۇ پائالىيەتتە دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنى يېتەكچى، ئىتتىپاقلىشىپ ئالغا بېسىش، مۇقىملىق- تەرەققىياتنى ئاساسىي تېما قىلغان ھالدا ماركسىزملىق دۆلەت قارىشى، مىللەت قارىشى، دىن قارىشى تەربىيىسىنى چوڭقۇر ئېلىپ بېرىش، پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتىنى ئەتراپلىق، ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى مەزمۇن قىلىپ، ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە خەلق ئاممىسىنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش ئاڭلىقلىقىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىسلاھاتى، تەرەققىياتى ۋە مۇقىملىقى ئۈچۈن ئۆبدان مۇھىت يارىتىش كېرەك.

ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى ئورۇن ۋە نەمۇنىچى شەخسلەرنى باھالاش شەرتلىرىنى تارقاتتى.

جايلار ۋە ئورۇنلار باھالاش، تەقدىرلەش پائالىيىتىدە، ئۆلچەمدە چىڭ تۇرۇپ، سۈپەتكە ئەھمىيەت بېرىشى، شەكىلۋازلىق ۋە ساختىلىق قىلىشنىڭ ئالدىنى ئېلىشى لازىم. نام بېرىلىپ تەقدىرلەنگەن نەمۇنىچى ئورۇن ۋە نەمۇنىچى شەخسلەرنى قەرەللىك تەكشۈرۈپ تۇرۇش، ئۇلارغا شەرەپ نامىنى ساقلاش توغرىسىدا تەربىيە بېرىش، ئاپتونوم رايون مىقياسىدا ئىلغارلاردىن ئۆگىنىدىغان، ئىلغارلارنى ئىززەتلەيدىغان، ئىلغارلاردىن بولۇشقا تىرىشىدىغان ياخشى كەيپىياتنى شەكىللەندۈرۈش كېرەك.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى ئورۇن بولۇشنىڭ شەرتلىرى مۇنداق: (1) يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنى ئىخلاس بىلەن ئۆگىنىش ۋە تىرىشىپ ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈش، پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەنىدە چىڭ تۇرۇش، سىياسىي جەھەتتە پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى بىلەن بىردەك بولۇش، مەركەزنىڭ نوپۇزىنى قەتئىي قوغداش؛ (2) مىللەتلەر باراۋەر بولۇش، ئىتتىپاقلىشىش، ھەمكارلىشىش، ئورتاق گۈللىنىش ئاساسىي فاڭجېنى ۋە ئاساسىي سىياسىتىدە چىڭ تۇرۇپ، ھەر مىللەت ئاممىسى ئۈچۈن ياخشى ئىش، ئەمەلىي ئىش قىلىپ بېرىش، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئۇلارنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇپ بېيىتىش جەھەتلەردە بىر قەدەر چوڭ نەتىجىنى قولغا كەلتۈرۈش؛ (3) مىللەتلەر خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىپ، مىللەتلەر خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش، پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتىنى ئىزچىل ئىجرا قىلىش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى

ئارىسىدا ماركسىزملىق مىللەت قارىشى، پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش تەربىيىسى ئېلىپ بېرىشتا چىڭ تۇرۇپ، «ئىككى ئايرىلالماسلىق» قارىشىنى كىشىلەر قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدۇرۇش؛ (5) ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ مائارىپ، پەن تەتقىقات، مەدەنىيەت، تەنتەربىيە، سەھىيە قاتارلىق ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش، ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرى ۋە پەن - تېخنىكا ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈش جەھەتلەردە گەۋدىلىك نەتىجە يارىتىش؛ (6) ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش - خەلقنى سۆيۈش، ئارمىيە بىلەن خەلق بىرلىكتە بەرپا قىلىشتا كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشىش، يەرلىك ئورۇنلار، قىسىملار، بىڭتۇەندىكىلەر، مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرى ئۆزئارا ئىناق ئۆتۈش، ئۆزئارا مەدەت بېرىش، ئورتاق تەرەققىي قىلىش.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى شەخس بولۇشنىڭ شەرتلىرى مۇنداق: (1) يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنى ئىخلاس بىلەن ئۆگىنىش، پارتىيىنىڭ تۈپ ئاساسىي پرىنسىپىدا، ماركسىزملىق مىللەت قارىشىدا چىڭ تۇرۇش، «ئىككى ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسىنى مۇستەھكەم تىكلەش؛ (2) پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى، دىنىي سىياسىتىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە نەمۇنىلىك بىلەن ئىجرا قىلىش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، تەرەققىياتى ئىشلىرىدا نەتىجىسى گەۋدىلىك بولۇش؛ (3) مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قەتئىي قوغداش، بارلىق بۆلگۈنچىلىك، بۇزغۇنچىلىق ھەرىكەتلىرىگە قارشى مەيدانى مەھكەم، بايرىقى روشەن ھالدا قەتئىي كۈرەش قىلىش؛ (4) چېگرا رايوننى، ھەر مىللەت خەلقىنى قىزغىن سۆيۈش، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ پەن- تېخنىكا، مائارىپ، مەدەنىيەت، تەنتەربىيە، سەھىيە قاتارلىق ئىشلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا بىر قەدەر

مىللەتلەرنىڭ ئۆرپ - ئادەتلىرىگە ھۆرمەت قىلىش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا بەلگىلىمە» ۋە «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئەھدىنامىسى» تۈزۈپ ئۇنى ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە پارتىيە ئەزالىرىنى باشلامچىلىق بىلەن ئۆگىنىش، ئىجرا قىلىشقا سەپەرۋەر قىلدى. ھەر يىلى مىللىي سىياسەت ۋە دىنىي سىياسەتنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ، ساقلانغان مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا تۈزەتتى. بۇنىڭ بىلەن ھەر مىللەت ئىشچى-خىزمەتچىلەر ئارىسىدا ھەممە ئادەم مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى سۆزلەيدىغان، بىر- بىرىگە

بار ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە بولتۇر 2- ئايدىن بۇيان 106 مىڭ 370 يۈەن ياردەم قىلدى.

بۇ كان مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئىزچىل چىڭ تۇتۇش بىلەن بىللە ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقىغىمۇ ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلدى. 1990- يىلى لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ ئۈرۈمچىدە تۇرۇشلۇق مەلۇم قىسمى ۋە شىنجاڭ قورallıق ساقچى باش ئەترىتى بىلەن «ئىككىدە نەمۇنە ئورۇن» بەرپا قىلىش ئەھدىنامىسى تۈزۈپ، بۇ پائالىيەتنى داۋاملىق قانات يايدۇردى. كۆپ قېتىم ھال سوراش ئۆمىكى تەشكىللەپ، قىسملاردىكى كوماندىر - جەڭچىلەردىن ھال سورىدى، سۆھبەت يىغىنى ئېچىش ۋە ھەر خىل پائالىيەتلەرنى ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق ئۇلار بىلەن بولغان

شىنجاڭ قوراللىق ساقچى قىسملىرى باش ئەترىتى بىلەن ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسىگە قاراشلىق ليۇداۋان كۆمۈر كېنى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان «ھەربىي - خەلق بىرلىكتە مەدەنىيەتلىك ئورۇن بەرپا قىلىش» پائالىيىتىنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇپ، ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتتى. يېقىندا ئەترەتتىكى 30 نەچچە كوماندىر - ئەسكەر كاننىڭ ياشانغانلار ساناتورىيىسىگە كېلىپ، ساناتورىيىدىكى بوۋاي - موماىلارنىڭ كېسىلىنى كۆردى؛ پۇت - قوللىرىنى يۇدى؛ ئۇلارغا ئويۇن قويۇپ بەردى.

سۈرەتتە: ئەترەت تىببىي خادىملىرى بوۋاي - موماىلارنىڭ كېسىلىنى كۆرمەكتە.

ئېزىزجان خۇدابەردى فوتوسى

ئىزچىل ئىجرا قىلىش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداشتا كۆرۈنەرلىك نەتىجە يارىتىش؛ (4) ماركسىزملىق مەيدان، نۇقتىئىنەزەر ۋە مېتودنى تەتبىق قىلىپ، مىللىي مەسىلىنى تەھلىل قىلىش، مىللەتلەر مۇناسىۋىتىدە كۆرۈلگەن ھەر خىل مەسىلىلەرنى پرىنسىپتا چىڭ تۇرغان، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدىگەن ئاساستا ھەل قىلىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى بولۇش؛ ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە خەلق ئاممىسى

مىللەتلەرنىڭ پەن- تېخنىكا، مائارىپ، مەدەنىيەت، تەنتەربىيە، سەھىيە قاتارلىق ئىشلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا بىر قەدەر زور تۆھپە يارىتىش؛ (5) جايلار بىلەن شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى، قوراللىق قىسىم، بىڭتۈەن ۋە مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرى قانات يايدۇرغان بىرلىكتە بەرپا قىلىش، ئۆزئارا بەرپا قىلىش پائالىيەتلىرىدە گەۋدىلىك نەتىجە يارىتىش.

«مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئوقۇشلۇقى»دىن ئېلىندى[1]

ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپى ئوقۇتۇش، پەن تەتقىقاتتا كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئابدۇرېشىت ئابدۇللا** خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپى ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ، ئوقۇتۇش، پەن - تەتقىقاتى خىزمىتىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى.

بۇ مەكتەپ يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى ۋە پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەنىنى يېتەكچى قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ پارتىيە مەكتەپلىرى خىزمىتى ۋاقىتلىق نىزامى»نى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش داۋامىدا ئوقۇتۇش، پەن تەتقىقات خىزمىتىگە يېتەرلىك ئەھمىيەت بېرىپ، ئۆتكەن يىلنىڭ كېيىنكى يېرىمىدىن ھازىرغىچە مۇنداق ئىككى تۈرلۈك خىزمەتنى چىڭ تۇتۇپ ئىشلىدى:

1. كادىرلارنى نۆۋەت بىلەن تەربىيىلەشنىڭ سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، ئوقۇتۇش سۈپىتىنى ئۆستۈردى. بۇلتۇر نۇقتىلىق سىنىپلاردىن 14 قارار ئېچىپ، 642 ئوقۇغۇچىنى تەربىيىلىدى. بۇ يىل يەنە ھەر خىل ئوقۇش تارىخى سىنىپلىرىدىن يەتتىنى ئېچىپ، 300 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلدى. پىلان سىرتىدا سەككىز قارار قىسقا مۇددەتلىك كۇرس ئېچىپ، 1000 دىن ئارتۇق كادىرنى نۆۋەت بىلەن تەربىيىلىدى. ئوقۇغۇچىلارنى ئىچكى ئۆلكىلەرگە بېرىپ ئۆگىنىش، تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىشقا تەشكىللىدى، ياش ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ئوقۇتۇش مېتودىنى ئۆستۈرۈشكە ئالاھىدە ئەھمىيەت بەردى. بۇلتۇر ئوقۇتقۇچىلارنىڭ يىللىق دەرس ئۆتۈش پىلانى 8191 سائەت بولسىمۇ، ئەمەلىيەتتە 14 مىڭ 494 سائەت دەرس ئۆتۈلۈپ، پىلان 6303 سائەت ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

2. ئوقۇتۇش بىلەن تەتقىقاتنى بىرلەشتۈرۈپ، ئوقۇتقۇچىلارنىڭ تەتقىقات بىلەن شۇغۇللىنىشىغا ئىلھام بېرىلدى. بۇلتۇر مەكتەپ بويىچە 255 پارچە ئىلمىي ماقالە، نەزەرىيىۋى ماقالە، تەكشۈرۈش - تەتقىق قىلىش دوكلاتى يېزىلىپ، ئۇنىڭ 66سى مۇكاپاتلاندى. مەكتەپ ئۈستىگە ئالغان دۆلەت دەرىجىلىك تەتقىقات تېمىسى «جۇڭگودىكى 100 ناھىيە، شەھەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالى ئۈستىدە تەكشۈرۈش» تاماملىنىپ نەشر قىلىندى. «شىنجاڭنىڭ چەت ئەل مەبلىغىنى كىرگۈزۈش ۋە تاشقى قەرز كۆلىمى توغرىسىدىكى تەتقىقات»تا باسقۇچلۇق نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى. 32 پارچە ئىلمىي ماقالە مەملىكەتلىك ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنلىرىدا ئوقۇلدى. ئۈچ ماقالە مەملىكەتلىك پارتىيە مەكتەپلىرىنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر پەن تەتقىقات نەتىجىسىنى باھالاشتا مۇكاپاتقا ئېرىشتى. «جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى دەرسلىكى» ئۇيغۇرچە- خەنزۇچە تۆت كىتاب، «ئىقتىسادىي قانۇن»نىڭ ئۇيغۇرچىسى نەشر قىلىنىپ ئوقۇشتا قوللىنىلدى.

«شىياڭگاڭنىڭ ئېگىزلىك قانۇنى»غا دائىر سوئال - جاۋاب

دۆلىتىمىز 1997 - يىل 7 - ئاينىڭ 1- كۈنى شىياڭگاڭغا ئىگىلىك ھوقۇقىنى يۈرگۈزۈشنى ئەسلىگە كەلتۈرىدۇ. ھەر مىللەت پۇقرالىرىنىڭ شىياڭگاڭ ئېگىزلىك قانۇنىغا بولغان چۈشىنىشىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ئۈچۈن «شىياڭگاڭ ئېگىزلىك قانۇنىغا دائىر 100 سوئال- جاۋاب»نى گېزىتىمىزدە ئارقا- ئارقىدىن ئېلان قىلىمىز، مۇشتەرىلارنىڭ ۋاقىپ بولۇشىنى سورايمىز.

— **مۇھەررىردىن**

سوئال: شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئېگىزلىك قانۇنى قاچان، قايسى ئورگان تەرىپىدىن ماقۇللانغان؟

جاۋاب: شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئېگىزلىك قانۇنى 1990 - يىل 4- ئاينىڭ 4- كۈنى 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 3- يىغىنىدا ماقۇللانغان.

سوئال: شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئېگىزلىك قانۇنى قايسى ۋاقىتتىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ؟

جاۋاب: شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئېگىزلىك قانۇنى 1997 - يىل 7- ئاينىڭ 1- كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

سوئال: شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئېگىزلىك قانۇنىدا نەچچە ماددا بار؟

جاۋاب: شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئېگىزلىك قانۇنىدا بىر كىرىش سۆز، توققۇز باب بولۇپ، جەمئىي 160 ماددا بار، ئۇ يەنە ئۈچ قوشۇمچە ھۆججەت ۋە شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىنىڭ رايون بايرىقى، رايون بەلگىسى نۇسخىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

سوئال: شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئېگىزلىك قانۇنىنىڭ ھەرقايسى بابلىرىنىڭ ماۋزۇسى ۋە قوشۇمچە ھۆججەتلەرنىڭ نامى نېمە؟

جاۋاب: ئېگىزلىك قانۇنىنىڭ توققۇز بابىنىڭ ماۋزۇلىرى مۇنداق: بىرىنچى بابنىڭ «ئومۇمىي قائىدە»؛ ئىككىنچى بابنىڭ «مەركەز بىلەن شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە رايونى ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەت»؛ ئۈچىنچى بابنىڭ «ئاھالىلەرنىڭ ئاساسىي ھوقۇقى ۋە مەجبۇرىيىتى»؛ تۆتىنچى بابنىڭ «سىياسىي تۈزۈلمە»؛ بەشىنچى بابنىڭ «ئىقتىساد»؛ ئالتىنچى بابنىڭ «مائارىپ، ئىلىم - پەن، مەدەنىيەت، تەنتەربىيە، دىن، ئىشچى ۋە ئىجتىمائىي مۇلازىمەت»؛ يەتتىنچى بابنىڭ «تاشقى ئىشلار»؛ سەككىزىنچى بابنىڭ «بۇ قانۇننى ئىزاھلاش ۋە تۈزىتىش»؛ توققۇزىنچى بابنىڭ «قوشۇمچە قائىدە». ئۈچ قوشۇمچە ھۆججەتنىڭ ناملىرى مۇنداق: قوشۇمچە ھۆججەتنىڭ بىرىنچىسىنىڭ «شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىنىڭ مەمۇرىي رايون باشلىقىنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈش چارىسى»؛ قوشۇمچە ھۆججەتنىڭ ئىككىنچىسىنىڭ «شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايون قانۇن كېڭىشىنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈش چارىسى ۋە ئاۋاز بېرىش تەرتىپى»؛ قوشۇمچە ھۆججەتنىڭ ئۈچىنچىسىنىڭ «شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىدا يولغا قويۇلىدىغان دۆلەتلىك قانۇنلار».

سوئال: شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئېگىزلىك قانۇنىنىڭ قانۇنىي ئورنى قانداق؟

جاۋاب: ئېگىزلىك قانۇن مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈپ چىققان دۆلەتلىك قانۇن، پۈتۈن مەملىكەتتىكى بارلىق دۆلەت ئورگانلىرى، قوراللىق كۈچلەر، ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار ۋە پۇقرالارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭغا رىئايە قىلىشى شەرت؛ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئېگىزلىك قانۇن شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئەڭ ئالىي قانۇنى بولۇپ، شىياڭگاڭنىڭ بارلىق قانۇنلىرى ئۇنىڭغا زىت كەلمەسلىكى كېرەك.

سوئال: شىياڭگاڭنى ئەنگلىيە قاچان قايسى ئۈچ تەڭ ھوقۇقسىز شەرتنامە ئارقىلىق ئىشغال قىلىۋالغان؟

جاۋاب: 1840- يىلىدىكى ئەپيۇن ئۇرۇشىدىن كېيىن ئەنگلىيە ئىشغال قىلىۋالغان. ئۈچ تەڭ ھوقۇقسىز شەرتنامە 1842 - يىلىدىكى «نەنجىڭ شەرتنامىسى»، 1860- يىلىدىكى «بېيجىڭ شەرتنامىسى»، 1898 - يىلىدىكى «شىياڭگاڭنىڭ پاسلىنى ئېچىش توغرىسىدىكى مەخسۇس شەرتنامە».

سوئال: جۇڭگو - ئەنگلىيە ئىككى دۆلەت ھۆكۈمىتى قاچان قانداق ھۆججەت ئىمزالاپ تارىختىن قېپقالغان شىياڭگاڭ مەسىلىسىنى ھەل قىلدى؟

جاۋاب: جۇڭگو - ئەنگلىيە ئىككى دۆلەت ھۆكۈمىتى تىنچلىق سۆھبىتى ئارقىلىق 1984 - يىل 12- ئاينىڭ 19- كۈنى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى بىلەن بۈيۈك بېرتانىيە ۋە شىمالىي ئىرېلاندىيە بىرلەشمە پادىشاھلىقى ھۆكۈمىتىنىڭ شىياڭگاڭ مەسىلىسى توغرىسىدىكى قوشما باياناتى»نى ئىمزالاپ، تارىختىن قېپقالغان شىياڭگاڭ مەسىلىسىنى ھەل قىلدى.

سوئال: جۇڭگو - ئەنگلىيە قوشما باياناتىغا ئاساسەن، دۆلىتىمىز ھۆكۈمىتى قايسى ۋاقىتتا شىياڭگاڭغا يۈرگۈزىدىغان ئىگىلىك ھوقۇقىنى ئەسلىگە كەلتۈرىدۇ؟

جاۋاب: 1997 - يىل 7- ئاينىڭ 1- كۈنى.

سوئال: شىياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئېگىزلىك قانۇنى قايسى ئاساسىي پرىنسىپنىڭ كونكرېت قانۇنىي ئىپادىسى؟

جاۋاب: «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈمنى يولغا قويۇش»نىڭ.

سوئال: جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ شىياڭگاڭ مەسىلىسىنى ھەل قىلىشتىكى ئاساسىي فاڭجېنى نېمە؟ بۇ فاڭجېننىڭ ئاساسلىق نىشانى نېمە؟

جاۋاب: دۆلىتىمىز ھۆكۈمىتىنىڭ شىياڭگاڭ مەسىلىسىنى ھەل قىلىشتىكى ئاساسىي فاڭجېنى «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈمنى يولغا قويۇش»تىن ئىبارەت. بۇ ئاساسىي فاڭجېننىڭ نىشانى- ۋەتەننىڭ بىرلىكى ۋە زېمىن پۈتۈنلۈكىنى قوغداش، شىياڭگاڭنىڭ ئاۋاتلىقىنى ۋە مۇقىملىقىنى ساقلاش.

شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتىنىڭ

(شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى سانجى ئوبلاستى)

پاي چېكىگە خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى

(خەلق پۇلى ھېسابىدىكى ئادەتتىكى پاي: 30 مىليون)

ئاساسلىق ھۆددىگە ئېلىپ ساتقۇچى: جۇڭشىن ئاكسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى

قوشۇمچە ئاساسلىق ھۆددىگە ئېلىپ ساتقۇچى: جۇڭگو يىڭى تېخنىكىغا تايىنىپ ئىگىلىك يارىتىش مەبلەغ شىركىتى

تارماق ساتقۇچى: شىنجاڭ خۇڭيۈەن ھاۋالە مەبلەغ چەكلىك پاي شىركىتى، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئاكسىيە شىركىتى

بىرلىكى: يۈەن

	قىممىتى	تارقىتىش باھاسى	تارقىتىش خىراجىتى	تولۇپلىنىدىغان مەبلەغ
ھەر پاي	1.00	5.19	0.25	4.94
جەمئىي	30 .000 .000	155.700.000	7.500.000	148.200.000

بۇ قېتىمقى A پاي چېكىنى تارقىتىش ۋاقتى 1997 - يىل 6 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىن 1997 - يىل 6 - ئاينىڭ 11 - كۈنىگىچە، تارقىتىش ئۇسۇلى ئومۇمىي سوممىسى ئالدىن ھېسابلىنىپ نىسبەت بويىچە سېتىلىدۇ، ئاشقان پۇل ئامانەتكە ئاغدۇرۇلىدۇ

شىركىتىمىز بۇ قېتىم تارقىتىلىدىغان A پاي چېكىنى تارقىتىشنى ئاياغلاشتۇرغاندىن كېيىن، ئۇنى شاڭخەي ئاكسىيە بىرژىسىغا سودا قىلىشقا بالدۇرراق سېلىشنى ئىلتىماس قىلىدۇ

بۇ پاي چېكىگە خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسى 1997 - يىل 5 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئىمزالاندى

1. ئىزاھات

بۇ پاي چېكىگە خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسىنىڭ سۆز - ئىبارىلەردىن ئالاھىدە مەنىسى كۆرسىتىلمىگەنلىرىدىن باشقىلىرىنىڭ مەنىسى تۆۋەندىكىچە:

شىركەت، شىركىتىمىز ياكى تارقاتقۇچى: شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتىنى كۆرسىتىدۇ. يۈەن: خەلق پۇلىنى كۆرسىتىدۇ. ئاساسلىق ھۆددىگە ئېلىپ ساتقۇچى: جۇڭشىن ئاكسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنى كۆرسىتىدۇ. شىركەتنىڭ نىزامنامىسى: شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتىنىڭ نىزامنامىسىنى كۆرسىتىدۇ. A پاي چېكى ياكى پاي چېكى: ھەر بىر پاينىڭ قىممىتى بىر يۈەن دەپ بېزىلغان خەلق پۇلى ھېسابىدىكى ئادەتتىكى پايىنى كۆرسىتىدۇ. جەمئىيەتتىكى جامائەت پېيى: بۇ قېتىم جەمئىيەتكە ئاشكارا تارقىتىلىدىغان 30 مىليون پايىنى كۆرسىتىدۇ. ئىچكى قىسمىدىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەر پېيى: شىركىتىمىز قۇرۇلغان چاغدا شىركىتىمىزدىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەرگە نىشانلىق تارقىتىلىپ تولۇپلانغان 3 مىليون پايىنى كۆرسىتىدۇ.

مۇھىم كۆرسەتمە

مەزكۇر پاي چېكىگە خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسى شىركىتىمىزنىڭ A پاي چېكىگە خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسى بولۇپ، ئۇ جامائەتنى بۇ قېتىمقى A پاي چېكىنى تارقىتىشنىڭ قىسقىچە ئەھۋالىنى ئىمكان قەدەر كەڭ دائىرىدە تېز تەمىن ئېتىشنى مەقسەت قىلىدۇ. بۇ پاي چېكىگە خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسى پاي چېكى سېتىشنىڭ قانۇنىي ھۆججىتى ئەمەس، مەبلەغ سالغۇچىلار شىركىتىمىزنىڭ پاي چېكىنى ئېتىراپ قىلىپ سېتىۋېلىش قارارىنى چىقىرىشتىن ئىلگىرى پاي چېكىگە خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسىنىڭ تولۇق تېكىستىنى تەپسىلىي ئوقۇپ چىقىشى ھەم ئۇنى مەبلەغ سېلىش قارارىنى چىقىرىشنىڭ ئاساسى قىلىشى لازىم.

ھۆددىگە ئېلىپ ساتقۇچىنىڭ ئادۋوكاتى: داچىڭ ئادۋوكاتلىق گورنى، قانۇنىي ۋەكىلى: پېڭ شۆفېڭ، ئادرېسى: بېيجىڭ غەربىي شەھەر رايونى فۇشىڭمېن ئىچكى چوڭ كوچا 49 - قورۇ مىللەتلەر ...

چېن شۆنلياڭ.

4. تارقىتىش ئەھۋالى

1. ھۆددىگە ئېلىپ سېتىش ئۇسۇلى: بۇ قېتىم ئاشكارا تارقىتىشتا ...

... مىقدارى 2 مىليون 500 مىڭ KVA بولىدۇ، بۇ تۈرنىڭ قۇرۇلۇش مۇددىتى ئۈچ يىل. بۇ تۈرگە 149 مىليون 180 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدۇ. 1997 - يىلى 48 مىليون 722 مىڭ يۈەن، 1998 - يىلى 100 مىليون 458 مىڭ يۈەن سېلىنىدۇ. پۈتكەندىن كېيىن يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 220 مىليون يۈەن، يىللىق پايدا 51 مىليون 290 مىڭ يۈەن ئاشىدۇ، سېلىنغان مەبلەغ 5.33 يىلدا ئۈندۈرۈۋېلىنىدۇ.

2. كابېل ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنى تېخنىكا جەھەتتىن ئۆزگەرتىش تۈرى

بۇ تۈر شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد - سودا كومىتېتىنىڭ (1996) 250 - نومۇرلۇق ھۆججىتىدە تەستىقلاندى. شىركىتىمىز ئىلغار ئۈسكۈنىلەرنى كىرگۈزۈپ، ھازىرقى كابېل ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنى ئۆزگەرتىش ئارقىلىق 1 KV سۇلياۋ قاپلىق كابېلنىڭ كەسمە يۈزىنى 400 كۋادرات مىللىمېتىرغا يەتكۈزىدۇ، يىللىق مەھسۇلات مىقدارىنى 500 KM ئاشۇرىدۇ، 110 - 6 KV تۇتاش پوللۇق ئېتىللىق كابېلنىڭ يىللىق مەھسۇلات مىقدارىنى 250 KM غا، قىفىز ...

خىزمەتچىلەرگە نىشانلىق تارقىتىلىپ تويلانغان 3 مىليون پاينى كۆرسىتىدۇ. ئاپتونوم رايون: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنى كۆرسىتىدۇ. ئاكسىيە نازارەتچىلىك كومىتېتى: جۇڭگو ئاكسىيە نازارەتچىلىك ـ باشقۇرۇش كومىتېتىنى كۆرسىتىدۇ. ئاكسىيە باشقۇرۇش ئىشخانىسى: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئاكسىيە نازارەتچىلىك ـ باشقۇرۇش ئىشخانىسىنى كۆرسىتىدۇ.

2. مۇقەددىمە

مەزكۇر پاي چېكىگە خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ شىركەت قانۇنى»، «پاي چېكى تارقىتىش ۋە پاي چېكى سودىسىنى باشقۇرۇش ۋاقىتلىق نىزامى»، «پاي چېكىنى ئاشكارا تارقاتقان شىركەتلەرنىڭ ئۇچۇرلارنى ئاشكارىلاش تەپسىلىي قائىدىسى»قاتارلىق دۆلەتنىڭ ئالاقىدار قانۇن، بەلگىلىمىلىرى ھەم شىركىتىمىزنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن تۈزۈپ چىقىلدى. تۈزۈشتىن مەقسەت مەبلەغ سالغۇچىلارغا شىركىتىمىزنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى ۋە مۇناسىۋەتلىك تەپسىلىي ماتېرىياللارنى تونۇشتۇرۇشتىن ئىبارەت. شىركىتىمىزنىڭ مۇدىرىيەت يىغىنى مەزكۇر پاي چېكىگە خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسىنى تەستىقلىدى. ئۇنىڭدا ھېچقانداق چوڭ ئىشلارنىڭ قېپقالمىغانلىقىغا ياكى جامائەتنە خاتا چۈشەنچە پەيدا قىلىپ قويىدىغان تەركىبلەرنىڭ يوقلۇقىغا ئىشەندى ھەم بۇ چۈشەندۈرۈشنامىنىڭ چىنلىقى، توغرىلىقى، مۇكەممەللىكىگە مۇناسىۋەتلىك ئايرىم ۋە چېتىلما مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئېلىشنى خالايدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

بۇ قېتىمقى پاي چېكى پاي چېكىگە خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسىدىكى ئىزاھلانغان ماتېرىياللارغا ئاساسەن ئىلتىماس قىلىنىپ تارقىتىلىدۇ. تارقاتقۇچى ۋە تارقىتىشنى ھۆددىگە ئالغۇچىدىن باشقا ھەرقانداق كىشىگە مەزكۇر چۈشەندۈرۈشنامىدە ئېيتىلمىغان ئۇچۇر بىلەن تەمىنلەش ۋە مەزكۇر چۈشەندۈرۈشنامىنى ئىزاھلاش ياكى چۈشەندۈرۈش ھاۋالە قىلىنمىدى ھەم ھوقۇقىمۇ بېرىلمىدى.

مەبلەغ سالغۇچىلار شىركىتىمىزنىڭ پاي چېكىنى سېتىۋېلىش، سېتىشتا تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك باجنى ئۆزى كۆتۈرۈشى كېرەك. تارقاتقۇچى، بازارغا سېلىشقا تونۇشتۇرغۇچى ۋە سېتىشنى ھۆددىگە ئالغۇچى بۇ جەھەتتە ھېچقانداق مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالمايدۇ.

بۇ قېتىمقى پاي چېكى تارقىتىشنى جۇڭگو ئاكسىيە نازارەتچىلىك ـ باشقۇرۇش كومىتېتى نازارەت ـ تەكشۈرۈش «286»نومۇرلۇق ھۆججەت ۋە نازارەت ـ تەكشۈرۈش «287»نومۇرلۇق ھۆججەتلىرىدە تەستىقلىدى.

3. پاي چېكىنى سېتىشقا مۇناسىۋەتلىك ھەقدارلار

تارقاتقۇچى: شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفور ماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتى، قانۇنىي ئىگە ۋەكىلى: جاڭ شىن. ئادرېسى: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى سانجى شەھىرى يەنئەن جەنۇبىي كوچىسى 52 ـ قورۇ.

ئالاقىلەشكۈچى: گوجۇنشياڭ، لىڭ جىڭۋاڭ.

ئاساسلىق ھۆددىگە ئېلىپ ساتقۇچى: جۇڭشىن ئاكسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، قانۇنىي ۋەكىل: جاڭ جىنمىن، ئادرېسى: شاڭخەي شەھىرى خۇمىخەي ئوتتۇرا كوچىسى 1720 ـ قورۇ 7 ـ بىنا.

ئالاقىلەشكۈچى: جاڭ رو، ليۇگوۋېي، **تارقاتقۇچىنىڭ ئادۋوكاتى: تيەنياڭ ئادۋوكاتلىق ئورنى،** ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى «شەرقشاملى» يولى 8 ـ قورۇ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى بىناسىنىڭ 8 ـ قەۋىتى.

ئىش بېجىرگۈچى ئادۋوكات: جىڭ شەن، جېن جىنباڭ.

شەھەر رايونى خۇشخېن ئىچكى چوڭ كوچا 49 ـ قورۇ مىللەتلەر مەدەنىيەت سارىيىنىڭ 8 ـ قەۋىتى، بېجىرگۈچى ئادۋوكات: جياڭ خۇا، گوۋېنچى.

بوغالتىرلىق ئورنى: شىنجاڭ بوغالتىرلىق ئورنى، قانۇنىي ئىگە ۋەكىلى: چېن جۇن، ئادرېسى: شىنجاڭ ئۈرۈمچى شەھىرى مىڭدې كوچىسى 16 ـ قورۇ، تىزىمغا ئېلىشنى بېجىرگۈچى بوغالتىر: چېن جۇن، ۋاڭ چېن.

مۈلۈك باھالاش ئاپپاراتى: شېنجېن ۋېيمىڭ مۈلۈك باھالاش ئورنى. قانۇنىي ۋەكىل: ليۇخۇگلىن. ئادرېسى: شېنجېن شەھىرى شىننەن ئوتتۇرا كوچىسى ئەيخۇا بىناسىنىڭ 8 ـ قەۋىتى. مۈلۈك باھالىغۇچى: چېن جۇنفا، چيەن فۇيى، ليۇخۇڭ.

يەر باھالىغۇچى ئورگان: شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىڭتۇەننىڭ يەر ئىشلىرى ئورنى، قانۇنىي ۋەكىلى: ۋاڭ شىڭخۇي، ئادرېسى: شىنجاڭ ئۈرۈمچى شەھىرى نۇرلۇق كوچىسى 15 ـ قورۇ. باھالاشنى بېجىرگۈچىلەر: لياۋجۇن، شۈي خۇا.

مۈلۈك باھالاشنى بېكىتىش ئورنى: دۆلەت دۆلەت مۈلكىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى، قانۇنىي ۋەكىلى: جاڭ يۇسەي، ئادرېسى: بېيجىڭ شەھىرى خەيدىيەن رايونى ۋەنچۈەنخې كوچىسى 66 ـ قورۇ.

يەر باھالاشنى بېكىتىش ئورگىنى: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى، قانۇنىي ۋەكىلى: ئىمىن مېھمانشاھ، ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى نۇرلۇق كوچىسى 26 ـ قورۇ.

پاي چېكىنى تىزىملاش ئورگىنى: شاڭخەي ئاكسىيە مەركىزىنىڭ تىزىملاش ـ ھېسابلاش شىركىتى، قانۇنىي ۋەكىلى: ۋاڭ دىشەن، ئادرېسى: شاڭخەي شەھىرى ۋېنشىڭ كوچىسى 67 ـ قورۇ.

قوشۇمچە ئاساسلىق ھۆددىگە ئېلىپ ساتقۇچى: جۇڭگو يېڭى تېخنىكىغا تايىنىپ ئىگىلىك يارىتىش مەبلەغ شىركىتى، قانۇنىي ۋەكىلى: شۈي جىنگو، ئادرېسى: بېيجىڭ شەھىرى جەنگومىن سىرتىدىكى چوڭ كوچا 22 ـ نومۇرلۇق قورۇ، سەيدې مەيدانى 10 ـ قەۋەت.

ئالاقىلەشكۈچى: خۇيې، گوبىن، **تارماق سېتىش ئورنى: شىنجاڭ خۇڭيۈەن ئىناۋەتلىك ھاۋالە مەبلەغ چەكلىك پاي شىركىتى،** قانۇنىي ۋەكىل: جاڭ چۈەنجى، ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى ئەدەبىيات ـ سەنئەت كوچىسى 2 ـ نومۇرلۇق خۇڭيۈەن بىناسى.

ئالاقىلەشكۈچى: گاۋيۇنفېي، لى لېي، **تارماق ساتقۇچى ئورۇن: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئاكسىيە شىركىتى،** قانۇنىي ۋەكىل: جاڭ شېڭخۇا، ئادرېسى: شىنجاڭ ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي شىنخۇا كوچىسى 32 ـ نومۇر.

ئالاقىلەشكۈچى: جاڭ دۇڭ، شۈي مېيخۇا، **بازارغا سالغۇچى: جۇڭگو ئىناۋەتلىك ئاكسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى،** قانۇنىي ۋەكىل: جاڭ جېڭمىڭ.

تىزىملاش ئورنى: بېيجىڭ شەھىرى چاۋياڭ رايونى جەنۇبىي شىنيۈەن كوچىسى 6 ـ نومۇر جىڭچېڭ بىناسى، ئالاقىلەشكۈچى: جاڭ رو، ليۇگوۋېي.

بازارغا سالغۇچى: گۇاڭجۇ تەرەققىيات ئاكسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، قانۇنىي ۋەكىل: چېن يۇەنشيەن، ئادرېسى: گۇاڭجۇ شەھىرى نۇڭلىن تۆۋەن كوچىسى 83 ـ نومۇر گۇاڭجۇ پۇل مۇئامىلە تەرەققىيات بىناسى 4 ـ قەۋەت، ئالاقىلەشكۈچى:

1. ھۆددىگە ئېلىپ سېتىش ئۇسۇلى: بۇ قېتىم ئاشكارا تارقىتىشتا قالدۇق پاينى ھۆددىگە ئېلىپ سېتىش ئۇسۇلى قوللىنىلىدۇ. 2. ھۆددىگە ئېلىپ سېتىش ۋە سېتىشنى توختىتىش ۋاقتى: 3. تارقىتىش ئۇسۇلى: ئومۇمىي سوممىسى ئالدىن تاپشۇرۇلىدۇ، نىسبەت بويىچە سېتىلىدۇ، ئاشقان پۇل ئامانەتكە ئاغدۇرۇلىدۇ. 4. تارقىتىلىدىغان جاي: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۈرۈمچى شەھىرى. 5. تارقىتىش ئوبيېكتى: قانۇن، نىزاملاردىكى مەزكۇر پاي چېكىنى سېتىۋېلىش بەلگىلىمىسىگە ئۇيغۇن بولغان مەملىكەت ئىچىدىكى مەبلەغ سالغۇچىلار. 6. پاي چېكى تۈرى: بۇ قېتىم تارقىتىلىدىغان پاي چېكى پۈتۈنلەي «شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتى»نىڭ نامى يېزىلغان خەلق پۇلى ھېسابىدىكى ئادەتتىكى پاي. 7. ھەر پاينىڭ قىممىتى: خەلق پۇلى 1.00 يۈەن. 8. تارقىتىلىش سانى: 30 مىليون پاي. 9. تارقىتىش باھاسى ۋە باھا بەلگىلەش ئۇسۇلى: تارقىتىش باھاسى: ھەر بىر پاينىڭ 5.19 يۈەن، باھا بەلگىلەش ئۇسۇلى: 1994 ـ يىلى، 1995 ـ يىلى، 1996 ـ يىلى ئۈچ يىللىق باجدىن كېيىنكى پايدا بويىچە ھېسابلاپ چىقىلغان ئوتتۇرىچە قىممەت ئاساس قىلىنىپ، تارقىتىش باھاسى بەلگىلىنىدۇ. ھېسابلاش فورمۇلىسى تارقىتىلىش باھاسى= بازاردىكى پايدا نىسبىتى × (1994 ـ يىلى، 1995 ـ يىلى، 1996 ـ يىلى ئۈچ يىللىق ھەر بىر پاينىڭ باجدىن كېيىنكى پايدىسى بويىچە ھېسابلاپ چىقىلغان ئوتتۇرىچە قىممەت)

1994 ـ يىللىق ھەر پاينىڭ باجدىن كېيىنكى پايدىسى 0.357 يۈەن، 1995 ـ يىللىق ھەر بىر پاينىڭ باجدىن كېيىنكى پايدىسى 0.354 يۈەن، 1996 ـ يىللىق ھەر پاينىڭ باجدىن كېيىنكى پايدىسى 0.364 يۈەن. بازار پايدىسى نىسبىتى 14.5 ھەسسە بولىدۇ، تۆۋەندىكىدەك ھېسابلىنىدۇ:

تارقىتىش باھاسى =

(0.357 + 0.354 + 0.364) ÷ 3 × 14.5 = 5.19 يۈەن

10. تارقىتىلغان ئومۇمىي قىممىتى: 155 مىليون 700 مىڭ يۈەن

5. توپلانغان مەبلەغنىڭ ئىشلىتىلىشى

ئەگەر بۇ قېتىمقى پاي چېكى تارقىتىش مۇۋەپپەقىيەتلىك بولسا تارقىتىش خىراجىتىنى چىقىرىۋەتكەندىن كېيىن 148 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلىغىلى بولىدۇ، شىركىتىمىز تەرەققىيات پىلانىمىزغا ئاساسەن توپلىغان مەبلەغنى تۆۋەندىكى تۈرلەرگە ئىشلىتىدۇ:

1. 9 ـ بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ترانسفورماتور ئىشلەش تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش تۈرى

بۇ تۈر دۆلەت ئىقتىساد ـ سودا كومىتېتىنىڭ (1996) 671 ـ نومۇرلۇق ھۆججىتى ۋە ماشىنىسازلىق سانائىتى مىنىستىرلىكىنىڭ (1997) 174 ـ نومۇرلۇق ھۆججىتىدە تەستىقلانغان بولۇپ، ئاپتونوم رايوننىڭ 9 ـ بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى تۆت چوڭ نۇقتىلىق تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىگە كىرگۈزۈلدى. بۇ قېتىم تېخنىكا ئۆزگەرتىشتە چەت ئەللەرنىڭ ئىلغار تېخنىكىسىنى، ھۈنەر ـ سەنئەت ئۈسكۈنىلىرىنى كىرگۈزۈش ئارقىلىق KV 110لىق ترانسفورماتورنى ئىشلەپچىقىرىش شارائىتى ياخشىلىنىپ، مەھسۇلات سۈپىتى ئۆستۈرۈلىدۇ ۋە KV 220 لىق ترانسفورماتورنى رېمونت قىلىش ئىقتىدارىغا ئىگە قىلىنىدۇ، تۈر ئورۇنلانغاندىن كېيىن 3 مىليون 500 مىڭ KVA لىق يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا يەتكۈزۈلىدۇ، يېڭىدىن ئاشۇرۇلىدىغان يىللىق ئىشلەپچىقىرىش

ئېتىللىق كابېلنىڭ يىللىق مەھسۇلات مىقدارىنى KM 250 غا، قەغەز قاپلىق مىس سىمنىڭ يىللىق مەھسۇلات مىقدارىنى 100 تونىغا يەتكۈزىدۇ؛ پولى ئېفىرلىق سىر بىلەن قاپلانغان سىمنىڭ يىللىق مەھسۇلات مىقدارىنى 500 تونىغا يەتكۈزىدۇ؛ ئەينەك يىپ قاپلىق سىمنىڭ يىللىق مەھسۇلات مىقدارىنى 300 تونىغا يەتكۈزىدۇ.

بۇ تۈرنىڭ قۇرۇلۇش ۋاقتى توققۇز ئاي بولۇپ، 1998 ـ يىلىنىڭ بېشىدا ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگەندىن كېيىن، يىللىق سېتىش كىرىمى 150 مىليون يۈەن، يىللىق پايدا 2 مىليون 340 مىڭ يۈەن ئاشىدۇ. سېلىنغان مەبلەغ 2.08 يىل ئىچىدىلا ئوندۇرۇۋېلىنىدۇ، بۇ تۈرگە 47 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدۇ.

3. كەم مەبلەغنىڭ ھەل قىلىنىشى

بۇ قېتىم پاي چېكى تارقىتىلغاندىن كېيىن تارقىتىش چىقىمىنى چىقىرىۋەتكەندە، 148 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلىنىدۇ، كەملەيدىغان 47 مىليون 980 مىڭ يۈەن مەبلەغنى شىركەت بانكىدىن قەرز ئېلىش ئارقىلىق ھەل قىلىدۇ.

6. پاي پايدىسىنى تەقسىملەش سىياستى

شىركىتىمىز قۇرۇلغاندىن كېيىن، پايدا ئېلىشقا باشلىغان يىلدىن تارتىپ پاي پايدىسىنى تارقىتىشنى باشلايدۇ. «شىركەت نىزامنامىسى»دىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، شىركىتىمىز ئوخشاش پايغا ئوخشاش پايدا بېرىدۇ. شىركىتىمىز ھەر يىلى نەقچوت قىلغاندىن كېيىن، پاي پايدىسىنى نەق پۇل ياكى پاي چېكى بېرىش ئارقىلىق پاي نىسبىتى بويىچە تەقسىم قىلىدۇ، شىركىتىمىز شەخسلەرگە پاي پايدىسىنى تەقسىم قىلغاندا «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ تاپاۋەت بېجى قانۇنى»دىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە شەخس تاپاۋەت بېجىنى ۋەكالەتەن تۇتۇپ قېلىپ تاپشۇرىدۇ.

«شىركەت نىزامنامىسى»دىكى بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن، باجدىن كېيىنكى پايدىنى كونكرېت تەقسىملەش تەرتىپى ۋە تەقسىملەش نىسبىتى تۆۋەندىكىچە بولىدۇ:

1. زىياننى تولۇقلاش؛

2. پايدىدىن قانۇن بويىچە % 10 جامائەت جۇغلانمىسى ئاجرىتىش؛

3. قانۇن بويىچە جامائەت پاراۋانلىق فوندىغا % 5 ـ % 10 قالدۇرۇش؛

4. پايچىكلار يىغىنىنىڭ قارارى ئارقىلىق پايدىدىن ئىختىيارىي جامائەت جۇغلانمىسى قالدۇرۇش؛

5. پاي پايدىسىنى بېرىش.

قانۇندا بەلگىلەنگەن جامائەت فوندى سوممىسى شىركەتنىڭ تىزىمغا ئالدۇرغان كاپىتالىنىڭ % 50 ىدىن ئاشقاندا، قالدۇرۇشقا بولمايدۇ.

شىركەت پايدىنى تەقسىملەشتە دۆلەتنىڭ مالىيە بوغالتىرلىق تۈزۈمىنى ۋە باج ئېلىش قاتارلىقلارغا ئالاقىدار قانۇن، نىزاملىرىدىكى بەلگىلىمىلەرنى قاتتىق ئىجرا قىلىدۇ، شىركەتنىڭ پاي پايدىسىنى تەقسىملەشنىڭ ئاخىرقى لايىھىسىنى مۇدىرىيەت يىغىنى شۇ يىللىق كەسىپ نەتىجىسى ۋە كېيىنكى ئىشلەپچىقىرىش ـ تىجارەت پىلانىغا قاراپ بەلگىلەيدۇ، پايچىكلار يىغىنىدا ماقۇللانغاندىن كېيىن ئىجرا قىلىدۇ.

1996 ـ يىللىق پايچىكلار يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىپ ماقۇللىشى ئارقىلىق شىركىتىمىز 1996 ـ يىللىق پايدىنى تەقسىم قىلغاندىن كېيىنكى قالدۇقنىڭ 1 مىليون 189 مىڭ 976 يۈەندىن ۋە بۇ قېتىم پاي چېكى تارقىتىلغان ۋە بازارغا سېلىنغان مەزگىلدىكى پايدىدىن كونا ـ يېڭى پايچىكلارنى ئورتاق بەھرىمەن قىلىشنى قارار قىلدى.

(ئاخىرى 5 ـ بەتتە)

شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتىنىڭ پاي چېكىگە خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى

(بېشى 4 - بەتتە)

7. تارقاتقۇچىنىڭ ۋە تارقاتقۇچى ئاساسلىق خادىملارنىڭ ئەھۋالى

1. تارقاتقۇچىنىڭ نامى: شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتى

2. تارقاتقۇچىنىڭ قۇرۇلغان ۋاقتى: 1993 - يىل 2 - ئاينىڭ 26 -كۈنى

تارقاتقۇچىنىڭ تىزىمغا ئېلىنغان ئادرېسى: سانجى شەھىرى «يەنئەن» جەنۇبىي يولى 52- قورۇ.

4. تارقاتقۇچىنىڭ قىسقىچە تارىخى:

شىركىتىمىزنىڭ ئاساسلىق تەشەببۇسچىسى سانجى شەھەرلىك ئالاھىدە ترانسفورماتور زاۋۇتى، بۇ زاۋۇت 1993- يىل 2- ئاينىڭ 16- كۈنى بىر قىسىم تىجارەت خاراكتېرلىك مۈلكىنى سېلىپ، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە مەبلەغ سېلىش شىركىتى، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مەبلەغ سېلىش شىركىتى، سانجى ئېلېكتر سانائىتى باش شىركىتىنىڭ بىرلىكتە تەشەببۇس قىلىشى، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پاي تۈزۈمىدىكى كارخانىلار سىناق نۇقتىلىرىنى بىرلىشىپ تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتى (1993) 095- نومۇرلۇق ھۆججىتى» ئارقىلىق تەستىقلىشى بىلەن نىشانلىق مەبلەغ توپلاش شەكلى ئارقىلىق «شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتى» نى قۇردى. شىركىتىمىزنىڭ 1993- يىل 2- ئاينىڭ 26- كۈنى تىزىمغا ئېلىنغان كاپىتالى 15 مىليون 500 مىڭ يۈەن، شىركىتىمىزنىڭ ئومۇمىي پېيى 15 مىليون 500 مىڭ. بۇنىڭ ئىچىدە تەشەببۇس قىلغۇچى قانۇنىي ئىگىنىڭ پېيى 12 مىليون 500 مىڭ، ئىچكى قىسىمدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پېيى 3 مىليون.

1996- يىل 1- ئاينىڭ 18- كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئاكسىيە باشقۇرۇش كومىتېتىنىڭ (1996) 002- نومۇرلۇق ھۆججىتىدە تەستىقلىشى ۋە شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ (1997) 76- نومۇرلۇق ھۆججىتىدە ئېتىراپ قىلىنىشى بىلەن شىركىتىمىز 36 مىليون 180 مىڭ قانۇنىي ئىگە پاينى كۆپەيتىپ تارقاتتى. ھەر پاينىڭ تارقىتىلىش باھاسى 1.5 يۈەن بولۇپ، شىركىتىمىزنىڭ تىزىمغا ئېلىنغان كاپىتالى 51 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە كۆپەيدى. بۇ قېتىم كاپىتال ۋە پاينى كۆپەيتىش ئارقىلىق شىنجاڭ سىم - كابېل زاۋۇتىنىڭ بىر قىسىم تىجارەت خاراكتېرلىك مۈلكىنى قوبۇل قىلىپ، شىركىتىمىزنى سىم - كابېل مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە قىلدى. شىركىتىمىز مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ مەھسۇلاتلىرىنى كۆپ مەنبەلىشىشكە تېخىمۇ يۈزلەندۈرۈپ، خېيىم-خەتەرگە تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارىنى كۈچەيتتى. شۇنىڭ بىلەن شىركىتىمىزگە يەنىمۇ تەرەققىي قىلىش زېمىنى ھازىرلاندى.

شىركىتىمىز 1996- يىل 1- ئاينىڭ 18- كۈنى يېڭى قانۇنىي ئىگە پايچېكلارنى قوبۇل قىلىنىپ، پاينى كۆپەيتىپ 36 مىليون 180 مىڭغا يەتكۈزدى، ھەر پاينىڭ ساپ مۈلۈك قىممىتى 1.50 يۈەن بويىچە تارقىتىلدى، پاي ھوقۇقىنىڭ قۇرۇلمىسى تۆۋەندىكىچە:

پاي ھوقۇقى تۈرلىرى	پاي سانى (10 مىڭ)	ئىگىلىگەن نىسبىتى (%)
قانۇنىي ئىگىنىڭ پېيى	4868	94.19
ئىچكى قىسىمدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پېيى	300	5.80
پاي ئومۇمىي پاي	5168	100

2. بۇ قېتىمقى تارقىتىش:

بۇ قېتىم A پايدىن 30 مىليونى تارقىتىلىدۇ. تارقىتىلغاندىن كېيىن ئومۇمىي پاي 81 مىليون 680 مىڭغا يېتىدۇ.

ئالاقىدار بەلگىلىمىگە ئاساسەن، ئىچكى قىسىمدىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەر پېيىنى بۇ قېتىمقى تارقىتىش ئاخىرلاشقاندىن كېيىنكى ئۈچ يىل ئىچىدە بازارغا سېلىشقا بولمايدۇ. بۇ قېتىمقى A پاي چېكىنى تارقىتىش ئاخىرلاشقاندىن كېيىن شىركىتىمىزدە تۆۋەندىكىدەك پاي قۇرۇلمىسى شەكىللىنىدۇ:

پاي ھوقۇقى تۈرلىرى	پاي سانى (10مىڭ)	ئىگىلىگەن نىسبىتى (%)
قانۇنىي ئىگىنىڭ پېيى	4868	63.48
ئاممىنىڭ پېيى	3000	32.60
ئىچكى قىسىمدىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەر پېيى	300	3.91
ئومۇمىي پاي	8168	100

3. ئىچكى قىسىمدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر پېيىنىڭ ئەھۋالى:

شىركىتىمىز قۇرۇلغاندا ئىچكى قىسىمدىكى ئىشچى- خىزمەتچىلەرگە تارقىتىلغان 3 مىليون پاي 1993- يىلىنىڭ ئاخىرىدا دۆلەت ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتىنىڭ (1993) 115- نومۇرلۇق «نىشانلىق پاي توپلىغان چەكلىك پاي شىركەتلىرىنىڭ ئىچكى قىسىمدىكى ئىشچى- خىزمەتچىلەر قولىدىكى پاي چېكىنى قېلىپلاشتۇرمىغان ئەھۋالنى ئېنىقلاش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» تىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن ئېنىقلاپ چىقىلدى ھەم تەلەپ بويىچە شىنجاڭ ئاكسىيە تىزىملاش شىركىتىنىڭ مەركەزلەشتۈرۈپ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى، ئاپتونوم رايونلۇق ئاكسىيە نازارەتچىلىك باشقۇرۇش ئىشخانىسىنىڭ (1997)009 - نومۇرلۇق ھۆججىتىدە ئېتىراپ قىلىندى.

4. مۇدىرىيەت ئەزالىرى، نازارەتچىلەر، ئالىي باشقۇرۇش خادىملىرى ۋە مۇھىم ئىشچى - خىزمەتچىلەر قولىدىكى پاي چېكى ئەھۋالى:

جاڭ شىن: باش مۇدىر قوشۇمچە باش دىرېكتور. قولىدىكى شىركەت پېيى 10 مىڭ،

يې جۈن مۇدىرىيەت ئەزاسى، شىركەتنىڭ مۇئاۋىن باش دىرېكتورى، ترانسفور ماتور زاۋۇتىنىڭ باشلىقى. قولىدىكى شىركەت پېيى

ھېساباتى، خام ماتېرىيال، ئىشلەپ چىقىرىلغان مەھسۇلاتلاردا پىلانلىق تەننەرخ ھېساباتى قوللىنىلىپ، يىل ئاخىرىدا ئەمەلىي تەننەرخ بويىچە تەڭشىلىدۇ؛ تۆۋەن قىممەتلىك، ئاسان خورايدىغان بۇيۇملارنى ئوتتۇرىچە نىسبەت بويىچە ھېسابقا چىچىۋېتىش ئۇسۇلى قوللىنىلىدۇ.

(7) ئۇزاق مۇددەتلىك مەبلەغنى ھېسابلاش ئۇسۇلى

A . زايوم مەبلىغىدە تەننەرخ ھېسابلاش ئۇسۇلى قوللىنىلىدۇ.

B . پاي ھوقۇقى مەبلىغى ۋە بىرلەشمە تىجارەت مەبلىغى كارخانا پېيىنىڭ %20 نگە يەتمىسە، تەننەرخ ھېسابلاش ئۇسۇلى بويىچە ھېسابلىنىدۇ؛ 20 ـ 50 (% 50 نىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ)تى ئارىلىقىدا بولسا، ھوقۇق ۋە مەنپەئەت ھېسابلاش ئۇسۇلى بويىچە ھېسابلىنىدۇ. %50 تىن ئارتۇق بولسا، بىرلەشمە بوغالتىرلىق مەلۇمات جەدۋىلى ئىشلىنىدۇ.

(8) مۇقىم مۈلۈك ھەم ئۇنىڭ ئامورتىزاتسىيىسى

مۇقىم مۈلۈك ئىشلىتىلگەن ۋاقتى بىر يىلدىن ئاشقان، يەككە قىممىتى 2000 يۈەندىن ئاشىدىغان ئۆيلەر، قۇرۇلۇشلار، ماشىنا- ئۈسكۈنىلەر، ترانسپورت قوراللىرى، ئېلېكترونلۇق ئۈسكۈنە ۋە باشقا ئۈسكۈنىلەرنى كۆرسىتىدۇ.

مۇقىم مۈلۈكنىڭ قىممىتى ئەمەلىي تەننەرخ بويىچە ھېسابلىنىدۇ، ئۇنىڭ ئامورتىزاتسىيىسى ئوتتۇرىچە يىل چېكى بويىچە ھېسابلىنىدۇ، ئامورتىزاتسىيە نىسبىتى تۈرلەر بويىچە ھېسابلىنىپ چىقىرىۋېتىلىدۇ. ئامورتىزاتسىيە قىممىتى نىسبىتى %5 بولىدۇ. مۇقىم مۈلۈكلەرنىڭ ئامورتىزاتسىيىسى يىل چېكى ۋە ئامورتىزاتسىيىسى نىسبىتى تۆۋەندىكىچە:

تۈر	ئامورتىزاتسىيە يىل چېكى	يىللىق ئامورتىزاتسىيە نىسبىتى
ئۆي ۋە قۇرۇلۇشلار	30 ـ 40	% 2.38 ـ 3.17
ماشىنا ـ ئۈسكۈنىلەر	20 ـ 16	% 4.75 ـ 5.94
ترانسپورت قوراللىرى	6	% 15.83

(9) شەكىلسىز مۈلۈك ھەم ئۇنى چىچىۋېتىش

ئەمەلىي چىقىم بويىچە ھېسابلىنىپ، مەنپەئەتلەنگەن ئون يىل بىرلىك قىلىنىپ تەڭ چىچىۋېتىلىدۇ.

(10) سۆرۈلۈپ قالغان مال - مۈلۈك ۋە ئۇنى چىچىۋېتىش

ئەمەلىي چىقىم بويىچە ھېسابلىنىپ، مەنپەئەت ئالغان ئون يىل بىرلىك قىلىنىپ تەڭ چىچىۋېتىلىدۇ.

(11) كىرىمنى ئېتىراپ قىلىش

مەزكۇر شىركەت چىقارغان تاۋارلار، ئەمگەك مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلىگەن، پۇل تاپشۇرۇۋېلىنغان ياكى پۇل ئېلىش تالونىغا ئېرىشكەندە تىجارەت كىرىمى ئېتىراپ قىلىنىدۇ.

(12) باج تۈرلىرى توغرىسىدا ئىزاھات:

كۆرسەتمە: مەبلەغ سالغۇچىلار شىركەتنىڭ مالىيە ئەھۋالى، تىجارەت نەتىجىسى ۋە بوغالتىرلىق سىياسىتىنى تېخىمۇ تەپسىلىي ئىگىلىمەكچى بولسا، پاي توپلاش چۈشەندۈرۈشنامىسىنىڭ قوشۇمچىسىدا چۈشۈرۈلگەن شىركەتنىڭ مالىيە مەلۇمات جەدۋىلى ۋە ئىزاھاتلىرىنى ئەستايىدىل ئوقۇپ چىقسا بولىدۇ.

11. شىركەتنىڭ تەرەققىيات پىلانى

1. شىركەتنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تىجارىتىنى راۋاجلاندۇرۇش ستراتېگىيىسى: مەۋقە ئېلېكتر ماشىنىلىرى ساھەسىگە قارىتىلىپ، كۆپ مەنبەلىك راۋاجلاندۇرۇش يولىغا قويۇلىدۇ. پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى باشلامچى قىلىنىپ، يۇقىرى پەن - تېخنىكىلىق مەھسۇلاتلار پائال تەرەققىي قىلدۇرۇلىدۇ، ئىشلەپ چىقىرىلىدۇ، كارخانىنىڭ خېيىم - خەتەرگە تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارى ۋە تەرەققىيات زاپاس كۈچى ئاشۇرۇلىدۇ.

2. تەرەققىيات نىشانى ۋە كۆلىمى: ھازىرقى ترانسفورماتور تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش تۈرى تېزلىتىلىپ، شىركەت توك بېسىم دەرىجىسى 220 KV بولغان، ئەڭ چوڭ بىرلىك سىغىمچانلىقى 240 KVA مىڭ ۋە ئۇنىڭدىن تۆۋەن ئۈچ فازا مايلىق ئېلېكتر ترانسفورماتورى، 35 KV ۋە ئۇنىڭدىن تۆۋەن قۇرۇق ترانسفورماتور ئىشلەپچىقىرىش سەۋىيىسىگە يەتكۈزۈلۈپ، مەھسۇلاتنىڭ كۆلىمى كېڭەيتىلىدۇ، دەرىجىسى ئۆستۈرۈلىدۇ ھەم ئېلېكتر سىمى - كابېل ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىشنى ئىمكان قەدەر تېز ئورۇنداش قولغا كەلتۈرۈلىدۇ.

3. بازار تەرەققىيات پىلانى ۋە سېتىش نىشانى: ھازىرقى مەھسۇلات بازارلىرىنى ساقلاپ قالغان ئەھۋالدا، يېڭى مەھسۇلاتلارنىڭ مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى بازارلىرى يەنىمۇ كېڭەيتىلىدۇ. شىركىتىمىز بۇنىڭدىن كېيىنكى يىللاردا يېڭى سېتىش ساھەلىرىنى ئېچىپ، مەملىكەت ئىچى - سىرتىدىكى بازارلارنى تەڭ كېڭەيتىش ستراتېگىيىسىنى يولغا قويىدۇ. مەملىكەت ئىچىدە، سېتىش تۈرلىرىنى داۋاملىق تەرەققىي قىلدۇرۇپ، شىركىتىمىز ئىشلەپ چىقارغان مەھسۇلاتلار دۆلەتنىڭ داڭلىق مەھسۇلاتلىرىغا ئايلاندۇرۇلىدۇ. مۇشۇ ئاساستا، چەت ئەللەردە پائال بازار ئېچىپ مۇشۇ ئەسىر ئىچىدە چەت ئەللەردە سېتىلىدىغان مەھسۇلات نىسبىتىنى %25 ئۆرپچۆرىسىگە يەتكۈزۈش قولغا كەلتۈرۈلىدۇ.

4. ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت پىلانى: شىركىتىمىز 1997 - يىلى ۋە 1998 - يىلى ترانسفورماتور تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىشنى ئورۇنداپ بولۇپ، يىلىغا 3 مىليون KVA ترانسفورماتور ئىشلەپ چىقىرىدۇ، ئېلېكتر سىمى - كابېل ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىشنى تاماملىغاندىن كېيىن، قەغەزدە ئورالغان ياپلاق مىس سىم، سىرلىق سىم، ئەينەك يىپتا ئورالغان سىم قاتارلىق بازار تەلىپى

خەتەرگە تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارىنى كۈچەيتتى. شۇنىڭ بىلەن شىركىتىمىزگە يەنىمۇ تەرەققىي قىلىش زېمىنى ھازىرلاندى.

شىركىتىمىز 1996- يىل 12- ئاينىڭ 16- كۈنى تىجارەت كىنىشكىسىنى يەڭگۈشلىدى. نامىنى «شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتى»گە ئۆزگەرتتى.

8. تىجارەت نەتىجىسى

1. ئىشلەپچىقىرىش ۋە تىجارەت ئەھۋالى:

شىركىتىمىز قۇرۇلغاندىن بۇيان مۈلۈك ھوقۇقى مۇناسىۋىتىنى راۋانلاشتۇرۇش، كارخانىنىڭ مېخانىزمىنى ئۆزگەرتىش ۋە ئىچكى قىسىمدىكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئارقىلىق ئىقتىسادىي كۈچىنى ئۈزلۈكسىز ئاشۇردى. پايدىسىنى كۆپەيتتى، 1995- يىلى ئىقتىسادىي پايدا جەھەتتە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ماشىنا- ئېلېكتر كەسپىدىكى 166 كارخانا ئىچىدە 2- ئورۇنغا ئۆتتى، 110 KV لىق ترانسفورماتورنىڭ ئىقتىسادىي پايدا ئۇنىۋېرسال كۆرسەتكۈچى جەھەتتە مەملىكەتتىكى ئوخشاش كەسىپتىكى زاۋۇتلار (155) ئىچىدە 1- ئورۇنغا ئۆتتى؛ 35 KV لىق ترانسفورماتورنىڭ ئىقتىسادىي پايدا ئۇنىۋېرسال كۆرسەتكۈچى جەھەتتە مەملىكەتتىكى ئوخشاش كەسىپتىكى زاۋۇتلار ئىچىدە 2- ئورۇنغا ئۆتتى؛ ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمى جەھەتتە مەملىكەتتىكى ئوخشاش كەسىپلەر ئىچىدە 2- ئورۇنغا ئۆتتى. شىركىتىمىز يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئېنېرگىيە ۋە خام ئەشيا تېجەش تىپىدىكى ترانسفورماتورلارنى تەتقىق قىلىش، ئىشلەپچىقىرىش بىلەن شۇغۇللاندى، ئىشلەپ چىقارغان S8 تىپلىق 110 KV لىق ترانسفورماتور ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى، بۇ مەھسۇلاتنىڭ تەننەرخى ۋە سەرپىياتى زور دەرىجىدە تۆۋەنلىگەنلىكتىن كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي ئۈنۈم ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈم بەردى، شىنجاڭدا 31500 KVA لىق ترانسفورماتور ئىشلەپچىقىرىشتىكى بوشلۇقنى تولدۇردى؛ ئىشلەپ چىقىرىلغان S10-1000/10، S9-200/6.0، SN8-50/10، SF7-10000 KVA/35 KV، SFS7-16000 KVA/110 KV، SFSZ9-31500/110 KV قاتارلىق مەھسۇلاتلىرى قانۇنىي ئورگاننىڭ باھالىشىدىن ئۆتتۈپ كارخانىمىزنىڭ رىقابەتلىشىش ئىقتىدارى كۈچەيدى، بازارنى ئىگىلەش نىسبىتى ئۆستى.

9. پاي

1. پاينىڭ شەكىللىنىشى:

شىركىتىمىز 1993- يىل 2- ئاينىڭ 26- كۈنى سانجى شەھەرلىك ئالاھىدە ترانسفورماتور زاۋۇتى، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە مەبلەغ سېلىش شىركىتى، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مەبلەغ سېلىش شىركىتى، سانجى ئېلېكتر سانائىتى باش شىركىتىنىڭ بىرلىكتە تەشەببۇس قىلىشى، بىر قىسىم ئىشچى- خىزمەتچىلەردىن پاي توپلىشى ۋە نىشانلىق پاي توپلىشى بىلەن قۇرۇلغان، ھەر بىر پاينىڭ قىممىتى 1.00 يۈەن بولۇپ، قىممىتى بويىچە تارقىتىلدى، تىزىمغا ئېلىنغان كاپىتالى 15 مىليون 500 مىڭ يۈەن، پاي ھوقۇقىنىڭ قۇرۇلمىسى تۆۋەندىكىچە:

پاي ھوقۇقى تۈرلىرى	پاي سانى (10 مىڭ)	ئىگىلىگەن نىسبىتى (%)
تەشەببۇس قىلغۇچى قانۇنىي ئىگىنىڭ قولىدىكى پاي	1250	80.65
ئىچكى قىسىمدىكى ئىشچى- خىزمەتچىلەرنىڭ پېيى	300	19.35
ئومۇمىي پاي	1550	100

پى جۇن: مۇدىرىيەت ئەزاسى، شىركەتنىڭ مۇئاۋىن باش دىرېكتورى، ترانسفورماتور زاۋۇتىنىڭ باشلىقى. قولىدىكى شىركەت پېيى 7000.

لى تيەنيۇ: مۇدىرىيەت ئەزاسى، ھازىر شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مەبلەغ سېلىش شىركىتىنىڭ باش دىرېكتورى، قولىدىكى شىركەت پېيى 12 مىڭ.

گوفۇسەي: نازارەتچى، ھازىر شىركەت ترانسفورماتور زاۋۇتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى، قولىدىكى شىركەت پېيى 5000.

ۋاڭ شيۇجى: نازارەتچى، ھازىر شىركەت ترانسفورماتور زاۋۇتى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋەكىلى، قولىدىكى شىركەت پېيى 12 مىڭ.

ماشىنشۇ: نازارەتچى، ئاپتونوم رايونلۇق مەبلەغ سېلىش شىركىتى مالىيە مەبلەغ بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، قولىدىكى شىركەت پېيى 8500.

دىڭ فاڭ: نازارەتچى، ھازىر ئاپتونوم رايونلۇق مەبلەغ سېلىش شىركىتى مالىيە بۆلۈمىنىڭ دىرېكتورى، قولىدىكى شىركەت پېيى 7000.

باشقا مۇدىرىيەت ئەزالىرى، نازارەتچىلەر، ئالىي دەرىجىلىك باشقۇرۇش خادىملىرى ۋە مۇھىم ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قولىدا شىركەتنىڭ پېيى يوق.

10. ئاساسىي مالىيە بوغالتىرلىق ماتېرىيالى

شىنجاڭ بوغالتىرلىق ئورنى تارقاتقۇچىنىڭ 1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنىدىن ئىلگىرىكى ئۈچ يىللىق بوغالتىرلىق مەزگىلىدە يوللىغان مەلۇمات جەدۋەللىرىنى مۇپەتتىش قىلىشقا قارىغاندا، ئاساسىي مالىيە بوغالتىرلىق ماتېرىياللىرى تۆۋەندىكىچە:

1. شىركەت قوللانغان ئاساسلىق بوغالتىرلىق سىياسىتى

(1) بوغالتىرلىق تۈزۈمى

«كارخانا بوغالتىرلىق مىزانى» ۋە «پاي تۈزۈمىنى سىناق قىلغان كارخانىلارنىڭ بوغالتىرلىق تۈزۈمى» ھەم «بوغالتىرلىق مەلۇمات جەدۋەللىرىنى بىرىكتۈرۈشكە دائىر ۋاقىتلىق بەلگىلىمە» ئىجرا قىلىنىدۇ.

(2) بوغالتىرلىق يىلى

يىللىق تۈزۈم قوللىنىلىدۇ، مىلادى ھەر يىلىنىڭ 1 - ئاينىڭ 1- كۈنىدىن 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگىچە بىر بوغالتىرلىق يىلى قىلىنىدۇ.

(3) ھېسابقا چۈشۈرۈش پرىنسىپى ۋە باھا ھېسابلاش ئاساسى

ھوقۇق مەسئۇلىيەت بارلىققا كېلىش تۈزۈمى ھېسابقا چۈشۈرۈش پرىنسىپى قىلىنىدۇ، ئەمەلىي تەننەرخنى ھېسابلاش باھا ھېسابلاش ئاساسى قىلىنىدۇ.

(4) ھېسابقا چۈشۈرۈش پۇل بىرلىكى خەلق پۇلى ھېسابقا چۈشۈرۈلىدىغان پۇل بىرلىكى قىلىنىدۇ.

(5) توپلىنىپ قالغان ھېسابات تەييارلىقى

«توپلىنىپ قالغان ھېسابات تەييارلىقىدا ئورۇشتۇرۇش ئۇسۇلى» قوللىنىلىدۇ، يىل ئاخىرىدا كىرىم قىلىنغان پۇل قالدۇق سوممىنىڭ ‰3 ى بويىچە تەڭشىلىدۇ.

(6) ئامباردىكى مالغا باھا قويۇش ئۇسۇلى

ئەمەلىي تەننەرخى بويىچە باھا قويۇلىدۇ. كىرىم - چىقىم كۈندىلىك

(12) باج تۈرلىرى توغرىسىدا ئىزاھات:

ئا. قوشۇلما قىممەت بېجى: مەھسۇلات سېتىش كىرىمى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ قوشۇلما قىممەت بېجى ۋاقىتلىق نىزامى»بويىچە ئىجرا قىلىنىدۇ. باج نىسبىتى 17% بولىدۇ.

ب. تىجارەت بېجى: ئەمگەك مۇلازىملىق كىرىمى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ تىجارەت بېجى ۋاقىتلىق نىزامى»بويىچە ئىجرا قىلىنىدۇ، باج نىسبىتى 3% بولىدۇ.

س. شەھەر قۇرۇلۇشنى قوغداش بېجى، تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك قوشۇلما قىممەت بېجى ۋە تىجارەت بېجى سوممىسىنىڭ 7% ى بويىچە ھېسابلىنىپ تاپشۇرۇلىدۇ.

د. مائارىپ قوشۇمچە پۇلى تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك قوشۇلما قىممەت بېجى ۋە تىجارەت بېجى سوممىسىنىڭ 3% ى بويىچە ھېسابلىنىپ تاپشۇرۇلىدۇ.

ئې. تاپاۋەت بېجى: تاپاۋەت بېجىنى ھېسابلاپ تاپشۇرۇشتا «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ كارخانىلار تاپاۋەت بېجى ۋاقىتلىق نىزامى»ئىجرا قىلىنىدۇ، مۇۋاپىق باج نىسبىتى 33% بولىدۇ. مۇناسىۋەتلىك ھۆججەتلەردىكى تەستىققا ئاساسەن، شىركەتنىڭ 1993 ـ 1995 يىلىدىكى تاپاۋەت بېجى 33% بويىچە ھېسابلىنىدۇ. شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ (1997)58- نومۇرلۇق ھۆججىتىدىكى تەستىققا ئاساسەن، شىركەت 1996 - يىلى 15% لىك تاپاۋەت بېجى نىسبىتىنى ئىجرا قىلىدۇ. شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ (1997)51 - نومۇرلۇق ھۆججىتىدىكى تەستىققا ئاساسەن، شىركەت بازارغا پاي سالغاندىن كېيىن 15% لىك تاپاۋەت بېجى تاپشۇرىدۇ.

2. ئىزاھات:

يۇقىرىدىكى مۈلۈك قەرز ھېسابات جەدۋىلى ۋە پايدا جەدۋىلى شىنجاڭ بوغالتىرلىق ئورنىدىكى تىزىمغا ئېلىنغان بوغالتىرلارنىڭ تەكشۈرۈپ دەلىللىشىدىن ئۆتتى ھەم ئىقتىسادىي مۇپەتتىشلىك دوكلاتى يېزىپ بېرىلدى.

3. مالىيە كۆرسەتكۈچى تەھلىلى	1996 - يىل	1995 -يىل	1994 - يىل
1. كۆچمە مەبلەغ نىسبىتى	1.25	1.48	1.68
2. تېز كۆچمە مەبلەغ نىسبىتى	0.75	0.82	1.32
3. مۈلۈك قەرز نىسبىتى (%)	46.60 %	66.16 %	61.92 %
4. يىغىۋېلىشقا تېگىشلىك نېسى پۇللارنىڭ ئوبوروتى (قېتىم)	6.05	3.30	3.19
5. زاپاس مالنىڭ ئوبوروتى (قېتىم)	3.25	2.06	2.66
6. ساپ مۈلۈك پايدا نىسبىتى (%)	20.43	23.82	25.45
7. ھەر پاينىڭ پايدىسى (يۈەن)	0.36	0.35	0.36
8. ھەر پاينىڭ ساپ مۈلۈك قىممىتى (يۈەن)	1.78	1.49	1.40

سىم، سىرلىق سىم، ئەينەك يىپتا ئورالغان سىم قاتارلىق بازار تەلىپى كۈچلۈك مەھسۇلاتلارنى كۆپەيتىدۇ، بۇنىڭغا ئەسلىدىكى ھەر خىل ئېلېكتر سىمى، كابېل مەھسۇلاتلىرى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنىڭ يەنىمۇ ئۆستۈرۈلۈشى قوشۇلسا، سىم - كابېل مەھسۇلاتلىرىنىڭ يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 300 مىليون يۈەنگە يېتىدۇ. شىركىتىمىز يەنە 3- كەسىپنى پائال راۋاجلاندۇرۇپ، كۆپ مەنبەلىك تىجارەتنى قانات يايدۇرۇپ، مەبلەغ سېلىش خېيىم - خەتىرىنى تارقاقلاشتۇرۇپ، ئەڭ ياخشى ئىقتىسادىي ئۈنۈم ھاسىل قىلىدۇ.

5. تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش پىلانى ۋە ئۈسكۈنە يېڭىلاش: دۆلەتنىڭ كەسىپ سىياسىتى ۋە ترانسفورماتور ساھەسىنىڭ تەرەققىيات پىلانىغا ئاساسەن، 110 KV دەرىجىلىك S 8 ، S10 سىستېمىسىدىكى ئېنېرگىيە، ماتېرىيال تېجەيدىغان مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمى كېڭەيتىلىدۇ، 220 KV دەرىجىلىك سىغىمچانلىقى چوڭ، يۇقىرى، ئوتتۇرا بېسىملىق ترانسفورماتور مەھسۇلاتلىرى ئىشلەپچىقىرىشى تەرەققىي قىلدۇرۇلىدۇ. 220 KV دەرىجىلىك چوڭ تىپتىكى ترانسفورماتور ئىشلەپچىقىرىش زاۋۇت ئۆيى يېڭىدىن ياسىلىدۇ. 220 KV دەرىجىلىك چوڭ تىپتىكى ترانسفورماتور ئىشلەپچىقىرىش ئۈسكۈنىسى كۆپەيتىلىدۇ. تەقلىدىي ئوتتۇرا ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى كىرگۈزۈلۈپ، 35 KV دىن تۆۋەن ئوتتۇرا كابېل ئىشلەپ چىقىرىلىدۇ؛ چوڭ تىپتىكى ئارغامچا سىم ۋە كابېل ياساش ئۈسكۈنىسى كۆپەيتىلىدۇ؛ بۇرۇنقى كونا ئۈسكۈنىلەرنى يېڭىلاش تېزلىتىلىپ، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ئۆستۈرۈلىدۇ.

6. خادىملارنى كۆپەيتىش ـ تولۇقلاش پىلانى : شىركىتىمىزدە ئالىي مەكتەپ، تېخنىكوم ئوقۇش تارىخىدىن يۇقىرى ئوقۇش تارىخىغا ئىگە خادىملار ۋە پەن - تېخنىكا خادىملىرى 60 % تىن كۆپرەكنى ئىگىلەيدۇ؛ تېخنىك خادىملار ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكا سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، «ئەۋەتىش، تەكلىپ قىلىپ كىرگۈزۈش» چارىسى قوللىنىلىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تېخنىكا سەۋىيىسى ۋە سىياسىي سەۋىيىسى زور دەرىجىدە ئۆستۈرۈلىدۇ، شىركىتىمىز ھەرقايسى جەھەتتىكى مۇتەخەسسىسلەرنى پائال تەربىيىلەيدۇ، تەكلىپ قىلىدۇ، قوبۇل قىلىدۇ، زۆرۈر تېپىلغاندا، چەت ئەللەرنىڭ تېخنىكا مۇتەخەسسىسلىرى ۋە باشقۇرۇش مۇتەخەسسىسلىرىنى كىرگۈزۈپ، شىركەتنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش ۋە تەدبىر بەلگىلەش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرىدۇ. شىركىتىمىز 2000- يىلغا بارغاندا پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 100 كىشىنى (بۇنىڭ ئىچىدىكى ئالىي دەرىجىلىك كەسپىي ئۇنۋانى بارلار 30 كىشىنى) باشقۇرۇش خادىمىدىن 20 كىشىنى قوبۇل قىلىدۇ، كەسپىي خادىمدىن 200 كىشىنى تەربىيىلەيدۇ.

پايغا خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسى ۋە ئالاقىدار ھۆججەتلەرنى كۆرۈش ئورنى: شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتى، جۇڭشىن ئاكسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى.

(ئاخىرى 6 - بەتتە)

شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتىنىڭ پاي چېكى تارقىتىش ئېلانى

1. تارقىتىشنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

(1) شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور شىركىتى بۇ قېتىم خەلق پۇلى ھېسابىدىكى ئىسمى يېزىلىدىغان 30 مىليون ئادەتتىكى پاي پاي چېكى تارقىتىدۇ، ھەر بىر پاي چېكىنىڭ قىممىتى بىر يۈەن خەلق پۇلى، تارقىتىلىش باھاسى 5.19 يۈەن خەلق پۇلى، تارقىتىش رەسمىيەت خىراجىتى 0.10 يۈەن. بۇ قېتىم تارقىتىلغاندىن كېيىن، بۇ شىركەتنىڭ ئومۇمىي پاي دىرى 81 مىليون 680 مىڭ پاي، بازار پايدا نىسبىتى 14.5 ھەسسە، تارقىتىلغاندىن كېيىنكى ھەر بىر پاينىڭ ساپ مەبلەغ قىممىتى 2.94 يۈەن بولىدۇ.

(2) تارقىتىش ۋاقتى: 1997-يىل 6-ئاينىڭ 4-كۈنىدىن 1997-يىل 6-ئاينىڭ 11-كۈنىگىچە (قانۇندا بەلگىلەنگەن دەم ئېلىش كۈنلىرىدىمۇ ئادەتتىكىدەك تىجارەت قىلىدۇ). بۇنىڭ ئىچىدە سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش ۋاقتى 1997-يىل 6-ئاينىڭ 4-كۈنىدىن 1997-يىل 6-ئاينىڭ 6-كۈنىگىچە. كۈندىلىك تىجارەت ۋاقتى: ئەتىگەن سائەت 10:00 دىن چۈشتىن كېيىن سائەت 18:00 گىچە. (بېيجىڭ ۋاقتى)

(3) تارقىتىش ئورنى: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى ئۈرۈمچى شەھىرى.

(4) تارقىتىش ئوبيېكتى: شىركىتىمىزنىڭ پاي چېكىنى، سېتىۋېلىشتا قانۇنىي بەلگىلىمىلەرگە ئۇيغۇن كېلىدىغان دۆلەت ئىچىدىكى مەبلەغ سالغۇچىلار.

(5) سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش نورمىسى: يېزىلىشنىڭ باشلىنىش نۇقتىسى 1000 پاي.ئاشقان قىسمى چوقۇم 1000 پاينىڭ ھەسسىسىگە تەڭ بولۇشى كېرەك، شەخسىي پايچىكلار ھېسابات نومۇرى سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىشنىڭ يۇقىرى چېكى 408 مىڭ 400 پاي، قانۇنىي ئىگە پايچىكلار ھېسابات نومۇرىنىڭ سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىشنىڭ يۇقىرى چېكى 4 مىليون 84 مىڭ پاي. مەبلەغ سالغۇچىلار نەق پۇلغا سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلسا ھەر بىر پاي پاي چېكىنىڭ ھېسابات نومۇرلىق سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىشنىڭ يۇقىرى چېكى 30 مىڭ يۈەن بولىدۇ. ھەر بىر پايچىك ھېسابات نومۇرىغا بىر قېتىملا سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلسا بولىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۆلتىماس قىلىنغان ھەم قەيت قىلىنغان بولسا يېنىۋېلىشقا بولمايدۇ. سېتىۋېلىشنى تەكرار ئۆلتىماس قىلىش مەبلىغى ئەمەلىيلەشمىگەن ئۆلتىماس قىلىشنىڭ ھەممىسى بىردەك ئىناۋەتسىز دەپ قارىلىدۇ، ئىناۋەتسىز ئۆلتىماسقا يېڭى پاي يېزىلىشقا بولمايدۇ.

(6) مەبلەغ سالغۇچىلار سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىشتىن ئىلگىرى يەرلىك ئاكسىيە تىزىمغا ئالدۇرۇش ئورگىنىدا شاڭخەي پاي چېكى ھېسابات نومۇرى كارتۇچكىسىنى ئالغاندىن كېيىنلا، ئاندىن سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش رەسمىيىتىنى بېجىرسە بولىدۇ.

(7) ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتىنىڭ

مۇھىم كۆرسەتمە

1. شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتى (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ «ئالاھىدە ترانسفورماتور شىركىتى» دەپ ئېلىندى) نىڭ بۇ قېتىمقى پاي چېكى تارقىتىشى ھەم تارقىتىش لايىھىسى جۇڭگو ئاكسىيە نازارەت قىلىش- باشقۇرۇش كومىتېتىنىڭ ئا. ن [1997] 286-نومۇرلۇق ۋە ئا.ن [1997] 287-نومۇرلۇق ھۆججىتىدە تەستىقلاندى.

2. ئالاھىدە ترانسفورماتور شىركىتى بۇ قېتىم 30 مىليون جامائەت پېيى تارقىتىدۇ، ھەر بىر پاينىڭ قىممىتى بىر يۈەن خەلق پۇلى، تارقىتىلىش باھاسى 5.19 يۈەن خەلق پۇلى، تارقىتىش رەسمىيەت خىراجىتى 0.10 يۈەن.

3. ئالاھىدە ترانسفورماتور شىركىتىنىڭ پاي چېكى «ئومۇمىي نورما بويىچە ئالدىن تاپشۇرۇش، نىسبەت بويىچە نورمىلىق سېتىش، ئاشقان سوممىنى بانكىغا ئامانەت قويۇش» ئۇسۇلى بويىچە تارقىتىلىدۇ، مەبلەغ سالغۇچىلار بۇ قېتىمقى پاي چېكىنىڭ تارقىتىلىش ئۇسۇلى، سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش تەرتىپى، تارقىتىلىش باھاسى، يېزىلىش مىقدارى ھەم پاي ھوقۇقىنى ئېتىراپ قىلىشقا دائىر مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلەرگە دىققەت قىلىشى كېرەك.

4. سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغۇچىلارنىڭ باشقىلارنىڭ ھېساب نومۇرى ۋە مەبلىغىدىن قانۇنسىز پايدىلىنىپ سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىشىغا بولمايدۇ، بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا مەبلەغنى يۆرۈشلەشتۈرۈپ سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىشقا ياكى باشقىلارنىڭ بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا مەبلەغنى يۆرۈشلەشتۈرۈپ سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىشىغا ياردەملىشىشكە بولمايدۇ.

5. بۇ ئېلاندا ئالاھىدە ترانسفورماتور شىركىتىنىڭ پاي چېكىنى تارقىتىشقا دائىر ئىشلار جەمئىيەتتىكى ئاممىغا قىسقىچە چۈشەندۈرۈلدۇ، مەبلەغ سالغۇچىلار ئالاھىدە ترانسفورماتور شىركىتى پاي چېكىنىڭ ئادەتتىكى ئەھۋالىنى بىلمەكچى بولسا، ئالاھىدە ترانسفورماتور شىركىتىنىڭ «پاي چېكىگە خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى»نى تەپسىلىي ئوقۇشى كېرەك.

قويۇش» شەكلى قوللىنىلىدۇ.

(1) سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش شەكلى:

تور نۇقتىسىدا سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش: سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغۇچىلار نەق پۇل، پۇل چېكى، ئۆزى ئېلىپ يۈرىدىغان پىرىۋوت چېكىنىڭ بىرىنى تاللاپ مۇناسىپ ھالدا ھەرقايسى ۋەكالەتەن بېجىرگۈچى تور نۇقتىسىغا بېرىپ پاي پۇلىنى ئالدىن تاپشۇرىدۇ.

ئالدىن تاپشۇرۇلىدىغان پۇل = سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغان پاي سانى × (ھەر بىر پاينىڭ تارقىتىلىش باھاسى 5.19 يۈەن × ھەر بىر پايىنى تارقىتىش رەسمىيەت ھەققى 0.10 يۈەن).

1) نەق پۇل شەكلى بىلەن پۇل تاپشۇرۇش: سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغۇچىلار نەق پۇل ئېلىپ ئالدى بىلەن ھەرقايسى پۇل ئالغۇچى بانكىنىڭ بىر تۇتاش ساقلاش تور نۇقتىسىغا بېرىپ قەرەلسىز ئامانەت رەسمىيىتىنى بېجىرىدۇ، قەرەلسىز ئامانەت چېكى بىلەن سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش مۆھلىتى ئىچىدە بەلگىلەنگەن نەق پۇلغا سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش تور نۇقتىسىغا بېرىپ سېتىۋېلىش رەسمىيىتىنى بېجىرىدۇ.

2) پۇل چېكى، ئۆزى ئېلىپ يۈرىدىغان پىرىۋوت چېكى شەكلى بىلەن پۇل تاپشۇرۇش: سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغۇچى پىرىۋوت

سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغۇچىنىڭ ئىسمى ئېنىق يېزىلىشى كېرەك.

سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغۇچى پۇل تاپشۇرۇپ سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغاندا، ئۆزىنىڭ سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى ۋە شاڭخەي ئاكسىيە بىرژىسىنىڭ پايچىك ھېسابات نومۇرى كارتوچكىسى (سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغۇچى ئورگاننىڭ چوقۇم تىجارەت كىنىشكىسىنىڭ كۆپەيتىلگەن نۇسخىسى، بېجىرگۈچىنىڭ سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى، قانۇنىي ئىگىگە ھوقۇق بېرىلگەن ھاۋالە خېتى بولۇشى كېرەك)نى ئېلىپ بېرىشى ھەم «شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك شىركىتىنىڭ پاي چېكىنى سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش جەدۋىلى»نى تولدۇرۇشى كېرەك، شۇندىلا سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش رەسمىيىتىنى بېجىرىشكە بولىدۇ.

(2) توڭلىتىش ھەم مەبلەغنى تەكشۈرۈش دوكلاتى

سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش پۇلىنى تاپشۇرىدىغان كۈنى كەچتە سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش پۇلى پۇل ئالغۇچى بانكىلاردىن توڭلىتىش بانكىسىنىڭ توڭلاتقان مەخسۇس ھېساباتىغا كىرگۈزۈلۈشى كېرەك. ئاكسىيە كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىش سالاھىيىتى بار بوغالتىرلار ئىش بېجىرىش ئورنى توڭلاتقان مەخسۇس ھېسابات نومۇرىدىكى سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش مەبلىغىنى تەكشۈرىدۇ ھەم تەكشۈرۈش دوكلاتى يازىدۇ.

1) مەبلەغ سالغۇچىلارنىڭ ئىناۋەتلىك سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش مىقدارى بۇ قېتىم تارقىتىلىدىغان تارقىتىلىش مىقدارىغا تەڭ بولسا، مەبلەغ سالغۇچىلار ئەمەلىي سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش مىقدارى بويىچە پاي چېكى سېتىۋېلىشى كېرەك.

2) مەبلەغ سالغۇچىلارنىڭ ئىناۋەتلىك سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش مىقدارى بۇ قېتىم تارقىتىلىدىغان تارقىتىلىش مىقدارىدىن ئاز بولسا، مەبلەغ سالغۇچىلار ئەمەلىي سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش مىقدارى بويىچە پاي چېكى سېتىۋالىدۇ. ئاشقان پاي چېكىنى ھۆددىگە ئېلىپ ساتقۇچى ئۆمەك كۆتۈرە ئېلىپ ساتىدۇ.

3) مەبلەغ سالغۇچىلارنىڭ ئىناۋەتلىك سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش مىقدارى بۇ قېتىم تارقىتىلىدىغان تارقىتىلىش مىقدارىدىن كۆپ بولسا، مەبلەغ سالغۇچىلارنىڭ ئىناۋەتلىك سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش مىقدارى بىلەن بۇ قېتىم تارقىتىلىدىغان تارقىتىلىش مىقدارى ھېسابلىنىپ نورمىلىق سېتىش نىسبىتى بەلگىلىنىدۇ.

نورمىلىق سېتىش نىسبىتى = بۇ قېتىم ئاشكارا تارقىتىلىدىغان پاي سانى (30 مىليون پاي) ÷ ئەمەلىيەتتىكى ئىناۋەتلىك سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغان ئومۇمىي پاي سانى.

2. مەبلەغ سالغۇچىلارنىڭ ئەمەلىيەتتىكى سېتىۋېلىش مىقدارى:
سېتىۋېلىش مىقدارى = ئىناۋەتلىك سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش مىقدارى × نورمىلىق سېتىش نىسبىتى

نورمىلىق سېتىش نىسبىتىدە ئونلۇق كەسىر چېكىتىنىڭ كەينىدىكى بەش خانىسى ساقلاپ قېلىنىدۇ.

بۇ جەرياندا سېتىۋېلىنىدىغان پاي چېكى سانىدا ئونلۇق كەسىر چېكىتى كۆرۈلگەندە، پۈتۈنلىنىدۇ. ئاشقان پارچە پايىنى ھۆددىگە ئېلىپ ساتقۇچى كۆتۈرە ئېلىپ ساتىدۇ.

(4) ئاشقان سوممىنى بانكىغا ئامانەت قويۇش

سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغۇچىلار نورمىلىق سېتىش نىسبىتى ۋە بانكىغا ئامانەت قويۇش ئېلانى گېزىتكە بېسىلغاندىن كېيىن، ئەسلىدىكى سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش تور نۇقتىسىغا بېرىپ پاي چېكىنى نورمىلىق سېتىۋېلىشنى قەيت قىلىش ۋە بانكىغا ئامانەت قويۇش رەسمىيىتىنى بېجىرىدۇ. بانكىغا ئامانەت قويۇلغان بۇ پۇل مەخسۇس تۈر ئامانىتى بولىدۇ، ئالدىن ئېلىشقا بولمايدۇ.

3. سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغۇچىلار دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك ئىشلار

(1) سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغۇچىلارنىڭ ئۆلتىماسىنىڭ ئىناۋەتلىك بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغۇچىلار سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلىش جەدۋىلىنى ئەستايىدىل، توغرا، ئېنىق تولدۇرۇشى كېرەك، بولمىسا ئاقىۋىتىگە سېتىۋېلىشنى ئۆلتىماس قىلغۇچىلار ئۆزى مەسئۇل بولىدۇ.

(2) پۇل چېكى، ئۆزى ئېلىپ يۈرىدىغان پىرىۋوت چېكى، پوچتىدىن پىرىۋوت قىلىش شەكلى بىلەن پۇل تاپشۇرىدىغان مەبلەغ سالغۇچىلار پۇلنى ھېساباتقا ئۆتكۈزۈش ۋاقتىنىڭ 1997-يىل 6-ئاينىڭ 6-كۈنى چۈشتىن كېيىن سائەت 18:00 دىن كېيىن قالماسلىقىغا دىققەت قىلىشى

بولىدۇ.

(7) ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتىنىڭ «پاي چېكىگە خېرىدار چاقىرىش چۈشەندۈرۈشنامىسىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى» 5-ئاينىڭ 30-كۈنى «شائىخەي ئاكسىيە گېزىتى»، «شىنجاڭ گېزىتى»دە ئېلان قىلىندى.

(8) تارقىتىش ۋاقتىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى:

1997-يىل 6-ئاينىڭ 4-كۈنىدىن 6-ئاينىڭ 6-كۈنىگىچە سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلىشقا بولىدۇ.

1997-يىل 6-ئاينىڭ 7-كۈنىدىن 6-ئاينىڭ 9-كۈنىگىچە مەبلەغ توڭلىتىلىدۇ، مەبلەغ تەكشۈرۈلىدۇ، نورملىق سېتىۋېلىش نىسبىتى بەلگىلىنىدۇ. 1997-يىل 6-ئاينىڭ 9-كۈنى نورملىق سېتىۋېلىش نىسبىتى ئېلان قىلىنىدۇ. 1997-يىل 6-ئاينىڭ 10- ۋە 11-كۈنلىرى نورملىق سېتىۋېلىشنى قەيت قىلىش ئىشى بېجىرىلىدۇ.

2. تارقىتىش شەكلى

بۇ قېتىم تارقىتىشتا «ئومۇمىي نورما بويىچە ئالدىن تاپشۇرۇش، نىسبەت بويىچە نورملىق سېتىش، ئاشقان سوممىنى بانكىغا ئامانەت

2) پۇل چېكى، ئۆزى ئېلىپ يۈرىدىغان پېرېۋوت چېكى شەكلى بىلەن پۇل تاپشۇرۇش: سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلغۇچى پېرېۋوت چېكى، پۇل چېكىنى ئېلىپ، بەلگىلەنگەن چەككە سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلىش تور نۇقتىسىغا بېرىپ چەكنى تەكشۈرتۈشى ھەم سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلىش پۇلى ھېساباتقا ئۆتكۈزۈلگەندىن كېيىن، ئىلتىماس قىلىش رەسمىيىتىنى بېجىرىشى كېرەك.

پۇل چېكى، پېرېۋوت چېكى شەكلى بىلەن پۇل تاپشۇرىدىغان سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلىش مەبلىغى ئۈچۈن تاپشۇرۇلغان چەكنى تەكشۈرۈش مۇددىتى 1997-يىل 6-ئاينىڭ 6-كۈنى چۈشتىن كېيىن سائەت 18:00.

بۇ قېتىمقى تارقىتىشتا پوچتا پېرېۋوتى بىلەن پۇل تاپشۇرۇش شەكلى قوللىنىلمايدۇ، پۇل چېكى، پېرېۋوت چېكى شەكلى بىلەن پۇل تاپشۇرىدىغان سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلغۇچىلار پۇل چېكى، پېرېۋوت چېكىنىڭ ئىزاھات كاتەكچىسىگە «شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتىنىڭ پاي چېكى سېتىۋېلىنىدۇ» دېگەن خەتلەر، سېتىۋالىدىغان پاي سانى ھەم

سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلىش مەبلىغىنى تەكشۈرىدۇ ھەم تەكشۈرۈش دوكلاتى يازىدۇ.

(3) نورملىق سېتىش ھەم ئېلان قىلىش

شىنجاڭ ئاكسىيە تىزىملاش شىركىتىنىڭ دەلىللىگەن، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئاكسىيە نازارەت قىلىش ئىشخانىسى قەيت قىلغان، شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەر پېيىدا قىممىتى 1000 يۈەندىن ئاشىدىغان پاي چېكى بار خۇسۇسىي پايچىكلار 1000 كىشىدىن ئاشىدۇ، بۇ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ شىركەت قانۇنى» دا بەلگىلەنگەن پېيى بازارغا سېلىنىدىغان شىركەتلەرنىڭ «1000 كىشىدە 1000 پاي بولۇش» تەلىپىگە ئۇيغۇن. شۇڭا ئاساسلىق ھۆددىگە ئېلىپ ساتقۇچى سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلىش ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، ئەمەلىي ئىناۋەتلىك ئىلتىماس قىلىنغان ئومۇمىي پاي سانى ۋە بۇ قېتىم تارقىتىلىدىغان پاي سانى بويىچە نورملىق سېتىش نىسبىتىنى بەلگىلەيدۇ.

1. نورملىق سېتىش پرىنسىپى

پۇلنى ھېساباتقا ئۆتكۈزۈش ۋاقتىنىڭ 1997-يىل 6-ئاينىڭ 6-كۈنى چۈشتىن كېيىن سائەت 18:00 دىن كېيىن قالماسلىقىغا دىققەت قىلىشى كېرەك، پۇلنىڭ ھېساباتقا ئۆتكۈزۈلگەن ۋاقتى 1997-يىل 6-ئاينىڭ 6-كۈنى چۈشتىن كېيىن سائەت 18:00 دىن كېيىن قالغان سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلىش ئىناۋەتسىز بولىدۇ.

(3) مەبلەغ سالغۇچىلارنىڭ بۇ قېتىمقى تارقىتىشتىن گۇمانى بولسا، ھەرقايسى سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلىش تور نۇقتىلىرىغا بېرىپ مەسلىھەت سورىسا بولىدۇ، تېلېفون بېرىپ مەسلىھەت سورىسىمۇ بولىدۇ، مەسلىھەت سوراش تېلېفونى: 2312898 نومۇر ئارقىلىق پاي چېكى تارقىتىش تەشۋىقات گۇرۇپپىسى.

(4) بۇ قېتىمقى پاي چېكى تارقىتىش ئۈچۈن مەخسۇس تەسىس قىلىنغان پاش قىلىش تېلېفونى: 2312898نومۇر ئارقىلىق پاي چېكى تارقىتىش ئىنتىزام تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى.

ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى شىركىتى پاي چېكى تارقىتىشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى

1997 - يىل 5 - ئاينىڭ 30 - كۈنى

شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتىنىڭ پاي چېكىنى سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلىش تور - نۇقتىلىرىنىڭ تىزىملىكى

1. تېلېگراف پېرېۋوتى، پۇل چېكى، پېرېۋوت چېكى بىلەن سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلىش رەسمىيىتىنى بېجىرىدىغان تور - نۇقتىلىرى

1) جۇڭگو سودا-سانائەت بانكىسى ئۈرۈمچى تارماق بانكىسىنىڭ بىرىنچى تىجارەت بۆلۈمى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھەر مىڭدې يولى 18 - نومۇر

كومپيۇتېرلىق بانكابىلەن ئالاقىلىشىش ھېسابات نومۇرى: 3- 0241

2) جۇڭگو سودا - سانائەت بانكىسى ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق بانكىسى خۇاڭخې يولى تارماق ئىش بېجىرىش باشقارمىسى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى خۇاڭخې يولى 13 - نومۇر

كومپيۇتېرلىق بانكا بىلەن ئالاقىلىشىش ھېسابات نومۇرى 5- 0241

3) جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق بانكىسى چاڭجياڭ يولى تارماق ئىش بېجىرىش باشقارمىسى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى چاڭجياڭ يولى 80 - نومۇر

كومپيۇتېرلىق بانكا بىلەن ئالاقىلىشىش ھېسابات نومۇرى: 2- 0242

4) جۇڭگو بانكىسى ئۈرۈمچى شەھەرلىك شۆبە بانكىسى تىجارەت بۆلۈمى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 343- نومۇر

كومپيۇتېرلىق بانكا بىلەن ئالاقىلىشىش ھېسابات نومۇرى 2- 0243

ۋە:

ھېساب ئاچقان بانكا: جۇڭگو بانكىسى ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق بانكىسى تىجارەت بۆلۈمى

ھېسابات نومۇرى 43660

5) جۇڭگو قۇرۇلۇش بانكىسى ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق بانكىسى خەلق يولى تارماق ئىش بېجىرىش باشقارمىسى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى خەلق يولى 10 - نومۇر، قوشۇمچە 1 - نومۇر

كومپيۇتېرلىق بانكا بىلەن ئالاقىلىشىش ھېسابات نومۇرى 1 - 0244

6) قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى تارماق بانكىسىنىڭ تىجارەت بۆلۈمى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي شىنخۇا يولى 3-نومۇر

كومپيۇتېرلىق بانكا بىلەن ئالاقىلىشىش ھېسابات نومۇرى: 1-0245

ۋە:

ھېساب ئاچقان بانكا: قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى تارماق بانكىسى

ھېسابات نومۇرى: 0243

2. چەك ئارقىلىق سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلىش تور نۇقتىسى

7) جۇڭگو سودا-سانائەت بانكىسى ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق بانكىسى ئەركۆك پۇل ئامانەت پونكىتى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى غەربىي جياڭسۇ يولى 8-نومۇر

8) جۇڭگو سودا-سانائەت بانكىسى ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق بانكىسىنىڭ مىڭدې يولى پۇل ئامانەت پونكىتى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى مىڭدې يولى 18-نومۇر

9) جۇڭگو سودا - سانائەت بانكىسى ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق بانكىسىنىڭ خۇاڭخې يولى پۇل ئامانەت پونكىتى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى خۇاڭخې يولى 13-نومۇر

10) جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى ئۈرۈمچى شەھەرلىك شۆبە بانكىسى تىيانشان رايونلۇق ئىش بېجىرىش باشقارمىسىنىڭ تىجارەت بۆلۈمى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى جۇڭشەن يولى 58 - نومۇر

11) جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ تارماق بانكىسى تىجارەت بۆلۈمى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى ياڭزىجياڭ يولى 1 - نومۇر

12) جۇڭگو قۇرۇلۇش بانكىسى ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق بانكىسىنىڭ بېيجىڭ يولى تارماق باشقارمىسى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى بېيجىڭ جەنۇبىي يولى 1-نومۇر

13) جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى ئۈرۈمچى بىگتۈەن شۆبە بانكىسى «بەش يۇلتۇز» يولى ئىش بېجىرىش باشقارمىسىنىڭ تىجارەت بۆلۈمى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى «بەش يۇلتۇز» يولى 17-نومۇر

14) قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى تارماق بانكىسىنىڭ تىجارەت بۆلۈمى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي شىنخۇا يولى 3-نومۇر

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر، تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 7 يۈەن 50 پۇڭ، پارچە باھاسى: 25 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报 （维吾尔文）

(بۇ سان ئالتە بەت)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65—0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى(ۋەكالەت نومۇرى: 1—57)

1997 - يىل
ماي
31
شەنبە

ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋارايى:
كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق بەزىدە بۇلۇتلۇق بولىدۇ. تېمپېراتۇرا 21 °C - 34 °C بولىدۇ. ئۈچ بال شامال چىقىدۇ.

مۇھىم خەۋەرلەر

ئاپتونوم رايونلۇق بىۋاستە قاراشلىق ئورگانلار پارتىيە ۋەكىللىرى يىغىنى ئېچىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز تۇردى مەتنىياز خەۋەر قىلىدۇ: 5 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ج ك پ ئاپتونوم رايونلۇق بىۋاستە قاراشلىق ئورگانلار پارتىيە ۋەكىللىرى يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. بۇ قېتىمقى يىغىننىڭ ئاساسلىق كۈنتەرتىپى يېقىندا چاقىرىلىدىغان ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە ۋەكىللىرى يىغىنىغا قاتنىشىدىغان ۋەكىللەرنى سايلاپ چىقىشتىن ئىبارەت.

يىغىنغا قاتناشقان 174 نەپەر ھەر مىللەت ۋەكىل يۇكسەك مەسئۇلىيەتچانلىق پوزىتسىيە بىلەن ۋەكىللىك مەجبۇرىيىتىنى ئادا قىلىپ، دېموكراتىك ھوقۇقىنى تولۇق يۈرگۈزدى. قايتا- قايتا ئۇلغۇلا قىلىش ئاساسىدا، يوشۇرۇن ئاۋاز بېرىش شەكلى ئارقىلىق ئاپتونوم رايونغا بىۋاستە قاراشلىق ئورگانلاردىن ج ك پ ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە ۋەكىللىرى يىغىنىغا قاتنىشىدىغان 17 نەپەر ۋەكىلنى سايلاپ چىقتى. ئۇلار ئاپتونوم رايونغا بىۋاستە قاراشلىق ئورگانلاردىن قاتنىشىشقا بەلگىلەنگەن ۋەكىللەر بىلەن بىرلىكتە بىۋاستە قاراشلىق ئورگانلاردىكى 50 مىڭ پارتىيە ئەزاسىغا ۋەكالەتەن 6 - ئاينىڭ باشلىرىدا چاقىرىلىدىغان ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە ۋەكىللىرى يىغىنىغا قاتنىشىدۇ.

يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جۇشيىڭتاۋ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى چېن دېمىن قاتناشتى. جۇشيىڭتاۋ مۇھىم سۆز قىلدى.

غۇلجىدا تۇرۇشلۇق مەلۇم قىسىمنىڭ سىياسىي كومىسسارى دۇەن گۇاڭمىڭ جەڭچىلەرگە كۆڭۈل بۆلۈپ، دائىم قارلىق تاغ، قاراۋۇلخانىلارغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، ئاساسىي قاتلامنىڭ قىيىنچىلىقلىرىنى ھەل قىلىپ تۇرىدۇ.

سۈرەتتە: ئۇ قاراۋۇلخانىدا جەڭچىلەرنىڭ سىياسىي ئۆگىنىش ئەھۋالىنى ئىگىلىمەكتە.

جاڭ جۇنچيەن فوتوسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت خەلقنى ئويلايدۇ..

ئۆز مۇخبىرىمىز نۇرىيە ئىمامنىياز

ئاقتۇ ناھىيىسى بۇ يىل كېۋەز، بۇغداي، كۆممىقوناق تېرىلغۇسىغا يېتەرلىك مەبلەغ سېلىپ، تېخنىكا تەلەپكە بويىچە ۋاقتىدا تېرىپ، تۇجۇپلەپ پەرۋىش قىلغانلىقتىن، مايسىلار بولۇق ئۆسكەندى. 5- ئاينىڭ باشلىرىدا ئۇدا ... نابۇت قىلىپ، دېھقانلارنىڭ خۇشاللىقىنى يوقىتىپ، روھىنى چۈشۈرۈۋەتتى. ئەمما ئەزاسى ئابدۇرېھىم ھامىدنىڭ ئاپەتكە ئۇچرىغان نامرات دېھقانلارغا قىلغان بۇ سۆزى دېھقانلارغا باشقىچە ئىلھام بولدى.

ئابدۇرېھىم ھامىد ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىكى كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى، مالىيە نازارىتى، سۇ ئىشلىرى نازارىتىدىكى ...

جياڭ زېمىن مەركىزىي پارتىيە مەكتىپى ئاچقان ئۆلكە دەرىجىلىك كادىرلار بىلىم ئاشۇرۇش كۇرسىنىڭ ئوقۇش پۈتتۈرۈش مۇراسىمىدا تەكىتلەپ مۇنداق دېدى:

ئەسىر ھالقىيدىغان يېڭى سەپەردە چوقۇم دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى ئۇلۇغ بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈش كېرەك

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 29 - ماي تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى جياڭ زېمىن تەكىتلەپ مۇنداق دېپ كۆرسەتتى: سوتسىيالىستىك ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ يېڭى دەۋرىدە، ئەسىر ھالقىيدىغان يېڭى سەپەردە چوقۇم دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى ئۇلۇغ بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈشىمىز، مۇشۇ نەزەرىيە ئارقىلىق پۈتكۈل ئىشلىرىمىز ۋە تۈرلۈك خىزمەتلىرىمىزگە يېتەكچىلىك قىلىشىمىز كېرەك، بۇ پارتىيىمىز تارىخ ۋە رېئاللىقتىن چىقارغان تەۋرەنمەس يەكۈن.

جياڭ زېمىن 5 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ج ك پ مەركىزىي پارتىيە مەكتىپى ئاچقان ئۆلكە، مىنىستىر دەرىجىلىك كادىرلار بىلىم ئاشۇرۇش كۇرسىنىڭ ئوقۇش پۈتتۈرۈش مۇراسىمىدا يۇقىرىدىكى سۆزنى قىلدى. مۇراسىمغا ج ك پ مەركىزىي كومىتېت سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىرىدىن لى پېڭ، ليۇخۇاچىڭ، خۇجىنتاۋ قاتناشتى. مۇراسىمغا مەركىزىي كومىتېت سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ مۇدىرى خۇجىنتاۋ رىياسەتچىلىك قىلدى.

جياڭ زېمىن سۆزىدە دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى، سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچى، ئىقتىسادىي تەرەققىيات ۋە ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ...

تەۋرەنمەي چىڭ تۇرىمىز دېگەنلىك دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈشتە تەۋرەنمەيمىز دېگەنلىكتۇر. يولداش دېڭ شياۋپىڭ ۋاپات بولغاندىن كېيىن پۈتۈن پارتىيە، بولۇپمۇ يۇقىرى دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار مۇشۇ مەسىلىدە يۇكسەك دەرىجىدە ئاگاھ ۋە قەتئىي بولۇشى كېرەك. قانداق قىيىنچىلىق، قانداق خېيىم-خەتەرلەرگە دۇچ كېلىشتىن قەتئىينەزەر، بۇنىڭدىن قەتئىي تەۋرەنمەسلىك كېرەك. ئىشلىرىمىزنى 21 - ئەسىرگە ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرىلىتىشتە، ئەسىر ئالمىشىش ئالدىدا تۇرغان تارىخىي پەيتتە پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇشىمىز، يول ئېچىپ ئىلگىرىلىشىمىز، كونا قائىدە - يوسۇنلارغا ئېسىلىۋالماسلىقىمىز لازىم، ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىدا يېڭى بۆسۈش ھاسىل قىلىشىمىز، سىياسىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنى داۋاملىق ئىلگىرىلىتىشىمىز، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ھەقىقىي كۈچەيتىشىمىز لازىم. بۇ ئۈچ تەرەپ زامانىۋى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىن ئىبارەت بۇ مەركەزنى دەۋر قىلغان ھالدا ئۆزئارا ماسلىشىدۇ، بىر - بىرىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ.

جياڭ زېمىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى ماركسىزمنىڭ ھازىرقى زامان جۇڭگودىكى ئەمەلىيىتى ۋە دەۋر ئالاھىدىلىكى بىلەن ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈلگەنلىكىنىڭ مەھسۇلى، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسىگە يېڭى تارىخىي شارائىتتا ۋارىسلىق قىلغانلىق ۋە ئۇنى ...

يېڭى مەزمۇنى ئېچىپ بېرىلگەن. ئىككىنچىدىن، بۇ نەزەرىيىدە ئىلمىي سوتسىيالىزم نەزەرىيىسى ۋە ئەمەلىيىتىنىڭ ئاساسىي نەتىجىسىگە ئاساسەن، «نېمىنىڭ سوتسىيالىزم ئىكەنلىكى، سوتسىيالىزمنى قانداق قۇرۇش لازىملىقى» دىن ئىبارەت بۇ تۈپ نەزەرىيە مەسىلىسى ئايدىڭلاشتۇرۇلۇپ، سوتسىيالىزمنىڭ ماھىيىتى چوڭقۇر كۆرسىتىپ بېرىلگەن، سوتسىيالىزمغا بولغان تونۇش يېڭى ئىلمىي سەۋىيىگە كۆتۈرۈلگەن. ئۈچىنچىدىن، بۇ نەزەرىيىدە ماركسىزملىق نەزەر دائىرە ئارقىلىق دۇنيانى كۆزىتىشتە چىڭ تۇرۇلغان، ھازىرقى دەۋر ئالاھىدىلىكى ۋە خەلقئارا ۋەزىيەتتىكى ئۆزگىرىشلەر توغرا تەھلىل قىلىنىپ، يېڭى ئىلمىي ھۆكۈم چىقىرىلغان. تۆتىنچىدىن، ئومۇملاشتۇرۇپ ئېيتقاندا، بۇ نەزەرىيىدە يېقىنقى 20 يىلدىن بۇيانقى ئېلىمىزنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ يېڭى تەجرىبىلىرى، دۆلىتىمىز قۇرۇلغاندىن بۇيان دۆلىتىمىزنىڭ سوتسىيالىزمنى راۋاجلاندۇرۇشتىكى مۇۋەپپەقىيەتلىرى ۋە سەۋەنلىكىدىن ئىبارەت تارىخىي تەجرىبىلىرى، خەلقئارا تەجرىبىلەر يەكۈنلەنگەن بولۇپ، جۇڭگودىن ئىبارەت ئىقتىسادى، مەدەنىيىتى بىر قەدەر قالاق دۆلەتنىڭ سوتسىيالىزمنى قانداق قۇرۇش، سوتسىيالىزمنى قانداق مۇستەھكەملىشى ۋە راۋاجلاندۇرۇشىغا دائىر بىر قاتار تۈپ مەسىلىلەرگە تۇنجى قېتىم بىر قەدەر سىستېمىلىق ھالدا ...

جياڭ زېمىن سۆزىدە دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى، سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچى، ئىقتىسادىي تەرەققىيات ۋە ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى، پارتىيە قۇرۇلۇشى قاتارلىق تۆت مەسىلىنى شەرھلىدى.

جياڭ زېمىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بايراق مەسىلىسى ئىنتايىن مۇھىم مەسىلە. بايراق - يۆنىلىش دېمەكتۇر، بايراق- ئوبراز دېمەكتۇر. پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيانقى لۇشيەندە ھازىرقى زامان جۇڭگوسىنىڭ ئەمەلىيىتى ۋە دەۋر ئالاھىدىلىكى بىلەن ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈلگەنلىكىنىڭ مەھسۇلى، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسىگە يېڭى تارىخىي شارائىتتا ۋارىسلىق قىلغانلىق ۋە ئۇنى راۋاجلاندۇرغانلىق، ھازىرقى زامان جۇڭگوسىنىڭ ماركسىزمى، ماركسىزمنىڭ جۇڭگودا راۋاجلانغان يېڭى باسقۇچى. نېمە ئۈچۈن مۇنداق دەيمىز؟ بىرىنچىدىن، بۇ نەزەرىيىدە ئىدىيىنى ئازاد قىلىش، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەشتە چىڭ تۇرۇلغان بولۇپ، يېڭى ئەمەلىيەت ئاساسىدا ئىلگىرىكىلەرگە ۋارىسلىق قىلىش، كونا قائىدە - يوسۇنلارنى بۇزۇپ تاشلاش ئارقىلىق ماركسىزمنىڭ [illegible] مۇستەھكەملىشى ۋە راۋاجلاندۇرۇشىغا دائىر بىر قاتار تۈپ مەسىلىلەرگە تۇنجى قېتىم بىر قەدەر سىستېمىلىق ھالدا جاۋاب بەرگەن. جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنىڭ يېڭى ئىلمىي سىستېمىسى شەكىللەندۈرۈلگەن. ھازىرقى زامان جۇڭگوسىدا سوتسىيالىزمنىڭ ئىستىقبالى ۋە تەقدىرى مەسىلىسىنى مۇشۇ نەزەرىيىلا ھەل قىلالايدۇ.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

[illegible] بوران زىرائەتلىرىنى نابۇت قىلىپ، دېھقانلارنىڭ خۇشاللىقىنى يوقىتىپ، روھىنى چۈشۈرۈۋەتتى. ئەمما پارتىيىنىڭ غەمخورلۇقى، ھۆكۈمەتنىڭ ئىللىقلىق يەتكۈزۈش پائالىيىتى دېھقانلارنىڭ قەلبىنى ئىللىتى، روھىنى كۆتۈردى.

«پارتىيە سىلەرنى ئۇنتۇمايدۇ، پارتىيە، ھۆكۈمەت خەلقنى ئويلايدۇ...» ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ يېزا خىزمىتى كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى، مالىيە نازارىتى، سۇ ئىشلىرى نازارىتىدىكى مۇناسىۋەتلىك رەھبىرىي كادىرلارنى باشلاپ مۇشۇ ئاينىڭ 13 - كۈنى ئاقتۇ ناھىيىسىگە بېرىپ، بۇ ناھىيىنىڭ ئەتىيازلىق تېرىلغۇ ئەھۋالى، ئاپەت ئەھۋالى ئۈستىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە بوران ئاپىتىگە ئۇچرىغان يېزا، كەنت (مەيدان)لەرنىڭ ۋە نامرات ئائىلىلەرنىڭ ئەمەلىي قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلدى. ئابدۇرېھىم ھامىد ھەم ئۇنىڭ ھەمراھلىرى مەيلى نامرات دېھقان ئائىلىلىرىنى يوقلىسۇن ياكى ناھىيە مەسئۇللىرى بىلەن سۆھبەتلەشكەندە بولسۇن، ئۇلار بىلەن ئاپەتنىڭ زىيىنىنى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈرۈش، دېھقانلارنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇپ ئۇلارنى ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشكە يېتەكلەش قەدىمىنى تېزلىتىش مەسىلىلىرى ئۈستىدە مەسلىھەتلەشتى ۋە نۇقتىلىق توختالدى.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

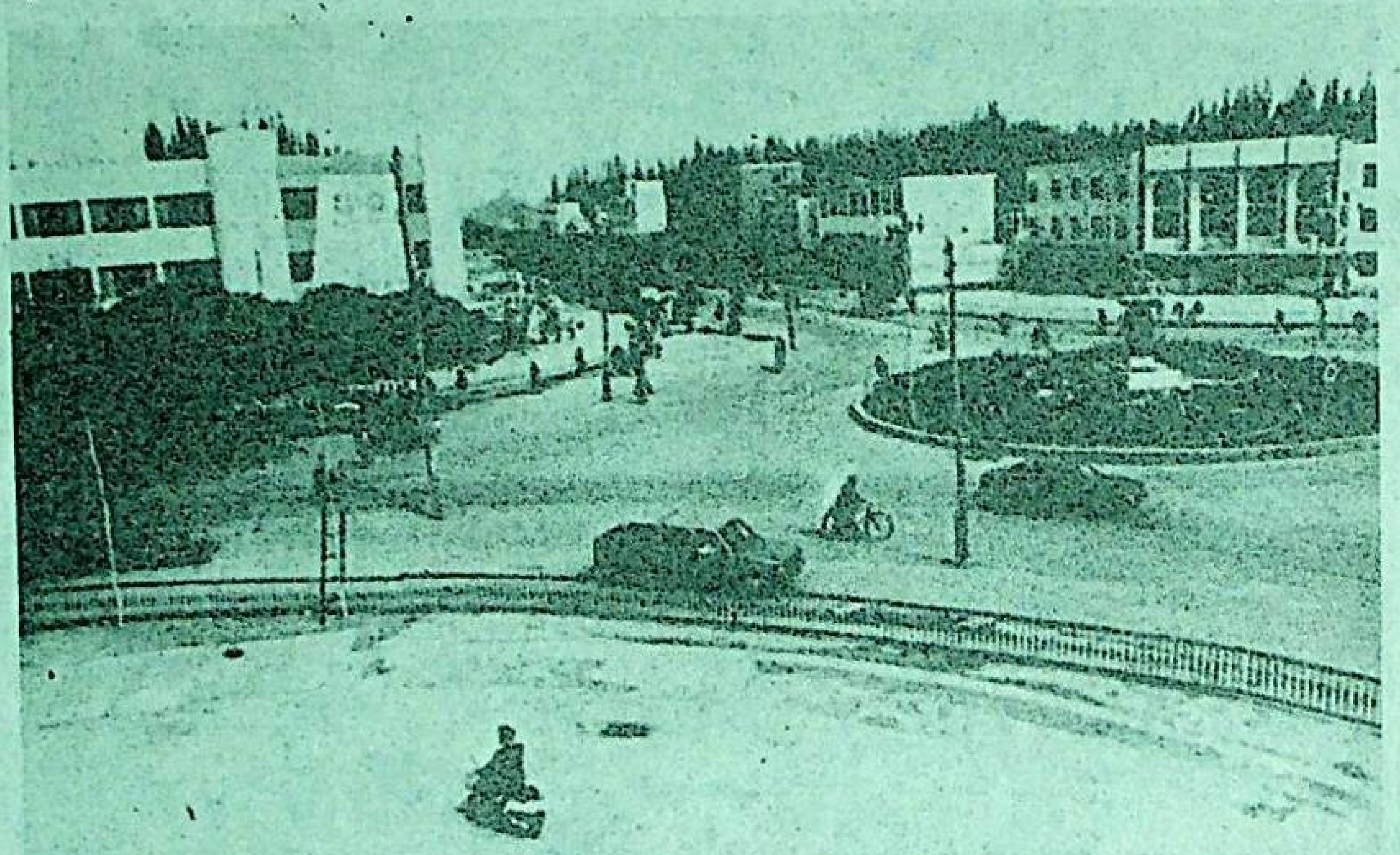

قاراقاش ناھىيىسىنىڭ ناھىيە بازىرى قۇرۇلۇشىدا يېقىنقى ئون نەچچە يىلدىن بۇيان كۆرۈنەرلىك ئىلگىرىلەش بولدى. ئىلگىرىكى بىر قەۋەتلىك ئۆيلەرنىڭ ئورنىغا قەۋەتلىك ئۆيلەر سېلىندى، كەڭ ۋە ئازادە ئاسفالت يوللار ياسالدى.

سۈرەتتە: ناھىيە بازىرىنىڭ تۆت كوچا ئېغىزى.

جاڭ مىڭخەي فوتوسى

جۇڭگو نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش شىركىتىنىڭ 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىدا تۇرۇشلۇق خىزمەت گۇرۇپپىسى يېتەكچىلىك قىلىش، مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمىتىنى ياخشى ئىشلىدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئۆمەرجان تۇرسۇن خەۋەر قىلىدۇ: جۇڭگو نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش شىركىتىنىڭ ئۈرۈمچى نېفىت - خىمىيە باش زاۋۇتى 2- خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلۇشى ماشىنا سىناش خىزمىتىگە نەق مەيداندا مۇلازىملىق قىلىش خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەمەلىيەتچىل بولۇش روھى، يۇقىرى تېخنىكىلىق يېتەكلەش ئىقتىدارى ئارقىلىق 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ ماشىنا سىناش خىزمىتىگە ئەلا مۇلازىملىق قىلىپ، ئالاقىدار تەرەپنىڭ ماختىشىغا ئېرىشتى.

بۇ خىزمەت گۇرۇپپىسىنىڭ بەش ئەزاسى جۇڭگو نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش شىركىتى قۇرۇلۇش، ئىشلەپچىقىرىش تارماقلىرىنىڭ مۇتەخەسسىسلىرىدىن تەشكىللەنگەن، ئۇلار بۇ يىل 3 - ئاينىڭ 10 - كۈنى 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇلۇش ئورنىغا كېلىپ خىزمەتكە كىرىشكەندىن بۇيان، ۋاقىت بىلەن ھېسابلاشماي ئالدىراش ئىشلىدى. كۆرۈلگەن مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا ھەل قىلىشقا ھەر جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلدى. مۇئاۋىن باش ئىنژېنېر چېن جىنشىڭ دۆلەت دەرىجىلىك خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىش مۇتەخەسسىسى بولۇپ، مول نەزەرىيىۋى ۋە ئەمەلىي تەجرىبىگە ئىگە ئىدى. 2- خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنى سىناق قىلىشتا ئۇ كۆپ قېتىم چوڭ مەسىلىلەرنى بايقاپ، ھەل قىلىش لايىھىسىنى قويۇپ، ماشىنا سىناش ۋاقتىنى قىسقارتىش، بىخەتەر، مۇقىم ماشىنا سىناق قىلىش ئۈچۈن ياخشى مۇلازىملىق قىلدى.

جۇڭگو نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش شىركىتى ئىشلەپچىقىرىش بۆلۈمىنىڭ ئالىي ئىنژېنېرى سۇن باۋسى مۇنداق دېدى: 2 - خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنى سىناق قىلىش، ئومۇمىي گەۋدىدىن ئېيتقاندا، بىخەتەر، ئوڭۇشلۇق بولدى، مۇقىملىق ئاساسىدا تېز بولۇش ۋە بىخەتەرلىك ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريولى لىنىيىسىدىكى تۆمۈريول ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن تەشكىللەنگەن «مېھىر - شەپقەت يەتكۈزۈش خالىس مۇلازىملىق ئەترىتى» ئون نەچچە يىلدىن بۇيان تۆمۈريول ئىشچى - خىزمەتچىلىرى ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىپ كەلدى. يېقىندا جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريولى ۋاقىتلىق باشقۇرۇش باشقارمىسى ئۇلارغا 20 فوتو ئاپپاراتى ئېلىپ بەردى ھەم فوتو سۈرەتچىلەرنى تەربىيىلەش كۇرسى ئېچىپ بەردى.

ماجۈن فوتوسى

«ئىككى ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزايلى

— ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش پارتگۇرۇپپىسىنىڭ سابىق مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن رەئىسى مۇھەممەت ئىسمائىلنى زىيارەت

ئۆز مۇخبىرىمىز چېن خۇاڭ

گۈزەل باھار پەسلىدە، مەن ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش پارتگۇرۇپپىسىنىڭ سابىق مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن رەئىسى مۇھەممەت ئىسمائىلنى زىيارەت قىلدىم. ئۇ 75 ياشقا كىرىپ قالغان بولسىمۇ، ئىنتايىن روھلۇق ئىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: شىنجاڭ كۆپ مىللەتلىك رايون، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئامما ئاز سانلىق مىللەتلەردىن ئايرىلغاندا شىنجاڭنىڭ تۈرلۈك خىزمەتلىرىنى ياخشى ئىشلىگىلى بولمايدۇ؛ خەنزۇلاردىن ئايرىلغاندىمۇ شىنجاڭنىڭ تۈرلۈك خىزمەتلىرىنى ياخشى ئىشلىگىلى بولمايدۇ. «ئىككى ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسى شىنجاڭدا مىللەتلەر مۇناسىۋىتىنى بىر تەرەپ قىلىشنىڭ مۇھىم يېتەكچى ئىدىيىسى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇپ، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، مىللەتلەرنىڭ ئورتاق گۈللىنىشىنى ئىشقا ئاشۇرۇشنىڭمۇ مۇھىم كاپالىتى دېگەن ئىدىيىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇشى كېرەك. مۇھەممەت ئىسمائىل مۇنداق دېدى: تارىخىي تەرەققىياتتىن قارىغاندا، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى مۈرىنى مۈرىگە تىرەپ كۈرەش قىلىپ، ھەمنەپەس، تەقدىرداش بولۇپ، ئۇزاق مۇددەتلىك ئاجايىپ جاپالىق كۈرەشلەر ئارقىلىق، ئۆزلىرىنىڭ قان - تەرى بىلەن ۋەتەننى بىرلىككە كەلتۈرۈشتەك شانلىق تارىخ، شانلىق مەدەنىيەتنى ياراتتى. ئىقتىسادنى گۈللەندۈردى. شىنجاڭنىڭ 1000 كىلومېتىردىن ئارتۇق چېگرا لىنىيىسى بار، چېگرا رايوننى قوغداش، گۈللەندۈرۈشتە ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرى، جەڭچىلىرى، ئاممىسى بولمىسا بولمايدۇ؛ كەڭ خەنزۇ كادىرلار، جەڭچىلەر، ئامما بولمىسىمۇ بولمايدۇ. يېڭى تارىخىي مەزگىلدە مىللەتلەرنىڭ ئورتاق كۈرەش نىشانى ۋە ئورتاق مەنپەئەتى مىللەتلەرنىڭ بىر - بىرىنى ھۆرمەت قىلىشى، بىر - بىرىنى قوللىشى، بىر - بىرىگە ياردەم بېرىشى، بىر - بىرىنى ئەپۇ قىلىشىنى بەلگىلىگەن. شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى يولداشلارچە، سەپداشلارچە، قېرىنداشلارچە يېقىن مۇناسىۋەت ئورناتسىلا، ئىنتايىن ئاز ساندىكى بۆلگۈنچى ئۇنسۇرلار، پارتىيە، دۆلەت ۋە ھەر مىللەت خەلق ئاممىسى بىلەن دۈشمەنلەشكەن بىر ئوچۇم يامان ئادەملەر قالايمىقانچىلىق چىقارغان تەقدىردىمۇ، ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئامما ئۇلارغا قارشى ئاگاھلىق ھالدا قەتئىي كۈرەش قىلىدۇ.

مۇھەممەت ئىسمائىل ھەر مىللەت كادىرلار، ئاممىغا ھەر دائىم مىللىي سىياسەت تەربىيىسى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى بېرىش توغرىسىدا توختالغاندا مۇنداق دېدى: مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى خىزمىتىنى قەتئىي بوشاشماي ئېلىپ بېرىشتا شەھەر، بازارنى مۇھىم نۇقتا قىلىش بىلەن بىللە، ئاساسىي قاتلام يېزا- بازارلارغا، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تون- مەيدانلىرىغا سەل قارىماسلىق كېرەك. ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرى، دېھقان، چارۋىچىلارغا تەربىيە بېرىش بىلەن بىللە، ئوقۇغۇچىلارغا تەربىيە بېرىشكىمۇ سەل قارىماسلىق كېرەك. بولۇپمۇ ياشلار - ئۆسمۈرلەرگە تەربىيە بېرىش، بۇ خىزمەتنى چىڭ، ياخشى، پۇختا تۇتۇش، قۇرۇق گەپ قىلماسلىق، كۆپرەك ئەمەلىي ئىش قىلىش كېرەك. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئىدىيىسىنى ياشلار - ئۆسمۈرلەردە كىچىكىدىن باشلاپلا يىلتىز تارتقۇزۇش، «ئىككى ئايرىلالماسلىق» ئىدىيىسى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئېسىل ئەنئەنىسىنى ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە داۋاملاشتۇرۇش كېرەك.

دەريا ئىلھامى

ـ سۇچىلىق ئالىي ئىنژېنېرى ئىلھام ساۋۇت توغرىسىدا

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز ئىسمائىل مۇھەممەت، ئابدۇشۈكۈر ئابدۇكېرىم، مەۋلان سابىت

بىز ماناس ناھىيە تاشرقاي دەريا باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، سۇچىلىق ئالىي ئىنژېنېرى ئىلھام ساۋۇتنى چاچلىرى ئاپئاق ئاقارغان، كۆزلىرىدىن نۇر يېغىپ تۇرىدىغان زىيالىي سۈپەت كىشى بولسا كېرەك، دەپ ئويلىغان ئىدۇق، لېكىن تەسەۋۋۇرىمىزنىڭ ئەكسىچە، كۆز ئالدىمىزدا يۈز - كۆزى ئاپتاپتا كۆيگەن، ساقال - بۇرۇتى ئۆسكەن 35 - 36 ياشلار چامىسىدىكى بىر يىگىت پەيدا بولدى. ئۇنىڭ بىلەن بىر سائەتتىن ئارتۇق ھەپىلىشىپمۇ قەغەز يۈزىگە چۈشۈرگۈدەك بىر نەرسىگە ئېرىشەلمىدۇق، نەتىجىلىرى ھەققىدە سۆز ئېچىۋىدۇق، ئۇ خىزمەت ۋە پەن تەتقىقات نەتىجىلىرى تونۇشتۇرۇلغان بىر قوچاق كىتاب-ژۇرنالنى تۇتقۇزۇپ قويۇپ، خىزمىتىنىڭ ئالدىراش ئىكەنلىكىنى ئېيتىپ كېتىپ قالدى. بىز ئىلاجىسىز ئۇ قالدۇرۇپ كەتكەن ماتېرىياللارنى ۋاراقلاشقا مەجبۇر بولدۇق. ماتېرىياللار ئىچىدە ئۇنىڭ «شىنجاڭ سۇ ئىشلىرى»، «قۇرغاق رايونلار جۇغراپىيەسى» قاتارلىق ژۇرناللاردا ئېلان قىلىنغان ئىلمىي ماقالىلىرى، باشقىلار بىلەن بىرلىشىپ يازغان «شىنجاڭ تاشرقاي دەريا ۋادىسىدىكى بايلىق مەنبەلىرىنى قوغداش، ئېچىش ۋە ئۇنىڭدىن داۋاملىق پايدىلىنىش توغرىسىدا» دېگەن ئىلمىي ئەسىرى، پەن تەتقىقات نەتىجىلىرىنىڭ شەرىپىگە سانجى ئوبلاستى، ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن بېرىلگەن گۇۋاھنامىلەر، 1995 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن بېرىلگەن «كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈشتىكى ئىلغار شەخس» دېگەن شەرەپ گۇۋاھنامىسى، ناھىيە ۋە ئوبلاستتىن بېرىلگەن مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى، «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار شەخس» دېگەنگە ئوخشاش ئون نەچچە پارچە شەرەپ گۇۋاھنامىسى بار ئىدى. پاكىتلار بىزنى ماگنىتتەك ئۆزىگە تارتتى، بىز ئىلاجىسىز ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى كىشىلەرگە مۇراجىئەت قىلىشقا مەجبۇر بولدۇق. تۆۋەندە مۇشتىرىلىرىمىزغا سۇنماقچى بولغىنىمىز، تاشرقاي دەريا باشقارمىسى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، قوشۇمچە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى شيې جىپياڭ بىلەن بۇ باشقارمىنى قۇرغۇچىلارنىڭ بىرى بولغان پېشقەدەم ئىنژېنېر گوجىچىڭنىڭ سۆزلەپ بەرگەن ھېكايىلىرى.

ماناسقا كېتىمەن

ماناسقا بېرىپ، ئۆگەنگەنلىرىنى ئەمەلىيەتتە ئىشلىتىپ، ئۆزىنى بىر سىناپ باققۇسى بار ئىدى. ئۇ ھازىر مۇشۇنداق تامامەن ئوخشىشايدىغان ئىككى خىل يول، ئىككى خىل تاللاشنىڭ دوقمۇشىدا تۇراتتى.

ئىككى، ئۈچ سائەتتىن ئارتۇق دىلغۇل بولۇش، قايتا - قايتا ئويلىنىش ئارقىلىق ئۇ ئاخىرى 2 - خىل يولدا مېڭىشنى تاللىۋالدى، ئۇ ئەتىسى ئەتىگەندىلا فاكۇلتېت مۇدىرى ئىشخانىسىنىڭ ئىشىكىنى چەكتى.

- نېمە؟ ماناسقا كېتىمەن دېدىڭىزما؟- دەپ سورىدى مۇدىر ھەيران بولۇپ، چۈنكى، ئوقۇغۇچىلار ئوقۇش پۈتتۈرىدىغان ۋاقتى يېقىنلاشقانسېرى ئۇنىڭ ئۆيىگە، ئىشخانىسىغا كىرىپ، ئۈرۈمچىگە تەقسىم قىلىپ قويۇشنى ئۆتۈنىدىغان، يالۋۇرىدىغان، ھەتتا يىغلاپ دەرد تۆكىدىغان ئوقۇغۇچىلار ۋە باغاچە ئەۋەتكەن، تېلېفون بەرگەن، مەكتەپ رەھبەرلىرىنى ئارىغا سالغان «مۇناسىۋەتلىك يولداشلار» نۇرغۇن ئىدى. فاكۇلتېت رەھبەرلىرى ئىلھامنىڭ ئۆگىنىش نەتىجىسى، ئىنستىتۇت ئوقۇغۇچىلار ئۇيۇشمىسىدا ئىشلىگەن ئەمەلىي خىزمەتلىرىنى نەزەرگە ئېلىپ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلار بۆلۈمىگە تەقسىم قىلغانىدى.

- شۇنداق، يۇرتۇمغا بېرىپ ئىشلەيمىكىن دەيمەن، - دېدى ئىلھام.

- نېمىشقا؟ ئائىلەڭدە قىيىنچىلىق بارمۇ-يا؟

- ئۇنداقمۇ ئەمەس، ئۆگەنگەننى ئەمەلىيەتتە كۆرسىتىپ باقايمىكىن، دېگەن ئويغا كېلىپ قالدىم.

- ياخشى ئويدانىراق ئويلىشىپ باقىن. مەكتەپتە قېلىپ ئىشلىسەڭ پايدىسى كۆپ.

مۇدىر ئۇنىڭ يۇرتىغا قايتىپ كېتىشىگە دەماللىققا قوشۇلمىدى، سىنىپ مەسئۇلى ۋە ساۋاقداشلىرىمۇ ئۇنىڭغا نۇرغۇن نەسىھەت قىلدى، ھەتتا ئۇنىڭغا تۆۋەن دېگەننىڭ جاپاسى چىق، ئىشلار ھەرگىز ئويلىغىنىڭدەك بولمايدۇ، ھەر قانداق مەن- مەن دېگەن نوچىنى تۆت كۈندىلا ئۇپرىتىپ كاردىن چىقىرىدۇ.
[illegible]

يېيىپ قويۇپ، نېمىدۇ - بىر نېمىلەرنى سىزىپ ئولتۇراتتى، ئۇنىڭ ئۇستىبېشىدىن شورقىراپ قويۇلۇۋاتقان تەر ھەر قېتىم ئېگىشكەندە خەرىتە ئۈستىگە تامچىلاپ چۈشەتتى. دەل شۇ چاغدا باشقارمىدىكى بىرەيلەن ھاسىراپ - ھۆمۈدەپ يۈگۈرگىنىچە يېتىپ كەلدى ۋە:

- جۇجاڭ، سىزگە ناھىيىدىن تېلېفون كەپتۇ، ئاپىڭىز جىددىي كېسەل بىلەن دوختۇرخانىدا يېتىپ قاپتۇ، سىزنى دەرھال كەلسۇن دەيدۇ - دېدى.

- نېمە كېسەل ئىكەن؟

- مېڭىسىگە قان چۈشكەن ئوخشايدۇ.

ئۇنىڭ بەدىنىگە تىترەك ئولاشتى ۋە چاچراپ ئورنىدىن تۇرۇپ نېمە قىلىشنى بىلەلمەي جايىدا قاققان قوزۇقتەك تۇرۇپلا قالدى. قانداق قىلغۇلۇق؟ ئاق سۈت بېرىپ چوڭ قىلغان ئانىسى قاتتىق ئاغرىپ كارىۋاتتا ياتسا، پەرزەنت تۇرۇقلۇق بېرىپ ئانىسىنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالمىسا بولامدۇ؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۆزى خىزمەتكە چىققاندىن كېيىنمۇ دەرياني رېمونت قىلىمەن، ئۆستەڭ ياسايمەن، دەپ سايمۇ ساي يۈرۈپ ئانىسىغا قانچىلىك ھىممەت يەتكۈزدى؟ بىچارە ئانا توققۇز بالىنى بېقىپ، ئوقۇتۇپ قاتارغا قاتقۇچە قانچىلىك ئازابلارنى تارتمىدى، ئەمدى ئۇنىڭ بېشى ياستۇققا يەتكەندە بالىلىق بۇرچىنى ئۆبدان ئادا قىلالمىسا ئۇرۇق - تۇغقان، ئەل - يۇرتنىڭ يۈزىگە قانداق قارىغىلى بولىدۇ؟ ئۇنداقتا قولىدىكى ئىشنى كىم قىلىدۇ؟ بۇ قۇرۇلۇشنىڭ پىلان - لايىھىسىنى ئۇ ئۆزى تۈزگەن، خەرىتىسىنىمۇ ئۆزى سىزغان تۇرسا، بۇنداق يۇقىرى تېخنىكىلىق سەۋىيە تەلەپ قىلىدىغان ئىشنى سۇچىلىقنىڭ نېمىنى يېڭىلا يېيىشنى باشلىغان ئۆگەنچۈك تېخنىكلارغا تاپشۇرۇپ قويۇپ كەتسە، 100 مىڭ يۈەن

بۇنىڭ خۇشاللىق ياكى ھەسرەت يېشى ئىكەنلىكىگە ھېچكىممۇ بىر نەرسە دېيەلمەيتتى. ئۇ سۇ يۈزىدە ئانىسىنىڭ سىماسىنى كۆرگەندەك بولدى ۋە ئانىسىنىڭ سەكراتتا يېتىپمۇ «ئىلھام، ئىلھام»دەپ نەچچە رەت چاقىرغانلىقىنى ئېسىگە ئالدى. ئۇ ئۆزىگە ئاستا شۇۋرلىدى: «ئانا، ئوغلۇڭدىن رازى بول، مەن سېنىڭمۇ ئىلھامىڭ، شۇنداقلا مۇشۇ قەدىمكى دەريانىڭمۇ ئىلھامى.»

«راك»نى داۋالاش

ناھىيە رەھبەرلىرىنىڭ باش قوشۇش يىغىنى كەچ سائەت توققۇزدىن ئاشقاندا ئاخىرلاشتى. ھاكىمنىڭ ئىشخانىسىدا تاماكىنى كەينى - كەينىدىن چېكىپ ئولتۇرغان ئىلھام ھاكىمنىڭ كىرگىنىنى كۆرۈپ دەرھال ئورنىدىن تۇردى ۋە ئۇنىڭ كۆزىگە ئۈمىدلىنىپ قارىدى.

- تەكلىپىڭ ماقۇللاندى، ئەتە ئىش باشلىشىڭغا قوشۇلدۇق، - دېدى ھاكىم.

- رەھمەت، چوقۇم ۋاقتىدا پۈتتۈرۈشكە تىرىشىمەن.

- لېكىن، بىر شەرت بار، ھازىر تىلخەت بېرىسەن، چىققان ھەر قانداق مەسىلىگە ئۆزۈڭ جاۋابكار بولىسەن.

- بولىدۇ.

ئۇ ھاكىمنىڭ ئۈستەلى ئۈستىدىكى ئىش قەغىزىنى ئېلىپ ئۇنىڭغا خەنزۇچە مۇنۇلارنى يازدى: «مەنكى ماناس ناھىيە تاشرقاي دەريا باشقارمىسىنىڭ باشلىقى ئىلھام ساۋۇت تاشرقاي دەرياسىنىڭ ئوتتۇرا ئېقىنىدىكى خوڭساۋەن ئېلىش بېشىدا قۇلۇلىسمان تۇرۇبا ئارقىلىق قاينام ئېقىندا قۇم چۈشۈرۈشتىن ئىبارەت تەتقىقات تېمىسىنى سىناق قىلماقچى. پۈتۈن ئىشنى ئون كۈن ئىچىدە تاماملاپ، دەريادا سۇنىڭ قايتىدىن راۋان ئېقىشىغا كاپالەتلىك قىلىمەن. ئەگەر سىناقتا مەغلۇپ بولسام ياكى باشقا مەسىلىلەرنى سادىر قىلسام كېلىپ چىققان بارلىق ئىقتىسادىي زىياننى شەخسەن ئۆزۈم ئۈستۈمگە ئالىمەن ھەمدە ۋەزىپەمدىن ئىستېپا بېرىمەن.

1990 - يىلى 4 - ئاينىڭ 15 - كۈنى»

ھاكىم قەغەزگە بىر قۇر كۆز يۈگۈرتكەندىن كېيىن ماقۇللۇق بىلدۈرۈپ باش لىڭشىتتى. ئۇ ئىشخانىدىن خۇشال ھالدا

پروفېسسور جياڭ كەيچۇەننى تېپىپ، ئۇنىڭ بىلەن پىكىرلەشتى. لېكىن بۇ تەتقىقات تەجرىبىخانىدىلا قىسمەن سىناق قىلىنىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلغان بولۇپ، چوڭ ئېقىنلاردا ئەمەلىيەتتىن ئۆتمىگەن «خام تاماق» ئىدى. ئۇنى ئەمەلىي سىناقتىن ئۆتكۈزۈپ، ئىلمىي دەلىللەپ چىقىشقا يەنە نۇرغۇن جەريان، ئەمگەك كېتەتتى. قۇلۇلىسمان تۇرۇبا ئارقىلىق قاينام ئېقىندا قۇم چۈشۈرۈش تېخنىكىسىنىڭ ئىشلىتىشكە قولايلىق بولۇش، قۇرۇلمىسى ئاددىي، مەبلەغ ئاز كېتىش، مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلسا، ئۈنۈمى ناھايىتى ياخشى بولۇشتەك ئالاھىدىلىكلىرى ئىلھامغا يېقىپ قالدى ھەمدە پروفېسسورغا

ئۇنىڭ قۇم چۈشۈرۈشتىن ئىبارەت يۇقىرى تېخنىكىلىق قۇرۇلۇشنى سىناق قىلىۋاتقان ئىلھام ساۋۇت ئۇچۇن ئېيتقاندا، ھەر بىر مىنۇت ۋاقىت ئالتۇنغا كاللىسىدەك ئالتۇندىنمۇ قىممەت. ئۇنىڭ تېخنىكىلىق تەلەپلەر بويىچە تۇرۇبىلارنى ئون كۈن ئىچىدە ئورنىتىپ بولالىشىدا گەپ يوق ئىدى. لېكىن سېمونتلار ياخشى قۇرۇماستىنلا سۇ باشلانسا، تۆت كۈنگە قالمايلا تۇرۇبىلارنى ئېقىتىپ كېتىشى مۇمكىن ئىدى. شۇڭا ئۇ بىر تەرەپتىن، ئىشنى تېزرەك تۈگىتىپ ئوبدان قۇرۇتۇشقا يېتەرلىك ۋاقىت ئاجرىتىشقا تىرىشسا، يەنە بىر تەرەپتىن، ئاللادىن يامغۇر-يېشىنسىز ئۇچۇق ھاۋا تىلىدى. ھەر كۈنى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋەزىپىگە تەيىنلىگەن، ۋەزىپىسىدىن قالدۇرغانلارنىڭ ئىسمىلىكى

1997-يىل 5-ئاينىڭ 29-كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 27-يىغىنىدا ماقۇللاندى

1

ۋېي جيەنگونى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى ئىقتىساد-سودا ھەمكارلىق نازارىتىنىڭ نازىرلىق ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇش قارار قىلىندى؛

ليۇ يېنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى ئىقتىساد-سودا ھەمكارلىق نازارىتىنىڭ نازىرلىقىغا تەيىنلەش قارار قىلىندى.

تالاشنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرلىقىدىن قالدۇرۇش قارار قىلىندى؛

ئارستان قالىمنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرلىقىغا تەيىنلەش قارار قىلىندى.

2

مەمەت روزى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تۇرپان ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا تەيىنلەندى.

3

جاڭ جۇڭ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ سوتچىلىقىدىن قالدۇرۇلدى.

پەتتار يۈسۈپنى تۇرپان شەھەرلىك خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشلىكىگە تەيىنلەش تەستىقلاندى؛

غوجى ھوشۇرنى توقسۇن ناھىيىلىك خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشلىكىگە تەيىنلەش تەستىقلاندى؛

ۋاڭ چېڭلىن شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى ئۈرۈمچى تۆمۈر يول ترانسپورت شۆبە مەھكىمىسىنىڭ تەپتىشلىكىگە تەيىنلەندى؛

شاۋ يۇڭخې شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ تەپتىشلىكىدىن قالدۇرۇلدى.

سۆزلەپ بەرگەن ھېكايىلىرى.

ماناسقا كېتمەن

1984 - يىلى ئاۋغۇست ئايلىرىنىڭ ئاخىرى، كېچىنىڭ ساقىن شامىلى سابىق شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست»يېزا ئىگىلىك ئىنىستىتۇتىنىڭ قورۇسى ئىچىدىكى گۈل چېچەك ۋە مېۋىلەرنىڭ خۇش پۇراق ھىدىنى دىماغقا ئۇرۇپ تۇراتتى. مەكتەپ كۇلۇبىنىڭ يېنىدىكى ئورۇندۇقتا ئولتۇرغان ئىلھام چوڭقۇر خىيال دېڭىزىغا غەرق بولغانىدى. سەل نېرىدىكى چىملىقتا ئولتۇرغان ئوقۇغۇچىلارنىڭ شوخ كۈلكە - چاقچاقلىرى، ئايرىلىش ئالدىدىكى گىتارغا تەڭكەش قىلىپ ئېيتقان لەرزان ناخشىلىرى ئۇنىڭ مەيلىنى تارتالمىدى. بىر خىل مۇرەككەپ ئىچكى ھېسسىيات ئۇنىڭ پۈتۈن ئەس - خىيالىنى چىرمىۋالغانىدى.

بۈگۈن تەقسىمات ئېلان قىلىنغان بولۇپ، ئۇ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلار بۆلۈمىگە تەقسىم قىلىنغانىدى. ساۋاقداشلىرى ئۇنىڭغا كەلگەن ئامەتنى تەبرىكلەشتى، لېكىن ئۇ ئانچە خۇشالدەك كۆرۈنمەيتتى. ئەكسىچە دىلغۇل بولۇپ قالغانىدى، مەكتەپتە قېلىپ ئاۋات شەھەردە، زىيالىيلار ئارىسىدا تۇرمۇش كەچۈرۈش تولىمۇ راھەت، ئەلۋەتتە ئۇنداق قىلغاندا توپا - چاڭغا مىلىنىدىغان ئىشمۇ بولمايدۇ. شىم. كاستۇمنى قاتۇرۇپ كېيىپ، گالستۇكنى ئېسىلىنى تاقاپ، سەككىز سائەت خىزمەتنى ئىشلىسىلا، باشقا ۋاقىتتا دوست - بۇرادەرلەر بىلەن ئويۇن - تاماشا قىلىپ ئۆتكۈزگەن گەپ. لېكىن ئىلھامنىڭ ھەر قاندىقى مەن - مەن دېگەن نوپۇسى تۈت كۈندىلا تۈگىرەپ كېتىپ كاردىن چىقىردۇ. كەلگۈسى ئىستىقبالىنى ئويلىغاندا مەكتەپتە قالغىنى تۈزۈك، دېگۈچىلەرمۇ بولدى.

لېكىن بۇ قېتىم ئىلھامنى ھېچقانداق كۈچ ۋە ھېچكىمۇ توسۇپ قالالمىدى، ئۇ دېگىنىنى قىلىدىغان تەرسا مىجەزى بويىچە يۈك - تاقىسىنى يىغىشتۇرۇپ، ماناسقا قايتىپ كېلىپ، ئىستىسلا ئۆيىنى چاغدىكى ماناس ناھىيىسىنىڭ مۇئاۋىن ھاكىمى مۇھەممەت توختىغا ئەگىشىپ تاغقا چىقىپ كەتتى ۋە شۇ ئىشلىگىنىچە تاغمۇ تاغ، سايمۇ ساي يۈرۈپ 12 يىلنى ئۆتكۈزدى...

رازى بول ئانا

1988 - يىلى 5 - ئاينىڭ 28 - كۈنى چىڭقى چۈش. تاشىرقاي دەرياسىنىڭ يۇقىرىقى ئېقىنىدىكى كەگرى كەتكەن سايلىقتا 400دىن ئارتۇق كىشى قاتتىق ئىسسىققا قارىماي جىددىي ئىشلەۋاتاتتى. ئالدىنقى يىلى كەلگەن دەھشەتلىك كەلكۈن دەريانىڭ يەتتە - سەككىز كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى قىرغىنى پۈتۈنلەي ۋەيران قىلىۋەتكەن بولۇپ، تاشىرقاي دەريا باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقلىقىغا يېڭىلا تەيىنلەنگەن ئىلھام ساۋۇت كەلكۈن بۇزۇۋەتكەن قىرنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش قۇرۇلۇشىنىڭ قوماندانلىقىنى ئۈستىگە ئېلىپ، مۇشۇ سايدا ئىشچىلار بىلەن بىللە يېتىپ - قوپۇپ ئىشلەۋاتاتتى. ئىشچىلار كەتمەن - گۈرجەكلىرىنى تاشلاپ تاماققا كېتىشتى، ئىلھام تېخىچىلا ئىرماش - چىرماش بەلگە - سىزىقلار بىلەن تولغان خەرىتىنى تاشلارنىڭ ئۈستىگە

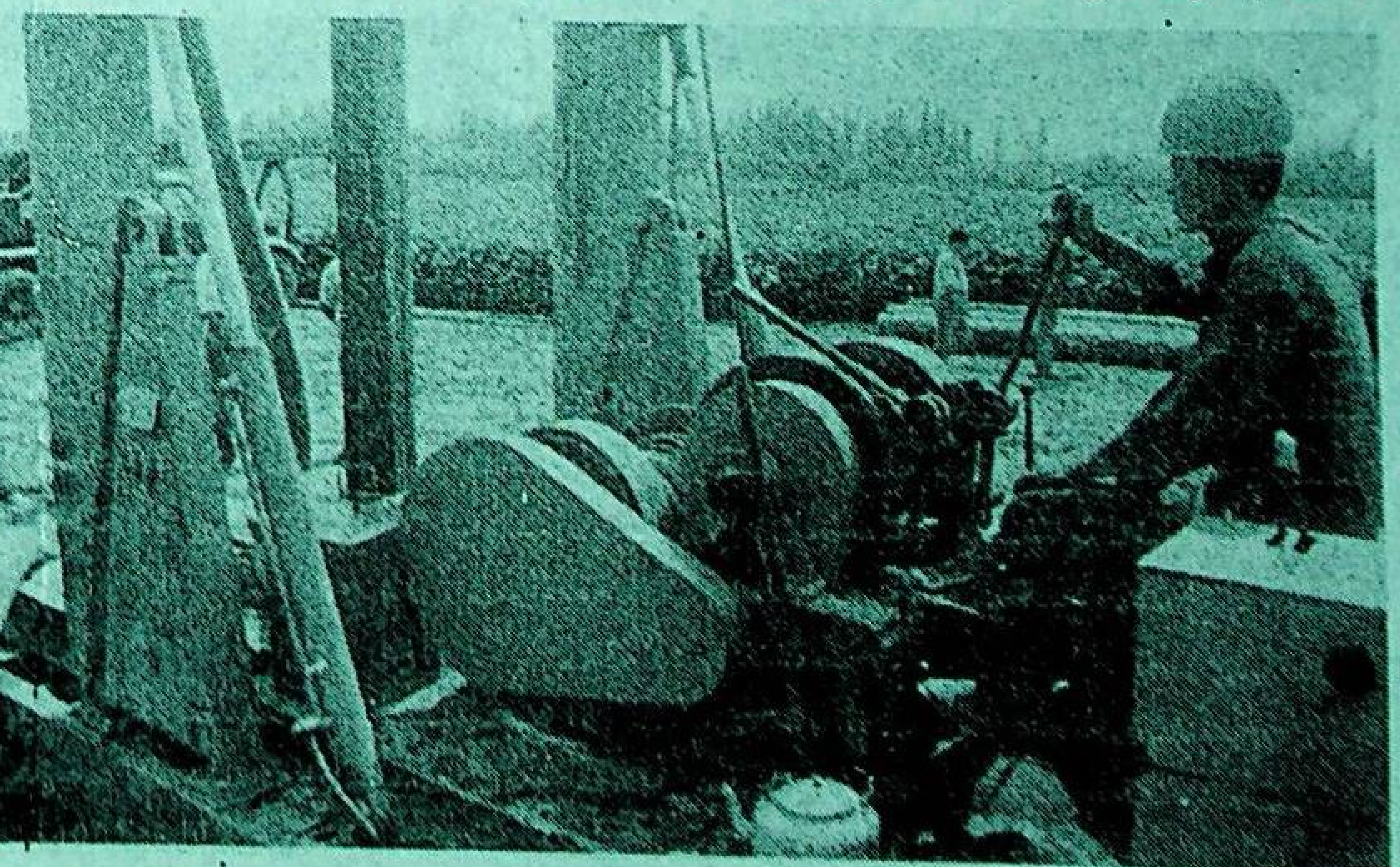

ماراليېشى ناھىيىسى بۆلتۈرۈدىن بۇيان ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىغا 14 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ 70 مىڭ ئادەمنىڭ ئىچىدىغان سۈيىنى ياخشىلىدى.

سۈرەتتە: قۇدۇق قېزىش ئەترىتىدىكى ئىشچىلار مەشغۇلات ئۈستىدە.

ئەنۋەر خىزمەت، قادىرجان ئاۋۇت فوتوسى

يېيىشنى باشلىغان ئۆگەنچۈك تېخنىكلارغا تاپشۇرۇپ قويۇپ كەتسە، 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان قۇرۇلۇشتىن مەسىلە كۆرۈلسە كىم جاۋابكار بولىدۇ؟ قۇرۇلۇش 6 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن ئىلگىرى تاماملانمىسا، يەنە كەلكۈن كېلىپ، سۇ تېخىمۇ كۆپ قىرغاقنى بۇزۇپ، غىلاڭ سايلىقنى قاراپ ئاقسا، مۇشۇ دەريا ئارقىلىق سۇغىرىلىدىغان 240 مىڭ مو تېرىلغۇ يەردىكى زىرائەتلەر قۇرۇپ كەتسە، ئاشۇ يەرگە قاراشلىق نەچچە ئون مىڭ دېھقاننىڭ ھالى نېمە بولىدۇ؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە خەرىتىلەرنى بىرسىگە تەپسىلىي چۈشەندۈرۈپ تاپشۇرۇپ بېرىش ئۈچۈنمۇ ئىشنى توختىتىپ ئىككى - ئۈچ كۈن ۋاقىت سەرپ قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. ئاڭغىچە كۆڭلۈك ئىشلەۋاتقان ئىشچىلارنىڭ ئىش ھەققى، تاماقى ئۈچۈن كېتىدىغان چىقىمنى نەدىن ھەل قىلىش كېرەك؟

ئۇ شۇ تەرىقىدە قانچىلىك تۇرغانلىقىنى، يەنە نېمىلەرنى ئويلىغانلىقىنى ئېنىق بىلمەيتتى. ئىشچىلار تاماقتىن كېلىپ، كەتمەن - گۈرجەكلىرىنى تاراقشىتىپ يەرنى چوقۇشقا باشلىغاندىلا ئېسىنى بىر ئاز يىغىپ، يەنە مۈكچىيىپ ئولتۇرۇپ ئىشقا كىرىشىپ كەتتى.

6 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئۇ ھويلىسىغا ئوقتەك ئېتىلىپ كىرگەندە، ھويلا ئىچى ئاق ياغلىق ئارتقان ئاياللار ۋە ئاق باغلىغان ئەرلەر بىلەن لىق تولغانىدى. ئۇ ئۆزىنى ئانىسى سائادەتخاننىڭ مۇردىسى ئۈستىگە تاشلاپ ئىچ - ئىچىدىن ئۆرتىنىپ بوقۇلداپ يىغلاشقا باشلىدى...

7 - ئاي كىرىشى بىلەنلا كەلكۈن يەنە باشلاندى. لېكىن ئۇ بۇ قېتىم ئۆتكەن يىلدىكىدەك دېھقانلارنى بوزەك قىلالمىدى. ئىلھام دەريا قىرغىقىدا تۇرۇپ، سېمونتلىنىپ پۇختا ياسالغان قىرغاقنى بۇزۇپ چىقىپ كېتىشكە مادارى يەتمەي، ياۋاشلىق بىلەن ئېقىشقا مەجبۇر بولغان شاش ئېقىنغا قاراپ خىيالغا پاتتى، كەلكۈننى كۆرگىلى كەلگەن دېھقان، چارۋىچىلار قىرغاقتا تۇرۇپ چۇقان - سۈرەن سېلىشماقتا ئىدى. ئۇنىڭ كۆز چاناقلىرىدىن چىققان ئىككى تامچە ياش مەڭزىنى بويلاپ سىرىلىپ چۈشتى.

يۈگۈرتكەندىن كېيىن ماقۇللۇق بىلدۈرۈپ باش لىڭشىتتى. ئۇ ئىشخانىدىن خۇشال ھالدا چىقىپ شوپۇرغا:

- تاغقا ھەيدە، - دېدى.

- ئۆيگە كىرمەمسىز؟ - دەپ سورىدى شوپۇر. چۈنكى ئۇ ئىلھامنىڭ ئايالى پاتەمنىڭ 2 - بالىسىغا ئېغىرئاياق ئىكەنلىكىنى، ئاي، كۈنىنىڭمۇ يېقىنلاپ قالغانلىقىنى، ئىلھامنىڭ خىزمەت بىلەن بولۇپ كېتىپ ئۆيىگە قايتمىغىنىغا خېلى كۈنلەر بولغانلىقىنى بىلەتتى.

- ۋاقىت يوق، - دېدى ئۇ بۇيرۇق تەلەپپۇزىدا.

تاشىرقاي دەرياسى تىپىك جىلغىسمان دەريا ئىدى. دەريا ئوكلونى تىك، ئېقىنى تېز بولۇپ، دەريادا سۇ كۆپەيگەنسېرى قۇم-لاتقىمۇ كۆپىيىپ كېتەتتى. ھەر يىلى 7 -، 8 - ئايلاردا ئۇلۇغ سۇ ئېقىتىپ كەلگەن قۇم - لاتقىلار دەرياغا تىنىۋېلىپ، نورمال سۇ باشلاشقا، دېھقانلارنىڭ تېرىقچىلىق ئىشلىرىغا ئېغىر دەرىجىدە تەسىر يەتكۈزەتتى. ئۇلار دەريادىكى قۇم - لاتقىلارنى تازىلاش ئۈچۈن ھەر يىلى نۇرغۇن ئادەم كۈچى ۋە ماددىي كۈچ سەرپ قىلاتتى. ھەر يىلى بىر قېتىم داۋاملىشىدىغان باش-ئايىقى يوق بۇ ئىش ئۇلارنى ھالىدىن كەتكۈزگەنىدى. قۇم - لاتقىلارنىڭ دەريا ئېقىنىنى تىندۇرۇۋېتىشىدەك بۇنداق ھادىسە مەملىكەت ئىچى، ھەتتا خەلقئارادىمۇ ئومۇميۈزلۈك مەۋجۇت بولۇپ، ئۇ سۇچىلىقتا «راك كېسىلى»دەپمۇ ئاتىلاتتى. ئەگەر بۇ مەسىلە ھەل قىلىنسا، مەملىكەت ئىچىدىكى چوڭ بىر بوشلۇق تولدۇرۇلاتتى.

ئىلھام تاشىرقاي دەريا باشقارمىسىغا كەلگەن كۈندىن باشلاپلا ئاشۇ «راك كېسىلى»بىلەن بىر ئېلىشىپ بېقىش نىيىتىگە كەلگەنىدى. شۇڭا ئۇ مەيلى قەيەرگە بارسۇن، نېمە ئىش قىلسۇن، ئوي - خىيالى يەنىلا ئاشۇ «راك كېسىلى» نىڭ كويىدا بولدى ھەمدە قۇم - لاتقىلارنىڭ دەريا ئېقىنىنى تىندۇرۇۋېتىش ھادىسىسىنى تۈگىتىشنىڭ يېڭى، ئۈنۈملۈك يوللىرى ئۈستىدە ئىزدەندى. شۇنداق كۈنلەرنىڭ بىرىدە، شىخەنزە يېزا ئىگىلىك ئىنىستىتۇتىدىكى پروفېسسور جياڭ كەيچۈەن تەجرىبىخانىدا قولۇلسىمان تۇرۇبا ئارقىلىق قاينام ئېقىندا قۇم چۈشۈرۈش تېخنىكىسىنى سىناق قىلىۋېتىپتۇ، دېگەن ئۇچۇر ئىلھام ساۋۇتنىڭ قۇلىقىغا كىرىپ قالدى. ئۇ دەرھال

ناھايىتى ياخشى بولۇشتەك ئالاھىدىلىكلىرى ئىلھامغا يېقىپ قالدى ھەمدە پروفېسسورغا بىرلىكتە بۇ يېڭى تەتقىقات تېمىسىنى ئوتتۇرىغا چىقىرىش تەلىپىنى ئېيتتى. مەبلەغ، ماددىي كۈچ، ئادەم كۈچى قاتارلىق قىيىنچىلىقلار تۈپەيلىدىن تەجرىبىخانىدا ئىشلىگەن تەجرىبىسىنى نەگە بېرىپ ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈشنى بىلەلمەي تۇرغان پروفېسسور ئىلھام ساۋۇتنىڭ تەكلىپىنى ئاڭلاپ ھەم خۇشال بولدى، ھەم ھەيران بولدى. چۈنكى ئۇ مۇشۇ تەتقىقات تېمىسىنى يورۇقلۇققا ئېلىپ چىقىش ئۈچۈن خېلى كۆپ قاتىرىغان بولسىمۇ، لېكىن ئۇ ئۇچراشقانلار دەريادىكى سۇنى بىر نەچچە كۈن توختىتىپ، خېلى كۆپ ئادەم كۈچى ۋە ماددىي كۈچ سەرپ قىلىپ ئېلىپ بېرىلىدىغان بۇنداق چوڭ ئىشقا تەۋەككۈل قىلىشقا پېتىنالمىغانىدى. مانا - ھازىر مۇشۇ ئىش ئۈچۈن ئالايتەن ئۆزىنى ئىزدەپ كەلگەن بۇ ئۇيغۇر يىگىتنىڭ جاسارىتى ئىختىيارسىز ئۇنىڭ ھۆرمىتى ۋە قايىللىقىنى قوزغىغانىدى. ئۇ يازما ماتېرىياللىرىنى خۇشاللىق بىلەن ئىلھامنىڭ قولىغا تۇتقۇزدى ۋە قالغان بارلىق ئىشلارنى ئۇنىڭغا تاپشۇردى.

ئىلھامنىڭ پروفېسسور جاڭ كەيچۈەننىڭ قېشىدىن قايتقان چاغدىكى خۇشاللىقى ئىككى كۈنگە قالمايلا يوققا چىقتى. بۇنىڭغا مۇنداق ئىككى ئىش سەۋەب بولدى: بىرى، ماتېرىيالدىكى قىياسەن ھېسابلاپ چىقىلغان سان - سىفىرلاردىن ناھايىتى كىچىك دائىرىدە سىناق قىلىش جەريانىدىلا چاتاق چىقتى. ئەمدى پۈتۈن ئىش ھالقىلىرىنى قايتىدىن بىرمۇ بىر سىناق قىلىشقا توغرا كەلدى. يەنە بىرى، ئىلھام ساۋۇتنىڭ بۇ تەتقىقات نەتىجىسىنى غول ئېقىندا سىناق قىلىش تەكلىپى ناھىيە رەھبەرلىرىنىڭ قارشىلىقىغا ئۇچرىدى. قايتا - قايتا يالۋۇرۇپ، چۈشەندۈرۈشلەر كار قىلمىدى، مۇشۇ مۇناسىۋەت بىلەن ئېچىلغان ناھىيە رەھبەرلىرىنىڭ ئۈچ قېتىملىق باش قوشۇش يىغىنى كۆپ قىسىم رەھبەرلەرنىڭ باش چايقىشى بىلەن ئاخىرلاشتى. ئەڭ ئاخىرىدا ئىلھام مەنسىپى ۋە بارلىق مال - مۈلكىنى «دو»غا تىكىش بەدىلىگە ئۇلارنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالدى.

بىكار تەلەپ كىشىلەر ئۈچۈن ئېيتقاندا، ئون كۈن خېلى ئۇزاق ۋاقىت. بىراق قولۇلسىمان تۇرۇبا ئارقىلىق قاينام ئېقىندا

تىرىشسا، يەنە بىر تەرەپتىن، ئاللادىن يامغۇر-يېشىنسىز ئوچۇق ھاۋا تىلىدى. ھەر كۈنى 18 سائەتتىن ئىشلەش ئاققۇنلارغىمۇ ئېغىر كەلدى. تۆت - بەش كۈندىن كېيىن ئىشچىلار ئوغرىلىقچە تۇرۇبىلارنىڭ ئىچىگە كىرىپ يېتىۋالىدىغان بولۇشتى. ئىلھام ئۇلارنىڭ بەزىسىگە چىرايلىق گەپ قىلىپ، بەزىسىگە ۋاقىراپ - جاقىراپ، يەنە بەزىسىنى سىلكىشلەپ يۈرۈپ ئالتە يېرىم كۈندە ھەممە ئىشنى تۈگەتتى. ساخاۋەتلىك ئاللا ئۇنىڭ ئىلتىجاسىنى قوبۇل قىلدىمۇ، ئەيتاۋۇر ئاشۇ كۈنلەردە ھاۋا تولىمۇ ئوچۇق ھەم ئىسسىق بولدى.

1990 - يىلى 4 - ئاينىڭ 26 - كۈنى سەھەردە تاشىرقاي دەرياسىنىڭ سۈيى ئېقىنغا قايتا باشلاندى. تۆۋەنگە ئەجدىھادەك ئېتىلغان سۇدىكى قۇم - لاتقىلار قولۇلسىمان تۇرۇبىغا كىرىشى بىلەن ھاسىل بولغان قاينامدا بىر نەچچە چۆگىلىگەندىن كېيىن تولىمۇ ياۋاشلىق بىلەن يان تەرەپكە ئېقىپ، تۇرۇبا ئارقىلىق ئېقىندىن چىقىپ كەتتى.

ناھىيە رەھبەرلىرى ۋە باشقا كىشىلەر بۇ كارامەتنى كۆرۈپ، ئىلھام ساۋۇتقا بولغان قايىللىقىنى باسالماي مەدھىيە سۆزلىرىنى ياغدۇرۇۋەتتى:

- يارايسەن يىگىت!

- بۇ سۇچىلىقتا بىر مۆجىزە بوپتۇ!

- ئەمدى يىلدا بىر قېتىم دەريانىڭ پوقىنى تازىلايدىغان ئىش يوق بوپتۇ.

- سۇچىلىقتىكى ساقايماس «راك»نى داۋالىغاندىن كېيىن ھەقىقىي ئەزىمەت ئىكەن.

- بۇ نەتىجىنى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى باشقا سۇچىلىق تارماقلىرى ئۇقسا، خۇشاللىقتىن دوپپىسىنى ئاسمانغا ئاتىدىغان بولدى - دە!

- ئاپتونوم رايونىمىز دېگىنىڭ نېمىسى، مەملىكەت بويىچىمۇ يېڭى ئىش تۇرسا، ئەلۋەتتە كېڭەيتىش، ئومۇملاشتۇرۇش قىممىتىگە ئىگە.

ماختاش، كۆككە كۆتۈرۈش، تەشەككۇر سۆزلىرى تازا ئەۋجىگە چىققاندا، ئىلھام ساۋۇت ئاستا توپتىن سۇغۇرۇلۇپ چىقىپ، ئىشخانا تەرەپكە قاراپ ماڭدى. چۈنكى ئۇ مۇشۇ چاغدىلا ئون كۈندىن بېرى تۈزۈك ئۇخلىمىغانلىقىنى ئېسىگە ئېلىپ ئىشخانىسىغا كىرىپ، ئۆزىنى توپا باسقان كارىۋاتقا تاشلاپ ناھايىتى تېزلا ئۇيقۇغا كەتتى.

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى - شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ جان تومۇرى

خىلۋەت ماكاندىكى ئىتتىپاقلىق كۈيى

— تورتاي دېھقانچىلىق مەيدانىنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ ئىشلىگەنلىكى توغرىسىدا

ئۆز مۇخبىرىمىز ئابدۇشۈكۈر قاۋۇل

گۈللەر پۇرەكلەپ ئېچىلىشقا باشلىغان ماي ئېيىنىڭ مەلۇم بىر كۈنى مەن ئاقتۇ ناھىيىسىگە قاراشلىق تورتاي دېھقانچىلىق مەيدانىدا بىر نەچچە كۈن زىيارەتتە بولۇپ، بۇ يەردىكى ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ ئۇيۇلتاشتەك مۇستەھكەم ئىتتىپاق ئىكەنلىكى، ئۇلارنىڭ بىر ياقىدىن باش، بىر يەڭدىن قول چىقىرىپ، يۇرت - ماكانىنى بىرلىكتە گۈللەندۈرگەنلىكى توغرىسىدىكى نۇرغۇن تەسىرلىك ئىشلارنى ئۆز قۇلىقىم بىلەن ئاڭلاپ، ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆردۈم.

ئىناق ئائىلە

پامىر ئېگىزلىكى بىلەن تارىم ئويمانلىقىنىڭ ئوتتۇرىسىغا جايلاشقان بۇ خىلۋەت ماكان ئىلگىرى پادىلار يايلايدىغان كەڭرى ئوتلاق ئىدى. 1958 - يىلى بۇ يەردە «تورتاي دېھقانچىلىق مەيدانى» قۇرۇلۇپ، بۇ يەرگە جاي - جايلاردىن بۇ يەردە ئىشلەشنى خالايدىغان ئەمگەكچىلەر تەكلىپ قىلىندى. ئەنخۇيدىن تەكلىپ قىلىنغان بىر تۈركۈم خەنزۇ دېھقانلار بۇ يەرگە يېتىپ كەلگەندە يەرلىك ئۇيغۇرلار يوپۇرغا دەرياسىنىڭ بويىغا چىقىپ، ئۇلارنى قىزغىن كۈتۈۋالدى ۋە ئۇلارنىڭ ماكانلىشىشىغا يېقىندىن ياردەم بەردى، ئىشلەپچىقىرىشقا يېقىندىن ھەمكارلاشتى. بۇ جەرياندا ئورنىتىلغان چوڭقۇر دوستلۇققا يوپۇرغا دەرياسى گۇۋاھ. بۇ يەرگە يەنە 1986 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق قىزىلتاغ، كوسراپ، تار يېزىلىرىدىن 60 ئائىلىلىك قىرغىز ۋە تاجىك چارۋىچىلىرى يۆتكەپ كېلىنگەنىدى. 1990- يىلى يەنە ئىچكىرى ئۆلكە ۋە قوشنا تۇەن (مەيدان)لاردىن 90 ئائىلىلىك خەنزۇ دېھقانلار يۆتكەپ كېلىنگەندى. ئەينى چاغدىكى دوستلۇق كۈيى يەنە ياڭرىدى. شۇنداق قىلىپ بۇ يەر ئۇيغۇر، خەنزۇ، قىرغىز، تاجىك، خۇيزۇ، دۇڭشياڭ، ئۆزبېك قاتارلىق يەتتە مىللەت كىشىلىرى بىللە ياشايدىغان ئىناق ئائىلىگە ئايلاندى. ئائىلە ئەزالىرى بۇ جەزىرىنى گۈللەندۈرۈش ئۈچۈن جاپادىمۇ، ھالاۋەتتىمۇ بىللە بولدى. مۇرىنى مۇرىگە تىرەپ بىللە كۈرەش قىلدى، بوز يەر ئاچتى، يەر تېرىدى... نەتىجىدە ئىلگىرىكى بۇ ئوتلاق بۈگۈنكى كۈندە 529 ئائىلە، 2236 نوپۇس، توققۇز كەنت، 16 مىڭ مو تېرىلغۇ يەرگە ئىگە ئىسمى جىسمىغا لايىق دېھقانچىلىق مەيدانىغا ئايلىنىپ، كوچىلىرى - كوچىلىرى مەھەللىلەر، رەت - رەت يوللار، ئەتراپى دەرەخزارلاشتۇرۇلغان سالا ئېتىزلار بارلىققا كەلدى.

ئىگىلىكنى ئورتاق گۈللەندۈرۈش

80 - يىللارغا كەلگەندە، ئارقا - ئارقىدىن يۈز بەرگەن قۇرغاقچىلىق ئاپىتى ۋە باشقا سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن بۇ يەرگە ئەمدىلا يەرلەشكەن بىر قىسىم ئائىلىلەر كۆچۈپ كەتتى. بۇنىڭ بىلەن % 90 تېرىلغۇ يەر ئاق قالدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە نامراتلىق ياماپ كەتتى. ئەمدىلا گۈللىنىشكە باشلىغان بۇ مەيدان مۇشۇنداقلا تاشلىنىپ قالارمۇ؟ مەيدان پارتكومى ۋە مەيدان مەمۇرىيىتى يېڭى ئەمگەكچىلەرنى تەكلىپ قىلىش قارارىغا كەلدى. 1990 - يىلىدىن كېيىن بۇ يەردە ئولتۇراقلاشقان 90 ئائىلىلىك خەنزۇ تېرىقچىلىق ماھىرلىرى شۇ چاغدا كەلدى. مەيدان رەھبەرلىكى ۋە ئاما ئۇلارنى قىزغىن كۈتۈۋېلىپ، ئۇلارغا ئىشلەپچىقىرىشتا پايدىلىق شارائىت يارىتىپ بەردى، تۇرمۇشتا غەمخورلۇق قىلدى. 1991- يىلى 7 - كەنتتىكى ئىبراھىم روزى، مۇھەممەتئىمىن زۇنۇن، قادىر ئىبلارنىڭ يېڭىدىن كەلگەن لى گۈيشىن قاتارلىق يولداشلارغا ئۆي سېلىۋېلىشى ئۈچۈن ياغاچ، ئوزۇقلىنىشى ئۈچۈن بۇغداي ياردەم قىلغانلىقى، 1993 - ، 1994 - يىللىرى 41 - تۇەن ۋە خېنەن ئۆلكىسىدىن 26 ئائىلىلىك تېرىقچىلىق ماھىرى بۇ يەرگە يېتىپ كەلگەندە نۇرنىسا، تۇردىخان، ھۆرىخان، ئايىمخان، ئەمەت ھاپىز، ئىبزىز سىدىق، مۇھەممەتئىمىن ئەسەت قاتارلىق كىشىلەرنىڭ ئىككى ئېغىزلىق ئۆيلىرىنىڭ بىر ئېغىزىنى ئۇلارغا ۋاقىتلىق بوشىتىپ بېرىپ، ئۆي غېمىدىن خالاس قىلغانلىقى ۋە ئاپقىنى تەڭ يەپ، تۇرمۇشىدىن ئوبدان خەۋەر ئالغانلىقىدەك نۇرغۇن تەسىرلىك ھېكايىلەرنى بۇ يەردىكى ھەممە ئادەم بىلىدۇ. شۇنىڭدىن كېيىن خەنزۇلار بىلەن ئاز سانلىق مىللەتلەر بىر - بىرىنىڭ تىلىنى ئۆگىنىش، بىر - بىرىنىڭ ئۆرپ - ئادەتلىرىگە ھۆرمەت قىلىش، ئىناق، ياخشى قوشنىلاردىن بولۇش بويىچە تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئىش كۆردى. نەتىجىدە يەرلىك دېھقانلار ئۆزلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە تۇرمۇشتىكى مەقسىتىنى خەنزۇ تىلىدا % 60 ئۇقتۇرالايدىغان، خەنزۇ يولداشلارمۇ ئۆز مەقسىتىنى ئۇيغۇر تىلىدا % 50 ئۇقتۇرالايدىغان بولدى. ئۇلارنىڭ تورتاينىڭ گۈللىنىشى ئۈچۈن بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە كۈرەش قىلىشى ئارقىسىدا مەيدان ئىگىلىكى يىلدىن - يىلغا يۈكسەلدى. بۇلتۇر بۇ مەيداننىڭ يېزا ئىگىلىك، سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 8 مىليون 221 مىڭ 743 يۈەنگە، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1251 يۈەنگە يېتىپ، 1990 - يىلدىكىدىن ئايرىم - ئايرىم ھالدا % 23 ۋە % 38 ئاشتى. كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ساپ كىرىم جەھەتتە ئاقتۇ ناھىيىسى بويىچە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى.

گۆش بىلەن قاندەك يېقىن مۇناسىۋەت

ۋاقىتنىڭ ئۆتۈشىگە ئەگىشىپ بۇ يەردىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ قەلبى ئۆتاش قەلبلەردىن بولۇپ قالدى. بىرسىنىڭ بېشىغا كۈن چۈشسە يەنە بىرى ئەسقاتتى. بىرسىنىڭ مەنپەئىتى ئۈچۈن يەنە بىرى جان كۆيدۈردى. 1995 - يىلى 105 خەنزۇ كېۋەز تېرىش ماھىرى 105 ئائىلىلىك ئاز سانلىق مىللەت دېھقانلىرىنى دېھقانچىلىق تېخنىكىسى بويىچە ياردەم بېرىشكە ئۇزاق مۇددەت ھۆددىگە ئالدى. 6 - كەنتتىكى ئابدۇرېھىم ئوسمان شۇ يىلى تېخنىكا ئۆگىنىپ، 40 مو يەرگە تېرىلغان كېۋەزدىن 18 مىڭ يۈەن ساپ كىرىم قىلىپ، ساپ كىرىمنى 1994 - يىلدىكىدىن 3.6 ھەسسە ئاشۇردى. 2 - كەنتتىكى داڭ جۇن يۈسۈپ باراتقا بۇغداي مايسىلىرىغا چوڭقۇر ئوغۇت بېرىش تېخنىكىسىنى ئۆگىتىپ قويغانىدى. ئالدىنقى يىلى ئۇ ئون مو يەردىكى بۇغداي مايسىلىرىنى چوڭقۇر ئوغۇتلاپ، بۇ يەرنىڭ ھوسۇلىنى 1994 - يىلدىكىدىن 5000 كىلوگرام ئاشۇردى. بۇلاردىن باشقا مەيدان ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ قوللاپ قۇۋۋەتلىشى بىلەن بىر ئاياغ كىيىم زاۋۇتى قۇرغان جاڭ خۇيلەن، ۋۇ يەنپىڭنىڭ قۇۋۋانىساخان، ئىززەتگۈل، ھۆرىگۈل، زورىگۈللەرنى ئىشچىلىققا قوبۇل قىلىپ، ئۇلارنى نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشقا يېتەكلىگەنلىكى، 5- كەنتتىكى جاڭ جاۋمىڭ كېسەللىك سەۋەبىدىن ئۈرۈمچىگە ئوقۇشقا بارىدىغان چوڭ ئوغلىنى ئاپىرىپ قويالمىغاندا مۇشۇ كەنتتىكى ھېكىم ئىسمائىلنىڭ كىرا پۇلىنىمۇ ئۆز يېنىدىن چىقىرىپ ئۇنىڭ ئوغلىنى ئۈرۈمچىگە ئاپىرىپ مەكتەپكە ئورۇنلاشتۇرۇپ قويغانلىقى، 2 - كەنتتىكى مەريەمخاننىڭ ليۇ فامىلىلىك دېھقاننىڭ يوقىتىپ قويغان 3000 يۈەن پۇلىنى تېپىۋېلىپ قايتۇرۇپ بەرگەنلىكى ۋە 6 - كەنتتىكى سۇن يۈنچۈەن تېرەك چاتاۋېتىپ دىققەتسىزلىكتىن بىر قولىنىڭ باش بارمىقىنى كېسىۋالغاندا، بۇنى كۆرگەن روزى قۇتلۇقنىڭ دەرھال ئېشەك ھارۋىسىنى قېتىپ ئۇنى دوختۇرخانىغا ئېلىپ بېرىپ داۋالاتقانلىقى، بۇ كەنتنىڭ باشلىقى مۆمىنجاننىڭ كېسەل بولۇپ يېتىپ قالغان ۋاڭ مىڭشىڭنىڭ كېسىلى ئېغىرلىشىپ قالغانلىقىنى ئۇقۇپ، ئۇنى 41 - تۇەننىڭ دوختۇرخانىسىغا ئېلىپ بېرىپ داۋالىتىپ، ئۇنىڭ ھاياتىنى قۇتقۇزۇپ قالغانلىقى توغرىسىدىكى ھېكايىلەر ھەر مىللەت كىشىلىرىنىڭ ئېسىدىن چىقمايدۇ.

ياخشىلىق ئۇنتۇلمايدۇ

بىزدە «ياخشىلىق ئۇنتۇلماس» دېگەن تەمسىل بار. بۇ مەيداندىكى ھەر مىللەت كىشىلىرى ئىشلەپچىقىرىش ۋە تۇرمۇشتا بىر - بىرىگە قىلىنغان ياردەم، ياخشىلىقنى زىنھار ئۇنتۇپ قالغىنى يوق. چۈنكى، ئۇلار بىر - بىرىنىڭ قېرىنداشلارچە ياردىمى بىلەن بۈگۈنكى كۈنگە ئېرىشكەن. 7 - كەنتتىكى لى گۈيشىن مۇنداق دېدى: مەن يېڭى كەلگەندە ھېچنىمەم يوق ئىدى، ئەدناسى قانداق ھايات كەچۈرۈشنىمۇ بىلەلمىگەنتىم. بەختىمگە يارىشا شۇ چاغدا ماڭا مەيدان تەشكىلى ۋە ئۇيغۇر قېرىنداشلىرىم ئىنتايىن كۆڭۈل بۆلدى، نېمىدىن قىسىلسام شۇنى ھەل قىلىپ بەردى، ھۆددە يېرىمگە ئىشلىشىپ، سۇ تۇتۇشۇپ بەردى، ھەتتا يېڭى ئولتۇراق جايغا ئىگە بولۇشۇممۇ ئۇلارنىڭ بىۋاسىتە ياردىمىدىن ئايرىلمىدى. شۇنداق قىلىپ مەن بىر نەچچە يىل ئىچىدە خېلى ھاللىنىپ قالدىم. ھاللانغان چېغىمدا ئۇيغۇر قېرىنداشلىرىمنىڭ بۇ ياردىمىنى قانداقمۇ ئۇنتۇپ قالاي؟ شۇڭا قولۇمدىن كېلىشىچە ئۇلارغىمۇ ياردەم قىلدىم. كېۋەز تېرىش تېخنىكىسى بويىچە مەن ھۆددىگە ئالغان روزاخۇن، ئېزىز، ئابدۇرېھىم قاتارلىق ئۈچ ئائىلە ھازىر ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىپ خېلى كۆزگە كۆرۈنۈپ قالدى.

بۇ يەرگە كەلگىنىگە 37 يىل بولغان، مەيدان سۇ باشقۇرۇش پونكىتىنىڭ باشلىقى بەي گۇاڭمىن مۇنداق دېدى: مەن مەيدانغا كەلگەندە شارائىت ئىنتايىن ناچار، تۇرمۇشىمىز جاپالىق ئىدى. بىز ئۇيغۇر دېھقانلار بىلەن چوڭقۇر دوستلۇق ئورنىتىپ، مۇرىنى مۇرىگە تىرەپ ئىشلەپ، ئىگىلىك تىكلىگەچكە، مانا ھازىر ھەممىمىزنىڭ كۈنى ياخشىلىنىپ كەتتى. مەن بىر نەچچە يىلنىڭ ئالدىدا كەنت باشلىقى ئىدىم، ئەمدى سۇ باشقۇرۇش پونكىتىنىڭ باشلىقى بولۇپ ئىشلەۋاتىمەن. بۇلارنىڭ ھەممىسى ئۇيغۇر دېھقانلارنىڭ بىزنى قوللاپ - قۇۋۋەتلىگەنلىكىنىڭ نەتىجىسى ئەمەسمۇ؟! شۇڭا نەچچە قېتىم ناھىيىگە كۆچۈپ كېتىش شارائىتى يارىتىلغان چاغدىمۇ بۇ يەردىن ئايرىلغۇم كەلمىدى. چۈنكى، بۇ يەردىكىلەرنىڭ ياخشىلىقىغا «پادا باقاندا دوست ئىدۇق، ياڭاق چاققاندا ئايرىلدۇق» دېگەندەك جاۋاب بەرگۈم كەلمىدى. ئەمدى ئۆمرۈمنىڭ ئاخىرىغىچە ئۇلار ئۈچۈن ئاز - تولا ئەمەلىي ئىش قىلىپ بەرسەم دېيمەن.

دەرۋەقە، شۇنچە يىلدىن بېرى بۇ يەردە مۇقىملىققا، ئىتتىپاقلىققا تەسىر يەتكۈزىدىغان سۆز، ھەرىكەتلەر زادىلا يۈز بەرمىدى. ئۇقۇشماسلىق يۈز بېرىپ قالسا ئاز سانلىق مىللەت دېھقانلىرى بىلەن خەنزۇلار ئۆزئارا ئەپۇ قىلىشتى. بۇ يەردىكى ھەر مىللەت كىشىلىرىنى ئىناق، ئىتتىپاق بولۇپ، مەيداننى ئورتاق گۈللەندۈرۈشكە يېتەكلىگەن سابىق مەيدان باشلىقى قادىر سادىر 1995- يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدا ئۈلگار شەخس بولۇپ باھالىنىپ تەقدىرلەنگەندىن باشقا، يەتتە مىللەتتىن تەركىب تاپقان ياش - ئۆسمۈرلەرنى بىر يەردە ئوقۇتۇپ، ئۇلارغا كىچىكىدىن مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنىڭ مۇھىملىقىنى تونۇتقان تورتاي مەركىزىي باشلانغۇچ، ئوتتۇرا مەكتىپى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى كۆيىنى ياڭراتقان 3- ۋە 8 - كەنت، مەيدان سۇ باشقۇرۇش پونكىتىنىڭ باشلىقى بەي گۇاڭمىن، مەيدان پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ئالىمجان قاتارلىق ئورۇن ۋە شەخسلەر ئارقا - ئارقىدىن ئوبلاست ۋە ناھىيە بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدا ئۈلگار ئورۇن ۋە ئۈلگار شەخس بولۇپ باھالاندى.

مەن ئاخىرىدا مەيدان مەسئۇللىرىنىڭ ھەمراھلىقىدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنىڭ كۆمۈلمەس ئىزلىرى قالغان مەھەللە - كوي، ئېتىز - قىرلارنى ئارىلاپ چىقتىم، جانغا راھەت بېغىشلايدىغان مەيىن شامالدا لەرزان چايقىلىۋاتقان يول بويىدىكى كۆككە بوي سوزغان سۆۋادان تېرەكلەر، ئالتۇن رەڭدە چېچەك ئاچقان جىگدىلەر، چەكسىز سالا - سالا ئېتىزلاردىكى ياپيېشىل بۇغداي، كېۋەز مايسىلىرى ماڭا يۇقىرىقى ھېكايىلەرنى سۆزلەپ بېرىۋاتقاندەك تۇيۇلاتتى. مەن بۇ گۈزەل مەنزىرىلەرگە تويماي قارىغىنىمچە ئۆز - ئۆزۈمگە ئاستا پىچىرلىدىم:

— جاپا چەكمەي ھالاۋەت يوق،

ئىناق بولماي سائادەت يوق.

مەھەللىلەر، رەت - رەت يوللار، ئەتراپى ئۆرۈپ - ئادەتلىرىگە ھۆرمەت قىلىش، ئىناق، بېرىش تېخنىكىسىنى ئۆگىتىپ قويغانىدى. بىرىگە قىلىنغان ياردەم، ياخشىلىقنى زىنھار قېتىم ناھىيىگە كۆچۈپ كېتىش شارائىتى
ئىناق بولماي سائادەت يوق.

ۋەتەنپەرۋەرلىك تېما زېھىن سىناش مۇسابىقىسى

5-ئاينىڭ 16-كۈنى شىنجاڭ بىكتۇەن مىللىي سەنئەت مەكتىپى شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈۋېلىش يۈزىسىدىن ئوقۇغۇچىلار ئارىسىدا «شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشى» تېمىسىدا زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى.

مۇسابىقىگە ئالتە كىچىك گۇرۇپپا قاتناشتى. رىياسەتچى ھەر بىر سوئالنى سورىغاندا ماھىرلار بۇ سوئاللارغا توغرا ھەم جانلىق جاۋاب بېرىپ، تۆۋەندە ئولتۇرغانلارنىڭ قىزغىن ئالقىشىغا ئېرىشتى. مۇسابىقە سوئاللىرى شياڭگاڭنىڭ سىياسىي، ئىقتىساد، مەدەنىيەت، مائارىپ، ئەدلىيە، قۇرۇلۇش، كىنو، ساياھەت، دىن، ئاخبارات، نوپۇس قاتارلىق ساھەلىرىگە مۇناسىۋەتلىك بولۇپ، مۇسابىقە ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارنىڭ شياڭگاڭ توغرىسىدىكى چۈشەنچىسى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتى.

1995-يىللىق خەنزۇ تىلى كەسپىدە ئوقۇۋاتقان غوپۇر مۇنداق دېدى: بۇ قېتىمقى زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئارقىلىق مەن شياڭگاڭنى تېخىمۇ ئاتراپلىق ۋە چوڭقۇر چۈشىنىپ يەتتىم. بۇ، بىر قېتىملىق تەسىرلىك ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى بولدى.

ئىگىلىنىشىچە، ماھىرلار بۇ قېتىمقى زېھىن سىناش مۇسابىقىسىگە قاتنىشىش ئۈچۈن بىرىم ئايدىن كۆپرەك تەييارلىق قىلىپ، ئەتراپلىق ماتېرىيال كۆرگەن. مەكتەپتە ھەممە ئوقۇتقۇچى-ئوقۇغۇچىلار شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىنى قىزغىن كۈتۈۋېلىشتەك ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيە پائالىيىتى يۇقىرى دولقۇنغا كۆتۈرۈلگەن.

مۇساجان ئوسمان

توقسۇ ناھىيىسىدە 5 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ناھىيە بازىرىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە قولنى قولغا تۇتۇشۇپ ئۇزۇنغا يۈگۈرۈش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىگە سەككىز ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپتىن 600 دىن كۆپرەك ھەر مىللەت قىز - ئوغۇل ئوقۇغۇچى قاتنىشىپ، ياخشى نەتىجىگە ئېرىشكەن 30 ئوقۇغۇچى بەش دەرىجە بويىچە مۇكاپاتلاندى.

نىياز ساتتار فوتوسى

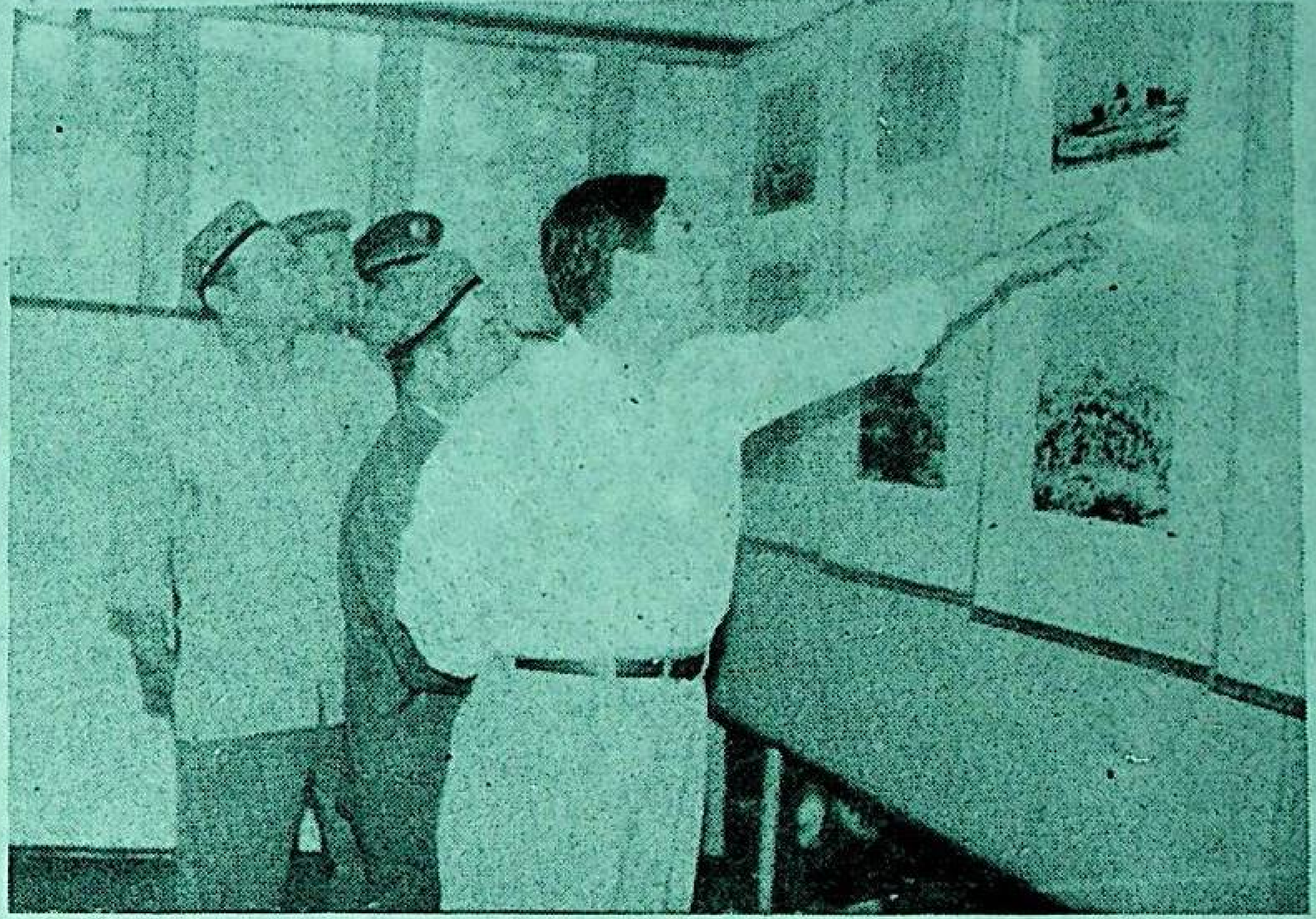

5 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە خوتەن ۋىلايىتىدە «شياڭگاڭنىڭ تارىخى ۋە تەرەققىياتى» ناملىق چوڭ تىپتىكى سۈرەتلەر كۆرگەزمىسى ئېچىلدى.

سۈرەتتە: خوتەن ۋىلايىتىنىڭ بىر قىسىم رەھبەرلىرى كۆرگەزمىنى كۆرمەكتە.

ئەنۋەر ئابلىمىت فوتوسى

پەيزاۋات ناھىيىلىك يولۇچى توشۇش بېكىتى ئەلا مۇلازىمەتلىق پائالىيىتى ئارقىلىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئۈلگىسى سۈردى

ئۆز مۇخبىرىمىز **خۇدابەردى ئابدۇللا**، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **راخمانجان رۇسۇل** خەۋەر قىلىدۇ: پەيزاۋات ناھىيىلىك يولۇچى توشۇش بېكىتى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئارىسىدا «يولۇچىلار مېنىڭ قەلبىمدە» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئۈلگىسى سۈردى.

ئۆتكەن يىلى قەشقەر ۋىلايەتلىك مەركىزىي يولۇچى توشۇش بېكىتى تەرىپىدىن «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ تەقدىرلەنگەن بۇ بېكەت بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان يولۇچى توشۇش بازىرىدىكى رىقابەت كەسكىنلىشىۋاتقان ئەھۋالدا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى 6 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگىنىش، پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى توغرىسىدىكى يوليورۇقلىرىنى ئۆگىنىشكە تەشكىللىدى؛ تەشۋىقات ماشىنىسى ۋە رادىئو، تېلېۋىزىيىدىن پايدىلىنىپ «ئەلا مۇلازىمەتلىق قىلىش تەشەببۇسنامىسى» ۋە «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئەھدىنامىسى»نى كەڭ تەشۋىق قىلىپ، يولۇچىلارنىڭ نازارىتىنى قوبۇل قىلدى؛ يولۇچى توشۇش جەريانىدا ساقلانغان مەسىلىلەرنى پاش قىلىش تېلېفونى ئورنىتىپ، ھەر بىر ماشىنىغا بىردىن پىكىر دەپتىرى ئاستى؛ شوپۇرلارنى ھەر ئايدا بىر قېتىم ئۆگىنىشكە تەشكىللەپ، ئۇلارنىڭ مۇلازىمەتلىق سۈپىتىنى ئۆستۈردى.

بۇ بېكەت يەنە ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئارىسىدا جان - دىل بىلەن ھەر مىللەت يولۇچىلىرى ئۈچۈن خىزمەت قىلىش، مەدەنىيەتلىك مۇلازىمەتلىق قىلىش مۇسابىقىسىنى قانات يايدۇرۇپ، بېكەت ئىچىدە ئىش سوراش ئورنى، قايناق سۇ بىلەن ھەقسىز تەمىنلەش ئورنى، تېلېفون ئارقىلىق بېلەت سېتىش، زاكاز قىلىش ئورنى تەسىس قىلدى؛ ياشانغان، كېسەل كىشىلەر، ئىككى قات ئاياللارغا ئېتىبار بېرىش ئورۇنلىرىنى يولغا قويۇپ، ئارىلاپ يول تەكشۈرۈپ ساقلانغان مەسىلىلەرنى تۈزەتتى. بۇ يىلدىن باشلاپ پەيزاۋاتتىن ئۈرۈمچىگە ھەپتىدە ئىككى قېتىم ئاپتوبۇس قاتناشنى يولغا قويۇپ، ھەر مىللەت يولۇچىلىرىغا ئوڭايلىق يارىتىپ بەردى.

ئۆتكەن يىل ۋە بۇ يىلقى يەر تەۋرەش ئاپىتىدە بۇ بېكەت 96 قېتىم ماشىنا چىقىرىپ يارىدارلارنى يۆتكەش، دوختۇرخانىغا ئاپىرىشقا ياردەملەشكەندىن باشقا، ئاپەت رايونىغا 2000 يۈەن نەق پۇل ئىئانە قىلدى.

بۇ بېكەت ئۆز سىستېمىسى بويىچە «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى ئورۇن»، «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە نەمۇنىچى شەخس» بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. نەتىجىدە بېكەتنىڭ يولۇچى توشۇش ۋەزىپىسى ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن 30% ئېشىپ، 2 - پەسىللىك پايدا تاپشۇرۇش كۆرسەتكۈچى بىر ئاي بۇرۇن 7000 يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

غۇلجا ناھىيە دادامتۇ يېزا ئاقتۆپە كەنت باشلانغۇچ مەكتىپى ھەر مىللەت ئوقۇغۇچىلار ئارىسىدا ئۆزئارا كىتاب تەقدىم قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى ئوقۇغۇچىلارغا سىڭدۈردى.

سۈرەتتە: مىللىي سىنىپتىكى ئوقۇغۇچىلار خەنزۇ سىنىپتىكى ئوقۇغۇچىلارغا كىتاب تەقدىم قىلماقتا.

تۇرغۇن ئىبراھىم فوتوسى

ئىلى يوڭ توقۇمىچىلىق زاۋۇتى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، كارخانىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى

ئۆز مۇخبىرىمىز **نىلۇپەر قاسىم** خەۋەر قىلىدۇ: ئىلى يوڭ توقۇمىچىلىق زاۋۇتى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشنى مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قاتارىدا تۇتۇپ، ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرى ئارىسىدا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى ئېلىپ بېرىپ، كارخانىنىڭ ئىسلاھات ۋە تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى.

ھازىر بۇ زاۋۇتتا 14 مىللەتتىن تەركىب تاپقان 4000 گە يېقىن ئىشچى - خىزمەتچى بولۇپ، ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرى ئومۇمىي ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ 43% نى ئىگىلەيدۇ. كۆپ يىللاردىن بۇيان، بۇ زاۋۇت مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنى كارخانا ئىسلاھاتىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىدىيىسىنى مۇقىملاشتۇرۇشتىكى 1- دەرىجىلىك چوڭ ئىش دەپ قاراپ، تەربىيىلەش بىلەن يېتەكلەشنى تەڭ تۇتۇپ، ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ماكسىزملىق مىللەت نەزەرىيىسى ۋە پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتىنى ئۆگىنىشكە تەشكىللىدى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بىلىملىرىدىن زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى تەربىيىلەش ۋە تاللاپ ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بەردى، بىر نەچچە يىلدىن بۇيان زاۋۇت بويىچە 120 دىن كۆپرەك ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى-خىزمەتچى پارتىيىگە قوبۇل قىلىندى.زاۋۇت بىر تۈركۈم ئاز سانلىق مىللەت باشقۇرغۇچى ۋە تېخنىك خادىملارنى ئاپتونوم رايون ۋە ئىچكى ئۆلكىلەردىكى ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكۇملارغا بىلىم ئاشۇرۇشقا ئەۋەتتى، ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى رەھبەرلىك ئورۇنلىرىغا ئۆستۈردى، ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ توي - تۆكۈن، ئۆلۈم - يېتىم ئىشلىرىغا قولايلىق يارىتىپ بېرىش ئۈچۈن پائالىيەت ئۆيى سېلىپ بەردى.

بۇ ئارقىلىق ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرى ئارىسىدا ئۆزئارا ھۆرمەت قىلىدىغان، ئۆزئارا قوللايدىغان، ئۆزئارا ئىناق ئۆتىدىغان، بىرلىكتە ئالغا باسىدىغان ياخشى ۋەزىيەت بارلىققا كېلىپ، كارخانىنىڭ تەرەققىياتى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈرۈلدى. بۇ زاۋۇت دۆلەت مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى تەرىپىدىن ئىككى قېتىم «مەملىكەت بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە ئىلغار كوللېكتىپ» بولۇپ، باھالاندى. بۇ يىل يەنە ئىلى ئوبلاستى بويىچە «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە ئىلغار كوللېكتىپ» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

ئەسىر ھالقىيدىغان يېڭى سەپەردە چوقۇم دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى ئۇلۇغ بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈش كېرەك

(بېشى 1 - بەتتە)

ماركسىزمنى پەن دېيىشىمىزنىڭ سەۋەبى شۇكى، ئۇ باشتىن ئاخىر قەتئىي تۈردە پاكىتنى ئۆزىنىڭ ئاساسى قىلىپ كەلگەن. ۋەھالەنكى، ئەمەلىي تۇرمۇش ئۈزلۈكسىز ئۆزگىرىپ تۇرىدۇ، بۇ خىل ئۆزگىرىشنىڭ كەسكىنلىكى ۋە چوڭقۇرلۇق دەرىجىسى يېقىنقى 100 نەچچە يىلدىن بۇيان ئىلگىرىكىلەر تەسەۋۋۇر قىلالمايدىغان دەرىجىگە يەتتى. شۇڭا، ماركسىزم ئەمەلىي تۇرمۇشنىڭ تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ ئۈزلۈكسىز راۋاجلىنىپ بارىدۇ. ئۇنىڭ ئۆزگەرمەسلىكى مۇمكىن ئەمەس. بۇ يەردە زادى ماركسىزمنىڭ كىتابلىرىدىن جاۋاب تېپىش كېرەكمۇ ياكى ماركسىزملىق مەيدان، نۇقتىئىنەزەر، ئۇسۇلدا ھەقىقىي چىڭ تۇرۇش ئارقىلىق ھازىرقى زامان جۇڭگوسىنى ۋە دۇنيانىڭ ئەمەلىي مەسىلىلىرىنى تەتقىق قىلىش كېرەكمۇ دېيىدىغان ئۆگىنىش ئىستىلى مەسىلىسى بار. ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسىنى تاشلاپ قويۇشقا بولمايدۇ. بۇنى تاشلاپ قويساق تۈپ ئاساستىن ئايرىلىپ قالىمىز - دە، تۇيۇق يولغا كىرىپ قالىمىز. شۇنىڭ بىلەن بىللە، چوقۇم ھازىرقى زامان جۇڭگوسىنىڭ سوتسىيالىستىك ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدىكى ئەمەلىي مەسىلىلەرنى، ھازىر قىلىۋاتقان ئىشلىرىمىزنى مەركەز قىلىش، ماركسىزم نەزەرىيىسىنى تەتبىقلاشنى نەزەردە تۇتۇش، ئەمەلىي مەسىلىلەرنى نەزەرىيە جەھەتتىن مۇھاكىمە قىلىشنى نەزەردە تۇتۇش، يېڭى ئەمەلىيەت ۋە يېڭى تەرەققىياتنى نەزەردە تۇتۇش كېرەك. ئۆز دۆلىتىمىزنىڭ ئەمەلىيىتى ۋە دەۋر تەرەققىياتىدىن چەتنىگەن ھالدا ماركسىزمنى تىلغا ئېلىشنىڭ ھېچقانداق ئەھمىيىتى يوق. ماركسىزمنى يەككە - يېگانە، تۇرغۇن ھالدا تەتقىق قىلىپ، ماركسىزمنى ئۇنىڭ رېئال تۇرمۇشتىكى جانلىق تەرەققىياتىدىن ئايرىۋېتىش، قارىمۇقارشى قىلىپ قويۇشنىڭ چىقىش يولى يوق. ماركسىزم- لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى، دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى بىرلىككە كەلگەن ئىلمىي سىستېما. ھازىرقى زامان جۇڭگوسىدا دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىدە چىڭ تۇرۇش ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسىدە ھەقىقىي چىڭ تۇرغانلىق؛ دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرگەنلىك؛ ماركسىزم - لېنىنىزم ، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى بايرىقىنى ھەقىقىي ئېگىز كۆتۈرگەنلىك.

جياڭ زېمىن سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچى مەسىلىسى ئۈستىدە توختالغاندا مۇنداق دېدى: پارتىيە 11- نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇرۇن بىزنىڭ سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش جەھەتتىكى سەۋەنلىكىمىزنىڭ تۈپ سەۋەبى شۇكى، بىز ئوتتۇرىغا قويغان بەزى ۋەزىپىلەر ۋە سىياسەتلەر سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدىن ھالقىپ كەتتى. يېقىنقى 20 يىلدىن بۇيانقى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدا مۇۋەپپەقىيەت قازانغانلىقىمىزدىكى تۈپ سەۋەبلەرنىڭ بىرى شۇكى، بىز ھەممە ئىشتا سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدىن ئىبارەت ئەمەلىيەتنى ئاساس قىلىپ، باسقۇچتىن ھالقىپ كېتىدىغان خاتا نۇقتىئىنەزەر ۋە سىياسەتلەرنى يەڭدۇق، شۇنداقلا سوتسىيالىزم تۈپ تۈزۈمىدىن ۋاز كېچىشتەك خاتا تەشەببۇسلارنىمۇ توسۇپ قالدۇق. ئەمەلىيەت بىزنىڭ مۇشۇنداق ئىشلەپ، سوتسىيالىزمدىن چەتنىمەي، سوتسىيالىزم قۇرغانلىقىمىزنى، سوتسىيالىزمنى جۇڭگودا ھەقىقىي جانلاندۇرغانلىقىمىز ۋە گۈللەپ ياشناتقانلىقىمىزنى، خەلقنىڭ سوتسىيالىزمنى بىۋاستە تەسىراتى ئارقىلىق تېخىمۇ ھىمايە قىلغانلىقىنى ئىسپاتلىدى.

سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدا جەمئىيەتتىكى ئاساسىي زىددىيەت خەلقنىڭ كۈنسېرى ئېشىۋاتقان ماددىي، مەدەنىيەت ئېھتىياجى بىلەن قالاق ئىجتىمائىي ئىشلەپچىقىرىش ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەت بولۇپ، ئۇ سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىنىڭ پۈتكۈل جەريانىغا ۋە ئىجتىمائىي تۇرمۇشنىڭ ھەرقايسى تەرەپلىرىگە سىڭگەن. بۇ، تۈپ ۋەزىپىمىزنىڭ كۈچىنى مەركەزلەشتۈرۈپ ئىجتىمائىي ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش ئىكەنلىكىنى بەلگىلىگەن. بۇ ئاساسىي زىددىيەتنى چىڭ تۇتقاندىلا، ئىجتىمائىي زىددىيەتنىڭ ئومۇمىيلىقىنى سەگەكلىك بىلەن كۆزىتىپ ۋە ئۇنى ئىگىلەپ، ھەر خىل ئىجتىمائىي زىددىيەتلەرنىڭ ھەل قىلىنىشىنى ئۈنۈملۈك ئىلگىرى سۈرگىلى بولىدۇ. ئىجتىمائىي تۇرمۇشنىڭ ئومۇميۈزلۈك تەرەققىي قىلىشى، تېگى - تەكتىدىن ئېيتقاندا، ئاساسىي زىددىيەتنىڭ ھەل قىلىنىشىغا، ئىجتىمائىي ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا باغلىق.

پۈتۈن پارتىيىدىكىلەر مېڭىسىنى سەگەك تۇتۇپ، ھەر خىل كاشىلىلارنى تۈگىتىپ، پارتىيىنىڭ سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدىكى ئاساسىي لۇشيەنىدە قىلچە تەۋرەنمەي چىڭ تۇرۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىشنى تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇش، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى ئۇستۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەردە بۆسۈش خاراكتېرلىك ئىلگىرىلەش ھاسىل قىلىش لازىم.

ئومۇمىي مۈلۈكچىلىك تۈزۈمىنى سۇبيېكت قىلغان، كۆپ خىل مۈلۈكچىلىك تۈزۈمىدىكى ئىقتىساد ئورتاق راۋاجلىنىدىغان مۈلۈكچىلىك تۈزۈمى قۇرۇلمىسىنى ياخشىلاش مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. ئىشلەپچىقىرىش مۇناسىۋەتلىرى چوقۇم ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىيات سەۋىيىسىگە ئۇيغۇن بولۇشى كېرەك، دېگەن ماركسىزملىق ئاساسىي نۇقتىئىنەزەردە چىڭ تۇرۇپ، سوتسىيالىستىك ئىجتىمائىي ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشقا پايدىلىق بولۇش - بولماسلىق ، سوتسىيالىستىك دۆلەتنىڭ ئۇنىۋېرسال دۆلەت كۈچىنى ئاشۇرۇشقا پايدىلىق بولۇش - بولماسلىق، خەلقنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشكە پايدىلىق بولۇش- بولماسلىقنى ئۆلچەم قىلىپ، ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىنتايىن زور دەرىجىدە ئىلگىرى سۈرەلەيدىغان ئومۇمىي مۈلۈكچىلىك تۈزۈمىنىڭ رېئال شەكلىنى ئىزدەپ تېپىش لازىم. ئىجتىمائىي ئىشلەپچىقىرىش قانۇنىيىتىنى ئەكس ئەتتۈرىدىغان بارلىق ئىگىلىك باشقۇرۇش شەكلى ۋە تەشكىلىي شەكىلدىن يۈرەكلىك پايدىلىنىشقا بولىدۇ.

دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئىقتىساد دۆلىتىمىز خەلق ئىگىلىكىنىڭ تۈۋرۈكى، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ ئىسلاھاتىنى تېزلىتىش - پۈتۈن پارتىيىنىڭ ئالدىدا تۇرۇۋاتقان مۇھىم ھەم ئىنتايىن مۈشكۈل ۋەزىپە. مەركەز دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىغا ئەزەلدىن ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىپ، بىر قاتار توغرا يېتەكچى ئىدىيە ۋە فاڭجېن، سىياسەتلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى. ھازىر گەپ تونۇشنى يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا بىرلىككە كەلتۈرۈپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇشتا قالدى. زامانىۋى كارخانا تۈزۈمى ئورنىتىشنى نۇقتىدا سىناق قىلىشنى داۋاملىق ياخشى تۇتۇپ، كۈچىنى مەركەزلەشتۈرۈپ خەلق ئىگىلىكىنىڭ جان تومۇرىغا مۇناسىۋەتلىك بولغان، ئىقتىسادىي كۆلەمگە ئىگە، كەسىپلەرنىڭ ئالدىنقى قاتارىدا تۇرۇۋاتقان بىر تۈركۈم دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ تىپتىكى كارخانىلارنىڭ ئىسلاھات ۋە تەرەققىياتىنى ياخشى ئېلىپ بېرىش لازىم. قەتئىي نىيەتكە كېلىپ سىستېمىلار بىلەن رايونلار بۆلۈنۈپ تۇرۇشتەك ھالەتنى بۇزۇپ تاشلاپ، «چوڭ ۋە مۇكەممەل بولۇش، كىچىك ۋە مۇكەممەل بولۇش» ۋە تەكرار قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىش مەسىلىسىنى ھەقىقىي كۈچەيتىش ۋە ياخشىلاش، پارتىيىمىزنى يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا ياخشى قۇرۇش - بۇ ئۇلۇغ ۋەزىپىنى ئورۇنداشنىڭ تۈپ كاپالىتى.

پارتىيە قۇرۇلۇشى ۋەزىپىسى يەنىلا ناھايىتى ئېغىر بولۇپ، نۇرغۇن جەھەتلەردىكى خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلەشكە توغرا كېلىدۇ. دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى ئارقىلىق پۈتۈن پارتىيىنى چوڭقۇر، پۇختا، ئۇزاققىچە قوراللاندۇرۇش- پارتىيە قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى. پارتىيە ئىچىدە چوقۇم ئىرىشىپ ئەستايىدىل ئۆگىنىش، دېموكراتىك ئاساستا مۇھاكىمە قىلىش، پائال ئىزدىنىش، ئەمەلىيەتچىل بولۇش كەيپىياتىنى يارىتىش لازىم.

ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك بەنزىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىپ، يۇقىرى ساپالىق كادىرلار قوشۇنىنى ئىرىشىپ بەرپا قىلىش - پارتىيە قۇرۇلۇشىنىڭ يەنە بىر مۇھىم ۋەزىپىسى. ئىدىيىۋى - سىياسىي قۇرۇلۇشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك بەنزىلىرىنى پارتىيىنىڭ ئاساسىي نەزەرىيىسى ۋە ئاساسىي لۇشيەنىنى قەتئىي ئىزچىللاشتۇرىدىغان، جان - دىل بىلەن خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىدىغان، زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش ئىقتىدارىغا ئىگە قۇدرەتلىك رەھبەرلىك كوللېكتىپى قىلىپ قۇرۇپ چىقىش لازىم. بىزنىڭ رەھبىرىي كادىرلىرىمىز خىزمەتنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالايدىغان، نەزەرىيە، سىياسەت سەۋىيىسىگە ۋە كەسپىي ئىقتىدارغا ئىگە بولۇپلا قالماستىن، بەلكى سىياسىي جەھەتتە قەتئىي بولۇشى، ياخشى ئىدىيە، ئىستىل ۋە ئەخلاق - پەزىلەتكە ئىگە بولۇشى كېرەك. يۇقىرى دەرىجىلىك كادىرلار بۇ جەھەتتە تېخىمۇ ياخشى ئۈلگە بولۇشى كېرەك.

چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش - پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ ھايات - ماماتىغا مۇناسىۋەتلىك جىددىي سىياسىي كۈرەش، شۇڭا سالماقنى يەنىمۇ ئاشۇرۇش، قەتئىي بوشاشماي ئېلىپ بېرىش كېرەك ھەم ئۇزاققىچە جەڭ قىلىش ئىدىيىسىنى تۇرغۇزۇش، ھەم باسقۇچ خاراكتېرلىك جەڭنى بىر - بىرلەپ ياخشى قىلىش كېرەك. يۈزەكى ھەل قىلىش بىلەن تۈپتىن ھەل قىلىشقا تەڭ ئېتىبار بېرىش، كۆپ تەرەپتىن تەڭ تۇتۇش قىلىشتا چىڭ تۇرۇش لازىم. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ئۆزلىرى ئۈلگە كۆرسىتىش - كۆرسەتمەسلىكى پارتىيە ئىستىلى، ھۆكۈمەت ئىشىدا پاك بولۇش قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش، چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنىڭ چوڭقۇر راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە ئىنتايىن مۇھىم. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى كادىرلارنى دائىم باشقۇرۇش ۋە نازارەت قىلىشنى ھەقىقىي كۈچەيتىشى كېرەك.

جياڭ زېمىن ئاخىردا پارتىيىنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش ۋە كۈچەيتىشنى ئالاھىدە تەكىتلىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: دۆلىتىمىزنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئالدىنقىلارغا ۋارىسلىق قىلىپ، كېيىنكىلەرگە يول ئاچىدىغان مۇھىم دەۋردە تۇرۇۋاتىدۇ، ۋەزىپە ئىنتايىن ئېغىر ۋە جاپالىق، شۇڭا پۈتۈن پارتىيىدىكى يولداشلار ئىتتىپاقلىقنى تېخىمۇ كۈچەيتىشى كېرەك. بىز تەكىتلەۋاتقان ئىتتىپاقلىق - دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى ۋە پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەنى ئاساسىدىكى ئىتتىپاقلىق. ئىتتىپاقلىقنى تەكىتلەشتە ئومۇملۇققا ئەھمىيەت بېرىش كېرەك. ئومۇمىي مەنپەئەت بىلەن قىسمەن مەنپەئەتنىڭ مۇناسىۋىتىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش، پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ مەنپەئىتىنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇش كېرەك. ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ مەنپەئىتىگە تولۇق ۋە تەڭ ئېتىبار بېرىش كېرەك. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار، ئالدى بىلەن يۇقىرى دەرىجىلىك كادىرلار دېموكراتىيە - مەركەزلەشتۈرۈش تۈزۈمى پرىنسىپىنى باشلامچىلىق بىلەن ئىزچىللاشتۇرۇشى، ئىنتىزامغا قاتتىق رىئايە قىلىشى، ئومۇملۇقنى قوغدىشى، ئىتتىپاقلىقنى كۈچەيتىشى كېرەك.

يىغىندىن ئىلگىرى جياڭ زېمىن، لى پېڭ، لىيۇ خۇاچىڭ، خۇجىنتاۋ قاتارلىقلار ئۆلكە، مىنىستىر دەرىجىلىك كادىرلارنىڭ بىلىم ئاشۇرۇش كۇرسىدىكى ئوقۇغۇچىلارنى سەممىي قوبۇل قىلدى ھەم ئۇلار بىلەن بىرلىكتە خاتىرە ئۈچۈن سۈرەتكە چۈشتى.

ئوقۇش پۈتتۈرۈش مۇراسىمىغا يەنە دىڭ گۇەنگېن، تيەن جىيۈن، لى لەنچىڭ، لى تىيېيىڭ ، ياڭ بەيبىڭ، ۋۇباڭگو، زۇجياخۇا، جياڭ چۈنيۈن، چيەن چىچېن، خۇاڭ جۈي ، ۋېي جيەنشىڭ، شى فېي، ۋېن جياباۋ، ۋاڭ خەنبىن، جاڭ جېن، جاڭ ۋەنيەن، چى خاۋتيەنلەر قاتناشتى.

(بېشى 1 - بەتتە)

پىلال يېزىسىنىڭ 15 - كەنتى ئاقتۇ ناھىيىسى بويىچە ئەڭ نامرات كەنت بولۇپ، بۇ كەنتتىكى نامراتلار

سۆزلەپ، باشقا كەنتلەرنىڭمۇ ئۇلارنىڭ تەجرىبىلىرىنى سىناق قىلىپ بېقىشنى تەۋسىيە قىلدى. ئۇ ناھىيە، يېزا ۋە كەنتلەردىكى ئامانلىق

مەسىلىسى ئۈستىدە توختالغاندا مۇنداق دېدى: پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيان، پارتىيىمىز دۆلىتىمىزنىڭ ئەھۋالىنى توغرا تەھلىل قىلىپ، دۆلىتىمىز يەنىلا سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدا تۇرۇۋاتىدۇ، دېگەن ئىلمىي ھۆكۈمنى چىقاردى. بۇ دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنىڭ مۇھىم ئاساسى. بىزنىڭ لۇشيەن، فاڭجېن، سىياسەتلەرنى تۈزۈشىمىزنىڭ تۈپ چىقىش نۇقتىسى. بۈگۈن بۇ مەسىلىنى قايتا تەكىتلىشىمىزنىڭ سەۋەبى شۇكى، ئالدىمىزدا مىسلى كۆرۈلمىگەن پۇرسەت ۋە خىرىس، ئىسلاھاتتا ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىش ۋە يېڭى ۋەزىيەت يارىتىشتەك مۈشكۈل ۋەزىپە تۇرۇۋاتىدۇ. بىز ھەر خىل زىددىيەتلەرنى ھەل قىلدۇق، ھەر خىل گۇمانلارنى ئايدىڭلاشتۇردۇق، نېمە ئۈچۈن باشقا لۇشيەن ۋە سىياسەتلەرنى يولغا قويماي ھازىرقىدەك لۇشيەن ۋە سىياسەتلەرنى يولغا قويىمىز، دېگەن مەسىلىنى تونۇشنىڭ ئاچقۇچى سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدىكى ئاساسىي دۆلەت ئەھۋالىغا نىسبەتەن تونۇشنى بىرلىككە كەلتۈرۈش ھەم ئۇنى توغرا ئىگىلەشتە.

بىز ھەممە ئىشتا ئەمەلىيەتنى چىقىش قىلىشنى تەكىتلەيمىز. ئەڭ زور ئەمەلىيەت شۇكى، جۇڭگو ھازىر سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدا تۇرۇۋاتىدۇ ھەم مۇشۇ باسقۇچتا خېلى بىر مەزگىلگىچە تۇرىدۇ، پارتىيە 11 - قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىشنى تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇش، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىشتە چىڭ تۇرۇش، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشنىڭ پۈتكۈل جەريانىغا سىڭدۈرۈشى لازىم.

جياڭ زېمىن ئىقتىسادىي تەرەققىيات ۋە ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى ئۈستىدە توختالغاندا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: سوتسىيالىزمنىڭ تۈپ ۋەزىپىسى ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى ئازاد قىلىش ۋە راۋاجلاندۇرۇش، جۇڭگونىڭ بارلىق مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشتىكى ئاچقۇچ ئۆزىنىڭ تەرەققىياتىغا تايىنىشتا. ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش تەرەققىياتنىڭ قۇدرەتلىك ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچى. ھازىردىن باشلاپ كېيىنكى ئەسىرنىڭ ئالدىنقى ئون يىلىغىچە دۆلىتىمىز 3 - قەدەمدىكى ستراتېگىيىلىك نىشانغا قەدەم تاشلايدىغان ئاچقۇچلۇق مەزگىل. بۇ مەزگىلدە بىر قەدەر مۇكەممەل سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك بەرپا قىلىش-قىلالماسلىق، خەلق ئىگىلىكىنىڭ داۋاملىق، تېز، ساغلام راۋاجلىنىشىنى ساقلاش - ساقلىيالماسلىق ياخشى ھەل قىلىشىمىزغا تېگىشلىك ئىككى ئاچقۇچلۇق مەسىلە. شۇڭا ئىقتىسادىي تۈزۈلمىنى ئۆزگەرتىش، ئىقتىسادىي تۈزۈلمىنى ياخشىلاش، پەن - تېخنىكىنى راۋاجلاندۇرۇش ھەم سىرتقا ئىشىكنى ئېچىۋېتىش سەۋىيىسىنى ۋە مۇكەممەل بولۇش، كىچىك ۋە مۇكەممەل بولۇش» ۋە تەكرار قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىش مەسىلىسىنى ھەقىقىي ھەل قىلىش لازىم. كاپىتالنى ۋاستە قىلىپ، بازار ئارقىلىق رايون، ساھە، مۈلۈكچىلىك تۈزۈمى ۋە دۆلەت ھالقىپ تىجارەت قىلىدىغان، رىقابەتلىشىش كۈچى بىر قەدەر كۈچلۈك بولغان چوڭ كارخانا گۇرۇھلىرىنى قۇرۇش لازىم. ئۆزگەرتىپ تەشكىل قىلىش، بىرلەشتۈرۈش، قوشۇۋېتىش، ئىجارىگە بېرىش، ئىگىلىك باشقۇرۇشنى ھۆددىگە بېرىش ۋە پاي ھەمكارلىق تۈزۈمى، سېتىش قاتارلىق شەكىللەرنى داۋاملىق قوللىنىپ، دۆلەت ئىلكىدىكى كىچىك كارخانىلارنى جانلاندۇرۇش قەدىمىنى تېزلىتىش لازىم. كارخانىلارنىڭ ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنى كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ئىسلاھاتى ھەم پۈتكۈل شەھەر ئىسلاھاتى بىلەن بىرلەشتۈرۈپ ئېلىپ بېرىش لازىم.

جياڭ زېمىن پارتىيە قۇرۇلۇشى ئۈستىدە توختالغاندا مۇنداق دەپ تەكىتلىدى: پارتىيىمىز پۈتۈن مەملىكەتتىكى ھەر مىللەت خەلقىنى يېتەكلەپ، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش ئىشلىرىنى 21 - ئەسىرگە ئومۇميۈزلۈك يۈزلەندۈرۈپ، باي، قۇدرەتلىك، دېموكراتىك، مەدەنىيەتلىك، زامانىۋىلاشقان سوتسىيالىستىك دۆلەت قۇرۇشتىن ئىبارەت تارىخىي مۇھىم ۋەزىپىنى ئۈستىگە ئالماقتا، پارتىيە رەھبەرلىكىنى

پىلان يىېزىسىنىڭ 15 - كەنتى ئاقتۇ ناھىيىسى بويىچە ئەڭ نامرات كەنت بولۇپ، بۇ كەنتتىكى نامراتلار كەنت ئاھالىسىنىڭ %38 نى ئىگىلەيدۇ. ئابدۇرېھىم ھامىد ناھىيە رەھبەرلىرىدىن بۇ كەنتنىڭ ئېغىر دەرىجىدە بوران ئاپىتىگە ئۇچرىغانلىقىنى ئاڭلاپ، دەرھال 15 - كەنتكە بېرىپ، كەنتتىكى 30 غا يېقىن ئائىلىدە قىيىنچىلىقى بار نامرات دېھقانلار بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزدى. ئۇ، بۇ كەنتنىڭ نامراتلىشىپ كېتىشىدىكى ئاساسىي سەۋەبىنىڭ قۇرغاقچىلىق قاتارلىق تەبىئىي ئاپەتلەرنىڭ كۆپ يۈز بېرىشى ۋە يەرلەرنى سالالاشتۇرۇش ئىشلىرىنىڭ قىيىن بولۇۋاتقانلىقىدا ئىكەنلىكىنى بىلگەندىن كېيىن، بۇ كەنتكە بىر توپا ئىتتىرىش ماشىنىسى ھەل قىلىپ بەردى ھەمدە بۇ كەنتتىكى 500 مو كېۋەز مايسىسىنىڭ پۈتۈنلەي قۇرۇپ كەتكىنىنى كۆرۈپ، قايتا تېرىقچىلىق قىلىشى ئۈچۈن 30 مىڭ يۈەن ھەل قىلىپ بەردى.

جامالتېرەك يىېزىسىنىڭ جامالتېرەك كەنتى ئوبلاست بويىچە ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشتىكى ئۈلگە كۆرسىتىش كەنتى ئىدى. ئابدۇرېھىم ھامىد بۇ كەنتكە كېلىپ كەنتنىڭ دېھقانلارنى ھاللىق سەۋىيىگە يەتكۈزۈش جەھەتتىكى ئىلغار تەجرىبىلىرىنى ۋە نامراتلارنى يۆلەش تەدبىرلىرىنى ئاڭلاپ، ئۇلارنىڭ خىزمىتىدىن مەمنۇن بولدى ھەمدە بارغانلار يېرىدە ئۇلارنىڭ تەجرىبىلىرىنى تەجرىبىلىرىنى سىناق قىلىپ بېقىشنى تەۋسىيە قىلدى. ئۇ ناھىيە، يېزا ۋە كەنتلەردىكى ئامانلىق ساقلاش خادىملىرىدىن قىزغىن ھال سورىدى ھەمدە ئۇلاردىن مەركەزنىڭ شىنجاڭنىڭ مۇقىملىق خىزمىتى توغرىسىدىكى يوليورۇقىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىپ، نۇقتىلىق تۈزەش، تەرتىپكە سېلىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، ناھىيىنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتى ئۈچۈن ياخشى مۇھىت يارىتىشنى تەلەپ قىلدى.

ئابدۇرېھىم ھامىد ھەم ئۇنىڭ ھەمراھلىرى ئۈچ كۈنلۈك تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش جەريانىدا ناھىيە دۇچ كېلىۋاتقان كونكرېت قىيىنچىلىقلارنى ھەل قىلىش ئۈستىدە ناھىيە رەھبەرلىرى بىلەن ئورتاق پىكىرلەشتى ھەمدە دېھقانلارنىڭ ئىچىدىغان سۈنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى ۋە دېھقانلارنىڭ قايتىدىن تېرىقچىلىق قىلىشى ئۈچۈن 1 مىليون 350 مىڭ يۈەن مەبلەغ ھەل قىلىپ بەردى. ئۇ قايتىدىغان چاغدا ناھىيە، يېزا، كەنت مەسئۇللىرىغا دېھقانلارنىڭ تۇرمۇشىغا ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلۈشنى قاتتىق جېكىلىدى. ئۇ قايتقان بولسىمۇ، لېكىن ئۇنىڭ كۆڭلى يەنىلا ئاپەتكە ئۇچرىغان دېھقانلاردا قالدى.

«جىنچېڭ»

JINCHENG MOTOR

«جىنچېڭجيەن» ماركىلىق موتسىكلىت شىنجاڭنىڭ يوللىرىغا باپ كېلىدۇ

SUZUKI AX100A

ياپونىيە لىڭمۇ شىركىتى بىلەن ھەقىقىي ھەمكارلىشىۋاتقان جۇڭگو كارخانىسى - «جىنچېڭ» گۇرۇھى ئۆزلۈكسىز يېڭىلىق يارىتىپ، ئۆزلۈكسىز ئىلگىرىلەپ، «جىنچېڭ لىڭمۇ AX - 100» تىپلىق موتسىكلىتنىڭ سېتىلىشىدا ئون يىل مۆجىزە ياراتتى! «جىنچېڭ - لىڭمۇ» گۇرۇھى جۇڭگو بازارلىرىنى ئۆزلۈكسىز ئېچىپ، خېرىدارلارنىڭ ئېھتىياجىنى ئۆزلۈكسىز قاندۇرۇش ئۈچۈن، پىكاپ قوزغاتقۇچ تىپىدىكى ئەسىر ھالقىغان يېڭى مەھسۇلات - «جىنچېڭجيەن»نى تەتقىق قىلىپ بارلىققا كەلتۈردى.

- توك ئارقىلىق ئوت ئالدۇرۇلىدۇ
- يېڭى نۇسخا
- ئارقىسىدا يۈك جاھازىسى بار.
- چاقنىڭ قالپىقى ئاليۇمىنىدىن

«جىنچېڭ»گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى

«جىنچېڭ» گۇرۇھى موتسىكلىت سېتىش چەكلىك شىركىتى

ئىشلەپ چىقارغۇچى زاۋۇتنىڭ ئادرېسى:

جياڭسۇ ئۆلكىسى نەنجىڭ شەھىرى شەرقىي جۇڭشەن يولى 518 - قورۇ

پوچتا نومۇرى: 210002

باش سانقۇچىنىڭ تېلېفون نومۇرى: 4593388،4596161 (025)

فوتو تېلېگراف خاس نومۇرى: 4603816 (025)

شىنجاڭ رايونىدىكى ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان، بىۋاسىتە ئالاقە ئورناتقان سانقۇچى ئورۇنلار:

(ئىسىملارنىڭ تىزىلىشىدا ئىلگىرى - كېيىنلىك ئايرىلمايدۇ)

- شىنجاڭ موتسىكلىت سېتىش شىركىتى

ئالاقىلىشىش تېلېفونى: 5812313 (0991)

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى ياڭزىجياڭ يولى 40 - قورۇ

- شىنجاڭ ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى باش شىركىتى موتسىكلىت شۆبە شىركىتى

ئالاقىلىشىش تېلېفونى: 5855225 (0991)

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى خېلۇڭجياڭ يولى 21 - قورۇ

- شىنجاڭ بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق خەۋەرلىشىش تەرەققىيات باش شىركىتى كورلا موتسىكلىت سېتىش تېخنىكا مۇلازىملىق شىركىتى

ئالاقىلىشىش تېلېفونى: 2015040 (0996)

ئادرېسى: كورلا شەھىرى سايباغ يولى

- ئاقسۇ ماددىي ئەشيا سودا مەركىزى

ئالاقىلىشىش تېلېفونى: 2122998 (0997)

ئادرېسى: ئاقسۇ شەھىرى شەرقىي چوڭ كوچا 48 - قورۇ

جۇڭگونىڭ داڭلىق موتسىكلىتى تۇلپار كەبى يول يۈرەر، يول يۈرگەندىمۇ مول يۈرەر

ئىككى شېئىر

پەرھات مەتتۇرسۇن

(چىرا ناھىيىسىنىڭ ئاتوتۇرا مەكتەپ تولۇقسىز 2 - يىللىق 3 - سىنىپ ئوقۇغۇچىسى)

بايرام كۈنى

سەھەر كېلىپ مەكتەپكە،
قاتنىشىپ بىز كۆرەككە،
بەختىمىزنى كۈيلىدۇق،
شادلىق سىغماي يۈرەككە.

خۇشال كۈلدۇق، يايرىدۇق،
ئويناپ، كۈلۈپ ھارمىدۇق.
ئۇستازلارغا دىللاردىن،
ئالىي سالام يوللىدۇق.

كۆككە يەتتى ئۈنىمىز،
ئۇنتۇلماس بۇ كۈنىمىز.
ئىلگىرىلەيمىز شان قۇچۇپ،
ھۆر ۋەتەننىڭ گۈلى بىز.

بىز ۋەتەننىڭ غۇنچىسى

بىز ۋەتەننىڭ غۇنچىسى،
ۋەتەن گۈزەل بېغىمىز.
قۇچىقىدا بەختىيار،
ئۆتەر سەبىي چېغىمىز.

ئىلىم نۇرى يورۇتقاچ،
پاك - بىغۇبار دىلىمىز.
يېتىش ئۈچۈن تىلەككە،
چىڭ باغلانغان بېلىمىز.

ئىلگىرىلەيمىز توختىماي،
ئەجدادىمىز - ئۈلگىمىز.
مەنزىلىمىز نۇرانە،
كوممۇنىزم پەللىمىز.

ئىناقلىقنى سۆيىمىز

رازىيە مۇھەممەت

(ئۈرۈمچى شەھەرلىك 20 - باشلانغۇچ مەكتەپ 6 - يىللىق 1 - سىنىپ ئوقۇغۇچىسى)

بىز ھەر مىللەت بالىلىرى،
ئىجىل - ئىناق ياشايمىز.
قولنى قولغا تۇتۇشۇپ،
ئالغا قەدەم تاشلايمىز.

يىقىلغاننى يۆلەيمىز،
بەك ئەدەپلىك سۆزلەيمىز.

ئارمىنىمىز ئۇلۇغۋار،
بىر مەقسەتنى كۆزلەيمىز.

ئۇستازلارنىڭ سۆزىنى،
ئەستە مەھكەم ساقلايمىز.
ئىناقلىقنى قەدىرلەپ،
بۇرچىمىزنى ئاقلايمىز.

بىزنىڭ خوتەن ياخشى جاي

تۇرانىسا ئابدۇكېرىم

(چىرا ناھىيىلىك 1- ئوتتۇرا مەكتەپ تولۇق 1 - يىللىق 5 - سىنىپ ئوقۇغۇچىسى)

بىزنىڭ خوتەن ياخشى جاي،
گۈل - گۈلستان باغلىرى.
ۋادىلىرى بەك گۈزەل،
مەدەنگە باي تاغلىرى.

خەلقى باتۇر، ئەمگەكچان،
ئىش - ئەمگەكتە تاۋلانغان.
سوتسىيالىزم يولىدا،
ئىلگىرىلەيدۇ قۇچۇپ شان.

گىلەم، ئەتلەس، قاشتېشى،
يۇرتىمىزنىڭ بايلىقى.
مال - چارۋىغا تولغان لىق،
ئوتلاقلىرى - يايلىقى.

بەخت، ئامەت قۇتلىغان،
مەن شۇ يۇرتنىڭ بالىسى.
ياخشى ئوقۇپ بولىمەن،
ئەجدادلارنىڭ ۋارىسى.

ئۆرۈكۈم

بايرام تەنتەنىسى

لالە (13 ياش) فوتوسى

مۇدىر

تۇرسۇن قۇربان

بۈگۈن بايرام مەكتەپتە،
شۇنچە خۇشال بالىلار.
سىنىپ، كارىدور، مەيداندا،
ياڭرايدۇ شوخ ناخشىلار.

ساۋاقداشلار تەقەززا،
بولۇپ كۈتەر مۇدىرنى.
ماڭار مۇدىر ئالدىراپ،
يىغىپ دىققەت، ئويىنى.

كۆرۈپ بىر توپ بالىنى،
ئارا يولدا قومالىدا.
نەچچىسىنى كۆرۈپ ھەم،
ئېتىز، ئېرىق، ئورماندا.

ئويلىدى ئۇ: نېمىشقا،
ئۇلار بايرام قىلمايدۇ.
يا ئۇلارنى ئاتىلار،
ئىش - ئەمگەككە زورلامدۇ؟

باردى مۇدىر ئۇدۇللا،
شۇ بالىلار قېشىغا.
قاراپ چىقتى ئۇلارنىڭ،
بىر - بىر قۇر ئۇستى - بېشىغا.

«سالام بالىلار، مىڭ سالام،

لېكىن ئاتا - ئانامغا،
مەن ئوقاي دېيەلمەيمەن.

بالىلارنىڭ چوڭى مەن،
ئىشلەر پەقەت جان دادام.
ئۇكىلىرىم بەك كىچىك،
بار كېسەلچان چوڭ ئاپام.»

دېدى يەنە بىر قىزچاق:
«ئىنتىلىمىز مەكتەپكە.
بىراق تاغا پۇلىمىز،
يەتمەس قەلەم، دەپتەرگە.»

يوقاپ دەرھال مۇدىرنىڭ،
چىرايىدىن شادلىقى.

دېدى: «سىلەر - بالىلار
ۋەتەن - يۇرتنىڭ بايلىقى.

سىلەر شۇنچە ئۈمىدۋار،
گۈل - غۇنچىدەك چىرايلىق.
چاچىڭلار خۇش پۇراق،
ئېچىلساڭلار جۇلالىق.

ئۆگەنسەڭلار بىلىمنى،
چىرايىڭلار نۇرانە.
ئەل - يۇرت چوقۇم سىلەرگە،
بولالايدۇ غەمخانە.

ساۋاتسىز بوپ قالساڭلار،
قىلۇۋېرىپ ئوقۇشسىز.
ئۈمىدىڭلار، روھىڭلار،
ئۆلەر بالدۇر ۋاقىتسىز.

ئوقۇشسىز بوپ قالغانلىق،
نادانلىقتىن بېشارەت.
گەر كۆپەيسە نادانلار،
يۇرتنى قاپلار جاھالەت.

قېنى، بالىلار يۈرۈڭلار،
مېنىڭ بىلەن مەكتەپكە.
بۈگۈنكى توي - بايرامنى،

غۇنچىلار ئاۋازى

روزى توختى داۋۇت

ۋەتەن - ئېزىز ئانامسەن

ۋەتەن - ئېزىز ئانامسەن،
ماڭا ھايات، كۈچ بەرگەن.
قوينۇڭدىكى كۆچەتمەن،
مېھرىڭ بىلەن كۆكەرگەن.

شەپقىتىڭدە چىناردەك،
ئۆسمەكتىمەن شوخلىنىپ.
ئېچىلماقتا بەختىمۇ،
قىزىل گۈلدەك چوغلىنىپ.

سېنىڭ مۇنبەت تۇپرىقىڭ،
بېغىشلايدۇ جان ماڭا.
ساپ ھاۋايىڭ ھەمنەپەس،
زەمزەملىرىڭ قان ماڭا.

گەر ئايرىلسام سېنىڭدىن،
ياشىيالمايمەن دەققە.
جۇشقۇنلايدۇ تېنىمدە،
ساڭا سۆيگۈ، ئەقىدە.

يىلتىزىمىز بىر بىزنىڭ

باغلار تولدى ئىپارغا،
گۈلدىن خۇش ھىد چېچىلىپ.
يىلتىز، غولى بىر بولغاچ،
گۈللەر تەكشى ئېچىلىپ.

بىز ھەر مىللەت بالىلىرى،
بىر شاختىكى غۇنچە بىز.
يىلتىزىمىز بىر بىزنىڭ،
شۇڭا ئىناق ئۆسىمىز.

يۇلتۇزلار

كۆك ئاسماندا جىمىرلاپ،
چاقناپ تۇرغان يۇلتۇزلار.
قاراڭغۇنى يورۇتۇپ،
پارلاپ تۇرغان يۇلتۇزلار.

قارايسىلەر زوقلىنىپ،
ھەر ئاخشىمى ئوينىساق.
دوستلار خۇشال جەم بولۇپ،
شوخ ناخشىلار توۋلىساق.

ئوينىغىلى بارمىسىن،
ئاداش بولۇپ بىز بىلەن؟
سىلەر ئوخشاش بىغۇبار،
جەسۇر ئوغۇل - قىز بىلەن...

ئۇنداق بولسا كېلىڭلار،
ئويناپلى بىز دوست بولۇپ.
چىن دوستلۇقتىن يەر - جاھان،
كۈلۈپ كەتسۇن خۇش بولۇپ.

ئويۇن قېپى

قۇربان ئابلىمىت

ھەر كۈن چۈشۈپ دەرستىن
ئۆيۈڭگىمۇ بارمايسەن.
يول بويىدا بىليارتنى
ئويناپ- ئويناپ ھارمايسەن.

قولغا ئالساڭ كىتابنى
خىياللارغا پاتىسەن.
دەرس تەكرار قىل دېسە،
ئاپاڭغىمۇ يانىسەن.

ئۆيگە كېلىپ تېلېۋىزور،
كۆرىمەن دەپ يىغلايسەن.
تاپشۇرۇقنى ئىشلەشنى،
ھەرگىز ئويلاپ قويمايسەن.

ئاڭلا ئاپاڭ سۆزىنى
ئىشلە ھەر كۈن تاپشۇرۇق.
توگمەيدۇ بۇ ئويۇن،
خىيال دېگەن قۇپقۇرۇق.

ئۇنتۇلماس سەھەر

ئوتلاقلىرى. - يايلىقى.

ئەجدادلارنىڭ ۋارىسى.

ئۆرۈكۈم

بۇخېلچىگۈل ئابدۇراخمان

(يېڭىسار ناھىيە تۇپلۇق يېزىلىق مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى)

ئۆرۈك كۆچتى تىككەنتىم،
ئۈچ يىل بۇرۇن بېغىمغا.
قىياس قىلىپ مەن ئۇنى،
يۇمران، گۆدەك چېغىمغا.

قىش، ئەتىياز، كۈزلەردە،
پەرۋىش قىلدىم كۆيۈنۈپ.
ئۇ باراقسان ئۆسكەندە،
خۇشال بولدۇم سۆيۈنۈپ.

بۇ يىل تۇنجى چېچەكلەپ،
مېۋە بەردى ئۆرۈكۈم.
تولدى چەكسىز شادلىققا،
مېنىڭ سەبىي يۈرىكىم.

ئۇستازىمغا تۇتىمەن،
پىشقان چاغدا ئەڭ ئاۋۋال.
چۈنكى ئۇستاز مېھرىدىن،
بەردى ماڭا شېرىن بال.

ئاي

ماخمۇت مۇھەممەت

ئاسماندىكى ئەگىم ئاي،
قولۋاققىلا ئوخشايسەن.
سەن ماڭسەن مەن ماڭسام،
مەن توختىسام، توختايسەن.

مەنزىلىڭنى سورىسام،
ئۈنچىقمايسەن، ئېيتمايسەن.
ئۆزۈم ئېيتىپ بەرمىسەم،
سەن ئۆزۈڭمۇ ئۇقمايسەن.

مەلىمىزنىڭ يېنىدىن،
دەريا ئېقىپ ئۆتىدۇ،
جۇر سەپەرگە چىقايلى،
بىزنى جاھان كۈتىدۇ.

كۈچ بېرىش

ئەخمەتجان ھوشۇر فوتوسى

ئەدەبىيات گۈلزارى

تامغىنى مۇختەر ئەپرى ئىشلىگەن

«سالام بالىلار، مەك سالام،
بايرىمىڭلار مۇبارەك.
مەن بىلمەن سىلەردە،
بار ئاجايىپ زور تىلەك.

ئەگەر ئۇشۇڭلار مەكتەپتە،
كۈتۈپ تۇرار، يۇرۇقلار.
بىلمەسلەر، بۈگۈن چوڭ
بايرىمىڭلار - تويۇڭلار.»

دېدى چوڭراق بىر بالا:
«... ئوقۇشنى بەك خالايمەن.

مېنىڭ بىلەن مەكتەپكە.
بۈگۈنكى توي - بايرامنى،
چىقرايلى ئۆمچىگە.

ئۈنچە سەبىي بالىنى،
مۇدىر بىللە ئېپ ماڭدى.
قانچە دېھقان مۇدىرنى،
«ياخشى مۇدىر» دەپ قالدى.

شۇ تۈپەيلى كىچىكىپ،
قالدى مۇدىر بايرامغا.
ئۇ كەلدى - دە، بايرامۇ،
ئايلاندى زور قايناملا.

ئۇنتۇلماس سەھەر

ئابلىز ئوسمان

چىللىغاندا خورىزىم،
مەنمۇ تۇردۇم ئورنۇمدىن.
ئانام سۆيدى مەڭزىمگە،
گىرە سېلىپ بويۇنۇمدىن.

دېدى ئانام: «جان قوزام،
بۈگۈن جىلتا ئاسسەن.
مەكتەپ ئىچى - گۈلباغقا،
تۇنجى قەدەم باسسەن.

مەكتەپ دېگەن تۈگمەس،
ئىلىم - شەربەت بۇلىقى.
قانسالڭ ئىچىپ سۆيگە،
چاقنار ئەقلىڭ چىرىغى.

قېنى سەنمۇ جان قوزام،
شۇ بۇلاقتا ئۈزگىنچۇ.
شۇڭغۇپ ئۇنىڭ تەكتىگە،
ئۈنچە - گۆھەر سۈزگىنچۇ».

ئاڭلاپ ئانام سۆزىنى،
يۈرىكىمدىن شادلاندىم.
خۇشال سەكرەپ تايچاقتەك،
مەكتەپ تامان ئاتلاندىم.

سۆيۈپ ئۆتتى يول بويى،
تاڭ شامىلى يۈزۈمدىن.
ئۈمىد نۇرى چاقنايتتى،
بىر جۈپ قارا كۆزۈمدىن.

قويۇق يېشىل ياپراقلار،
قارشى ئالدى شىلدىرلاپ.
مەھەللىمىزنىڭ قۇشلىرى،
ناخشا ئېيتتى ۋىچىرلاپ.

ئاشۇ تۇنجى تاڭ سەھەر،
چىقماس ھەرگىز يادىمدىن.
جان ئانامنىڭ سۆزلىرى،
ئورۇن ئالغاچ دىلىمدىن.

قۇشقاچ بالىسى

(ھېكايە)

مېھرىگۈل ھوشۇر

(ئۈرۈمچى شەھەرلىك 10 - باشلانغۇچ مەكتەپ 5 - يىللىق 1 - سىنىپ ئوقۇغۇچىسى)

* * *

ماي ئېيىنىڭ ئاخىرى، يەكشەنبە كۈنى بولغاچقا، ئاپام بازارغا كەتكەنىدى. مەن مەھەللىمىزنىڭ چېتىدىكى ئورمانلىققا بېرىپ، دەرسلىرىمنى بىرەرقۇر تەكرارلىۋالغاندىن كېيىن، ئېرىقتا ئېقىۋاتقان سۈپسۈزۈك سۇغا ئوت- چۆپ، يوپۇرماقلىرىنى تاشلاپ ئويناشقا باشلىدىم. دەرەخ شاخلىرىغا قونۇۋالغان قۇشقاچلار بەس- بەستە ۋىچىرلاشماقتا ئىدى. ئېرىق بويىلاپ كېتىپ بارسام «ۋىچىر - ۋىچىر» قىلغان ئاۋاز بىلەن تەڭ ئالدىمغا «پوك» قىلىپ بىر قۇشقاچ بالىسى چۈشتى. قىزغۇچ يۇمران ئېتىگە تېخى تولۇق پەي چىقىپ بولالمىغان، قانىتىنى ئاران كېرىپ، سارغۇچ تۇمشۇقىنى ئۇيان - بۇيان سوزۇۋاتقان قۇشقاچ بالىسىنى ئاستا قولۇمغا ئالدىم. ئانىسىدىن ئايرىلىپ قالغان بۇ جانىۋارنى تاشلاپ كېتىشكە كۆزۈم قىيمىغاچقا، ئۇنى ئاۋايلاپ كۆتۈرۈپ ئۆيگە كېلىپ كارتون قەغەزدىن ئەپچىلگىنە بىر قەپەس ياسىدىم. قۇشقاچ بالىسىنى قەپەسكە سېلىپ، پېشايۋان تۈۋرۈكىدىكى مىخقا ئېسىپ قويدۇم.

ئاپام كەچقۇرۇن بازاردىن كېلىپ قۇشقاچ بىلەن ھەپىلىشىپ تۇرغىنىمنى كۆرۈپ:

– بالام ئۇنى قىينىماي، دەرھال قويۇۋەت، – دېدى. مېنىڭ ئۇنى قويۇپ بەرگۈم يوق ئىدى، شۇڭا يەرگە قاراپ جىم تۇردۇم.

– بۇ پېتى باقساڭ باق، يا ئۆلۈپ قالار، يا چوڭ بولار، دەرسىڭگە تەسىر يەتكۈزمە، – دېدى ئاپام رايىمغا بېقىپ، مەن چاۋاك چېلىپ سەكرەپ كەتتىم ۋە ئاپامنىڭ بوينىغا گىرە سېلىپ، مەڭزىگە سۆيۈپ قويدۇم.

شۇ كۈندىن باشلاپ ھەر كۈنى مەكتەپتىن قايتىپ كېلىپلا قۇشقىچىمغا نان ئۇۋۇتۇپ يېگۈزىمەن. يامغۇر ياغقاندا سازاڭ تېرىپ كېلىپ بېرىمەن. ئۇنىڭ پەيلىرى قويۇقلاپ چوڭ بولۇشقا باشلىدى، بارا - بارا دەرستىن چۈشكىچە قۇشقىچىمنى شۇنچىلىك كۆرگۈم كېلىپ كېتىدىغان بولۇپ قالدى. ئۆيگە كېلىپلا قۇشقىچىم بىلەن بولۇپ كېتەتتىم. قەپەسنىڭ ئىچىدە دىكىلداپ ئاغزىنى ئېچىپ تۇرغان قۇشقىچىم قولۇمنى قاياققا قىلسام شۇ ياققا تەلمۈرەتتى. بۇنى كۆرۈپ ئۇنىڭغا تېخىمۇ ئامراقلىقىم كېلىپ كېتەتتى.

– بولدى ھەي، قۇشقاچ سارىڭى، – دېدى ئاپام بىر كۈنى مەن تېرىقنى ئالقىنىمغا قويۇپ، قۇشقىچىمغا يېگۈزۈۋاتسام، – دەرسىڭنى تەكرارلا، بولمىسا قۇشقىچىڭنى قويۇۋېتىمەن بىكا.

ئاپامنىڭ بۇ گېپى، ماڭا بەك ئېغىر كەلدى. مەن قۇشقاچقا ئىجىل بولۇپ قالغاندىم. شۇ كۈنى تاماقمۇ يېگۈم كەلمىدى ۋە كەچتە بىر ۋاقىتقىچە كۆزۈمگە ئۇيقۇمۇ كەلمىدى. تاڭ ئەتىسى سەھەر تۇرۇپ، ئۇتۇمنىڭ ئۇچىدا دەسسەپ تالاغا چىقتىم – دە، قەپەستىكى قۇشقاچنى ئۆيىنىڭ ئارقىسىدىكى بىر يەرگە يوشۇرۇپ قويدۇم.

مەكتەپتىن قايتىپ كېلىپ، بوخچامنى قويۇپلا تامنىڭ ئارقىسىغا ئۆتتۇم. قۇشقىچىمغا دان بېرىۋاتسام، ئارقامدا ۋىلىقلاپ كۈلگەن شەپە ئاڭلاندى. بۇرۇلۇپ قارىسام ئاپام ئىكەن. ئۇ ماڭا:

–بولدى قىل بالام، قۇشقاچمۇ بىر جان، ئۇ ئۇۋىسىدىن چۈشۈپ كېتىپ ساڭا ئۇچراپ قەپەسكە سولىنىپ قالدى.

سەنمۇ ئۇنىڭغا ئوبدان قاراپ، دىلىڭ شۇڭا قانات - قۇيرۇقلىرى يېتىلىپ ئۇچۇرما بولدى. ئەمدى ئۇنى قويۇپ بەر. ئۇ ئەركىن پەرۋاز قىلىپ ھايات كۆچۈرسۇن، – دېدى.

كۆز ئالدىمغا شۇئان بۇنىڭدىن نەچچە يىل بۇرۇنقى ئاپام ئىشكىنى سىرتىدىن قولۇپلاپ، مېنى ھويلىغا سولاپ قويغاندىكى ئىشلار كەلدى. شۇ چاغدا مەن ئىشىك يوچۇقىدىن تالاغا قاراپ قانچىلىك تەقەززا بولغانلىقىم ھازىرمۇ ئېسىمدە. بۈگۈنكى دەرستە مۇئەللىم بىزگە قۇشلار ئىنسانلارنىڭ دوستى، ئۇ تەبىئەتنى ساپلاشتۇرىدۇ، قۇرت - قوڭغۇزلارنى يەپ، كېسەللىك ۋە ھاشارات ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىشقا ياردەم بېرىدۇ، دېگەن مەزمۇندا دەرس ئۆتكەنىدى. يېزىدىكى بىر دېھقان تۇغقىنىمىزنىڭ كېۋەز غوزا قۇرتىنىڭ كاساپىتىدىن پاختىدىن ھوسۇل ئالالماي، نەچچە مىڭ يۈەن زىيان تارتقانلىقىنى ئاڭلاپ قاتتىق ئىچىم ئاغرىغانىدى.

– ئاپا، – دېدىم مەن قەپەسنى قولۇمغا ئېلىپ، – سىزنىڭ دېگىنىڭىز توغرا، بىز دەرستىمۇ قۇشقاچلار ھەققىدە چۈشەنچىگە ئىگە بولغاندۇق. مەن ئۇنى ئۆز جايىغا ئاپىرىپ قويۇۋېتەي، – دېدىم.

– شۇنداق قىل قوزام، – دېدى ئاپام.

مەن قەپەسنى كۆتۈرۈپ قۇشقىچىمنى تېپىۋالغان يوغان سۆگەت تۈۋىگە باردىم - دە، كۆزۈم قىيمىغان ھالدا قۇشقاچنى قويۇۋەتتىم. قۇشقاچ لەرزان قانات قېقىپ، نېرىراقتىكى ئوتلۇققا چۈشتى. مەن ئۇنى يەنە قولۇمغا ئېلىپ، ئاسمانغا ئېتىۋەتتىم. قۇشقاچ قانىتىنى سىلكىپ پەسلىدى - دە، «لىككىدە» يەرگە قوندى. مەن ئۇنى قولۇمغا ئېلىپ

* * *

پەي - قاناتلىرىنى سىلاپ قويۇپ، يەنە ئاسمانغا ئاتتىم. ئۇ ئاسمانغا كۆتۈرۈلگەندىن كېيىن مەن ئۇۋى تەرەپكە بۇرۇلدۇم. بىراق قۇشقىچىم مەن تەرەپكە ئۇچۇپ كېلىۋېتىپتۇ. مەن ئىختىيارسىز توختاپ قالدىم. قۇشقاچىمۇ مەندىن ئۈچ - تۆت مېتىر نېرىغا ئۇچۇپ چۈشتى. دەرھال ئۇنىڭ يېنىغا بارسام، قاناتلىرىنى كېرىپ، كۆزىنى چىملدىتىپ يېتىپتۇ. ئۇنى ئاۋايلاپ قولۇمغا ئالدىم - دە، سۆگەت تاللىرىغا قونۇپ بەس- بەستە سايرىشىۋاتقان قۇشقاچلار توپىنىڭ يېنىغا ئاپىرىپ ئۇچۇرۋەتتىم. ئاندىن ئۆيگە قاراپ يۈگۈردۈم. لېكىن ئەڭ قىممەتلىك نەرسەمنى يوقىتىپ قويغاندەك كۆڭلۈم يېرىم بولدى. مەن بۇرۇلۇپ ئارقامغا قارىسام، بىر توپ قۇشقاچ سۆگەت تاللىرى ئارىسىدىن «گۇر» قىلىشىپ قاياققىدۇر ئۇچۇپ كەتتى. شۇ قۇشقاچلار توپى ئارىسىدا مېنىڭ قۇشقىچىممۇ قاناتلىرىنى كېرىپ، پەرۋاز قىلغاندۇر.

يايلاقتا

مەسئۇتجان ئالىم (7 ياش) سىزغان